

ગંગપ્રતિ અત્રેની પ્રાગ રહેજે આનંદ માનનારી છે. ધર્મક્ષેત્રોમાં દ્રવ્યનો વ્યય કરવામાં અને ધર્માનુશ્લોકોને ઉત્તરવામાં, અનીચ ઉત્સાહવની છે. ગામની આલુઆલુ વિવિધ જ્યોતી ઘટા ધખાજ વિસ્તારથી વ્યાપેલી છે. આલુઆલુ મેદાન પણ ધણું છુટવાળું આલોકાય છે. વિશેષ પ્રમાણમાં આંગા આગલીઓની શ્રેણી ધખાજ ચોકમાં જમા થયેલી છે. ભુની કવિતાઓમાં પણ “ છડર આંગા આંગલી ” વિગેરે રાગોની તર્જો ધણીજ ગવાય છે. છડરના ઇતિહાસમાં અગત્યની ખીના તો એ છે કે ? અત્રેની પ્રાગ સુદિવંત, સરવીર ને ઉદાર છે અપરિચિત અગત્યવા આવેલા અનેક રહેને અત્રે પોપણ મળે છે. જન પ્રેમનો અત્રે સદ્ભાવ છે, અને ગર્વ વિશ્વાસોનો અભાવ છે.

છડરના ધર્મપ્રેમી જૈનસંઘમાં શાસનશિરોમણી આચાર્ય શ્રી વિજયકમલસરીશ્વરજી મહારાજ અત્રે પધારવાના છે, એ સમાચાર મળતાં, આનંદની ઉર્મીઓ ઉભરાઈ, કોઈ તો પોતાની દુકાનો શખ-ગારવામાં, કોઈતો અનેકવિધ શખગારો સજી, પોતાના મજદુરમારસમા બાળોને પૂજ્ય સરીશ્વરના સત્કાર માટે અશ્વાદિ ઉપર આરોહિત કરી સાંભેલા સગજવામાં યોગ્ય કોઈ વાઘો આદિ સગજ કરવામાં, કેટલાકો રંગબેરંગી ધ્વજઓ, તોરણો, ગુરુનામાલકૃત મુશોભિત બોર્ડો ટીંગાડવામાં સપ્રેમ કોશીસવાલા બન્યા.

આચાર્યપુંગવના સન્મુખ, કેટલેક દૂર હાઈલરી જનતા જઈ પહોંચી. જયનાદના ગુંગરવ સાથે છડરમાં ભવ્ય પ્રવેશોત્સવ ઉજવાયો. અનેક રથાનોમાં કુમારિકાઓ અક્ષતાદિથી વધાવી, મધુર ગીતાદિથી સ્તુતિઓ ગાઈ ફનાર્થો ઘણ રહી હતી. વ્યાખ્યાનપીઠને સરિશ્વરે અલંકૃત કરી, મધુ તેમજ ભુવંદરવરે મંગલચામળ કર્યાબાદ, અસર-શરક દેશના આપી. જે દેશનાથી જનના ધણીજ આકર્ષિત થવા સાથે સુદૃઢોમાં યોગ્ય. આચાર્યશ્રીની સેવામાં અને જાન પ્યાનમાં આપણા “ સરિનાયક ” લયલીન રહેના. મંચમપાટન અને નેને પુષ્ટિકારક ધર્મ

ક્રિયાઓના અનુષ્ઠાનોની આરાધના પણ તેવાજ સદ્ભાવથી આદરતા. ધર્માનુષ્ઠાનોની આરાધના તેમજ જ્ઞાનાભ્યાસમાંથી સમય બચતો, ત્યારે અધ્યાત્મના વિચારમાં ત્યાગ-વર્ધક સાધનોની સંપ્રાપ્તિમાં, તેમજ સંયમને આદર્શ ને ઉત્તમ બનાવવાનો સક્રિય યત્ન આદરતા.

જોકે ચરિત્ર નેતાની વય નાની હતી. પણ સંયમ-પાલનમતિો વૃદ્ધ પર્યાયવાદી સાધુની જેમ ઉપયોગ અને પ્રીતિ ધરાવતા. વડીલ સાધુઓને વિનયથી, લઘુ સાધુઓને આદરથી અને અન્ય જનતાને પોતાની અતુલ-પ્રતિભા સંપન્ન તાર્કિક શક્તિથી આકર્ષતા હતા. ચરિત્ર-નેતા શ્રીમદ્ લઘ્વિવિજયજી મહારાજ જ્ઞાન ધ્યાનમાં મગ્નરૂપ રહેતા હોય, છતાંની જનતાને હવચિત્તજ પરિચય મળતો; પણ અમૃતનો નાનો ટુંટડો તેના આસ્વાદને આજીવંતસુધી ભુલાવતો નથી. તેમ તેઓશ્રીને અદ્ય પણ નિર્દોષ અને જ્ઞાન-ઓજસ્વી પરિચય જનવર્ગની રમૂતિમાં જડાય જતો અને સાથે સાથે એમ પણ ખ્યાલ કરાવતો, કે આ વ્યક્તિ ભાવિમાં કોઈ અજ્ઞાન શાસનની ઉન્નતિમાં વધારો કરશે.

સમય ઉતાળાનો હતો. ઉઘા ખેમીતમ વર્ષી રહી હતી. ઉકળાટ અમાપ હતો; છતાંય, આપણા ચરિત્રનેતાએ, જ્ઞાનાભ્યાસમાં એવી લખતૂટ મચાવી હતી, કે કુંદા અને પતરાના ઘણાવાળા મકાનમાં મધ્યાહ્નકાલે એકાંતમાં ખંતથી ખેસતા.

આચાર્યપુંગવની હૃદયને હવમચાવતી, નિરંજનાભરી, વૈરાગ્ય મસનદોલ, દેશનાસરિતા એવી અજ્ઞાન અને અસાધારણ રીતિએ વહી, કે ભવ્ય જનતાના હૃદય-આરામને અતીવ પ્રદુષિત બનાવતી રહ'. એટલુજ નહિ પણ એ મધુરી નેદીમાં દેશનાને પ્રતાપે, અખિલ માનવી જનતા પર અનેરો પ્રભાવ પાડ્યો. તે દેશનાને હોડવા કોઈ કાનૂન નહિ. દેશના-શ્રવણનો આવો મુંદુર યોગ હૃદયમેશ મળે, એવા સંવેદના ઉદયને પુનઃ પુનઃ પ્રગટ કરના. એ દેવુથી આચાર્યશ્રીને

સકલમંત્રે એકચિત્ત યદ્ આતુર્માસની ઝિગ્ગા માટે વિમર્ષિત કરી. અને ત્યાં સરિપ્રવરનું મંગલ ૧૯૫૬ નું ચોમાસું ચલું.

આતુર્માસ દરમ્યાન બુદ્ધબુદ્ધ વિષયોને ચર્ચાતી દેશના આશ્રમી. તે દેશનાનો જૈન જૈનેનર જ્ઞાનાએ ધર્મોજ્ઞ અનુભોમનીય શાબ્દ ઉદાહર્યો. આવો સુઅવસર આ ગામ માટે અજૂન પૂર્વ દત્તો. કોણ દત્તભાગી આવી સોનેરી તક ગુમાવે? સહ કોઈ સ્વદેશભાગી આચાર્યદેવની નિશામાં ધર્માનુષ્ઠાનોને આગ્રધવામાં ઉલ્લસ જન્યા.

બીજાપણ શાસન પ્રભાવનાના મુકાર્યો અનેક થયાં. આપણ પૂજ્ય ચરિત્ર નેતા પાણ સરિવરની નિશામાં રહી યથાશક્તિ ધર્મ-પ્રચારણા કરવી શુકતા નહિ.

દુન્યવી જ્ઞાન સંપ્રાપ્ત કરવાના, વ્યવહારિક કૃશાળતાઓ કેળવવાના, નિરાપાધ આશ્રવિકાચલાવવાના સાધનો દરનગર કરવાના ઉપાયો જગમાં અનાયાસે અનેકાનેક અવયમેવ અથવા સ્નેહીઓની પ્રેરણાથી ગાનવીઓ મેળવેજ છે. અને તેમાં નિષ્પ્રતાતના પણ પ્રાપ્ત કરે છે. પણ આત્માના વાસ્તવિક જ્ઞાનનો વિકાસ કરનાર, પુણ્યને પાપના બેદોની ઝોળખાણ કરાવનાર, હિત અને અહિતવાળા માર્ગનું યથાનય જ્ઞાન પ્રગટાવનાર શિક્ષક અને શિક્ષણના સાધનો, ભાગ્યવતોનેજ મુદ્દલ સાચ છે. દુન્યવી શિક્ષણો કરતાં આલોક અને પરલોકમાં હૃદિ-પ્રાપક નો કોઈ પુષ્ટ સાધન હોય તો તે પાર્થિક શિક્ષાનજ છે જે પાર્થિક શિક્ષણ અન્ય અખિલ શિક્ષણ કે કલાઓનો એક સાગર છે

જૈન પાઠશાળા—

આર્ષ દેશમાં, તેમાંજ જૈન કુળમાં જન્મ્યા પડી, જૈન આશ્રમું માનસ, જૈન ધર્મના જ્ઞાન તંત્રોથી બીજાનય નહિ, રંગાય નહિ, નરબોધ અને નહિ, તો ખરેખર માનવુ જ પડે કે દુષ્ટતાં નિધાન દોવા જ્યાં કંગાલીયન ! આ ઉદ્દેશ અને મુખ આગ્રધથી સરિવર્ષ

વહેણ પણ શાસન સેવા માટેજ છે. નિઃસ્વાર્થ પ્રવૃત્તિઃ મહાત્માએ ત્યારે ત્યારે ત્યાં ત્યાં વચન ઉચ્ચારે છે, પ્રવૃત્તિઓ આદરે છે, ત્યારે ત્યારે ત્યાં ત્યાં શ્રી જૈન શાસનની સેવાજ નજીકજે છે. લગભગ બે ત્રણ હજાર સુધી રોકવાની વિગ્રહિઓ થયા પછી, કપડવંજની ભાવુક જનતાને શુભાશયી મહાત્માએ નજીકજે કે, કેાઈ વિગેય ધર્મનો લાભ થતો હોય તો સ્થિરતા થાય, બાકી તો વિહારનો પ્રાયઃ નિર્ણય થઈ ગયો છે. બસ એટલુંજ સાંભળતાં ધર્મપ્રેમી જનતાએ, તેઓશ્રીને નજીકજે કે, આપ શ્રી જે ધર્મ પ્રભાવનાનું કાર્ય કરમાવો, તેમાં તન, મન ને ધનનો વ્યય કરવામાં અમો તૈયાર છીએ. મંદુર અને પંચોપકાર રસને ઝરાવતા આચાર્યશ્રીએ નજીકજે કે, આપ સમાજોએ જૈનમત સમીક્ષામાં જૈન ધર્મ પ્રતિ કરેલ કુટીલ આક્ષેપોના પ્રતિકાર બાબતનો દિલ્હીની ઠાટમાં એક કેસ (case) ચાલે રહ્યો છે. હાલ તેમાં મદદ કરવી એ એવો માર્ગ છે, અને શાસન-હિતનું કાર્ય છે. વિપક્ષ તરફથી જૈનધર્મ પ્રતિકુલ આક્ષેપો થાય, જૈન ધર્મની અપભ્રાજના કરાય અને સત્ત સનાતન તત્ત્વો નિંદાય, ત્યારે શુદ્ધ જૈની તરીકેની પ્રત્યેકની ફરજ છે, કે તે તે આક્ષેપોને હટાવી શાસનનો વિજયધ્વજ ફરકાવવો.

સંમિલિત ત્યાંની જનતાએ તુરતાતુરત તેઓશ્રીના વચનને આદેશ-રૂપ માની સાતસો જેટલી રકમ એકઠી કરી. અને ત્યાં મોકલવા માટે કબજા. સરીશ્વરજીની સ્થિરતા દરમ્યાન અનેક ચાલ સુધારો થયા.

દિલ્હીનો કેસ દિલ્હીના જ સંઘે પોતાનાજ ખર્ચે પતાવ્યો. અને અતે વિગત મેળવ્યો. કપડવંજની ટીપના રૂપીયા દિલ્હીથી રવીશ્વરના પાડી, તેથી ત્યાં મોકલવા મોકલે રહ્યા. જે રકમની વ્યવસ્થા કરવા શ્રી મંથે એકત્રિય થઈ, મંદિરાની, ઉપાધ્યયની, તેમજ અન્ય ધર્મસ્થાનોની વ્યવસ્થા નજીકજે, એવા મહત્વ પૂર્ણ હેતુથી એક ધર્મની પેઠી બોલવામાં આવી. જે મોટાજ કલ્યાણજીના નામથી પ્રસિદ્ધ છે. તે

દીધારા અનેક જીર્ણ મંદિરોની મરામત અને અન્ય ધર્મરચાનોના સુધુ થઈ રહ્યા છે.

અનુપમ ઉપકારી મહાપુરુષનો અતુલ્ય ઉપકાર હજુ સુધી જનતા સંભારી રહી છે.

વિહાર કરતા કરતા મહારાજશ્રી વડોદરા ભવ્ય સત્કારપૂર્વક પધાર્યા. મરિજના આગમનથી વિજળીના પાવરની જેમ ધર્મપ્રવૃત્તિઓ ચૈતન્યવાંત બની. આચાર્યદેવેશની દેશના એટલે વડોદરાની જનજનતા માટે હૃદમાં હૃદબોજન કરતાંય અતિપ્રિય થઈ પડી. ધર્મપ્રેમી સરળાસથી શ્રોતાવર્ગ, સમયસર દેશના શ્રવણ માટે હાજરજ રહેતો. અને અનેક ગંભીર અને ગહન પ્રશ્નો કરી, તેના ઉકેલ મળતાં અતીવ સંતુષ્ટ થતો. તૃપાતુરોને અનાયાસે મોક્ષ અમૃતકુપો, રમે છૂટે! પ્રવચન પીપ્પાતુ પાન પ્રતિદિન બની રહે. એ હેતુથી સંઘે ચાતુર્માસની સ્થિરતા માટે વિનંતિ કરી. આચાર્યશ્રી વિશેષ લાલ દેખી ત્યાં રહ્યા.

તેઓશ્રીની નિર્મલ નિઝામાં આપણા ચરિત્ર-નેતા સંયમ ધર્મના વિદાસમાં ઉભત બનતા. સયમને પુષ્ટ કરનારી આવશ્યક ક્રિયાઓની આરાધનામાં અપ્રમત રીતે તત્પર રહેતા. જ્ઞાન ધ્યાનની તીવ્ર-વેગી પ્રવૃત્તિઓ પણ ખતથી સાધતા. અહિંના ચાતુર્માસમાં આપણા ચારિત્રમણિએ આગમોના સારજૂત તત્ત્વબોધક પ્રકરણોનો અભ્યાસ શરૂ કર્યો. પ્રકરણોના જનજુહાર, દ્રવ્યાનુયોગના અનુભવી ગોકુલભાઈની સાથે પણ તત્ત્વ ચર્ચાનો જન્માવ થતો. અને તેઓની સાથે ચર્ચા-પ્રવૃત્તિઓથી પ્રકરણગત તત્ત્વજ્ઞાન અને તેના હિત અનુભવો મન્નજૂત બનતા ગયા. વળી તેઓની ધારણાસક્તિ, કૃદ્યાત્મ ભુદિ અને તીવ્રતર્ક-ક્રિત્તાનો પરિચય તે જદ ગોકુલભાઈનેય તાલુબ કરતો.

સાસનના ઉદ્યોતકાર અગ્નેશ્વરપથી ભાવિમાં ચરાના હોય, તેની ભાવચંત વ્યક્તિઓની અદરશ વિપુલ સંખ્યાઓ, ધીમે ધીમે ખીણવાની સાથે ક્રિસ્ટિદિ પમાટે છે. દીક્ષા-પર્વના એક વર્ષ થયા છતાંય, ચરિત્ર

નેતાનો ચારિત્ર-વિકાસ અને અન્ય અગત્યની બરેલી નેત્રે ની નિવચ પ્રવૃત્તિઓ પુરસ્કેસથી પુષ્ટ થતી જતી. વળી તેઓ જે અભ્યાસ કરતા તે ખાંતથી અને માનસ-મદિરમાં દૃઢ બનાવતા. કારણકે, તેઓ સારી રીતે સમજતા હતા. કે આ વયમાની મજબૂત અભ્યાસ લાવિમા ઉત્પતિ-શિખરનું સોપાન છે. અભ્યાસ કરવા સાથે અન્યને તેજ અભ્યાસ કરાવવાની કુશળતા પણ તેઓમાં કુદરતી હતી.

છાશાસ્ત્રોના આગમન—

વડોદરાથી ત્રણકોસ દુર આવેલ છાણી ગામથી ચરિત્રનેતાની પાસે અભ્યાસ કરવા ચાર પાંચ શિશુઓ સુવકો આવતા હતા. જેઓ બહુ વિનય અને નમ્રતાથી કર્મક્રમોમાં પ્રવેશીને ચરિત્રનેતા પાસે બહુ મુંદર રીતિએ અભ્યાસ કરતા હતા. વાંચકો વિચારશે કે હમેશા જગ કોશ આવવું અને જવું, એ પરિશ્રમ, ખરેખર, ચરિત્રનેતાની અન્દોને સમજવવાની, સદમ પ્રજોને પણ બાદર બનાવી ઉકેલ કરવાની, ઉપ પ્રતિભાનેજ આભારી છે. અને બીજી તે સુવકોની જ્ઞાન શિશુઓની તે અમયના અભ્યાસ કરનાર સુવકો, શાદ દલમુખલાઈ જમનાદાસ, (જેઓ જાનનાં સસાર ત્યાગી, કૃતુંબ કબીરો, ધન, મિશ્રત છોડી, સંયમી નાં જુનિયાં દેવેન્દ્રવિજય તરીકે વિચરી રહ્યા છે.) શા. મોહનલાલ દાસ, અને અનુભવમાં દિનપ્રતિદિન આગલ વધે જાય છે.

વિદ્યાર્થી તરસાણી મીવાગમસતિનેર આદિ કોનોમાં (જગદેન્દ્રવર) પ્રતિ પ્રવાણ કર્યું.

કરો આચાર્ય પુંમવ પરિશ્રમિત થતા.
ને અનેક સ્વરોએ પ્રવચન આપવાની
જુઝ-આગને વધાવી કુશળતાપૂર્વક
ને આવતા, જેથી તત્ત્વપિપાસુ

જનતાને, તે ધાર્મિક દેશક શરૂ થઈને એવું નહીં - કે પણ જા-
 ચાર્યશ્રી તેમના પ્રવચન, અને તે પ્રવચનોથી જાની જાણ, માન્ય,
 ખુબ ખુશાલી ફરેવાના, પ્રાચીન ધર્મોના લગભગ સર્વેક જીવનનાં
 આધ્યાત્મિક આપવાનાં પ્રવચન કરાવે છે, તેથી જાણે કે જે
 શ્રોતાઓ રીતિઓ અને આદર્શો રીતે નેત્રોએ જાણવાનાં જિજ્ઞાસુ
 હશે, ભક્તચર્યા પ્રવચનો જનતાએ ધાર્મિક શાસ્ત્રોનાં પ્રવચનોનાં જ
 શાસન પ્રભાવનાં હશે.

પ્રકરણોના અભ્યાસક્રમ અને ધર્મશાસ્ત્રોના અર્થનો અભિવ્યક્તિ
 અનુસાર દર્શાવેલા પાત્ર પૂનઃ મુદિત પ્રવચનો દર્શાવેલા અભ્યાસી તરફ દર્શા-
 વિની દેશનાના અપ્રમત્ત જાની દ્વારા દર્શાવેલા દર્શાવેલા, આપણા ધર્મ
 નેતાશ્રીને પાત્ર અમુક અમુક પ્રકારે પ્રવચન કરે પૂનઃ મુદિત નેત્રો
 આગળથી થઈ, અને અર્થો નેત્રો જનપ્રિય અને ધર્મશાસ્ત્રોનાં
 અનેકનેક વિષયોપર સુક્તિ પુરસ્કાર પ્રવચનો આપવા, તે આધ્યાત્મ-
 નોમાં આસ અગત્યની ખુબી તો એ દર્શાવે, કર્મશાસ્ત્રોનાં તેમજ અન્ય
 પ્રકરણોના સંદર્ભ અને દેશ વિષયોને પાત્ર, એવા તો સદગ અને શ્રેષ્ઠ
 જનાવી જનતાને જમાવવા કે જેની ખુબીજ ન્યારી દર્શાવે, વળી તેઓ-
 થીની દર્શાવે મધુરતા અને સ્વચ્છતા સુધારવા તો જોતામાં મુગધીનુંજ શ્રેષ્ઠ
 હશે રહી દર્શાવે. દીક્ષા-પર્વોએ જે સમયજ થયો હોવા જતાં, દેશના
 આપવાની અને સદગ તેમજ શ્રેષ્ઠતાની જનતાને આદર્શવાની
 શક્તિએ અંગેડપણું પ્રદાન કરું હવું.

ખરેખર ! સુવાનીનું જોશીલું જોમ, દર્શાવે સુરવંતા, તત્ત્વનો
 અગત્ય જોધ અને તર્કશાસ્ત્રી પ્રતિજ્ઞા, એ જમીય શક્તિઓ જેઓમાં
 ખીલેલી હોય, તે વ્યક્તિનો વચન-પ્રવાહ આદર્શ અને આનંદદાયી
 કેમ ન અને !

ભક્તચર્યા હિત વિહાર હશે, આચાર્યપુંગવની સાથે આપણા
 મિત્રનેતા, અનેક ગાઓમાં જન-જનનેતર પ્રવચને જાહેર ધર્મશાસ્ત્રો-

ખ્યાનો આપતા, અનેકવિધ ઉપકાર કોટીને વિસ્તારતા રતસામ પદ્યા
 ન્યાં પ્રવેશોત્સવ પણ મુંદર થયો. વ્યાખ્યાનોની ઘણીજ ધૂમ મન
 જનતા સદર્શ સામોદ અને ઉત્સાહપૂર્વક સરિપ્રવરના મુગુલો પ્રા
 તેમજ સાથમાં રહેલ મુનિઓની ત્યાગરૂપિ જોઈ ઘણીજ ઝુંડી પડ
 ત્યાંના જાણકાર શુદ્ધિશીલ શેઠ મિત્રીમધ્ય (હાલના મધ્યસાગર
 વારંવાર ચરિત્ર નેતાનાં ભાષણો આચાર્યશ્રીથી પ્રાર્થના કરીને કર
 વતા હતા. જેમાં કર્મ (Phylosophy) ફિલોસોફીના વ્યાખ્યા
 હજુ સુધી તેઓ તથા ત્યાંની જનતા શુદ્ધી નથી.

માગવા જેવી રસાલ ભૂમિ છે, તેવીજ ધર્મ તીર્થો, અને ધ-
 મીઓ માટે એક વખતે પ્રસંસા પાત્ર બનેલી છે. માગવાના અને
 તીર્થોમાં માંડવગઢ પણ એક પુનીત અને દર્શનીય તીર્થ મનાય. અ
 યાત્રાળુઓનો સમૂહ અત્રે યાત્રા માટે ઘણાજ ઉદ્ધાસ પૂર્વક આવે
 અત્રેનું મુંદર શિખરવાળું વિશાલ અને લઘ્ય પ્રાચીન નિભમરિ
 તેમજ તેમાં વિરાજમાન અનુપમ તેજસ્વી, ઝગમગતી ત્યોત-સા
 નિનાધિપોના ચમત્કારી પ્રાચીન બિંબો જોતાંની સાથેજ આત્મ
 યાત્રુઓને અનેરો આનંદ અને સદ્ભાવનાઓનું પુર વહાવે છે. ૨
 નીર્ધના એકજવાર દર્શન કરનાર વ્યક્તિને, દર્શનની પુનઃપુનઃ ઝો
 નાજ થાય છે. આચાર્યપ્રગવના સદુપદેશથી રતસામ નિવાસી હુર્ણ
 શેઠ હુગરસીભાઈએ માંડવગઢનો વ્યવસ્થામુકત એક મંથ કાઢ્યો. જે
 સેંકડો માલવી ભાઈઓએ લાલ લીધો. પ્રતિપ્રયાણોમાં પ્રાચ-આપ
 ચરિત્ર-નેતાને વ્યાખ્યાન આપવાનો પ્રસંગ સ્વીકારવો પડતો. જે
 પ્રનાયે માલવી વર્ગમાં ધણો સારો લાલ થતો. શ્રીમંથ પૂન્યવર
 નેન-મડીજી આદિની પણ તીર્થ-યાત્રા ૩

મહારાજ, લઘ્ય સત્કાર પુક
 ના અવગુમાં જનના ઘણી

ખ્યાનો આપતા, અનેકવિધ ઉપકાર ક્રાંતીને વિસ્તારતા રતસામ પધાર્યા. ત્યાં પ્રવેશોત્સવ પણ મુંદર થયો. વ્યાખ્યાનોની ઘણીજ ધૂમ મચી. જનતા સદૃષં સામોદ અને ઉત્સાહપૂર્વક સરિત્રવચ્ચા સુગુણો પ્રતિ, તેમજ સાયમાં રહેલ મુનિઓની ત્યાગવૃત્તિ ગ્રેષ્ઠ ઘણીજ ઝુકી પડી. ત્યાંના જલજીકાર ભુદ્ધિશલ્ય શેઠ મિશ્રીમલ્ય (હાલના મલ્લયસાગરજી) વારંવાર ચરિત્ર નેતાનાં ભાષણો આચાર્યશ્રીથી પ્રાર્થના કરીને કશવતા હતા, જેમાં કર્મ (Phylosophy) દિલ્લોમુશીના વ્યાખ્યાનો હજી સુધી તેઓ તથા ત્યાંની જનતા ભુલ્લી નથી.

માળવા જેવી રસાલ ભૂમિ છે, તેવીજ ધર્મ તીર્થો, અં મીંઓ માટે એક વખતે પ્રશંસા પાત્ર બનેલી છે. માળવાનાં તીર્થોમાં માંડવગઢ પણ એક પુનીત અને દર્શનીય તીર્થ મનાય. યાત્રાળુઓનો સમૂહ અત્રે યાત્રા માટે ઘણાજ ઉદ્ધાસ પૂર્વક અત્રેનું મુંદર શિખરવાળું વિશાલ અને લવ્ય પ્રાચીન જિનાં તેમજ તેમાં વિરાજમાન અનુપમ તેજસ્વી, ઝગમગતી જ્યોત જિનાધિપોના ચમત્કારી પ્રાચીન બિંબો જોતાંની સાથેજ અ યાત્રુઓને અનેરો આનંદ અને સદ્ભાવનાઓનું પુર વહાવે છે. તીર્થનાં એકજવાર દર્શન કરનાર બ્યક્તિને, દર્શનની પુનઃપુનઃ નાજ થાય છે. આચાર્યપુંગવના સદુપદેશથી રતસામ નિવાસી શેઠ હુગરસીભાઈએ માંડવગઢનો વ્યવસ્થામુક્ત એક મંથ કાઢ્યો. સેંકડો માલવી ભાઈઓએ લાલ લીધો. પ્રતિપ્રવાણોમાં પ્રાયઃ ૨ ચરિત્ર-નેતાને વ્યાખ્યાન આપવાનો પ્રસંગ સ્વીકારવો પડતો. પ્રતાપે માલવી વર્ગમાં ઘણો સારો લાલ થતો. શ્રીસંધ પૂર્ણ છાયામાં નિર્વિઘ્ને ઉજ્જૈન-મદ્દીજી આદિની પણ તીર્થ-યાત્ર આત્માની સફળતા માનવા લાગ્યો.

વિહાર કરી પૂજ્ય ચરીત્રજી મહારાજ, લવ્ય સત્કાર મહિદપુર પધાર્યા. તેઓશ્રીની સેવામાં, દેશના શ્રવણમાં જનતા :

પૃ૦ લલિતવિજયચ મહારાજ

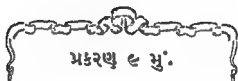

પૂર લલિતચિત્રપત્ર મહારાજ

(૧૯૧૧ માં મદીરપૂર (માલવા) માં લેવાયેલ ફોટો)

શ્રી જગદગુરુશિવજી પ્રી. પ્રેમ-સાક્ષીભાષા.

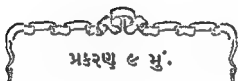
પ્રકરણ ૯ મું.

(શ્રી સમેતશિખરજીની યાત્રા-અંતર્ગત વિવિધ તીર્થોની
હંકી સંક્ષિપ્ત માહિતી-શ્રી પાવાપુરીજીની પંચતીર્થો—)

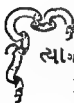
ત્યાગનિધાન મંગલમય મહાત્માઓ, વિકટ પ્રદેશોમાં ઉગ્ર-વિહારો
કરી, અનેકોને સન્માર્ગનો શદ્દ બતાવી રહ્યા છે. ભાગ્યવંતે
પ્રાણીઓ અનુપમ સુણી મહાત્માઓની સંગતને સોતેરીપણ
માની વધાવે છે. સંગતથી થતી સુસુપ્તરંગને માનસ-
મંદિરમાં ઝગઝગાવે છે. જીવન-ચક્રને નિયમિત બનાવી આદર્શ જીવને
જીવતા શિખે છે.

વિચાર અને વર્તન તેમજ વાણી એકજ સરખી, જગ્ગોમાં
અનુભવોની દોષ તેજ મહાત્માઓજ દુનિયામાં કલ્યાણ સાધી કે સધાવી

પ્રકરણ ૯ મું.

(શ્રી સમેતશિખરજીની યાત્રા-અંતર્ગત વિવિધ તીર્થોની
ઢંકી સંક્ષિપ્ત માહિતી-શ્રી પાવાપુરીજીની પંચતીર્થો—)

ત્યાગનિધાન મગધમય મહાત્માઓ, વિકટ પ્રદેશોમાં ઉગ્ર-વિહાર
કરી, અનેકોને સન્માર્ગનો રાહ બતાવી રહ્યા છે. ભાગ્યવંત
પ્રાણીઓ અનુપમ ગુણી મહાત્માઓની જાગૃતને સોનેરીપણ
માની વધાવે છે. સંગતથી થતી સુમુખજનને માનસ-
મદિરમાં ઝગઝગે છે. જીવન-ચક્રને નિયમિત બનાવી આદર્શ જીવને
જીવતાં શિખે છે.

વિચાર અને વર્તન તેમજ વાણી એકજ સરખી, જોઓમાં
અનુભવાની હોય તેજ મહાત્માઓજ દુનિયામાં કદ્યાનુ સાધી કે સધાવી

સહે છે. જેઓ વિચારને અનુકૂળ વાળી રહે છે. અને વિચારને અનુકૂળ આચરણને આચરે છે. તેજ યોગીવંદો પૂર્ણીય તરફ પંદાય છે, ને મનાય છે. પ્રત્યેક પ્રતિજ્ઞા આપનાં, દર્દ-દુઃખને જેને ના જીતી ઉઠી અસર કરે છે. અને આરંભાગેલી પ્રત્યેક પ્રતિજ્ઞા અનુભવે વિજયને વરે છે. પ્રતિજ્ઞાના પ્રારંભમાંજ તેનો વિજય તેજો અનુભવ જુઓ છે. જગતભરના વિજય માટે, જેઓનું હૃદય સુપ્રત થયું હોય તે મહર્ષિઓની દીવ્યદષ્ટિ, અને મનનીય આદિત્વની પ્રતિજ્ઞા વિશ્વ દેવ અને આપના પ્રકાશને પાડનાર બને છે. તેઓના વચન શ્રેષ્ઠી થતી સ્પર્શના ભાવુક શ્રોતાવર્ગને ભારનું-ભાગ્ય બનાવવા સાથે, નવચિંતન પ્રગટાવે છે. જે નવ ચિંતન નિતાંત પ્રપુરિત થતાં એક દીપકથી જેમ દગ્ધરો દીપકો પ્રગટે છે. તેમ દગ્ધરોને સુખોદની નિર્મળ ધારાથી નવ ચૈતન્યવાન બનાવે છે. અને એ અનુભવ ચૈતન્ય-વિજળી વિશ્વભરમાં વ્યાપે છે. એટલે ત્યાં ને ત્યાં જ્ઞાન-ચિદામની ઝગમગતી જ્વલંત જ્યોતિ મૂર્તિમંત બની પ્રકાશ, પ્રકાશ ને પ્રકાશજ સર્જે છે. અતે અનંત પ્રકાશમાં તે આત્માઓ એકાકાર બની, કદીય તમસ્તોમને સ્પર્શતા નથી. આહાહા ! આ બધાય પ્રભાવ, એ વિશ્વવત્સલ, વિશ્વ-દીપક, વિશ્વ-તારક, પરમોપકારી નિર્ઘોષોનાર છે !

બગીચાની શોભા, વિવિધ રંગબેરંગી સૌરભ લથેાં કુસુમટંદ હોય છે, શુદ્ધધાત્રમની શોભા, કુંકુમ-કપીતો અને ધન મનાય છે, માનવ પ્રકૃતિની શોભા, કમલ સુખ મુખ છે, વનરાગિની શોભા, રાદાર જગા ધરેલી વૃક્ષની શ્રેણીઓ છે. તેમ અખિલ પૃથ્વીની શોભા, ગુણગુણી પુરોહિત અને પુનીત તીર્થોજ હોય છે. જે દેશમાં ઉત્તમ કવિ, હેનમ વક્ત્રા અને સુવોદ્ય વિદ્યા-અંબના પુરુષ, તેમજ તારણતારક તીર્થો વિષ્ણુજ હોય છે, તે દેશ કેવલ મૃત્યુલોક નહીં હિન્દુ દેવલોકથી પણ અધિક મનાય છે. આત્માદીવ્યો અને સમૃદ્ધિવાન કહેવાય છે. અને તે બાવુક અનેક યાત્રાળુઓની મીઠી નંદરોથી નિરીક્ષાય છે. જે જે તીર્થો જુગલુગ દેહના વિજ્ઞાનોમાં પુનીત તીર્થો આવેલા છે, તે

તીર્થોની વ્યવસ્થા, સુધડતા અને સ્વચ્છતા, તે તે દેશના કુશલ કાર્ય
 તાંઓ જાળવી રહ્યા છે. જેમ પ્રાચીનકાળમાં અન્ય ધર્માવધાનીઓના
 તીર્થો કરતાં જૈનતીર્થો કેઈકણ્ણી અધિકતા ધરાવતાં હતાં. હાલના સમ-
 આમાં પણ જે જે જૈનોના પ્રાચીન તીર્થો છે, તે તે તીર્થો હાજેની
 કાળતથી ઉદ્દભવેલ છે. તે નિઃશંક છે. અને તેની સાચવણી જેવીને
 જેવી હમણાં પણ આપણે જોઈ રહ્યા છીએ, તે તીર્થત્રિમા શાસનહિતેથી
 જૈનસમાજને આભારી છે. કારણકે તેઓ સમજતા હતા કે “Delay
 is dangerous” (આજનું કામ કાલ ઉપર ન રાખવું.)

વર્તમાન સમયમાં વિષમાન સેંકડો તીર્થો પુરવાર છે છે કે,
 મૂતકાલમાં જૈનોની વસ્તી અને આબાદીના પ્રમાણો હજારોની સંખ્યામાં
 હોવા જોઈએ; મોગલાધ જુસ્મી મારગલામાં સેંકડો અને હજારો મૂર્તિઓ
 નાશવંત બની. એ કારમી સત્તાના ગેરવ્યાજબી સપાટામાં, કેઈકે તો
 મંદિરો અને મૂર્તિઓ સપડાતાં, જુસ્મી કાલના પ્રચાદથી જેટલાં સંરક્ષિત
 રહ્યા, કે જેટલી મૂર્તિઓ ભૂમિગૃહમાં સચવાઈ, તેટલાં મંદિરોને મૂર્તિઓ, એ
 પ્રાચીન ઉત્તરિની અવધિનું પ્રદર્શન કરે છે. વિહારભૂમિસમવસરણ તીર્થો,
 એ તીર્થકરદેવોના કલ્યાણક, વિહાર, સ્થિતિ સ્થાન, મહાત્માઓના નિર્વાણ
 વગેરે ઉત્તમ અવસરોમાં ઉદ્દભવે છે. તે કલ્યાણકો થયાને હજારો નહિ,
 બંદે હાજો વર્ષો વ્યતીત થયાં છતાં પણ, તે ક્ષેત્રો પુનીત અને પૂજ્ય
 મનાયાં. ત્યાંની ધૂલી-સ્પર્શના પણ નિમંજતાનો હેતુ મનાઈ. દેવો પણ
 આ તીર્થને પુણ્ય માનીને ત્યાં ભક્તિ, સ્તવના, પૂજા આદિ કરવા
 આવતા હતા. ને વર્તમાનમાં પણ કેટલાક તીર્થોમાં અદસ્પરે તેઓ
 આવી ચમત્કારની માળા વિસ્તારતાં જનતાને ધર્મ માર્ગે દોરે છે અને
 વિસ્મયતા પમાડતા શ્રદ્ધા મજબુત કરાવે છે. ખરેખર તીર્થો એ
 નિવૃત્તિનું ધામ, યોગીઓનું નિવાસ-નિકેતન અને ભાવના દેવીની
 પુરેપુરી આરાધના અને આત્માની અજળ જ્યોત જમાવનાર તે
 મોલિક જ્યોત !

અનુપમ તીર્થોની મદના વધાવવામાં જનતાની પ્રતીતિ અને

પ્રીતિ ઉદભવાવત્તામાં બાવનાની ઉદાત્તા અને પુનીતતા જગાવતામાં મહાન્ વિદ્યાન્ આચાર્યોએ ક્ષોડા દ્વારાએ સ્તુતિઓ અને પ્રેરણા કરી. તેઓના અનુગ રામઓએ, ભક્ત ધનાદ્યોએ, ઉપદેશની અસરોથી પુનીત બૃમિપર લાખોને કોડોના પાણી-પ્રવાહરમાં ક્યંત વ્યયથી, લવ્ય મંદિરો બનાવી, અને શાન્ત મુદ્રાભિરામ જિનેશ્વર પ્રબુના જિઓ ભરાવી, તે મંદિરોને અત્યંત મનોરમ બનાવી, તે તે તીર્થોની પ્રસિદ્ધિ અને દર્શનીયતાને ખૂબજ પ્રસરાવી છે.

મહદુપકારી મહાત્માઓનો વિહાર પણ અતેકધા ઉપકારક નિવડે છે. ઉપરાંત પોતાના ચરિત્રને વિકાસતા, અનુભવની વૃદ્ધિ અને બાવનાઓની વિશુદ્ધતાનો પણ મહાન દેતુ બને છે. જ્યાં જ્યાં મહાત્માઓ વિચરે છે, તે તે પ્રદેશોમાં અમૃત સદોદરી પોતાની વાણીથી અને ચારિત્રતા સુપ્રતાપથી, અજબ ધર્મની છાપ પાડતા જાય છે. ભગવાન મહાવીરદેવના નિર્દોષ અને તારક સિદ્ધાંતોને પણ પાલવતા જાય છે. સાથે સાથે પાપ અને કૃતીલતાની બદીઓના સડાનો નાશ કરતા જાય છે, દુનિયાના ત્રિવિધ તાપ-તપ્ત જગુઓના વિમાસણોના વિખવાદ વાદોને વિખેરતા જાય છે. જગથી કંટાળેલા દુઃખી, દરિદ્રને, નિરાધારોને મહાત્માઓનો વિહાર એ ખરે! આશીર્વાદ રૂપજ બને છે. દૂંઠમાં સાગમૂર્તિ મહાત્માઓ, સંસારિ જીવોના કલ્યાણ માટે અસાધારણ સાધનબૂત છે.

કોહારી કુટુંબની વિનંતિ:—

સરિપુંગવે ત્યારે વડોદરામાં આગ્રમીસ ક્યું હતું, ત્યારે આ-આપ દેવના તેમજ ઉપાધ્યાયજી મહારાજ શ્રીમાન્ વીરવિજય મહારાજના ઉપદેશથી, કોહારી જમનાદાસ, અને ઘીયા ગડબડદાસ, શ્રી સમેત-શિખરજીના ગ્રંથ સાથે યાત્રા કરવા ભાવના ધરાવતા હતા. અદ્યપ્રેમી કોહારી કુટુંબ, મહિદપૂરમાં, સરિ-જેષ્ઠને સપરિવાર શ્રી સમેત-શિખરના સંઘમાં પધારવા માટે, વિનંતી કરવા આજુ, તેઓનો અતીવ

આગ્રહ, તેમજ વિવિધ દેશોમાં આવેલ પાવન તીર્થોની યાત્રાઓ દર્શન શુદ્ધિનું કારણ બને છે, ગ્રામીણ તીર્થો અને મનોહર જિન-નિબોને સુખી સુખીને નમતાં કેઈ જાવોના જમણ વિષય થાય છે, સુભાવના વિશુદ્ધિને વિકાસ એ તળેણને તીર્થયાત્રાઓ મુસાધ્ય બનાવી આપે છે. આ બધાંએ લાભાશ્રાવ્ય જોઈ આચાર્યધુંગવે તે મહાન યાત્રા માટે દા પાડી, જેથી વરોદરાથી બરોળા મુખ્યમાર્ગ આવેલ શ્રવત શ્રવિ-દાઓ તેમજ સરિથ્રવર અને આપણા ચરિત્ર દીપક આદિ મહાશય આવી ત્યાંથી સુમુદ્રતે સમેતશિખર પ્રતિ પ્રયાણ કર્યું.

ગામે ગામ યાત્રાઓ કરતા, અનેકવિધ ધર્મ પ્રભાવનાને વિનિયમ ધર્મથી અગ્રાત જીવોને ધર્મના મુંદર રહ્યાને સમગ્રવતા શ્રી સંધની સાથે સુરિ પુરંદર આદિ મુનિ સમુદાય ઉત્સાહ પૂર્વક કાનપુર આવ્યો. કાનપુર એ કલ્યાણક જૂમિ ન હોવા છતાં શહેરના મધ્ય ભાગમાં રૂગનાથપ્રસાદજીએ પોતાના અદ્યક્ષ દ્વય વ્યયથી બધાવેલ બન્ય શ્રી ધર્મનાથજી ભગવાનનું મિનાકારી જિન ચૈત્યનું અને તેમાં ખીરાજમાન અદ્ભૂત પ્રતિમાજીનું દર્શન કલ્યાણક જૂમિની જેમ સઉ કોઈને અનેક આલ્હાદને દેનારું બન્યું. પૂજા સ્તવનાદિ કરી સર્વેએ યાત્રાને સફળ બનાવી.

ગોમતી કિનારે શોભતું ભરત્યક વરતી સંપન્ન લખનૌ શહેર વસેલું છે. અહીં આવના મુરિ શ્રી અને સકળ સંધ ભાવપૂર્વક ગામયાત્રાઈ ધામ સમુદાય સાથે નીકળ્યા. અહીં અદાર જૈન શ્વેતાંશ્વર મંદિરો વિષમાન છે. કેટલાક મંદિરોમાં મૂર્તીક ગ્લોની અને પોખરાજની બન્ય આકર્ષક પ્રતિમાઓ દર્શનાગુરોને પ્રસાંત સ્વપાદ રહી છે જેમાં ઉત્તાર આદિ સ્થલેથી જે પ્રતિનિધિઓ મળ્યા છે. તે પ્રતિમાઓ તો મહાન હતિદાસ વેતાઓએ ધર્મીયુન પૂર્વેની દોષાનું અનુમાન કર્યું છે, જેના દર્શન કરતા સૌ આનંદમય બન્યા અને અદ્ભુત ભાવનાના વહેતા પ્રવાહની લહેરીઓનો લખવૂટ આનંદ અનુભવ્યો. અદોથી વિદાર કરી સર્વે કાથી (જનારમ)આગ્યા.

ગંગાના મનોહર ઘાટ ઉપર વસતું કાગી એ ચનીવ પ્રાચીન નગર છે. શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુના અને શ્રી સુપાર્શ્વનાથ ભગવાનના ચાર ચાર કલ્યાણકો આ સ્થાનેજ થયેલા છે. દશ અગ્નીઆગ ત્રિલોકેશ્વરી આ નગરી અનિમોદક બની રહી છે.

સત્તર શિખરોથી શોભતું શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથ પ્રભુનું મંદિર અતિ રમ્ય અને મુખ્ય છે. આ વારાળૂરી નગરીથી ચારેક માઇલ દૂર એક સિંહપુરીનામક પ્રાચીન અને ઘણું રમણીય તીર્થ છે. અહિં ભગવાન શ્રેયાસનાથના, સ્વયં, જન્મ દીક્ષા અને દેવગજાન એ ચાર કલ્યાણકો થયેલા હોઈ, પવિત્ર ભૂમિ મનાય છે. જ્યાંનું મંદિર સાક્ષાત્ સમોવસરગ્નેજ યાદ કરાવે છે.

સિંહપુરીથી ચારકોશ દૂર ગંગાના નદ ઉપર ચંદ્રપુરી નગરી પ્રાચીન સમયની પ્રસિદ્ધિ પામેલી છે. હાલ પણ તેજ નામથી પંકાય છે. ભગવાન ચંદ્રપ્રભુના ચાર કલ્યાણક અત્રે થયેલા હોવાથી આ કલ્યાણક ભૂમિને સ્પર્શવા ધણા યાત્રાળુઓનું આગમન ચાલુ રહે છે. બીજું એક મુંદર ત્રિનાથ મંગા કિનારાપર ધર્મગાથાથી નજીક દેવવિમાનસમુદરના કોટવાળું છે. આ કલ્યાણક ભૂમિઓને ધાન્યજી ભાવપૂર્વક સ્પર્શ કરતા જન્મ નારક તીર્થકર દેવોની સન્મુખ રતવતા ભાવના અને પૂજનદ્વારા અનુલ્લ આનંદ તેમજ આત્મ-વિકાસને પ્રગટાવતા આચાર્યશ્રી અને નેઓશ્રીની શીતલ હાથમાં રહેલ મુનિ-વર્ગ સકલ સંઘ સમેત કાગીથી વિહાર કરી બિહાર સસતકાર પધાર્યા.

બિહાર પણ પ્રાચીન છે. જૈન વગી પહેલાં ધણી વિપુલ હતી. તુંગીઆ નગરી જે માત્ર પ્રસિદ્ધ છે. તે અદિથી ધણી નિકટવર્તી છે. અને હાલ તે તુંગી નામે ઓળખાય છે. અહિં ચાર ભવ્ય મંદિરો છે, જે મિથિલકાનું પુરાતન નૃપત્ય જગત્વી રહ્યા છે. બિહારની પણ સદા મધ્યે ધણીજ ભાવથી યાત્રા કરી દૈનંદ્યતા મેળવી,

નિર્વીઢ પાપના પુનઃજન્મે પ્રજનનનાર, પુણ્યની નિર્મળ શક્તિઓના સંગમનું આપન, આત્માની વિશદ્ધતાને જગાવનાર પુણ્યશ્રુતિ પાવાપુરીમાં ગજદાગ્ધાનિ સુરિ-શેખર મહાધ પદાર્થ. આ તીર્થ સરમ તીર્થાધિપતિ શ્રી મહાવીર પ્રભુનું નિર્વાણ સ્થેત છે. નિર્વાણના દિવસે ધણી ધામધૂમથી પ્રતિ વર્ષ મહાન ઉત્સવ ઉજવાય છે. સંસારમાં રહે થયેલ દીપોત્સવી (દીવાળી) જેવા દીપના પર્વને યેન ઉજવતાં, હનરોની સંખ્યામાં મોટી માનવ મેટી અત્રે આવી ઘણુંજ પુણ્ય માની આ દેવ્યાભૂક દિવસને ધર્મમય આશીર્ષ છે. આ નગરનું નામ પૂર્વે અપાપાપુર હતું, પરંતુ પ્રભુનું નિર્વાણ થવાથી પાવાપુરી તરીકે જાહેરાતને પામ્યું છે. પ્રભુની અનિમ દેશના ધામ જે સોળ પહોર મુખી જારી રહી, તે અદિજ વરસી હતી અને દેવધિ-દેવના નિર્વાણ બાદ ભાવ-ઉદ્ધોતનો આ આશીર્વતમાં અભાવ થવાથી એ દિવસે, દ્રવ્ય ઉદ્ધોત હનરો રત્નોના મેદૈયાં અને દીપકો પ્રગટાવશ દ્વારા કર્યો. ત્યારથી દીવાલીપર્વ પ્રચલિત થયું.

ભગવાનના નિર્વાણ બાદ, જે સ્થાનમાં અગ્નિ સરકાર કરવામાં આવ્યો હતો, તેજ સ્થળે આજે એક વિશાળને મન મોહક જગમ મંદિર છે. કહેવાય છે કે પ્રભુના પુત્રીન દેહની ભરમોને અસખ ભક્તજનો લઈ જવા લાગ્યા. તેથી તે સ્થળે એક કુંડો ખાડો ખનતા, મહાન સરોવરરૂપ જની ગયો છે આ વિપુલ સરોવરમાં ખીલી રહેલું સેંકડો કમળો જોવા, નયનોને અતીવ હર્ષપ્રદ અને છે આ સરોવરનું મધ્ય ભાગમાં પ્રભુશ્રીના સંચારી વટીલ જાતા શ્રી નવિવર્ધને મંદિર બનાવ્યું છે જેની મંપૂર્ણ વ્યવસ્થા અને સત્તા મેં કંડા ચંપાર્યા મનિપૂર્ણ શ્વેતાંબર જૈન મંથ અખાડિત રૂપે જાળવી રાખ્યો છે.

સરોવરની પ્રમોહરતા, અને મંદિરની ઉજ્જવલતા, તેમજ પ્રભુની પુત્રીન પાદુકાના દર્શન, હૃદયની અનુપમ ભાવનાના પુરોને વહાવે છે. આ તીર્થને ભાવ પૂર્વક જુઠાયા બાદ, શ્રી ગુણીયાજી તીર્થ આદિ પંચનિર્ધિની યાત્રા માટે પ્રયાગ દર્શ

શ્રી ગુણીયાજી તીર્થ “ ગુણીયાજી ઉવાન ” નામે પુરાણ સમયમાં ઓગળાતું હતું. અને એ ઉવાન પટેલાં ગાંધીનુંજ હતું. હાલમાં, રાજગૃહીથી તે જાર માઈલજ દુર છે. આ વનની ભૂમિ પ્રભુ-હતા તથા ભગવાન શ્રી ગૌતમના પુત્રીન પાંચમથી પાવન થઈ છે, ત્યાંના વિશાળ મંદિરમાં પ્રભુ મહાતીર મૂળનાયક નરીકે વિરાજે છે, તેમાં મંવત ૧૬૮૬ નો લેખ છે. આ મંદિર પાળ જગાણના મધ્ય ભાગમાં આવેલું હોઈ શ્રી પાવાપુરીજના જગમંદિરની પાદગીરી આપે છે, અહિંથી ભગવાન શ્રી ગૌતમસ્વામિજીની જન્મભૂમિ શ્રી કુંડલપુર-(ગુજ્જરાત) જુદાઈ. ત્યાંનું દેરાસર નહાતું હતાં મનોહર છે.

પુનિતભૂમિ—

કુંડલપુરથી રાજગૃહી આવતા સહિ સંધને પરિશ્રમ તો લાગ્યો, હતાં લાવનાના વેગમાં, તેની ગાળના નહિ કરતાં, યાત્રા માટે વિશેષ હિંસાદવંત બન્યા. આ રાજગૃહી નગરીમાં અંતિમ કેવલી શ્રી જંભુ સ્વામિજી, ધન્નાશાસ્ત્રિભદ્ર, મેધકુમાર, મુદ્ધસા આદિશ વિગેરે ભાગ્ય-વતોનો જન્મ થયેલ હતો. ભગવાન પુત્રીતપાદ મહાતીરપ્રભુ પાળ અહિં ધણીવાર પધાર્યા છે. અહિંના પદારોની ભૂમિ ધણી પૂજનીય અપર્યાં મનાય છે. ભગવાનના અપારેય ગાંધીર ભગવંતો અહિંજ નિર્વાણપદ પામ્યા છે. આ નગરીના પાંચેય પદારો, એ હાથની પાંચ આંગળીઓની જેમ એક બીજને મંકાઈને રહેલા છે. એ પાંચ પદારોની યાત્રા જુદા અદ્ભૂત છે. એ પાંચેના નામ શ્રી વિપુલગીરી, રત્નગીરી, ઉદયગીરી, મુવર્તુગીરી અને વૈભાવગિરિ કહેવાય છે. એ પાંચેય પાવન પદારોની હૃદયસ્પર્શી અને આદરદાયક ભક્તિબીની લાવનાથી મૈયંતાપૂર્વક સકલ મંથે યાત્રાઓ કરી.

જન્મ નિર્લેશર દેવ શ્રી મહાવીર દેવનું જન્મસ્થાન શ્રી ક્ષત્રિય-કુંડ ધણી જગાળી છે. એ કે હાલમાં ત્યાં જોનોની વસ્તી કુંડા

પ્રમાણમાં છે. પરંતુ, ૧૪ સીની રેખાઓ ઉપરથી, તેમની કુવાવ રથાની તેજસ્વિતા જેમ કાગી સકાય છે, તેમ અહિંની આજુબાજુની નાજુકડી ટેકરીઓ, અદ્ભૂત પ્રાચીન અરણ્યો, વિશુદ્ધ વાતાવરણ અને રમણીય વૃક્ષ-ધરાઓ આ ગામની પ્રાચીન આજાદીને પૂરવાર કરે છે. તલેટીમાં એક ભવ્ય દેરાસર છે. કાનિયકુંડ પહાડનો ચડાવ આટો અવગો અને કડીન છે. પહાડપર ચડતાં, સહિને વૃક્ષોની ઝુંડ-ઝડા નિરખી ધડીબર ભય પેદા કરતો. પરંતુ ભાવનાઓથી પોતેજ ભલે ઉંચે ગમન કરતી હતી, જેથી અહિંના ચડાવનો પરિશ્રમ અને નિર્જન રથાનનો ભય કોણ હિસાબમાં ગણે ? કારણ આ નજરમાં પ્રભુજી અવન, જન્મ અને દીક્ષા તપ્ત તપ્ત કલ્યાણકો થયેલા છે.

આ પંચનીર્થીમાં પાંચમું નીર્થી શ્રી કાકંદીજી દેવવાસ છે. જ્યાં શ્રી સુવિધિનાથ પ્રભુના ચાર કલ્યાણકો થયા છે. મંદિરમાં પૂજ ભક્તિ કરી સહિએ ધણો આનંદ મેળવ્યો.

આ વિષ્ટ ઇનાં મહામણી યાગાઓ કરી મહાનીર્થી શ્રી સમેત શિખરજી પ્રતિ વિહાર લાંબાઓ. માર્ગમાં આ મહા-પહાડથી ૨ માઇલ દુર જગુવાલીકા નદી આવી. જે નદીના તટે ‘ ગો-ધૌડિ આસને ’ પ્રભુ શ્રી મહાવીરદેવે અતીવ દુર્લભ કેવળજ્ઞાનની જાંઘ જ્યોતને પ્રગટ કરી હતી. આ નદીની આજુબાજુનું વાતાવરણ ધણું પવિત્ર અને શાન્તિ ભર્યું છે. પ્રભુના કેવળજ્ઞાન થયાના રમણો આ રથાન જોના કુદરતીજ વચગાળાના સમયના પડકાર ઉચા થતાં તાત્ત અને છે અને અનેરી આત્મ-શુદ્ધિ પ્રગટ થાય છે. અહિંના નાનાં મંદિરમાં મહેલે દર્શનનો સાબ હાવ્યો. જગુવાલિકાથી વિહાર કરી એ મહા પહાડની નવાટી “ મધુવન ” ના આવના દર્શકો સહ અંધે પુતીત પહાડના દર્શન, નેમજ નવાટીના વિશાળ અને સુંદર સાત મુખ્ય ગિરિ રૂપોના દર્શન થયા.

આ થી “ શિખરજી ” પહાડ “ The Parasnath

ill " ના નામથી ઓળખાય છે. અનેક તીર્થકર્તાઓ જે વનુસાના આશ્રય તીર્થ અવ્યાખ્યાય પદને વર્ષો છે, જે મદાનીવેની પુનીતતાને મહાજાનીમહાપિંઓએ મુકત કરે ગાઇ છે, જેની રપસંના માનજ પ્રાણીઓના કલ્યાણને સાધવામાં પરમ કારણ મનાય છે. કુચ્છતીજ એ સોભાગીપદાડ ઉપર આજોદવા, દષ્ટિપ્રિય રમણીયતા, દુમનદા અને અનેક મુલ્યવાલી ઔપધિઓ ધણીજ વખખાય છે. આ મહા-ગિરિની ઉગાઈ અન્ય જૈન તીર્થોના ગદોથી કેઈગુણી અધિક છે. આ પુનીત તીર્થપર આજ અવસર્પિણિમાં યજ્ઞ યોગીશ તીર્થપતિઓમાથી વીશ-તી-ર્થાધિપતિઓ મોક્ષ નગરીમાં જઈ રહ્યા છે. ઉગામાં ઉગા સાત રત્નજુના સ્થાનને જઈ પામવા માટેજ શું આવા અત્યુચ્ચ પદાડનો આશ્રય લીધો હશે, એમ કહી જવાય છે ! તે જિનેશ્વરના રમરણુ રૂપ વીશ હુંડોની વીશ દેરીઓ છે.

આ પદાડનું પણ કેવું અગણ્ય સૌભાગ્ય કહેવાય કે, જે તીર્થ-કર કેવોને નિવાસ-પ્રિયબની, યોને પણ પૂજનીયતા પ્રાપ્ત કરી !

વર્તમાન સમયમાં શ્રી શિખરજીની યાત્રા મુનિવરો માટે ધણીજ અધરી મનાય છે. કારણ, એકતો ચિહ્ન દેશ, ને જૈનોની ધણીજ અદ્ય વરતી, શ્રાવકોનો સમુદાય મોટા પ્રમાણમાં સાથમાં હોય, તોજ આ પુનીતનમ તીર્થની યાત્રા, મહાપુણ્ય કરી સકાય છે. અન્ય તી-ર્થોના સર્થો ધણી મુલ્યલતાથી અનેકાનેક ધર્મનિષ્ઠ આત્માઓ કાઢે છે. પરંતુ આ મહાગિરિનો સંઘ કાઢવા કોઇ ઉદાર અને વિરલ મુદરથોજ તૈયાર થાય છે. પૂજ્ય આચાર્યશ્રીની શીતલઝાયામાં નિર્વિઘ્નતાથી અનેક પ્રાચીન નાના તેમ મોટા તીર્થોની પગ-મુસાફરીથી યાત્રાઓ કરતા કરતાં, સડે સઘ પતિતપાવન ગિરિગરના પુનીત ઝાયામાં આવી પટોંચતાં હર્ષનો પાત્ર ન રહો.

પુનીત પદાડના દર્શન થતાં જેવજ સમગ્ર જનજૂદ બાવના અને ઉત્સાહમાં ગરજાય થતાં, સર્વેના હુખ પર હર્ષ, હર્ષ ને હર્ષની

રેખાઓ વ્યાપી. ઘનુ સમયનો ચત્ત અને કેન્દ્રિય ધ્યેય શીઘ્ર સ્વરૂપ થવાનું હોઈ, આનંદ કેમ ન ઉપજે? હાની ઉર્મીઓથી કદ્ય કેમ ન ઉભરાય? આ ગિરિવરની યાત્રા પ્રાયઃ જાંદગીમાં એકમાત્ર ૧૬ થી ૧૮ અસપ્ત મનાય છે, જેઓ એ યાત્રા કરે તેનું પુણ્ય અમાપન કેમ ન મનાય !

શ્રી સંઘના સુહૃદ યાત્રુઓ મુરિ રોખરાદિ મુનિ વર્ગની સ્તુતિ ઉત્સાહ પૂર્વક ઉપરના જળમંદિરમાં આવી સ્વ-જીવન-સુખને ધન માનતા ફૂલ ફૂલ થયા. વીણે ડુંડોને જુદારી આ જૂમિની નિર્મળતા સ્વગત અને હૃદયોને અનિવિભાગ બનાવ્યાં. પહાડ ઉપર આવેલું એકત્રીય મંદિર અને પાદુકાઓના દર્શન સર્વને અનુપમ આનંદના વધારવા સાથે ઉચ્ચ ભક્તિમાં પ્રેરાઈ રહ્યા હતા.

આ પવિત્ર જૂમિને, જૈન યા જૈનેતર ધણાજ ભક્તિ ભારથી આશ્રય અહિં થઈ પ્રતિપાન કરે છે. આ ગિરિની માલિકી અને હક સંપૂર્ણ તથા જૈનમૂર્તિપૂજક સ્વેતાંબરીય સંઘનોજ પુરવાર થઈ ચુકે છે અન્યોની ભાવિમાં દખલગિરિ અટકાવવા આખાય પહાડ તે શ્રી સ્ત્રી ખરીદી લીધો છે. સંપૂર્ણ વસીલ અને હકુમત હિન્દીમાંની શ્રી આજુ'દજી હક્યાજીની પેઢી સંભાળે છે. ભક્તિભાવપૂર્વક સૌ સ્ત્રી થોડા દિવસ સ્થિરતા કરી ત્યાંથી વિદ્યાર કરી અજમગંજ તરફ પ્રયાણ કરે.

પ્રકરણ ૧૦ મું.

(સૂરિજીનું અજીમગંજ સંઘામહથી આગમન-અદભૂત
શાસન ઉઘોત-ચાતુર્માસ નિર્ણય:—)

કેજ જલ-ગિદ્દુ સ્વાતિ નક્ષત્રમાં, છીપલીના
મુખમાં પડનાં મુંઝે ગૌકિતક અને છે. તેજ જો
સર્પનાં મુખમાં જાય તો વિષ અને છે. ખાર
સાગરમાં પડના કારકુત અને છે. અને ત્યાં-
ગુરને તે ગિદ્દુ અમૃતથી પાનું અધિક પ્રિય અને
છે. વળી તેજ ગિદ્દુ જ્વરાગુરને હાયકરના ઉભી
કે છે. વડનું ગાનકડું બીજાં મોઝ પ્રદેશમાં
સર્પનાં હનન પ્રાણીઓને નેમજ પશુ-પંખીઓને તાપનિવારવા પૂરક

વિત્રાંતિનું એક સમુદ્ધ ઉમદારથાન બને છે. ઉપર જૂમિમાં તે નિર્દયકા
પ્રાપ્ત કરે છે. એકજ સુદૃઢ પદ્ધતિ પાળવાવાળા સમજી મનુષ્યને
આપનાં તે પુષ્ટિ આપવા સાથે શેગને નાશુદ કરે છે. અને તેજ સુદૃઢ,
છલના કાણુને ગુમાઇ બેઠેલા દર્દીને દૂરના પ્રાપ્ત કરવા સાથે શેગ
વર્ધક બને છે. તેવીજરીતે, ત્યાગી અને પરમોપકારી મહાત્માઓનો
ઉપદેશ હંમેશાં લાલનોજ ઉપાદક હોય છે. પરંતુ પાત્રાનો પુરેપુરો
સહયોગ હોય, તોજ તે ભાવના લનાઓથી વિરતરી રૂપ પ્રાપ્ત કરાવે
છે. એક વક્તાના વ્યાખ્યાનમાં (lecture) હાજરી શ્રેણીનો મોટો
મળે છે. પરંતુ વક્તાના પોતાના ધ્યેયરૂપ વિષયને, હૃદયમાં વસી
વચનાતુસંગત વર્તવા, પ્રતિજ્ઞાઓ સ્વીકારવા જીવન વ્યક્તિઓને દેખ
થાય છે. એમાં પણ હૃદય-ભૂમિકાની વિશદતાં ઉપર મોટો અંધાર
રહેલો છે. ‘**पद्मपत्रे स्थितं तोयं, घटे मुक्ताफलम्वयं**’ કમલ
પાંદડા પર રહેલ નાનું પણ જગત્ત્રિપુષ પાત્રનાના સહયોગે મેળવી
ઉપમા મેળવી શકે છે. શુભાસયથી મહોદય-નિધાન મહાપુરુષોના બેઠ-
ચેલાં વચનો અને અપાયેલો ધર્મબોધ, ભવ્ય ને યોગ્ય વ્યક્તિઓના
હૃદયોમાં વહેતા પાપબોધનો નિરોધ કરે છે. અને અન્ય ત રચાપીપદો
રોધ કરવા પ્રેરે છે.

અશ્વમગજ બદુજ પ્રાચીન અને મનોરમ રાહેર છે અત્રે
જનતા પણ ધણીજ નષ્ટ અને વિવેકશીલ તેમજ ધર્મભાવી છે. જન
વર્ગમાં જગીરદારી તરીકેની ખ્યાતિ, તેઓની જેવીને તેવી સચવણ
રહેલ છે. અત્રના સમૃદ્ધ શ્રેણીઓએ, મગનચુબી અને મનોરમ નવ
નવતો જિનાયથો દર્શનીય બનાવ્યા છે જેની ભક્તિભાવના શ્રદ્ધાપુર્ણ
ધર્મ-સંસ્કારોથી પ્રેરાઇ, ગર્ભ-શ્રીમતો પણ નિયમિત રીતે કરી શકે
છે. જ્ઞાનદાનીયન, જીવનુન્નના અને ઉદાગતા અત્રની જનતાને રહેલો
વરેલ છે. ધર્મશ્રદાની અટલતા, જનતાના હરપ્રસન્ને આતપ્રાન યયેલી
જાણાય છે. જનવર્ગે ભક્તિ-પ્રકૃતિનો છે, નેવોજ રાજકૃષ્ણનામા બદુજ
નૈપુણ્ય ધરાવનાર અને સુમૃદ્ધ છે. આ અશ્વમગજની જનતાએ મુરિ-

આખરનું આગમન સામગ્રી, ઘણે કદનુપી અનુષ્ઠાન તથા અન્ય અનુ-
ષ્ઠાનથી સંદેશ-પ્રવેશ કરાવ્યો. ઉપાધ્યયમાં વ્યાખ્યાન પીઠ ઉપર શ્રીગણ-
પત્રિકાએ સંકલિત અને નોંધકદેશના આપી. જે દેશનાના પ્રતાપે
જનના પર ધણીજ ઉડી હાથ પડી. આચાર્ય પુંગવની ત્યાગવૃત્તિ પ્રતિ
અને તેઓશ્રીની સાથે સંદેશ પ્રસાન મુનિમંડળ પ્રતિ અખિલજનના
સાગવની ગતી.

આપણા ચરિત્રનેતા મુનિપ્રવર મીમંસુ લક્ષ્મિચરિત્રયજ્ઞ મહારાજ
પણુ ગુરુદેવની મીઠી નગરથી પ્રતિદિન અનેકવિધ માનાબ્યાસ કરવામાં
સમય પસાર કરતા, અવારનવાર નેઓશ્રીને વ્યાખ્યાનોતો, ધર્મ-
ચર્ચાઓનો પ્રસંગ મળતો ગયો, તેમ તેમ પ્રવચન શ્રીશ્રીનું નૈપુણ્ય પણ
ખીસવના ગયા.

આ ગુરુદેવની જનતાની પ્રવૃત્તિઓ, ભક્તિ, વ્યાખ્યાન શ્રવણની
રીતિ, તેમજ સ્વામિભાઈઓ પ્રતિ અનન્ય ભક્તિ-વાત્સલ્યની અપૂર્વ
ભાવના, સન્નિવેશનોના મનને ખેંચતારી છે. વ્યાખ્યાનમાં પણ, સહિ કોઈ
પૂર્ણ શાંતિથી વિનમ્રપણે, પોતપોતાના દરજ્જા પ્રમાણે બેસે છે, અને
જાદિમાનો આદરથી દાઢ પ્રમાણે આવી ધણીજ નમ્રતાથી ધર્મબોધ
સાંભળે છે. તથા અદારમામથી યાત્રાથે આવતા સર્વ જૈનભાઈઓને
દમદહીં બતાવી, પોતાના સમાજધુઓથી પણ અધિક પ્રીતિથી, મોટા
ગર્ભ-શ્રીમંત સન્નિવેશ સન્કાર કરે છે. અને વિશેષ પ્રસન્નતા તો એ
છે, કે આંગણે આવેલા સાધર્મિ-ભાઈઓ, આદેશ્રીમંત હો, યા
સામાન્ય હો, દરેકને બોળનાદિ કથંગાદ, એક એક રૂપેયાનો ચાંસો
પણુ કરે છે. ધન્ય છે ! આ અનુપમ સાધર્મિ ભાઈઓ પ્રત્યે વાત્સલ્ય
ભાવનાની પગકાટને ! જેઓ પ્રવચન સુરુદ્ધ માનિયધુઓને પાત્રી
કેદ મીઠાઈની પ્રજાવના કરી સામાન્યવર્ગને જનજગમાં નોટી ધર્મ-
રંગથી રંગના હતા, તે બાલુકાઓનો ભક્તિ વાત્સલ્યનો ભાવ કેટલો
સદ પ્રકાશને હતા !

આચાર્યશ્રીની સ્વર્ગીય ધર્મ-દેશનાઓથી ધર્મગતૃતિ અનેગી થવા પામી, ઉત્સાહ અને ઐક્ય ભાવથી સ્ફુર્ત કાર્યો કરવામાં સરિજીને આતુર્માંસાથે ધણીજ નેરગેરપૂર્વક વિસ્તરિત થઈ, મુદેવેગે પણ પ્રથમ પાતતા વિષયક અમે જે, ઉપર દર્શાવી ગયા તે મુજબ. સ્વાતિ નક્ષત્રમાં છીપત્રીમાં પડતા જગજિન્દુની જેમ ધર્મમૌકિતિ પ્રગટાવવા માટે; પૂર્ણ ચોગ્ય પાતતાવાગુ ક્ષેત્ર દેખી આતુર્માંસ-નિવાસ સ્વીકાર્યો.

આતુર્માંસ દરમ્યાન દેશના અને ત્યાગતૃતિના પ્રત્યે અનેકનેક ધર્મક્રિયાઓ થવા પામી.

વિનંતિ માટે ડેપુટેશન:—

ચોમાસા બાદ વિહારની તૈયારીઓ થઈ રહી હતી. તે અરસામાં કલકત્તાથી બાણુ વર્ગને અન્ય પ્રતિષ્ઠિત સદ્ગૃહસ્થોનું એક ડેપુટેશન Deputation વિનંતી માટે આવ્યું. ધણીજ આગ્રહ કર્યો. સુવિધિત શિરોમણી સરિ શેખરની પ્રકૃતિજ એવી હતી, કે જેઓ પ્રશ્ન પ્રજ્ઞમાં, અને ઉપશાન્ત વાતાવરણમાંજ નિવાસ કરવા ઇચ્છતા. તે હેતુથી આ વિનંતીનો સ્વિકાર થયો નહિ.

આવેલ સદ્ગૃહસ્થોએ, બ્યાખ્યાન સાંભળવા માટે સરીશ્વરજીને સ્વ-નિરૂપણ જાહેર કરી. પૂજ્ય આચાર્યદેવની આચારી, આપણા ચરિત્રનાયકશ્રીજીએ સુક્તિ પુરઃસર સૈદ્ધાંતિક પ્રવચન સંભળાવ્યું. જેમ ન્હાનું પણ નિધાન પોતાની તેજસ્વીતાથી જ્ઞાતાને આંજી શકે છે, તેમ હધુ-દીપ્તિ પર્યાવરણ એવા તેઓશ્રીએ, પોતાની વિદ્વતા અને તાકિંક પ્રતિજ્ઞાની એજસ્વીતાથી અખિલ શ્રોતૃસભાને ચિત્રાલેખ સમી બનાવી દીધી.

બ્યાખ્યાન બાદ સરિ-પુત્રવની પાસે તે ધર્મ-અવજૃથી ખુશ અને

કર્ષિત ચમેસો તે આજી આદિ વળ વર્ગમાંથી રાજ બદાદુર બી-
 ૧૭ મુક્ત કરી પ્રશંસા કરવા લાગ્યા કે “ અરેખર ! આપના સમુ-
 ૫૫ શ્રીમદ્ લખિધવિજયજી મહારાજની વ્યાખ્યાન દેવાની ફાંતી,
 તે વિવિધ સૂક્ષ્મ વિષયોને સ્મૃત્ત અને સદગ રીતિએ સમગતવવાની
 ૧૭૦૩ ભુક્ષિ, તેમજ સભાને આજના વિષયોમાં તરખોલ જનાવવાનું
 ૧૭૫૫ બેક જેવું આકર્ષણ અનેરું લામે છે. ભાવિમાં આપની પાટને
 ૧૭૫૫ પ્રતાપી પુરુષ નિવડશે, એમ ચોક્કસ માની રાકાય છે. મુનિ
 ૧૭૫૫ મહારાજના જાગ સિધ્ધ પ્રતાપ મુનિજીનું, અમેએ વ્યા-
 ૧૭૫૫ સાંભળ્યું, ત્યારે જે અપૂર્વ આનંદ આપ્યો હતો, તેથી આજે
 તે વ્યાખ્યાનની સ્મૃતિ થવા સાથે કેંઈ ગુણે અધિક આનંદ અમેએ
 અનુભવ્યો છે. અમે ચોક્કસ રીતે જણાવીએ છીએ, કે બંગાલ
 પ્રદેશના સદેશમાં કે ગામડાઓમાં, જે એઓશ્રીનાં જાહેર લાવણે
 અનેક આજી વિષયોને લગતા ગોઠવવામાં આવે તો જોતોને શું પણ
 જોતેનર વર્ગને અસાધારણ ઉપકારનું કારણ બને. વ્યાખ્યાનમાં
 એક એવી અજબ અદરય ને પ્રચલ શક્તિ અનુભવાય છે કે, કદર
 પાપીઓ, ઘોર હિંસકો, અનાચારના ખાડામાં ધૂટખોલની (Foot-
 ball) જેમ ગજડના ઉન્માર્ગમાં માનવીઓ, અને ધર્મ-પરાક્રમથી
 પ્રાણીઓ પણ યોગ્ય સત્-માર્ગમાં યોગ્ય છે. અને પ્રભુ મહાવીર-
 દેવનો અલિંસા ધર્મનો સદેશો, પ્રત્યેક પ્રાણીઓના કલુકોટરોમાં શુભ-
 રવ કરે છે. અરેખર ! આ લાલતવાર્મીઓનો ઉદાર આચાર નિર્મળ અને
 નિરૂદ્ધી મહાત્માઓની દેશનાઓથી-ર થશે ! ”

અજમગંજના ચાતુર્માસમાં ત્યાંની પાવગળનાએ આચાર્યદેવના
 વચન ખીળેને હૃદય ભૂમિષ્ઠાઓ ઉપર આપના કરી મુકેતોના અનેક
 કુકોને મેળવ્યાં. સમૃદ્ધ સદ્ગુદ-ધો પ્રાપ્ત થયેલી લક્ષ્મીની ચ ચલનાને
 સમજી ધર્મ-પ્રજાવનામાં અને નાસન-ઉઘોતમાં, ઉદારતા પૂર્વક કૌય
 વ્યવ કરવા અચુકપણે ઉચુક નેના એક દિવસ તો ધનપતનિ હજીના

પુત્રોએ ગીનીઓની પ્રભાવના દ્વારા મિષ્ટ ભોજન કરાવી સાત્ત્વિક ભૂતિ પ્રદર્શિત કરી હતી, અંત્રની જ્ઞાનના એ ચાતુર્યાસના ઉપકારને અવગણી શકતી નથી. જાણે છે.

એ અનુપમ નિરૂપી મહાત્માની ચાતુર્યાસની પુર્ણાવસ્થા જાણ્યા બુદ્ધિ-મંડળ સહ અંત્રથી વિહાર કર્યો. અને નજીકમાં આવેલ બાલુચર મુકામે પધાર્યા. અંત્ર આવેલાનાં પચાસેકે વડે પ્રજા વિમળનાથ અને આદિનાથભગવાનના ને પાર્થનાથ પ્રભુના નિર્દેશ ધણીજ મનોહર અને ચિત્તાકર્ષક છે. અંત્ર આવના ચાતુર્યને અત્યંત ધનપતસિંહજીના પરિવારમાંથી જાણુ સર સુરપતસિંહજી તરફથી સ્વામિભક્તિ સારી જળવાય છે.

ભવ્ય સંઘ:—

અશ્વમજ્જના ચાતુર્યાસ દરમ્યાનના વ્યાખ્યાનોની અસર ધણીજ અનુભવીય થઈ હતી. તે ઉપદેશ પીયુષથી ભિન્નયેલ, બાલુચરના બાલુજી ધનપતસિંહજીના ધર્મપત્ની શ્રીમતી શ્રાવિશ રાણી મેનાકુમારીએ અંધાપુરીનો એક ભવ્ય સંઘ કાઢ્યો. જેમાં આચાર્યશ્રી આદિ દુર્ગવરોએ લાભનું કારણ જાણી, તેમાં સાથ આપ્યો. જે સંઘમાં મોહરો ગાડીઓ, અને બેલગાડીઓ બહોળા પ્રમાણમાં હોઈ સાથેના મંથમાં યોગ્યયેલ સેંકડો માનવોને ધણી અનુક્રમતા રહેતી.

તીર્થ શ્રી અંધાપુરીજી પહોંચનાં, વચચેમાં આવતાં અનેક ગામોમાં, જૈન જૈનેશ્વરની મોટી મેદની સમક્ષ ચરિતોષર ભુવંદનનાદે, આત્માની સિદ્ધિ, મોક્ષની નિશ્ચયતા, પૂર્વજન્મની અસ્તિત્વતા. પુણ્ય-પાપદ્વાર સુખ દુઃખની ઉત્પાદકતા, વિગેરે વિગેરે વિષયો પર, દસીમેદાર સારો પ્રકાશ પાડતા. તે પ્રિયતમ પ્રવચનોના શ્ર અનેકાએ અવરી પણ પ્રતિષ્ઠાઓ સદેવકાંથી રિચકારી. શ્રદાને ૨

વવા સાથે મર્માનુકૂળો આરાધનામાં અનેક પ્રેરણા, કર્મના વિપરીતે
છ પાપનામાર્ગોને, ને અનુભવ પ્રવચનોનો શ્રોતા નિત્યાંતરિ આપવા
ર થનો.

અંગાલ પ્રદેશને સ્વપાન્દેર્ણથી પુનીત બનાવના અનેક સ્થળોએ
રેશંખર ધર્મબોધ આપતા હતા.

એક સમય એવો હતો, કે અંગાલમાં લાખોની સંખ્યા પ્રમાણ
નોની અવગાઢ વસ્તી ગણાતી. મેંદેરો જિલ્લાદિરે પણ આજ
દેશમાં હોવા જોઈએ. પ્રભુ વીરસ્વામિએ આ અંગાલની જમિને
સાતાના ચંદ્રભુ કમલથી પવિત્ર બનાવેલ છે. અત્રેની પ્રાંત કેટલી સોભાગી
ગણાતી હતી, કે જેના પૂર્વે શ્રી મહાવીર પ્રભુના મુખમાંથી ઝરતા
બોધને ત્રીધના દાસ્યકેની અજબ લીધાના પ્રતાપે અને જૈનાચાર્યોનું આ
પ્રદેશમાં બહુજીવ આગમન થવાથી અન્ય સંપ્રદાયવાદાઓએ વચસા
ભાગમાં આ ધોતારી પકડેલા હાલ હતાઓ. નિરાશિત પ્રજાને વાગુ-
ત્તણમાં દસાવી, અને પોતાની મનઘડત માનેલી ધર્મ-પ્રવૃત્તિઓને
દસાવી હિન્મર્ગે દોર્યો. જેથી જૈન માર્ગાનુયાયીઓ અદ્ય પ્રમાણમાં
થતા ગયા. ધર્મહીન પ્રવૃત્તિઓ વધતી ગઈ આમિષ આદ્યર અને મલપાનો
થેર થેર વ્યાપવા લાગ્યા. ધર્મના સંરક્ષકે ભુંસાયા લગભગ અનાય
પુલજ પ્રજા લેખાવા લાગી. ખરેખર ભગવાનના શાસનપર બેઠેલા
વચ્ચ-પદનો આ દાઓ દેખાવ કેમ ન મનાય?

એ આનુભેડ અને વિષટ પ્રદેશમાં આચાર્યપુરંદરની છાયામાં રહી,
આપણા ચરિત્ર નેતા અદિસા ધર્મનો પ્રચાર કરવામાં, સાચા ધર્મના
મંદિરોને પાલવવામાં, ગામોગામ જોસીલાભાષણોદ્ધાર વેગવતી પ્રવૃત્તિથી
રુચિપદ રહેતા. મેંદેરો જૈન જૈનેતરોએ એ પ્રવચનોનો ઉમદા લાભ
હાલ્યો. મેંદેરો નહિં બહુ દુર્ગતોએ સ્વ-દુષ્ટધર્મ સામ્રાજ્યે માંસાદાર
અને મદિરાપાનાદિને ત્યાગવાની દૃઢ પ્રતિજ્ઞાઓ લીધી. આ ચાલતી

વ્યાખ્યાનોની પ્રથા બંગાલીઓને ઉપકારક અને ધર્મના સત્-પર્યવેશ
દર્શક નિવડી. બંગાળનો વિદાર જોડે. વિકટ અને ભયાનક છે, છતાં
એ ધર્મના લીડર (leader) નિહરનાથી વિચરી, ઉપકારનો અગમ્ય
વરસાદ વરસાવ્યો. જેઓ માંસાહાર કરવામાં ધર્મ મનાવતા હતા,
તેવાઓને પણ સરળ અને હૃદય ગ્રપચી દલીલોથી માંસ મદિગા
ઠંદર ત્યાગી બનાવ્યા. જોરશોરથી પ્રતિદિન વ્યાખ્યાન, અને નોકરો
ભાષણોની પ્રવૃત્તિઓ ચાલુ છતાં, શુદ્ધિ તથા નવનવા શાસ્ત્રોનું અવલોકન
મંદ ન પડતાં, અધિક અધિક ઉત્તેજિત થતું ગયું. ધન્ય છે એ દામન
સેવક અને ધર્મ સુભટ બાળ-વયરક યુનિપ્રવરને !

પ્રકરણ ૧૧ મું.

ત્યાગ-મદોદધિ, આચાર્યશ્રીની શીતલછાયામાં, અંગાલતી જનતાને અનેકમા પ્રેરણાપ્રકાર વિસ્તારતા, આપણા અસ્તિત્વાનુભૂતિ, આત્મીયર રહેલના ગત્યાનર્થન લક્ષ્યર શરૂર તરફ પધાર્યા. લક્ષ્યરના શ્રી મંથનો અને આગલ થતાં, તેઓશ્રીનો આત્મીયસતો અત્રેજ નિર્ણય થયો, આચાર્યશ્રીની આત્મીય અતે સ્વર્ગીય દેશનાના પ્રવાહમાં અનેક ભવ્યાત્માઓએ સ્નાન કર્યું, અને કૃત્રીય મલીનતાઓ દૂર કરી પવિત્રતા મેળવી. સન્માર્ગમાં યોગલક્ષ, સદાચારના મંત્રપાત્રી બન્યા.

એક પ્રમંથે સુરિ-ગેષ્ઠનું ન્વારણ અકરમાન બગડ્યું. કર્મની વિપરીતતાને ઉદય, ધણીજ સદિ-લગતા ગાળી, સુમળાવે તેઓશ્રી સદન કરતા. વ્યાખ્યાનપીઠ અસ્તિ દીપકનેજ મુપરત રહ્યું. દિલ્લાહી અને દિલ્હીની મે.રા નેપોશી વ્યાખ્યાનોના પ્રમંથેને હુમ મળી વધાવી લેતા,

આવિર્ભાવેએના પ્રવચન-પ્રતાપે, વ્યાખ્યાન વાચકપતિનું ચિરદ (title) જેએને વરવાનું હોય, તે પુણ્ય-નિધાન મુનિવર, વ્યાખ્યાનકર્તા ખીલ-વરાની તક કેમ જતી કરે ?

ગુરુ આરાધ્ય થતાં, ગુરુ સેવા અને જનોપકાર સમગ્ર, વ્યાખ્યાન આપવાનું સ્વીકાર્યું. આ અગ્રસારમાં ચરિત્રનેતાનો વ્યાકરણ, શાસ્ત્ર, જૈન જૈનેતર ન્યાય તેમજ સૈદ્ધાંતિક તત્ત્વજ્ઞાન આદિનો અભ્યાસ થયો ખીલી ચૂક્યો હતો. ખીલેલું કમલ પોતાની સૌરભથી ભ્રમરમખને આગળ અને અનુરાગી બનાવે છે. તેમ સુવક્તા પણ અનેક વિશેષો તૈયાર હોય, તો વ્યાખ્યાનકર્તાની અતુલ અને વિપુલ સૌરભથી હળવે જોઈ ભ્રમરાએને મુગ્ધ બનાવવા સાથે ધર્માનુરાગી બનાવે છે.

ચરિત્રનેતાના વ્યાખ્યાનો નિરંતર વિવિધ તત્ત્વોને પોષતાં શાસ્ત્ર શાખા. વ્યાખ્યાનોની ધૂન એવી તો જનમી, કે જેના પ્રતાપે સારી શંખ્યા વ્યાખ્યાનમાં આવવા લાગી. જૈન કે જૈનેતર અખિલ વર્તે ધણાજ બોધકે નિવડ્યા. વ્યાખ્યાન શ્રોતાઓ કેટલીક વખત કષ્ટ વિષયક, કર્તૃત્વ વિષયક, આત્મ વિષયક અને મોક્ષ સંગ્રહિ અનેત્રો પ્રશ્નો પુછતાં, જેનો ઉકેલ ધણાજ સુંદર રીતિએ થતો. જેથી કાંઈ વર્ગ પણ મુક્તકંઠે ગુરુદેવની અતુલ પ્રતિભાને પ્રશંસતો અને કાંઈ ધર્મના સનાતન મર્મના રહસ્યો સમગ્ર અનુરાગી બનતો. હુકમાં અનેક માનવ સમૂહ તેઓશ્રીના મધુર પ્રવચનોને સપ્રીતિ તલસતો. મહિમાનું સ્વારસ્ય તદ્દન તંદુરસ્ત બન્યું. છતાંય વ્યાખ્યાન તો આપણા ચરિત્ર નામકની વ્યાખ્યાન કળાથી ખુસ થઈ તેઓનેજ સુપરન કર્યું.

પ્રિય વાંચકગણ ! હુનિયામાં સ્વાભાવિક નિયમ છે કે, મહં કોઈ નવીનતા દેખી તે તરફ દોરવાય. ચરિત્રનેતા ઉમતા-વક્તા હતા. વળી નિરંતર બહોળા સાહિત્યનું અવલોકન, સુવાચસ્યાની વેગવર્તી શક્તિ અને સરસ્વતીજની મહેર. એટલે કે વ્યાખ્યાનની રસ-પોષકતા અગમ્ય હોય ગ્રાહ્ય-નિધાન પ્રમદ થતાં મૂલનેતાઓ જેવો અપૂર્વ આનંદ અનુભવે

તેમ ચરિત્ર-નેતાનીખીલેલી અગ્નેઃ શક્તિઓના પરિગ્રપ
તા, સૂરીશ્વરજી અને અન્ય મુનિશાસ્ત્ર ધર્મોજ નાણુજ થયો. અને
તે બરિ પ્રસંસા કરવા લાગ્યો. પણ ચરિત્ર-નેતા તો વિગંધને વિગંધ
૧, વિનયી, અને લઘુતાયુક્ત બનતા ગયા.

મી પ્રવાહ—

પ્રત્યેક પ્રાણીઓને સંસારની અટારી શરીરોમાં અટપટા ચાલતો
મી પ્રવાહ હિંજાથી કે અનિહિતથી સ્પર્શજ છે. ધીરોને, વીરોને અને
હાનીઓને પણ એ પ્રવાહનો સ્પર્શ વિવક્ષણ દશા અનુભવાવે છે. એ
દશા અને કમકમાટી ઉપગમવાર કર્મના ચક્રમાં સૌ કાલને ગંધર્વિત
પત્તુજ પડ્યું છે. એ કમચક્ર નથી પાતાક્રમાં પેસેલાને છોડતું, કે
નથી સ્વર્ગમાં સંધાવેલાને છોડતું, નથી અવનિતકના શ્રમ ભાગમાં
ગેનાયલાને મક્તું. કે નથી સંન્યથી વીટાળેપેલા ચક્રવર્તીને છોડતું;
એતો એતી અજબ લીલા સહેલાઈથી પ્રસાર્યે જાય છે. હા એ
પ્રવાહની ઓટમાંય પણ સામે મુખે તેના મોગ્નઓથી હરપોક બન્યા
સિવાય, હામ બીટી સામે તારો તરનાર એ પ્રવાહની અમાપ શક્તિને
લોપી ધ્યેય સિદ્ધ કરવા સમર્થ અને એ નિઃશંક વાત છે, બાકી જોશુમાં
નાનાવું એ સહેજ સ્વભાવ છે. અમનાના શૌર્ય ભર્યા ધોધથીજ પુણ્ય-
નિધાન આત્માઓ પ્રવાહનો પ્રનિરોધ કરી શકે છે. યોગીશ્વરોના ધ્યાન
પદાંક પાસે પ્રતિપજ્ય પ્રમાણ કરતા પ્રવાહને નિરૂદ્ધ થવું પડ્યું છે.
વિપુલમતિ મહાત્માઓને પણ જડ કર્મોએ મુજારો અતુલવાળ્યો છે.
પુણ્યવતી અનંત શક્તિ છે. અને એજ અનંતશક્તિ અનંત-
શક્તિમાન ચેતનનો પરાબલ કરવા શક્તિમાન બને છે. કહ્યું
છે કે “ કદી ચેતન બળવાન છે. કદી કરમ બળવાન; ચેતન
નિગળજ વાપરે તોજ અને ભગવાન ” કર્મ અને આત્મા બન્નેને
અનાદિ કાળનો ગેંધ છે કદી ચેતન પોતાનું પરિબળ અજમાવી
કર્મને પરાબલ કરે જ અને કદી કર્મચૂર્ણ ચેતનને મુજાવી પોતાની

સત્તાનો જોમવટો કરે છે. ગંધારની ભમખ લીલામાં કર્મ સર્વે પુ
 કરતો આત્મા સિદ્ધ સ્વભાવ પ્રગટ કરે છે. અને તે સિદ્ધતાથી કર્મ
 પ્રકૃતિરૂપ મુમુક્ષુઓ ભાગાભાગ કરે, ગરુડાએ અને વનમાં ફરતા હરણ
 અદસ્ય થઈ જાય છે. કોઈ તપોનિધાન, પુણ્યનિધાન, શુભનિધાન, દાન
 નિધાન, તેજોનિધાન આત્મભાવમાં રમખ કરતા મહાત્મા જન સૂરે
 ચેતનને સિદ્ધતાથી જગાવે. શુભધ્યાનની ક્ષય ક્ષમાવે. લેજ કે
 અસીમ વહેતા કર્મપ્રવાહનો સામનો કરી, શુભધ્યાન નૈરંજી મુક્ત
 થઈ મુક્તિકિનારાની મનોરમતા નીચ્છવા ભામ્યશાસ્ત્રી બને કે. જન
 છે. અને બનશે. જ્યારે અને ત્યારે એ કર્મપ્રવાહના વહેણમાં બંધ
 રોધી સામનો કર્યેજ છુટકો. બાકી એ પ્રવાહમાં તણાયેજ જાય છે.
 સત્તાનું કારણ રાજ્ય અટકવાનું નથી. કર્મની કડોડી અને કાતી
 કાતીકથી જગતના શ્રવે કેઈ દુ.ખના કુંગરોથી અને વિપત્તિઓ
 વાદળોઓથી ઝડપાયા. પગલું આત્મિક તત્વના અન્વેષક મહાત્મા
 ઉપસંગોને મહોત્સવ માને છે. અભ્યુદય પ્રસંગ માની ભાવ મૌલિકથી
 તે દુઃખદ પ્રસંગોને સુખદ માની વધાવે છે. નથી પડી જેઓને
 કે ગેદની, નથી પડી જેઓને શવનની કે મગ્ગની, નથી પડી જેઓને
 કુંડુખીઓની અગર રેતેલીઓની ચિન્તા. તેવા પૂલ્ય પરમ પુરુષોને
 ઉદય આવતા ઉત્સાહી અને વૈષ્ણવાલી બની ચિત્તમગ્નીય મુક્તિ
 હરોલમાં ગમ્મતી કરાવે છે.

આપના ચરિત્રનેતા દિનપ્રતિદિન જ્ઞાન, ધ્યાન, ક્રિયા, મુ
 ક્ષાનોના અનુભવો અને વિવિધ શિક્ષાઓથી પોતાના શ્રવણ નિર્મલ
 આભૂષિત કરતા જતા હતા. ગુરુ સેવા, ગુરુ વચનપાલનની દૈન
 ભાવના, ગુરુની ધર્મઆશિષો વરવાની કામના એ આપના ચરિત્ર નાવક
 સાધ્ય મત્રો બન્યા. હરેક પ્રકૃતિઓમાં એ મત્રો રમરમપદમા જાણ
 ગયા. વળી એઓથી કામા બને કોધને, ગત્રતાથી ઉદનાદને, વિનય
 અદંશરને શતવાનું થીખ્યા. જ્ઞાન તરંગ બનતું મધુ. જ્ઞાન કલેશની
 ઓગસ્તિતા વધી. ધૌદ પડિતોને પાન તાણુબ બનાવવાની પ્રતિજ્ઞા.

ગઈ. તદ્ ઉત્પન્ન કરી વહેકિતવાલાઓને પણ મુશુમિતી કરવાની આવડત અજળ રીતે કેળવી. મુદ્દમાં રહેલા મળિ શાલાનો વધારો કરે છે. તેમ પોતાના ગુરુદેવની નિશામાં રહી, નું ગૌરવ વધારવામાં, ગુરુદેવની છીર્ષિને નિષ્કંટક વધારવામાં વધારો કરવામાં આપણા ચરિત્ર નાયકે કમર કમી.

ધ્યાનની આશા—

અકરમાત પૂજ્યપાદ વિજયકમળ સુરીશ્વરજી મહારાજની તબીબતે, જી. અશક્તિ વધતી ગઈ, અને તેથીજ વ્યાખ્યાનાદિ કાર્યોમાં કાળ બન્યા, શિષ્યના ગૌરવમાં પોતાનું ગૌરવ માનનાર એ મહાત્માએ ના ક્ષુ અને વિદ્યાન શિષ્ય મુનિશ્રી લઘ્વિવિજયજીને આશા આપી, આશાને શિરસાવંધ માની પ્રતિદિન વ્યાખ્યાનનું કાર્ય પોતેજ સ્વીકાર્યું, તાને નવા નવા વક્તાઓને સાંભળવાની ઉત્સુકતા હોય એ સ્વભાવિક સદ્મર્શરક્ષક પુણ્યપ્રતિષ્ઠિત વિજયકમળસુરીશ્વરજી મહારાજને રેત્ર નાયકથી બીજા અન્ય મોટા શિષ્યો વિષયમાં હોવા છતાં વ્યાખ્યાનની આશા ચરિત્ર નાયકનેજ કરવામાં આવી. ઘરમાં બળા પુત્રો હોવા છતાં પંદ્રશજીને વ્યવહારદક્ષ પુત્રનેજ પેઢી સુપ્રત થાય છે.

આપણા ચરિત્રનાયકે ઉત્સાહથી લવ્યઆત્માઓને તારવાના રૂઠ શુભ ઈતિહાસી લશ્કરમાં વ્યાખ્યાનની પીઠ અલંકૃત કરી. સિંહનાદેરા કુલ્લંદ અને કોયલ જેવા મધુર અવાજથી સભાને અત્યંત આકર્ષી, ચરિત્ર નાયકના વ્યાખ્યાનમાં લાગણી જગાડવા અને જીવંતજ્ઞાનના પીયૂષનો ઠંડકાર દેવો. તદ્દને દલીલોની સદેર હતી, રોચકતા અને બોધકતાની અનોખી આત્મજ્ઞાન મૌલિક પ્રમદાવનાર છીપો હતી, લશ્કર ગામની અખીલ જ્ઞાનતા એ વ્યાખ્યાનોમાં મંત્રમુગ્ધાની, વ્યાખ્યાનમાં શરૂઆતથી તે અંતગુપ્તી જ્ઞાનને પૂર્ણ સ્મૃતિતા બધાઈરહેતી, મિત્રોની મંડળીમાં ગૃહ-કુટુંબોમાં મેકરજ વ્યાખ્યાનની પ્રસંસા વાયુવેગે પ્રચરી. વ્યાખ્યાનમાં વેગવ્યવર, આત્મવાદ, મૂર્તિમંડન, દયાધર્મ વિગેરે બિજ બિજ વિષયો ચર્ચાના

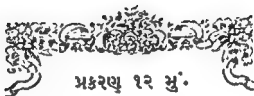
નંદમુરિગ (આત્મારામગ) મહારાજ તેને અવતાર મહા
જન્મ્યા. હિદાયત બન્યા. દગરો સી પુરોને વીતગત :
માર્ગના અભિરક્ત ભક્ત બનાયા. અનેકોની હૃદય ભૂમિમાં
ખીજ વાવ્યા. એ મહાપુરો દેશના જગતી તે ધર્મ વજ
ધણીજ નવપદ્ધવિત બનાવી. પુણ્યનિધાન અસાધારણુ તેજસ્વી :
રમરણીય આચાર્યદેવ કમગમુરિગ મહારાજનું ચાતુર્માસ ગરબી
રોટના લરકર ગામમાં હતું. પગળના આગેવાનો અધ્યક્ષે
દર્શનાર્થે અને ત્યાંની વનરાગિને નવપદ્ધવિત બનાવદ વિનિ મા
આવી પહોંચ્યા. આ વખતે આચાર્યશ્રીનું શારીરિક સ્વસ્થ અનુકૂળ
થઈ ગયું હતું. મેઘની રાહ ગેતાં મયૂરો મેઘ ધારા વર્ષાંતો પૂરે
કરતાં શુદ્ધાન બને છે. જૂખ્યાને મનોભિક્ષિત ખોરાક મધનાં ફૂલ
ત્યાગી પુષ્ટાંગ બને છે. હમેશના તૃપ્તાતુર ચાતક પક્ષીઓ જગતી
સતોષ પામે છે. તેમ આપશ્રીના દર્શનથી હમેને ધણોજ આનંદ
છે. નમ્રતાથી અને વિનય ભરેલી વાણીથી ગુરુદેવને વિનવતો પગ
વર્ગ કહેવાને પ્રેરાયો.

હે જનતારક કૃપાશુ દયાસિંધો, આપ પગળ દેશની પરિસ્થિતિ
પૂણીશે જાતા છો. પગળમાં ધર્મના અનેક પથો, મતો અને ધર્મ
જળ વેગે સતા જમાવી રહ્યા છે મિથ્યાત્વની વેગો ખૂબજ ક્રોધ
છે. ધણીઓને મૂર્છાગત બનાવ્યા છે. કેટલાક અર્ધદગધો તેમાં :
લાવવા તૈયાર થયા છે. પગળ આપનું ક્ષેત્ર છે. આપ જેવા કૃપા
હોવા છતાં પગળની આ દુઃખદ દશા શી રીતે સહન થાય ? અ
દિવ્ય દર્શનને, આત્મ તત્ત્વ દર્શક વ્યાખ્યાન પ્રવાહોને અને અ
પરિવારમાં નવા બનેલ વિદ્વાન, અને શુદ્ધિનિધાન ત્યાગ પ્રતિભા
મુનિ મંડળના પરિચય માટે અહર્નિશ પગળ ઝાંખે છે આપ
બની નજીકમાં છો. વળી આપશ્રી પ્રતિદિન વૃદ્ધ બનતા જાયો છો
હમારી વિનંતિને માન આપી જમ ખોલાવી હમારી આરાને ર
કરો. પૂજ્ય આચાર્ય દેવેગે જ્ઞાન વાગતા જણાવુ કે મહાત્મ

તમારી ચિનતિ ભણતવા મજાનુ દદગોને પાંગળાને તેવી છે. અને દુઃખાનું છું કે પંગળમાં હાથ એવા વિહાન સાધુઓની અનિવાર્ય અવાર-શ્યકતા છે. તમોએ જણાવેલ પંગળની પરિસ્થિતિ મને પંગળપતિ પ્રેરે છે. આ વાત સાંભળી પંગળીઓને અત્યંત દર્દ થયું. અને પોતાનો પરિશ્રમ સફળ માનવા લાગ્યા. અને પૂ. આચાર્ય દેવેશને પંગળ તરફ વિહારનું નજીક કાઢવી પોતાના દેશમાં પાછા ગયા.

પંગળીઓની આગ્રહ ભરી ચિનતિનો સ્વીકાર કરી, જદ્દ આચાર્ય દેવેશ લરકરથી પંગળ પ્રતિ વિહાર લંબાવ્યો. મામાનુષામ ધર્મ વ્યાખ્યાનોથી જનતાને ધર્મ મંરકારથી પાપતા. અનેકોની સાથે ધર્મ ચર્ચા કરતા, મહેન્ટોને પણ માંસાહાર મદિદાપાનનો ત્યાગ કરાવના ગુરૂદેવની નિશામાં રહેલા અસ્તિ નાયક ગુરૂદાનવાદમાં પધાર્યા ગુરૂદાનવાદા, પંગળમાં જોનીઓનું કેન્દ્રસ્થાન ગણાય છે. એ એક તારક તીર્થ પણ મનાય છે. આવા ધર્મ કેન્દ્રસ્થાનમાં અપૂર્વ સત્કાર પૂર્વક ગુરૂદેવની પધરામણી થઈ. વ્યાખ્યાનહોય આતામનોથી આકાર ભરાતો હતો. પ્રતિદિવસ ઉત્સાહ વધતો ગયો. ત્યાગ, તપ, ક્રિયા અને ધર્મની અજળ છાયાથી સમાજ આકર્ષિતો ગયો. ગુરૂદાનવાદમાં સરિપુંગવની પધરામણીએ જાણે કંઈપણ ન કંઈયો હોય, તેવો આનંદ સદા ઉત્પન્ન થયો.

પ્રકરણ ૧૨ મું.

પંજાબનું પાટનગર:—

પંજાબના પાટનગર જેવું જૈનપુરી ગણાતું ગુજરાત
 શહેર એ વખતે મુનિરાજની મોટી મંજ્યાથી હજારો
 રહ્યું હતું. અને પૂ. આચાર્ય સમ્રાટ શ્રીમદ્ વિજય
 નંદસૂરીશ્વરજીની સમાધિની પ્રતિષ્ઠા થવાની હોવાથી આખા પંજાબ
 જૈન માનવ સમુદાય ગુજરાતવાસીઓમાં અંવત ૧૯૬૪ ના વંશાખ માસ
 મહોત્સવ ઉજવવા ગયો હતો. એ સમયે પંજાબ ઉપરાંત માસ
 મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત, બંગાળ, અને માળવા આદિ દેશોમાંથી ને
 શ્રીમતી પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવમાં ભાગ લેવા પધાર્યા હતા. હમેશા મા
 મિત્ર વાત્સલ્ય, ઉત્તમ પ્રભાવનાઓ, પૂજન, અને ભાવનાઓ દો
 હતા. વૈશાખ શુદ્ધ ૧૦ ના દિને આચાર્યદેવની પાદુકાની પ્રતિ

આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયકમળસૂરીશ્વરજી મહારાજે દગ્ગે જૈન જૈનેતની
 ગરીમાં કરી. આ અપૂર્વ મહોત્સવ ગોઈ મુગ્ધાનવાલાના અને
 વંતનના ખીન લાગેના દુઃખે દુઃખ થયું. અને આચાર્ય દેવનું
 અહિત કરવા એક માર્ગ શોધી કાઢ્યો. પૂજ્ય આચાર્ય દેવ શ્રીવિજય-
 નંદસૂરીજી મહારાજે રચેલા વેદમાં હિંસા દર્શાવના પુસ્તકો શ્રી
 અગ્નિ તિમિર ભારકર અને જૈન તત્વાદર્શ તરફ દુઃખે સનાતની-
 એનું ધ્યાન ખેંચ્યું. અને જણાવ્યું કે વેદની નિંદા કરનાર શ્રી વિજય-
 નંદસૂરીશ્વરજીના શ્રી વિજયકમળસૂરિજી પદધર દોવાથી તેમની પાસે
 તેના ખુલાસો મળે. આ સ્થિતિ સમગ્રતાં સનાતનીઓએ શ્રી વિજય-
 કમળસૂરીશ્વરજીને એલેન્ડ મોકલી. કે અગ્નિ તિમિર ભારકરમાં અને
 જૈન તત્વાદર્શમાં જે સ્તોત્રો વેદમાં હિંસા દર્શાવનાર પુરાવા રૂપે રજુ
 કરવામાં આવ્યા છે. તે પાડો. પુરવાર કરવા તેઓએ તૈયાર થઈ પુરવાર
 ૧) આપવા. શ્રીમદ્ વિજયનંદસૂરીશ્વરજીએ ઉપલા પુસ્તકોમાં વેદના
 રજુ કરીને એ ખીના સાબીત કરી હતી; કે, વેદમાં પશુ યજ્ઞ
 રવાનું અને શ્રાદ્ધની ક્રિયામાં પશુમાંસ ખાવાનું વિધાન છે. સ્થિતિ
 રહી બધી વીકરી હતી કે સનાતનીઓએ આચાર્ય શ્રી ઉપર કાયદા-
 નું ઉપાયો મેળું ઉપલા વિધાનો પુરવાર કરતા પગલાં લેવાં.
 અને મુગ્ધાનવાલાના જગજગ સરદાર જવાહરલાલમિત્ર સમક્ષ એ
 ખાખતની તપાસ થઈ થઈ. આ વખતે આચાર્ય દેવે કમાલ કરી, તેઓએ
 વેદના અનેક પુસ્તકો મેળવ્યા અને અગ્નિ તિમિર ભારકરમાં અને
 જૈન તત્વાદર્શમાં આપેલા પાડો સાથે એ પુસ્તકના પાડો સરખાવ્યા.
 ત્યારબાદ તેઓશ્રીએ એ સર્વે પાડો સમગ્રવવા શ્રી અખિલજીજી
 મહારાજ આદિને જગજગ સાદેખ પામે મોકલ્યા. સરદાર સાદેખ પોતે
 સંમતના બળ દેના. મુનિ મહારાજશ્રી અખિલજીજીએ પ્રતિપાદન
 રીતીથી સરદાર સાદેખને બધા પાડો સમગ્રવ્યા. અને તેઓને ખાતરી
 થઈ કે અગ્નિ તિમિર ભારકરમાં અને જૈન તત્વાદર્શમાં જે દરીકન
 હપ્ત હતી તે ખરી હતી. આથી સનાતનીઓની વિરુદ્ધ ચુકાદો આવ્યો.

આ રીતે શ્રીવિજયકમળમુગીશ્વરજીનો પોતાના ગુરુદેવના પુત્રને સંવેદન
વિજય થતાં આખા પંચજનમાં આનંદ ફેલાયો. તેઓશ્રીએ ૧૬૪૪
ચોમાસુ ગુજરાનવાસમાં હતું. આ વખતે ઉપાધ્યાય શ્રીવીરવિજય
મહારાજ, શ્રી અમાવિજયજી મહારાજ આદિ સાથેજ હતા અને
પાછલથી શ્રી વલ્લભવિજયજી મહારાજ પણ ઘાટોટથી આવીને ગુરુ
સાથે જોડાયા હતા.

ન્યાયાભ્યાસ—

ઉપરોક્ત ચોમાસામાં ભાવિના શાસન મુખે, શાસનમુખે, દેવ
નેતા ગુરુદેવની જગ્યા હાયામાં વિદ્યાવિસાદ પડિતજી શ્રી વલ્લભજી
પાસે મુક્તાવલિ નામક ન્યાયના ગ્રન્થનો અભ્યાસ કરતા હતા અને
અવસરે પોતે પંડિતજીને પણ વિસાદ તથા વિનંતીના નિતાન મુક્તેથી
ધડીભર ચકરાવામાં નાંખતા. અનુક્રમાગત પ્રત્યેક પદાથેને પંડિતજી
જે પદ્ધતિથી સમજાવતા તે ગહન પદાથેના વિષયને પણ સ્પષ્ટ
સહેલાઈથી પોતાના શુદ્ધિ આદર્શમાં પ્રતિબિંબિત કરતા અને ધર્મ
પદ ઉપર રમ્ભતિ ચિત્રાથી અવગાહ સીતરતા, પંડિતજીને પણ જે
પડતું કે આવા શુદ્ધિનિધાન અભ્યાસકે વિદ્યાર્થીનો મને પ્રથમજો
થાય છે. મુક્તાવલિના અભ્યાસ સાથે દીન કરી, ગમગેડી આદિ
દીગમોતું પણ નિરીક્ષણ કરવાનું ચૂકતા નહિ

૫૦ આચાર્ય મહારાજ શ્રીમદ્ વિજયકમળમુગીશ્વરજી મહારાજનો
પ્રભાવ, નિરુદ્ધતા, સત્યપ્રિયતા વિગેરે પુણ્ય પ્રકૃતિઓ હઠતોને અક
ર્ષતી હતી. તેઓશ્રીના પરિચિત મુનિશ્રેષ્ઠ તથા ગૃહસ્થો, જેન વડે
વૃદ્ધોની ડાળે ડાળે મધુર મંજરી અને સુરચાદુ ફોલોતુ આસપ
કરતા પદ્મી વર્ષ આવીને મસે છે. તેમ મેત્ર ભાવથી અને દી
નિસાસાથી તેમની નિથામાં આવી વસતા. આ ચાતુરનામના તેઓશ્રી
ઉપાધ્યાય, શ્રીવીરવિજયજી મહારાજ મુનિરાજ ત્રી ૧૨૪૯

વિજયજી, મુનિરાજ શ્રી અર્ધાવિજયજી આદિ અનેક સંપૂર્ણ મેવા ભાગથી આવી રજા હતા.

વાચક સમજે છે કે “ રાજ સેવા મનુષ્યાણામસિધારાચલે-
દનમ્ ।” રાગ મહારાજાઓની સેવા તે તીક્ષ્ણ તત્ત્વજ્ઞાની શાસ્ત્રાનું ગાઠન
કરવા જેવી છે. તેમ આપણા સરિશેખરની પ્રકૃતિ સ્વભાવિક સત્યા-
વગાહિની હતી. જેમનામાં સત્ય માટે અપૂર્વ ઝનુન, પ્રસારન જુગ્મસાને
શુરસો ઉભરતો હતો છતાં પણ સત્યના સંગીઓ આવા ઉત્તમ પ્રકારને
શોધે છે. પૂજે છે, આરાધે છે, અને વિયોગ થતા ઝંખે છે, અને
તે વિયોગ વીછીના કંકની જેમ કંખે છે.

અ.પણ ચરિત્ર નાયકની વિદ્વતા યોમુખી દિન પ્રતિદિન વાયુ-
વેગે કહો કે વીજળી વેગે કહો, પુર જોરમાં વધતી જતી હતી. એક
બાણ વ્યાકરણ, ન્યાય, કાવ્ય, કોષ આદિ ગ્રંથોના અભ્યાસમાં રીતસર
આગળ વધતા જતા હતા. તેવીજ રીતે તીક્ષ્ણ મતિથી પ્રકરણ ગ્રંથો
પૂર્વમાં કંટરથ થયેલા હોય સિદ્ધાન્તનું પણ અવગાહન પ્રસંગે કરતા
હતા. આ પ્રમાણે જૈન શાસ્ત્ર સાથે જૈનેતરોના શાસ્ત્રનું પણ ઘુલનાત્મક
તત્ત્વ ગ્રાહક દષ્ટિએ અવલોકન કરતા અખીલ શાસ્ત્ર સમુદ્રનું મન્યન
કરતા જૈન ધર્મના તત્ત્વો સર્વોત્કૃષ્ટ છે, પૂર્વાપરાબાધિત છે, શુદ્ધિત
પ્રયુક્તિ સિદ્ધ સાધ્ય છે અને સર્વ વ્યાપક છે. એવી દૃઢ ગ્રહા હૃદયમાં
વજ્રસેષી બની શાલુપર ચઢેલા હીરાની જેમ ચમકવા લાગી.

ચરિત્રનેતાને જૈનેતર વિદ્વાનોની મુશ્કાલન થતી ગઈ. તેમની સાથે
વાદવિવાદના પ્રસંગો પણ ઉપસ્થિત થતા ગયા, તેમ તેમ તેઓથી
કદાચદી-પદ્માચદી વાદીઓની પ્રજા પૂજવાની અટપટી દબો અને તેના
ઉત્તર આપી તે અટપટી બૂલ બૂલામણીમાંથી આગાદ રીતે પસાર
થવાનું અને પોતાનો વિજય પટક વગડાવવાનું કૌશલ્ય પોતે હાંસીક
ક્યું. પ્રમંજે પ્રમંજે આચાર્યદેવની આગાધી અનેક રચનામા તાત્ત્વિક
સર્વોપદેશી નદે પ્રવળો આપના. વસ્તુતઃ શક્તિપાલુ ધ્વજીન મન-

મોહક દોષથી જેન જેનેનમેમાં સામે પ્રકાશ નાંખતા બાળકની
અવિરત પ્રજ્વાલિતા, અપ્રમતનાથી વાદવિવાદ કરવાની નિરંતર પ્રવૃત્તિ
આ ઉભય મુખજોના સમોને ચરિત્રનેતાની પ્રીતિજ્વાલને, જેને
જનતાની સદમજજી સુંદરપ્રસુંદ છવનચક્રીમાં વિદ્યાનરસે કંઈ
અને વિસ્તારી.

ભાષાપરિચાન—

મજેલા અવસરે ચરિત્રનેતાએ પોતાની કુશાગ્ર હૃદયી કિંમી
ભાષાને કાણુ રીતસર મેળવ્યા હતા તિમતિમ ભાષાને આજે
વિદ્યાનવક્ત્રાઓ જાહેર ભાષણોમાં અપૂર્વ ઓગસ્વીતા, પ્રજાસત્તાઓ
રોશની જનતામાં સારી પેઢે જમાવી શકે છે. પાશ્વર્યમાં કિંમી એ
ઉર્લભાષા વિશેષ પ્રચાર પામેલી દોષથી આપણા ચરિત્રનેતાએ દૂર
પણુ અભ્યાસ કર્યો હતો, ઉભયભાષાના વિષ્ણુ જનતા સાથે, શબ્દકૃતિ
તથા ભાષાલક્ષ્યમાં વિપુલ નિપુણતા મેળવી. અને તેથી ફેર ફેર થઈ
તેઓશ્રીના જાહેર લેક્ચરો અત્યંત પ્રીતિકર થઈ પડ્યા.

ચરિત્રનેતાને જ્ઞાનપ્રાપ્તિના સઘળા સંદોગો અનુકૂળ હતા, જે
જેમ શક્તિઓ ખીલતી ગઈ તેમ તેમ વિપુલ જ્ઞાન સપ્રાપ્તિના સાંકે
સંલગ્ન થતા ગયા. પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયકેમજીશ્રી
મહારાજની સ્પષ્ટભાષિતા, નિઃસંગતા, નિરૂપણતા, અખડ ત્યાગ કૃતિ
વિગેરે સુશુભો આપણા ચરિત્રનેતાના છવન પ્રવાહમાં પ્રતિબિંબિત
થઈ પ્રસર્યા. જે—ચરમહારાજમાં શુભોની શ્રેણી હોય તો પ્રાયે કદી
શિષ્ય સંતતિમાં તે શ્રેણી સ્થાન લે છે. કહેવન છે કે What is
in the pot will come on the plate. " કાંઈક અને
ખંતથી અશક્ય શક્ય, દુઃસાધ્ય સાધ્ય અને છે. ઉત્તાવજ એ ખંચને
સિદ્ધ યત્નમાં અગ્નિ અને અનિવાર્ય વિષ્ણુ છે, ચિત્તની ચચકતા,
મનમાં વિવિધ ચંદાઓ, અને એક કાર્ય કરતા અનેક કાર્યની વ્યથાઓ.
તે કાર્યને સિદ્ધ કરવામાં પ્રતિરોધક મહાનશત્રુ છે ધ્યાનગતા અને

જીવતા કાર્યની સિદ્ધિમાં સમાવેશનું કામ છે. જે જે ગુણો
 વ્યાપ્તિ વિના જે કાર્યો કરે છે, તેઓ ગાળના ગાળી સર્વતઃ નાશી-
 થાય છે. જીવનમાં હજી કની ગુણવાદ બનેલી સમસ્યા મુખ્યત્વે
 મહાન ધૈર્યશાલી અને સહિષ્ણુ પુરુષ નેનનેતામાં તોડી નાંખી
 બંધનમાંથી મુક્ત દેશને અનુભવે છે. ન્યાયે અસ્થિર અને
 વાદી પ્રકૃતિવાળાઓને ટેકરી ઉત્થાંધવી એ પર્વત ઉત્થાંધવા સમાન,
 કે પાણીનું ઊંડુ પીનું એ ઘટપાત જેટલું કઠિન, અને કમ તે મન
 જેટલું જાણ્ય થઈ પડે છે. મારે હતાવળા ન થતા ગંભીર બનવાની
 જરૂર છે, કારણ કે હતાવળા સો જાવડા ધીરો સો ગંભીર "Haste
 is waste"

સહિષ્ણુતા અને ધીરજના આ જે ગુણો ચરિત્રોનામાં પ્રકૃતિથી
 દૃઢ મૂલ્ય વરવા હતા, એટલે પોતાના જીવનમાં ઉપરિચિત થતા કઠીન
 કાયદાઓને સહેલાઈથી ઉકેલતા, વિદેશ પ્રસંગોને નભાવી, ધ્યેય સિદ્ધિ
 કરવામાં એ અનુપમ ગુણો વિજયમંત્ર જેવા હતા. માની હોવા છતાં
 તેઓથીનો વિનય અને નમ્ર સ્વભાવ ભલભલાને આકર્ષિતો, સાચા
 રાનીઓની એવીજ દશા હોય છે. અધુરો જ્ઞાન વાસો હલકાર્થજન્ય છે,
 કહ્યું છે કે "ભર્યાં સો હલકે નહિ હલકે તો અક્ષા, ઘોડા સો ભુકે
 નહિ ભુકે સો ગદ્દા" ઘોડું ઘણું ભણી સુદેના ગાંડીયે ગાંધી બની
 ભેટેલાનો મીઠામ અને ગર્વ જીદાજ પ્રકારનો હોય છે. કહ્યું છે કે
 अक्षरस्य पदार्थस्य प्रायेणाडम्बरो महान्, અંગ્રેજીમાં પણ કહ્યું છે કે
 Empty Vessels sound most"

પ્રતોક્ષ—

મનિષેષની રાયામાં લક્ષ્ય સહેરની જૈન જનનામાં ચતુર્માસ
 દરમ્યાન અનેકમા સામન પ્રભાવના થઈ અનેક કાવલ શ્રાવિકાઓએ
 વિવિધ પ્રકારના વ્રત પચ્છાપ્ત્યાનુ ઉચર્યાં, તથા મુનિવરો પાનુ આત્મકલ્યાણ
 સુખનાની પ્રતિષ્ઠામાં અવ્યકતજાની જિદ્દમાં પ્રયત્નશીલ રહેતા, સમ્ય-

હત્યારાગી આત્માઓને જેમ જેમ જ્ઞાન પ્રાપ્તિ થતી ત્યજ તેમ તેમ
આદર્શ ગંભીરતા પેદા થતી ત્યજ છે અને આત્મા જ્ઞાની પણ તેમ છે
કે પોતાની દક્ષતા અને નિષ્કાંતતા ગુણ ગણે ॥ પણ પ્રમંથ અને
ધર્મોન્નતિ માટે તેનો સ્વરૂપોગ કરી શાશ્વત સેવામાં જીવન કાતે જો
છે. મુનિરાજ શ્રી વલ્લભવિજયજી મહારાજ (હાલમાં શ્રીમદ્ નિત્ય
વલ્લભમુનિજી મહારાજ) ને જીરાવામી લાલા હરદયામય હોય
તેઓની પામે આવી સવિનય વંદન પૂર્વક પ્રશ્ન પૂછ્યો - 'મહારજ
શ્રી ? નિગોદમાંથી નીકળેલો જીવ કરી નિગોદમાં ઉત્પન્ન થઈને
ઉત્પન્ન થાયતો તે વ્યવહાર ગણીને કહેવાય કે અવ્યવહાર કહે
કહેવાય ! જો કે આ પ્રશ્ન એટલો બધો ગહન કે મુશ્કેલ હોય
નથીજ પરંતુ આ વિષયના અભ્યાસી ન હોય તેવાને માટે યોગ્ય
છે. કારણ કે સૈદ્ધાન્તિક જ્ઞાનના પરિચિનોનેજ આવા વિષયો વિદિ
હોય છે. જેઓને સિધ્ધાન્ત અવલોકન બાદ સૈધ્ધાન્તિક તત્વો સ્પષ્ટ
બ્રહ્મ ન થયા હોય અને ધારણાવાટિકામાં તે તત્ત્વ સુમતોની સુરત
સંચિત રહેતી હોય તેવા અપૂર્વ જ્ઞાનધર પુરોહિત કુશાલ મતિથી શક્તિ
પ્રત્યુત્તર આપવા સમર્થ બને છે. આ પ્રશ્ને શ્રીમાન્ વલ્લભવિજયજી
વિમાસણસાં ઉતાર્યા, આનો શુ ઉત્તર આપવો એ સ્મૃતિપથમાં
બેઠું. આ અવસરે લઘુવયના પાત્ર તેજોમતિ બદ્ધલશાની આપણે
ચરિત્રનેતા પાસેજ બેઠા હતા. તેઓશ્રી શાન્ત મુદ્રાથી તેમને જણ્ય
આપ્યો કે નિગોદના જીવો નિગોદમાંથી બહાર નીકળી પાછા નિગો
દમાં જાય છે. અને તે ત્યાં મથેલા અવહાર ગણીને જીવો કહેવાય છે

વલ્લભવિજયજી મહારાજ વિચારે છે કે આ મુનિજી લઘુવયર
હોવા છતાં અને ન્યાયનો કડીન અભ્યાસ જરૂરી હોવા છતાં સૈદ્ધાન્તિક
બાબતોના જવાબ આપવાની અગ્રણ્ય શક્તિ ધરાવે છે. તેઓની શક્તિ
ઉપર શ્રી વલ્લભવિજયજી મહારાજે બદ્ધ ખુશી બતાવી, તેમનું કાંઈ
તેમના ઉપર ઘણુંજ દરજુ પડ્યું પડ્યું પડીતા માટે તેઓએ પૂછ્યું કે તમે

પણ તે દીક આદે પાનુ એ પાદ ક્યા કારણમાં છે ? હરિજી
ચરિત્રનેતાએ લોકપ્રકાશ નામના ગ્રન્થમાં નીચે મુજબનો પાદ બતાવ્યો.

“ નિગોદેડપિ દ્વિધા જીવા સ્તંબ્રકે વ્યાવહારિકાઃ ।

વ્યવહારાદતીતત્વાત્ પરે ચાવ્યવહારિકાઃ ॥ ૬૩ ॥

સૂક્ષ્માન્નિગોદતોડનાદે નિર્મતા ષકશોડપિયે ।

પૃથ્વ્યાદિવ્યવહારશ્ચ પ્રાપ્તાસ્તે વ્યાવહારિકાઃ ॥ ૬૪ ॥

સૂક્ષ્માનાદિનિગોદેષુ યાન્તિ યદપિ સે પુનઃ ।

સે પ્રાપ્તવ્યવહારવાત્ તથાડપિ વ્યવહારિણઃ ॥ ૬૫ ॥

કદાપિ યે ન નિર્યાતા વદિઃ સૂક્ષ્મનિગોદતઃ ।

અવ્યવહારિકાસ્તેસ્યુર્દરી જાતા મૃતા ઇવ ॥ ૬૬ ॥ ”

હી...હં... મુદ્રિત લોક પ્રકાશ પત્ર ૩૭૩

આ પાદ અને તેનું વિવેચન કરવાની અગત્ય કુશળતા જોતા-
વેંતજ શ્રી વક્ષભવિન્નપદ ધાનુ આશ્રયે ચક્રીત અને હર્ષગરકાવ
ધયા, અને તાજુજ થકેને તારીફ કરવા લાગ્યા. ન્યાયના કડીન અભ્યાસની
સાથે અવસર મળતાં સિદ્ધાન્તોનું અવલોકન અને તેના પાડોને સ્મૃતિ-
પથમાં રાખવા એ તમારી મનિખાવૃત્તાને આભારી છે.

કેટલીક વખત પોતાની મનિની ખીચવટ માટે પોતે પૂર્વપક્ષ
કરીને ઉત્તરપક્ષને નિરસ કરતા અને ઉત્તરપક્ષ કહીને પૂર્વપક્ષને તોડતા,
આવો વાદ મંડપ શુભ રીતે શુદ્ધિના વિકાસ માટે ઉભો કરતા, સાથેના
સાધુઓ પાનુ આ ગ્રંથ પરીબર હેઠળ ધના. આ ઉપરથી હવે એટલુંજ
જાણવવા માગીએ છીએ કે આપણા ચરિત્રનેના આવશ્યકથી પોતાની
પ્રતિબાનો અગત્ય પ્રકાશ પાડના આવ્યા છે.

ન્યાય શાસની નિષ્પાળતા નીકળી એક વખત મુનિનજ શ્રી
વક્ષભવિન્નપદ મહાનજે પ્રેમભર્યા દાર્દ વચનેથી આપણા ચરિત્રનેતાને
જાણવું કે ધાનુ વ્યવસ્થાપના કાળે ન્યાય રાત્ર અવલોકનાનો અવસર
એ અપરંપર ઉપવચન થયો નથી ખા, તરૂન ન્યાયના અભ્યાસથી

દેવવાસી આત્માઓને જેમ જેમ જ્ઞાન પ્રાપ્તિ થતી જાય તેમ તેમ
આદ્ય ગંભીરતા પેદા થતી જાય છે અને સાચા જ્ઞાની પણ તેમ છે
કે પોતાની દેશતા અને નિષ્કામતા ગ્રામ રૂપે છે પણ પ્રથમ જ્ઞાને
ધર્મોત્તમિ માટે તેનો અદ્યયોગ કરી શાસ્ત્રન મેવામાં જીવન કરે
છે, મુનિરાજ શ્રી વલ્લભવિજયજી મહારાજ (દાસમાં શ્રીમદ્ધર્મ વિજય
વલ્લભવિજય મહારાજ) ને જીવનમાં લાગી દરદયામય જીવન
તેઓની પાસે આવી સવિનય વંદન પૂર્વક પ્રશ્ન પૂછ્યો કે "શ્રીમદ્ધર્મ
શ્રી ? નિગોદમાંથી નીકળેલો જીવ કરી નિગોદમાં ઉત્પન્ન થતો
ઉત્પન્ન થાયતો તે વ્યવહાર રાશીનો દેવવાય કે અવ્યવહાર રાશીનો
દેવવાય ? જો કે આ પ્રશ્ન એટલો બધો ગહન કે ગુપ્તચર રહે
નથીજ પરંતુ આ વિગતના અભ્યાસી ન હોય તેવાને માટે તેમણે
છે. કારણ કે સૈદ્ધાન્તિક જ્ઞાનના પરિચિતોનેજ આવા વિષયો વિનિ
હોય છે, જેઓને સિધ્ધાન્ત અવલોકન બાદ સૈધ્ધાન્તિક તત્ત્વો સ્પષ્ટ
જાણ ન થયા હોય અને ધારણવાટિકામાં તે તત્ત્વ મુમતોની કુદર
સંચિત રહેતી હોય તેવા અપૂર્વ જ્ઞાનધર પુરોહિ કુશાલ મતિથી શ્રી
પ્રત્યુત્તર આપવા સમર્થ બને છે. આ પ્રશ્ને શ્રીમાન વલ્લભવિજયજી
વિમાસલ્યુસાં ઉત્તરમાં, આનો શું ઉત્તર આપવો એ સ્મૃતિપથમાં
બેઠું. આ અવસરે લલુપ્તના પણ તેજોમતિ બદ્ધસાની આપણ
ચરિત્રનેતા પાસેજ બેઠા હતા. તેઓથી શાન્ત મુદ્રાથી તેમને જણ
આપ્યો કે નિગોદના જીવો નિગોદમાંથી બહાર નીકળી પાછા નિગો
દમાં જાય છે. અને તે ત્યાં ગયેલા વ્યવહાર રાશીના જીવો દેવવાય છે

વલ્લભવિજયજી મહારાજ વિચારે છે કે આ મુનિવર લલુપ્ત
હોવા છતાં અને ન્યાયનો દહીન અભ્યાસ જરૂરી હોવા છતાં સૈદ્ધાન્તિક
બાબતોના જવાબ આપવાની અજ્ઞાન શક્તિ ધરાવે છે. તેઓની શક્તિ
ઉપર શ્રી વલ્લભવિજયજી મહારાજે બદ્ધ ખુદી બતાવી, તેમનું હાથ
તેમના ઉપર ધાકું દેવું. પરંતુ પરીક્ષા માટે તેઓએ પૂછ્યું કે તમે

જવાબ તો હીક આપે, આપે એ ૧૦૦ ...
અરિત્રનેતાએ શ્રીકૃષ્ણના નામના કન્યા ...

“ નિગોદેઽપિ દ્વિયા જાયા કન્યાકે કન્યા ...
વ્યવહારાદતોતન્વાન્ પરં વાચ્યમર્થ ...

સૂક્ષ્માગ્નિગોદતોજ્નાદે નિર્ગતા વસ્તુઓનું ...
પૃથ્વ્યાદિવ્યવહારજ્ઞ પ્રાનામ્ને વ્યાપકતા ...

સૂક્ષ્માનાદિનિગોદેષુ યાન્તિ યદપિ ને ...
તે પ્રાત્તવ્યવહારવાન્ તથાઽપિ વ્યવહાર ...

કદાપિ યે ન નિર્યાતા યદિઃ સૂક્ષ્મનિર્ગત ...
અવ્યવહારિકાસ્તેમ્યુર્દરા જાતા મૃતા ...

હી...હં... મુદ્રિત નોક ક્રમ ...

આ પાક અને તેનું વિવેચન કરવાની અવશ્યકતા ...
વેંતળ શ્રી વક્ત્રવિનયજી ધાન્ય આશ્ચર્ય અપ્રાપ્ત ...
થયા, અને તાલુકા થઈને તારીફ કરવા લાગ્યા, ...

સાથે અવગર મળનાં સિક્કાંતોનું અવલોકન અને ...
પથમાં રાખવા એ તમારી અનિચ્છાએ આજ રીતે ...

કેટલીક વખત પોતાની મનિની ખીલવટ મારે ...
કરીને ઉત્તરપક્ષને નિમ્ન કરના અને ઉત્તરપક્ષ કરીને પૂર્વ ...

આવો વાદ મંડપ શ્રમ રીને શુદ્ધિના વિકાસ માટે ...
સાધુઓ પાનુ આ કંઠે ધરીબર દેવ થયા, આ કિંમતો ...

જાનવરા માગીએ છીએ કે આપણા અરિત્રનેતા ...
પ્રતિબાતો અગત્ય પ્રકાશ પાડના આપ્યા છે.

ન્યાય દાસની નિષ્કામતા નીચાની એક વખત ...
વક્ત્રવિનયજી મહાનાથે પ્રેમભર્યા હાથે વચનોથી ...
જાનવરુ કે ધાન્ય વ્યવસ્થાપના કામને ન્યાય દાસ ...
ને અગત્ય ઉપલબ્ધ થઈ, તથા પાનુ નામના ...

કર્તા,
રત્ના,
કરી
પના,
એના,
નના,
રેના

ખાતેની વાદવિવાદની શક્તિ જોમ મને એમ થાય છે કે જે જરૂર
મને તમારી પામે ન્યાય સાંભળવા જાયું છું. બહુ જરૂર છે અને
તેઓ ન્યાય સાંભળવાનો અવસર મેળવી શક્યા ન હતા.

વાંચકશ્રી ? આ ઉદ્દેશનું પ્રયોગન અત્રે એટલું જ કે
મુનિરાજ શ્રીમદ વલ્લભવિજયજીને પણ તેઓની પામે ન્યાય જરૂર
અને તેમની ભુદ્ધિમતાની પ્રશંસા કરવાના મનોરથો થયા હતા
કેરા વિષયમાં બહુ જ અલ્પ સંખ્યામાં મુનિવરો પ્રયત્ન કરી
આપણા અરિતનેનાએ તો અખંડ ઉત્સાહથી ન્યાયનું પરદા
ઠાપી પ્રારંભ્યુ. અરિતનેનાની પામે પ્રારંભિક ન્યાયના અર્થને
કેટલાક મુનિવરો કરતા, પોતે એવી મુંઝવેશીલી સમજાવતા કે
ન્યાયના અભ્યાસકે બુદ્ધીથી પ્રગતિ કરી શકતા હતા.

સ્વાદ્વાદમંજરી, પ્રમાણભીમાંસા, ન્યાયદીપિકા, જૈન
પરિભાષા, ગ્લાહરઅવનારિકા, જૈનન્યાયાવસોક અને સ્વાહાદ
આદિ નાના મોટાં જૈનન્યાય ગ્રંથો પણ સુદમદષ્ટિએ પોતે નીહાળ્યા
અમ અને ભુદ્ધિ સુશુણી અને શાસ્ત્રોની સંપ્રાપ્તિ વિગેરે સંયોગે
પછી કયું સાચું તેના અર્થને અદસ્ય રહે. કુંકમાં ન્યાયના અભ્યાસ
ધણા ખંતથી કૃષ્ટ કરી પંડિતોની હરોલમાં આવ્યા, ન્યાયના વિવિધ
વિષયો પરિરક્ષા કરનારા સરળ સંસ્કૃત ભાષામાં ન્યાયના ગ્રંથો લખ
દીલ દોરાયું પણ પંચગણની પડિત જનતાનો આગ્રહ થયો કે, આ
ઉર્ આગર હિંદિભાષામાં અનેક શુક્તિ પ્રયુક્તિથી ભરપુર નાના વિષયો
સ્પર્શ કરતા ગ્રંથો લખો જેથી આ ક્ષેત્રની જનતાને અનાયાસે અદભ
લાલ મળે. આ ઉચિત વિનંતિને ધ્યાનમાં લઈ ઉર્ અને હિંદિભાષામાં
પુસ્તક લખવાનો નિર્ણય કર્યો. ધન્ય હો એ મહર્ષિની અગત્ય સંજ્ઞાને
અને મહત્વકાંક્ષાને, તેઓશ્રીના ઉપકાર નીચે દયાએલી જાણી જાણી
એ મહાત્માના ચરણ કમલમાં કેમ ન ઝૂકે ?

પ્રકરણ ૧૩ મું.

હરેક ધર્મના અનુયાયીઓ, ધર્મ વિનાયક, મૂર્તિપૂજા, જગતકર્તા,
અદિત્યા વિગેરે નાના વિષયો ઉપર વાદ કરવા આવતા,
કૃપાળુ આચાર્ય દેવ, તે આગન્યુકોની સાથે વાદવિવાદ કરી
એનોયિત કરવાની અબુમોક્ક તક આપણા મરિચનેતાનેજ આપતા.
મહામાનસી સરસ્વતીને પોતાની પ્રતિભા અને વાદ ક્ષમતાથી, વાદિઓના
વિત્પત્ત કરેલા નહીં તરંગોને નિગમ્મ કરતા, સ્વચોટ હિતને સાંભળી
વાદિઓ પાળુ ધરીબર સ્વભાવ થતા, અને મરજ આત્માઓ નમ્રતાપૂર્વક
જાણવતા કે, આપ જેવા વિદ્વાન મહાત્મા સમ્મુખ હમારા જેવાનું
મું મળુ ?

અરે મહાત્મા ધર્મને અમરજતા, ત્યા ત્યા જ દિ પાડેલના

આપના ચરિત્રનેનાનો વિચાર મેળા, મુઠિએખર તથા અન્ય પ્રતિ
મુનિગણ ત્રી સ્તંભાવિચરણ મહાનગરને "વાદિયટમુદરન" ઉપર
ખોલાવના ગુણીઆના પ્રાગ્ન ગુણોની વિગેષ ખીલવટ ગુણુદ્ધ
દેવો તથા ગુણાનુરાગી સદચારી મુનિમંડળના ઉપર અધર ને
અને સદચારીઓ દર્શાવુ પ્રકૃતિ અને દેવચાલ દોષને ગુણુદ્ધ
ગુણોની ખીલવટ કરના મંડાચામ છે

ગુજરાતવાસાનુ આગુમસ ધર્મ પ્રભાવનાની સાદે ૧૨૦૦
ત્યાંથી વિદ્યાર કરી નાગેવલ પધાયા

દીક્ષા યાચના—

મંસારની અસાગતાથી કટાણેલા, હૃદયમાં વૈરાગ્ય ભાવથી દર્દ
બનેલા, કાલમાત્ર પણ મંસારનો સહવાસ ઇચ્છતા નથી ભક્તે પત
હોય કે કઠાગ હોય, બળવાન હોય કે નિર્બળ હોય, વૈરાગ્ય
મંસાર ઉપર સરખોજ કટાણે હોય છે. દુર્ગન્ધીના આત્મમાં
માણસને કાલુભરનો પણ નિવાસ અત્યંત આકુષ વ્યાકુષ બન્યો
વિરક્ત આત્માઓ સત્વર સદ્ગુણની મેવામા સારમય સ્વચ્છવતે કે
કૃતાર્થ થવા ઉત્કૃષ્ટ ધર્મને એ સ્વભાવિક છે. વૈરાગ્ય ભાવમાં
ઉમેદમદ નામના એક ભવ્યાત્મા ગુજરાતના મહીશ પોતાની સોલ
ઉમરે મંસારથી વિરક્ત ગળ્યા હતા આત્માને એકાંતે સુખ આપ
સ્વપગ દલ્યાન સાધનારી શ્રીમતી ભાગવતી પ્રવચ્ચા અંગીકાર
ઉત્તુક બની પ્રૌદ પ્રતાપી શ્રીમદ વિજયકમળમરીશ્વરે મહા
પાસે આવી વિનંતિ કરવા લાગ્યા કે હે જગદગુરુ ! આ અગાધ
સમુદ્રમાં ડગમગતી અનેક તનમાત્રાના ખડકોના અથડાતી મારી
નોકાને પાર ઉતારો ! આપ જેવા સમયોની નિત્રામાજ દર્શ
પામરોનો ઉદાર છે ગુરુદેવ આવી ધર્મવર્ધક વિનંતિ સાંભળી
લાગ્યા કે, હે મહાનુભાવ ! આવી મુદ્દ ભાવનાને આવિષ્કાર
કરવી, જે સમયે મુંદર ભાવના પ્રગટ થય નેજા મમને અમર

કરવો જોઈએ. કાળનો ભરોસો નથી, જીવન અનિશ્ચય છે, જાતનું નામ
પરિવર્તનશીલ છે, જેમ હિંમતવાળા જેવો કાળમાં નામ પામે છે,
તેના અમકારા અત્ય સમય માટે જ પ્રકાશ કરનારા હોય છે, તેમ
નો, ક્ષત્રી, મહેસાણો, માન, મમત્વ, સન્માન વૈભવો કાળમાં નામ
વાદા છે ! આવા ક્ષણિક પદાર્થોમાં કેવો મુગ પુરુષ વિશ્વાસ મારે ?

મા પ્રદાન—

એક તો દુધ અને તેમાં સાકર ભળી એટલે પૂજનું શું ?
વિદ્યુત્ ઉમેદચંદ્રભાઈ સંસારથી વિરક્ત તો હતાજ. અને તે વિરક્ત
આત્મા ઉપર ગુરુ ઉપદેશનો આપ મદયો. એટલે વૈરાગ્યની દૃઢ ભાવનામાં
! કમીના રહે ? આચાર્ય પુંગવે તે આત્માને સમદોત્સવ મોટી
હિંદી સમક્ષ સુમહર્ષે પ્રવચના પ્રદાન કરી તેમનું નામ મુનિ શ્રી
રાંભીરવિજયજી રાખી તેમને આપણા ચરિત્રનાયક શ્રીમદ્ લલિતવિજયજી
મહારાજના શિષ્ય તરીકે જાહેર કર્યો. આદીકાના પ્રસંગે પંચતીએના
હૃદયમાં ધર્મપ્રેમ ઉછળી રહ્યો હતો, અને સૌ કોઈએ દીકાના મહો-
ત્સવમાં શાસનપ્રભાવના કરવામાં સારો ફાળો આપ્યો. યોગ્ય કાર્યમાં
ધર્મ આત્માઓને પ્રમાદ તથા વિરોધ હોતોજ નથી.

ત્યાંથી પૂ. આચાર્યશ્રીની આજ્ઞાથી ચરિત્રનેતા પોતાના શિષ્ય સાથે
સસ્વાગત જગમાં પધાર્યા. હરા નિવામી શ્રોતૃવન્દ ધણેજ તત્વજ્ઞાનનો
સમજવાવાલો છે. પૂ. વિજયનાંદશ્વરિજી મહારાજ પાત્ર અંદીના આવક-
ગાનને વિરોધાવરયકમાંનો ગળપરવાદ યુક્તિપ્રયુક્તિ સાથે સંભળાવતા,
ચરિત્રનેતાની પામે પાત્ર તેઓએ વ્યાખ્યાનઅન્યતરીકે વિવિધપ્રકારના
મતમતાર્તરોને નિરૂપન કરતો ન્યાયનો “આદાત્મજરી” નામક અન્ય
સર કરાવ્યો અને ઘણીજ એકાગ્રતાથી સાંભળ્યો. આ જગગામને, શ્રીમદ્
વિજયનાંદશ્વરિજી મહારાજના પછી ન્યાયનો અપૂર્વ અન્ય અનેક
પ્રયુક્તિદાતા બાદગીત્યા અંબળાવતાર વિદાનવરનાનો આ પ્રથમજ
મહોગ હતો.

પૂ આચાર્ય મદનમોહનજીએ લખાણમાં જેથી જન-
નરનાર તે આપાને ચરિત્રનેતાએ મીનાદાસ' કરી કમુર ૧૧૬

પ્રતિદિન અસંકલ્પક વ્યાખ્યાનો ચાલતા, એવીતે કદી
ચર્ચ કે કુસપના કડવા પેલાથી ચંપેલી કમુર (Mistake)
માત્રમ પડી. પરંપરનો કુસપ વિખેરાત ગયો અને જેમ કે
શુભચા જામી, ઉપદેશદાગ એક મોટી દીપ કડવાઈને
સખી ગૃહસ્થોએ પોતાનો ઉદ્ધાર દાથ થ બાવ્યો, મરિયાત
સર કરવામાં આવ્યું, ચરિત્રનેતા અહીં એક માસકદપ કદીસે
તૈયારી કરી, આ વાતની સધને જાણ થતા સૌએ એકચિત્તે
માટે વિગમિ કરી અને જાણ્યું કે, આપના અજાણ
કાર્ય કદાચ અટકી જવાની સભાવના છે. માટે આપ
અત્રેજ થવું જોઈએ, ચરિત્ર નેતાએ જાણ્યું કે-તમેદે
હોય તો મને રહેવામાં બીજકૃત્ત વાંધા નથી, પણ તાર
આજા જોઈએ, ઉત્સાહી શ્રાવકવર્ગ સરિશ મહાગજ પામે
પત્રિકા લાવ્યો સં. ૧૯૬૫ નું ચાતુર્માસ મજુર કરી લાવી
આવેલ બધીયાણા ગામમાં પધાર્યા, ત્યાં જોનોના થોડા
૨૫ થી ૩૦ જોનો વ્યાખ્યાનમાં આવતા પરંતુ જોનો
સંખ્યામાં ભાગ લેતા હતા, ત્યાં પણ ચરિત્ર નેતાના ઉપદેશ
છાપ પડી, અવર નવર જાહેર ભાષણો પણ થયા, ત્યાં મુ
મચ્છીમારોએ અને કુંભારોએ તા જાહેરી મઘપાન મારે
કરવાની પ્રતિજ્ઞાઓ લીધી હતી. ત્યાંથી સસતકાર ચરિત્રનેતા કમુર

પોતાના ગુરુદેવથી પૃથક્ જોમાસુ પ્રથમજ હોઈ જઈ
વિરહ હૃદયમાં સાથનો તો હનોજ, જો કે પોતે ગુરુનિશ્રામાં
સપ્રેમ સુશ્રુતાથી સમસ્ત અનુભવો અને દિનશિક્ષાઓ, વા
અપૂર્વ નિષુક્તા મેળવી હતી. પણ કેતકશિષ્યના હૃદય
ઉપકારી ગુરુદેવનું સ્મરણ કેમ ખમે? કમુરમાં વ્યાખ્યાનનો

વ્યાખ્યાનની પ્રમુખી જગતને નિરૂપિત છે. એ સ્વર્ગ, લોકો ઉપરના જીવનને નિરૂપિત છે. એ પ્રકારની શક્યતાનું સમાધાન કરી નિરૂપિત છે. એ પ્રકારની અર્થ સંખ્યા કરી. પરંતુ વ્યાખ્યાન કરે છે કે એ (સમાન) આર્થ સમાહરો સિવાય અન્ય જીવનને નિરૂપિત કરી નથી. હાજર રહેતા, એ અસ્થિતિની અપૂર્વ સ્થિતિ અને માની પ્રભા કરી.

એક દિવસ જગતના અર્થમાં પૂરું અસ્થિતિને જીવન પ્રમાણે નિતતા, મહત્તા અને સ્વાસ્થ્ય સંધી વિશેષ અપૂર્વ સિદ્ધાંતો સુધ્ધિ કિંમત્તરક સિદ્ધ કર્યા. અસર્વજ કથિત શાસ્ત્રમાં પોતાની મનિ પનાથી અગત્ય પ્રમદ સરસ્થુ દોષ, જેના સિદ્ધાંતો પૂર્વપર આધિન પ એ આદર્શશાસ્ત્ર નહિ કરી શકાય એમ પણ સાબીત કર્યું.

ઉપર્યુક્ત પ્રવચન સમયે જગતસુરતિથી આવેલ વૈગુણીય પ્રમાણથીઓ, વેદાનુયાયીઓ, અને આર્થસમાહરો આદિ જીવનને નુ મોટી મંખ્યામાં હાજર કરતા. મહાત્માજીએ વેદની સ્મૃતિઓ દ્વારા મન અન્ય શાસ્ત્રોના પાઠોની દારમાગથી, જીવધર્મની પ્રાચીનતા અને હતા એવી રીતે સાબીત કરી કે, જેથી કોઈ પણ વિષયમાં અસ્થિતિ મહાત્માજીના પ્રતિપાદિત વિષયને ખોટો પાડવા સમર્થ ન થઈ શકી. જીવધર્મની પ્રાચીનતા સાબીત કરવામાં જીવનને શાસ્ત્રનોજ ઉપયોગ કરવાથી પોતપોતાના મનમાં મોટી સુચારુ શાસ્ત્ર, પરંતુ અન્ય વસ્તુ આગળ કોનો હોંસિતો હતો કે, મહાત્માજીના સંસ્કૃષ્ટ બોલી શકે.

આ સમાન આર્થસમાહરો પણ મોટો ભાગ હતો, પોતાના મનનું નિરૂપિત બસે સુધ્ધિસુધ્ધિ દોષ કરતાં પણ આર્થસમાહરો જગતથીજ સદન કરવાની પ્રતિવિધતા ને નથીજ. પોતાનો મન અન્ય છે, એમ સાબીત કરવામાં અસક્ત રહેતા હતા તે કાલ કરી અન્યવસ્થાને રેનાન કરવનું જીવી સુખતા નથી એકે કિંમત નામના આર્થસમા-

કુટુંબમાં, જુદાં જુદાં ઉદ્યોગો કરવા કરી કરી પાનું પ્રજા પરેશાન
મદાનજર્યાએ પાનું તેના દરેક પ્રજોના યાનપ્રકૃતિથી કુટુંબ
જરવાન આપી, પ્રજોની પગ પગને પગારન કરી. પ્રવચન સંબંધે
આકર્ષક ચળેડો, ભુવદ અવાજ પ્રેરકોને બેચેનો દોરે. હજારો
સભામાં હાજર મળી ગયા દર્યાકની સતત ધાનમધે
જૈનધર્મની મહત્તાને અપ્રમલપણે સમજાવના તે મહાનર
ધર્મધગસને દમાગ જૂરિ જૂરિ વદન હો

ચરિત્રનેતાનું ધર્મ જોમ અમાપ હતું તે ઉપરની દૈવ
શક્તિએ છીએ નિર્ભીકતાથી જૈનધર્મના વિશુદ્ધ પંથને
કર્તવ્ય સમજી પ્રાણી પરવા ગમ્યા વિના સાચા સિદ્ધાંત
ભય છે. રહસ્યગ્રામમાં પ્રતિપ થીઆંગ બધા સંનીકો
અક્ષર જોમ ઝનુની બની અમાપ હામ બારે છે, તેમ વડ
પણ ચરિત્રનેતા વાદિની યુક્તિઓ તરીકે અગમ્ય પ્રયુક્તિ
તેને હટાવી પોતાના સદ્દુક્તિઓ રૂપી તીરે પ્રતિવાદીના વચ્ચે
જમાવતા અને જલ્પતાકા ફરકાવતા. લેકચરના અંતમાં અખિ
ધણીજ ખુશ થઈ, મિદ્યમનું જમણુ અજીધુના રોગીને જોમ
થઈ પડે તેમ આજનું લેકચર આર્પસમાજપોને અગમ્ય ધર્મ
કરનાર થયું, અને તેથી તે લોકો વેદના વિદોધી નાસ્તિકો
ગપગોળા હાજી નિંદા કરવા લાગ્યા, એક દિવસ ચરિત્રનેતાને
સઘે નમ્રભાવે જણાવ્યું કે અત્રે જૈનોના અદ્ય અને આર્પસ
ગૃહો ધણા છે, માટે ધર્મ પ્રભાવનામાં રખાવના પહોંચાડી વિમ
ઉતારશે, માટે આપ આ તકલીફ શા માટે ઉપાડો છો? મહાનર
જણાવ્યું કે મહાનુભાવ? પ્રાચીનકાળમાં પૂર્વાચાર્યોએ ગાંધ
જઈ વાદવિવાદ કરી જૈનધર્મના સિદ્ધાંતની મહત્તા સાચવવા પ્ર
જોખમમાં મૂક્યા છે. તો પછી તેમને ચીલે ચાલી મથાશકિ ત
વેલી પડે તેથી કરી જવાની જરૂર નથી. એક દિવસ પ્રાણો

વળી વિગેઃ ખુશીની વાતનો એ દર્શાવે છે, - - - - -
 મળ્યા જોનેનરો મુખાનુમુખી બન્યા દના. - - - - -
 કરવામાં ખાસ ભાસિક વખુસોના પમારદાર દરિયા-નાના દુઝા દી મુદ્દા
 હતા, તેઓ જોનધર્મમાં કેવી રીતે મેલ્યાયા ને સુદેવ વિદ્યાર્જુન,
 હુપાથ્રય નજીકથી જતાં એક દિવસ ચરિત્રનેનાનો મુખુર અને ખુદ
 સ્વર સાંભળી વ્યાખ્યાનમાં અંદર આવી વંદન અર્પે વ્યાખ્યાન શ્રવણી
 મુંદર તક લીધી, તે દિવસે તેમને એવો અપૂર્વ રસ જાગ્યો, કે, હાંમે
 વ્યાખ્યાનનો અને મહેરજાનખુની પ્રચારણાનો લાભ લેના, ખાસ
 મુસલમાનો પણ માંસાહારનો ત્યાગ કરી મહાત્મા પ્રત્યે અદ્ભુતભાવના
 બન્યા હતા.

સમગ્રજાતિનું એક મંડળ મહાનગરમાંનું હોવાનું હવેના દેશદાથી
અપોગના દાદમે મહાનગરથી પાસે આવી વાકાટો પ્રજો હવે લાખ્યા,
ઉત્તરોની માટે જેમ તેમ બોલવા લાખ્યા. ગુરૂદેવે એમના તમામ પ્રજોના
જડખાતોડ જવાબથી તેમને પરાસ્ત કર્યાં, આખું મંડળ સ્તબ્ધ બન્યું.
ત્યારે એક મંડળના અધિષ્ઠાતાએ જણાવ્યું કે આપ વિદ્વાન છે એવો
જાણ્યું, પણ આજે તાર મધીને લાહેરથી દમાગ વિદ્વાન પડિતને
બોલાવી પંધમર્મને ખડન હવેના પુરુ દમણા હિતારી દહએ છીએ.
માપે દમાગ ધર્મનું ખડન કરી દમારી નાલેશી (malash) કરી છે,
પણ અવતી કાલે તૈયાગ મેળે.

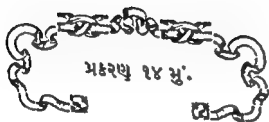
અમરાનીઓ જેમ જેમ બહે તેની મદાનમોએ પડવા સુખતા નથી,
મદાનમોએ જણાવ્યું કે : સર્વેશ તૈયાદ છું, પરંતુ તારા બદલે
વિત્ત કાવડ ન હોયો કંઈએ વિગતોએની સાથે તારાવિત્ત કરવા
કે તોને કહ્યું તૈયાદ છોએ બાપી સર્વેશના મધે વિખવાદ સિવાય
બીજું કશું પાડવાનું બાપે તારા વિત્ત કાવડે વિપરીત બદ્ધ

(Pride goes before destruction) એ કહેવું
 મરિતાઈ થાય છે. કેમકે સમાજીયો એ શાંત બેઠા હોય કે
 શાંત બેઠા ન હોય, પણ તેઓને ધમકા દેતા, કે, દમન પાડે
 આ મહાત્માને જરૂર દગવગે. ગુનગ લાહોરથી તરફ હોય
 નોતપો માનો કે પોતાની કાગને નોતરી હતી, આજે
 એકદમ ઉપાશ્રયમાં આવ્યા. મહાગજશ્રી સાથે કલાકો કુદરતી
 વાતચીત થઈ. અનેક પ્રમાણપર પ્રમાણો અપાયા, એકે
 થયા, છતાં બનતા સર્વ શક્ય ઉપાયો લીધા પણ તે કાંઈ
 કસુરના ચોમાસામાં વાદવિવાદની અગવળો, જાહેરલાયણો
 પ્રતિદિન આગતી વ્યાખ્યાનની પ્રવૃત્તિઓ અવિરત ચાલુ
 મરિતનેતાએ ન્યાયશાસ્ત્ર અવલોકન, આગમ શાસ્ત્ર
 જ્યોતિષ મન્યોનો અભ્યાસ જારી રાખ્યો હતો.

બેશક વિજ્ઞાનદંડસરિશ મહારાજે ૫ જાનની કઠિન શૃદ્ધિ
 અજળ બીજ વાલ્યું હતું, એ બીજને પ્રકૃતિય રાખવા માટે
 શહેરશહેર અને ગામેગામ વિચરી ધર્મનો અનન્ય જપથી
 જોઓશ્રીની અરખકિત કીર્તિ, નિર્માણ ચારિત્ર, અપૂર્વ વર્ત
 વિગેરે શુભોએ લાની જનતામા સેકન્ડ આત્મારામજી મહાગજ
 પાડી, અગ્રેનું ચોમાસુ એક દો ધણી ધામધુમથી અને ચિર
 ધર્મ કૃત્યોથી પસાડે થયું શુક્રેવથી આ ચોમાસુ લુકુ પ્રથમ
 છતાં જાહેરજાણી અપૂર્વ રહી

ખરેખર જેના હાથે જાવિમા શાસનનો મહોદય સમય
 તે પુણ્યપ્રકૃતિ મહાત્માઓનો આગલ અનેશ પ્રકાશ પ્રમાણે

મકરણ ૧૪ મું.

પંતપ્તમાંજ સ્થિરતા—

ગતના સાચા ભૂખબૂરૂપ બને કોઈ હોય તો તત્ત્વજ્ઞાની સતપુરૂષોજ છે. તેમાં પશુ સાંતપ્રકૃતિનો સદ્બોધ વિસ્તૃતપ્રતિષ્ઠા, પ્રેમા, અને અગાધતત્ત્વોનું જ્ઞાન જે મહાત્મામાં પરિપૂર્ણ હોય તો જગતનું કલ્યાણ સાધવામાં શી કમીનાંદે?

પંતપ્તની વળતાર કુદરતી ઝનૂની છે. ખર્મની શ્રદ્ધા હૃદયમાં દૃઢ મૂલ્ય બંધાવકી તેના અંશમાં માટે પ્રાણ પાશવના પ્રોત્સાહી ગટે છે.

જોકે પમાનુષયા પાતાનુ જુદા દોષોનાં કારણે અતઃ
 દરેક જાણે છે કે એ પમાનુષયને પામેલા મેંદ્રે પેદા
 એવાથી જન્મ્યા દોષ છે અર્થાત્ પમાનુષયાથી વર્તેલ જોડે
 સાચી ધર્મશ્રદ્ધાથી વિનય વિવેચથી પ્રભે જાટ રહેલે દેહ
 ઉદ્ભવે અને દેહનીય એ ઉભય ગમ્યનીઓ નેમોડે અર્થ
 જની બેઠી છે, જ્યાં આ બે અવગુણોની અગમ્યતાદે
 ત્યાં ધર્મ પ્રકાશ ક્યારથી રહે ? આવા પુરુષોને પમાનુષય
 અને ધર્મની મદદના જનાવનાર વિદ્વાન મહાત્માની કમળ
 છે. પુનિત મહાત્માની સંગતની ઝગ સિવાય બીજી કશી
 ભરમાં નથી કે જે અંધશ્રદ્ધાના અંધકારને દૂરથી આત્મકેદરે
 જગાવી શકે ।

મહાશયો ! પ્રાચીનકાલમાં જેમ સિદ્ધસેનદિવાકરજીને જે
 રાગને, બેપ્પલદંત્રિજીએ આત્મ નાગને પ્રતિબોધ કરી બૌદ્ધ
 સ્નાનમાંથી વિનાશ કરી વાદી મન મળેલા સંખ્યુષ્ણ વદિકા
 જૈનધર્મની વિશ્વયપનાકા ફરકાવી હતી જગવાન શ્રીમદ્ દેવ
 આપજીએ, વાદિ દેવમુનિજીએ આદિ અનેક દાસન પ્રજાવકે મહા
 પોતપોતાના પુગમાં થતાં ધર્મના આક્રમણોને ઝીલ્યા અને તરવેને
 કાઢી વિરોધીઓનો પરજીવ્ય કર્યો.

વિલક્ષણ પરિસ્થિતિ—

આ પુગમાં આઘાતાર્થ તરીકે ન્યાયાંબોનિધિ આત્મ
 મહારાજે પંચજલોત્રની જળનાપર ઉપદેશની અગમ્ય સરિતા
 સ્થાનકવર્ષિતા મનમાં ફસાયણ, સમાજરૂટોની જગમાં અપકારેણ,
 આત્માઓને મુક્ત જનાવ્યા. પંચજલમાં એ મહાત્માનો ઉપ
 ન દોષ એવો કોઈ વિરુદ્ધ સાચો જૈન દશે.

એજ પંચજલની જૂથિમાં આપણા ચરિત્રનાયક વિચરવા અ
 તરવેને પાદવણ સંપન્ન આપદમ્બી અને મુર આગથી ઉત્સાહવર્ત

અન્ય સત્કારથી ગણેાડ કરેામાં પધારાં ગણેાડમાં જેટલું ૧૪૨
પાંગ થયું છે. પગનું રચાનકરમિઓનું જાગ અદી પવન જેવું છે.

અકિના ગંગથી રંગાઈ અદીની મનિપૂજક જેવું છે.
હાથીયાળાથી અનેક ગાથો સાની મહેલસવદાગ જેવું પદ્મ જે
જાણી કરી. વ્યાખ્યાનની કુશળતાએ સંકેતો જેનેતરે રચના
સાધા ગુજરમથ નામના એક સદ્ગુરુચર્ય મેથ વ્યાખ્યાનના
આવતા, તેમજે ચરિત્રનેતાને નમ્ર ભાવે જાળાવ્યું કે, અન્યને
અને રચાનકચાગી જેટલી મેખ્યામાં આપશીનું પ્રવચન કરવામાં
છે, તેટલી મેખ્યા કાંઈ પણ જૈન મુનિના વ્યાખ્યાનમાં જોઈએ
આપશી એક જાહેર ભાષણ અત્રે કરે જેથી બીજા જેનેતરે
સાંજકવાની તક મળે, તેથી સનાતન સભાના મકાનમાં જાણી
મુંદર ભાષણ આપ્યું વિશેષ હાંની વાન એ હતી કે, જે
નેતા જ્યારે વ્યાખ્યાન આપવા જતા તે સમયે ઘણા જેનેતરે
ગાતા, વાર્ગ વગાડતા, ગુર મહારાજશ્રીની જય બોલના સાથે
હતા. હું ન બૂધનો હોઉં તો હું કહી શકું છું કે વૈષ્ણવ
તરફથી થતી જૈન મુનિની કહરનો પ્રભેગ અત્રે પ્રથમજ હતો.

સ્વદયા અને પરદયા એ વિષયને ખૂબ જીભવટથી બહુ
આવ્યો, તેથી અત્રેની જૈન જેનેતર જાળતાએ ગૌરકારાધા તેમજ
કાયમ કરી. દરેક પશુઓની હમદી (સહાનુભૂતિ) ગણવા ત્યાની જાળ
મંજુર હતું. ભાષણ વખતે બારસો પૂરક અને સાતમે સીઓ હો
હતી. તેમજ સરકારી વગેં ચાખુદાર, કમાન, તમીચદાર, વિમેરેશુ
અમલદારો પણ હાજર હતા. અત્રે મહારાજશ્રીની વિદ્વત્તાએ
ધણો ઉઠાવ્યો. આઠ દિવસ અત્રે રિચગતા કરી ચરિત્રનેતા વિદ્વા
માહેરકોટલા નગરમાં ધામધૂમથી પધાર્યા અત્રે પાનુ બાવીશ દિવ-
રિચરતા દરમ્યાન વ્યાખ્યાનો અને જાહેર ભાષણોથી જૈનપરમના ઉદ્ધે
આથે લોકોમાં ખૂબ જાગૃતિ આવી તેમજ અત્રે “આત્મકમલ

ગતી રચાવના કદી, જેમાં જૈન જૈનેતરો ૦ ૨ ૬૨ વેર, અગ્રેશન

સમાજી ગામમાં પધાર્યા, ગાયકોટની જેમ અગ્રે ૨૫૦ જૈનેતરો.

૧૫ માન મળ્યું, જોદેર લેકેન્ડર હાલ અગ્રેની રાજધાનીમાં ૫૬૦

૧. અહીંથી વિદાર કરી મહારાજશ્રી ૧૫૦૦ રૂપિયામાં ૧૫૦૦

મહારાજશ્રીની સુધાકાર માટે હીરાસોગજી નરેન્દ્રના ૬૧૫ નિર્મિત ૫૬૦૦

જેમણે મહારાજશ્રીનો મંરકૃતમાં ન્યાયકૃત ૩૫૦૦ રૂપિયા

૧૫૬ વાર્તાલાપ સાંભળી ધન્યજી ખુશી થયા. મહારાજશ્રીની

તરફ માન ભરી દૃષ્ટિથી જોવા લાગ્યા. દોશિયારપૂર વિંદેર

સ્થળોએ વિચરતા વિચરતા મંરત ૧૯૬૬ માં અગ્રિતના ૫૬ મંધના

૧ આગ્રહથી હુધિઆનામાં ચાતુર્માસ માટે સમ્રાટાર ૧૫૫૫.

જનતા પ્રવચન રસમાં લગી પડી, હમેશાં માનવોની વિશાળ

જો વ્યાખ્યાનનું રચાન સંકોચી દોષ્ટું, અનેક ગામમાં થયેલ

વિદારોએ જોદેર ભાવણે અને મહારાજશ્રીની વિદ્યતાએ ધન્ય ગામોમાં

શહેરોમાં તેઓશ્રીની કીર્તિધ્વનિ ખૂબ વિસ્તારી હતી અને

જ મહારાજશ્રીના જૈન જૈનેતરો પાનુ આવી મહારાજશ્રી પામે

અર્ચા કરી જાન મેપોન કરતા હતા:

અગ્રે મહારાજશ્રીએ ન્યાય નિષ્કર્ષ દરિયાકોટિ નામનો ન્યાય મંથ

રજોકથો. તેમજ પંચવક્ત્રાની મિદાંતવક્ત્રાનુ આદિ ન્યાયના મંથો

જ્ઞાન પંડિતો પામે નીલાલ્યા. તેમજ શાક્ટાયન તથા કૌમુદી બાકરજીનો

જ્ઞાન પાનુ કથો, અગ્રે વ્યાખ્યાનમાં અમલદારો (Officers) પાનુ

જાવતા હતા. એક બી. એ. પાનુ થયેલા મહાશયજી પાનુ સમાધાનપૂર્વક

હાલનાશ્રીની પામે જૈનધર્મનું મહત્ત્વ સમજાવ્યું. કેટલાક મુસલમાન

ધર્મોએ પાનુ નિબંધ વચ્ચે ત્યાં કથો. એક શ્રીગમનામના ભાષ

ન. એ. પાનુ થયેલા તેમજ મંરકૃતના આગ્રમકારજી, પંથશ્રીની સુધાકાર

વર્તા જૈનધર્મના મુગ્ધ અનુયાયી ગતી, હમેશા વ્યાખ્યાનમાં આવતા,

જેને જૈનધર્મ સંજ્ઞાવતી હતા થયેલી મહારાજશ્રીએ વ્યાખ્યાનમાં

વિનયની પદ્ધતિ. ગાંધી મળવારી, જેનું કવન કરતા જોનાના

૧૪૬]

સુપુત્રિમય ગિદાન્તે ઉપર નેતા એલપુરોડીની અંતર
શામાન્ય શ્રોતાને પણ બાદ દેખાન્તેથી એવી અંતર રીતે
૧. તેઓ પણ એક મળે વ્યાખ્યાનનો આશ્વાસ લેતા.

મનુરામજી નામના એક પ્રખર પંડિતજી સુધે વેદ
પર, જમત કરતે વિગેરે વિગેરે ઉપર લાંબી ચોટી ચર્ચ
પરિણામે પણ નાણુજ અનેક પંડિતજીએ મહારાજા
જાનતી, પ્રકૃષ્ટ પ્રતિભાની અને શાત્રુમુદ્રથી વાદિને દિ
શક્તિની ધબ્બી ધબ્બી પ્રશંસા કરી.

દોશિયારપુરથી લાલ મહેન્દ્રજી ભવ્ય સમાગમ કરી
મહારાજાશ્રીના દર્શનાર્થે આવ્યા. મહારાજાશ્રીનું પ્રભાવક
પ્રવચન સાંભળી સંધ્યાગુઓ આશ્ચર્ય ચક્રીત બની ગયા.
પણ સંધનો ભવ્ય આડંબર જોઈ મહારાજાશ્રીની મુલાકાત
અને જૈનધર્મનું ગૌરવ જાતા, અંતે પણ જાહેર ભાષણે
ગોઠવાઈ, સંખ્યાબંધ માનવોએ અલભ્ય લાભ લઈ દુર્લભ
સત્સંગથી સફળ બનાવ્યા. અત્રેના એક જાહેર વ્યાખ્યાન
ધેર ખેડા લાભ મળે એ હેતુથી દિન્દિલાધામા વ્યાખ્યાન
નામક એક પુસ્તિકા છપાવી બહાર પાડવામાં આવી હતી,
જરપુર સૌન્દર્યમય કુમુદોનો સચ્ચ છે, વાચક જમરોને
વર્ણવે છે, સદુને વાચક લક્ષ્યમળુ છે, ચોમાસું ધર્મ જાહેર
સંપૂર્ણ મધુ, તે પહેલાં લાંબા કુસંપને નાજુક કરી પ્રતિષ્ઠા
જનસમૂહને ઉત્તેજિત કર્યો.

અત્રેથી વિદાર કરી ગાઓમાં અને શહેરોમાં ધર્મ
મુસલમાન વરસાદથી જનતાને નિર્મળ બનાવતા રોપડગામ
અત્રેથી નારોવાલ, જંજી વિગેરે ગાઓમાં વીચરી જાહેરભાષણ
અપૂર્વધર્મ જાગૃતિ આપી, સત્સંગના પધારી જાહેરભાષણ
ધીર મનના અનુયાયિને ખૂબ જોડ્યા. દુલિયંદજી નામના રૂઢ

જાણમાં પ્રકાશ—

સાથે જોડેલા મિત્રની રૂઢ મનના કાળા આવેશ વગરો અસ્થિતિવાની
વાદના કાળે ૧૩ ન કાળા રૂઢી ૧૫ મુજબની જેમ મળવાના નામનાંદ મળે
કીર્તી મળે ૧૬

ખરેખર પશ્ચાત્તાપ કરનાર નિદાઓની ઉન્નતિ: કા હી દે
મરિતનેનાની વસ્તુવસ્તુ અને તકરુશિખે આપતી છે

મરિતનેનાની આપે કેટલાક વાદીઓના થપેલા રહે એ
તેઓમાંએ આપેલા જરૂરનાં: જ્યાંએતો કુંકે સારૂ જાણ
છે, જે વાંચેલો જ્યાંએ વાચેલો મરિતનેનાને અવનત કરાવે
છેતો પશ્ચાત્તાપ વિશેષ થવાથી તેઓના આદિત્વનો તાત્કાલિક
મહી, દયાનાદ સમજવની નેમજ અન્યવિદ્યાઓના આગેબે
ભારીકાઇથી તપાસી લીધા, ત્યાં ત્યાં આપેસમાજને
જિભુ થતું ત્યાં ત્યાં આપાદ રીને જયનેવાને સામે કિન્તુ
તરફીજ ધણી સારી પેટે ગીખી લીધી આપે સમજાવે
મંડળ મહાગજથીની મુલાકાને આપ્યું, તેમાંથી એક નહેરુ
બની કંકેરા ભાગામા પ્રજા કયેં કે “ જૈનોના મહાવીર
ખસવાન હતા, જેમની સકિત જન્મથી અસાધારણ હવાની
સકિતના પ્રભાવે જન્મ્યા કે તગતજ વામાગુપ્તથી મેર પર્વતને
તો યુવાવસ્થા પ્રાપ્ત થયા પછી તેઓ આપના હશે તે સમયે
બૂકે પે થતોજ હશે ”

ચુકિતથી જવાબ—

ગજીરમુદાથી તાર્કિકશિરોમણી મહારાજશ્રીએ મહુરી
જવાબ આપ્યો, કે, તમે પક્ષધાનતા કિંથા ચરમા નીકાલી વિદ્ય
એ પ્રજનો આપોઆપ ઉકેલ આવી જશે, સાલજો, મહાવીર
જયનો પ્રયોગ માત્ર મેરપર્વતને હલાવવામા કાગ્યુ હતો પ્રયોગ
જન ગુપ્ત ગદે છે એ વાત કેમ જાણી જવાય છે ? પ્રયોગ
નાનામા નાની દિવામણી હજારો ધાસની ગંજીને જાણી જાણી
છે, અને દિવાસણીનું આપ્યું બોકન ધાસની મજમા મંડો વાં
પડી રહે તો પપ્પ ધાસને જગાય ને તુકસાન પાડેઆડી સહ

મહાશયજી ? સમગ્રે કે જે પરમાત્મા હોય છે તેમનું જીવન જીવન
 ૫ છે. અખિલ દુનિયાને ખંડો અને રાજ્ય કરવાનું જીવન જીવન છે તે
 ૬ ન પ્રયોગ સાધ્ય બલનોજ ઉપયોગ થાય છે. એ જ્ઞાન ને નરે, ને ને ન
 ૭ બુદ્ધિની ખોટી કલ્પના મગજમાં ઉદ્ભવી નરે, જ્ઞાન ૫, ૬, ૭, ૮, ૯
 ૮ જ્ઞાન પ્રશ્નમાં નિરાશ થયા અને પોતાની દાર સરસતાથી કષ્ટિત કરી.
 ૯ ને પ્રાસંગિક અનુકૂળ તરીકે ઉપર ધ્યાન મુજબ બન્યા એવો
 ૧૦ પ્રશ્નમાંથી બીજા મહાશયજીએ પૂછ્યું કે મને પણ જૈનમત વિશે
 ૧૧ શીકે શકાઓ છે.

૧૨ પરપરા—

આપશ્રીની અનુકૂલતા અને આગા હોય તો પૂછું ? ખુશીથી
 ૧ કો એમ જણાવતાં તેમણે નમ્ર ભાવે જણાવ્યું કે, જૈનો પરમાત્માને
 ૨ નતા નથી એટલે તેઓ નાસ્તિક છે એમ માનવાને મને કાંઈ
 ૩ ને છે. તો એ બાબતમાં આપ મને સત્ય સમજાવવા કૃપા કરશે.

મહાશયજી ? તમોએ અઘાવધિ જૈનધર્મના તત્ત્વો જાણવાની તગ્દી
 ૪ પી નથી એમ તમામ પ્રશ્નથી માળી : કાચ છે આપને અને આપના
 ૫ માંજીને જૈનધર્મના ઉંડા અભ્યાસ (deep study) કર્યા પછીજ
 ૬ ખુબ કંઈક પ્રેમથી જાણી લીધો જૈનો દષ્ટિએ માને છે,
 ૭ કહીને નહિ બલકે આત્મા, પુણ્ય પાપ, મોક્ષ, આદિ તથે તત્ત્વોને
 ૮ જાણીને જાણવીકનવા (Really) જે કોઈ આત્મિક દર્શન હોયતો
 ૯ જૈનદર્શન છે જૈનોને એ સદર્શન તરીકે આજબાજના મહા-
 ૧૦ શયજી હો છે તમામ જ્ઞાનજીને મનને એવો છે કે મનોગત ત
 ૧૧ જ્ઞાન જોવાથી એકદમ તત્ત્વને જાણના આત્મિક અને તેજાના
 ૧૨ જ્ઞાન જોવાને નથી શકાય એવું છે.

કહેવા જેવું છે એ નામે એ અનેક અર્થમાં પ્રેરેલા તો
 પ્રાચીન જૈન મંદિરો નથી જોવા ? જૈનેશ્વરે ત્યાં, કુવેરે
 પ્યાનની નમનના નિદાનો. એ મારું હૃદય જેવું દેવે
 આગે ? યોગે પણ જૈન દર્શનનો અનુભવ હોય દેવે
 અમાનતા ભયો મારો તમામ સ્વામીશ્વર છે. તમે કુવેર
 અરે તમામ સ્વામીશ્વરને નો વેરોના અને સ્મૃતિ
 પણ ક્યા પૂર્ણ જાણ છે ? કામ્યને વેરોમાં જૈનેશ્વરે
 તાની પુષ્ટિકાએ અનેક યુક્તિઓની પકિત છે
 તીર્થંકરાનું વિગેરે વાક્યો જગત્ માન્ય તીર્થંકરોનો
 આ જવાબ સાંભળતાવે તમામ પ્રશ્નકાર ઉડા મંતાપ
 લાગ્યા અને વિચારવા લાગ્યા કે, આપણા સ્વામીશ્વરે
 એમ હંકાર્યો છે । જૈનેશ્વરે નામ્નિક કહી સ્વામીશ્વરે
 જાનની કીર્તિને કલ્પકિત કરી છે. મહત્તીમા આવેશ
 ચિત્રાલેખ જેવા સ્વરૂપ થયા. કેટલાક કહેવા લાગ્યા કે,
 સત્ય જીના જાનુવાની સુદૃઢ તક મળી એક મહાશયે ઉપ
 ડહાપણ ભર્યો પ્રશ્ન કયો કે આપ જૈન દર્શનવાદી એક
 છો કે અનેક ? અને તે સર્વ વ્યાપક છે કે દેશવ્યાપી
 ભાવથી મહારાજશ્રીએ જણાવ્યું કે એક કાળચક્રમાં
 થાય છે અને તેઓ તીર્થ સ્થાપી ત્રિકાલ અખાધિત
 અસંખ્ય અનુયાયીઓ બનાવે છે. ઇશ્વર એટલે અનન્ત શક્તિ
 આત્મા, ભાતીકર્મનો નાશ થવાથી તથા પ્રકાશની પ્રગ્લબ પ્રકૃતિ
 પ્રાદુર્ભાવથી યોગીય અતિશયચુકત, મહાન પ્રભાવક અપૂર્વ
 અમારા તીર્થ કરો હોય છે. પ્રગ્લબના વિપાકરૂપ તે અતિશય
 કાલને પ્રસાર કર્યા પછી તે પ્રભાવદેવ અજનામર અદ્વય સ્વા
 કરે છે. જ્યાંથી પુનરાગમન કરવાનું રહેતું નથી એ મોક્ષ
 પુનરાગમન ચતુર હોય તો લા રહેલા મુક્તિના શ્રવેને પણ
 પાસ માનવો પડે ત્યાં જો કર્મના પાસ માનીએ તો પછી

કેમ મનાય ? એ જાન ઉભયવાદને અનુસરે છે. કે જે
પણુ મુક્તિના જીવેને નિર્લેપ અને નિર્બંધ નથી સ્વીકારે છે.
જે ઘટના સમગ્રતય તે પછી માનવું પડે છે, તેને સ્વીકારે છે.
જો લેખ નાશ થતાં જલ્દી-ગુણીકા-ન્યાયેન, અમિતના અનુભવે
કરે છે. લવ્યાત્માઓ ઇશ્વરપદની યોગ્યતા ધરાવે છે. દુઃખમાં
કુષુમમાં સૌરભ અદરપણે રહેલી છે, એવી રીતે આત્મામાં
સ્વર અગોચરપણે રહે છે. સાચું ઇશ્વરત્વ પ્રાપ્ત થયા પછી જ્ઞાતા-
ના અધિક પદાર્થોનું દર્શન હસ્તામલકવત્ થાય છે. જૈનો અનેક
આત્માઓ માને છે અને અનેક ઇશ્વર પણ માને છે. તેમજ દરેક
આત્માઓમાં ભિન્નભિન્નપણે ઇશ્વરત્વની સત્તા સ્વિકારે છે. સર્વ વ્યાપક
આત્માઓએ ચક્ષુથી જોઈ નહિ એટલે અક્રિય થઈ જાય માટે ઇશ્વરનું સર્વ
વ્યાપકપણું માનવું પણ ઠીક નથી. ઇશ્વરનું જ્ઞાન સર્વ વ્યાપક માની શકાય
જો, આવી અનેક મુક્તિપુરસ્કારની દલીલો સાંભળતા આગમનુક મંડલી
જી પ્રસન્ન બની. અને જૈનો નાસ્તિક છે એ જામવાને દૂર કરી.

વધી એક મહાશયજીએ હૃદયમાં ગુંથવાતો પ્રશ્ન પૂછ્યો કે
જો કર્મનો સંબંધ ક્યારથી અને કેવી રીતે થાય છે તો તે વિષયમાં
તો જી માન્યતા છે ? હમારી માન્યતા પ્રમાણે હમો માનીએ
કે આત્મા અને કર્મના સંબંધને સાધનાર કોઈ સમર્થ વિદ્વાન
જે તેવી જોઈએ, એક ઘટ જેનું સામાન્ય કાર્મ પણ વિના
જો ઉપજતુ નથી તો આવી વિજ્ઞાન તત્ત્વની સાધના સાધ્ય
અથવા આત્મા આપોઆપ કેમ બને ? અને એ આત્માને કર્મનો
બંધ પાનુ અનાદત રૂપ જાણનાર કોઈ મુદ પ્રેરક શક્તિ હોવી જોઈએ,
તો વિના આત્મા ક્યાંથી ચોરી મૃદિ સંભવે કેમ ? એ સ્પષ્ટિ ન સંભવે
જો તેનું સર્જન અને પવન ઉભયવાદને આધીન હોવાં જોઈએ.
જો દર્શન પેના આત્માના સર્જન વિષયમાં સદમનો છે.

૨. દર્શનની જે જનમાન્યતા પ્રમાણે પ્રજ્ઞાને જાગૃત્ છે, પ્રથમ

અનના હોય ધરમાંથી પાણી ઝરનાં પર જીવી રૂપ છે તે-
 પશુ ખાલી થયે જશે. મહારાજાઓએ કહ્યું કે નર ની કમો-
 છે, પશુ વિચાર કરતા આપોઆપ નમોને સમજાવે છે એવું છે.
 ખાલી થવાની ચિંતા વ્યર્થ છે. જરૂર પડે પરંતુ દરેકને મેલ રૂ-
 છે, જ્યારે જીવાત્માઓ અમેલ અને અનલ છે. વૈવસ્વ દર્યાના-
 થુ હિભા થાય છે, જૈન દર્શનકારો આત્માની સંખ્યા અનંત માને છે,
 અને અનંતના અનંત બેદો છે. અનંતા અનંત બેદો જો તમારી
 મનમાં આવે તો સંસારાશ્રિત અનંતાનન્ન જીવાત્માઓમાંથી અનંત
 જીવાત્માઓએ મોક્ષગમન કયું હોવા છતાંય ખાલી થવાનો સંભવ
 ૧૫૧.

આત્માઓ સંસારચક્રમાં ફોની પ્રેરણાથી અને ક્યારે મોક્ષપા ?
 માના અંશરૂપ આત્માઓ માનશે તો પરમાત્માના ઉત્તમ આદર્શને
 વી આત્માંકેને જગના ખાડામાં નાંખી મલીન કરવાથી શો કાયદો ?
 જેરકે આદમી ગંગાનું નિર્મળ જળ લઈ મરુમાં નાંખે અને
 સંશોધન માટે આદેશ કરે, ઉલ્લભ કરે તો તે મૂખત્વકીડીનજ
 ૧૫૨. મોક્ષગત આત્માઓ પુનઃ સંસારની માયાપારમાં સપડાવવા
 છે હરતા હોય તો મુક્ત થવાનું મર્દલ સ્થાનની જેમ પરિણામ શું ?

હિંચર અવ્યાખ્યાય સુખનો મોકળા છે, તપ જપ ક્રિયા આદિ
 કેમ અનુદાનો આવરી, જીવાત્મા નિર્મોલો જની, મોક્ષાવસ્થા પ્રાપ્ત કરે છે,
 દરે હિંચરને હિંચિતો નથી આવતી કે માત્ર અવ્યાખ્યાય સુખમાં આ
 બાગીદારો ક્યાંથી જન્મ્યા ?

જેના પરિણામે મોક્ષમાથી પાછા સંસારમાં ધકેલે છે. તમારી
 આ માન્યતા નિર્ધારિત છે. હિંચર કરત માનવામાં દુનિયાની ઉત્પાદકતા
 મનમાં ને નેત્રે પ્રત્યક્ માનવામાં અનેક આલેષ વિપત્તિરૂપ વાદળીઓ
 વાળે ઘેરી લે છે, હિંચરને માયાવી હરંદુ, દોષિત અસક્તિ સંપન્ન
 મનવો પડે છે. જો આત્મા અને કર્મને ક્યાં માનો, સંસારને અનાદિ માનો

અને જીવત્મ માને અનાન મને. તે કે ન મનની વિદ્યે
તમાને મદનો પડે નહિ. આ પ્રમ જે કષ્ટર કૃતિદાર
પરિણામ એનું મુદર આપ્યું કે ને મન્ડ આપી પ્રકર
માનવાને પ્રમંથરા લાગ્યા અને મદાગરખીના કદરૂપ

મનમાં રહી જનો અને મન્ડપ દાસ તે કૃતિ
ખાજીજ રજો એમ બોધના એક મદાગરખીએ પૂરું
મુદરપણ સમજાવરૂં કે પત્યની બનાવેલી મનિને માનવર
જેમાં એતનના નહિ હોવા છતાં મનિમંતની જેમ પૂરું
કરવાથી, જલનાડનની જેમ નિષ્કળ ક્રિયા કરવાથી શ્રેય

વેદોમાં પણ મનિપૂજન નથી. હમે માનીએ છીએ કે, કૃતિ
પેટપૂર્તિ ખાતર આ એક મનિમંત મદાગર છે. તેના જન્મ
નેતાએ એવો સચોટ જવાબ આપ્યો કે તેઓ નિઃસર જન્મ
જલ્લાવું કે મદાગરખી ? તમારા દયાનંદજીએ જે પુસ્તકો દે
જડ છે કે એતનો ? જડ હોવા છતાં તમોને જાન પ્રકાર કે
કેમ ? ગ્રન્થાલેખનમાં લ્યા લ્યાં યસવેદિકાનું સ્વરૂપ વધુ
લાં વેદિકા, અમરો, પ્રેક્ષણીપાત્ર આદિની પ્રતિકૃતિઓ કેમ
તે પણ જડ હોવા છતાં તેનું માપ તેની ક્રિયા અને તેના મુદર
અવબોધ છે. તમોએ વેદ રીતસર અવલોક્યા નહિ હોય
મનિપૂજન માટે મે કહ્યું પ્રસવા છે અસ્માનમર્ચય વિગેરે શાસ્ત્રો
સ્વામીજીની દષ્ટિપથમાં કેમ ન આવ્યા હોય એ વિચાર
માનવોના માનસને જેવા ચિત્રો અને સંયોગોમાં દહવીએ છીએ
વિચારો, તેની લાવનાઓ, તેના અવભામાં, સમુત્પન્ન અને
તે માનસસ્થાત્રીમાં અંકુરીત થાય છે, મનિદર્શન એ મનિમંત
જૂનકાલીન અખીલ ઇતિહાસના મધુન અમરોનાં મંખો
એતિહાસિક મનિમંત તેને વિજૃંભના અડન અને અંક
મુગ્ધોને ખીલવાનો પુરુષાર્થ ખેડવા જેવીકે એના કંઈ ના

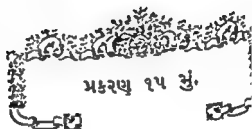
શ્રીમદ્ સન્નિધિવિનયક મદારાજ

(૧૯૬૭માં દુર્ગીયારપુર (૫ જાનમાં) લેવાયેલ છે)

શ્રી બદારગિરિદાસ પ્રી. પ્રેમ-પાલીતાના.

મોના અનેક પાકોલાને નેમજ નુકે નાન. નેમજ નેમજ નેમજ
 મનેક દહીસો અને કળનાથી રપટીયા ચિત્ર નેમજ નેમજ નેમજ
 તિપુત અરેખર અખર આન્યા નેમજ નેમજ નેમજ નેમજ
 નિતિને પ્રાપ્ત કરવાનું અનુભવ સાધન છે. અનુભવ નેમજ નેમજ નેમજ
 મહાત્મ દહીસો સાંભળી નેમજ મહાત્મજીની અનુભવ નેમજ નેમજ
 પ્રતિભાપ્રભાનો પરિચય થતાં જુરિજુરિ પ્રથમ આ કળા નુકે નેમજ નેમજ
 મનેક સ્થળોએ અનેક મનાનુયાયીઓનો બેસે થયો. વડ જગત મના
 છુ દરેક સ્થળે તે વાદ જગતી તરખી જુમિને જયજયી અમુતમિનુ
 િંદી ચરિત્રનેતા શાન્તવન પમાડતા. કોઈ સ્થળે વંદિતો સાથે ને
 ૧૬૬ સ્થળે આયસમાહુર સાથે કોઈક વખત આવાંકો સાથે કોઈ
 ૧૭૭ સ્થળે અદ્વૈતવાદીઓ સાથે અને કેટલીક વખત સ્થાનકવાસીઓ સાથે
 ૧૮૮ કોઈ વખત દિગંબરીઓ સાથે ચરિત્રનેતાએ વાદ મંચામમાં દામ
 ૧૯૯ નીડી કુક્તિ તીરિ, આગમ પાકરૂપી શાસ્ત્રો, અને વિવિધ કળનાઓ
 ૨૦૦ મને દહાંતરૂપ શુભિદ્વાર જયજયમી મેળવતા વાયક મહાશય સમજ
 ૨૧૧ કશે કે કશેકરીના પ્રગંજોમા પણ શાસનસેવાની તમનાથી શાસન
 ૨૨૨ ખટ ચરિત્રનેતાએ અમોક શાસન પ્રભાવના પ્રસારી છે. આ પ્રમાણે
 ૨૩૩ શાકાગમાં અનેક સ્થળે વીચરી મહારાજથી ૧૬૬૭ ની સાક્ષમાં
 ૨૪૪ શિવપરપુરના મંથના આગ્રદથી સન્દેશર સાં પધાર્યાં ત્યાં પણ મહા-
 ૨૫૫ જગતીના પ્રવચનથી જૈન જીનેનરોમાં ધર્મજગૃહિની કીક પ્રમાણમાં આવી,
 ૨૬૬ શિવમહાત્મ તરૂથી ત્યા ઉદ્ધાપન કરવામાં આવ્યુ હતુ.

મકરણ ૧૫ મું.

પુસ્તક પ્રકાશન—

મહારાજ શ્રી સમજતા હતા કે, વિદ્યાનુ પ્રયોગના હેતુ
અન્યાવસરોકનો યાન કલેવરને મળજી ન
અસાધારણ વ્યાયામ છે. આ ઉદાર વિચારથી
ભાજાનો કાશુ મેળવી અનેક વિષયસ્પર્શી ગ્રંથો લખવા
પ્રેરાયા અને દોંસિયારપુરના ચોમાસાથી ચરઆત કરી. નિઃસીમ
ચરિત્રનેનાએ પોતાની અખૂટ શક્તિઓને અને અસાધારણ
અનેક શાસ્ત્રોની સ્મૃતિઓને તબ્બે પ્રતિબિંબિત ન કરી હોય

“ અવિદ્યા-અકાર માનં ઇ ” નામક અન્ય અર્થે-
તરફથી આ અન્ય જૈન જૈનેતન અને તે માટે અર્ચના
એવા અભિપ્રાયો પણ મળ્યા હતા.

અર્થમાં અકારક્ય કુક્લિઓના ઝરમર ઝરતા ઝરમરો આ અર્થ
પદ કરવામાં આવ્યા છે. આ અન્ય ચારાંક આદિના ઉદ્ભવ
નિકે વિચારોનું સારી પેઠે ખંડન કરનારો છે, પ્રજોનરનો
ગ જેમાં ઝગમગે છે. જેઓ આત્મા, પુણ્ય, પાપ, જન્મ,
દેહતત્ત્વો માનતાજ નથી, અને પંચમૂર્ત્યાત્મક જનન છે.
રૂપોદાની જેમ માનવ પ્રકૃતિ નાશ થવાથી આત્મ જેવું તત્ત્વ
મામી છેજ નહિ. આવી માન્યતાવાળાઓને અકારક્ય દલીલો,
૧ પુત્રવા, પાદો અને પાંચે પ્રમાણેથી આત્માદિ તત્ત્વોની જે
અન્ય સિદ્ધિ કરવામાં આવી છે. ચરિત્રનેતાના હસ્તકમસથી
જ્ઞાન સૌરભ ભયો પ્રાથમિક કૃતિનો આ અન્ય ધણોજ પંકાયો
પકારક નીવડયો.

લુધિયાના ઇદેરમા ચરિત્રનેતાના ધણાજ તાત્ત્વિક વ્યાખ્યાનો થયા
ત્યાં દેવશુક અને ધર્મના સ્વરૂપ ઉપર, “ લુધુમાલુ વ્યાખ્યાનો ”
૧મક કિતાબ પણ ચરિત્રનેતા તરફથી આલેખવામાં આવી. ઘેર
ગંગા જેવો પ જાળીઓને એ પુસ્તકો હર્ષોત્પાદક નીવડયા. પંચતપ્પના
માં ત્યાં જુઓ ત્યાં આર્થ સમાહરરોનો ગરબકાટ અને બંધગોળો
નો દેખાઈ આવતો હતો, અનેક વિપરીત દલીલોથી જૈનોને તેમજ
પૂજક અન્ય ધર્મોઓને હેડેડના અને મુઝવના. આ પરિસ્થિતિની
ત્રનેતાની જાણ થતા પોતે આર્થ સમાહરરના મૌલીક પુસ્તકો
રચોડન દરિએ નીહાજ્યા તે પુસ્તકોની કુક્લિઓને પનાન કરે એવી
તેક મુકુલિઓથી ભરપુર હતા. “ દયાનદ કૃતક નિમિત્ત તરફી ”
મક અન્ય અર્થ આ આવે. જે અર્થમાં દયાનદ સંસ્કૃતિની જૈનધર્મ
૧૬ વ્યાપેલી દલીલોનું ખંડન સારી પેઠે કર્યું છે તથા મુક્તિમા

કેમ હોય ? જાણે પછી મૂખ અને દષ્ટિ દોષીઓને તો ઉત્તરવચ્ચ વિપુલ ગુણો પણ સ્થામ જાણે તેમાં ઉત્તરવચ્ચ ગુણી મહાત્માઓનો કે તેના સુગુણોને ઉચ્ચારનાર પ્રશંસકોનો ગું દોષ દોષ યકે.

મુસ્તાનની જૈન જૈનેતર જલના રસપૂર્વક ચરિત્રનેતાની ચમત્કારીણી વાણીનો લાલ લઈ ધણા વ્યસનોથી મુક્ત બની સદાચારી જીવને જીવતા શીખી.

દોષ અને ધર્મા એ બંને જ દરેક શત્રુઓ છે, અગાનીઓને એ શત્રુઓની દોરતી ધણી પ્રિય લાગે છે. પોતે એ કુદરતી શત્રુઓની આક્રમણ ચક્ષીમાં ક્યારે ચઢશે તેની તેઓને ખબર પડતી નથી. એક વ્યક્તિ નિર્મલ સુગુણોથી અને વ્યાખ્યાનની છટાથી અગ્નેડના પ્રાપ્ત કરી ધર્મની પ્રચારણા કરે તો તે વ્યક્તિના અનેક દુરમતો ઉદ્ભવે છે અને ઉપર જણાવેલ એ શત્રુઓથી ધુંધવાઈ મહાત્માની ઉત્તરવચ્ચ ક્રાંતિને કલંકીત કરવા મથે છે; પણ સૂર્યના સામે નાખેલી રેતી પોતાની આંખમાં પડતા ક્ષેપકની દુર્દશા થાય છે. મુજબાવે જૈનેતરો જૈનધર્મની મહત્તા પ્રભાવના વધારવા પ્રયત્ન કરે ત્યારે પારકાગુણોને અને પારકી ધર્મશિવતાને જોતાંજ આંખમાં અમી વરસાવવાને બદલે ઝેર વરસાવનાર દિગંબરોની છાતી દરંડીકાઓમાંથી અનેક ધર્મા ભુજંગીનીઓ ડુકાડા મારતી બહાર ધમી આવી અને તેમના કલેજને ડંખ મારવા લાગી, એ ઝેરના કેફમાં તે દિગંબર વર્ગ ચરિત્રનેતાનો વિરોધ જાહેર કર્યો. તેઓના મનમાં વિચાર આવ્યો કે શ્વેનાગર મૂર્તિપૂજકોના મહાત્મા આવા અતુલ વિદ્વાન છે એમ જાહેર જાણ દ્વારા અનુયાયીઓમાં જરૂર ફાટપુટ થશે. પણ બધા એવો ખોટો વિચાર ઉદાવવાને બદલે એમ વિચારવું જોઈતું હતું કે ગમે તેમ હોય પણ જાહેરજવાહી તો જૈનધર્મનીજ છે ને ? આવો ઉદાત્તવિચાર તેઓની શુદ્ધભૂમિમાં ક્યાંથી ઉપજે ? તે પછી તેમણે ચરિત્રનેતા પર વાદ માટે દેવગ્રંથ દ્વારા જાહેર ચેલેન્જ મોકલી, મુનેશ્વર અપને જગાડવો, સિંહના મુખમાં દાખ નાંખવો.

અને આપણા અરિતનેતાને વાદને માટે છેલ્લાએ સરખાવું જ હતું. તેઓને માલુમ નહતું કે આ પ્રતિભાપ્રપત્ત મહાત્માએ પંચજનમાં જાહેર વાદરંગમાં જય મેલ્યો છે તેમજ બીજા અનેક વાદોએની સાથે જાહેર વાદોમાં જય મેલવી વાદિ મતગગનેનો મદ દેનારો છે,

અહીં પરિબલવાદોએ સુદની મીટ માંડના પ્રચારો વર્ગના બહુની પરીક્ષાનો વિચાર લક્ષ્ય બહાર મળવો જોઈએ નહિ, ભાવિમાં પોતાનો પગજય સરખાયેલ રોય તો પ્રતિવાદીના બહુની પરીક્ષાનો વિચાર કે કંઈપણ, ક્યાંથી સફર?

એલેન્ડ સ્વીકાર:—

દિગંબરોની સ્વચ્છંદતાથી બહાર પાડેલી એલેન્ડને અરિતનેતાએ નિઃશોભનતાથી ઘુરતજ સ્વીકારી અને વાદ માટે પોતે નિર્મિતતાથી તૈયાર બન્યા. રોય રથગ, ત્રિસો તેમજ ટાઇમનો નિર્ણય થતા જાહેર વાદનો જંગ મચ્યો.

ઉત્સાહી અરિતનેતાએ ખંતપૂર્વક વાદરંગ પહેલા અસરકારક જાહેરભાષણે આપ્યાં. જે આગળથી હમરો હનરધર્મવાગાઓ આકર્ષકોમાં, દિગંબરોના પંડિતો ત્રણ દિવસ મુધી નિર્ણીત સ્થળમાં નિયત સમયે શાસ્ત્રાર્થ માટે આવ્યા નહિ, નમ્રપુત્ર અરિતનેતાની પ્રતિભા પ્રભામાં અંજલિ મળ્યા કે શું? આપણા અરિતનેતાનો પબ્લીક વાદમાં જય થયો. અને મુલતાન શાસ્ત્રાર્થ નામક ટેક્ટ ૪૫ છપાવી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી. જોગધર્મની અન્ય પ્રજાસ્થ મુલતાનીઓએ ફેલાવી. અને સુદેવના વાદ જય નિમિત્તે મુલતાનીમાં ભવ્ય નવ્ય જલસુ કયો. પરાભવ બનેલ દિગંબરોએ નિઃશસ્ત્ર શત્રુઓની જોગ દંડા હિમ જેવા મદા પેલા, અનેક જાહેરભાષણો વૈભવનિ શ્રિવિજયજી મહાનિર્ણય વાદરંગ અને દિગંબરોની પાનનના ને અપાઓના સ્થિતિનિર્ણય પરાનિર્ણય ૧૫૧ પેનાની કૃતાર્થ દેખાડી

મુલતાનના ૧૯૬૭ ના ચાતુર્માસ દરમ્યાન ચંગિનેનાના અનેક વિધો ઉપર જોરશોરથી વિશાળ મેદાનમાં જાહેર લેક્ચરો થયા. જેમાં વેદોક્ત દયા, પુરાણોની દયા, ઇસ્લામ મઝહબ નિવૃત્તિપંથ ત્રિગેરે વિધો ખૂબ ચર્ચાયા યુવાવસ્થાનો પાવર, અમાધાન્ય વિદ્વાતાની છટા, શુદ્ધ અને મધુર ધ્વનિતો ટકાવ અને આકર્ષક આગરવી શાન્તમુગ્ધ આ બધાએ સાધનો સહજ સ્વભાવે જોતવગરને ખેચનાગ બનના શહેરનો મુખ્ય લત્તો અને વિશાળ ધ્યાન, અને ઉચ્ચ મુદ્દલ અને પ્રભાવક વ્યાખ્યાતા એસે એટલે પૂછવું જ શું? દગ્ગેની મંજ્યામાં જનતા કીડીતી માફક ઉભરાતી, વ્યાખ્યાનના શબ્દો શબ્દરૂપી કણોને પ્રહાન કરતી, તેજ હ્રદય મદિરમાં તે ધર્મ સાગરપ શબ્દ કબોનો મંચલ કરી, પુનઃ પુનઃ મનન કરતી, એમ પાચ સાત જાહેરભાષણો થતા એ કંઠા મામદારીએએ માંસનો (Meat) અને દારૂડીઆઓ મગપાનનો (Warc) ત્યાગ કર્યો, એટલુંજ નહિ બહુ એક માસ નિગેધક મડળની અત્રે સ્થાપના થઈ, જેમાં જૈન હિન્દુ અને મુસલમાન કોમના પળ યુવાનો જોડાયા આ મંડળીના સભ્યો કોઇને ત્યા માંસ પકાવાનું નજરે ચડે તો તે સ્વયંસેવો! ત્યાં જઈ રીતસર સત્યાગ્રહ કરતા અને ઉપદેશકા! તેઓને માંસઆદિનો પરિત્યાગ કરાવતા. મુલતાન શહેરની પ્રજામાં માંસનો ત્યાગ એટલા પ્રમાણમાં વધ્યો કે જેના પગિલાંમે કમાઈએને ત્યા (Meat seller) છ આને શેરનું મામ જન આને જોઈ થઈ ગયું. કોઈ વ્યક્તિ માંસનિગેધક મડળીના કહેવાથી મામ જાતા નહોતો તેને તે મંડળવાળા ચરિત્રનેતા પામે દર્શનાર્થે બાર નમને નાગેશ્રી સચોટ ઉપદેશદાર તેનાથી થતા નુકશાનને સમજાવી માંસાહારને તીર્થાંજલી અપાવતા.

શહેરના કસાઈઓ ગીદયા, તેમના વ્યાપારો મૂળપ્રાપ્ત થયા તેઓની એક સભા ભરાઈ અને તેમાં નિર્ણય કર્યો કે આપણા વ્યાપારને પ્રતિબંધક અને નિરોધક બાવડાઓના શુદ્ધ વાવ્યા છે તેઓના ધર્મ ભાવણોના હિન્દુઓ તો કીક પળ આપણીજનના મુગ્ધીએ પળ અદિઆ

ધર્મના દિમાયતી બન્યા છે. આપણે એવું તકેદ રચો કે જેથી આ માવજાના ગુરુનું કાસગ નીકળે અને આપણો વ્યાપાર પુનઃ સરુચન થાય, પાપાત્માઓ પાપહતિઓના પતિયાગી અને તે પગ કૂચ અને દુન્યાગી આત્માઓને પર્મન નજ પડે, નીચ પ્રકૃતિ વ્યક્તિઓ પોતાનું પાપી પેદ ભરવાને માટે મહાનુ પુરોનો વિરોધ કરે છે: પણ તેટલા આરાધથી અત્ય પ્રચાર કરનારને જરાપણ આંચકે આવ આવતી નથી.

નિરુધાર્થ ધર્મનો ઉપદેશ આપનાર મણેચ જનતામાં પાનુ અહિંસાધર્મની અજબ પ્રચારણા કરનાર અરિતનેતાને તે કર જનતાના નિહર પરિણામની જાણ થઈ પડતું એ સમાચારથી તેઓથીના ઉદયમાં ગ્લાનિને બદલે ધણો ઉત્સાહ પેદા થયો અને એ ઉત્સાહે ભાવિ અબ્બુદયના ચિન્હો સચિત કર્યા, નીડરતા વધી, ધીરજતાથી પ્રાણોની પરવા કર્યા વિના પ્રગમથીજ વિશેષ સતેજ બની અહિંસાધર્મના પ્રચારમાટે નરોડલાવણે આપના ગમા. પણ હાં અહીંના ગ્રાવક અને ભક્તવર્ગે અરિતનેતાની નિંદાં પ્રવૃત્તિમાં આંચ ન આવે એ હેતુથી બે મજબૂત પહેલવાન જેવી વ્યક્તિઓ સાવધાનપૂર્વક શેકી હતી. એકે તેઓ સમજી ગયા હતા કે, આ મહાત્માશ્રીનો વિરોધ હમોને થણી ભયંકરતા જોબી કરશે, એટલે આપોઆપ સાંત પડી ગયા. ખરેખર જગના કલ્યાણના હેતુથીજ પથ દર્શકોને વિવ્રવાદળીઓ થેંછે. પરંતુ તેઓના પુણ્ય વાયુતા સારામાં આપોઆપ ને ચાંળીઓ વીળેગઈ જાય છે. સં. ૧૯૬૮ ના મુલનાના આગુર્માસમાં અબ્બુપૂર્વ ગીરમરગનીય ધર્મ રંગભૂમિ, પૂરન પ્રભાવના, ધાર્મિક પાસાલાઓ વિગેરે ધર્મકાર્યો સાગ પ્રના જાં ગયા. અખ્યાલ જનતાએ ત્રણ પચ્ચખખાનુ પાનુ સાગ પ્રમાણમાં લીધા મીનીના દેવદિમાન જેવા મહિનુ કાર્ય પુર થનાં વિધિપૂર્વક ગામપૂર્ણ અરિતનેતાના વરદહને લીનગ પ્રબુતી મૂલિની પ્રનિશ કરનાં સાધી. પ્રનિશ ગદોત્તવમાં ખીન સહેંગના અને ગામોના નેકો ગાનકેતવ પધારી ધર્મની પ્રભાવના કરનામાં કાસો આપેલા તે જનતુ આનુ માનનુ ધણેજ પશિચમ ઉગવી જૈનેતવ વર્ગમાં પ નેતવની નદના અને ગૌરવ નનગરી નિવિ ને પશિપૂર્વ કહે:

અંબાલા ચાતુર્માસ —

ચરિત્રનેતાની ખ્યાતિ કીર્તિ અને પ્રતિષ્ઠા આખાએ પંજાબમાં અત્યંત જાણીતા. અપ્રતિમ પુણ્ય પ્રકૃતિ પૂજ્ય ચરિત્રનેતા વાણીએ પંજાબીઓના સઘનપાપપુણ્યને વેગન સેગન કરી જ્યાં જ્યાં જૈનોની વસ્તી હતી ત્યાં ત્યાં સઘજે ન્યજે નિયમો અનેક ઉપદેશો કર્યાં. જેઓના હૃદયમાં કેવળ ઉપદેશનીજ ભાવના હરે રમી રહી હોય તે મહાત્માની કાદાપણ ધાગળા પાઠ નપડે એમ બનતું નથી. દરેક સ્થળોના વિદ્યારેખા ધર્મ વિમુખીઓ ધર્મ સન્મુખ બન હૃદયની વિશુદ્ધતા અને સાઓની વિદ્વતા એ ઉભયથી મંમિશ્રિત થયે વાણીઆરપટ્ટી જનનાને મુખ્ય બતાવે એ નદન અંબાવિક છે, જ

અરિત્રનેતાને ત્યાં સંખ્યાબધે આવકો વાણી અને દર્શનનો લાભ લેવાના હેતુથી આવી વસતા ન્યાં સુગંધી પુષ્પરાસીનો વાસ હોય ત્યાં બ્રમરગાગુનો વાસો હોયજ છે. વાણી વિચાર અને મુશ્કિત વળેલ જેમના એક સમાન રહેતા કારણકે મહત્ત્વામૈકરૂપતા એ વાક્યને સારી પેઠે સમજાવવા હતા.

વિહાર કરતાં કરતાં અરિત્રનેતા અંગાથા પંખાર્યા, અત્રેની જનતા આ મહાત્માના પુનિત નામથી અને ગૌરવભર્યા શુભોના અતિશયોથી પરિચિત હોઈ સત્કારમાં, સેવામાં અને આશાપાલનમાં દત્તચિત્ત રહેતી, અત્રે ભુદા ભુદા વિષયો ઉપર પાંચ ભાષણો થયા હતા. જેમાં મર્તિપૂજક, રથાનકવાસી, જૈનેતરો પાંચુ પ્રતિદિન વ્યાખ્યાનમાં હાજર રહેતા, જૈનેતર વકીલો અનેકધા ગુચ્છવાદ ભરેલા પ્રશ્નો પૂછતાં જેમના જવાબનો અલુચ્છ સુંદર રીતે ઉકેલ કરતા, મદારાજશ્રીના ભાણુમાં મોરલીધર નામના વકીલને ધણોજ રસ જામ્યો. મદારાજશ્રીની મુલાકાતે ધણીવાર આવતા. પોતે પરધર્મના હોણ રવ-ધર્મના ગુરુ જેવો પ્રેમ અને શ્રદ્ધા રાખતા. અને દરેક વિષયનું ખંડન આનંદપૂર્વક સાંભળતા.

પંજગ્ય મન્કેન્સ, પંજગ્યના મોટા મોટા શહેરમાં અવર નવર ભરાતી. જેના સભામંદામાં મોટો ભાગ (Majnang) જૈનેતરો નો હતો. સમાજના મુધાગ આટે તેમાં વિચારબુદ્ધિઓ થતી. આ સભામાં શ્રીમતો, અને વિદ્વાનોનો વર્ગ આ મન્કેન્સમાં એકત્રિત થતા અને ભુદા ભુદા વિષયો ઉપર અસરકારક ભાષણો થતા.

આ મન્કેન્સની પદ્ધતિ, નિયમો નેમજ હુકમો નેમજ વિદ્યાનુ-વ્યાખ્યાનોના નામો તથા વિષયો પ્રથમથી પ્રચલિત થતા.

લેકચરનો આમદ—

અરિત્રનેતાના વ્યાખ્યાનોથી બહિષ્કાર અને શ્રદ્ધાવન્ત અનેના મેળોથીને મદારાજશ્રીને પાંચેક લેકચર નામના આમદ ના વિનં

લાભ જોઈ તે વિનાંતિનો રિવાજ થયો. વધીવજીએ મહેનત ઉઠાડી અરજી વિગેરે કરી સમય અને વિધાયની મંજૂરી મેલવી. આ સમયે ચરિત્રનેતાને લઈ જવા એટલે ક્યાં અને કેટલું ઉચુચન, તેની ત્યાગી મદાત્માઓનું માનગૌરવ સચવાય અને સૌ કોઈ દેશનાં દુષ્ટ સારીપેટે ઉભી થકે એ તેવુથી વધીવજીએ અને આવક વર્ગે પત્રિકા ઉભી સારી વ્યવસ્થા કરી.

એક ઉગી સુંદર પાટ અને જૈન સાધુના વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ અનુસાર ચંદરવો પુકીડ વિગેરે ગોઠવવામાં આવ્યું. સભામાં દયા દેવ દિગ્ગજ એ બે વિધાઓ ઉપર ચરિત્રનેતાના ભાવણો નિર્ધાર થયાં ચરિત્રનેતા સમય આવતાં ભુલદં અને મધુર અવાજથી સંકેતોની સભામાં જણાવવામાં હૃદયમંથક વિવેચન શરૂ કર્યું, એક વ્યક્તિ અસહનશક્તિ ધરાવતું જોઈ હૃદયમાં ધ્રુવવાતી ઈર્ષ્યા જવાણને તે સભામાં પ્રવેશ કરી જણાવ્યું કે આ સભામાં પ્રમુખરથાન કેને આપવામાં આવ્યું છે તે સમજવું બીજાકે અશક્ય છે. કારણકે જૈન મુનિ કવિ-વિજયજીનું સૌથી ઉચુરથાન નેમજ મેજ કિપર ગાથેલા ચંદરવો ચંદરવો જોતાં ભક્ષણજાને જ્ઞાન્તિ થાય કે આ સભામાં પ્રમુખરથાન કેને જેમને ધર્મધર્મશ કે કદા ન હોય, સ આચારની આ પદ્ધતિ નેવી વ્યક્તિને આવી ઉદ્દેશ્ય અને કાર્યથી જોડે પ્રજા પુણ્યની ધીકાઈ કરવી પડે તે પ્રવેશક લાક્ષણિકતાને પ્રમુખરથાન કેને જોડે કે હું તો અમુક સમયને માટે અને સમય સમયે નીકળી નિવડ થયો છું પરંતુ હવે સભાના હિતને માટે સમય સમયે નીકળી દુનિયામાં હોય તો તે ત્યાગી સભામાં પ્રવેશ કરી નીકળી અગ્યાને છે.

વાંચક વર્ગ વિચારો કે આ પદ્ધતિ ચરિત્રનેતાનું કેવું અમાનસ ઓગસ તે સભામાં પ્રસર્યું હતું. તેમજ પ્રમુખ પદ કેટલી કેટલી જનિવાળા ન્યાય ધર્મપ્રેમી દોવા વેદકે ?

અરિજનેતાશ્રીએ અંતઃકરણની શુદ્ધ લાગણીથી દાર્દ્ર વચન પ્રવાહને વહાવના પ્રથમના દિવસના લાગણ્યમાં દયા કેવી હોઈ શકે ? દયા એ આર્થ ધર્મોની ભૂમિકા છે. દરેક દર્શનકારો દયાને પ્રશંસે છે. માને છે અને દયાથી બનવા સદૃઢ કોઈને પ્રેરે છે. પોતાના પુત્ર મુખની ખાતર પ્રાણીઓની હિંસા કરવી કરાવવી એ અધમ આત્માઓનું કર્તવ્ય છે. દયા ધર્મ પાળવા માટે જીવોની ખાસ જાતિ પણ જાળવવાની જરૂર છે. કારણ કે કશું છે કે દયા દયા મુલ્યસે કદે દયા ન દાટ વિકાસ, જાતિ ન જાણી જીવકો, કહો દયા ક્યો થાય ? ॥ વિગેરે સરસ લખાણ પૂર્વક વિવેચન કર્યું હતું. જે લાગણ્યમાં વૈદિક ગ્રંથોથી પણ માંસ ભક્ષીયોની અધમતા વર્ણવી એવું રાચકવર્ણન કર્યું હતું કે, તે પ્રથમ દિવસના લાગણ્યમાં સેકંડા હિંદુઓએ માંસાહારની પ્રતિજ્ઞા લઈ સ્વજીવનને કૃતાર્થ કર્યું હતું.

બીજો દિવસ શિક્ષણ (Education) ઉપર યોગ્યતા મહારાજ-શ્રીએ જણાવ્યું કે, દરેક શિક્ષણોનાં સ્વપર કંઈપણ સાધક આલોક અને પરિણામમાં મુખનેજ કરનાર જે કોઈ શિક્ષણ હોય તે તે ધાર્મિક શિક્ષણ (Religious Instruction) છે.

ધાર્મિક શિક્ષણથી માન્યસનું જીવન સાદુ અને સદાચારી બને છે, કેવળ પાશ્વિભાત્ય વાતાવરણથી વાસિત બનેલું વ્યવહારિક શિક્ષણ મનુષ્યને ઉદ્ધત, સ્વચિત્ર, સ્વચ્છ, અને ધર્મ વિગેરે બનાવે છે. જે વિદ્યાર્થી આત્માની ઓળખાણ કરી નથી, જે વિદ્યા નીતિ-ન્યાય રિષેક, વિનય, નમ્રતા અને ધર્મની અદા જેવા અપૂર્વ ગુણોનું નિકલન શરૂ નથી કરતું નાન વિદ્યાર્થી નથી. કહ્યું છે કે સા વિદ્યા યદ વિમુક્તયે । જે જે જન જાન આ નેકનાજ ઉપયોગી હોય પરિણામમાં ધાર્મિક ઉપદેશ કરતું નથી તે સર્વજ્ઞ નિષ્ણ જ્ઞાન છે કહ્યું છે કે-

મિથ્યાજ્ઞાને સમન્તે તન્ ॥ શ્વ મોક્ષોપયોગિયત્ ।

રાતોડગદગો યત્માન્ । મર્ચન્તે કરારિણાન્ ॥

આજ દિન મુખી એ શિશુનું પાઠગ લાખ્યો ડીપીયા ખર્યાયા છે અને ખર્યાયે ગય છે. તેનું એકંદર પઠિયામ જો વિચારીએ તો આજના મુરતો જેમ જેમ એ કેળવણીમા આજગ વધના ગય છે, તેમ તેમ ધર્મોના અનુશ- નાથી હાનરો કોસ દુર થના ગય છે. પરંતુકનો ભય એમના હૃદયમા રહી નથી. માત્ર આ દુનિયામાંજ પૌદ્ગલિક મુખમા કેમ આગી વધતું એજ એમનું મુખ્ય ધ્યેય હોય છે. દેવશુર અને ધર્મ જેવ તારક તરવો પ્રત્યે એમનો દિન પ્રતિદિન આગમો વધતો ગય છે નાજી ધાર્મિક શિશુનું અનિવાર્ય આવશ્યક છે વિગેરે સ્વચ્છ વીધ મિનિટનું લાભનું પાનુ ત્રોનાઓને વાલુજ પ્રિય થ- પડ્યું. એ કુંડે સમયના લાભનુંમા પાનુ એવી કિડી અમર અને અમુજ જાનતો અનુભવાઈ હતી કે, જેના પ્રકારે કેટલાક અમરે એ ધર્મશિશુ જીવનમા ઉતારવાની કશૂલાત આપી

ચરિત્રનેતાના લાપલુને વીધ મિનિટ થના એક વ્યક્તિએ ચરિત્ર- નેતા ઉપર ચિટ્ટી મોકલી જેમા લખ્યું હતું કે " ધણુ વજાઓને બોલવાનું છે અને સમય દુ કો છે." સુદ્ર પ્રવૃત્તિવાદી માણ્યોની કુટ આશ- યથી આચરેલ પ્રવૃત્તિ નિરર્થક ગય છે એ સ્વભાવિક વિધિ કમ છે. ચિટ્ટીભેજનાર વ્યક્તિ ચરિત્રનેતાના લાપલુથી મુઝાઈઈઈ હતી કાચુકે પોને સારા વક્તા હોવા છતાંએ તેમના લાપલુમા અખીલ સજાસદોએ માત્ર બેજ એર આપી હતી. ત્યારે ચરિત્રનેતાના લાપલુમા ખાગ એર થઈ એટલે ચિટ્ટીના બહાને માત્ર હર્થા લલાલા બલકા કેડા હતી ત્યાગી મહાત્માઓના વૈગુચ રંગ મિશ્રિન અલુમેલ વચ્ચે પિયુની અસર ક્યાં? અને મંસાર આસકન વજાઓના ઉપર દૃષ્ટે બોલાના વચનની અસર ક્યાં?

ચીટિ કરા વિનતિ—

ચરિત્રનેતાના લાપલુથી સજાપર પડતો પ્રકાર અને અનુપન પડ્યો છે. એમ ગરફી કિદારજનિ સન્ત પ્રેમી પ્રમુખ સાને નિર્મિત

“૨ સદા” જાણે લાપણનો ઉપસંહારજ ન હોય એવી એક ચિટ્ટી
 ૧૩વી જેમાં નીચે લખેલ લાવાર્થવાણું સચ્ચ કયું હતું. કે “આપથીનું
 લાપણુ જનપ્રિય છે, ધર્મની ઉંડી અસર કરનાર છે. તેમજ અન્ય વક્તા
 કરતા આપના લાપણુની અસર વિશેષ થઈ રહી છે, એટલે આપ દશ
 મિનિટ આપનું લાપણુ આગળ વધારશો એવી મારી નામ પિનતિ છે.”

પ્રથમ આવેલ બાખ્યાનરોધની ચિટ્ટીનો ઇન્કાર થતાં અને લાપણુ
 આગળ વધારવાની માંગણી થતા ચરિત્રનેતાએ અખંડ ઉત્સાહી પરો-
 પકારવૃત્તિથી આગળ લાપણુ વધાર્યું જેથી જનતા પર ધણુજ વિશેષ
 ઓગસ પ્રસર્યું. અને જૈન ધર્મની મહત્તા વધી. આ સભામાં દરેક
 વિદ્વાન વક્તાઓમાંથી અધિકતર પ્રિય અને અસરકારક લાપણુ
 નીવડ્યું હોય તો તે આપણા ચરિત્રનેતાનું નિવડ્યું સભાસદોમાં
 M. A. B. A. આદિ અનેક વિદ્વાન વર્ગ લાપણુ આપનારો
 હોવા છતાં ખાર એરો આન્સ મળ્યો હોય તો આપણા ચરિત્રનેતાનેજ
 મળ્યો. જૈનેતરોની સભામાં પણ જૈન મહાત્માઓ વિદ્વાતા બધું અને
 અસરકારક લાપણુ કરી શકે છે એવી ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા થઈ.

સભામાં થયેલ લાપણોનો રીપોર્ટ અનેક વર્તમાન પત્રોમાં પ્રગટ
 થયા, જેમાં આપણા ચરિત્રનેતાના લાપણુનો રીપોર્ટ જુદો અને રૂપરૂ
 રાઈપમાં પ્રસિદ્ધ થયો હતો. રીપોર્ટ પૂર્ણ થતા વર્તમાનપત્રના અધિ-
 પત્રિકાએ ખુશાલી દર્શાવતા પોને જણાવ્યું હતું કે જૈન મુનિરાજ
 શ્રીમદ્ લલિધવિજયજી મહારાજનું લાપણુ આ સભામાં ઘણું પ્રશંસાયું
 છે અને જેમના લાપણુમાં ખાર એવંજ થઈ હતી. જે રોહિણી વક્તાના
 લાપણુમાં થઈ નહતી. ખુદાથી હું પણ માનુ તરફથી તેઓશ્રીના
 લાપણુને અનુમોદન રૂપ તેરમી એર આપી વીરુદ્ધ છું જૈનેતરોની સભા,
 જૈનેતર વિદ્વાન વક્તાઓ, અને તે પણ મુધાગ્રેહ જ્ઞાપે જૈન મહાત્મા
 શ્રીમાન્ લલિધવિજયજી મહારાજનું ધાર્મિક પ્રવચન સર્વાધિક અન્ય
 એ જૈન જનતાને આજુ બોરવ એવું જેવું ન જાણાય.

આજ દિન સુધી એ શિક્ષણ પાછળ લાખો ડોળીયા ખર્ચાયા છે અને ખર્ચાયા જાય છે. તેનું એકંદર પરિણામ જો વિચારીએ તો આજના મુશ્કેલી જેમ જેમ એ કેળવણીમાં આજળ વધતી જાય છે, તેમ તેમ ધર્મોના અનુશાનોથી હાનિ કોસ દૂર થતા જાય છે. પરંતુ એના લય એમના હૃદયમાં રહી નથી. માત્ર આ દુનિયામાં જ પૌદ્ગલિક મુખમાં કેમ આજળ વધતું એજ એમનું મુખ્ય ધ્યેય હોય છે. દેવશુર અને ધર્મ જેવા તારક તરવો પ્રત્યે એમનો દિન પ્રતિદિન અલગમો વધતો જાય છે, માટે જ ધાર્મિક શિક્ષણની અનિવાર્ય આવશ્યકતા છે. વિગેરે સ્વભાગ વીર મિનિટનું લાપલુ પણ ઓતાઓને ધણ જ પ્રિય થઈ પડ્યું. એ કુલ સમયના લાપલુમાં પણ એવી ઉંડી અસર અને રમુજ જનતાને અનુભવાઈ હતી કે, જેના પ્રભાવે કેટલાક સભાસદોએ ધર્મશિક્ષણ જીવનમાં ઉતારવાની કબૂલાત આપી.

ચરિત્રનેતાના લાપલુને વીર મિનિટ થતા એક વ્યક્તિએ ચરિત્રનેતા ઉપર ચિઠ્ઠી મોકલી જેમાં લખ્યું હતું કે “ ધણી વક્તાઓને બોલવાનું છે અને સમય કુટો છે.” સુદ પ્રકૃતિવાદી માણસોની કુટ આશયથી આચરેલ પ્રવૃત્તિ નિર્ધારક જાય છે એ સ્વભાવિક વિધિ કમ છે. ચિઠ્ઠી બેજનાર વ્યક્તિ ચરિત્રનેતાના લાપલુથી મુઝાઈગઈ હતી. કારણકે પોતે સારા વક્તા હોવા છતાં એ તેમના લાપલુમાં અખીલ સભાસદોએ માત્ર બેજ એજ આપી હતી. જ્યારે ચરિત્રનેતાના લાપલુમાં ખાર એર થઈ એટલે ચીઠ્ઠીના બહાને માત્ર ધણી જગ્યાએ લખૂકી ઉડી હતી. ત્યારી મહાત્માઓના વૈરાગ્ય રંગ મિશ્રિત અલુભાલ વચન પિયુષની અસર કયા ? અને સંસાર આસક્ત વક્તાઓના ઉપર ટપકે બોલાતા વચનની અસર કયા ?

ચીકિ દ્વારા વિનતિ—

ચરિત્રનેતાના લાપલુથી સભાપર પડતો પ્રકાર અને અસર અનુપમ પડતો છે એમ જાણી ઉદારવૃત્તિ સંત પ્રેમી પ્રમુખ સાહેબે ચરિત્રનેતા

પર સહર્ષ જાણે ભાષણનો ઉપસંહારજ ન હોય એવી એક ચિટ્ટી મોકલી જેમાં નીચે લખેલ ભાવાર્થવાલું મુગ્ધન કયું હતું. કે “આપથીનું ભાષણ જનપ્રિય છે, ધર્મની ઉંડી અસર કરનાર છે. તેમજ અન્ય વક્તા કરતા આપના ભાષણની અસર વિશેષ થઈ રહી છે, એટલે આપ દસ મિનિટ આપનું ભાષણ આગળ વધારશો એવી મારી નમ્ર વિનંતિ છે.”

પ્રથમ આવેલ વ્યાખ્યાનરોધની ચિટ્ટીનો ઇન્કાર થતાં અને ભાષણ આગળ વધારવાની માંગણી થતા ચરિત્રનેતાએ અખંડ ઉત્સાહી પરા-પકારવૃત્તિથી આગળ ભાષણ વધાર્યું જેથી જનતા પર ધણજ વિશેષ ઓજસ પ્રસર્યું. અને જૈન ધર્મની મહત્તા વધી, આ સભામાં દરેક વિદ્વાન વક્તાઓમાંથી અધિકતર પ્રિય અને અસરકારક ભાષણ નીવડ્યું હોય તો તે આપણા ચરિત્રનેતાનુંજ નિવડ્યું સભાસદોમાં M. A. B. A. આદિ અનેક વિદ્વાન વર્ગ ભાષણ આપનારો હોવા છતાં ખાર ચેરનો ચાન્સ મળ્યો હોય તો આપણા ચરિત્રનેતાનેજ મળ્યો, જેનેતરોની સભામાં પણ જૈન મહાત્માઓ વિદ્વાતા લયું અને અસરકારક ભાષણ કરી શકે છે એવી જુગિ જુગિ પ્રશંસા થઈ.

સભામાં થયેલ ભાષણોનો રીપોર્ટ અનેક વર્તમાન પત્રોમાં પ્રગટ થયો, જેમા આપણા ચરિત્રનેતાના ભાષણનો રીપોર્ટ જુદો અને રૂપરૂટ ટાઈપમા પ્રસિદ્ધ થયો હતો. રીપોર્ટ પૂર્ણ થતા વર્તમાનપત્રના અધિ-પતિએ ખુશાલી દર્શાવતા પોતે જાણીએ હતું કે જૈન મુનિમંજી શ્રીમદ્ લિખિવિગ્નયજી મહાગજનુ ભાષણ આ સભામા ઘણું પ્રશંસાયુ છે અને જેમના ભાષણમા ખાર ચેરનો યજી હતો જે કોઈપણ વક્તાના ભાષણમા મહિ નહતી ખુશીથી હું પણ અને નરહરી તેઓશ્રીના ભાષણને સ્વનુકૂળન કેપ લેવા જે આપા રીંગનું જુ જેનેતરોની સભા, જેનેતર વિદ્વાન વક્તા એ. અને તે પણ મુશ્કેલી હતી. જૈન મહાત્મા શ્રીમદ્ લિખિવિગ્નયજી મહાગજનુ વિનિંક પ્રવચન આપેલું તે જૈન જનતાને એટલું જોઈ શકે તેમજ તે - - - - -

જેન મહાત્માના ઔદ્યુક્ત તાત્વિક પ્રવર્તનો દર્શનને દેવિક ધન્યા, દર્ગરે દુષ્યંસની પાપ પ્રચારમાથી ચટકયા, અને દિવા આચાર વિચારમાં દેવિક ધન્યા.

ભાગ્યે આપણે આપણે વિદ્યા ઉપર જનતાની પાંદડી ઉપર
જાતા. માનવધર્મ, સચ્ચુ મુખ. દષ્ટ સિદ્ધિ, મુનમંગ. જગત્કર્તા
પર નથી વિચરે વિચરે વિચરે ઉપર ચરિત્રોત્તેનાએ ભાગ્યે આપ્યા
તા. જેથી જનતામાં ધણીજ નગરિતિ થવા પામી હતી. અવર નવર
જોતર. પરિતો પાનુ ધર્મ ચર્ચા કરવા આવતા, જેમની સાથે મહા-
જાથી ગમીજ દલીલોપૂર્વક વાત કરી જૈનધર્મની મહત્તા સમજાવતા
ચરિત્રોત્તેનાએ અનેક પ્રદર્શન પ્રગટિઓમાં અને મુલાઓએ ગેલેવું પડતું.
જેથી નિવૃત્તિતો મનુષ્ય ભાગ્યેજ ચલતો. કાર્યોના અવસાયથી પોતાની
તરફ મેનદષ્ટિથી દેખનાનાઓ પાનુ પત્રોત્તર ગ્રાપવાની શ્રુતસદ મજાતી
નાદિ જે તીને આજેખાએજ પવથી વાંચક વર્ગને માણુમ પડશે.

[illegible]

દિલ્હીમાં પદરામણી —

પંડતબની જનતાને અપૂર્વ ધર્મ પ્રવૃત્તિમાં પ્રગતિશીલ બતાવી દેમેશા અમરુપયમાં આવે એવા સુદૃઢ્યોની સુલતાઓ લાવુક આત્માના હૃદયદક્ષ ઉપર આરોપી ચરિત્રનેતાએ પંડતબથી સપરિવાર વિદ્યાર કર્ધો. પંડતબથી પાઞ્ચવગતા લાની જિજ્ઞાસુ અને ઉપકૃત જનતાએ શુક-વિરહના અને ધર્મ સંગમથી ઉત્પન્ન થતા નિર્દોષ આનંદના અભાવના આતુ દાન્યાં. પાટનગર દિલ્હી શહેરમાં ભવ્ય સંકારની સાથે ચરિત્ર નેતાની પદરામણી થઇ, અંત્રની જનતાનો ચતુર્માસ માટે અત્યંત આગ્રહ થતાં મંચન ૧૯૭૦ નું ચાતુર્માસ ચરિત્રનેતાએ દિલ્હી શહેરમાં કર્યું. દિલ્હી શહેરની જનતા વિશ્વાસપ્રેમી હોવા છતાં ધર્મ વ્યાખ્યાનનો શાભ નિયમિત લેતી. અંહીના કેટલાક જૈનેશ્વર વિદ્વાનો ચરિત્રનેતાની મુલાકાતે આવતા અને તેઓથી પણ જનધર્મના સિદ્ધાન્તોની સમજણ આપી મંત્રુષ કરતા. દિલ્હી શહેર એટલે એક વખતનું બ્રાહ્મણી-યતનુ તામ સ્થાન જ્યાં અનેક જાપરીના માનવો વસે છે. દેકે માનવોને ઉત્પન્ન થતા સંશયોને ચરિત્ર નેતા અજબ યુક્તિથી નિગકરણ કરતા.

રામા થીએટરમાં ભાષણ —

અનેક જૈનેશ્વરના આગ્રહથી અખિલ દિલ્હીવાસી જનતાને ગુરૂદેવની ધર્મ દેશનાનો શાભ મળે એ હેતુથી શહેર ભાષણની યોજના થઇ જે ભાષણોમાં હાજરો માનવો લાભ લેવા ઉપરાંત અંગ્રેજો ઓરીન્ટલ વર્ગ પણ દુર્લભતકે માની ભાષણનો લાભ લેતો. શહેરના દેકે વિનાયક મકાનોમાં પબ્લીક ભાષણ પ્રમંચે સ્થલ મંડાવના સદેજે નેતાની નેત્રી ચરિત્રનેતાના ભાષણનું સ્થળ સુપ્રસિદ્ધ ગમા થીએટરના નિર્મિત નામક વિશાળે કે દિલ્હી શહેરની વિશાળ માનવમેદનિ નામક નામક નામક પ્રવચનનોમા કેટલી મંત્ર મુખ્ય બની ચુકી દેકે ?

જૈન મહાત્માના ઔષધ તાત્વિક પ્રચલનો હાલને રોગક અન્યા, હાલરે દુર્બલની પાપ પ્રચારમાંથી અટક્યા, અને ઉચ્ચ આચાર વિચારમાં સોંપ્યા.

ભાષ્યે અદ્યગ અદ્યગ વિશે ઉપર જનનાની પર્વદગી ઉપર
ગોકથાના માનવ પર્વ, સચ્ચુ દુષ્ણ દષ્ટ સિદ્ધિ, મુક્ત મંગ. જગત્ કર્તા
દેવો નથી વિગેરે વિગેરે વિષયો ઉપર ચર્ચિત્તેનાએ ભાષ્યો આપ્યા
હતા. જેથી જનનામાં ધણીજ નામૃતિ થવા પામી હતી. અવર નવર
જેનેતઃ પડિતો પાપુ ધર્મ સર્ચા કરવા આવતા, જેમની સાથે મહા-
ગજથી ધણીજ દલીલોપૂર્વક વાન કરી જૈનધર્મની મહત્તા સમજાવતા
ચર્ચિત્તેનાને અનેક પ્રદર્શન પ્રવૃત્તિઓમાં અત્રે મુલાએલા રહેવું પડતું.
જેથી નિવૃત્તિનો મન્ય ભાગ્યેજ મળતો કાર્યોના વ્યવસ્થાથી પોતાની
તબ પ્રેનદષ્ટિથી દેખનારાઓ પાપુ પત્રોત્તર ગાપવાની કુશલ મળતી
નહિ જે નીચે આપેઆપેલા પત્રથી વાચક વર્ગને માહુમ પડશે

[illegible]

ॐ नमो वीतरागाय ॥

नमः श्रीमद् विजयानन्दसूरि पादपद्मेभ्योऽपि

मुम्वई गिरगांव-लालबाग

मुनि बल्लभविजयादि तर्पणं

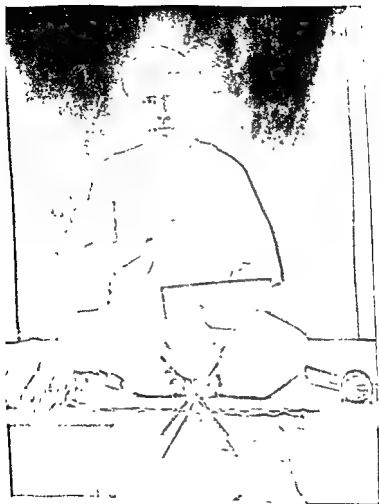
मुनिवर्यं श्री लब्धिविजयजी आदि योग्य वंदनानुवंदना सुखशान्ता के साथ मालूम होवे आपका प्रीति भरा पत्र मिला आनन्द प्राप्त हुआ यस इसी तरह हमेशाके लोए बना रहे यही श्री सद्गुरु महाराजसे प्रार्थना है। इसमें शक नहीं दील्लिका पुण्य आजकाल सतेज है जहां गई हुई राजधानी बापोस लोट आई. वहां प्रीति न आवे यह रीति या नीति नहीं हो सकती अत एव सुनपत पानिपत व धनेसर की खुशकी नीफल गई. यमुनाके तटकी ठंडी ठंडी हवानी ठंड पावी इतना हि नहीं यल्लिक प्रीतिको हराभराकर मनोवागको सरसज्ज कर दीया. आपके लेकबरोकी धूम चारोंही तर्फ घूम रही है इसमें शक नहि पंजाबका पानी ही ऐसा है मगर अरुमदादिकोंकी तरह गुजरात के पानीको असर न लगे तयतक ही संभव भी है पंजाब गुरु महाराजका धाम है अत एव अपने लोए तोर्थभूमि है तीर्थ भूमि करसनेसे आत्मबल बढ़ता है तो शारीरिक बल बढ़े उसमें आश्चर्य ही क्या ? अन्यत्र गुरु निन्दकोंका स्थान होनेसे उसकी संगति आत्मबलकी हानि कर सकती है. यदि वो शारीरिक बलकी हानि करे उसमें तो कदना ही क्या ? मगर इस बातकी सत्यता अनुभव बिना होनी दुर्लभ है जब आप स्वयं अनुभव करेंगे स्वयं हि चिदिन हो जायगा अस्तु समयानुसार जो कुछ हुआ देखलिया, जो कुछ होगा देखा जायगा मगर इतना

यदी ६ बुधवार

द. घ. चि.

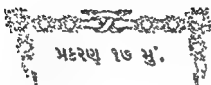
વધી અંતેના વિઠ્ઠાના ભાષાં ભાષાનુ અને વ્યાખ્યાનથી દોષતરમના
મેઠુ યુવક અગ્નિતેનાપર ધાનાજી ભક્તિમંત્ર બન્યા.

દાદ્યવેશક ઉપદેશની અસીમ ઉડી અસર થતા તે યુવક પરમ
પુનિત ભાગવતી દીક્ષા અગીકાર કરવા સમુત્કુલ થયા. તે યુવકના
દાદ્યવર્મા પંચાનના અકુલ ભાવનારૂપ બલથી સિચિત થતા
પ્રતિફિત થઈતા ગયા. સ્વ અને પરપરાઓની ક્ષણભંજર સ્થિતિનું
માનું જાત તેઓશ્રીએ મેળવ્યું દુરવગાદી આત્માની પરમ-ત્યોતિમય
ક્રમા અને પરમપદ પ્રાપ્તિના સાધનરૂપ મંજમની આગી ઓગાખાતું
અગ્નિનેતાની અભાવ કેશનાએ તેઓના દાદ્યવના નવપરચિત કરી
અગ્નિ અને દુરવગાદી નસાતી રાજીસ પ્રતિ નિગમકાર રાકે
શે. દાદ્યવેશક નાકક દુરવગાદી કેશનાએ ને નકમ યુવકના દાદ્યવર્મા
નેતાના નાકકે રાજીસ અગ્નિ નકમની યુવકના પ્રમદા નાક નેતાના
દાદ્યવેશક નાકક દુરવગાદી કેશનાએ ને નકમ યુવકના દાદ્યવર્મા

સાચી પી વિજયલક્ષ્મીબાઈ મલ્યાલમ.

ମାଟିର ଉପାଦାନ—

જિજ્ઞાસુની આત્મિકતા વિદ્યાર કરતા અસ્થિતિના પરમ તારક
શુદ્ધિના દર્શન માટે ઉત્કૃષ્ટ ગ્રન્થો, વિનિત શિષ્યો
જોનાના શુદ્ધિની મુખ્ય માટે પ્રતિષ્ઠા તૈયારજ હોય
તે શુદ્ધિની મેંજા એજ જીવનની સાચી અન્યપણ છે. એ ભાવના
પૂર્ણા ઉચિત રહેવા જિજ્ઞાસુ તાપડોગ વિદ્યાર કરી મામોગામ
દોરે બાવન દામ દેનામાંની વિચ્છેપનાકા કરકાવના ઉપાલ મામમાં
તરફ નેવે શ્રીમદ વિચ્છેપનાકા પંડિતીજી મહારાજની મીત્રગણામાં
સાચી રહેવામાં.

[illegible]

પરિશ્રમ અને જીવનને કૃતકૃત્ય માનવા લાગ્યા. ગુરૂદેવે પણ તેઓએ
 કરેલ ધર્મ પ્રભાવના, પ્રસારેલી ધર્મોન્નતિ અને વંદારેલું ધર્મગૌરવ
 આદિ શુભ કાર્યોની મુક્તકંઠે પ્રશંસા કરી. ચરિત્રનેતાએ પણ વિનમ્રભાવે
 ગુરૂદેવની આજ્ઞાનું ક્ષણ માનના પાતાની લઘુતા દર્શાવી. મીઠીનગરે
 સ્વરિશેખરે ભાવિમાં વિગેળ ઉત્તરિ કરવાના આશિર્વાદો તત્કાલે આપના
 હોય તેવી રીતે ચરિત્રનેતા સામે લખખર જોયું. કૃપાલથી આજ્ઞા
 દેવેશ તથા તેમની મેવામાં નાજેનગર ઉપસ્થિત થએલ ચરિત્રનેતા હડ
 મેધના આગ્રહથી સમતકાલ પધાયાં

આજ્ઞા દેવેશ જ્યારથી હડ પધાયાં ત્યારથી હડની સમગ્ર
 ઉત્સાહ, શ્રદ્ધા, અને ભક્તિ અજન્મ વધતી મહ ચરિત્રનેતાના વ્યાખ્યાને
 તથા ભાષણોથી અત્રે જૈન જૈનેતરોમાં નવગુનિ અને નવ કૈન
 આજ્ઞા, અત્રે રાજદરબારી ઓશીસર વર્ગ તરફે આજ્ઞા
 મુક્તાકાંતે પણ આવના ધર્મ સચ્ચા મા નાતિરક વિચારના ૨
 તરોની માન્યતા વિગેરે ઉપર ચરિત્રનેતા બહુજ સપટતા પૂર્વક
 સમજાવી સૌ કોઈને સંતોષતા, મિત્રમ ડગમા, મુલકકુ બેમાં
 અને જૈનેતરોમાં ચરિત્રનેતાની વાકપટતા, વિદ્વતા, નિષ્ઠા
 સમતોલ્ય વૃત્તિ વિગેરે ગુણોની ખુબ પ્રશંસા થવા લાગી આ
 ગુણોથી આજ્ઞાંધ અત્રેના મંથે કોઈ વિશિષ્ટપદ ઉપર આગ
 વિચાર હયા

વિજ્ઞાપિત —

હડના મંથે એકત્રિત થઈ પૂર્વ વિચારકમવસરીશ્વરજી મહ
 પામે આવી વિનિ કરી કે શ્રીમાન કાર્તિકવિજયજી મહારાજને
 પણ વિશિષ્ટપદથી અલકૃત કરવા તેહએ પદાર્પણ સમયનો સ
 મંદોત્સવ અત્રેનો મંથ કરવા હુઝે છે મુવર્ષ મુદ્દિકામા હીગે જડ
 વિગેળ શોભામય અને છે તેમ શ્રીમાન કાર્તિકવિજયજી મહાર

કોઈ પદથી અર્થકૃત કરવામાં આવે તો મોતું અને મુગધ એ કહેવન ચરિતાર્થ થાય.

ચરિતનેતાની મુંઝવણ વ્યાખ્યાન શક્તિ અને વિદ્વતાથી શરિશેખર અગત્યનો ન હતા. તેમના હૃદયમાં પણ એ વિચારણા ચાલતી હતી અને તેનો ટેકો મહત્તા વધુ હદ થઈ. અને ઉત્તમ મુદ્દત આવેથી જોઈ લેશું એમ આચાર્યશ્રીએ ઉત્તરવાળ્યો, પદાર્પણના શુભ સમાચાર આપ્યા મંથમાં દેશાત્તા સૌ કોઈના મુખ ઉપર હાઈ અનુભવતો હતો. પદાર્પણના મહોત્સવ નિમિત્તે એક ભવ્યમંડપ તૈયાર કરાવ્યો. નિયત કરેલા શુભ દિવસે સંઘ સમક્ષ શ્રીમાન લગ્નિધિવિજયજી મહારાજને “ જૈનરત્ન વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિ ” નું ખીરૂં આપ્યું હતું. ઉપરોક્ત પ્રસંગે શ્રીમદ્ હાઈવિજયજી મહારાજના પ્રશિષ્ય મુનિશ્રી માનવિજયજી મહારાજ આદિ હાજર હતા. તે પ્રસંગે માધરજી રેયાજી, મણીલાલ વીરમંદ તથા દેમચંદભાઈ હમનલાલ વિગેરે લુદ્ધ લુદ્ધ વક્તાઓએ શ્રી લગ્નિધિવિજયજી મહારાજના જીવન ચરિત્ર ઉપર વિવેચન કર્યું હતું. મુનિરાજ મંબીવિજયજીએ પાનુ કેટલુંક વિવેચન કર્યું હતું:

પદાર્પણની મધતી દિવા પૂઠ આચાર્ય મહારાજ શ્રીમદ્ વિજય-કમલામઝીજીના આધ્યક્ષપણમાં નિર્વિદ્ધે ચલા બાદ મંથ તરફથી દેમચંદભાઈ હમનલાલે મુનિરાજ શ્રીમદ્ લગ્નિધિવિજયજીને અર્પવાનું જ્ઞાનપત્ર વાંચી મંબજીના દગ્ગ જેની નકલ નીચે મુજબ છે.

માનપત્ર—

હરે શ્રી વીરમંગલ્ય નમઃ

શ્રીમાન પૂનર્વિદ્ય અનેક સદગુણધર મુનિશ્રી લગ્નિધિવિજયજી
જીવનનાં જીવે જીવી પાવનાં નમઃ

દત્ત. ૧૯૦૭-૧૯૦૮ ના રોજ જૈન મહેસાણા નિર્મિત-૧૬ મંથ
જીવનનાં જીવે જીવી પાવનાં નમઃ

જોખર

, અને તેથી કરીને આપના દરેક વ્યાખ્યાનનો મળ્યા યોગ્ય પુરોવા
ક નહિ લેવા હવલાગી બન્યા હશે.

આપે હાલમાં અને ન્યાયભોનિધિ શ્રીમદ્ વિજયનંદમરીશ્વરજી
આત્માસયજી) મહારાજ આત્મજ્ઞતા પદવિભૂષક ગુરુમંત્રપ્રદપદ
માપના ગુરુત્વ શ્રીમદ્ વિજયકમલમરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની
સાથે સાબુમાંસ કર્યું છે. આપના અત્રે આપેલ બે તહેર ભાવજોથી
લોકોની આપના ઉપર અનંદ પ્રીતિ હિતવન થઈ છે. આ અમુલ્ય
તહેનો લાભ હવે અમો આજરોજ આપના ગરિત્ર, સાન અને વાક્ય-
પદના આદિ સદ્ગુણોથી આકર્ષાઈ ' જૈનરત્ન વ્યાખ્યાન વાયરપતિ '
(Great Jain orator) તું ખીરક (પદવી) અર્પણે હીએ.
અને આરા રાખીએ હીએ કે તે ખીરક આપ સ્વીકારી અમારી
અભિલાષા મંપૂર્ણ કરશે.

વિદ્વાન્ સાધુજનોનું યશોમાન કરવામાં આવેતો પડિત પુરોનો
લેખની પળ વીરમી વનય (યાકી ગય,) એ વાક્યાનુસાર આપ
સાત્તેજનું અમો યદારાક્તિ યશોમાન કરી, હુકમાં આ લેખની પૂર્ણાકૃતિ
કરીએ હીએ અને અંતઃકરમથી હૃદયે હીએ કે આપ દીર્ઘાયુષી
થાઓ અને આપની અમૃતરૂપી વાણીથી અખિય જગતના પુરોનો
મર્મરૂપી જાણીને સ્વિચ્છ કરી તે જાણીના અમૃતમય રૂણો અર્પણ સમરત
વિચિત્રનેને ફતાર્ય કરશે. વીર મંદન ૨૪૪૧, આત્મ સંવત ૨૦
ચિત્રમ ચં. ૧૬૧૧ ના આમો વર્ષ એકમતે રાનેઉ તા. ૨૭ માટે
જોગેજોજર નને ૧૬૧૪ ના રોજ મ. હંદરગઢ.

ઉપેન્દ્ર માનવજની અંર મુખેસિદ્ધ શુદ્ધચેતી મએલી સહીઓ,

મી પચમદાન્ય પોરવાડ નાન સહી,

દાદાલાલ મોહનલાલ વિગેરે

૧૬ સહીઓ છે.

(નુઓ પદાર્થ પાનું. ૧૩)

ताराआद उपरोक्त मुनिश्रीओ पक्ष अमरशक्ति आपन
 पोताना भुवन श्रीमह विनयभक्तमयीश्वर भदाशर सदेव
 आनाथी मानपत्रनो श्रीशर इयो दनो.

आ शय यथा पक्षी आगापनं अभययिन अक्षिप्त भाः
 तेओश्रीनी आनाथी भुनिगज श्रीमह मानविश्वर भदाशर सदेव
 भंभगाशुं हतुं ने नीम भुगल आपवाभा आवे छे.

मुनि लब्धिविजयजी ! आज श्री जैन भंजंर श्री
 संघने तुमको जो मानपत्र दिया है सो इन्होंने गुणगुणसे
 यह काम करके अपना कर्ज भदा की है। योग्य धावेंका
 कर्तव्य है कि हमेशाह योग्य गुणोंको देख भविष्यमें उन्नति
 फारक बनाने के लोए उसकी कदर करें। जिस कोममें योग
 व्यक्ति की कदर नहीं होनी वहकोम कभी उन्नतिके शिल
 पर खड नहि सक्ति है। इस लीए यहां उपस्थित श्री संघका
 कर्तव्य अति श्रेष्ठ है। परन्तु पदको लेनेवाला पदको जान
 करके पदानुकूल कार्य करता रहे तबही पदप्रदानार्थ का
 परिश्रम सफल हो सकता है। इसलीए जैनरत्न श्री शंकर
 के पदावड मुनि लब्धिविजयजी ! मैं तुमको यह द्वि संघ
 मित शब्दोसे कहता हूं कि तुमको यह पद श्री संघकी
 तर्फसे मिला है सो इसकी सफलताकी तर्फ हमेशाह
 रखता। शुद्ध मुनि मंडलमें तथा सुधावक वर्गमें जिस
 प्रेमभाव बडे ऐसे काम करने। मांसाहारी जीवोंको मा
 जिस प्रकार वर्त्तम परिश्रम उठाकर पंजाबदेशमें तथा
 आदि शहरोंमें इटाते रहे हो इसी प्रकार भविष्यमें
 जहां जहां तुम्हारा विहार होवे वहां वहां मांसाहारका
 करके शुद्ध दया धर्मका प्रचार करना। जैसी तुम्हारेमें
 समय विद्या तथा शान्ति देखनेमें आती है इसमें भी अति

आप सर्व सज्जनोंके समक्ष यह प्रतिज्ञा करता हूँ कि जो
 धार्मिक शासनकी उन्नतिके विषयमें फरमाएँ हैं उन बातों
 यथाशक्ति पालन करनेके लिये जीवनपर्यन्त तत्पर रहूँगा

आपकी आज्ञा पालन करनेवाला श्रीमद् भगवान् श्रीगुरुदेव
 योग्य शब्दोंमें अनुमान आया है कि पालन श्रीमान् श्रीगुरुदेव
 भगवान् श्रीगुरुदेव नीचे भगवान् श्रीगुरुदेव श्रीगुरुदेव

प्रिय सज्जनो !

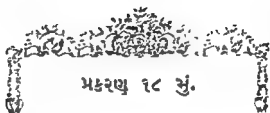
मुझको आज मानपत्र देनेकेलिये आप लक्ष्मी
 विराट सभा भरी है। जिसके अन्दर बहारेके उत्साहोत्साह
 नगर नियासी जैन श्वेतांबर मूर्तिपूजक श्रीमंथ और
 जैन समाज व जैनतर सभी समाजके मनुष्य प्रायः विघनवा

समाजके प्रत्येक मनुष्यमें असीम उत्साह प्रकाशमान
 रहा है। शा हेमचंद्रभाद उगनलालने तथा अन्य सदस्यों
 मेरे विषयमें जिन शब्दोंसे स्तुति की है तथा मानपत्रमें
 लिए जो शब्द लीखे गये हैं मैं अपने आपको उन बातों
 योग्य नहीं देखता हूँ परन्तु जिस संवरूप तीर्थको श्री तीर्थको
 भी देशनाके समय 'नमो तिन्धस्स' कहकर नमस्कार का
 यह तीर्थरूप श्री संघ मानपत्रमें मिरया प्रशस्त भी नहीं
 करता। दीर्घ विचार करनेसे मालूम होता है कि शा
 मानपत्रमें लिखे हुए गुणोंका मेरेमें भ्रंश होगा और
 लेखक तथा अनुमोदक शुद्ध गुण धडालें और
 होनेसे अत्यन्त शुद्ध बुद्धिके धारक होंगे इस शुद्ध बुद्धिने
 लोगोंके लिये उच्च जातिके सूक्ष्मदर्शक (बुद्धि) का
 दिया मालूम होता है अतः मेरे परमाणु मात्र गुणों
 आपकी बुद्धिने पर्यन्त तुल्य देखा और प्रत्यक्ष जैन
 जादिर कर दिया कि अमुक व्यक्ति अमुक गुणों का

હમ ઉસકો અમુક પદ દેતે હૈં આપકો હમ ઉદ્યોગમાં
 િયા સહમત નહોં હું તથાપિ ગુરુ આગા ઓર ધર્મ મંચકે
 કો સાદર સ્વીકાર કર્તા હું ઓર શાસનદેવસે પ્રાર્થના
 હું કિ કર્મ હયોપમમેં નિમિત્ત કારણ બનકર વહ મુદ્દકો
 વ્યમેં હસ પદકે યોગ્ય બનાવે.

આ ક્રિયા થયા પછી આચાર્ય મહારાજ શ્રીમદ્ વિજયકમલ-
 શ્રી ૭૭ તથા અન્ય મહારાજઓની સાથે સર્વ સભાજનો સંતોરના
 દહેરાસરનાં દર્શન કરી ઉપાચયમાં પધાર્યા હતા. ત્યારબાદ શ્રીમાન
 વિજયકમલ મહારાજે આગાધી સુબોધદાયક વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું.
 શ્રીકે વ્રતપચ્ચખખાણે પણ થયાં હતાં, પ્રભાવના તથા સ્વામિવાત્સલ્ય
 દિવસે થયાં હતાં. આ પ્રમાણે ૧૬૭૧ નું આતુર્માંસ અનેક પ્રકારની
 મંપ્રભાવના સાથે હૃદયમાંજ પસાર થયું. વળી શ્રવણના પોપણ
 પથે જનરથ પાંગડાપોગ ખાસવામાં આવી.

જેમાં અનેક ગાથોના હગરો અપંગ અને નિરાશ્રિત પશુઓનું
 પોપણ થાય છે, અઘાવધિ તેમંચા ધામી સનેજ અને આકર્ષક બતી
 મુદ્રી છે. આ આતુર્માંસમાં વિવિધ કાર્ય તરીકે મંપ્રતિ મહારાજના
 અમયમાં ઉદાર કમોદય મગનમુખી શાન્તિવાય ભગવાનના ભવ્ય
 નંબોના શુભોદ્યાદ પ્રારંભાણે હતો, જેમાં લગભગ એ લાખ રૂપી
 વ્યાપી અધિક ખર્ચ કરી અત્યારે મુદ્દર રીતે તૈયાર કરી દીધું છે.
 ૫. વિજયકમલશ્રી મહારાજ અને તેમના સિલ્લ પરિવાર ઉપર
 મંદની જનતાને અત્યંત શ્રદ્ધા છે, ઉપશરી સુદેવની ઉપકારતા અને
 મંદનીના જાતિ ભક્તો કેમ બહે?

પ્રકરણ ૧૮ મું.

ખંભાત તરફ પ્રયાણ—

ગુરુદેવની માથે વિદ્યા હોવા, વળમાં એ પત્ર અને
અગ્નિનેતાના મહેરબાનથી થતા જેમાં અનેક કાલી,
ગરબુતો વિગેરે વિશાળ મેળામાં માનદર મધ્યપાત તો
પ્રતિજ્ઞાઓ સ્વીકારવા અને પોતાના મહાન અવતરે પુનિ
ધર્મોપદેશ કરીને આત્મજ્ઞતાના અગ્નિનેતા સુકેદેવની આ
અનેકોના આગ્રહથી નાના નાના રેનોમાં ફરી પોતે પાલ
આપતા, જેથી દેહકાલ સંતોષે પણ સ્વપ્નઅનુષ્ઠાને ને આત્મ
સમાને આગમનનું પગિજાન અગ્નિનેતાને ફરેને મા...

અન્યથા જનતામાં પાત્ર પોતે સમર્થ વિદ્વાન હોવા ક્રનાં પોતાના
ને જનપ્રિય અને ઉપકારક બનાવી સકતા. એવી સખામાં પાત્ર
સદ્દાન્તથી જરાપાત્ર વિરૂદ્ધ ન બોધાય એની એએથી પુરેપુરી
રાખતા, ખંભાતની જનતાના અત્યંત આગ્રહથી ૧૯૭૨ નું
માસ ત્યાંજ થયું. અત્રે પાત્ર જૈનજનતાએ ચરિત્રનાયકની વ્યાખ્યાન-
શૈલી અપૂર્વ લાલ ઉદાહર્યો. બે ત્રણ જાહેરભાષણો પાત્ર અત્રે
શાથી જૈનેશ્વરે પાત્ર ઘણાજ આકર્ષાયા, દરેક ધર્મના સાક્ષીમાંથી
મોકોના પુરાવા, દાખલા વિગેરે વ્યાખ્યાનમાં આવતા હોવાથી વ્યાખ્યા-
દાતા સમર્થ વિદ્વાન છે એમ શ્રોતૃદંને કથુલ કરવું પડ્યું.

રાયચંદ મત:—

એજ અરસામાં વિશ્વેશ સમો ખંભાતની જનતામાં રાયચંદમત
નામનો કપોળકલ્પિત મત વધતો જતો હતો. કેટલાક તો તેના અનુયાયી
પાત્ર બનવા શરૂ થયા હતા.

કેટલાક લાગતાવળગતામાં, મિત્રમંડળમાં અને કુટુંબીવર્ગમાં
આ મેરીવેલાનો મંચાર અને એપ હિંદી કિતગતો મંચો. આ મતમાં
ખામ હરીને વર્તમાન ત્યાગી જૈનસાધુઓને ન માનતા ગૃહસ્થાશ્રમમાં
રહી આવશ્યકજન જીવી, ધનધાન્ય, દારદરેલીમાં આસક્તજીવન લીતાવનાર
નાયચંદ નામના આવકની પ્રતિકૂળિ વર્ણીય અને પૂજનીય મનાય છે.
આવશ્યક કિયાએ પ્રતિ અંગી અને વિમુખતા દર્શાવતા મયચંદજી
ફક્ત મન્યવૈદ્યાના એએ આત્મકથાના માને છે ધિક્કાર દો અનત
જીવ પત્રી પ્રેમ થયેલી ના અવનર્પીબિનિ ને જોના પ્રતાપે ન્યાયક-
તાથી, દાન ના ન્યાયક તથા ન્યાયક વિગેરે મનો કિન્નર થયા
પાત્ર, અવનર્પી એ દો ના ન્યાયક એક અદાદ દો ન વર્તમા
દો ન્યાયક ન્યાયક ન્યાયક ન્યાયક ન્યાયક ન્યાયક ન્યાયક ન્યાયક
ન્યાયક ન્યાયક ન્યાયક ન્યાયક ન્યાયક ન્યાયક ન્યાયક ન્યાયક

બાળા શુભેને બચાવી લેવા ઐ સાચા મુનિવરેનું મુખ્ય કર્તવ્ય
 કેવળ પરમાર્થ જીવન જીવનાર ધર્મપ્રચારક મદાપુરેણ કોઈની
 પરવા કયા વિના માનાપમાનની ઈચ્છા કયા વિના શ્રદ્ધાગુરવને જ
 બીના વાલેર કરતા બીજાનું જ ગણના નથી. જે મદાપુરેણ, ધર્મપ્ર
 કરતા ધર્મવિમુખ આત્માઓ નરકથી આવતી મુશીબતોને મહેલ
 માનતા હોય તેજ મદાપુરેણ, દુનિયાને સત્યમાર્ગે વાળી શકે છે. કોને
 શાશ્વતા વ્યાખ્યાનના પ્રવાહમાં આ મનસ્વીપણાથી ઉભા કરેછે જિહ્વા
 વિરહ શાશ્વતા રાયચંદ્રયને સારી પેઠે એજીખાવના, જે સમયે
 વીતરાગ આત્મા વિરહ વર્તણૂક, લખાણે અને પ્રરપણા નેજેદ
 પડતુ તે તે અધુએ સુકિત પુરસ્સર ખડન કરતા. સત્યામાં જીતિ
 જુદી જુદી બક્ષિઓ નરકથી અનેક પ્રશ્નો પુછતા, હરેને દા
 પ્રકૃતિથી શાસાસા મુજબ ચરિત્રનેતા સમગ્રની નિ. શક બનાવે

અધર્મનો પ્રચાર ઉત્સવની પ્રરપણા અને કૃપાનો લોપ જ
 વિરહ પ્રકૃતિઓ જ્યાં જ્યાં થતી હોય ત્યાં ત્યાં જૈનમુનિઓની
 ફરજ છે કે ત્યાં જઈ કોઈના બોલાવ્યા વિના પાણુ તે વરણનો તિ
 પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે કરવોજ નોઈએ.

પંચતથના વાદવિવાદોથી આ જ્ઞાન ચરિત્રનેતામાં સારી
 કેળવાયજી હવુ. કેપોળ કશ્પિત કૃમનોને નિર્મૂળ બનાવી જૈનધર્મ
 વિજયપતાકા ફરકાવવામાં એઓશ્રીની વાણીમાં કોઈ અનેરી દીવ્ય
 અગમજે છે.

એ નવીન મતરૂપી વિપલેહીથી અત્રેની જનતા ખરે તે જે
 ચરિત્રનેતાના ગુરૂથીએ ત્યાંની જનતાને શ્રદ્ધામાં મજબુત બનાવી કે
 જિનાસાની પાલકતા શીખવાડી, જેથી ને કોળચાણુ મનની વાગળ
 જનતા એતી ગઈ. નિહરનાથી સત્ય વચ્ચુંને વાલેરમાં મડી કૃમ
 એરી પવનથી અનેકોને બચાવી સન્માર્ગમાં ચોજનાર પરમાર્થ ચા
 નેતાને તથા તેઓશ્રીના ગુરુવર્ણને હજારો ધન્યવાદ હો.

નરસંહા તરફ પ્રયાણ:—

ચાતુર્માસ ખાદ્ય અંભાતથી મુરદેવની મીતલક્ષ્યામાં વિદાર કરી
રેત્રનેતા સસ્વામન નરસંહામાં પધાર્યા, આ પ્રદેશમાં ચરિત્રનેતાના
પયણેની પ્રૌદપ્રભા વિજળીવેગે અનેક ગામોમાં પ્રસરી ચૂકી હતી.

પ્રાચીનકાળમાં જૈનધર્મની જાહેરાતવાડી, ધર્મનું મૌરવ અને
મહત્તા વધારવામાં આપણા લાગી, રાની પુરુષર મહાત્માઓએ અત્યંત
જીવનનો ફાળો આપ્યો છે. અગાધધર્મ તત્વોનું જ્ઞાન મેળવી કૃતીર્થિઓના
જૈન દર્શનપર આવતા આક્રમણોને તે વિશ્વતિલક પુણ્યપુરોએ
ખેરાન વેરાન કરી નાંખ્યા છે, રાજ રાજેશ્વરોની સમક્ષ સામસામા વાદી
અને પ્રતિવાદીઓના વાદજંગો મચતા તેમાં કુદર્શનીના કાંઈપણ મતને
તોડી ફોડી વાદીમુકુટહીરક જૈન મહાત્માઓ બન્યા છે. જટીલવાદની
સમસ્યાને ઉકેલવા પરસ્પર બનેલા વિરોધાર્પક ચર્ચા વિખરોને સ્પષ્ટ
કરવા વિપુલજ્ઞાની જૈન મહાત્માઓ તીક્ષ્ણમતિને યોગ્ય જૈનધર્મનો
વિજયવારકો કરાવતા. પ્રભુ મહાવીરદેવના તારક શાસનમાં યુગે યુગે
એવા સમર્થ પુરુષરનો ઉપજ્યા છે અને અઘાવધિ અવિચ્છિન્ન
પ્રભાવસંપન્ન વીરશાસનને ટકાવી રાખ્યું છે. જ્યારે જ્યારે ધર્મમાં
અપચ્છગિરિ કરનાર વિધર્મીઓ થયા ત્યારે ત્યારે તેઓની સાથે ઝડપ્યા,
જ્યારે જ્યારે તીર્થસ્થળોનો વિચ્છેદ કરવા હુદ્દ અસુરો અને સત્તાના
ધર્મક્રમાં દલદાર્ઢ મચેલા નરેશોએ હાથ બીડી તૈયાર થયા, ત્યારે ત્યારે
અમરદારી ત્યાગી વિદ્વાન્ મહાત્માઓએ તપતેજ, ત્યાગતેજ અને
'મ' તેજની અનેરી પ્રભા જનના પર પાડી, ધર્મનું અને તીર્થનું
જ્ઞાન કરી શાસનનાયક કહો કે શાસનશક કહો તે તે પુરુષો બન્યા છે.
જેમ જેમ તથ પાંચાય છે તેમ તેમ સ્મિત્ય અને મીસાવાળું તેજ
બને છે. દધિને જેમ જેમ વસોવાય તેમ તેમ સ્મિત્ય અને ગાદું
પૂન પ્રાપ્ત થાય છે, તેમ તત્વોના વાદોથી, મચોતોથી, વિચારણાઓથી
અને મનનથી પણ સત્ય અને આદરણીય તત્ત્વ તારવી શકાય છે.

બોળા જીવોને બચાવી શેવા એ સાચા મુનિશ્રીનું મુખ્ય કર્તવ્ય
 કેવળ પરમાર્થ જીવન જીવનાર ધર્મપ્રચારક મહાપુરુષે કોઈની
 પરવા ક્યાં વિના માનાપમાનની દરકાર ક્યાં વિના શ્રદ્ધાગુરુત્તરને
 ખીના જાહેર કરતા ખીલકુલ અંચકાતા નથી. જે મહાપુરુષ, ધર્મ
 કરતાં ધર્મવિમુખ આત્માઓ તરફથી આવતી મુશીબતોને મટેલ
 માનતા હોય તેજ મહાપુરુષો, દુનિયાને સત્યમાર્ગે વાળી દો છે. ૬
 આશ્રતા વ્યાખ્યાનના પ્રવાહમાં આ મનસ્વીપણાથી ઉભા કૌંસ નિ
 વિરૂદ્ધ આશ્રતા રાયચંદ્રપંથને સારી પેઢે ઓળખાવના, જે સ્ત્રી
 વીતરાગ આજ્ઞા વિરૂદ્ધ વર્તણૂકો, લખાણો અને પ્રશ્નપણા જેવે
 પડતું તે તે બધુએ યુક્તિ પુરસ્સર ખંડન કરતા. સમામાં સ્થિતિ
 જુદી જુદી વ્યક્તિઓ તરફથી અનેક પ્રશ્નો પુછતા, દરેકને
 પ્રતિત્તિથી શાસનાના મુજબ ચરિત્રનેતા સમજાવી નિઃશંક બતાવે

અધર્મનો પ્રચાર ઉત્સવની પ્રશ્નપણા અને કૃપાનો દોષ
 વિરૂદ્ધ પ્રતિત્તિઓ જ્યાં જ્યાં થતી હોય ત્યાં ત્યાં જૈનમુનિઓની
 ફરજ છે કે ત્યાં જઈ કોઈના બોલાવ્યા વિના પણ તે વસ્તુનો
 પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે કરવોજ જોઈએ.

પંજબના વાદવિવાદોથી આ જોમ ચરિત્રનેતામાં સારી
 કેળવાયલું હતું. કપોળ કલ્પિત ક્રમોને નિર્મૂળ બનાવી જૈન
 વિજયપતાકા ફરકાવવામાં એઓથીની વાણીમાં કોઈ અનેરી દી
 ઝગમગે છે.

એ નવીન મતરૂપી વિપવેશકીથી અત્રેની જનતા બચે તે
 ચરિત્રનેતાના ગુરૂશ્રીએ ત્યાંની જનતાને શ્રદ્ધામાં મજબુત બનાવી
 જિનાસાની પાલકતા સીખવાડી, જેથી તે ડોળધાલું મતની વાગ
 જનતા ચેતી ગઈ. નિહરતાથી સત્ય વસ્તુને જાહેરમાં મૂકી
 એરી પવનથી અનેકોને બચાવી સન્માર્ગમાં યોજનાર પરમાર્થ
 નેતાને તથા તેઓથીના ગુરૂચર્યને હજારો ધન્યવાદ હો ?

નધર્મની અપજ્ઞા કરતા. બીચારાઓને ખચર ન હતી કે
 ૥ દ્વાદ શેરીની દાવને ધારણ કરનાર વીનરાગના અનુયાયી
 ૥ની સાથે કોઈપણ સુક્તિથી કાવના નથી, કેમકે આર્યસમા-
 ૥ મોટા વિદ્વાનેને પણ જેઓએ સદેશમાં જીતી દાર ખવડાવી
 ૥ તાર્કિક શિરોમણિ મહાત્માને છેડી શું કાંદે કાઢવાના છે ? પણ
 ૥ દાર સર્વવંધીજ દોષ છે તેમને લાંબો ડુંકો વિચાર કરવાની
 ૥ ક્યાંથી પડે ?

અરિત્રનેતાએ તે આર્યસમાજરૂઠના મંડળને એક દિવસના
 રૂબાઈમાં સાફ સાફ શબ્દોમાં જણાવ્યું કે, તમે મારી પામે
 વો છો. કોઈપણ સત્તા જવાબમાં કાવના નથી, હંમેશ દરેક રીતે
 મારી દાર ધાય છે, અને બહાર જીતના ખોટા નગારા વગડાવો છો,
 તમારે માટે થોડું ન બનાય. તેમજ જૈનધર્મની ખોટી નિંદા કરી
 મટ કુલાવો છો. તમારામાં જે સાચી તાકાત હોય, શાસ્ત્રાર્થ કરવાની
 ક્ષમતા હોય તો તમારા જગજગમાં જગજગ વિદ્વાનને બોલાવો,
 મને શાસ્ત્રાર્થનો સ્વાદ આપો. જેથી દુનિયાને સાચું અને વારતવિક
 ત્વ શું છે તે સમજાય. આ પ્રમાણે તેમને ખુશી એસેન્જ આપી
 અજન્મ નિરૂપતા બતાવી.

આ સાંભળી આર્યસમાજરૂઠોએ પોતાના અનેક પંડિતોમાંથી
 અનન્તકૃષ્ણ નામના પંડિતને તેજાવ્યા. આપણા પંડિત અનન્તકૃષ્ણજી
 જૈનમુનિ સાથે શાસ્ત્રાર્થ કરી જય મેળવશે એવા વિશ્વાસથી આર્ય-
 સમાજરૂઠો દર્શમાં મરદાવ બન્યા. પણ ભવિષ્યમાં દાર કોની સરજાયેલી
 છે, તે નાદોને તેનો ક્યાંથી ખ્યાલ આવે ? ધર્મંડ, આદમીને આંધળો
 બતાવે છે, મિથ્યાબિમાન માનવોના સત્યજ્ઞાનને આવરે છે.

શાસ્ત્રાર્થનો આરંભ:—

શાસ્ત્રાર્થનો નિર્ણય થયો, સમય અને સ્થાન મુકકર થયાં,
 બંદોબસ્તો પણ આજુબાજુના ગામોમાં વધુવેળે પ્રસરી. આ સદીમાં

ગોદાન પગ:—

વાદ, એ કહેશ નથી, ટંટો કે તોફાન નથી પણ તત્ત્વ મંથનથી સ્થૂળ તત્ત્વ મેળવવાની સ્વર્ભૂ (ગોદાન) પગ છે. વાદમાં પરાજયના અને કદાચકતાની તિલાંજલી દોવી જોઈએ. મધ્યમથી પણ પરાજય થયે માયી વિઠાણા હોવા જોઈએ, તો ખરેખર જાનીઓના સત્ત્વ દર્શન કસોટી થતાં તત્ત્વ મંથન થાય. વાદોના સામાર્થ્યનો ફાંકો રાખી નરક ડુંકનારા, સામાર્થ્યમાં કે વાદમાં પોતાના જ્ઞાનની વાસ્તવિક કસોટી ન હોવાથી વાદી સન્મુખ આવી શકતા નથી. પરંતુ પોતાના જ્ઞાન સાચા વિશ્વાસ અને સ્વીકૃત દર્શનના સાચા શ્રદ્ધાળુ જાનીઓ અને અડોલ રહી સામાર્થ્યમાં વિજયવંત બને છે.

ખોદો ડાળ:—

નરસંજાની જૈનજનતાએ વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિજ્ઞા અને જોડો ભાષણો કરાવ્યાં. જેના પ્રભાવથી, નરસંજાની અખિલ જીવેતર પ્રજા આકર્ષાઈ, આજીવજીવ ગામના પણ અનેક માણસો પ્રવચન સાંભળવા આવતા. જૈનોમાં જેમ સ્થાનકવાસીઓ અને તેરાપથીઓ મૂર્તિપૂજને વિરોધ કરી પોતાના પંથને હંકારે રાખે છે તેમ વેદાનુયાયી આર્યસમાજરો પણ મૂર્તિપૂજનો વિરોધ કરી પોતાના પંથમાં ભોળા માનવોને સપડાં છે. આર્યસમાજરોની મંથ્યા નરસંજામાં પણ હીક હીક હસ્તિ ધરાવે છે તેઓ પણ ચરિત્રનેતાના ભાષણમાં ધણીજ ઉત્સુકતાથી આવતા તેમજ મૂર્તિપૂજના સામ્રોક્ત અને યુક્તિ પુરસ્સર છે કે કેમ ? કે વિષયની ધણી લાગી ચોડી ચર્ચાઓ કરતા, અંતે હારના એટલે તેઓ જલ્પાવતા કે હમારા વિદ્વાન આર્યસમાજરોટ મહાત્મા હોય નો તમોં નિરંતર બનાવે. જો મૂર્તિપૂજના સામ્રોક્ત હોય તો હમારા મહાન વિદ્વાન દયાનંદ સરસ્વતીજી શા માટે તેનો નિરોધ કરે, બસ આટલો ઉત્તર આપી તે લોહો હાં મરકાવ બની પોતાની જીત થઈ એમ ડાળ કરત

નધર્મની અપમાનના કરતા. બીચારાઓને ખગર ન દર્જા કે દાદાદ સેલીની દાણે ધારણ કરનાર વીતરંગના અનુયાયીની સાથે કોઈપણ સુકિતથી કાવના નથી, કેમકે આર્યસમાજ મોટા વિદ્વાનેને પણ જેઓએ સદેશમાં છતી દાર ખવડાવી તાર્કિક શિરોમણિ મદાત્માને છેડી શું કાંદો કાવના છે ? પણ હાર સર્વપક્ષીજ હોય છે તેમને લાગેા કુંકો વિચાર કરવાની ક્યાંથી પડે ?

અરિત્તનેતાએ તે આર્યસમાજશરતના મંડળને એક દિવસના રત્નાપણમાં સાફ સાફ શબ્દોમાં જણાવ્યું કે, તમે મારી પામે શો છો. કોઈપણ સવાલ જવાબમાં કાવના નથી, હંમેશ દરેક રીતે હારી દાર થાય છે, અને બહાર છતના ખોટા નગારા વચકાવો છો, તમારે માટે યોગ્ય ન મનાય. તેમજ જૈનધર્મની ખોટી નિંદા કરી ગટ કુલાવો છો. તમારામાં જે સાચી તાકાત હોય, શાસ્ત્રાર્થ કરવાની કાવેલી હોય તો તમારા જગજગમાં જગજગ વિદ્વાનને બોલાવો, અને શાસ્ત્રાર્થનો સ્વાદ આખો, જેથી દુનિયાને સાચું અને વાસ્તવિક ત્વ શું છે તે સમજાય. આ પ્રમાણે તેમને ખુદી ચેલેન્જ આપી બજમ નિહરતા બતાવી.

આ સાંભળી આર્યસમાજશરતોએ પોતાના અનેક પંડિતોમાંથી અનન્તકૃપ્ય નામના પંડિતને તોડાવ્યા. આપણા પંડિત અનન્તકૃપ્યજી જૈનમુનિ સાથે શાસ્ત્રાર્થ કરી જમ મેજવડે એવા વિશ્વાસથી આર્યસમાજશરતો દારમાં ગરકાર બન્યા. પણ બલિયમાં હાર કોની સરજનયેલી છે, તે નામને તેનો ક્યાંથી ખ્યાલ આવે ? ધર્મંડ, આદમીને આપણો બનાવે છે, મિથ્યાભિમાન માનવેના સત્યજ્ઞાનને આવરે છે.

શાસ્ત્રાર્થનો આરંભ:—

શાસ્ત્રાર્થનો નિર્ભય થતા. સમય અને મ્યાન મુકરર થયા, જાહેરતો પણ બાણુબાણુના ગમેમાં વધુવેને પ્રસરી આ સદીમાં

અને ગુરુદાનમાં આર્યસમાજરો સાથેનો જાહેર શાસ્ત્રાર્થ પ્રથમજ દનો એટલે મેંકરો માનવો તે સાંભળવા, જોવા અને ફેટલાક કુતુહલથી જાણ થયા. ચરિત્રનેતા પણ પોતાના ગુરુવર્ધ શ્રીમદ્ વિજયકમળસુરીશ્વરજી મહારાજ સાથે નિયત સમયે હાજર થયા, ચરિત્રનેતાની વાદીના વિકલ્પોને ખંડન કરવાની દળા જોવા અનેક વિદ્વાન સભ્યો પધાર્યા હતા. અનન્ત-કૃષ્ણજી પણ ધમંડથી છાતીને ધ્રુવાવતા આ સભામાં પોતાના પક્ષ સાથે હાજર થયા; ગામના મુખી, પોલીસપાટી જાહેર શાસ્ત્રાર્થમાં ફેટલાક વિદ્વા સતોષીઓ તરફથી અશાન્તિ ન થાય એ હેતુથી હાજર રાખવામાં આવી હતી.

અનન્તકૃષ્ણ પંડિતે મૂર્તિપૂજન શાસ્ત્રોક્ત નથી તેમજ મુક્તિ સિદ્ધિ પામી નથી તેમજ મોક્ષમાંથી આત્માઓનું સંસારમાં પુનરાગમન થાય છે એ પૂર્વ પક્ષ કરી તેનું યથામતિ મંડન પ્રારંભ્યું. વ્યાખ્યાન વાચકપતિજીએ પણ મૂર્તિપૂજન શાસ્ત્રોક્ત છે તેમજ મુક્તિથી પણ સિદ્ધ છે. એ બતાવવા માટે અનેક પાટો તથા દલીલો આપી. મુક્ત આત્માઓ મુક્તિમાંથી કદાપિ પાછા આવતા નથી, તે વિષયમાં પણ શાસ્ત્ર પ્રમાણે અને મુક્તિઓ અનેક દૃષ્ટાંત દલીલોથી પામર જાણતા પણ સ્પષ્ટ સમજી શકે તેવી રીતે પ્રતિપાદનની કેમજ રોલીથી પૂર્વપક્ષનું ખંડન અને સ્વપક્ષનું મંડન કર્યું. શાસ્ત્રાર્થ લગભગ ત્રણ કલાક ચાલ્યો, હજીમુખી નરસંજીની તથા આસપાસની પ્રજા તે શાસ્ત્રાર્થને યાદ કરે છે, તે પ્રસંગે લોકોએ જૈનધર્મનો વિજય જાહેર કર્યો. અને અનન્તકૃષ્ણજીના નિખિલ વિકલ્પો શાસના પ્રમાણે નિરસ્ત કરી, ચરિત્રનેતાએ તેઓએ બીજાવેલી વાગ્દાનને જોતજોતામાં વીખેરી નાંખી. જેથી પંડિતજી પોતાના દમામમાં દીધા પડી ગયા. આર્યસમાજરો શરૂઆત બની અધોમુખી બન્યા, શાસ્ત્રાર્થ શ્રવણ લીધું અખિલ જાણતામાં ફાલુજર દર્શનો અતિરેક વ્યાખ્યા, કારણકે ચરિત્રનેતાના જાહેરભાષણોથી સદ્ગોષ્ઠ મંત્રમુગ્ધ થયા હતા, તેમજ સમાજરો સિવાય બીજાઓ મૂર્તિપૂજનમાં માનનાર હતા, વેદાદ્વા પ્રમાણેથી મૂર્તિની સિદ્ધિ થાય એટલે અમાપ દર્શ ઉપર એ

વિશાલિક છે. અતે જયની ભૂરિ ભૂરિ પ્રસંસા થવા લાગી, જેન
જેનેતર સમગ્રાઓ ઝુકી ઝુકીને ગુરૂદેવના ચરણમાં નમનવંદન કર્યા.

કપડવંજ તરફ પ્રયાણ:—

નરમેડાથી ચરિત્રનેતા પોતાના ગુરૂદેવની સાથે વિદાર કરતા
કપડવંજ પધાર્યા. ત્યાંની જનતાએ ધણુંજ સખ્ય સ્વાગત કર્યું. હમેશ
ધર્મદેશનાને અચૂકપણે લાલ લેતી અનેની જનતા ધર્મપ્રેમ અને
અટલ શ્રદ્ધાથી રંગાયેલી છે, અને તેથીજ ત્યાગી નિર્મળ્યો ઉપર
અસાધારણ પ્રીતિ અને ભક્તિ ધરાવે છે. પ્રાચે કરીને પ્રતિવર્ષ વિદ્વાન
મુનિવરોના આગમીસ થવા કરે છે, પ્રતિવર્ષ ધર્મદેશનાથી સંચાલી જનતા
કેમ ધર્મપ્રેમમાં તરબોળ કે દદ ન હોય ? સરિશેખરની ત્યાગવૃત્તિ અને
નિઃસ્પૃહતા ઉપર અનેની જનતામાં અજબ શ્રદ્ધા અને પ્રેમ જાગ્યા
હતો. અત્રે વ્યાખ્યાનાદિનો પ્રસંગ ચરિત્રનેતાના શિર ઉપર રહેતો,
નાના વિષયને અવગાહનું પ્રવચન અતિ પ્રિય થઈ પડ્યું. અત્રે પણ
જાહેરલાખણો થવાથી જેનેતરે પણ ધર્મના ગૌરવને સમજતા થવા હતા,
અત્રેના આગ્રહથી ૧૯૭૩ નું ચોમાસું કપડવંજમાં થયું. ચોમાસામાં
અનેક રત્નલય ધર્મકાર્યો તથા શાસનપ્રલાવના ઠીક પ્રમાણમાં થઈ હતી.

આગમીસ બાદ અનેક આમોમાં ધર્મની ઉન્નતિ દેશાવતા નિર્દોષ
મંપમના પાડવથી જનતાપર અજબ છાપ પાડતા ધર્મ પ્રવચનોથી
માદની માદનિદમાં ઘોડતી પ્રગળે જાગૃત બનાવતા, ધર્મ વિષયક ભ્રમણ-
જાગૃતિ વીરિતતા, વિવેક વિનય, આદિ સદ્ગુણોને રેખતા અને ચરિત્ર-
નેતાથી ઓપતા ચરિત્રનાથક પોતાના ગુરૂદેવની સાથેજ વટાદરા મુકામે
પધાર્યા, ચરિત્રનેતાના હવનમાં નાના નાના ધણાએ શાસ્ત્રાર્થના પ્રસંગો
ઉદઘોષ્યા છે, બધાની નોંધ લેતા ગ્રંથ બહોળું બેઠ્યું. એવા પ્રસંગોની
નોંધ અગાધ પુનઃક્રમાં લેવામાં આવે તો જનતાપર અજબ પ્રભા
પ્રસરે અને તેઓની શાસ્ત્રાર્થ ગ્રંથોની વિશિષ્ટ સમિતિઓનો પરિચય
૫૧, અવસરે નાદાર પડે એમ દિગ્ગીએ છીએ.

વ્યાખ્યાન વાચ્યપતિઞ્ મહાનગરે અને પશ્ચિમ જાતિના પાણી દ્વારા જનનાપર પ્રભાવિત હોય પાડી. અને કેટલાક જૈનેશ્વર પશ્ચિમ જૈનધર્મના રાગી બન્યા હતા, તેમજ જૈનધર્મના અનુયાયી પશ્ચિમ મંડળા હતા. કેટલાક વૈષ્ણવમતના અનુયાયીઓએ પોતાની કંડીઓ તોડી જૈનધર્મનો સ્વીકાર કર્યો, તેમાં વિશેષ ભાગ રજપૂતોનો હતો, પરંતુ જેના જીવનમાં હિંદુઓની જવાહરો લખૂંદે છે તેઓનું જીવન તિરસ્કારપૂર્ણ અને શીટકારને પાત્ર છે. હિંદુ બદલ જુરી બધા છે, આત્મવિકાસને સાધકની ઉદાત્ત ભાવના જેમના હૃદયમાં ગમી રહી હોય છે, તે ઉત્તમ અસ્ત્રોને હિંદુઓની જવાહરો સ્પર્શ કરે પશ્ચિમ કંડી નથી. જેઓ હિંદુ અને હિંદુમાં જવસ્યા કરે છે તેઓ કદી સુખી થતા નથી. અદિત્યેશ્વર તાત્વિક પ્રવચનોથી કેટલાક રજપૂતો જૈનધર્મી બન્યા હતા, કેટલાક નવા જૈનો બનવા તૈયારી કરી રહ્યા હતા. તેઓને તેમ કરતા જોઈ કેટલાક મિથ્યાભિમાનીઓના પેટમાં તેવ રેડાયું, તેઓ નીચ પ્રતિષ્ઠા જૈનધર્મની હેલના કંઠવા લાગ્યા, તેમજ સુરેશ્વરના વ્યાખ્યાનમાં આવતા હિંદુવર્ગને શોકવાના પ્રયત્નો કંઠવા લાગ્યા પશ્ચિમ તેઓ તેમ કરવામાં નિષ્ફળ નીવડ્યા. જેઓએ પીયૂષનો એકવાર પશ્ચિમ ગ્રાહ સાધ્યો હોય તેઓ તેની મીઠાઈને કેમ છોડે ? જૈનેશ્વર વિશેષ જીવાસુ બની પહેલાની માફકજ લાભ લેવા સજ્જ રહેતા.

આશ્રમોએ એક દિવસ જાહેરભાષણમાં કેટલાક અપ્રાસંગિક પ્રશ્નો પૂછ્યા, જેવા કે વેદધર્મ અનાદિનો છે, દયામય છે, જૈનધર્મ અર્વાચીન છે અને વેદધર્મ જેવું તેમાં દયાનું પાલનનથી. વિચારે લાગણી રોગાય અને જૈનમુનિ જૈનધર્મનું મહત્ત્વ વધારવામાં પાછા પડે એવી મહત્ત્વના ભાવનાઓ અને કૃત હિંદુઓ ને મહત્ત્વના વાણી કંટકથી જખાઈ આવતા હતા.

શાસ્ત્રાર્થ—

વટાદગમાં જૈનોની વસ્તી અત્ય પ્રચલ્લમાં છે. તેઓ અદિશ મહાનગરના લાગ અને નિઃપ્રદનાદિ મુખે પ્રતિ ધણી વિધાન અને

મંત્રમુખ બની હતી. તેમજ ચરિત્રનેતાના વ્યાખ્યાનોએ પણ શ્રાવકગણને ખૂબ આકર્ષ્યા હતા.

તે બ્રાહ્મણોએ ચરિત્રનેતાને વેદધર્મ અને જૈનધર્મના મુકાબલા વિષયક જાહેર શાસ્ત્રાર્થ કરવાનું આમંત્રણ મોકલ્યું. તે આમંત્રણ સ્વીકારવામાં આવ્યું, બ્રાહ્મણોએ મુકુન્દાશ્રમ પતિ નામના વિદ્વાન સન્યાસીને વેદ વિષયક શાસ્ત્રાર્થ કરવા બોલાવ્યા હતા. નરસંકાની માફકજ અત્રે પણ પદ્ધતિસર વિચાર મેદની સમક્ષ પુરતા બંદોબસ્તથી વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિજીએ શાસ્ત્રાર્થ પ્રારંભ્યો. એક બાજુ પન્થાસજી શ્રીમદ્ દાનવિજયજી મહારાજ તથા ચરિત્રનેતા અને અન્ય મુનિગણ ખીરાલયો હતા. ત્રણેય દિવસના બેવરિયત શાસ્ત્રાર્થમાં સન્યાસી મુકુન્દાશ્રમ પતિ પરાસ્ત બન્યા, તેઓની કાષ્ઠપણ યુક્તિ કે તર્ક ચરિત્રનેતાના સન્મુખ વિદ્યુત્તરેખાની જેમ નબી રાકતો ન હતો. શાસ્ત્રાર્થમાં માત્ર વેદોમાં દ્વિંસાના આદેશો છે અને જૈનધર્મમાં ભારેભાર દયા પોતાપણી છે, એ વિષય ચાલ્યો હતો. વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિજીએ વેદોની, રમૂતિઓની અને પુરાણો આદિની અનેક શાસ્ત્રોની સાક્ષીઓથી વેદો વિગેરેમાં ફેર ફેર દ્વિંસાના આદેશો છે. “અદ્વિંસા પરમેધર્મ” નો જોટો પોકાર કરી ફેટલાક બ્રાહ્મણબાસોએ અર્મખમ બગાડ પાડતા ઝુંગા છવેલી દ્વિંસાઓ કરી છે અને કરાવી છે. વિગેરેના દક્ષિતો તથા પાડો તાબડતોબ આપી આખી જગત સમજી શકે એવી રીતે તેમને પરાસ્ત કર્યા હતા. ત્રણેય દિવસના વાદમાં ચરિત્રનેતાની વાદવિવાદમાં જીત થઈ હતી, તેમજ વેદોની કરેલી દ્વિંસા પ્રગટ થતાં જૈનેશ્વરે પણ જૈનધર્મની પૂર્ણ દયાને વખાણવા લાગ્યા. સગા વચ્ચે તે સન્યાસીજીએ પરસ્પરનો તપો ન તપે તેમ કરી પોતાની હાર સ્વીકારી, જેથી જૈનધર્મની પ્રભાવના ફેલાઈ નવ ન બનેલા જૈનો પણ ધર્મદંડ બન્યા.

આ વખતે સાંજની ચરિત્રનેતાના મુઠેરે મુક્તકંઠે બૂરિ બૂરિ પ્રસંસા કરી અરિધ્યમાં પણ શાસ્ત્રપ્રભાવના આવી અનેક કરો એવો ચરિત્રનેતા, પરે અ.રિ.રૂ.દેનો વસ્ત્રાદ વસ્ત્રાદ્યો.

૫. પન્થાસજી મહારાજ શ્રીમદ્ દાનવિજયજી મહારાજની ધારણા તથા સ્મરણશક્તિ ધણીજી ચમત્કારી હતી જેમણે ચરિત્રનેતાનો શાસ્ત્રાર્થ લગભગ દંદરથ રાખ્યો હતો. ત્યાં ત્યાં પોતે જતા ત્યાં ત્યાં જીવંત શ્રાવકોને તથા મુનિવરોને મંપૂર્ણ પૂર્વ પક્ષ તથા ઉત્તર પક્ષ સારીપે સંભળાવતા. જેવટ પૂ. આચાર્યદેવ વિજયસિદ્ધિસુરીશ્વરજી મહારાજની પદવી ઉપર મહેસાણા પધારેલા ત્યાં પળ વટાદરાનો શાસ્ત્રાર્થ તેઓથીએ શ્રમણ સંધને સંભળાવ્યો હતો નિઃસ્પૃહી અને ઉદારદૃષ્ટિ છવી પરત તપસ્વીજી પૂજ્ય પ. દાનવિજયજી મહારાજ (દાણમાં સ્વ૦ પૂ. વિજય દાનસુરીશ્વરજી મહારાજ) પરના ગુણોને પોતાના ગુણો માની જુગ્મ્મ હર્ષિત અને સંતુષ્ટ થતા.

ત્યારબાદ ચરિત્રનેતા સુરિશેખરની હાયામાં વિહાર કરતા ચરોતર જીક્ષામાં વિચર્યા. આ જીક્ષામાં રજપુત, કેળી, દાકરડા પટેલ વિગેરેની વસ્તી ધણા પ્રમાણમાં છે. એ લોકોમાં પરસ્પર વૈર, હિંચા, ખુન કર્યા વિગેરે દુર્ગુણો ખાસ ધર કરીને રહેલા હોય છે.

લાપણીની શ્રેણી—

આ પ્રદેશમાં વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિજી મહારાજ પ્રત્યેક ગામેના ચોરામાં, બજારમાં, મેદાનમાં જાહેરલાપણો આપતા. લાપણમાં ખાસ કરીને દયા, પ્રજાભક્ત, વેરનો અભાવ, ચોરી, જારીનો ત્યાગ વિગેરે વિષયો ઉપર ઉમદા ઉપદેશ આપી લગીરથ પ્રચલિત ઉદાવી ચરિત્રનેતાએ દયાધર્મની અગ્રણ્ય છાપ પાડી. એકદો માંસાહારીઓએ માંસનો, દારૂડીઓએ દારૂનો પરિત્યાગ કર્યો. ધણા જૈનેશ્વરો ગુરુદેવના દર્શનાર્થે આવતા તેમને પદોપકારી ચરિત્રનેતા દિસાથી થતા ધોર પાપો અને તેના પરિણામે ભોગવવા પડતા અસહ્ય દુઃખોનું ભાન કરાવતા. આશ્ચર્યની વાત એ છે કે આગન્યુક ગમે તેવો અનવડ અને અનાડી હોવા છતાંયે એવા પળ દિવ્ય વચનો એના હૃદયમાં મોંસરા ઉતરના કે તેઓ

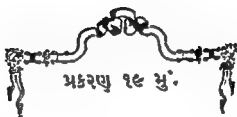
માંસાહારના પાપને પાપ સમજી સૂર્યનાગાયત્રીની સાક્ષીએ દર્શને આપે તે મલીન આહારને તીર્થાંગલી આપતા.

જેમનું હૃદય પુણ્ય વિચારથી ઉભરાણું હોય, જ્ઞાન અને દિવસ કેવળ જનકલ્યાણની ઉદાત્તભાવના જેમનામાં રમી રહી હોય તેણે પરમ પુરુષાર્થ પુરુષનો દિવ્યઉપદેશ શ્રોતૃત્વ ઉપર અનુભવ છાપ પાડે છે, સદ્ગુણોનો સમાગમ શું શું નથી કરતો. પારસમણીના સંગથી પણ સંતપુરુષનો સંગ અધિક હોય છે. કહ્યું છે કે—

પારસમણીના સંગથી, કંચનભદ્ર તરવાર;
તીનો ઈન્કા નવિ મીટે, ધાર માર આકાર.
જ્ઞાન હથોડો હાથ લખ, સદ્ગુણ મણે સોનાર;
તીનો ઝટપટ મીટત દે, ધાર માર આકાર.

સંતોનો સમાગમ આત્મતત્ત્વને જગાવી, માયાવી તુચ્છ પદાર્થોના મોહને જગાવી કમમતની મજબૂત રહેલી નૈયાને કિનારે પહોંચાડે છે. આ ચરોતર જીવોમાં ચરિત્રનેતાની અપૂર્વ મંત્રની રંગતથી બનેલ ભક્ત મહાશક્તિના લગભગ ધાબા સ્થળોએ આત્મ અને મહિમાપાતની બદીઓ નાણુક થવા પામી હતી,

પ્રકરણ ૧૬ મું.

જગના ભૂપણ ગણો કે કલ્યાણપથના સાચા પ્રદર્શક ગણો તે
 તે માત્ર ત્યાગી સન્તોજ છે. જ્યાં ત્યાગી મહાત્માઓના
 પુણ્ય કદમોની પધરામણી થતી હોય, તે ભૂમિ પુનિતતમ
 મનાય છે. જે પુણ્ય વ્યક્તિઓના કબુકાટરમાં નિઃસ્પૃહી મંત્રોના, ત્યાગી
 નિઃસ્વર્ગોના વચન પીચાના ઝરણા ઝરતા હોય, તે વ્યક્તિઓના જન્મ
 કૃતકૃત્ય મનાય છે. જે જે જીવોના કાષ્ઠમાં જેવા કરડા હૃદયો
 નિઃસ્વર્ગોના વચનનીચે આરપાર ઉતરેલાં હોય, તે ભાવ્યવંત ભવ
 હૃદયોના ઓવારણા લેવા ધરે છે. તે સુખમ સાધુ પુરોહિત કે, જેઓ
 આ પૃથ્વી શુદ્ધ અને શોભનિક છે. પોતાનું જીવ કરવાવાલાઓનું પ
 જેઓ હમેશ ભલું ચિંતવે છે અને કરે છે. ત્યાગી મહાત્માઓ

જોની શ્રેણીઓનો ધોધ વરસાબો. અત્રેનો અખિલ યુવકગણ તો પુષ્કળ રાશિમાં જમરગળની જેમ ધર્મકરણી કરવામાં ઉત્સુક બન્યો.

જોરસદના બગરમાં, મુખ્ય લતાઓમાં, ચરિત્રનેતાજીના ધર્મ તત્વનો પ્રકાશ કરતા, ભિન્ન ભિન્ન વિષયો ઉપર, અનેક જાહેર ભાષણ થયા. જે ભાષણોથી જૈનેતર કોમ તો અમૂલ્યૂર્વ ખેંચાઈ જતો કરતા આ કોમની ધર્મતત્વ જાણવાની જિજ્ઞાસા અત્યંત હતી. આખ્યાનના આરંભમાં જૈનોની સંખ્યા કરતા જૈનેતરોની સંખ્યા ઘણી સારા પ્રમાણમાં એકઠી થઈ જતી, અત્રેની પારીદાર કોમ તો ચરિત્રનાયકને તારક ગ્રંથેવ તરીકે સ્વીકારતી જાહેર ભાષણોમાં એવી અરકારક શૈલીથી અત્રેની જનતાને સમજાવવામાં આવતું કે, જેની સંસ્કૃતિ ખેડુતોએ ખેતરમાં દવ ન મુકવાની પ્રતિજ્ઞાઓ લીધી. લડાઈમાં અગ્ર ધર્મીના કારણે એક ખીજના ધર, ધાસની ગંજ દેવતાથી ભરખી જતો કરતા જેમાં અસંખ્ય નિર્દોષ જીવોનો મંદાર ચતો તે પણ ન કરવાની કેટલાકે પ્રતિજ્ઞાઓ સ્વીકારી. ગામડાઓમાં પગના જોડા ધણી મજબૂત અને કઠણ બનાવાય છે. વળી તેમાં જલદી નંધસાઈ ભમ તે હેતુથી તેની નીચે લોદાની ખરીઓ જડાવે છે. આ ખરીઓથી ચોમાસામાં ઉત્પન્ન થતા અલસીયા વિગેરે અસંખ્ય જનુઓનો નિર્ધાર નાશ થાય છે. વિગેરે સમોટ ઉપદેશ આપવાથી ઘણાઓએ સાંને સાં પ્રતિજ્ઞા લીધી અને કેટલાક તો ભર બગરમાં હાથમાં જોડા ઉપાડીને પોતાને ઘેર ગયા હતા. તદુપરાંત રાત્રિભોજન, બીડી, દીકા, કંદમૂળ વિગેરેની ઘણી પ્રતિજ્ઞાઓ થઈ હતી. આ પ્રમાણે જોરસદની પ્રજામાં અહિંસાનું સૂત્ર ખૂબજ ઓતપ્રોત બન્યું. અત્રે અમદાવાદના રહીશ ભાઈ મણીલાલને ધામધુમથી દીક્ષા આપી તેમનું નામ મુનિશ્રી નિપુણ વિજયજી રાખી ચરિત્રનાયકના સિખ્ય તરીકે જાહેર કર્યા હતા.

કોમોઈ તરફ પ્રયાણ—

સરિશોખરની સાથે જોરસદથી વિદાર કરી પ્રમાણુમાં વિચરતા કોમોઈની આજુબાજુના પ્રદેશમાં પધાર્યા. કોમોઈની ધોર્નિજ જૈન જનતા

સંપૂર્ણકુમ્ભો ન કરોતિ શબ્દઃ, અઢો ઘટોષોયમુપૈતિ નૂનમ્ ।
વિદ્વાન્ કુલોનો ન કરોતિ ગર્વઃ । ગુર્ણવિહીના યદ્ અભ્યયન્તિ ॥

અર્થાત્ સંપૂર્ણ ધડો શબ્દ કરતો નથી. પરંતુ અધુરો ધડો શબ્દ કરે છે (હવડાય છે) વિદ્વાન્ અને કુલીન ગર્વ કરતા નથી પણ સુશુધી વિદ્વીન અભ્યયો બદ્ધ બધ્યા કરે છે.

વાર્તાપરતાની વાગ્મન્યમાં વિવેકશ્યન્વ્યક્તિઓને ભાગ્યે છે. ઉન્માર્ગે દોરે છે અને વિશ્વાસ વશને કુદારાધાત કરે છે.

દેવદ્રવ્ય ભક્ષકો—

જૈન સમાજમાં પણ કેટલાક અધર્મીઓ અને અદાહીનો ઉત્પન્ન થયા છે કે, જેઓ મનસ્વી કંપનાઓના ઘોડા દોડાવી જિન આદર્ય પુર્યા શસ્ત્રા બાગના સૌરભ ભયો કુસુમને કરમાવી પોતાનું ખેડું ઘાત હંદારે બળ છે. ગુરુ આજ્ઞા વિદ્વીન સાએ અવસોકવાથીજ આ ભયંકર દયાગ્રનક દશા અનુભવાય છે. કેટલાકો જૈન સમાજથી હા-ધૂત થયેલા કહે છે કે વીતરામ પ્રભુ અને તેમનું દ્રવ્ય એ બે વાત કેમ ધટી શકે ? પિતાનું દ્રવ્ય પુત્ર પરિવાર ખાય છે તો; ભગવાન તો પિતાના પિતા થાય તો તેમનું દ્રવ્ય સમાજ કે ચાતિના ઉદ્ધાર માટે વપરાય તો તેમાં બાધકતા શું ? વિગેરે કહીશો કરી દેવદ્રવ્ય ભક્ષકો કરવાની કુસુદિવાલા પાખંડીઓ અને અદા કુર્વિદ્યો પ્રાચીનકાળમાં પણ પાક્યા હતા અને વર્તમાનકાળમાં પણ પાકેલા આપણી નરી આંખે નોંધએ છીએ.

પરંતુ એ લોકોને ક્યાં ખબર છે કે દેવદ્રવ્ય ભક્ષકની જૈન શાસ્ત્રોમાં કેવી કડોડી દશા જણાવે છે. સૌ કલ્પિની દેવદ્રવ્યમાં મહાત્મ્ય કરવાથી સાગર શેડે અસંખ્યાતા ભવો સુધી નીચમતિઓના અસહ્ય દુઃખોને વેડ્યાં અને અતે કેવળચાનીના ઉપદેશથી તે દેવું ચુકાવી મુક્ત થયા. આવા અનેક મૂત્ર સિદ્ધાન્તના પાકો આદ્યવિધિ સંબોધસતરિ વિગેરે અન્યોમાં દોરા છતાં મિથ્યાત્વના ઘોર ઉદયથી

દેવ્ય ભગવાનની દુરાભિમાને દુર્ભાવના જનન થય છે. દેવ્ય પદ્મ જે
ત્યજેલો જિજ્ઞાસુએ અનંતસંસારીમો દોષ દેવદાનું બદલું
તારે અનંત સંસારી થાય છે. ભોમમાં ૧૬૪૫ ના અગ્રજ્ઞમાં ૧૬
નિવાસી બેચરદાસ નામના જૈન નામ પાડી વધુકે પેનાના પુત્ર
પાપોદયથી જૈન સિદ્ધાન્ત વિષદ દેવદાનને ઉ-ભાગમાં અથડી નાક
કરવાના વેવલા વિચારે જનના સમક્ષ જાહેર દેવદા અને એ ઉવિચારને
જનતામાં હસાવવા થત આદરેલા, અરિતનાયકે વિચાર્યું કે આવા
પાપી વિચારને જે અટકાવવામાં ન આવે તો આ દેવદા ભગનો,
જિનાશાથી વિષદ પ્રચાર કરી પોને અનંત સંસારી જનના કામે
અનેકોને બનાવશે.

મોતું જિજ્ઞાસુમાણં જીવાણં યદુ દુષ્કર્મવ્યગ્મિતયિયાણં ॥
નદુ અન્તો પદિયારો, કોડ રદ મધવણે જેણ ॥

ધણા દુઃખરૂપી અગ્રિથી તપેલા શ્રવેને અનેશરેની આગા
સિવાય આ ભવરૂપી જંગલમાં બીજે કોઈ પણ પ્રતિકાર નથી.
બેચરદાસના મેરીલા વિચારેના પ્રચાર જૈન જનતામાં ન પ્રસરે એ
દેતુથી અરિતનાયકે “દેવદાન્યસિદ્ધિ” નામક પુસ્તક રચી બપાની પ્રસિદ્ધ
કરાવ્યું. જે સિદ્ધિ ભાષામાં લખાયું છે. જેમાં દલીલો દાખલાઓ,
શાસ્ત્રના પાઠો સરસ ભાષામાં આપવામાં આવ્યા છે કે સૌ કોઈ સદે-
લાઈથી સમજી શકે. આ ગ્રન્થમાં બૃહદ્વેદ નીશીય ચૂં સંબોધ
સપ્તતિ વિગેરેના પાઠો દાંકવામાં આવ્યા છે. જે વાંચકરમને એકવખત
વાંચવા ભદ્રામળ છે. અરિતનેતાના હાથે આ પુસ્તક બહાર પાડવામાં
મુખ્યત્વે બે કારણ હતા. એક તો પોતાના હૃદયમાં એતપ્રેત થયેલી
જિનાગાનો પ્રેમ અને બીજું તેઓશ્રીના તારક ગુરૂદેવની સતત પ્રેરણા.

આ પુસ્તક જાહેરમાં આવવાથી અનેક જિજ્ઞાસુએ વાંચી મનન
કરી સત્ત રહસ્ય જાણે તેનું ભાન કયું. ધણા બાલ શ્રવે બેચરદાસના
ઉવિચારેના પાઠથી અગ્રા, જેઓના હૃદયમાં અને રામરામમાં શાસન

પ્રભાવનાની જનજાત ભાવનાઓ પુર વેગે ઉભરાની હોય તે પર કત્યાયુક માર્ગદર્શક મહાત્માઓ શાસન સેવાનો સમય સંલગ્ન થઈ કટિબદ્ધ રહેજ છે. વિપુલજ્ઞાન, બળ અને ઝોઝોસ્થિતિના બળને ફેરવી શાસનગ્રોહીઓને શાસનરાગી બનાવે છે. ડોહાઈના ચાતુર્માસમાં સરિશોખરની સેવામાં રહેલ અનેક મુનિમહારાજાઓએ પણ આ મન્થપ્રક-શનથી ચરિત્રનેતાની અપૂર્વ સક્તિ જોઈ પ્રશ્નસાનો વરસાદ વરસ્યો. અત્રેથી ગુરુદેવની સુશ્રુષા અને આજ્ઞાને પાલન કરતા, અનેક પુણ્યથી આત્માઓને ઉપદેશદ્વારા સરલાશયી અને ધર્માનુરાગી બનાવના ચરિ-નેતા ડોહાઈની આસપાસ ગામડાઓમાં વિચર્યાં. દરેક સ્થળે જાણે આપવા માટે ગુરુદેવની આજ્ઞા થતા ઉત્સાહી રહેતા.

નડા ગામમાં વૈદિક લોકોની સભામાં જઈ જૈન ધર્મની સત્તાનું ડિંડીમ વગાડી જૈન ધર્મની વિજયપતાકા ફરકાવી હતી. મામાનુભ્રમ વિહાર કરી ઉપદેશ મેધથી ભવ્ય કૃતિવક્ત્રોને સંતુષ્ટ કરના, સરિશોખર સહ ચરિત્રનેતા ખંભાત શહેરની જૈન જનતાના અસામકથી ભવ્ય સ્વાગત પૂર્વકે સાં પધાર્યાં. અને ૧૯૭૬ નું ચાતુર્માસ ખંભાતમાંનું હતું.

પૂર્વની આસ્વાદાયકી ખાલગીજ પુનઃ સમરણપથમાં આવે છે વીસસતી નથી પણ તેમ પહેલાના ચાતુર્માસમાં સરિશોખરના પરિચયમાં તેમની શાન્ત અને નિર્દોષ પ્રકૃતિના પ્રભાવમાં અત્રેની જનતા આકર્ષાયેલીજ હતી. એટલે વ્યાખ્યાનોમાં જનતા ઉભરાય અને ધર્મપ્રસા-વનાઓ કરવામાં ઉત્સાહી રહે એ સ્વભાવિક છે.

વિશોપકારી ચરિત્રનાયક પણ અત્રે ગુરુઆજ્ઞાને શિરસાવંધ રાખી વ્યાખ્યાનોમાં બોધક સૈનીવી જૈન ધર્મના તત્ત્વોને વિવેચી જનતાને હૃદયવેધક ઉપદેશ આપી દૃઢ મૂલ્ય બનાવતા. ખંભાત આખું જ વ્યા-વાચરપતિજ મહારાજના વ્યાખ્યાનમાં તરબોળ બન્યું. અનેક પ્રકારની ધર્મ પ્રતિષ્ઠાઓથી જનતા ઉપર અસાધારણ ઉપકાર કર્યો. ચરિત્રનેતાને અનેક સ્થળોથી ચાતુર્માસ માટે વિનંતિઓ હતી, પરંતુ ગુરુદેવની વૃદ્ધ-

અરિશેખર આદિ વિદાર કરતા વડોદરા સદેરની નજદીકમાં પધાર્યો વડોદરાના અમગળ્ય રોડીઆઓએ આવી વડોદરા પધારવા આમદહરી વિનતિ કરી ઉપકારનું કારણ સમજી આચાર્યદેવેશ પોતાના વિદ્યાર્થીઓ વ્યાખ્યાનવાચરપતિ મહારાજ આદિ જડોગા મુનિગણ સહિત ત્યાં પધાર્યા. ધર્મોત્સુક વડોદરાના સથે સ્વાંગણમાં દંપત્ય સમા ત્યાગીશ નિરપૃથ્થ ચૂડામણિ સદ્ધર્મરક્ષક આચાર્ય દેવેશની પ્રસર્ય આકર્ષક પધરામણી કરી.

વડોદરાની જનતા આ સમયે અનેરી ધર્મ રંગતામાં રંગાઈ આ સમયની વૃદ્ધ જનતા શ્રીમંત અને ઉદાર તેમજ ત્યાગી સાધુઓની સેવામાં પરાયણ અદર્શિત રહેતી. રાજ્યકરોબારીમાં જૈન જનતાની લાગવગ મોટા પ્રમાણમાં આગળ પડતી હતી. તેમ કેટલાકે તો રાજતંત્રમાં યોગ્યેલા પણ હતા. એટલે અનેકોની પ્રેરણાથી ધર્મ પ્રવચનોનો અને આચાર્યવર્ધના પુનિત દર્શનનો લાભ રાજવર્ગ પણ મોટા પ્રમાણમાં લાભ લેતો.

અરિ નાયક વાચરપતિજી મહારાજના પ્રભાવિક વ્યાખ્યાનોનો લાભ અત્રેની જનતાને મળતો મળે. તે સમયના વ્યાખ્યાનોની અલબ્ધ હોરીઓમાં મહાલેલી અને હુલેલી જનતા તેના અપૂર્વ સ્વાદને સ્મૃતિપથથી હણુપણુ બૂલી નથી. હુલંદ ધ્વનિ, છટાદાર આકર્ષક ભાષા, નંદિસૂત્રના તત્વોનું અગાધજ્ઞાન અને માધુર્ય રસનું નિર્ગંજ વિગેરે આકર્ષકચુલ્કલીતદેશના પ્રવાહમાં અપૂર્વ રસથી જનતા સોત્સાહ યોગ્ય. “કંઠે સુષા વસતિ યિ મગવજ્જનાનાં” એ વાક્યને અરિનાયકે અત્રેની જનતામાં પધાર્યો ૧૫ કરી જતાચું.

અરિ શેખરના પુણ્ય પ્રભાવથી શ. ૧/

જનાં પ્રભાવનાના અનેક સ્તુત્ય કાગોં મળ્યા.

૪ લેવા. અત્રે અસામાપિત

વીરમાંએ છીએ,

૧ મુખમાંસ દરમ્યાન

વર્તે કમલ પ્રગલ્ભ

નારક દોષના ભયે

જે

રાખી પ્રથમ ભાગ તરીકે બહાર પડ્યો છે. આજ વાગ શ્રીમ લક્ષ્મિવિજયજી મહારાજમાં વચન તરફ ગતિ જેવી અગત્ય હતી તેવી જુદી જુદી ભાષામાં જુદા જુદા વિષયો પર સંગીત લેખન કરાવે અને અનન્ય સંપાદિત કરેલી છે તે તેઓશ્રીના બહાર પડેલ અનેક પ્રત્યે અવગતનથી પુરવાર થાય છે.

વિશેષજ્ઞની સાર્થકતા—

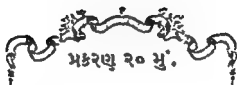
કવિત્વ શક્તિ તેઓશ્રીમાં અત્યંત ખીણેલી છે અને તેથી તેમનું કવિવૃદ્ધિશીલ વિગેષજ્ઞ અત્યંત સાર્થકજ છે.

પોતે અનેક આનંદના પ્રસંગોમાં આત્મિક સદ્ભાવનાના તરંગો જીવંત દેવોની પરમભક્તિમાં થોડા જુદા જુદા આત્મિક રસો મુદર પ્રાપ્તો, શબ્દ લાક્ષિત્યવાદો રતવનો વૈરાગ્યમય સમજાવે, ગુરુદેવના સદ્ગુણોથી આકર્ષાઈ ઉપકાર દર્શક અને કૃતજ્ઞો પદબદ્ધ બનાવતા.

તેઓશ્રીના કવિત્વપ્રેમ અને કવિત્વકલાના પ્રથમ પાઠ “આત્મ લક્ષ્મિવિકાસ રતવનાવલિ” નામક પુસ્તક પ્રસિદ્ધ કર્યું છે. ભાવવાહિતા અને રમણીયતામય જેઓશ્રીની હૃદયસ્પર્શ ઉજળેલી ઉર્મીઓ સમી આ કૃતિઓ ઘણીજ આકર્ષક અને કલા વર્ધક નીવડી. જેઓશ્રીની પુનિત અને લાવિષ્યમાં ખીણનાર કવિ શક્તિને આ નીચે ઉલ્લેખિત થતો એકજ પત્ર સ્પષ્ટપણે નિર્ધાર કરે.

ન્યારે ચરિત્રનેતા દીલ્હી શહેરમાં આગુર્ભાસ ખીરાજમાન હોય તે સમયે સિદ્ધરાજાદ નિવાસી શ્રાવક ઝવહીરલાલને મુનિરાજ શ્રી વક્તવિજયજી (હાલમાં વિજયવક્તવિજય) મહારાજ લખે છે કે—

जयादिरज्जाल को घमेलामके साथ—तुम्हारे पत्र मैं मजन पहुंचे है परन्तु यह माया व चालीयें अपरिचि

છાયાપુરીમાં પ્રવેશ—

પ્રત્યેક પ્રાણીના સાચા ધર્મ પ્રાણુ આત્મિક તત્વના સાચા ફેણ ધર્મ પિયતની સુંદર પ્રવા, અહમતાપી ગુણગરિષ્ટ પ્રદ રમરણીય સરિશિખર આમાનુભામ વિદ્યાર કરતા અરો નાપાક આત્માઓને પુનિત બનાવતા છાણી તરફ પ્રયાણ કરી રહ હતા. છાણીની જનતાને વિદિત થયું કે પૂજ્યપાદ વિજયમકમગમનિ મહારાજ ગજરાજની જેમ મોટા શિષ્ય મંડળના ધૂય સદ વિચરદ આ તરફ પધારી રહ્યા છે. અખિલ ગામની જનતામાં ભાવતાની જાગૃતિ થઈ. પ્રવેશ ઉત્સવ કરવા સૌ કેસ પ્રેર્યા. કેરલાક આગેવાને તેઓશ્રીના વન્દનાથે તથા વિનિતિ મારે ગયા. આ લાગમૂર્તિ આગમન દોષ ત્યાંની શ્રીમિ ખળુ તેઓશ્રીના પાદરપરથી પુનિત થઈ

અન્ય રીતિથી સ્પષ્ટ કરવામાં આવતા હતા કે જે સાંખ્યના ચરિ-
નાયકના વરદ હોને મંગલચી વિરક્તિ આવને પામેલા એ યુવકો પ્ર-
ગિત થવાના અંગ-કબ્જાલા જન્યા ચરિત્રનાયકનું છાણી જ્ઞાન મલિની
વિશાલ મેઘનમાં એક જાહેર પ્રવચન થયું. જે પ્રવચનમાં સ્વેદ
સમરત આગેવાનોએ ભાગ લીધો હતો. ફેરલાક પ્રજોતર પજ રા
હતા, જેનો તીક્ષ્ણમનિ ગુરૂદેવે મુંદર રીતે સ્ફોટ કર્યો હતો, જેને
આ પ્રવચનથી જીવધર્મની ઉચ્ચતા અને આદરણીયતા સમજાવવા
પ્રવચનના અંતે એક દશણી માર્ગરે જણાવ્યું હતું કે “જા-
ભારતવર્ષના સાચા જૂજુ દોષ તો આવા ત્યાગી મૂર્તિ સાચા છે
તમાઓજ છે. માર્ગ જૂલેલાને, પાપવૃત્તિ પરાપણુ જાનેલાને અને ગુરૂદે-
કાતીલ ધાથી ધવાયેલાઓને, માર્ગદર્શક, ગુણપ્રવૃત્તિ યોગક, એ
કર્મોના ધાને ફળવાર આ વ્યાખ્યાન વાચરપનિજ જેવા સંદેશ
અદ્ય દોષ છે. આવા પ્રવચનો જો સ્થળે સ્થળે થાય તો ધણું ફે-
રેવના ઉપદેશથી હૃદયમાં હમા વસાવીને તેનો આજથી ત્યાગ કરું.”

હમેંશ વ્યાખ્યાનમાં નવાનવા જૈનેતરો ધર્મ અવલુ માટે આવું
હૃદયગત અનેક સંશયોને ઉઘેડેલા. જૈનધર્મના નિયમો પાલન કર-
યા, એક સોની તો અન્ય જૈનધર્મનો રાગી બન્યો. પ્રજુજુ
ગુરૂવંદન તેમજ નવકારમંત્રનું સ્મરણ વિગેરે ધર્માનુકાનો આવરતો ફેર
ફેરલાક મોદવણીકો, કચ્છીઆઓ પણ જૈનધર્મના રંગથી રંગાય.

પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ—

છાણી ગામથી સાત માઉ ફર ઉમેટા ગામ છે. જે પ્રથમ દર્શ-
મનાતું હતું. અનેકાનેક ગામોના સંઘ ત્યાં આવતા. અનેક પ્રકાર
ધર્મક્રિયાઓ આ પુનિન જૂમિમાં થતી હતી. હાલ એ ગામ જલ
ઉપર આવેલ દોષ અને બીજા નવીન તીથો બનતા ત્યાં સધો ટે
અટક્યા પણ તેની પ્રસિદ્ધિ પણ ન્યુન થઈ. ઉમેટામાં જ્ઞાનદંડ તથા

ይህን ደብዳቤ በጥቅም ላይ የዋለው የጥያቄ ሰነድ ሲሆን፡
በጥቅም ላይ የዋለው የጥያቄ ሰነድ ሲሆን፡

[illegible][illegible]

દેશરીગંદ અને દોષગંદ આદિની સાથે પ્રતિષ્ઠાના માંગલીક દિવસે ઉમેદા આપી પહેલાંઆ.

પ્રવચનાપ્રદાન—

પ્રાતઃકાળનો શાન્ત વાતાવરણમાં સમય હતો. જગના દેવીપ્રતિષ્ઠાના વ્યવસાયમાં હાજર થેલી જની હતી. તેજ સમયે હાજર થઈને આગમન થયું. વીજળીવેળે આખા ગામમાં એ શુભ સમાચાર વ્યાપ્યા. આ ગામમાં દીક્ષાનો અવસર પ્રથમજ હતો. અંખિયજનના ૫૫ મહાત્મવના સુઅવસરને વધાવવા, નીરખવા અને અનુમોદવા ધણી હાજરી સજ્જત જની. વિશાળ યોગાનમાં સમવસરનું રચાયું. પૂજ્ય ચરિત્રનાયક ના વરદ હરને પ્રવચનાપ્રદાન કરવામાં આવ્યું. તેમનું નામ શ્રી ભુવનવિજયજી રાખી ચરિત્રનાયકના શિષ્ય તરીકે જાહેર કર્યા દીક્ષાના અવસરે અત્રેની જગનાનો હર્ષ અમાપ હતો. નવીન મુનિ શ્રી ભુવનવિજયજીને ઉપધિ વહોરાવવા મારે ઘી બોલના રંગેહરનું બોધો-૧૨૦ કપીઆ બોલી અર્પણ કર્યાં હતો. એવીજરીતે બીજી ઉપધિની પણ ઉપજ સારી થઈ હતી અને અયમપાલનમાં દદતા યાચ એવી હૃદયભેદિની દેશના આપી હતી દીક્ષાઆદ પ્રભાવના તેમજ ભવ્ય સમારોહથી વરમોડો ચડ્યો હતો.

પૂનઃ કાણીમાં—

એટલામાં છાણી સંઘના આગેવાનોની વિનયિથી સરવાગત ચરિત્રનાયક પૂજ્ય ગુરુદેવની સેવામાં પધાયાં. વ્યાખ્યાનમાં વિશેષ આવરયકમાંથી ગાજવરવાદ શરૂ કરવામાં આવ્યો, ગજુધરવાદની મુક્તિ પ્રસુકિતને બાદરૂપમાં બનાવી કેટલીક નદનુકૂલ તર્કવાદની દલીલો ઉપી કરી પ્રકૃત વિષયને એવે ચર્ચના, કે બી કોઈ સદેશાધ્યયી સમજી ચકતા હતા. વળી આપણ ચરિત્રનાયકના ઉપદેશજગથી ઘણા ગુણનો પ્રતિક્રમણ, પૂન આદિ ધર્મ અનુક્રાનોમાં ખૂબ ભાવનાપૂર્વક રમ લેતા થયા. અ પ્રતિગતન

1944-45

સમયમાં ભગ્યેલા શાન્તિનાથ ભગવાન અને ગિરગુમાન છે. તેઓના ગુણાત્મક નવીન રંગનાં સ્તવનો બનાવતા જે અનેની મંડળીવાળા સોત્સાદ ગાતા. આ પ્રમાણે જાણીતું આતુર્ભાસ, પાન, પાન અને ધર્મક્રિયાઓથી આનંદપૂર્વક પસાર થયું.

તીર્થયાત્રા માટે પ્રયાણ—

આતુર્ભાસઆદ પુનિત તીર્થતિથક ભવતારક શ્રી સિદ્ધાચલજીની તીર્થયાત્રા કરવાની ભાવના આપણા ચરિત્રનાયકના હૃદયમાં ઉદ્ભવી, જે તીર્થના સ્મરણભાવથી માનવગણ તરે તો તેના દર્શન અને સ્પર્શનથી જલદી ઉદ્ધાર થાય એમાં શંકાજ શી ? નાનો બાળક, કે વૃદ્ધ એ તીર્થને ભેટવાની ભાવનાવાળો હોયજ. પ્રાતઃકાળમાં એ પુનિત તીર્થની ભજના ધર્મિક પુરુષના ઘેર હંમેશા થાય છે. જેના સરણે અનંતા આત્માઓએ મુકિત મેળવી છે. જેનું મહાત્મ્ય લાગે સ્તોત્ર પ્રમાણમાં રચાય પણ પૂર્ણાદિતિ ધનીજ નથી, જે તીર્થના પરમાણુએ પરમાણુ પવિત્ર મનાય છે. જેનું વાતાવરણ અધમોને પણ ઉદ્ધારનારૂં છે, જે તીર્થનો ઉદ્ધાર કોંડા રૂપીયાના અદગક ખર્ચે ઉદ્ધાર શ્રાવકોએ કરાવ્યા છે. એવા પવિત્ર તીર્થને ભેટવાની ભાવના કેને ન થાય ? અર્થાત્ સૌ કોઈ ભગવાનનાં યાચજ.

શીક્ષા અને વિગ્ર—

ગુરુદેવની આગા મંગળા પાસીતાણા તરફ પ્રયાણ થયું. ઉમેટા, આંકડાવ થાં બોરસદ પધાર્યાં. દરેક સ્થળે જલદેર પ્રવચનદ્વારા અનેકાને સદાચારી જીવનવાડા બનાવતા. અત્રે ઉબોદની ધર્મપ્રેમી જીવનુભાઈ દુલ્લારંદ વળોથી દીલા દેવાના ઉમેદવાર હતા. ઉબોદમાં આચાર્ય મહારાજશ્રીના આતુર્ભાસ સમયે, ચરિત્રનાયકના વ્યાખ્યાનોએ તેમજ તેઓશ્રીની નિષ્પાલસ જ્ઞાતિએ, અને અપૂર્વ ત્યાગપાલનતાએ તેમના હૃદયને ખેંચું હતું. અને વેદાંતથી ભીંગતું હતું. તે જીવણુભાઈએ

મંથ પચ્ચે પોને દીક્ષા લેવાની ભાવના પ્રગટ કરી અને પદેપદ સમપાળનો નિર્ભય કંપો. કદો કે ભર પુણીમાં ધરુણાની તૈયારીઓ ત્યાગ કર્યાં. તેમની માતૃગ્રી ગદ્ ગદ્ અને ધર્મ ધ્યાન પરાયણ દત્તા, પિતાજી આશ્રયમાં અર્ચસ્થ બન્યા દત્તા, ધર્મ પગ માતાજીની દીક્ષા લેવાની આજ્ઞા થઈ ચુકી હતી. વડી હવડાબાઈ પ બાહેશ દોઈ અનેકોને 'ધર્મનુ' સ્વરૂપ સમગતી શકતા દત્તા, કૌટુંબી વર્ગની આજ્ઞા પાળુ પોને દક્ષનાથી મેગરી લીધી હતી. એટલે બેઠા સદમાં દીક્ષા લેવાની શુભ ભાવનાથી ચરિત્રનાયક પાસે આવ્યા. અં પોતાની મનોકામના પ્રગટ કરી. ગુરુદેવને નિશ્ચય પાળુ હતો કે હવડાબાઈનું કૃત્તુમ ધર્મ પરાયણ છે એટલે દીક્ષા અર્પણમાં કોઈ વતનું વિદ્ય આપે એમ નથી. ગામના કેટલાક ધર્મપ્રેમી આગેવાનોએ મંથમની શુભ ક્રિયાઓ ગારે નૈવારી કરી. આ સમયે ચરિત્રનાયક પાસે મુનિ શ્રી હતાલુવિજયજી મહારાજ તથા મુનિ શ્રી ભુવનવિજયજી હતા.

દુનિયામાં એવો સાધારણ નિયમ હોય છે કે ધર્મમાં નહોય તો પળુ ગમે ત્યાંથી વિદ્યો અચાનક આવીને ખડા થાય છે. આજ પ્રસંગે અગોક્ષના બોક્ષના થાય છે, અસંબંધીઓ સંબંધી થઈને આવે છે. વડી કોની ગાય કોનું ખાય હાં કે તેનું નખખોઈ વગર એ કહેવતે ચરિતાર્થ કરનારા કેટલાક નિદ્રા સંતોષીઓએ અત્રે એવું બોલું વાતાવચ્ચે ફેલાવું કે જેથી જૈન જૈનેતરો તમામ અપૂર્વ સંયમની ક્રિયાને અટકાવવા કડીબદ્ધ બન્યા પૂજ્ય ચરિત્રનાયક શાન્ત પ્રકૃતિના હતા, સરસ્વ આશયી અને સમયસૂચકતા વાચરવામાં કૃશાળ હતા. હમણાં વિરોધ તોડાનનો સંભવ જાણી તે કાર્ય મોકલે રાખ્યું.

વાચક વિચારે કે માતા તથા કૌટુંબી વર્ગની રજા હોવા છ વિના લેવા દેવાએ ધર્મજ કરવામાં ટેવાયલા કેવા અંતરાય પદા ઉભા કરે છે. આજ અગાનીઓથી જગત ભરેલું છે અને તે બીચા આવા ધર્મ કાર્યમાં અંતરાય કરી લવો લવને વિશે દુગતિંગ રખડવાનું હાથે બેઠારી લે છે.

આશાલાઘ પટેલ—

ચરિત્રનાયકના હૃદય ગમ પ્રવચનોથી બોધિત થયેલા પટેલ માતિના આશાલાઘ બેઠારબાઈને આ બધા નિર્ણયક ધાંધલા સમાચાર મળ્યા. એ ગુરૂદેવ પાસે આવી સંપૂર્ણરૂપે સાચી વસ્તુચિત્રિની વાકેફગાર બની. એટલે આશાલાઘને માધ્યમ પડ્યું કે આ બીનપાયાદાર સંયમ રોધીઓનું નોશાન માત્ર છે. આશાલાઈ પટેલ મહારાજશ્રીની વિનંતિ રી ગામ બહાર આવેલ પોતાના બંગલામાં લઈ ગયા. કોઈપણ તોફાન કરે એ હેતુથી પોતાના આદર્શોને ત્યાં રોક્યા આશાલાઘના પુત્ર ગોવિંદલાઈ પેરીસમાં (ફ્રાન્સ દેશનું મુખ્યશહેર) રહેતા હતા અને તેઓ પોતાના બહેપારી હતા અને તત્વવસ્તુને સમજવાવાળા હતા. તેમને પણ મહારાજશ્રીએ અખીલ બીનાથી માર્હિતગાર કર્યા તેઓએ જાણ્યું કે હોમોઈ એક તાર ક્યાં છે અને જો કોઈ ન આવે તો કાસે દીક્ષા આપી દેવી. હોમોઈ સંધ પર તાર ફરવામાં આવ્યો પણ ત્યાંથી કોઈ આવ્યું નહિ. એટલે જીવજીભાઈને બંગલામાં દીક્ષા આપી તેમનું નામ મુનિશ્રી જ્યોતવિજયજી રાખી પોતાના શિષ્ય તરીકે ગ્રહણ કર્યા. દીક્ષાબાદ આશાલાઈ અને તેમની પાર્ટીના માણસો સાથે મહારાજશ્રીએ બોરસદથી વિદ્વાર કર્યો. નજીકના ગામમાં નિવાસ હતો ત્યાં જીવજીભાઈના માણસો આવી પહોંચ્યા. એટલે બોરસદના ધણુ જૈન જૈનેતરે બેગા થઈને પાછા તોફાન માટે આવી પહોંચ્યા.

નૂતન મુનિની પ્રતિજ્ઞા—

અને નવીન મુનિને પાછાં લઈ જવા પ્રયત્ન બેઠો. નવીન મુનિ શ્રી જ્યોતવિજયજીના મંસારી માણસો દિવાળીએન ધર્મપરચાવ તથા મંથનના રાગી હતા. પોતે પ્રથમથીજ આજ્ઞા આપી હતી પણ સોડાને આનિ થાય એ હેતુથી પોતાની સાથે બોરસદમાં જ્યોતવિજયજીને સાધુના વેષમાં લઈ ગયા પણ તેમણે સ્પર્શ કર્યો ન હતો. જેમણે બેરોહીથી અને પોતાની સાચી લાગણીથી સંયમને ગ્રહણ કર્યું છે.

તેઓ કદાપિ દાંતે ગમે તેવા ચિંતના સમૂહોથી દુરના નથી. અનુક્રમ
અગર પ્રનિકૃત ઉપમરોનો સામનો કરી શકે છે. મુનિશી જ્યોતવિગ્રહ
ત્યાંની જનતા સાથે ગામમાં ગયા પછી તેમણે ચારે આદારનો તંદર
કર્યો, અને તેઓને જાણ્યું કે મને મારા ગુરુદેવની પાસે મુકી આપે
તારેજ મારી પ્રતિજ્ઞા પૂર્ણ થશે. એક દિવસ તે તોફાની વર્ગની હજ
રીમાં રહ્યા, તેમની આજ્ઞા પ્રકારની મક્કમનાથી તેઓને ખાતરી હતી
આ ભાષણે દૃઢ વૈરાગ્યપૂર્વક આત્મકલ્યાણ સમજાવેજ દીક્ષા લીધી
સર્વેમળી વાજતે ગાજતે ગુરુદેવની નિશ્ચિત મુકી ગયા. ધન્ય
ધર્મ માટે કટીબદ્ધ થયેલા એ તારક ગુરુદેવને ધન્ય હો। એ
મુનિની આત્મ દૃઢતાને! અભિનંદન છે એ જૈનેતરતાતિના આશ્રય
પટેશની હીમત અને ધર્મભાવનાને! મહાવીર પરમાત્માના અનુક્રમ
કહેવડાવનારા એ નામધારી જૈનો, આશાભાઈ પટેશનો દાખલો હાથનો
ઉતારશે ખરા કે ?

બોરસદથી વિહાર—

અરિતનાયક બોરસદથી પેટલાદ, તારાપુર, સાયમા થઈ સરસ્વત
ખંભાત પધાર્યા. અત્રેથી બોર થઈ હિમ્મતપુર પધાર્યા. ત્યાં એક
ગઢેરભાવણ રાખવામાં આવ્યું હતું, જેમાં ત્યાંના હાકોરસાહેબે તથા
અન્ય રાજ્યના અમલદાર વર્ગે પણ હાજરી આપી હતી. અનેક
પ્રકારની ધર્મચર્ચા થયા પછી હાકોરસાહેબે સંતોષ ગઢેર કર્યો હતો
અને હિંસા ન કરવી એવી પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી, ત્યાંથી ધોલેરા પધાર્યા
હતા. ત્યાં મધ્ય જાગરમા માનવધર્મ વિષયક ગઢેરભાવણ રાખવામાં
આવ્યું હતું. જેમાં અનેક જૈન જૈનેતરોએ હાજરી લીધી હતી. એ
સંન્યાસી સાથે ધર્મચર્ચા થતાં મહારાજશ્રીની તકશક્તિ અને તત્ત્વ સમજ
વવાની પદ્ધતિ ગ્રંથ ખુસ થયા હતા, અને જૈનધર્મના અધાધિન તત્ત્વોની
મુક્તકંઠે પ્રશંસા કરવા લાગ્યા હતા. અત્રેથી વિહાર કરી વેળાવદર,
રતનપુર થઈ વળા થઈ સીદાર પધાર્યા. દરેક ઠેકાણે અરિતનાયક

પ્રવચનો થતાં હતાં, અંગે પન્થાસણ શ્રી હિમંતવિજયગણેશી
આદિ મુનિવરો પણ ચરિત્રનાયકની સાથે સરસાગત ઘોષા પધાર્યા.

નૂતનમુનિના યોગ વહનની ક્રિયા તથા વડી દીક્ષા પન્થાસણના
હસ્તેજ થઈ હતી, અંગેથી મહારાજશ્રી, કુંવરજીભાઈ આચાર્યદેવ
વિગેરેની વિનિતિથી ભવ્ય સત્કાર સહિત ભાવનગર પધાર્યા. અંગે સ્થિરતા
હરમ્યાન શાંતિસ્નાત્ર આદિ ધર્મક્રિયાઓ થઈ હતી. કુંક સમયના સહ
વાસમાં પણ પન્થાસણ મહારાજે ચરિત્રનાયકની પાસે જ્યોતિષ સાક્ષનો
અભ્યાસ કરી લીધો હતો તથા અન્ય પણ ઘણા અનુભવોથી રાત થયા.
અંગેથી વિહાર કરી મહારાજશ્રીએ પાલીતાણા તરફ વિહાર કર્યો.

ધ્યેયની સફળતા—

જે ધ્યેય હૃદયમાં હતું તે સફળ થવાનો સમય નજીક આવતો
ગયો. તીર્થંશજની પ્રભાવિક ઇચ્છાના આછાં દર્શન થતાં ગયાં, હૃદયમાં
દર્શનમાત્રનોજ અનુભવ થતો ગયો, તીર્થંશજની યાત્રા સમયે ગાવાનાં
ચરિત્રનાયકે કદમની હૃદયવેલી ભાવનાની વેગવતી પ્રેરણાથી સ્તવનો
સ્વરો દાઢ કર્યા. “ મેં બેઠ્યા આદિનાથજી દાર્ અપાર ” ધર્યાદિ
સ્તવનો જોતજોતનામા રચાઈ ગયાં, ગિરિરાજપર ઘણાજ ભાવથી ગદયા,
પતિતને પાવન કરનાર ભવાદવીસાર્થવાહ તીર્થપતિઆદિનાથ ભગ-
વતના દર્શન કરી પોતાના જન્મને કૃતજ્ઞ માનવા લાગ્યા. ચરિત્રનાયકે
અંગેથી દુઃખના કદયે વિહાર કરી દૈવગિરિજીની યાત્રા માટે જુનાગઢ
પધાર્યા. જુનાગઢનો સંય યુદ્ધેવની વફૂતવ ચક્રિથી વાકેશમાર હતો,
તેથી પ્રવચનો સાંભળવા તકથી રહે એ સ્વભાવિક હતું. ગીરનારજીની
ભવ્ય યાત્રાનો લાલ ઉદ્દાઓ, અંગે પણ પોને શીઘ્ર કવિત્વચક્રિથી
નેનનાથજી ભગવાનના સ્તવનો રચ્યા. આ વખતે આચાર્ય શ્રીમહ
વિજયનિતિસદિશ મહારાજ તથા પન્થાસણ શ્રી અજીનસાગરજી આદિ
કેટલાક મુનિવરો જુનાગઢમાં વિષમાન હતા, પણ પ્રવચનનું કાર્ય તો

તેઓ કદાપિ કાંઈ મને તેવા ચિદાના સ્મરણથી કરતા નથી. ૨
અગર પ્રતિજ્ઞા ઉપરજોનો સામનો કરી શકે છે. મુનિશી જ્યંતવિ
ત્યાંની જનતા સાથે ગામમાં ગયા પળ તેમજે આરે આદારનો
કર્મો, અને તેઓને જન્માત્મકે મને માત્ર ગુરુદેવની પાસે મુકી
સારેજ ભારી પ્રતિજ્ઞા પૂર્ણ થશે. એક દિવસ તે તોફાની વર્ષની
રીમાં રજા, તેમની આવા પ્રકારની મજબતાથી તેઓને ખાત્રી
આ ભાષણે દૃઢ વૈરાગ્યપૂર્વક આત્મકલ્યાણ સમજીનેજ દીક્ષા લીધી
સર્વેમળી વાગતે માગતે ગુરુદેવની નિશ્ચામાં મુકી ગયા. ધન્ય
ધર્મ માટે કટીબદ્ધ થયેલા એ તારક ગુરુદેવને ધન્ય હો! એ
મુનિની આત્મ દૃઢતાને! અભિનંદન છે એ જૈનેતરતાતિના આદ્ય
પટેલની હાંમન અને ધર્મભાવનાને! મહાવીર પરમાત્માના અર્ધ
કહેવડાવનાગ એ નામધારી જૈનો, આશાભાઈ પટેલનો દાખલો હો
ઉતારશે ખરા કે ?

બોરસદથી વિદ્યાર—

ચરિત્રનાયક બોરસદથી પેટલાદ, તારાપુર, સાયમા યદ્ય સમ્યક
ખંભાત પધાર્યા. અત્રેથી બોર યદ્ય હિમતપુર પધાર્યા, ત્યાં એ
જાહેરભાષણ રાખવામાં આવ્યું હતું, જેમાં ત્યાંના દોકોરસાહેબે તર
અન્ય રાજ્યના અમલદાર વર્ગે પણ હાજરી આપી હતી. એ
પ્રકારની ધર્મચર્ચા થયા પછી દોકોરસાહેબે સંતોષ જાહેર કર્યો
અને હિસા ન કરવી એવી પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી, ત્યાંથી ધોસેગ પધ
હતા, ત્યાં મધ્ય જગતમાં માનવધર્મ વિષયક જાહેરભાષણ રાખવા
આવ્યું હતું. જેમાં અનેક જૈન જૈનેતરોએ સાબ લીધો હતો. એ
સંન્યાસી સાથે ધર્મચર્ચા થતાં મહારાજશ્રીની તર્કશક્તિ અને તત્ત્વસમજ
વવાની પદ્ધતિ ગ્રંથ પુરા થયા હતા, અને જૈનધર્મના અખાધિન તત્ત્વો
મુકાકે પ્રસંસા કરવા લાગ્યા હતા. અત્રેથી વિદ્યાર કરી વેળાવ
રતનપુર યદ્ય વળા યદ્ય સીદાર પધાર્યા. દરેક ટેકાએ ચરિત્રના

વંશધારી. પ્રાચી કદી ચરિત્રનેત્રીના વિદાર પંચાંગ, મારવાડ અને દરિયા
ગુજરાત તરફ નિર્ગમ થયેલો દોષ અત્રેની જનતા તેઓથીથી અપંગિન
હતી. તેઓથીના એકજ દિવસના ઉદયગમ તાત્વિક પ્રવચને સૌ કોઈને
આકર્ષ્યા. જૈન જનતા કીરીની માફક ઉલટાવા લાગી કદીપત્ન ઉપા-
શ્રયમાં નહિ આવતા. મુલક વર્ગ પત્ન ખૂબ ઉત્સાહપૂર્વક વ્યાખ્યાનમાં
આવવા લાગ્યો. ત્યારે વધીવ અમલદાર વર્ગ પત્ન વ્યાખ્યાનનો લાભ
લેવાથી વંચિત ન રહ્યો, વ્યાખ્યાનોની ધૂમમચતા જૈનેતરે પત્ન આવવા
લાગ્યા. અદિત્રમહારાજની વ્યાખ્યાનકક્ષાની નિપુણતા, સમર્થાચિત દિલવાદી
વાણી વહેવરાવવાની દક્ષતા એટલે વ્યાખ્યાનો અત્યંત લાભપ્રદ થયા.
મોહમેહન વર્ગ આવતો તો તેમને ઉર્ફે સરફી અને સાયરથી દયા
આદિના સિદ્ધાંતને સમગ્રવત્તા, વેદાન્તિક અને વૈષ્ણવોને ભગવદ્ગીતા
મનુસ્મૃતિ, પુરાણ વિગેરેના શ્લોકો તથા દૃષ્ટાંતો આપી જૈનધર્મની
ઉચ્ચતા સમગ્રવત્તા.

એક દિવસ પ્રવચનની શ્રેણી ભિન્ન ભિન્ન વિષયો ઉપર મોહવવામાં
આવતા વ્યાખ્યાન વાચરપતિજીના વ્યાખ્યાનનો ધણુ જૈન જૈનેતરેએ
લાભ લીધો. શુક્રવારના દિવસે લોકોની માંગણીથી હિંદી ભાષામાં
પ્રવચન કરવામાં આવતું હતું. અત્રેના દિવાન સાહેબ આ ત્યાગ
મર્તિના દર્શનાર્થે આવ્યા હતા. તેઓથીએ કરેલ સર્વ પ્રશ્નોના સચોટ
ઉત્તર આપવાથી તેમણે મુકતકંઠ હતું હતું કે મારા શ્રવન પ્રવાહમાં
આવા વિદ્વાન મહાત્માએતો પ્રથમ મંગ થયો છે. અત્રેની જનતાને
વાચરપતિજીના પ્રકૃષ્ટ પ્રવચન અને નિરપૂહતાએ અજ્ઞા રીતે ખેંચી
ી. ચાતુર્માસ અત્રેજ ચાલ એવો સૈતો વિચાર થયો અને અત્યંત
ભ્રમ હશે ઉમેટામાં બીજાજમાન અદિજની આજ્ઞા આવતા મંચન
હજી નું ચાતુર્માસ ગાધનપુરમાંજ થયું.

૧૬મી મુત્રની વાંચના—

વ્યાખ્યાનમાં કેમ અન્ય વંચારવો એ વિચાર જનતામાં ઘણો

જનપ્રિય દોહ અરિતનાયકનેજ શોભાયું હતું. ચરમ તીર્થકર મહા-
વીરપ્રભુનું જન્મ કલ્યાણક ઉત્તરવાનો અવગત અવસર અત્રે આવતા
મેંદોની મેંદનીમાં આપણા અરિતનાયકે ખૂબ અસરકારક પ્રવચન
આપ્યું હતું. જુનાગઢમાં જાહેરખાતનું જાહેરાત મુખ્યવક્તા અરિત-
નાયકજી દત્તા, જે જાણનામાં દિવાનગાદેજ આદિ અમલદાર વર્ગ
ઉત્સાહથી લાભ ઉઠાવી મંતોજ જાહેર કર્યો હતો.

રાંખેશ્વરતીર્થના ભેટા—

જુનાગઢથી વિદાર કરી જેતપુર, ગજકાટ આદિસ્થાનમાં જાહે
ભાવણોથી અમીમ લાભ આપી, જૈનદર્શનની મહત્તા વધારી તે
સમયમાં અનન્ય ઉપકાર કરી કાઠીયાવાડ પ્રદેશમાં ખૂબ ખ્યાલિ મેળવી
રાંખેશ્વરજી તરફ પધાર્યા, અત્રે મનચાવીયાની દામોદર તીર્થકર
તીર્થમાં અપાડા આવકે બગવેલી કેવસોકમાં અસંખ્યાના વર્ગ મુખી
પૂજનપેલી થી રાંખેશ્વરપાશ્વનાથના નામથી પ્રખ્યાતિ પામેલી શ્રી
બીરાજમાન છે. આ પ્રિયે અરિતનાયકને ખૂબ મંત્રમુગ્ધ બન્યા
ખરેખર તીર્થયાત્રાઓ પાપરાસિઓનો ચૂંટા કરવામાં મુદ્દગર છે અદ
તીર્થની યાત્રા કરતા જે આનંદ અને લાવટદિ અનુભવક જે
અવાચ્ય છે.

રાધનપુર પ્રવેશ—

આ પુનિત તીર્થની યાત્રા કરી રાધનપુર તરફ વિદાર કર્યો.
શાવકોની નગરી કહો કે જાણકાર શ્રોતાઓની ખાણ કહો, શાવકોના
આચાર વિચારોનો રત્નદોષ કહો. ધર્મ ભાકિત અને ઉત્સાહનું ધામ કહો,
વિવેક અને વિનયનું નિકેતન કહો, એવું અનેક જિનગિઓથી પરિચલિત
યાત્રાના ધામરૂપ રાધનપુર ઘટેર વખણાય છે. જૈન સિદ્ધાંતને અવજી કરવાને
અત્રેના શાવકો આતુર રહે છે. પૃથ્વીનલને પાવન કરતા અરિતનેના
શિષ્ય મંડળ સહ એ ક્ષીયુગી વૃંગીયાનગરીસમા રાધનપુર ઘટેરમાં

ધાર્યા. પ્રાગે કરી ચરિત્રનેત્રનો વિહાર પંગળ, માંડવાડ અને દશાન
 મુરદાન તરફ વિશેષ થયેલો હોય અત્રેની જનતા તેઓથી અચરિત્રિય
 હતી. તેઓથીના એકજ દિવસના દૃઢ્યંગમ તાત્વિક પ્રવચને સૌ કોઈને
 આકર્ષ્યા. જૈન જનતા કોરીની માફક ઉભરાવા લાગી કદીપત્ન ઉપા-
 શ્રયમાં નહિ આવતાર યુવક વર્ગ પણ ખૂબ ઉત્સાહપૂર્વક વ્યાખ્યાનમાં
 આવવા લાગ્યો. ત્યાંનો વકીલ અમલદાર વર્ગ પણ વ્યાખ્યાનનો લાભ
 લેવાથી વચિત ન રહ્યો, વ્યાખ્યાનોની ધૂમમચતા જૈનેતરે પણ આવવા
 લાગ્યા. ચરિત્રમહારીની વ્યાખ્યાનકથાની નિપુણતા, સમયોચિત દિનવાદી
 વાણી વહેવત્રાવવાની દક્ષતા એટલે વ્યાખ્યાનો અત્યંત લાભપ્રદ થયા.
 મોહમેહન વર્ગ આવતો તો તેમને ઉર્ફે સરીફ અને શાપરથી દયા
 આદિના સિદ્ધાંતને સમજવતા, વેદાન્તિક અને વૈષ્ણવોને ભગવદ્ગીતા
 મનુસ્મૃતિ, પુરાણ વિગેરેના શ્લોક તથા દર્શનો આપી જૈનધર્મની
 ઉચ્ચતા સમજવતા.

એક દિવસ પ્રવચનની શ્રેણી ભિન્ન ભિન્ન વિષયો ઉપર મોહવવામાં
 આવતા વ્યાખ્યાન વાચરપતિજીના વ્યાખ્યાનનો ધણા જૈન જૈનેતરેએ
 લાભ લીધો. ગુરુવારના દિવસે લોકોની માંગણીથી હિંદી ભાષામાં
 પ્રવચન કરવામાં આવતું હતું. અત્રેના દિવાન સાહેબ આ ત્યાગ
 મૂર્તિના દર્શનાર્થે આવ્યા હતા, તેઓથીએ દરેક સર્વ પ્રજોના સચોટ
 હિતર આપવાથી તેમણે મુકનકંઠે કહ્યું હતું કે મારા જીવન પ્રવાહમાં
 આવે વિહાર મહાત્માએનો પ્રથમ મંત્ર થયો છે, અત્રેની જનતાને
 વાચરપતિજીના પ્રકૃષ્ટ પ્રવચન અને નિરપૂહતાએ અજ્ઞ રીતે ખેંચી
 હતી. સાગુમાંસ અત્રેજ યાપ એવો સૌનો વિચાર થયો અને અત્યંત
 આમહ કંઈ ઉમેટામાં ખીરાજ્જાન ચરિત્રી આજા આવતા સંવત
 ૧૯૦૬ નું સાગુમાંસ રાધનપુરમાંજ થયું.

નન્દીમુત્રની વાંચના—

વ્યાખ્યાનમાં કંઈ અન્ય વંચાવો એ વિચાર જનતામાં ધણો

ગુરુઓ, કેટલાક અનુભવી ઓનાઓ હરેવા હાથે કે આપણે એકે
મન્ય વંચાવણે જોઈએ કે અહીં કદિ વંચણે નહિ દોષ અને ન
જાનથી ભરેલો દોષો જોઈએ. સૌ કોઈએ વિચારની આપણે ક
નહીમત્ર વંચાવણના નિર્ણય ઉપર આપ્યા. વ્યાખ્યાનમાં એવો જ
જાણ્યો કે ઓનાજન કુલનો કુલનો અને હાં પામ્યો. આ સુદર
જેન તત્વજાનને સારી પેઠે સમજી શકે એવા શેઠ કલ્યાણી જે
બુદ્ધભાઈ વડીલ, હરજીવનદાસ પ્રભુદાસ વડીલ વિભેરે હમ્મ શ્રેષ્ઠ
હતા. વ્યાખ્યાનમાં આજના દરેક વિષયની નોંધ લેતા. પૂર્વ
અનેક પ્રશ્નોને એવી સુદર અને મંજીન રીતીથી સમજાવતા કે નર્મ
કહીન પંક્તિઓને આજા જાનવાલો પણ સમજી શકે, કેટલાક
અનુભવી હરેવા કે આટલા આટલા આચાર્યો પધાર્યા પણ જ
વિદ્વાપૂર્ણ અને આજાજનોપાસ પ્રિયતમ પ્રવચનો હમેએ ક
સાંભળ્યા નથી. ખરેખર વિજ્ઞાનદંત્રિશ્રી મહારાજના વ્યાખ્યાન
ને હાં જામતી હતી તેવીજ આ આતુર્માંત્રમાં અનુભવાય છે.

વચોદ્ધ મુનિરાજ શ્રી પુષ્પવિજયશ્રી જેઓ જેન સાગામાં સુદર
રચ્યા હતા. ચરિત્રનાયક પાસે જીવનભિગમ સુત્ર વાંચના હતા. તેમ
હરેવા કે આપની જીવનભિગમ સુત્ર વંચાવણની પદ્ધતિ ચોક્કસ
પણ જાન ઉપજાવનારી છે. તથાથી શેરીમાં પંચાસજી શ્રીમં રં
વિજયશ્રી મહારાજનું આતુર્માંત્ર દોવા છતાં ઘણી જાનના ચરિત્રનાયક
વ્યાખ્યાનનો લાભ લેતી.

પંચાસજી શ્રીમદ્ રંગવિજયશ્રી પાસે ચરિત્ર નાયકે મહાનિરિક્ષ
સુત્રના રંગોડોડનની ક્રિયા કરીમત્રની આગ્રહના કરી. આ યોગમાં એવો
સાથે યોગજી સાહેબ આયજિવની જાંજી તપસ્યાર્થ દોવા છતાં ચરિત્રનાયકો
હમેજી વ્યાખ્યાન, પદન-પાદનનો સુવચોપદિત્રમ આજુ રાખ્યો હતો.
પૂજાની રચના—

આદિનાયકપૂજા મંદિરમાં અદાદ મહોત્સવ તથા ધાંનિરનાવ
આદિ મહોત્સવ વડે થતા થી સુધના આમેદનોના તથા માસ્તર જીવ

શ્રીસેવિતા દેવ વ્યોલય ।

૫૨

વીરનાર ।

[૨૨૧]

ના આગ્રહથી વ્યાખ્યાન વાચકપતિજીએ ધણીજ રસપૂર્ણ રાગરાગની રંગેલી તત્ત્વત્રયી અને નવતત્ત્વની પૂજનઓ ભણાવવામાં આવી હતી. તાને પરિચય થયો કે જેવા અસરકારક વક્તા છે તેવાજ શિષ્ય હ પાળુ છે. અનેક ધર્મપ્રવૃત્તિઓ આણુ હોવાછતાં દોર પખવાડીયામાં યજ્ઞાન તત્ત્વત્રયી અને નવતત્ત્વની વિસ્તૃત પૂજનઓ રચી પોતાની દૃઢ્ય શક્તિનો ઉપયોગ કરી જનતા ઉપર નિઃસીમ ઉપકાર કર્યો છે. જ્ઞાના મુપ્રસંગ ઉપર ભણાવવા પડે મહાવ્રતની પૂજા પણ જેમણે ગુ દિવસના દુક સમયમાં રચી હતી. અદ્યપ્રકારી પૂજાની પણ રચના મા આતુર્ભાસમાં થઈ. આ સિવાય મહાવીર સ્નાત્રપૂજા પણ આજ મરસામાં રચી હતી.

ચતુર્માસ દરમ્યાન ધૈસપરિપાટી, પદ્મદર્શન અનેક ધર્મોદાખ્યાતાની ટીપો આદિ અનૂતપૂર્વ કાર્યો થયા હતા. વિહાર સમયે રાધનપુરની અખીલ જનતા શોકાગ્રુર બની હતી. વિહાર વખતના મંગલાચરણ વખતે માંછલાઓની રક્ષણની વ્યવસ્થા માટે સચોટ ઉપદેશ આપતા એક કમીટી તથા સારી રકમ થવા પામી હતી, જનતા હજી પણ એ સમયને યાદ કરે છે. ચક્રવર્તીના બોજનનો સ્વાદ પુનઃ પુનઃ રમરણ પદ્યમાં આવે તેનાથી પણ અધિક શ્રી શંખેશ્વરપાર્શ્વનાથ ભગવાનની ચમત્કારી મૂર્તિના દર્શન દર્શા અગ્નિ નાયકના હૃદય પદ ઉપરથી ખસતી ન હતી. તે આકાંક્ષા પરિપૂર્ણ કરવા રાધનપુરથી વિહાર કરી તે તીર્થમાં પાછા પધાર્યા. વ્યાખ્યાન વાચકપતિજીના દર્શન અને વ્યાખ્યાન શ્રવણ માટે રાધનપુરનો મોટો જૈન સંઘ અને મહારાજશ્રીના પધારતા પહેલા આવી પહોંચ્યો હતો. આ સમયે નાનાલની રગઓ દોહ મુખથી ગાં છવાલાઈ પ્રતાપમી વિગેરે સદ્ગૃહરથો મુખથી તીર્થયાત્રા તથા મહારાજશ્રીના દર્શનાર્થે આવ્યા હતા. વળી આ પ્રસંગે ખાન મુન્નના પ્રખ્યાત ગૈયા આદ્યન્ત મોહનબાઈ સાથમાં આવેલ ગાં નીશળ ભાવનામાં અપૂર્વ રંગ જનમો હતો. વ્યાખ્યાનમાં પ્રબુ-ભક્તિ ઉપર નિરંતર ઉપદેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

ગુંચાપો, કેટલાક અનુભવી ઓળાઓ કહેવા લાગ્યા કે અપણે એવે
મન્ય વંચાવચો જોઈએ કે અર્દી કદિ વંચાપો નહિ હોય અને ત
ગાનથી ભરેલો દોવો જોઈએ. સૌ કોઈએ વિચારની આપણે ક.
નદીમુખ વંચાવચાના નિર્ણય ઉપર આપ્યા. વ્યાખ્યાનમાં એવો મ
જામ્યો કે ઓળાજન હુલ્લો ડોલનો અને હાં પામનો. આ સમયે
જૈન નત્યજ્ઞાને સારી પેઠે સમજી ચકે એવા શેઠ કહ્યુંભાઈ જિંદ
ભુલભાઈ વજીવ, હરજીવનદાસ પ્રભુલાલ વજીવ વિગેરે દસ ઓછે
હતા. વ્યાખ્યાનમાં ચાલતા દરેક વિષયની નોંધ લેતા. પૂર્ણ
અનેક પ્રશ્નોને એવી સુદર અને સંગીન રીતીથી સમજાવતા કે ન્યા
કહીન પંક્તિઓને ઓછા જ્ઞાનવાલો પણ સમજી ચકે, કેટલાક
અનુભવી કહેતા કે આટલા આટલા આચાર્યો પધાર્યા પણ અ
વિદ્વતાપૂર્ણ અને આત્માલ્લભોપાલ પ્રિયતમ પ્રવચનો હોયે તે
સાંભળ્યા નથી. ખરેખર વિજ્ઞાનદંત્રિજી મહારાજના વ્યાખ્યાન
જે દે જનમતી હતી તેવીજ આ ચાતુર્માસમાં અનુભવાય છે.

વંચાવચ મુનિરાજ શ્રી પુણ્યવિજયજી જેઓ જૈન શાળામાં અનુમત
રહ્યા હતા અરિતનાયક પાસે જીવાભિગમ મુત્ર વંચના હતા. તેઓ
કહેતા કે આપની જીવાભિગમ મુત્ર વંચાવચાની પદ્ધતિ થોડા ભલેજો
પણ જ્ઞાન ઉપજાવનારી છે. તબોલી શેરીમાં પન્થાસજી શ્રીમદેવે
વિજયજી મહારાજનું ચાતુર્માસ દોવા છતાં ઘણી જાનના અરિતનાયક
વ્યાખ્યાનનો લાભ લેતી.

પન્થામજી શ્રીમદેવે રંગવિજયજી પાસે અરિત નાયકે મહાનિદિશ
મુત્રના યોગોદ્ઘનની ક્રિયા કરીમુત્રની આરાધના કરી. આ યોગમાં એકો
સાથે ઓગળુ સાઈઠ આયજિલની લાંબી તપશ્ચર્યા દોવા છતાં અરિતનાયકો
હંમેશ વ્યાખ્યાન, પદન-પાદનનો મુઘજો પરિશ્રમ ચાલુ રાખ્યો હતો.

પૂજાની રચના—

આદિનાયકજીના મંદિરમાં અદ્વાઈ મહોત્સવ તથા શાંતિરનાત
આદિ મહોત્સવ શરૂ થતા થી સંધ્યા આગેવાનોના તથા માનરૂં જન

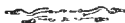
આમદથી વ્યાખ્યાન વાચરપતિજીએ ઘણીજ રસપૂર્ણ રાગરાગણી
 એવી તત્ત્વત્રયી અને નવતત્ત્વની પૂજાઓ ભણાવવામાં આવી હતી.
 અને પરિચય થયો કે જેવા અસરકારક વક્તા છે તેવાજ સિદ્ધ
 પણ છે. અનેક ધર્મપ્રવૃત્તિઓ સાધુ હોવાછતાં દોઢ પખવાટીયામાં
 જાન તત્ત્વત્રયી અને નવતત્ત્વની વિસ્તૃત પૂજાઓ રચી પોતાની
 સ્વ શક્તિનો ઉપયોગ કરી જનતા ઉપર નિઃસીમ ઉપકાર કર્યો છે.
 આ મુદ્રાંશ ઉપર ભણાવવા પંચ મહાવતની પૂજા પણ જેમણે
 દિવસના દુક સમયમાં રચી હતી. અષ્ટપ્રકારી પૂજાની પણ રચના
 આતુર્માંસમાં થઈ. આ સિવાય મહાવીર સ્નાત્રપૂજા પણ આજ
 રસામાં રચી હતી.

ચતુર્માંસ દરમ્યાન ચૈત્રપરિપાટી, પદ્મદર્શન અનેક ધર્માંદાખ્યાતાની
 પો આદિ અભૂતપૂર્વ કાર્યો થયા હતા. વિહાર સમયે રાધનપુરની
 ઇપીલ જનતા શોકાતુર બની હતી. વિહાર વખતના મંગળાચરણ
 અને માંજલાઓની રક્ષાબૂની વ્યવસ્થા માટે સચોટ ઉપદેશ આપતા
 મેક કમીટી તથા સારી રકમ થવા પામી હતી, જનતા હજી પણ એ
 કમયતે યાદ કરે છે. ચક્રવર્તીના ભોજનનો સ્વાદ પુનઃ પુનઃ રમરણ
 રથમાં આવે તેનાથી પણ અધિક શ્રી શંખેશ્વરપાર્શ્વનાથ ભગવાનની
 યમતકારી મૂર્તિના દર્શન કાંક્ષા ચરિત્ર નાયકના હૃદય પદ ઉપરથી
 ખસતી ન હતી. તે આકાંક્ષા પરિપૂર્ણ કરવા રાધનપુરથી વિહાર કરી
 તે તીર્થમાં પાછા પધાર્યા. વ્યાખ્યાન વાચરપતિજીના દર્શન અને
 વ્યાખ્યાન થવળ માટે રાધનપુરનો મોટો જૈન મંથ અત્રે મહારાજશ્રીના
 પધારતા પહેલાં આવી પહોંચ્યો હતો. આ સમયે નાનાલની રમ્મઓ
 તેમ કુબહારી મેઠ શ્રવાભાઈ પ્રતાપમી વિગેરે સહગૃહસ્થો મુખધર્મી
 તીર્થયાત્રા તથા મહારાજશ્રીના દર્શનાર્થે આવ્યા હતા. વળી આ પ્રસંગે
 ખાન્ધ મુનના પ્રખ્યાત ગૈયા આદગલ મોહનભાઈ સાથમાં આવેલ
 મેઠ ત્રીશળ ભાવનામાં અપૂર્વ રંગ જામતો હતો. વ્યાખ્યાનમાં પ્રવ-
 ન્નિ ઉપર સચોટ ઉપદેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

અને ભાવોત્પાદકતા ભવ્યભક્ષા દર્શનાભિજ્ઞોકેને અસાધારણ આનંદ ઉપજાવવા સાથે મોક્ષમણી સંપત્તિનો અંત્ય અર્થ છે. પ્રભાવક પંચાસરા પાશ્વનાથ પ્રભુના ગુણ ગૌરવથી ભરપુર ચરિત્રનાથકે રમેલી બાર ભાવનાની પૂર્ણ ધારાજ દાદથી પ્રભુ સન્મુખ ભજાવવામાં આવી હતી.

બોયળી તીર્થ—

ત્યાંથી વિદ્યાર કરતા બોયળી તીર્થમાં પધાર્યા. જે તીર્થની યાત્રા કરતા અનન્યાનંદનો અનુભવ મળ્યો. આ તીર્થનો સ્પર્શકરતાવેતજ બાલવયમાં તીર્થ સ્પર્શનાની મધુરી સ્મૃતિના મૃદુ અંકુશો હૃદય-ક્ષેત્રમાં રુપ્યા. “ અઢી વર્ષની બાલકુમરમાં દરબાર તુમ પાથો રે, મસ્તીજન સ્વામી આવ્યો તુમારો દરબારમા ” એવી સ્વકૃત સતવનાઓ સ્વમુખથી ઝરતી. કારણકે ચરિત્રનાથકની જન્મભૂમિ બાલશાસન ગામ આ પુનિત તીર્થથી ફક્ત ત્રણજ ગાઉ દૂર છે. એટલે બાલ્યાવસ્થાથીજ આ તીર્થની અપૂર્વ યાત્રાનો અલ્પમોક્ષ સમય અનેકશઃ મળેતો. પૂર્વાનુજૂત તીર્થની સ્પર્શના માનવોને અપૂર્વ આસ્વાદ કેમ ન ઉપજાવે ? ભગવાનની સાલગીરીનો પવિત્ર દિવસ નજીક આવતો હોઈ પુણ્ય ભૂમિમાં વિશેષ રોઝાયા. સાલગિરિનો અજન્મ મેળો જનમ્યો. હમરો માનવોના ટોળેટોળા ઉલગયા. આ સમયે પૂજ્ય અમીવિજયજી મહારાજ સપરિવાર અત્રે પધાર્યા હતા. જન્મે વિદ્વાનો પરસ્પર મળી ધન્ય સંતુષ્ટ થયા.

જન્મભૂમિમાં પધાર્યા—

ધણા સદૃશરથોના આગ્રહથી તેમજ વર્ગોનો આંતરો પડવાથી અને અનુભૂત સ્વજન્મભૂમિની વિવિધ સ્મૃતિઓની અગમ્ય પ્રેરણાથી વળી ધર્મના લાભનો હેતુ ધ્યાનમાં રાખી બાલકાસન પધાર્યો. અત્રેની જૈન જૈનેતર પ્રત્ય પોતાનાજ ગામના નરત્ન પધારતા હોઈ અચૂકપણે પ્રવચન પીચીવે અને દર્શનનો લાભ ઉઠાવતી. અત્રેની સ્થિતતા દરમ્યાન ધણાઓને દાડ, માંચ, રાત્રિભોજન વિગેરે પાપપરિહારોની પ્રતિજ્ઞા આપી, અનેકોને સદાચારી બનાવ્યા. પૂન, પ્રભાવના, નોશઁથી આદિ અનેક પ્રશ્નસનીય કાર્યો થયા. અત્રેથી મુજબ પધારતા ધર્મપ્રભાવના ધણી ચર્ચ, કાન્નુ કે સુગઝ એ પોતાના પૂર્વજોનું ગામ દર્શી અને મંથ જન્મજો એઓની પાસે ગયા.

યો દદાત્ કાશ્ચનં મેહં, શત્સ્નાં ચૈવ વસુંધરાં ।

પક્સ્ય જીવિતં દદાત્, ન તત્ તુલ્યં યુધિષ્ઠિર ! ॥ ૩ ॥

જે માણસ સોનાના મેર પર્વતનું અને આખી પૃથ્વીનું દાન કરે અને એક માણસ એકને અવિતદાન આપે તોપણ કૃષ્ણજી કહે છે કે હે યુધિષ્ઠિર તે બંને સરખા નથી અર્થાત્ અવધ્યા કરનારો મનીષાતો છે.

દ્વેમધેનુધરાવીતાં દાતારઃ સુલભા ભુવિ ।

દુર્લભઃ પુરુષો લોકે, યઃ પ્રાણિધ્વભયપ્રદઃ ॥ ૪ ॥

સોનુ, ગાય અને પૃથ્વીનું દાન કરનાર મનુષ્યો પૃથ્વીમાં સહેલાઈથી મળે છે પણ પ્રાણીઓને અભયદાન આપનાર પુરુષની જગતમાં દુર્લભતા હોય છે.

યાવન્તિ પશુરોમાણિ, પશુગાત્રેષુ ભારત ?

તાવદ્દર્પસદસ્રાણિ પચ્યન્તે પશુઘાતકાઃ ॥ ૫ ॥

હે ભારત ! પશુના શરીરમાં જેટલા રંગાટા હોય છે તેટલા દાનરો વર્ષામુધી પશુનોઘાત કરનાર નરકમાં પકાવાય છે.

ઉપરના શ્લોક ઉપરથી જણાશે કે, જૈનધર્મમાં તો નાનામાં નાના જીવોની દયાનુ સ્વરૂપ વીતરાગ પરમાત્માએ બહુજ સારી પેઠે બતાવ્યું છે. પણ બીજા ધર્મોમાં પણ દયા ધર્મના પાલન માટે કહેવામાં આવ્યું છે. જોઈ પણ ધર્મ દયાનો વિગેધી નથી. જે શાસ્ત્રમાં દયાનુ વિધાન નથી તે શાસ્ત્ર નહિ પણ અનેક લોકોને વધાવનાર એ ભાવ રાજ્ય છે. આજ્ઞાશક કેટલાક સ્વાર્થજિતિવાળા પેટ પોષકોએ રામન મહારામજીની ખુશામન કરવા અને તેઓની લોકપ્રિયતાને પોષવા ધર્મમાં પણ દિસાને ખુસારી છે. જોઈપણ જીવને મરવાનું ગમતું નથી. લગ્ને પછી ગમે તે રીતમાં ઉત્તમ પેટો દોષ તેજા લાંબી તેનું મરવાનું મન થતું નથી. ૧૬૫ છે ૧—

ધર્મનું મૂળ દયા—

દયા એજ ધર્મનું સાચું ગદર્ય છે. દયા દેવીની શ્રોત્રમાં દુનિ-
યાના અખિત્ર ધર્મનું ઓજસ ઓળપ્રોત યાય છે. જ્યાં દયા છે,
પ્રાણીઓના રક્ષણની સદ્ભાવનાઓ છે, ત્યાં સંપત્તિઓ અને આશર્યાના
પરસ્પર સાહેલીઓ બની દયાવંતની સેવિકાઓ બની રહે છે. જે માનવોના
રક્ત બિન્દુઓમાં પ્રાણી માત્રની દયા ધણે ધણે વહે છે. તેજ સાચા
માનવો છે. જ્યારે અનેક પ્રાણીઓના પ્રાણને પોતાના પાપી પેટના
ખાતર અને જીવદાના તુચ્છ સ્વાદની પરિપૂર્તિ માટે ખંસ કરનારા
માનવો નહિ પરન્તુ દાનવો છે. જંગલના નિર્ઝરણના પાણી પીનારા
અને તૃણ ખાનારા કાતરનેત્રોવાલા મૃમલાઓના ઉપર કૂર હાલના
શિકારીઓના તીક્ષ્ણ તીરો કેવી અગમ્ય વ્યથા હિમ્ન કરતા હશે તે
તો બિચારા એ તીરોની વેદનાને સહન કરનારાજ નહો? એ બીચારા
જંગલી શ્વાપદો કયા ન્યાયાધીશ પાસે આ ફરીયાદનો પોકાર કરે ?
અન્યના પ્રાણને હરનારા પોતે પોતાની જાતને શું અમર સમજતા
હશે ? શાસ્ત્રકાર કહે છે કે:—

દદાતિ દુઃખં યોઽમ્યસ્ય ધ્રુવં દુઃખં સ વિન્દતે ।

તસ્માન્ન કસ્યચિદ્ દુઃખં, વ્રાતવ્યં દુઃખમીરુણા ॥ ૧ ॥

જે માણસ બીજાને દુઃખ આપે છે તે પોતે જરૂર દુઃખનીજ
મેળવે છે. માટે દુઃખથી કરનારાએ બીજાને કદિ પણ દુઃખ આપવું
જોઈએ નહિ. ગુન્દાદિ પુરાણમાં પણ જીવદયાની પુષ્ટી કરનારા
શ્લોકો છે:—

ઘર્મો જીવદયા તુલ્યો, ન ક્ષ્યાપિ જગતિ તલે ।

તસ્માત્ સર્વધ્યત્નેન, કાર્યા જીવદયા નૃમિઃ ॥ ૨ ॥

જીવદયા તુલ્ય બીજને ક્ષાપિત્ત જગતમાં ધર્મ નથી, માટે સર્વ
પ્રયત્નથી માણસોએ જીવદયા કરવી જોઈએ.

યો દયાત્ કાશ્ચનં મેરું, કૃત્સ્નાં ચૈવ ઘસુંઘરં ।

एकस्य जीवितं दद्यात्, न तत् तुल्यं युधिष्ठिर ! ॥ ૩ ॥

જે માણસ સોનાના મેરૂં પર્વતનું અને આખી પૃથ્વીનું દાન કરે અને એક માણસ એકને અપિતદાન આપે તોપણ કૃષ્ણુજી કહે છે કે હે યુધિષ્ઠિર તે બંને સરખા નથી અર્થાત્ જીવલેખા કરનારો ચઢીયાતો છે.

हैमधेनुधरादीनां दातारः सुलभा भुवि ।

दुर्लभः पुरुषो लोके, यः प्राणिष्वभयप्रदः ॥ ૪ ॥

સોનુ, ગાય અને પૃથ્વીનું દાન કરનારા મનુષ્યો પૃથ્વીમાં સહેલાઈથી મળે છે પણ પ્રાણીઓને અભયદાન આપનાર પુરુષની જગતમાં દુર્લભતા હોય છે.

यायन्ति पशुरोमाणि, पशुगात्रेषु भारत ?

तावद्वर्षसहस्राणि पच्यन्ते पशुघातकाः ॥ ૫ ॥

હે ભારત ! પશુના શરીરમાં જેટલા રંવાટા હોય છે તેટલા હાનરો વર્ષસુધી પશુનોઘાત કરનારા નરકમાં પકાવાય છે.

ઉપરના શ્લોક ઉપરથી જણાશે કે, જૈનધર્મમાં તો નાનામાં નાના જીવોની દયાનુ રચણ વીતરાગ પરમાત્માએ બદૂજ સારી પેઠે બતાવ્યું છે. પણ બીજા ધર્મોમાં પણ દયા ધર્મના પાકન માટે કહેવામાં આવ્યું છે. જોઈ પણ ધર્મ દયાનો વિગેધી નથી. જે શાસ્ત્રમાં દયાનુ વિધાન નથી તે શાસ્ત્ર નહિ પણ અનેક લોકોને વધારનાર એ ભાવ શાસ્ત્ર છે. આજ્ઞાપૂર્વક જેટલાક સ્વાર્થવૃત્તિવાળા પેટ પોપડોએ રાગ મદારાગઓની પુરુષાર્થ કરવા અને તેઓની ડોહાપતને પોષક ધર્મમાં પણ દ્વિસાને પુસાડી દે. જોઈપણ જીવને મરવાનું મરવું નથી, ભલે પછી મમે તે રેનિમાં ઉત્તમ રસો દોય ને પણ ત્યાંથી તેનું મરવાનું મન ચતું નથી. ૧૫ છે ૩—

જવાથી તામ્રસિંહજીના હૃદયમાં અજગ પલટો થયો. તેમના કેટલે અનુયાયીઓ પણ ચરિત્રનાયકનાં ભકતો બની ચૂક્યા. અને ધણે પ્રતિજ્ઞા સ્વીકારી સ્વચ્છવનને કૃતાર્થ અમુક અંશે કરવા ભાવ્યજાણી બન્યા.

હિંસાબંધ

કોટાસાગરમાં ચરિત્રનાયકના પંદર દિવસના નિવાસ દરમ્યાન હોટેલ તામ્રસિંહજીનું હૃદય દયાલાવથી આડું બન્યું. પ્રતિવર્ષ દશેરાના દિવસે એક બકરે લટકાવી તોપના ઝોળાથી ઉડાવી મૂકવામાં આવતું હતું તે બંધ કરવામાં આવ્યું. વગી ઉનાળાની પાટીમાં એવી ધાતક પ્રદેશ હતી કે ગામના તમામ દાકરડાઓ અણીદાર ચરો સહિત જંગલમાં જાય અને હનરો મુંગા પ્રાણીઓનો વધ કરે. જે પ્રાણીઓને વધે મૃત્યુમાં હણે તે બહાદુર અને વીર કહેવાય. અને તેને દાકર સાહેબ તરફથી સરપાવ (ધનામ) આપવામાં આવતો. આવા દિવસોમાં ખીચારા કુંભારોનો જંગલમાં પાણીના માટલા ભરી ભરીને કુઓ નીચી જતો. તેઓ પશુ આહવા કે આ પાપ મહારાજથી બંધ કરાવે તે ધણે જ સાચું રમત રમત ખાતર, કાલિક વિદ્યાસો ખાતર હનરો મુંગા પ્રાણીઓને મારવાની ધાતક પ્રવૃત્તિનો ચરિત્રનાયકના ઉપદેશથી દાકર સાહેબે પ્રતિરોધ કર્યો. જેથી હનરો મુંગા પ્રાણીઓ તથા કુંભારો મુખી થયા.

અજગ છાપ

વ્યાખ્યાન વાચકપતિજીનું વ્યાખ્યાન પ્રતિદિન સાંજગણું એ તે દાકર સાહેબની રોજીંદી આવરણક ક્રિયા જેનું જતી ગણું હતું. એ હૃદયંગમ વ્યાખ્યાનો શ્રવણ કરવા જૈન જૈનેતરોની મોટી મેદની જામતી. દરેક મનના અનુયાયીઓને ધર્મનું રહસ્ય જાણવાનું મળતું. ધર્મનો સ્વીકાર અને પાપનો પરિહાર સદૃઢ કોઈ સદેશાધ્યયી કરી દે એવો વ્યાખ્યાનપ્રવાહ અવિરત ચાલતો. વ્યાખ્યાનમાં ખાસ કરીને સર્વ

પ્રાણીઓના પ્રાણની રક્ષા, ધર્મના નામે, પર્વના નામે, કુળ રિવાજોના નામે થતી ધાતકી દિસાના પાપો અને તેના કદુક ફલો વિગેરે વિષયો રાખ્યા હતા. રાત્ર અને પ્રત્ન બન્નેનો પરસ્પર કેવો સંબંધ હોય, સત્તાધીશોનો પ્રત્ન સાથે કેવો વ્યવહાર હોય ? નિર્દોષ અને નિરપરાધી પ્રાણીઓનું પીડન ચતુ' હોય ત્યાં સાચા ક્ષત્રિયોની ક્ષત્રિયવટ કેવી જાગે ? દયાપાત્રન માટે વેદો, સ્મૃતિઓ, અને ઉપનિષદો શું ઉપદેશો છે ? ધર્મના-પર્વના નામે ધાતકી પ્રવૃત્તિ કયારથી આરંભાઈ ? રાત્ર મહારાત્રનો આ પ્રવૃત્તિમાં વિશેષ રસવાદા કયારથી બન્યા ? સત્તા-ધીશોના રનેલીઓ અને સત્તાહકારો કેવા હોવા જોઈએ ? વિગેરે અસરકારક રીતે સર્વે પોષ્ટ ઉપર એવું તો વિવેચન કર્યું કે હાકોર સાહેબ તથા તેમના અનુયાયીઓ પર અજળ છાપ પડી.

અનેરો ઈસારો

સુર્યોદય પહેલા જામેલી લાશીમા સુર્યોદયની સચિત્રા અને છે. ધૂમાડાના ગોટગોટથી છવાઈ ગયેલું રયામ ગગન સમીપમાં અગ્નિનું અનુમાન કરાવે છે. ગગનમાં ચક્રિદિશિ ફરતેલી ઝુંબવાલી પ્લગ્ન ચૈત્યનું પરિચાન પેદા કરાવે છે. ધુધરીના અને ધંટાના રત્નકાર અને ટંકારની મધુરશ્વનિ ગજગજ અથવા ગુરુગ વર્ગની કદબના કરાવે છે તેમ આજના ચરિત્રનાયકના શ્રીમુખથી અમૃતમય દયાના ચિન્હને ઝરાવતો ઉપદેશ વરસાદ હાકોરસાહેબને અનેરો ઈસારો અને અસર કરનારો નીવડ્યો.

હાકોરશ્રીનું નિવેદન—

ખૂદ હાકોર સાહેબે ઉજા ચંદ્ર વિનમ્રભાવે ચુરહેવને જાણ્યું કે આપના ઉપદેશનો ઉદ્દેશ હું મંપૂર્ણ સમજ્યો છું. આજે હમારો દિસામય કુલપર્વનો દિવસ હતો. હમરો મુંજા પ્રાણીઓની દિસા શરી હમો યોરપાપના ભાગીદાર બનને પરન્તુ આપશ્રીના દયામય ઉપદેશની હમોએ તે પાપ પ્રવૃત્તિનો નિગેહ કર્યો છે. અને વધુમાં

જાણ્યું કે પ્રતિવાદિને માટે સદંતર આ ચાલક પ્રવૃત્તિને મારી સનાતન
મામોમાં નાશ કરીશ. આ સમાચાર સાંભળી આખી ગ્રામી જુલક થઈ.
અહાહા ? હવેનો પ્રાણીઓની રક્ષાનું અનર્થ પુણ્ય ચરિત્ર વિશુદ્ધ
ઉપદેશથી ઉપાસનું હતું.

જાહેર નામું—

તપ્તસિંહજીની હૃદય જૂમિશ કોમળ, દયાળુ અને સરસ હતી.
ફક્ત સદગુણો જોગ અને ઉપદેશ વૃદ્ધિનીજ જરૂર હતી. જે અર્થ
નાયકની ઉપદેશ વૃદ્ધિ થતાં તેઓના હૃદયમાં ધર્મના મુંઝવે વૃદ્ધો ઉદ્ભવ.
ઉપદેશની ઉડી અસર થવાથી દોકોરથીજ એ પરસ્પરી સહોદરના વેગ
દયા પાલનતા વિગેરેની પ્રતિજ્ઞાઓ સ્વીકારી. એટલુંજ નહિ પણ પોતાના
શબ્દમાં દિવસ આદિ પાપોને અટકાવવા કોશિષ કરી પ્રતિવા
દશેરાના દિવસોમાં, અને પર્વપૂર્વના દિવસોમાં ધર્મના નામે અમર
કુલામારથી કોઈપણ પ્રકારે પોતાના સત્તાના ગામોમાં કોઈપણ અર્થ
પ્રાણી વધ ન કરે તેનું જાહેરનામું પ્રગટ હતું. તેની અક્ષરજ્ઞ નહોત
નીચે પ્રમાણે છે.

જાહેર નામું

શ્રી દરબાર તાલુકા કટોસણ

આર્થ આ તાલુકાના તમામ લોકોને ખબર આપવામાં આવે
છે કે આ તાલુકામાં દેવીના નામથી દરેક વર્ષે દશેરા (વિજયાદશમી)
ના દિને કેટલાક નિરપરાધી પ્રાણીઓનો પ્રયોગન વિના વધ કરવામાં
આવે છે. એ રિવાજ કોઈપણ રીતે પસંદ કરવા લાયક નથી. આનાથી
ઉદ્ભૂત નુકસાન ઘણું છે. અને એવું કરવાથી દરેક ધર્મના મૂળ સિદ્ધાંત
જે દયા છે તે કોઈપણ રીતે પાલન થતો નથી. તેથી હરસાથ દશેરાને
દિને અને આવશ્ય વધ ૧૨ થી લાદવા મુદ્દા મુધી અર્થાત્ જોનોના

પર્યાપ્તપર્વના તહેવારના દિન હોવાથી જૈન મુનિ મહારાજ જૈનરત્ન વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિ મુનિ મહારાજશ્રી લખિવિગ્નવજ્રના સદુપદેશથી ખુશ થઇને એ દિવસોમાં પણ હમારા તાલુકામાં પ્રાણી વધ બંધ કરવામાં આવે છે.

અર્થાત્ ઉપર જણાવેલ દિવસોમાં આ તાલુકાના કોઇપણ ગામની હદમાં કોઇપણ શખ્સ કોઇપણ પ્રાણીનો વધ ન કરે એવું ફરમાવવામાં આવે છે જો કોઈ એવું કરશે અને જાહેરમાં આવશે તો તે માણસ શિક્ષાને પાત્ર થશે એ જાણવું. આજ તા. ૧ માહે માર્ચ સને ૧૯૨૪ ના દિને મારી સહી તથા કોર્ટના સીલ સાથે એ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે.

કટોસણ તાલુકા
ઓશીસમાંથી
તા. ૧-૨-૨૪
મુ. કટોસણ.

SHRI TAKHATSINGHJI
હાકોરશ્રી તા. કટોસણ
LALCHAND M. SHAH
કામદાર તાલુકા કટોસણ

નકલની જગ્યા માટે જૈનરત્ન વ્યાખ્યાન વાચરપતિ મુનિ મહારાજ
શ્રી લલિતવિજયજી મહારાજ તરફ વંદના આથે રવાના.

Lalchand M. Shah.

આ પ્રમાણે વિદ્વાન્ મુનિવરો દોકાર વિગેરેને પ્રતિબોધ કરવા
પણે અને દયા પાત્રનું રહસ્ય સમજાવે તે ભારત વર્ષમાં મુજબ
પશુ પંખીઓની નાહક યતી હિંસા ધણીજ અટકી જાય.

પ્રકરણ ૨૨ મું.

અમદાવાદ પ્રયાણ—

ત્રેથી નવ સાધુઓની સાથે વિહાર કરી ગામેમાં
વીરવાણીનો સ્વદેશ પાસેવતા ઓગણીજ પધાર્યા,
અમદાવાદ સદેર અત્રેથી ધણું નશ્વકમાં હતું.
જે જૈનપુરીના નામે ઓળખાય છે. જ્યાં
અનેકાનેક ગગનચુંબી જૈન દેવોની હારમાલા
છે. જેમાં પ્રાચીન-અવ્ય અને વિશાળ જિન-
પિઓ દર્શનીય છે. જેના દર્શન કરવાની

સગવડપણે હવે આશંકા થઈ. વળી વસોટદ તપોમુર્તિ પ્રશાંતપ્રકૃતિ
બ.સ.૧૯૧૨ કીમદ વિગ્ધસિદ્ધિમુરીપરંત મદાગજ અત્રે વિદ્યમાન

દના. તેમના દર્શનાથે અમદાવાદ વિદ્યાશાળામાં ઉપાધ્યયે પદ્માય
શાન્તમુદ્રાભિરામ બાપજી મદારાજને વંદન કરી જીવનની કૃતજ્ઞતા
માનવા લાગ્યા.

ગુણામહિતા—

ગુણામહિ વયોરૂઢ આચાર્ય મદારાજને પણ ચરિત્રનાયકની વાં
વિચારોથી મેળવેલ નિષ્કંટક વિપુલ કીર્તિની જાહેર લેકચરોહાર દળો
જીવોને અપેક્ષ સદાચારી જીવનની મુકનકડે ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા કરી
અને ભાવિમાં વિદ્યમાન સક્રિયો. અતીવ ઉજ્જવલ અને ક્રે
આધિવંચનો ઠાકરા. બસ આ સમયના મેદાપથી ચરિત્રનાયકના ક્રે
પૂ. બાપજી મદારાજની નિર્દોષ ધર્મપ્રીતિ અવિદ્ય બધાણી. તે
અઘાવધિ જેવીને તેવીજ નહિ બહો વૃદ્ધિગત થતી આવે છે. ચરિ
નાયકનો પણ તેઓથી પ્રત્યે પૂજ્યભાવ વધતો ગયો.

એક માસની સ્થિરતા—

અમદાવાદની જનતાના અતીવ આમદથી લગભગ એક માસની
સ્થિરતા કરી. અત્રેની જનતાને ચરિત્ર નાયકનો પ્રથમજ પરિચય હતો
હંમેશ વ્યાખ્યાનો થતા જનતા વિદ્યાજ મંખ્યામાં આવવા લાગી. કેટલેક
સમય વિદ્યાશાળાનો વિદ્યાજ હોલ હોવા છતાં જનતાને ખેસવાની સીં
થતા રહેતી. વ્યાખ્યાનની એવી અજબ પ્રભા પડી કે સૌ ઠાક કુન્નવી
આવરપક વ્યવસાય મૂકી મૂકીને વ્યાખ્યાન સાંભળવા આવતા હતા
ચરિત્ર નાયકની ભર સુવાનીની અજબ સક્રિય શુદ્ધ અને મધુર ખર્મ
અગાધ શાસ્ત્રનું તત્ત્વ જ્ઞાન તથા લલિત વિસ્તારનું વાંચન એટલે જનત
મુગ્ધ અને એ સ્વાભાવિક હતું.

વીરવિજયનું જન્મ કલ્યાણક—

મંવન ૧૯૮૦ ના ચૈત્રમાસની ત્રયોદશીના દિવસે વીરજન
કલ્યાણક ઉત્પન્નનો પ્રથમ પણ આવી લાગ્યો. પ્રથમથીજ એ બાળ

તની બાહેર ખમરો પહેલી ગૂંથી હતી. હમેશ કરતા આજે તો માનવ મેદની મોટા પ્રમાણમાં ચરિત્ર નાયકના મુખથી વીર ચરિત્ર શ્રવણ કરતા આનંદ શાગી, યથોચ્છ આચાર્ય દેવ શ્રીમદ્ વિગ્ન્ય સિદ્ધિચરિત્ર શરણ મહારાજ અધ્યક્ષતામાં બીરાજ્યા, શરૂઆતમાં પ્રભુ સ્તુતિ કર્યા બાદ ચરિત્ર નાયકે વીરપ્રભુનું જન્મ કથ્યાબુદ્ધ ઉજવવાનો હેતુ શે ? ક્યા ઉત્તમ આત્માઓનું જન્મ કથ્યાબુદ્ધ ઉજવાય ! વીરપ્રભુએ કેવળ નાનતી પ્રાપ્તિ કરી લોકોને ત્યાગનો મહેશ પાકવી. ચારગતિમાં સખ હતી દુનિયાને કેવી રીતે ઉદરી ? તેઓએ કેવા પ્રકારની ધોર તપશ્ચર્મા કરી ? માનના મર્જમાં પ્રતિષ્ઠા લેવાનો મુખ્ય હેતુ શે ? કપિલ અંદીપણ ધર્મ છે અને ત્યાં પણ ધર્મ છે એ ઉત્સુક પ્રશ્નભાષી કેટલો મંસાર ભર્યા ? વિગેરે પોષ્ટો ઉપર લગભગ અઢી કલાક સુધી યુક્તિ પ્રયુક્તિ આપી સુંદર વિવેચન કર્યું હતું.

ચિનતિનો અગ્નીકાર

અમદાવાદની જનતાએ ચરિત્ર વિભુને ચાતુર્માંસ કરવા ધણી આગ્રહ બરી ચિનતિ કરી પરંતુ પુનઃ આચાર્ય દેવની છાયામાં જવાનું રેવાથી ચિનતિનો અગ્નીકાર કરી ત્યાંથી વિહાર કરી ખેડા માનર વિગેરે તીર્થસ્થાનના હતા રાયાપુરીમાં પધાર્યા. ચરિત્ર નાયકના પધારવાથી રા. પીના મંચને અતીવ આનંદ થયો. સુરેવના હર્ષન થતાં મંચે ન. પકના મેઝમેઝ પ્રચરિત થવા. તેમજ સુરેવની ઠાણુબર નિર્મિત બનેલી મંચે અને દિવ નાન રાનો કે ચરિત્ર નાયક પર ના. પીના સન્નિધિ મંચે પાવના સન્નિધિ ન વર્ણવતી રેવા ?

રીક્ષાની કેકટરી—

૧. રીક્ષાની કેકટરી એક શામળ છે. ત્યાં રીક્ષાની કેકટરીની કેકટરી એક શામળ છે અને રીક્ષાની કેકટરીની કેકટરી એક શામળ છે ત્યાં રીક્ષાની કેકટરીની કેકટરી એક શામળ છે.

પ્રતિ આદર ભક્તિ અને શ્રદ્ધા આ ગામમાં અપૂર્વ તરી આવે છે. અરે દીશાની ફેક્ટરી તરીકે આ ગામ પંકાયેલું છે. અત્રેના ભગમંદિરમાં મંપ્રતિ રાગના વખતની પ્રાચીન અને દર્શનીય શાસ્ત્રીય ભગવાનની પ્રતિમા છે. અત્રે એક આલીશાન નૈન શાનમંદિર હોય તેના ખર્ચે બનાવેલ છે જેની ખુશ્બી મૂકવાની ક્રિયા (Opening ceremony) શ્રીમંત ગાયકવાડ સરકારના હસ્તે કરવામાં આવી હતી. આ શાન મંદિરમાં પ્રાચીન અર્વાચીન લખ્ય અને અલખ્ય પુસ્તક અને પ્રતોનો મંમદ સારા પ્રમાણમાં છે. જેનું આજ અત્રેના શ્રી કાગળ પૂર્વક કરે છે.

પન્થાસણનું આગમન—

અમદાવાદથી પૂજ્યપાદ શાસન પ્રભાવક ઉપાધ્યાયશ્રી મહારાજ શ્રીમદ્ વીરવિજયશ્રી મહારાજના વિદ્વાન્ સકલામમ રહસ્યવેદી શિવ રત્ન પૂ. પન્થાસણ મહારાજ શ્રીમદ્ દાનવિજયશ્રી મહારાજ અવધ આચાર્ય દેવેશ શ્રી વિજય કમળશ્રીશ્રીશ્રી મહારાજના હોન અને સેવાભિલાષાના મહત્ત્વ હેતુથી વિદ્યાર કરી જણી મુકામે તેઓની જત જાયામાં પધાર્યા. નિરપેક્ષ શીરોમણિ મુરિગેખરના દર્શન વંદનારી અત્યંત ફનફૂલ થયા.

સૂયડાંગ સૂત્રની વાંચના—

અત્રે પહેલાના ચાતુર્માસમાં આગેવાન આવડોના આમદર્થ વ્યાખ્યાનમાં વિગેષ આવરયક સૂત્રમાં આવતા અગીઆર ગાંધારોને વિવિધ શરૂ કર્યો હતો જેમાં રહેલી ન્યાયની પંક્તિઓ અને તત્ત્વની શ્રીજીવરત્ને સારી પેઠે સમજાવતા વ્રમજગ જ માસના વ્યાખ્યાનમ પછી પુરો થયો ન હતો. હજી પછી ને વ્યાખ્યાનને લોકો પાદ કરે છે આ ચોમાસામાં મુશ્કેલી સૂત્રની વાંચના શરૂ કરવામાં આવી હતી.

અવિરત પરિશ્રમ—

પન્થાસણ મહાસત્ત્વના અતિ આગ્રહથી અને સરિશિષ્ટની પ્રેર-
નાથી આ આતુર્ભાસમાં ભગવતીમૂર્તિના યોગોદ્ધત્તની ક્રિયા પન્થાસણ
શ્રીમદ્ દાનવિજયણ મહારાજ પાસે શરૂ કરી. યોગની ક્રિયા તથા
તપશ્ચર્યા કાલ્ય મંદળ આદિનો પરિશ્રમ ચાલુ હોવા છતાં છતાં
ધ્રોતૃદંતે વ્યાખ્યાન મંભગાવવામાં અને સ્વશિષ્ય મુનિરાજ શ્રી લક્ષ્મણ
વિજયણ મહારાજ આદિ સાધુ સમુદાયને અનુયોગદ્વાર પત્રવચ્ચા તથા
જૈન જ્યોતિષિનો અપૂર્વ ગ્રંથ આર્યસંસ્કૃતિની વાચના આપવામાં બહુજ
અપ્રમત રહેતા, ચરિત્ર વિશુદ્ધિ અપ્રમતતા, મંથમપાલનની અપૂર્વ ભાવના,
જ્ઞાન ધ્યાનની પરાયણતા અને શાસન પ્રભાવના કરવાની ધગશ વિગેરે
ઉચ્ચવધ શુણ્ય જોઈ જાણીની જનના ઘણી અગ્નયણી પામી હતી. સૌકોષ
દાનના કે પન્થાસપદવીની સાથે આચાર્યપદપાન થાય તો કેવું સાહે ?

આદર્શ જીવન—

આ વખતે પન્થાસણ શ્રીમદ્ દાનવિજયણ મહારાજ પગ્ન હાજર
હતા તેઓ પોતે અત્યંત શુણ્ય હોવા સાથે નિર્દોષ અને આદર્શ જીવન
વાદિકામાં અનેક ઉપકાર કૃત્યોની સૌરભ પ્રસારી રહ્યા હતા. હજારોને
જૈન ધર્મ સન્મુખ જનાવી ધર્મનું સ્વરૂપ સમજાવી, મુદ્દતરંગી ધર્મ
ભાવના જગાવી રહ્યા હતા. જૈન સિદ્ધાન્તના જોડો અગ્રાધ અને અગ્રોહ
પરિમાની હતા. નિગૂઢી અને નિરાંતર જીવનથી અનેકોપર ત્યાગની
વાચ પાડતા અને તેવા મંથોગ્રામાં સાથે સાચું કદી દેવાની નિહરતા
અને વીરતા તેઓમાં જગતની હતી. અપ્રમતતાથી જ્ઞાન ધ્યાનમાં અને
સવરૂપ ક્રિયાની અગ્રાધનામાં સમય વ્યતીત કરવો એ જોડોનું
જીવન નવ હતું. શિષ્યમૂળે તત્ત્વનો યોધ કરાવવો, મંથમની નિર્મલતા
કરવા વિગેરે વિષયોનો ચત્ત ધત્ત સ્વયં અને આગમીય દત્ત
તત્ત્વોને અગ્રમ ૨ જેવા પાત્રો જોડા પથમાં હાવી પ્રતોના ઉચ્ચ

આપનામાં જેઓની વિદ્યા અને તીક્ષ્ણમતિ અને પ્રસિદ્ધ હતી
જ્યોતિષના મન્થોના પાત્ર જેઓ કિંમ અભ્યાસી હતા. શ્રીમંતે અમ
ગામકવાડ મહારાજને પાત્ર જેઓએ પોતાના વિદ્વાતા હયાં વ્યાખ્યાનને
લાભ આપ્યો હતો. જ્ઞાન ખ્યાનની આથે તપશ્ચર્યામાં પણ પોતે રમ
હતા. આચાર્યદેવેશ પ્રતિ તેઓથીની બહિષ્ પ્રેમ અને વિનય કે
અનુભવ હતો. શાન્તમૂર્તિ શ્રીમદ્ દંત્રવિજયજી મહારાજ તથા શ્રીમ
વલ્લભવિજયજી મહારાજ (દાદા વિજય વલ્લભમુનિજી) તેમજ અ
નિપુણ અને અનુભવી મુનિશ્રી અને શ્રાદ્ધગ્ન્ય સિદ્ધાન્ત, જ્યોતિ
પ્રકરણ, વિધિવિધાન સંબંધી પ્રશ્નોના અનેક પત્રો જેઓના
મોકલના, જેના ઉત્તરો પંચાસજી મહારાજ એવી ૨૫૫ સમજીતી પત્રો
આપનાં કે જે જગતભેરી પુણ્યગ્રંથો પ્રસન્ન થઈ અમાપ રમજીતી
પર ધન્યવાદ આપી ગૌરવ લેતા, સાસન પ્રભાવનામાં સાસન સંસ્કાર
જેઓ કટીગદ્ધ રહી પોતાની સાસન ધનસ મદદ કરતા

સુરિશેખરે જણાવ્યું—

ઉપરોક્ત ગુણકલિત પંચાસજી મહારાજ શ્રીમદ્ દંત્રવિજયજી
મહારાજ તથા ન્યાયશાસ્ત્રાદિમાં નિપુણ, તકવાદમાં કુશામતિમંત્ર
વ્યાખ્યાન વાચકપતિ શ્રીમદ્ લલિતવિજયજી મહારાજને સુરિશેખરે
મધુર ધ્વનિએ જણાવ્યું કે દિન પ્રતિદિન મારી વૃદ્ધાવસ્થા જોવી
જતી હોઈ તમે જાનેને દુઃ આચાર્યપદ સમર્પણ કરવા હિંમત ધૂં.
બસે તમે હિંમત કે ન હિંમત. જાને મહાત્માઓએ દાદા જોડીને
જણાવ્યું કે, આપથી આ મહાત્મા પદનું જોખમ હોતે આપવા હિંમત
હો તે હમો પૂર્ણતયા જોખાવી શકીએ કે કેમ ? તે વિચારનીય છે.
'દીરા મુખમે ન દહે લાખ હમારા મોલ' એ કહેવન મુજબ ખરેખર
જાને મહાત્માઓ આ પદને મુગ્ધાભિન કરી શકે એવા દોવા જનાવ
પાત્ર પોતે તે વગર માટે અનિચ્છા કરે છે. કહ્યું કે કે—

ગુણાઃ સર્વંત્ર પૂજ્યન્તે આટોપૈઃ કિં પ્રયોજનમ્ ।

વિક્રિયન્તે ન ઘણ્ટામિઃ ગાવઃ ક્ષીરવિવર્જિતાઃ ॥ ૧ ॥

સર્વંત્ર ગુણો પૂજ્ય છે. આટોપનું શું પ્રયોજન છે. દુધવગરની
માય માત્ર ઘટાથી વેચાતી નથી.

જેઓ ગુણ ગરિષ્ઠ છે, જેઓ પરોપકારમાં પરાયણ છે, જેઓ
શાસનના હમરો કાર્યો પ્રતિકૃષ્ઠતાને વિપુલ સંપત્તિઓ માની કરવા
સમર્થ છે, તેઓને પદવી મળે તોયે શું અને ન મળે તોયે શું ? મદદ
પુરોગે સ્વમાન ગૌરવની આકાંક્ષા હોતી નથી. પરંતુ શાસન પ્રભાવના
કરવાની તે પૂજ્ય પુરોગના હૃદયમાં લાગણી હોય છે.

વિચારની મક્કમતા—

ઉભય મદદમાંઓને આચાર્યપદ અર્પણ કરવું તે મહીઓને
શાળાકીર કરવા જેવું હતું. ગુણી જનેને સ્વગુણ પ્રકાશવાની નોખત
બળવધી પડતી નથી. નહિ વસ્તુરિકામોદઃ શપથેન વિભાવ્યતે ।
મારા સમ આ કરુણીની ગંધ છે એમ મોગનખાઇ એની ગંધ બહાર
કરવી પડતી નથી. તેની સૌરભગ એવી છે કે વિના કહે પ્રસરે તેમ
ગુણવાનોના ગુણ કુમુઓની સૌરભ આપોઆપ પ્રસરે છે. પન્થાસથ
શ્રીમદ્ દાનવિગ્નમથ મદદાગર તથા આખ્યાન વાચરપતિ શ્રીમદ્
હિમવિગ્નમથ મદદાગરનો અગ્રણ્ય પ્રભાવ અને શાસનમેવા તથા
વિક્રતા વિના પદાર્પણે જગ બહાર હતી. આચાર્યદેવેશ તેઓની
કમળ નહિ દોષા જતા પળ પેનાના વિચારની મક્કમતાથી જગપાળ
હતા નહિ.

મંમન રહેવું પડયું—

અને રહેના આગેવાન શ્રવણ વર્ગ પળ તે અને મદદાગરોને
તે પદ સંસ્કાર કરવા સ્વીકાર આપ્યો કર્યો. શ્રી આચાર્ય અને
મદદાગરોની કમળ નહિ તે જ મદદાગરોને મંમન રહેવું પડયું.

માનવ પ્રકૃતિ એવી છે કે હિંસ્ર સ્થાન ઉપર આરુઢ થવા કુદ
પ્રેરણા છે; પરંતુ હિંસ્ર સ્થાનની મદદતા અને જોખમદારી સમ
પોતે તે સ્થાનથી અલ્પેશ રહી અને તેટલી સેવા જનવચ દરેક
કેવળ સ્વમાનના પૂર્વરીઓ પોતાની સવના અને મૌરવની અ
ભાવના વમજમાં મુગ્ધવાઈ પોતાનું જીવન તે તે અભિલાષના અ
કુંડમાં ફોમે છે. નિઃશૂદી મદાત્માઓ તો મુગ્ધાદી બની મુગ્ધ પ્રા
જેખનામાં જીવન ઉત્તરવચ અને આદર્શ બનાવે છે. શૂદીશૂનો સન
કે મૌરવખાનર ધમપજાડા કરી અન્યના મુલોદકર્ષિને અપકર્ષિ
પોતેજ મુગ્ધા છે. એવો ડોળ કરે છે પોતીશ્વર તો પર કુદ
વૃદ્ધિમાં પોતાની ઉત્તરિજ માને છે. ત્યાગે ઉસડી આગે એ રે
મુજળ જેને જે નથી જોઈતું તે અનાયામે આવી મળે છે.

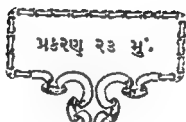
વક્રાદારીની કલ્પિતતા—

પોતાના શિષ્ય પોતાની પાટને શોભાવે તેવા વિદ્યાર અને
આદિત્રપાત્ર દોષ તો તેઓને યોગ્યપદથી વિભૂષિત કરવો એ ઉદ્દેશ
અને અવસરન મુરવયોનું પરમ કર્તવ્ય છે. પરંપરાગત અભિલાષ
પ્રથા છે. જૈનશાસના સંભ કહે, જૈનશાસનના રખેવાણ કહે
જૈનધર્મના ઘોળક કહે તો તે વર્તમાનકાળમાં આચાર્ય ભરતે
મનાય છે. આ મહત્વ પૂર્વપદ મદાત્મ કરવામાં જોટલી કુશલતા તરી
તેનાથી કમગણી એ પદને વક્રાદાર રહી એને દીપાવવામાં છે. રોજા
દીનો આ મહાન પદને લઈને શાસનની ઉગ્રાદના—અપજાજના કેટલી
સ્વયં દુર્ગતિના ભાગી થઈ જોગા ભક્તોને પખ ભાગી બનાવે છે.
ભારે સ્વપર સિદ્ધાંતના પારંગન, પોતાના ગચ્છમાં સારણ વાત્સ
અને ચોયણા હાસ પોતાના શિષ્યોને ગંધમની આરાધનામાં તત્ત
રાખવાવાલા, શાસન ઉપર આવની આશિતોને પોતાની ચક્તિ ગોપલ
વિના ફર કન્યાગ, અધર્મના પ્રચાર વખતે પોતાના માનને ખાત
ખોટી ચાંનિને નહિ પકડનાગઓ આ પદને દીપાવી શકે છે. આવી

વેરદ વર્તન કરનારા એ પદની ઠેકડી કરાવે છે અને લગ્નવે છે. માલી આરામને અને તેમાં રહેલા નેત્રાલિરામ નાબુક નાબુક મનોરમ ડોડવાને પુનઃ પુનઃ સીચે તપાસે કેળવે તોજ તે આરામની વિવિધ જાણી શોભા પ્રેક્ષકોના નેત્રને કમનીય બને છે. તેમ ગચ્છાધિપતિઓ પોતાની ગચ્છની અને ગચ્છમાં રહેલા સાધુઓની ઉત્તમ દશા માટે સાવધગિરિ પુરી ગમે કે નેથી અન્ય ગચ્છના સંવમ ક્રિયામાં સિધિશ થયેલા તે આદર્શ ગચ્છનું અનુકરણ કરતા શીખે, પદ લેનાર કરતા પદ અપાળુ કરનાર દીર્ઘ લક્ષ્યથી પૂર્ણ પરીક્ષા કરી યોગ્યનેજ તે પદથી વિભૂષિત કરે એ હિતાવદ છે, આ પદ જેને તેને વિચાર કર્યા વિના આપનાર ધોર પાપના, શાસનરૂઢનાના ભાગીદાર થાય છે.

અહીં કહેવાનો મતલબ એ છે કે નિઃસ્પૃહી ચૂકમણિ શ્રામદ્ વિજય કમળસરીશ્વરજી મહારાજ એક ગદાનુ ત્યાગી અને શાસનના વશદાર હતા. તેમ પોતે માણસની પરીક્ષા પામી કરી નામુત્તા હતા. અર્થે તેથીજ ઉભય મહાત્માઓને આચાર્યપદ આપી શાસનના ધોરી ખનાવવા હચ્છતા હતા. તે ઉભય મહાત્માઓ વિશદ ચારિત્રશાલી તથા જૈન જૈનેતર શાસ્ત્રના ગાતા હતા. તેમ એ પદને દોષાવત્રા અમર્થ હતા.

પદને કાણ દીપાવે—

પૂરેખર આચાર્યપદ એ જૈનશાસનમાં થોડા મહત્વનો પ્રથમ જૈનશાસનના સંસ્થાપક, કટોદરીના પ્રસંગે જૈન શાસનને અગ્રણી રાખવામાં કટીબદ્ધ રહેનાર, દેવગુરુ અને ધર્મ ઉપર આવતા આક્રમણે અટકાવવા, સત્વશાલી આચાર્યદેવોજ તે પદને દીપાવી રાકે છે. સુ પદવીમાં અને રાજપદવીમાં જોખમદારીનો જોડસો ફરક છે. તેટલે નહિ પણ આચાર્યપદમાં અને મુનિપદમાં તેથી અધિક ફરક જ્યારે જ્યારે ધર્મનો હાસ થતો હોય, જ્યારે જ્યારે ઉન્માર્ગ વૃદ્ધિ થતો હોય, જ્યારે જ્યારે પાપદીઓ પોતાના નિરંકુશ જનગથી ભા આત્માને ફસાવવા હોય ત્યારે ત્યારે શાસનની સેવા માટે સન્માન વૃદ્ધિ માટે આચાર્યવર્ણને ભગીરથ પ્રયત્ન કરવો પડે છે.

હોત્સવની શરૂઆત—

આ અપૂર્વ પ્રસંગે જાણી ગામના સઘે શાનમંદિરના વિશાળ મેળાનમાં મંડપ તૈયાર કર્યો હતો. પદાર્પણ નિમિત્તે અઢીઘમહોત્સવ દેરાસરમાં રાત્ર કરવામાં આવ્યો હતો. આખા સંઘમાં આનંદ આનંદની હિમ્મતો પ્રેક્ષકની નજરે પડતી હતી. ધનાઢ્યો ધનથી અલવાનો શક્તિથી અને અન્યો અનુભવાદનાથી પદ-પ્રદાન-મહોત્સવમાં ભક્તિ બળવી રહ્યા હતા.

પદવી-પ્રદાનના નિયમ મુજબે કંઠાત્રીદ્વારા આમંત્રિત કરેલ પંડિત, મારવાડ, માળવા, ગુજરાત, દિણ્ણ અને કાઠીઆવાડ આદિ દેશોના અનેક શહેર અને ગામોમાંથી આગેવાન સહગૃહસ્થોના સંખ્યા સારા પ્રમાણમાં એકત્રિત થઈ હતી. પૂજ્ય આચાર્યદેવેશ અનેક દેશોમાં પોતાના નિર્મળ ચારિત્રથી સુપ્રસિદ્ધ વ્યક્તિ હતી. એટલે તેઓના મુહરતે થતા આચાર્યપદ મહોત્સવમાં હમરો માણસો આવે એ રવાબરિકે હતું. આ પ્રસંગે બિલબિન દેશના વેપને ધારણ કરનારી લગભગ પાંચદાનર પ્રમાણમાં જન સંખ્યા એકત્રિત થઈ હતી.

બન્ધ વરધોડો—

આચાર્યપદગોપાળના હાંના અને માણગોપાળ મહોત્સવનો એક બન્ધ વરધોડો શરૂવામાં આવ્યો હતો. જે વરધોડમાં નહકના પોદાન શહેરથી રાજકીય સ્થામમાં આવેના મંથે મગાવી હતી. સાત દાર્યાઓ, ધોડગાડીઓ, કંકો, નિવાનો તથા ચાંદીના રથો આદિ સમગ્ર સ્થામમાંથી સુખ એકત્રિત વરધોડો આખા જાણી ગામમાં ફેર્યો હતો. દર દરકોસ ફરથી આ બન્ધ વરધોડો તથા મહોત્સવ જોવા માટે જોતજોત ફર મેડી મંખમાં આવી પહોંચ્યા હતા. જોના ચાંદીની ચાંદીના તથા મેડે નાં બીજાજાન બન્ધ જિતપદિમાઓને સૌ ૩૦ નેજ વરદિત સ્કર્ષનનના હતા. જેન જોતજોતના સુખ ઉપરની

દાંની ઉમ્મિઓ જાણે જાણીજાણે ન અપંની દોષ એમ લાગતું હતું આ પ્રમાણે શાસનની પ્રભાવના ફેલાવતો મોટો વરદોટો થયે માધવની લંબાઈમાં એ કલાક સુધી રૂંધો હતો. અને ઉપાશ્રય પા ઉતરતાં વિશાળ સમૂહમાં દહાળી વહેંચવામાં આવી હતી.

પદાર્પણની ગુલકથા—

વિશાળ અને લવ્ય મંડપમાં ઉતર દિશા તરફ મુંબ ક જળનાદની સાથે એક પાટ ઉપર આચાર્યદેવેશ શ્રીમદ્ વિજયજી સ્તરીશ્વરજી મહારાજ ખીરાજમાન થતાં દગ્ગે માનવોનો સામંતે લવ્ય મંડપમાં ઉભારાયા. સાધુજી પાટ ઉપર તથા સાધુજીની જાણુ પર ખીરાજમાન થયા. તે પહેલાં પન્થાસજી મહારાજને પ્રાનકાંદ પ્રથમ મુહૂર્તમાં વ્યાખ્યાન વાચરપતિજી મહારાજને સહર્ષ સ્વસ્તકમંજી જળનાદની સાથે શ્રી ગણિપદ તથા પન્થાસપદ અર્પણ કયું હતું. સારથાદ ખીરાજ મુહૂર્તમાં સંવત ૧૯૮૧ના માગસર મુક પાંચમના દિને સિદ્ધાન્ત રહસ્ય વેદી પન્થાસજી શ્રીમદ્ દાનવિજયજી મહારાજને તથા આગમરહસ્ય વ્યાખ્યાન વાચરપતિજી શ્રીમાન્ લલિતવિજયજી મહારાજને આચાર્ય મહારાજે રામાચિંત થઈ સવિધિ આચાર્યપદનો વાસકેષ તેઓ શ્રીના મરનક ઉપર વાસ કરી, સરિમંત શ્રવણ કરાવવા પૂર્વક આચાર્ય અર્પણ કયું. તે સમયે ચતુર્વિધ સંધે જળનાદના રાજા કયાં અને આચાર્યવર્મોને અદ્વતથી વધાવી સૌ કોઈ હર્ષિત થયા. તે દાણુ જેઓએ જોયા છે તેઓને તો હલ્લપટ ઉપર સુવર્ણાક્ષરે કોતરાયેલ છે, જે મહોત્સવ પૂર્ણ થયાયાદ શ્રીજીની પ્રભાવના કરવામાં આવી હતી, અને આખાંચ ગામના જીનેતરોને કોર જોર સાકરના પડાઓ તે અપૂર્વ મહોત્સવની વાદનિરિ માટે વહેંચવામાં આપ્યા હતા.

પ્રથમ ચર્ચેલ મહાન્ ઉપધાન તપ નિમિત્તનો માહારોપણ મહોત્સવ પણ આ અવસરમાં નિયત થયો હતો એટલે પૂજ્ય આચાર્યવર્મોને મુદરતે અનેક ભવ્યાભાષોના મુકંદમાં જાણે મુક્તિ રમણીનીજ માઠ

હાય એમ માળો પહેરાવવામાં આવી હતી. જેમાં દેવદ્રવ્યની, નદ્રવ્યની તથા સાધારણદ્રવ્યની આવક અમૂલ્ય પૂર્વ થવા પામી.

રસીક પ્રવચન—

માધારોપણ મહોત્સવ બાદ આચાર્યવર્ષની આગાથી અને સંધના માત્રદથી તૂતન આચાર્યવર્ષ શ્રીમદ્ વિજયલક્ષ્મિસરિજ મહારાજે સ્વમય લંબાણથી રસીક પ્રવચન સંભળાવ્યું હતું. જે પ્રવચને પ્રીતવૃન્દ ઉપર અનેરી અસર ઉપજાવી હતી. ઉક્તમહોત્સવના નિમિત્તે જિનમંદિરમાં અષ્ટાનિકકા મહોત્સવ આડંબરથી ચાલતો હતો. તેમાં વિવિધ પ્રકારની પૂજાઓ વડોદરાના પ્રસિદ્ધ વૈદ્યરાજ જૈન મવૈયા સ્વર્ગસ્થ બાહુભાષ, ડભોઇના મુગજીભાષ અને અગ્રેની મંડલીવાલાઓ રાગ રાગણીમય પૂજાઓ પ્રેમથી ભણાવી અતુલિત સંધમાં પ્રજા ભક્તિરસની વૃદ્ધિ કરી હતી. અને છેલ્લા દિવસે શાન્તિસ્નાત્ર ધણુજ આડંબરથી શુદ્ધ વિધિપૂર્વક ભજાવવામાં આવ્યું હતું, જેથી સંધમાં શાન્તિ શાન્તિ અને શાન્તિ જવાઇ રહી હતી.

અભિનંદન પત્રો—

ધર્મરક્ષાપરાયણ આ બન્ને લાયક મહારાજાઓને સરિપદ પ્રદાનના હાંદાપક સત્કૃત્યથી આનંદિત થયેલા સ્વપર સમુદાયના અનેક મુનિરાગે ધર્મપ્રિય શ્રાવકવર્ગ, તેમજ સંસ્થાઓના અભિનંદનના તારો અને અનેક પત્રો આવ્યા હતા. તે તારો અને પત્રો ચોકડો તેમજ મુરતના ચોમાસામાં આવેલા સમસ્ત જૈન પંથજ મહાસભાના સર્વાનુમતે પસાર કરેલા અભિનંદન પત્રો આવેલા તે અમે અમારી દૃષ્ટિથી દેખેલા છે. પરંતુ ખોટા આડંબરને આટોપને નહિ ચાહતા આ સરિવરોએ તેની પ્રસિદ્ધિ કરવાનો નિષેધ કર્યો.

મરિચીખર

કાંટાની વિસ્તારિતને ખાનમાં હતું મરિચીખરને
રાગને પોતાના પ્રતિભાસંપન્ન જે રહેલો
સહિત સુરત તરફ પધારવું પડ્યું.

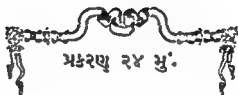
અપૂર્વ સંકાર—

માર્ગમાં આવતા દરેક મનુષ્યને
વાણી વિસ્તારતા સુરત નજીક
વૃદ્ધાવસ્થાના કારણે મરિચીખરને
લક્ષ્ય પરાપકાર કરવામાં એકબે દિવસ
આરંભ માનતા. સુરત નજીક મરિચીખર
સુરતથી ઘણા લોકો સાંભળે
પછી અને તાત્કાલિક પ્રપત્તિ
અને ચારિત્ર્ય રત્નથી રૂપે
આગણે પધારતા હોઈ ધર્મગ્રેષ્ઠ
મરિચીખર મહારાજના સુરતમાં
વનારો અપૂર્વ પ્રવેશ મહોત્સવ કહેલો.

સ્તુત્ય કાર્યમાળા—

મરિચીખરની આગાથી ચરિત્ર્યસંપન્ન
નેમાં સુરતના વડાચૌદા ગોપાલજી, નરસિંહ, દિગ્ગજ
મોટા રસ્તા વિગેરે તમામ ધર્માત્મા
જેથી નેમુખાઈની વાણીનો વિશાળ ઉપકાર
આવાઈમીના વિદ્વાતથી ભરપૂર
હોવાથી અનેક સ્તુત્ય કાર્યો થયા.

પોલીસ સુપરિન્ટેન્ડન્ટ સાહેબે
પ્રચલનો લાભ લીધે દત્તો જેના
મહાશ્વ નેટલા પ્રેક્ષમાં આવ્યો.

પ્રકરણ ૨૪ મું.

સૂર્યપુરની વીનતિ—

જ્યારે આચાર્યવર ઝાણી ગામમા બીસજમાન હતા ત્યારે સંઘના આગેવાનો પોતાના આંગણે પધારવાની વિનંતિ કરી આજ્યા હતા. મહાપુરોની યશોકીર્તિ એવી હોય છે કે ૧૫૫૭ દિવસ નહિ જેવા હોવા છતાં તેઓશ્રીના પુખ્તદર્શનની અભિલાષા અનેક લક્તોજનોને થાય છે, જેને લીધે પાંચ પાંચ વર્ષે સૂર્યપુરના યોગવાળ આગેવાનો દરેક સ્થળે સરીશ્વરજીને વંદનાથે આવી વિનંતિ કરતા વારંવાર નિષેધ કરવા છતાંય તેઓએ માત્ર આત્મ શ્રદ્ધાથી અને ધર્મભાવનાથી કામગીરી ચાલુ રાખી હતી. અરે એક વખત તો મોટર ઉધીવળી જવાથી ધણીએને કાચે પને નુકસાન થયું હતું છતાં પણ તરતજ પાછા પાટા બાંધીને વિનંતિ કરવા આજ્યા હતા. આટલી બધી પર-

તાની વિસ્તરિતને ધ્યાનમાં લઈ અતે પૂ. વિજયકમળશ્રીશ્વરજી મહારજને પોતાના પ્રતિભાસંપન્ન બે પદ્ધતિ આદિ બહોળા સમુદાય હિત સુરત તરફ પધારણું પડ્યું.

અપૂર્વ સત્કાર—

માર્ગમાં આવતા દરેક ગામોમાં સત્કારને પામતા અને વીરવિભુની વાણી વિસ્તારતા સુરત નજીક આવી પહોંચ્યા. જે કે માર્ગમાં વૃદ્ધાવસ્થાના કારણે સરિશોખરને અસામાન્ય પરિશ્રમ પડતો પરન્તુ તેઓશ્રીનું લક્ષ્ય પરોપકાર કરવામાં એકબદ્ધ હોવાથી પ્રતિકુળતાઓને પણ આનંદનું આરપદ માનતા. સુરત નજીક સરિજી પધાર્યા છે એવા સમાચાર મળતા સુરતથી ધણા લોકો દર્શનાર્થે ઉભરાવવા માંડ્યા. ધણા લાંબા સમય પછી અને તનતોડ પ્રયત્નથી આ ત્રણે આચાર્યો જાણે જ્ઞાન દર્શન અને આરિત્ર રત્નાવલીએ ત્રણ રૂપ ન ધારણ કર્યા હોય વા પોતાના આંગણે પધારતા હોઈ ધર્મપ્રેમી સુરતી પ્રજાએ પૂજ્યપાદ વિજયાનંદ-સુરીશ્વરજી મહારાજના સુરતમાં યથેચ્છ પ્રવેશ મહોત્સવની ઝાંખી કરાવનારો અપૂર્વ પ્રવેશ મહોત્સવ કર્યો હતો.

સ્તુત્ય કાર્યમાળા—

સરિશોખરની આજ્ઞાથી ચરિત્રનાયકજી વ્યાખ્યાન આપતા હતા. જેમાં સુરતના વડાયોદા ગોપીપુરા, નવાપુરા, હરિપુરા, ઝાપરીયાશેરી, મોટા રસ્તા વિગેરે તમામ લતાઓના લાઘવો ભાગ લેતા હતા. કે જેથી નેત્રભાઈની વાડીનો વિદ્યાળ ઉપાશ્રય ચીકાર ભરાઈ જતો હતો. આચાર્યશ્રીના વિદ્યુત્તાથી ભરપુર અને તાત્વિક વ્યાખ્યાનો સાક્ષતા હોવાથી અનેક સ્તુત્ય કાર્યો થવા પામ્યા હતા.

પોલીસ મુખિન્દ્રેન્ડ્ર સાહેબે સરિશોખરને બે વખત દર્શનનો તથા પ્રવચનનો લાજ લીધો હતો જેના પરિણામે તાપીનદીમાં લગભગ એક માઈલ જેટલા પ્રદેશમાં કાયમને માટે મોંઝણ નહિ પડવાનો તથા

ગંગા નદિ નાંખવાનો અને મરીશ્વરજી મદાનાજી જ્યાંમુખી સુરત જી
ખીરાજે ત્યાંમુખી કુતનાઓને એર નદિ આપવાનો દુકમ બહાર પા
શ્રી જેન નિરાશિત હૃંડમાં રૂપીયા લગભગ ચાલીસહજાર અને પચ્ચ
હજારની શ્રી વિજયકમળસરીશ્વરજી પ્રાચીન હરન લેખિત જૈનપુસ્તક
હાર હૃંડ ખાતે રકમ એકઠી થઈ હતી.

ઉપધાન તપ—

આ ચાતુર્માસમાં ઉપધાન તપની પાસુ અપૂર્વ આરાધના હમ
૪૨ પુરુષ અને ૨૫૯ સ્ત્રી મઘી ૩૦૦ જણે કરી હતી. જેમાં જ
ખરા મુખી શ્રીમંત અને સુવાન તેમ બાળવયનાઓ પણ હતા. જે
સામગ્રીયુક્ત માગનો એક લખ્ય વરઘોડા નીકળ્યો હતો. માગની ઉપ
પણ સુરતમાં કોઇ વખત પ્રાચે નહિ થયેલી એવી પચ્ચીસહજાર જેટ
થવા પામી હતી. તદુપરાંત ઉઘાપન, સ્વામિવાત્સલ્ય, પ્રજાત્મ
બહાર ગામથી આવેલ દહેરાસર તથા ઉપાશ્રમોની દીપ વિગેરે અને
પ્રકારના સત્કાર્યો થયા હતા.

ભરથુવાનીમાં સંસાર ત્યાગ—

ઉપધાન તપનું આરાધન કરનારાઓ બહારગામથી પણ આવ
હતા. આચાર્ય મહારાજ શ્રીમદ્ વિજયસ્રજિધસુરિજી મહારાજની પ્રતિષ્ઠિ
ચાલતી સચોટ વૈરાગ્યવાદિની દેશનાના પ્રભાવે ધન્યા માણસોએ દિ
ન લેવાય ત્યાંમુખી પોતાના ઈષ્ટ પદાર્થોનો ત્યાગ કર્યો હતો. તે
જાણીના રહીસ શ્રાદ્ધ શુભસંપન્ન ધર્મનિષ્ઠ શ્રીગુરુ ઊટાચાલ હરગોવિ
ભાર્ગના મુખ્ય નગીનભાઈ ૧૯ વર્ષની ભરથુવાનીમાં સંસાર ત્ય
કરવાની ઉપભાવનાવાલા બન્યા હતા. જેમણે ઉપધાન તપની કર્ક
ક્રિયા આચાર્યવર્ષની શીતળ જાયા નીચે નિર્વિઘ્ને સંપૂર્ણ કરી મા
પણ પડેરી હતી. તેમની ઉપભાવના અને વૈરાગ્ય જોઇ તેઓશ્ર
સુરતમાં પ્રવળ્યા પ્રદાન કરવાનો નિશ્ચય થયો. શુભ દિવસે ચતુર્થ

વ સમક્ષ નગીનલાઇને દીક્ષિત કરવામાં આવ્યા હતા. જેમનું નામ નિ શ્રી નવીનવિજયજી રાખી ચરિત્રનાયકના સિધ્ધ તરીકે જાહેર થયું હતા.

જે ગામોની વિનતિ—

સંવત ૧૬૮૧ નું ચતુર્માસ સુરતમાં ઘણીજ ધામધુમથી પસાર થયા બાદ આચાર્યદેવેશ બન્ને પટધરો સાથે વિહાર કર્યો. પ્રથમ દિને દતાર ગામમાં નિવાસ કર્યો. સાંસુધી વીરાટ જૈનજનતા હજારોની સંખ્યામાં વગાવવા આવી હતી. સાં સાધર્મિક વાતસલ્ય તથા આંગી પૂજન કરવામાં આવ્યા હતા. અત્રેની સ્થિરતા દરમ્યાન એક તરફ ભરથના આગેવાનો તથા બીજી તરફ સુદારીથી શેક ઝવેરચંદ પન્નાજી વિગેરે ચતુર્માસની વિનતિ કરવા આવ્યા. મુશ્કેલી બન્ને ગામોની વિનતિ સાંભળી દીર્ઘદષ્ટિથી લાભાલાભને વીચારી સુદારી તરફ જવાનો નિર્ણય કર્યો; અને આચાર્યશ્રીની આજ્ઞા લઈ પૂ. વિજયદાનસરિજી મદારાજે અમદાવાદ તરફ પ્રયાણ કર્યું.

સુદારી તરફ પ્રયાણ—

આપણા ચરિત્રનાયકે પોતાના ગુરુદેવ સાથે સુદારી તરફ વિહાર કર્યો. આચાર્યશ્રી સપરિવાર વાંઝ કામેલ થઈ જસાલપુરના સંધની વિનતિને માન આપી સાં પંધાર્યા. ત્યાંના ગુરુભક્ત રસીક શ્રાવકોએ પાન્નાજી દાદગી પ્રવેશ મદોત્સવ કરાવ્યો. આચર્ય આરંભાયો નવી નવી આપણા ચરિત્રનાયકની જનાવેલી પૂજનો બજાવાતી જેના અવલુથી જનતાને અપૂર્વ આનંદ આવતો. ત્યાંના કેટલાક લાવિકસજનનોએ પોતાના નિલાયમમાં ખીંગજતા થી ચાંતિનાથ પ્રભુની પૂજન બનાવી આપવા વિરમિ દરી. ઉપકારી આચાર્યશ્રીએ તેમની વિનતિને ધ્યાનમાં લઈ શ્રી ચાંતિનાથ પંચકલ્યાણની પૂજન વિવિધ રાગ રાગણીમય શીઘ્ર જનાવી આપી. જે પૂજન ત્યાંના સઘે ઘણાજ દાદમાટી બજાવી. જે માંજળી શ્રોતૃદન્ને અનદદ આનંદ થયો.

ભારતી જૈનજનના એકદમ જાગૃત થઈ, અહુના હૃદય ઉપર નવ જૈનન્યાના
પુર પથરાયા, મુશળધારાએ વરસતા વેરાગ્ય વરસાદે દેષ જીવોના વચ
બેદી કાગમા હૃદયોને પખ્ખ પીગાળ્યાં, દીર્ઘકાળથી ધર દરી બેઠેલ
ખોટા રીવાજો અને વ્યસનપાશો કડક કડક તુટવા લાગ્યા, વળી
વીરકત સુવિદિત સારા સાધુઓના અભાવે અત્રે મિથ્યાત્વના
જો અને ક્ષણપર્વની સેવનાઓ જે ધુસી ગઈ હતી તે દેશનાના
વે નાશુદ બની. સુરેવ, સુગુર અને સુધર્મ એ તત્ત્વત્રયીની શ્રદ્ધા
। પ્રદેશમાં ફટીફટીને જમા થઈ.

થોની રચના—

સરિશેખરની જન્મઠાયામાં અનેક અજૂત પૂર્વ સ્વત્ત્વ કાર્યો થયા
મંત્રેમી શેઠ જવેરચંદ પન્નાજી તથા મોતીચંદ સુરચંદે સમહોત્સવ
પધાનતપનો આરંભ કરાવ્યો. અત્રે પહેલાજ ઉપધાન થતા હોવાથી
મત્રેના મુવાનો, જુદો અને બાજો ઉપરાંત આજીજાજીના ગામોમાંથી
।જી સારી સંખ્યાએ આવી લાલ લીધો હતો. માગારોપજીના મહોત્સવ
નેમિત્તે એક ભવ્ય મંડપ રચી તેમાં ચંપોપુરી, ચતુર્જય તીર્થોની
મુશોભિત રચના કરવામાં આવી હતી. નિયત કરેલા શુભ મુહૂર્તે
ઉપધાનતપ વહન કરનારાઓના કંઠમાં જળનાદના મુંગરવ સાથે
મુશોભિત માગાઓ આરોપજી કરવામાં આવી હતી. વળી અત્રે
અશાન્દિકા મહોત્સવ તથા શાંતિરનાત્ર હોઈ સુરતથી પ્રખ્યાત ગવેયા
દનભાઈ, ચંદુભાઈ—તથા ડોહાળી રસીક સંગીત મંડલી પણ આવી
।. જેથી માગારોપજીમાં બહુજ દાઢ :જાગ્યો હતો. અત્રે ચરિત્ર
પરે વામુપુત્ર્ય પચ્ચકન્યાબુકની પૂજા રચી, જે અત્યંત દાઢમાદથી
ખાવાઈ હતી.

ત્યાંથી વિદાર દરી નવસારી, કાલીયાવાડી, મીમોડા, અષ્ટગ્રમ, સાતમ, કરચેલીયા આદિ ગામોમાં ભાવ બીના સત્કારથી પધારના વૈદ્ય જેનેતરોને છટાદાર વ્યાખ્યાન શૈલીથી મુંદર બોધ આપના દુર્વ્યસરેની દુર્બેધ બેખોડાના બુકેબુકા ઉડાવતા, ધર્મ વિમુખ પ્રમત્તે ધર્મમાં શિષ્ટ કરતા, સરિશેખર પોતાના પદ પ્રભાવક સાથે જુદારી પધાર્યા, જે ગામમાં થોડા થોડા દિવસની સ્થિરતા હોવાથી દરેક ડેહાળે પૂજન, પ્રભાત સાધર્મિક વાત્સલ્ય આદિ અનેક પ્રકારના ધર્મકાર્યો થતા હતા, પોતે આશા ધર્મી મહેનને ફરીજૂત યજ્ઞેથી હોઈ જુદારીના સથે પ્રવેશાત્સવ જે ભવ્ય અને દર્શનીય કાર્યો હતા. આદ્યશુભ સંપત્તિ ધર્મનિષ્ઠ શેઠ ગવેશ પનાજીના મુખથી વાંસદાનરેગે સરિવરોની સાધુવૃત્તિનું સ્વરૂપ પ્રથમથી જ સંબોધેલું હોઈ પ્રવેશ મહોત્સવમાં ડોકા નિશાન, થોડેસ્વાર, પાંચત્ર આદિ સામગ્રી સહર્ષ પોતાના તરફથી મોકલાવેલ, જેથી સામંતની શોભામાં ઔરજ વધારો થયો હતો.

વૈરાગ્ય રસમંજરી—

આચાર્ય મહારાજ શ્રીમદ્ વિજયલક્ષ્મિસરિજ મહારાજે શુરવર્ષની આરાધી ભવ્યજીવેના ઉપકારાર્થે પદ બંધ લગભગ સાતમો શ્લોક પ્રમાણમાં વૈરાગ્ય રસની ઊગોથા ભરપુર “વૈરાગ્ય રસ મંત્રી” નામનો સંસ્કૃત ગ્રન્થ માત્ર પંદર દિવસમાં રચ્યો હતો. જે પ્રથમ પહેલા વ્યાખ્યાનમાં વાંચી શકાય એવો અને તત્ત્વથી ભરપૂર છે. જેનું શુદ્ધતાતી ભાષાંતર વિવેચન સહિત ઝ. નગીનભાઈ મંચુભાઈ સરીઝ તરીકે હીરાલાલ રસીકદાસ પ્રોફેસરે બનાવ્યું છે.

ભગવતીજની વાંચના—

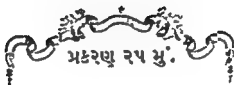
સંવત ૧૯૮૨ નું ચાતુર્માસ જુદારીમાં મરીશ્વરજીની જાયામાં આપણા ચરિત્રનાયકે કૃષ્ણ સંઘના આગ્રહથી ત્યાં ભગવતી સંગ વાંચવાનું શરૂ કર્યું હતું. ભગવતીજ જેવો ચારે અનુયોગોથી ભરપૂર તત્ત્વમય ગ્રન્થ અને તેનાજ તેના વિદ્વાન્ વ્યાખ્યાના એટલે ત્યાંની સુસુખિ અવધામાં

રતી જૈનજનના એકદમ જાગૃત થઈ, સદ્ગુણાલંકર ઉપર નવચૈતન્યના
પથગયા. મુશળધારાએ વરસતા વૈરાગ્ય વરસાદે કેષ જીવોના વજ
મેદી કારમા હૃદયોને પશુ પીગાળ્યાં, દીર્ઘકાળથી ધર દરી એટલ
ખોટા રીવાજો અને બસનપાશો કરડ કરડ ત્રુટવા લાગ્યા, વળી
વીરક્રાંત સુવિદિત સારા સાધુઓના અભાવે અત્રે મિથ્યાત્વના
રીવાજો અને ક્લવર્ણની સેવનાઓ જે ધુસી ગઈ હતી તે દેશનાના
પ્રભાવે નાશુદ્ધ બની. સુદેવ, સુગુર અને સુધર્મ એ તત્ત્વત્રયીની શ્રદ્ધા
હૃદય પ્રદેશમાં કુટીકુટીને જમા થઈ.

તીર્થોની રચના—

સરિશેખરતી જગજાયામાં અનેક અંબૂત પૂર્વ સ્તુત્ય કાર્યો થયા
ધર્મપ્રેમી શેઠ ઝવેરચંદ પનાશ તથા મોતીચંદ સુરચંદ સમહોત્સવ
ઉપધાનતપનો આરંભ કરાવ્યો. અત્રે પહેલાજ ઉપધાન થતા હોવાથી
અત્રેના પુવાનો, વૃદ્ધો અને બાળો ઉપરાંત આલુઆલુના ગામોમાંથી
પશુ સારી સંખ્યાએ આવી લાલ લીધો હતો. માળારોપણના મહોત્સવ
નિમિત્તે એક ભવ્ય મંડપ રચી તેમાં ચંપાપુરી, શત્રુંજય તીર્થોની
સુશોભિત રચના કરવામાં આવી હતી. નિયત દરેક શુભ મુદ્દતે
ઉપધાનતપ પદન કરનારાઓના કંઈમાં જમનાદના શૃંગરવ સાથે
સુશોભિત માળાઓ આરોપણ કરવામાં આવી હતી. વળી અત્રે
અષ્ટાન્દિકા મહોત્સવ તથા શાંતિસ્નાત્ર હોષ સુરતથી પ્રખ્યાત ગવૈયા
ગોઠનભાઈ, ચંદુભાઈ—તથા ડોહાઈની રસીક સંગીત મંડલી પણ આવી
હતી. જેથી માળારોપણમાં બદ્દલ દાડ જાગ્યો હતો. અત્રે ચત્રિત્ર
પાયકે વામુપુત્ર્ય પંચદશ્યાગ્રહની પૂજા રચી, જે અત્યંત હાહમાદથી
જાન્યારાઈ હતી.

કર્મની કારમી સત્તા—

સારની સપાટી પર સીકંદર બાદશાહે કર્મની કારમી સત્તાથી પોતાની કુરતાલરી પ્રવૃત્તિ જુસ્મી બોગવું છે. અકવર્તીઓને રાજ્યમહારાજ્યઓને, દંત્રોને અને યોગીઓને અને સામાન્યવર્ગની જનતાને એ કર્મની કારમી સત્તા દાખવવામાં રહેલી છે. એ દુર્જન્ય કર્મ સત્તા કયા અમરે કોને કહી શકે? એ મનરવીઓને કદવું અશક્ય છે. કર્મ સત્તા અને માનવજન એ બંને પરસ્પર યુદ્ધમાં જ્યાં કર્મજનનો દેખાય છે. પરંતુ તે કર્મ બધા સંમુખ હામબીટી પોતાની સિદ્ધસાધનામાં નિયમિત રહેનાર સદાચારીઓ તે કર્મના પરિબળની તમા ગણના નથી. તેની વિરુદ્ધી બેરંગીતામાં, અકળલીલામાં અને રમુજી રમનોમાં જગતના મુજાના સારથિગિરિ ગુપ્તી આત્મદશામાં અને તેની વિશદ વિચારો

નમયતા મેળવે છે. અને અતે તે કર્મની સત્તાને દોષરે મારી માનવબળનો વિજય વાવટો ફરકાવે છે.

એજ કર્મની સત્તાના બળે પૂ. વિજયકમળસરીશ્વરજી મહારાજનું સ્વાસ્થ્ય એકાએક ના તાંદુરસ્ત બન્યું, અને રોજનો જ્વર ચાલુ થયો. શરીરબળ ધટવા માંડ્યું પરંતુ ખરેખર મજબુત મનોબલવાલા અને સદાગતનાંદી મહાત્મા આવા સમયે તો શ્રેયની પ્રસરત પ્રશ્નિમાં દૈ-તાથી વિશેષ સતેજ બને છે. એક બાજુ વ્યાધિ વધતી જાય છે ત્યારે બીજી બાજુ આત્મસમાધિ પુરવેગે વધે છે. અંતર દશાના વિચારમાં મમ મહાન સતત પુરુષાર્થ પુર્યો વ્યામોહ જન્ય બદ્ધિરાત્મદશાનો ત્યાગ કરી આત્મ મંગલની અનુષઠ રંગતમાં જ્ઞાન દર્શન ચાલિ આદિ અનુષઠ રંગોની આરુઢિમાં એકા બને છે.

આ સમયે આપણા ચરિત્રનેતાએ ગાભરા હૃદયે પણ તારક શુદ્ધ દેવની સેવા, ભક્તિ અને સુશ્રુષા અન્વેષ બજાવી. પૂર્ણ સમાધિ સાધ-વવામાં અવાર્ણનીય પરિશ્રમ હોયો. મંસારની દશાના પુરેપુરા અનુ-ભવી પુણ્ય પુરોષ પોતાના આદર્શ જીવનથી હજારો માનવીઓના હૃદયસ્રોતોમાં નવ ચૈતન્યનું ઓગસ પ્રસારે છે. હજારોને ધર્મની શુભ ધમકામાં તરબોળ બનાવે છે, મોહની જાલવશમાન ભદ્રીમાં સંગગી શ્લેષાઓને દેહભામૃત સિંચી પૂર્ણ આત્મશાંતિનો અનુભવ કરાવે છે. (નિધાનોનું જીવન હજારોને અનુકરણીય બને છે.

દરાના ઉપચારથી પૂર્ણ પુણ્યના પ્રતાપથી આગાધાર્વર્ધનું સ્વાસ્થ્ય ફુને તેજંગ બન્યું. પણ જલ્દર એટલુંતો ઓછ સધ્યું કે, હવે હું ! મંસારની સપાટીમાં ચિરંજીવી તો નથી રહેતો. પોતાના પદ્મર દેવનેતાને, અન્વ મુનિરોને પોતે સ્પષ્ટ જાણાવી દીધું હતું કે, હું આ જમની મુસાફરીને સ્વસ્થ સમયમાં સમેટી લઉં. ધર્મપ્રભાવના સનહિતિ આત્મદશાની જગૃતિ અને સમાધિજગૃતિ વાતાવરણ

સિવાય બીજી કોઈપણ ખટપટમાં મને યોગ્યતા નહિ. આત્માથી ત્યાગ સિવાયે મહાત્મતા મહાત્માઓને દુનિયાદારીનો આડંબર કે પૂનઃ પ્રતિષ્ઠા મેળવવાની તમજા હોતીજ નથી. અન્યપણથી તે યોગ્યતા ત્યાગને કોણ ન પ્રથમે ? સંવત ૧૯૮૨ ના શુદ્ધારીના આગુત્તર અન્યપણ મર્મપ્રભાવનાના કાર્યો થયા હતા.

વિદ્યાર—

આ આગુત્તરમાં આચાર્યવર્ચ પોતાના પદધર સાથે જિ હરી કરચેલીયા, અષ્ટગ્રામ, સાનમ, સંમોદા વિગેરે મામોમાં પ્રભાવના ફેલાવના ભવ્ય સત્કારથી નવસારી પધાર્યા. નવસારી સાધર્મિક વાત્સલ્ય વિગેરે મર્મકાર્યો થયાં. પારસી વિગેરે અન્ય કે ઉપર પણ અદિત્તેતાના ધાર્મિક પ્રવચનોની અજળ અસર થઈ.

જલાલપુરની વિનતિ—

૫૦ આચાર્યથી આદિ નવસારીમાં બીજાજમાન છે એ કમચાર મળતા જલાલપુરનો મંથ વિનતિ માટે આવી લાગ્યો. જલાલપુરના મંથની ભાવબીની ભક્તિ અને ત્યાગ શાન્ત વાતાવરણ અચાર્યને ધણજ પસંદ હતું. એથી નવસારીથી વિદ્યાર કરી તે ભાવિ મંથની વિનતિને સ્વીકારી ભવ્યરવાગમથી જલાલપુર પધાર્યા.

મઝિએખગના આગમનથી અને અદિત્તેતાના અજળ આગમનથી ત્યાંની જનતામાં અપૂર્વ જાગૃતિ આવી. જો કે જલાલપુર નાનું છે. જેનોની મંથ્યા બદ્ધ અદ્ય છે જતાયે સમૃદ્ધિમાં, ઉદારતા અને ભક્તિભાવનામાં અગ્રમુખ છે.

સાગીરિક મઝિની ક્ષીબ્ધતા—

મઝિએખગની સાગીરિક મઝિ ક્ષીબ્ધ થવા લાગી હતી. આ ને તેઓની ભક્તિમા ૫૦ અદિત્તેતા તથા પૂન્યપાદ આચાર્યદેવ યોગ્ય

અધ્યાત્મિક મહાસાગરના વિદ્યાન અને અનુભવી શિષ્ય એના નેત્રોજ શ્રી મંગળવિજયજી મહારાજ તથા મુનિરાજ શ્રી મેઝવિજયજી મહારાજ તથા ચરિત્રનેતાનો બહેળો શિષ્ય પરિવાર તત્પર હતો.

આત્મદશાની પરિણતિ, આવશ્યકક્રિયાની આરુઢનામાં અપ્રમત્તતા ગુણોને પ્રદક્ષ કરવાની સરળતા ગમે તેવા મંત્રોગોમાં રપટ અને સત્ય-વચન વદવાની વીરતા જળદળતી હતી. વિરોધીઓના આક્રમણ સમયે ધર્મ સંરક્ષણની ધીરતા અને સહિષ્ણુતા આદિ ગુણો સરિશેખરમાં વૃદ્ધાવરચા અને શરીરશક્તિની ક્ષીણતામાં પણ મંદ નહોતા થયા.

દીપક સુત્રાઓ—

સંવત ૧૯૮૩ ના મહા વદી ૬ ના પ્રાતઃકાલે સરિશેખરના પુણ્ય દેહે વ્યાધિ વધવા લાગ્યો. હૃદયચક્ષુની શક્તિ મંદ પડી. પરંતુ સમાધિ અને આત્મચિંતન વખતે ગુપ્ત. નિઃકલ્પ સાધુવૃન્દ ચિંતાતુર બન્યા. પણ સરિશેખરનું વદન વિકરવર અને સતેજ જ્વલાવવા લાગ્યું. ધર્મ નિધાન નાશ થતું હોય એ પુણ્ય મહાત્માનો હમેશને માટે વિગેશ થતો હોય ત્યારે કોને ખેદ ન થાય? તે પુણ્યમૂર્તિઓના આશ્રિતોને શાકસાગરમાં દુબકી મારવી પડે છે. પરંતુ નિધાન હિંચ અર્ધ અને પવિત્ર દોષ જ્યાં જ્યાં પૂજનવાનું સ્તવાવાનું અને અમૃત્ય ગનાવાનું એટલે શુભ થતા ધર્મ નિધાનને પોતાને શાનો ખેદ હોય?

સરિશેખર આત્મસાધના સાધક ધર્મપ્રગતિમાં પરાયણ બન્યા. જગતનો દીપક આજે ઝાંખો પડે છે. પ્રકાશગ્રાન ઉદિત બાનુને કાળાં કાળાં વાદળાં ચેદે ઘાલી કીચાજમીમાં અપડાવે છે. ઓગરની ચન્દ્રાન્તમણિ પોતાના પ્રકાશને અમેરે છે. અહાહા કાળની અકળ વટમાળા શને મરે છે? અરુદ્ધ અને નિષ્ફર જની યોગીધર સરિશેખરને રાતના આઠ વાગે તે કાળની અરુદ્ધ માળાએ નામરુદ્ધ કર્યા. મહાત્માની જ્યેષ્ઠ પ્રજાથી અપમીઓ અને સામનદ્રોટી પોતાની મનપૂર્વક ફરમાઓને

પ્રકાશી ચક્રતા ન હતા. તે હવે કાવી જશે, પણ શું થાય? આપુજીદે
દીવ્ય ચનારને કોણ રોષી સકે છે? જગવાનો કે નિર્જાને શ્રીમદે
કે કંઠાગોને રાજેશ્વરને કે મંત્રીશ્વરને. ચોગીશ્વરને કે ભોગીશ્વરને
કાગનો બેલ (ધંટ) વાગતા તૈયાર થવું જ પડે છે.

અગ્નિસંસ્કારની ક્રિયા—

આ કારમાં સમયે નારદદ્વારા, માણુમોદ્વારા આ દુઃખદ સમય
સાંભળી આજુબાજુના ગામોના તથા મુળધર્મ, સુરત વિગેરે દુરુષ
હજારો આવકો આવી લાગ્યા હતા. ઉપસ્થિત મુનિમંડળે આ આદ્ય
મુખ ઉપર અને હૃદયમાં કાળજીર અવાચ્ય દુઃખનો અનુભવ થયો. સૌ કે
પોતપોતાની ક્રિયામાં મુથાયા. પ્રાતઃકાળ થતાં પૂજ્યશ્રીના પવિત્ર દેશે
સ્નાન વિશેષન કરી રાત્રોરાત કરેલી પાલખીમાં પધરાવવામાં આવ્યા હતા.

ભારે કાંઠામાંથી હજારો માનવસાગરની મેદની વચ્ચે સડું પડે
મળને દદ કરી સરિશોખરના પુણ્ય દેહનો ચંદનના કાપોથી અગ્નિ
સંસ્કાર કર્યો. અને તે સમયે પણ તેઓના પુણ્યની અજગ્ય પ્રશંસાની

નિર્ણય કર્યો—

તેઓશ્રીના કાળધર્મ આદ્ય ધણાઓએ તપશ્ચર્યા કરવાની, મુખ
કાર્યોમાં અમુક ડચો વાપરવાની, સામાયિકોની વિગેરે બિન બિન
પ્રતિજ્ઞાઓ લીધી. જલ્લાલપુરના ધર્મનિષ્ઠ સચે મહાગજશ્રીના અગ્નિ
સંસ્કારના રથાને ચિરંમરણના માટે રતુષ તથા પગલાં અને ગામમાં
દેરાનર પામે જવો તથા મુનિ જનાવવાનો નિર્ણય કર્યો.

જીવતી જગતી કીર્તિ—

સરિશોખર જગતી મુસાફરીથી મીઠાયા પરન્તુ તેઓશ્રીની ઉત્તમ
કીર્તિ અને નિર્મલ યજ્ઞોદેહના જીવતી જગતી છે. સુમધીરાગું પુણ્ય
દુરુષ કાલ્યુ અને ખીલ્યું. આદે નરુ મૌન્ય પ્રસારી, જગતની પ્રભુકીરતે

પત કરી કરમાયું પડ્યું. પરંતુ જનતાને તે સુવાસનાનો અખૂટ છુટોતો આનંદ રમરણુમાં અવરોધક રહી ગયો. ગમન મંડલમાં એક મોટી મર્જના-
ઓચી માલ્યો મેં માલ્યો વરસ્યો. તપ્ત જૂગિને શીતલતાનો આનંદ
કરાવ્યો અને શાલ્યો મગો, પણ અનેક કૃષિવલોને તેની પ્રસાદીરૂપ
અર્પી ગયેલ ધાન્ય કાયમી આનંદનો દેતુ બન્યો. જોકે રિશેખર પર-
લોક પથે પોતાની પંચોત્તેર વર્ષની પરિપક્વ ઉમ્મરે પ્રયાણ કરી
ગયા પરંતુ તેઓના ઉત્તરવંશ શુવનદારાએ જનતા ઉપર કરેલ
અસાધારણ ઉપકારો, ઉચ્ચ કોટિની ત્યાગશક્તિથી પાડેલી અજબ છાપ,
શાસનની અડગ રીતે બળવેલ સેવા, ક્રોધના કટુક પ્રસંગોમાં પણ
અપૂર્વ શાન્તિ જાળવી ધર્મોત્તતિ સાધવાની પુરેપુરી દક્ષતા આદિ
અપૂર્વ ગુણો અને તે દ્વારા પ્રસરેલી અપૂર્વ કીર્તિ ચિર રમરણીય રહેશે.

અસાધારણ આધાત—

જે ઘટાદાર કાલ્યા પ્રુલ્યા વૃક્ષોની સિતલડી હાથમાં પક્ષીવૃન્દ
દોળ આનંદ છુટતો હોય, સુંદર ક્ષોનો આસ્વાદ લેતો હોય તે
ક્ષોનો અચાનક પાત થતા તે નિરાધાર બનેલા પક્ષીમણને વજ્રધાત
રેયું કેમ ન લાગે? નિર્મલ સરોવરના કાંઠે મનમોહનું સલિલ પાને
રમતા અને ઝલતા પક્ષીઓના ધૂધને તે જલ્દાશય જલ્દવિહીન બનતા
ભારે શોકનું કારણ કેમ ન બને? તેમ રિશેખરનો સ્વર્ગવાસ અદિત
નેતાને અસાધારણ આધાત અને ખેદ ઉપજવાનારો બન્યો. પરંતુ
શાની પુરો તત્ત ચિન્તનના અભ્યાસી હોઈ કુર કર્મોની લીધાને
વિચારી મનને મજબુત બનાવી આવા પ્રસંગથી આત્મ ધ્યાનની
શક્તિમાં વિશેષ જોડાય છે. આપણા ચરિત્રનેતા આ પ્રસંગથી ધમ્માજ
અપ્પાત્માનંદની વિચારધ્રુમાં વિશેષ પ્રેરણાવંત બન્યા અને પોતાના
તારક ગુરુદેવની ઉપકાર પરંપરાને રમરતા અને તેઓશ્રીના પુનિત
પગે ચાલી તેઓશ્રીની ઉત્તરવંશ કીર્તિમાં ઔર વધારો કરી રહ્યા છે,
ચિન્ત્ય દોનો આવા દો?

સુરતની વિનતિનો સ્વીકાર—

સુરત શહેરનો સંઘ ચરિત્ર નાયકની દેશનાઓ, આદર્શ અને વિશુદ્ધ સામૃદ્ધિ અને પૂર્ણ નિઃસ્પૃહતા આદિગુણોમાં સુરતજ (અત્યંતરક્ત) હતો. પ્રથમ ૧૯૮૧ ના ચાતુર્માસમાં તેઓથીની યાયામાં થએલ અનેકાનેક સ્તુત્ય કૃત્યોને વીસર્ગો ન હતો. પુનઃ ચાતુર્માસ કરાવવાની ભાવના અખિલ સુરતવાસી પ્રગ્નને સ્ફુરતી હતી. જલાલપુરનો દુઃખદ પ્રસંગ તાજેતરમાં બનેલો હતો સુરદેવના વિરહનો ધા રાખો ન હતો એટલામાં તો જલાલપુરથી વિહાર કરી સસતકાર પોતાના શિષ્ય સમુદાય સાથે નવસારી પધાર્યા. જલાલપુરની ભૂમિ ચરિત્રોખરના સ્વર્ગવાસ પછી અતીવ કારમી ભાસતી. સુરદેવના સંભરણો પ્રલક્ષતાના અનુભવો કરાવતા જાણે હમણા પોતે બોલશેજ નહિ ? એવા આજા આજા ભણકારાની આજા હૃદયપટ ઉપર અરળાતી. ખરેખર સુરદેવની સાચી ભક્તિ વિનીત શિષ્યોના હૃદયમાં અને રંગેરંગમાં ઉભરાતી હોય તો એવા પરમ સુરદેવની અવસાન ભૂમિ એકાએક ભવાવહ કારમી ભાસે એ સ્વાભાવિક છે. સુરત શહેરના આગેવાન ગૃહસ્થો ચરિત્ર વિશુની ચાતુર્માસની વિનતિ માટે આવતા તેમજ જનતાનો પ્રેમ અને ભક્તિ અતીવ ઘેર્ધ લાં જવાનો નિર્ણય કર્યો.

અપૂર્વ સત્કાર—

આ સમાચાર વાયુવેગે પ્રસરતા આજા શહેરમાં અપૂર્વ ઢાં ફેલાયો. નજીક આવતા અનેક સ્ત્રી પુરુષો વન્દનાર્યે ગયા હતા. સુરતની અતીવ વિદ્યામી અને શોખીન પ્રજા હોવા છતાં ધણી ઉજામી બની આચાર્ય વર્યાની સુંદર સ્વાગતની તૈયારીઓ કરવા લાગી. પધારવાના દિવસે શહેરના ભવ્ય લત્તાને જ્વળ, તોરણ, કમાન વિગેરેથી યમુગારવામાં આવ્યા હતા. પ્રાતઃકાલના સુરભ્ય સમયમાં સુરતની ભૂમિને આચાર્યશ્રીએ પાદકમલથી સ્પર્શી હમ્મરોનો માનવ સમુદ્ધ ઉભરાતો.

એક માઇલ દૂર ભવ્ય સામંત્ર લઈ આવી લાગ્યો. પ્રથમ હરિપુરા સંઘ તરફથી રોડ, નાનવંદ કીકાલાઈ સામંત્ર લઈ આવ્યા હતા. તે પછી ગોપીપુરાથી અનેક સમિલાઓથી ચોલતું સામંત્ર આવી પહોંચ્યું હતું. તે રહેરના ભવ્ય હાથમાં ફરી ગોપીપુરા નેમુલાઈની વાડીના ઉપાધ્યે આવ્યું હતું. ત્યાં વિશાળ દોડમાં પૂ. આગાઈથીએ લગભગ એ કલાક સુધી લાંબુ પ્રવચન આપ્યું હતું.

આગા કેમ આપે ? —

જે પુણ્ય વ્યક્તિઓને કારમા સંસારથી વિરક્તતા ભગૃત યથા હોય, સંસાર ત્યાગી બની આત્મકલ્યાણ સાધવાની સુખી ઝંખતી હોય તેવી વૈરાગી વ્યક્તિને સંસારનિવાસમાં દિવસ પસાર કરવો વ્યર્થ હોવો અને કલાકો દિવસ જેવા લાંબા તેજસ્ ભવાવલ્લભાસે છે. જેમ રોકરતું દક્ષતાથી અપામેલ એકજ ઈન્જીન નસેનસમાં લોહીના જિન્દુઓમાં વ્યાપક બની ઝટ કસર કાઢી અસર કરે છે. તેમ સુ-ગુણના સુવચન અને સુભોધ જેઓના આત્મામાં પ્રતિબિંબિત થયા હોય તે પુણ્યવતીને સંસાર ત્યાગવાની ભાવના ઉમ અને વેગવતી બને છે. સુરતના પ્રથમ ચાતુર્માસમાં આચાર્યદેવની વૈરાગ્યમય વાણી સાંભળી સંસારવિમુખ બનેલા મારતર ભગનલાલ વૈરાગ્યરસથી ધણાજ ભીંતયેલા હતા. અપૂર્વ સંયમની આરાધના હું ક્યારે કરીશ ? આ કારમો સંસાર ક્યારે ત્યાગીશ ? આ ભાવનામાં લગભગ એકવર્ષ વ્યતીત થયું. પરંતુ તેઓના દાદી (જાપનીમા) વૃદ્ધ હતા અને કમાઉ પુત્ર એટલે તેનો એકએક ગોઠ છોડી સંયમ સ્વીકારવાની આગા કેમજ આપે ? જો કે પૂ. વિશ્વક્રમજસરિશ મહારાજ વૈરાગ્ય માત્ર પહેલા દીક્ષા ન લેવાય નો ત્રણ વિગયનો ત્યાગ તથા સચોટ વૈરાગ્યનો ઉપદેશ સ્વર્ગે સીમાવ્યા પહેલા આપીજ ગયા હતા.

કેંક પરિચય —

મારતર ભગનલાલ ગુલાબચંદ જાલવચથી મુસંદકાદગી ચોપા-

યજ્ઞ તેમજ શાસનપ્રભાવનાની ધમસનાલા દત્તા. ખૂબ્ય મુનિવર્યોની મેલામાં અને નેઓઝીની પામે નવીન તત્ત્વજ્ઞાનનો અભ્યાસ કરવામાં તેઓ રસીકગિત દત્તા. યુજ્જ્વળાશાનુ, ઇન્ડ્રીયશાનુ તેમજ પ્રકરણ વિને-રેનું જ્ઞાન તેઓએ સામાન્ય રીતે મેગવી લીધું હતું. રત્નસાગર જૈન ગોડાંગમાં તેને લગતી સ્ફુલ્ભા કેટલાક વર્ગો મૃદપતિ તરીકે તથા ભારતર તરીકે રજા દત્તા. જેઓના અસ્તિત્વ દરમ્યાન કુમળા વયના કામળ જેવા ડોરા દ્વંદ્વવાદા બાલદેવના જીવનમાં મુદ્ધર્મના સંસ્કારોની મુંદર રેખાઓ દોરી. તેમજ યુરતની જૈનપ્રજ્ઞને તેમને માટે શરૂ માન હતું. તે પછી શેઠ નમીનભાઈ ભાણાભાઈ કર્ણુરચંદ જરીવાણી પેઢીમાં મુનિમ તરીકે ચોડાકવર્ષ કામ કર્યું હતું. ધર્મોઓ ત્યાં ત્યાં જાય ત્યાં ત્યાં ધર્મના સંસ્કારો રાખે. ત્યાંપણ કેટલાક ધર્મ સંસ્કરવાલાઓને મુમુક્ષુ જગનલાલે શંકાવિહીન બનાવ્યા હતા.

ધન્યહો :આવી માતાને—

પોતે દીક્ષા સ્વીકારવાની તૈયારી કરી રજા દત્તા, જે પોતાની દાદીમા માટે અટક્યા હતા તે કાળધર્મને પામ્યા હતા. એટલે હવે પોતાની માતૃશ્રી મણીએન તથા ભાઈનેજ મનાવવાના હતા. માતૃશ્રીના દદ રાગ હોવાજતાં પોતે અનેક મુક્તિઓથી તે રાગને મંદ બનાવ્યો અને એમના બીજાભાઈ ભારતર હીરાલાલ સારા ધાર્મિક શિક્ષક હતા એટલે માતાએ હાંમત રાખી શાશ્વત્વથી દીક્ષા સ્વીકારવાની આરાધના આપી. ધન્યહો આવી ધર્મ સંસ્કારિત જનનીઓના પવિત્ર હૃદયને કે જે પોતાના પુત્ર જ્ઞાને વીરધર્મની સેવા માટે પોતાનાજ હાથે મુપરત કરવા તૈયાર થાય છે

દીક્ષા નિમિત્તે વરઘાડો—

ભારતર જગનલાલે સંસ્કાર ત્યાગવાના વિચાર મક્કમ બનાવ્યા. આતા પણ મેગવી, પુરની જનતામાં આ વાત જાહેર થઈ મઈ.

નેમુભાઈની વાડીના કાર્ય કર્તાઓ આ પ્રયંગને ઉગ્રવવા ઉત્સાહી
બન્યા. આગલે દિવસે સાંજના નેમુભાઈની વાડીના ઉપાશ્રયેથી એક
ભવ્ય વરઘોડો ચઢાવ્યો હતો. જેમાં દીક્ષાલિલાપી ભાસ્તર ઇગનભાઈ
દુનિયાના મોહનનક પદાર્થોને તુચ્છ ગણતા હસતાવદને છુટા હરતે
જગના મોટી જગતુઓને જાણે ત્યાગનો ચંદેદજ ન પાઠવતા હોય
તેમ વરસીદાન આપી રહ્યા હતા. વૈશાખ સુદ ત્રીજ (દીક્ષાના દિવસે)
ના સવારના શેઠ ભાણાભાઈ કરતુરચંદ એન્ડ સન્સને ત્યાંથી પુનઃ
વરઘોડો ચઢવો હતો. જે અપરીયા શેરી, નવાપુરા વિગેરે લક્ષ્મીમાં ફેરી
દીક્ષાના મંડપમાં ઉતર્યો હતો. આગલે દિવસે સુરચંદભાઈ પુરુષોત્તમદાસ
બ્રહ્મી જગજના પ્રમુખપણા નીચે ઝવેરી નવલચંદ ખીમચંદના
મકાનમાં આનંદવર્ધક સભા તરફથી માનપત્ર એનાયત કરવામાં
આવ્યું હતું.

દીક્ષાપ્રદાન—

ભવ્ય મંડપમાં પૂજ્ય ચરિત્રનેતા આચાર્ય મહારાજ આદિ
વિશાળ મુનિમંડળ ખીરાજમાન હતું. દીક્ષાલિલાપી ઇગનભાઈ પ્રતિ
અતિ પ્રીતિને ધરાવતી સુરતી જનતા મોટી મેદનીમાં જમા થઈ ચુકી
હતી. મુમુક્ષુર્તમાં તેઓને પૂ. આચાર્યશ્રીના વરદહસ્તે દીક્ષા પ્રદાનની
ક્રિયા કરાવવામાં આવી હતી. તેમનું નામ મુનિ શ્રી પ્રવીણવિજયજી
રાખી તેમને આચાર્યશ્રીના સિષ્ય તરીકે જાહેર કર્યા હતા. તે પછી
આચાર્યશ્રીની આજ્ઞાથી નૂતન મુનિએ સંયમ સ્વીકાર્યો સિવાય આત્મ
વિકાસ નથી વિગેરે યોષ્ટ ઉપર ચોડુંક પ્રવચન આપ્યું હતું. તે
પછી પૂ. આચાર્યશ્રીએ ચત્તારિ પરમંગાણિ એ શ્લોક ઉપર
લંબાળુરી વિવેચન કરી દીક્ષીતને તથા શ્રોતાજનોને અવસરોચિત
સુંદર બોધ આપ્યો હતો. અતે સૌ પ્રભાવના લઈ વીખેરાયા હતા.
શેઠ ભાણાભાઈ કરતુરચંદ તરફથી પણ થીરજની પ્રભાવના કરવામાં
આવી હતી. આ પ્રવીણવિજયજી અત્યારે પંચાસ પદ પર બિરાજે છે.

ભગવતીમુત્રની વાંચના—

સુરતમાં ચતુર્માસ જેમનાં જનનાના અતીવ આગ્રહથી પરમપવિત્ર શ્રી ભગવતીમુત્રની વાંચના ચરિત્રનેતાએ વ્યાખ્યાનમાં શરૂ કરી હતી. હૃદય રપશિની તે દેશના અત્રેની જનનાને ઘણી પ્રિયતમ થઈ પડી. ભગવતીમુત્ર જેવું મહન અર્થવાળું મુગ, આચાર્ય દેવ જેવા વિવેચનકાર અને શ્રુતાસુ સુરતીપ્રજા એ ત્રણેયનો મેળો કોઈ અનુભવ નામ્યો હતો. કેટલીક દુસ્તાન્ય કુપ્રવૃત્તિઓની પ્રધાને વિદ્વાસી સુરતીપ્રજાએ તીર્થાંજ્ઞી આપી. દેશના શ્રવણની સફલતા કરી. અત્રે સુરતીએ હમ પ્રમંગે પડ્યલીઓને (વેશ્યા) બોલાવી બર્થ ખર્ચ કરી કર્મની બંધણી કરતા હતા. એ પ્રવૃત્તિને છોડવા ચરિત્રનેતાએ સચોટ ઉપદેશ આપ્યો હતો. જેના પ્રતાપે આ પાપ પ્રવૃત્તિ સુરતી જનતાએ લાગી, પાપથી બચી જવા પામ્યા.

તેરાપંથીનો પ્રચાર—

સુરતમાં થોડા સમયથી મહાન પાપના ઉદયથી તેરાપંથી પ્રચાર થવા લાગ્યો હતો, કે જેઓ સ્થાનકવાસીઓના મોમાં ધુકે એવા છે. સ્થાનકવાસી મૂર્તિને નથી માનતા પણ આતો દયા અને દાન બંને દદાને ઉઠાવે છે, પણ બીચારાઓને ખબર નથી, કે એ જે દદાને ઉઠાવનારાઓને ભર્વાતરમાં મદદ થઈ અસહ્ય દુઃખો સહન કરવા પડશે. આ ધર્મમાં કેટલાક એસવાળો ફર્યા હતા એ ક્રમતમાં બોળા શ્રવે ન ફસે એ શુભ આશયથી એ પંથના બોટા પ્રચારથી વાકેફ કરી તેઓ બંને વચ્ચે ચંસારી બવહાર અટકાવ્યો હો. એ પંથમાં આગકાલ પૈસાની લાલચ આપી અનેક પ્રયોજનો આપી ધણા શ્રવેને ફસાવતા હોવાથી સાંભળ્યું છે કે વિદ્યાઓસવાળ જન-મૂર્તિપૂજકની અલગ નાતની સ્થાપના કરી છે. અને સુધગાઓની સદી લઈ તેરાપંથીઓ સાથે સુધગો બવહાર બંધ કરવામાં આવ્યો છે. એ આ પ્રમાણે સખ્ત પત્ર લેવામાં ન આવ્યા હોત તો ધણા ધરે

તે પંચમાં પેસી જત. ધર્મની દાઝ હેયે રાખી આ ચળવળ કરનાર આત્મોએને ધન્ય છે કે પ્રભુ મૂર્તિના નિંદકો સાથેનો વ્યવહાર બંધ કરવાની અગત્ય હિંમત વાપરી.

શિષ્યોને મોકલ્યા—

પશુપાત્રપર્વ આવતા હરિપુરાના સંધના આગ્રહથી આચાર્યદેવે મુનિશ્રી ભુવનવિજયજીને તથા નવાપુરાના સંધના આગ્રહથી મુનિશ્રી પ્રવીણવિજયજીને પશુપાત્રપર્વ ઉજવવા માટે મોકલ્યા હતા, તેઓએ જનતામાં અપૂર્વ આનંદ અને સહભાવ પેદા કર્યો હતો.

પરાઓમાં જાગૃતિ—

પશુપાત્રપર્વ હરિપુરા તથા નવાપુરાના સંધના આગ્રહથી આચાર્યદેવે ભવ્ય સત્કારથી પધાર્યા હતા. દરેક રથએ થોડા થોડા દિવસોની સ્થિરતા દરમ્યાન વ્યાખ્યાનોથી અપૂર્વ જાગૃતિ થઈ. તેમજ અષ્ટાન્દિકા મહોત્સવ, સ્વામિવાત્સલ્યો વિગેરે શાસન પ્રભાવનાના કાર્યો સારા પ્રમાણમાં થયા હતા. વડાચૌદાના સંધના આગ્રહથી ત્યાં પણ પધાર્યા હતા. જ્યાં હાલમાં પંદર દિવસની સ્થિરતા દરમ્યાન અઠાધ મહોત્સવ તથા શાંતિસ્નાત્ર ભજાવવામાં આવ્યું હતું. ત્યાંની જૈન જનતામાં પણ અગત્ય ચૈતન્ય પ્રસર્યું. ગોપીપુરામાં પણ વિજયકમળ-મુરીશ્વરજી મહારાજના સ્વર્ગવાસ નિમિત્તે અષ્ટાન્દિકા મહોત્સવ તથા શાંતિસ્નાત્ર ભજાવવામાં આવ્યું હતું. ચાતુર્માસમાં એકંદર અનેક ધર્મ પ્રભાવનાઓ થવા પામી હતી.

મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠાદિ—

ચતુર્માસઆદિ વિશાળ મુનિમંડલ સાથે ચરિત્રનેતાઓ તારક ગુરુદેવની સ્વર્ગગમિ જ્ઞાણપુર પ્રતિ ભાવજીની ભક્તિથી પ્રયાણ કર્યું. ત્યાં ચરિત્ર નેતાનું સુંદર સ્વાગત થયું. તેમજ અમદાવાદથી સ્વર્ગસ્થ આચાર્યદેવ

શ્રીમદ્વિજયદશમસ્કન્ધશ્રીમદ્ભગવાદગીતાપદ્યપ્રભાવકસકલગમરહસ્યવેદી
આચાર્ય મહારાજ શ્રીમદ્વિજયદાનમુરિજી મહારાજ તથા પંચાસજી
મહારાજ શ્રીમદ્ પ્રેમવિજયજી મહારાજ (દાણમાં આચાર્ય મહારાજ
શ્રીમદ્ વિજયપ્રેમમુરિજી મહારાજ) મુનિશ્રી મંગલવિજયજી તથા
પ્રસિદ્ધવક્તા શ્રીમદ્ રામવિજયજી મહારાજ (દાણમાં આચાર્ય શ્રીમદ્
વિજયરામચંદ્રમુરિજી મહારાજ) આદિ વિશાળ મુનિમંડળ તારક
શુરદેવની મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠાનો મહોત્સવ ઉજવવા સસત્કાર પધાર્યા.

આમંત્રણ પત્રિકાદ્વારા ચારે તરફ આ મહોત્સવની જાણ થતાં
પંજાબ, મારવાડ, માલવા, ગુજરાત, કાઠિઆવાડ આદિ દેશમાંથી
શુરદેવની ઉપકૃત જનતા ભાવભીના હૃદયોથી આ પ્રસન્ન મોટી
સંખ્યામાં આવી પહોંચી.

આ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ નિમિત્તે એક લઘુમંડપ વિશાળ મેદાનમાં
તૈયાર કરાવવામાં આવ્યો હતો. તે સુશોભિત બેઝોંથી, પ્લમ્, તોરણ
હાંડી-જુમ્મર આદિની સામગ્રીઓથી શોભતો મહાન વિમાનની બા-
નિતને ઉત્પન્ન કરતો હતો. જે મંડપમાં યજુર્જય આદિ તીર્થોત્તરી રચ-
નાઓ કરવામાં આવી હતી. સમવસરજીમાં વીતરાગદેવની લલ્લ
પ્રતિમાઓ પધરાવી હતી. આઠે દિવસ ડોહોધથી, છાણીથી, મુરતથી
આવેલ ગવૈયાઓ ચરિત્રનેતાની રચેલી નૂતનપૂજાઓ તથા પ્રાચીન
પૂજાઓ રાગરાગણીમય ભણાવી જનતાને લક્ષિતરસમાં તરબોળ બનાવતા.
છઠ્ઠે દિવસે શાન્તિસ્નાત્ર ભણાવવામાં આવ્યું હતું.

સંવત ૧૯૮૪ ના માગસર વદી ૬ ના શુભદિને સુમુખમાં
સેંકડો માણસોની હાજરીમાં ૨૧૦ શુરદેવનાજ પદ્યપ્રભાવકોના વરદહરતે
શુરમંદિરમાં મૂર્તિની તથા અગ્નિસંસ્કારના રથાને પાદુશાની સવિધિ
પ્રતિષ્ઠા કરાવવામાં આવી. શાન્તિસ્નાત્ર તથા પ્રતિષ્ઠાનું વિધિવિધાન
મુરતના બાલુભાઈ તથા છાણીના તપરવી વંશજૃધ સા. જમનાદાસ
(દાણમાં મુનિજી શ્રી જયવિજયજી) દીરાચંદ દરતે શુધ્ધપૂર્વક

કરવામાં આવી હતું. આદે દિવસ બહારગામથી આવેલ સાધર્મિક-
ભાષ્યોની ભક્તિભાવે જલાલપુરના સંઘે રમરણીય મહેનત ઉઠાવી
સ્વામિવાત્સલ્ય કર્યો હતા.

પૂ. સ્વર્ગસ્થ ગુરુદેવની મૂર્તિ સ્વ. શા. અમરચંદ લખમાજી
તથા તેમના ધર્મપતિ મણીબેન તરફથી દહેરી બંધાવી પધરાવવામાં
આવી હતી. પૂ. સ્વર્ગસ્થ ગુરુદેવના અગ્નિસંસ્કાર માટે જલાલપુરના
શેઠ જીવજીત ગોવીંદજીના ટ્રેસોરિયર તેમના પુત્ર મોતીચંદભાઈએ જમીન
આપી હતી અને ત્યાં દહેરી તૈયાર કરાવી પગલાં પણ તેમણેજ
પધરાવી શ્રી મંદિરે અર્પણ કરી છે.

વિનતિનો સ્વીકાર—

મોહમયા મુંબઈ નગરીમાં આપણા ચરિત્ર નાયકની વિમલ કીર્તિ
અને યશોવાદ વાયુવેગે પ્રસરી હતા. ફર રહેલી પુષ્પ આમોહ બમરોને
આકર્ષે છે. તેથીરીતે ફર હોવા છતાં ચરિત્રનેતાના પ્રવચનો સાંભળવા
મુંબઈની જનતા તલસી રહી હતી. કેટલાક સદ્ગૃહસ્થો સુરતના
આતુર્ભાસમાં વિનતિ કરવા આવ્યા હતા. વિશેષ લાભનું કારણ જાણી
શાસન પ્રભાવક ચરિત્ર નેતાએ તેનો સ્વીકાર કર્યો. પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ
બાદ સપરિવાર ચરિત્રનેતાએ મુંબઈ તરફ પ્રયાણ કર્યું.

વયમાં આવતા અનેક સહેરો અને ગામોમાં જાહેર વ્યાખ્યાનો દ્વારા
અપૂર્વ ધર્મ જાગૃતિ કેન્દ્રાવના મુંબઈ સ્વામિવાત્સલ્ય સમજુ પધાર્યા ત્યાંના સંઘના
આમદગી યોગ દિવસ રિચરતા કરી. વ્યાખ્યાનનો હમેશાં જનતા આનંદ
પૂર્વક લાભ લેતી. ત્યાંથી અનુક્રમે વિદાર કરતા મલાલ મુકામે પધાર્યા.
ત્યાં કવેરી બાલુભાઈ મંદુભાઈ તરફથી અર્પણ મહોત્સવ તથા
સ્વામિવાત્સલ્ય થયા હતા. દેશનાના યોગ પરસાદથી જનતા ધર્મ
પ્રજ્ઞામાં અગ્નિ યોગદય. ત્યાંથી ધર્મપ્રેમી અને શાસન પ્રભાવનામાં
સારા શાયે આપનાર ધર્મદાગી દાનવીર સંઘવી ગ્રે. નગીનદાસ કરમચંદ

તથા બહાદુર શાસન ઉત્પત્તિર્માદતચિત્ત મંધની છવાબાધ પ્રતાપસીને
પ્રતિષ્ઠિત મૃદુરથો અધેરીથી શરદેવની અપૂર્વ વાણી સંભવ
અત્રે આવના, અરિત્ર વિભુના હઠાદાર પ્રવચનો મુજિળી આ
પામના, તેઓએ અધેરી પધારવા વિનનિ કરી તેથી પોતાના બહો
શિષ્ય સમુદાય સાથે અદ્ભૂત સ્વાગતથી અધેરીમાં શરદેવનો પ્રવે
શ્યો. હમેશા વ્યાખ્યાનો આશુ ધવા, અંધેરીમાં રહેલું મિથ્યાત્વ અંધક
રૂર કરી અજવાળી પુરી કહેવાય તેવું બનાવ્યું.

મહાન ઉપકારી કોણ ?—

સૌક છવાબાધ પ્રતાપસીને તો સાચા મુવિદ્વિન અને શાસ્ત્રાનુશી
ઉપદેશક શરદેવો જોગ અનેરો પ્રકાશ પાડનારો નીવડ્યો. નિઃસ્પૃહી અને
ત્યાગોપદેશક શરદેવોની પ્રભા છાયા અને છાપ જનતાને વૈરાગ્યભાવ
પ્રતિ જેએ છે. અરિત્ર નાયકના રાધનપુર થએલ આતુર્માંસ વખતે યોગ
પરિચયથી પણ તેઓની વિદ્વતા આદિ સુણોથી અનુભવી બન્યા
હતા, પણ અંધેરીમાં આશ્રતા પ્રવચનોથી વિશેષ ધર્મચુસ્ત અને
શ્રદ્ધાળુ બન્યા. ત્યાગ માર્ગ પ્રતિ આદર થાય, છવન આદર્શ બને એ
દેવુથી અનેક ધર્મ પ્રતિજ્ઞાઓ સ્વીકારી. અરિત્રવિભુના ઉપદેશથી
સાચા ત્યાગીઓ પ્રતિ ધણાજ આદરવાળા બન્યા. સંયમ એ આરા
ધ્યનમ અનુધાન છે. જ્યાં સંયમનો આદર નથી, ત્યાગની લાવના નથી
અને ત્યાગીઓ પ્રત્યે બદ્ધમાન નથી ત્યાં જૈનત્વ પણ કેમ ટકી શકે ?
પોતે કર્મની પ્રાપ્ત્યનાથી સંયમ લેવાને અસમર્થ હોઈ સંયમ
હીપ્તુએને બુદ્ધિબુદ્ધિ વંદન અનુમોદન અને અભિનંદન આપવુંજ
જોઈએ. સંસાર ચિરકાળ બનેલાઓના ત્યાગ પંથમાં આવના વિદ્ય કંટકોને
વિદારવા સમયોએ અને ધર્મનિષ્ઠોએ મદદ આપવી, પ્રાપ્ત સંયમનું
રક્ષાળ કરવું એ વિગેરે તેઓ સારીપેકે સમજ્યા. ધર્મચુસ્ત બન્યા.
અરિત્રનેતાનો અમાપ ઉપકાર માનવા લાગ્યા. ખરેખર છવનને ઉગ્ગતવલ
બનાવવા સાથે ઉન્માર્ગથી અટકાવી સન્માર્ગમાં સંયોજે તેના જેવા

મહાન ઉપકારી બીજા કોણ હોઈ શકે? તે વખતના કરેલ ઉપકારને અઘાવધિ તેઓ ભૂલ્યા નથી પોતાના તરફથી બહાર પડેલી બારનતની ચોપડીમાં પોતાના હૃદયમાં રહેલા ઉપકારના પ્રતિબિંબ તરીકે ચરિત્રનેતાની સુંદર પ્રતિકૃતિ મૂકી કૃત ઉપકારને રમયો છે.

કરડી પ્રતિજ્ઞા—

મુખ્યથી ચરિત્રનેતાના વ્યાખ્યાનો સાંભળવા જેનો ઘણી સંખ્યામાં આવતા, શેઠ નગીનભાઈ સૌની ભાવબીના હૃદયથી ભક્તિ બળવતા, આ રસમય પ્રવચનો શ્રવણ કરી મુખે જતી જનતા અન્ય જનોને તે વ્યાખ્યાનોનો અપૂર્વ લાભ લેવા જેથી લાવતી, આ વૈશમ્યમય પ્રવચનથી એક સમૃદ્ધ સદ્ગૃહસ્થ શ્રીમુલ મોહનભાઈનું હૃદય રંગાયું અને પૂર્ણ શ્રદ્ધાથી અને ભાવ ભર્યા હૃદયથી દુનિયાના ક્ષણિક અને તુચ્છ પદાર્થોનો મોહ ઉતારી પોતે લગભગ ૫૫ વર્ષની ઉંમર હોવા છતાંય સંયમ મહાત્મ્ય કરવાની કામનાવાદી બન્યા. અમુક સમયમાં સંયમ મહાત્મ્ય ન હશે તો છએ વિગતનો ત્યાગ એવી કરડી પ્રતિજ્ઞા સ્વીકારી ચરિત્રનેતાને જજાણ્યું કે મને સંસારથી ઉદ્ધરી સંયમ અર્પો એવી વિનંતિ કરી. ચરિત્ર વિભુએ ઉદાર વૃત્તિથી તેઓને જજાણ્યું કે ભર્યા તમારી મનોદ્વંદ્વના રહેલી હોય ભર્યા સંયમ સમતા પૂર્વક પાછો એવી ખાતરી હોય અને સંયમ નિર્વાદમાં જરાપણ પ્રતિકુલતા ઉભી ન થાય એવી નિશ્ચયતા હોયતો ભણે તંમે સંયમ સ્વીકારો. પરંતુ ત્યાગનો અભ્યાસ કરી તમારી શારીરિક રિથિતિ તપાસો.

અપૂર્વ સાતકાર—

સાતપદી સાંથી આગામ્ય દેવેશ સપરિવાર શાન્તાકુંજ, વીરલાપારલા, માહિમ વિગેરે થઈ લાયખાલા પધાવો. એક્ટોની મંખ્યામાં દેશદેશના લોકો દંગબેરંગી પાવડીઓ પહેરી આવવા લાગ્યા. ચોખ્ખ સમયે સાંથી એક ભવ્ય આમંત્ર્ય નીકળી ઝવેરીગળર, કાચગાદેવી, પાયધુતી,

તથા બહાદુર શાસન ઉન્નતિમાં દત્તચિત્ત મંથની છવાભાષ પ્રતાપરી આ
પ્રતિષ્ઠિત મુદ્દરથો અધેરીથી મુદ્દેવની અપૂર્વ વાણી સાંભળવ
અને આવના, ચરિત્ર વિષુના છટાદાર પ્રવચનો માંભળી આનાં
પામના, તેઓએ અંધેરી પધારવા વિનનિ કરી તેથી પોતાના બહોળ
શિષ્ય સમુદાય સાથે અદ્ભુત રચામનથી અંધેરીમાં મુદ્દેવનો પ્રવેશ
થયો, હમેશા વ્યાખ્યાનો ચાલુ થયા, અંધેરીમાં રહેલું મિથ્યાત્વ અંધકાર
દૂર કરી અજ્ઞવાળા પુરી કહેવાય તેવું બતાવ્યું.

મહાન ઉપકારી કોણ ?—

શેક છવાભાષ પ્રતાપમાંને તો સાચા મુવિહિત અને શાસ્ત્રાનુકૂલી
ઉપદેશક મુદ્દેવો જોગ અનેરો પ્રકાર પાડનારો નીવડયો, નિરપૂર્ણ અને
ત્યાગોપદેશક મુદ્દેવોની પ્રભા છાયા અને છાપ જનનાને વેરાઅજાવ
પ્રતિ બેંચે છે, ચરિત્ર નાયકના રાધનપુર થએલ ગાતુમાંથી વખતે થોડા
પરિચયથી પણ તેઓની વિદ્વતા આદિ ગુણોથી અનુભવી બન્યા
હતા, પણ અંધેરીમાં આવતા પ્રવચનોથી વિશેષ ધર્મચુસ્ત અને
શ્રદ્ધાળુ બન્યા, ત્યાગ માર્ગ પ્રતિ આદર થાય, જીવન આદર્શ બને એ
ફેલુથી અનેક ધર્મ પ્રનિષ્ઠાઓ સ્વીકારી, ચરિત્રવિષુના ઉપદેશથી
સાચા સાગીઓ પ્રતિ ધબ્બાજ આદરવાળા બન્યા, સંયમ એ આજ
ધ્યતમ અનુધાન છે, જ્યાં સંયમનો આદર નથી, ત્યાગની લાવના નથી
અને ત્યાગીઓ પ્રત્યે બદ્ધમાન નથી ત્યાં જીનત્વ પણ કેમ ટકી શકે ?
પોતે કર્મની પ્રાબલ્યતાથી સંયમ લેવાને અસમર્થ હોઈ સંયમ
લીધુઓને બુદ્ધિબૂરિ વંદન અનુમોદન અને અલિનંદન આપવું જ
જોઈએ, સંસાર વિરક્ત બનેલાઓના ત્યાગ પંથમાં આવતા વિદ્ય કેંદ્રોને
વિદ્યારવા સમર્થોએ અને ધર્મનિષ્ઠોએ મદદ આપવી, પ્રાપ્ત સંયમનું
ચ્છાળ કરવું એ વિગેરે તેઓ સારીપેઠે સમજ્યા, ધર્મચુસ્ત બન્યા,
ચરિત્રનેતાનો અમાપ ઉપકાર માનવા લાગ્યા, અરેબર જીવનને દિગ્ગવથ
બનાવવા સાથે ઉન્માર્ગથી અટકાવી સન્માર્ગમાં સંયોજે તેના જેવા

મુંબઈમાં કોટના કેટલાક જૈન આગેવાનોની આદર ભરી વિનંતિને માન આપી, ચતુર્માસ પહેલા ચરિત્રનાથક સપરિવાર લવ્ય સત્કારથી ત્યાં પધાયો. પોરબંદર, માંગરોલ, વેરાવળ જામનગર આદિ જાની પ્રજા અહીં વિશેષ પ્રમાણમાં રહે છે. અખંડ આનંદથી તે હિસાહથી ચરિત્ર વિભુની દેશના સાંભળવા તે લાવિક જનતા ગ્રીજ હિસુકે બની, પૂજા, પ્રભાવના વિગેરે શાસન પ્રભાવનાના કાર્યો પણ થતા હતા.

આ સમયે ચરિત્રનેતાના નાકમાં કેટલાક સમયથી દાકડી વધતી તી, જેથી હમેંશા વ્યાખ્યાનોમાં અને ધર્મ ચર્ચામાં ઘણી મુશ્કેલી પડતી હતી. ડોક્ટર ટી. એ. શાહે કાળજીપૂર્વક તપાસ કરી મોપરેશનની સલાહ આપી. કોટના સહભાવિ સહગૃહસ્થોના આગ્રહથી પ્રાંજ એપરેશન કરાવવાનું સ્વીકાર્યું. જૈન ડોક્ટર ટી. એ. શાહે કોટના ઉપાશ્રયમાંજ સાવધાનપૂર્વક એપરેશન કર્યું. જે ત્રણ દિવસ મુધી અસભ્ય વેદના રહી, આ પ્રસંગે ચરિત્રનેતાની શાંતિ અને સહિષ્ણુતા અજબ હતી. કોટના ભાવિ શ્રાવકોની તથા ડોક્ટર ટી. એ. શાહની ભક્તિ અતિ પ્રશંસનીય હતી.

વિહાર

કોટમાંથી વિહાર કરી પૂજ્ય આચાર્યશ્રી સપરિવાર લાલબાગના ટરટીએની વિનંતિથી ત્યાં પધાયો. લગભગ પંદરેક દિવસ ત્યાં રિયરતા કરી, સેંકડો માણસો વ્યાખ્યાનનો લાભ હમેંશા લેતા. લાલબાગથી ચતુર્માસ માટે ચરિત્રનેતા સસત્કાર પાળ જોડીજના ઉપાશ્રયે પધાયો. એક સુંદર લતા ચોકેર વિસ્તરી પોતાના કુસુમોદ્ધાર આરે દિશાને સુચસિત બનાવે છે તેમ સરીશ્વરજીની દેશનાલતા મુંબઈના અનેક પરાઓમાં વીરતરી અને ધર્મના સૌરભાગ્યો કુસુમોદ્ધાર લવ્ય આત્માઓને સુચસિત બનાવ્યા.

બુદ્ધેશ્વર વિગેરે ભવ્ય સત્તાઓમાં ફરી ગોડીજી ઉતરું હતું. રસ્તામાં ચરિત્રવિબુનો સાચા મોલીથી, અક્ષતથી અને શુદ્ધથીઓથી રથને રથને અપૂર્વ સત્કાર કરવામાં આવતો હતો. ચરિત્રનેના પણ મંદીર વદનથી નમતા શુકતા ભક્તમણને ધર્મલાભના અપૂર્વ આદિર્ષ આપતા. મુંબઈની મોજલી, વિદ્યાસી અને આનંદગેશી જનનામાં આચાર્યશ્રીના આગમનથી હર્ષનો પાર રજો ન હતો. રથને સ્વે પદ્મ, તોરણ, લખેલ ખોટોથી ચહેરના સત્તાને શબ્દગારવામાં પણ આવ્યા હતા. સાંભેલુ આવતા પહેલા ઉપાશ્રય ચીકાર ભર્યું રહે હતો. મહારાજશ્રીએ શુદ્ધ અવાજથી મંત્રલાયરણ કરી સ્વચ્છ કલાકે સુધી લાંબુ પ્રવચન કર્યું હતું. ત્યારબાદ હમેંશ ચરિત્રનેથી અવિચ્છિન્ન પ્રભાવિક દેશના વહેવા લાગી. ધણા માણસોએ વિવિધ પ્રશ્નો કરી પોતાના સંશય ટાળ્યા. અનેકોએ ધર્મ પ્રતિષ્ઠા સ્વીકારી દેશના સાંભળવા વિરાટ જનતા જનમતી, ગોડીજીનો વિશાળ દેહ હોવા છતાં મોંઝ આવનારને દાદર પકડી ઉભા રહેતું પડ્યું. કુંકમાં સરિપ્રવરની સૌમ્ય રસ પોષક દેશના, સાંત પ્રકૃતિ સૌને અત્યંત રચીકર બની.

કર્મનો કડવો અનુભવ—

કર્મો અખિલ જગજગુંથોને અવનવા ખેતો અનુભવાવે છે. કયા સમયે કોને કેવો મીઠો અમર કડવો અનુભવ કરાવશે એ અકલ્પ્ય છે. ભલે ત્યાગાશ્રમની પરાકાષ્ટાએ પહોંચી નિર્દોષ જીવન શુભરનાર મહાત્મા હોય કે દુન્યવી પદાર્થોના વ્યામોહની જાળવલ્લભાન બદ્ધિમાં બળતો-જળતો ભલે સામાન્ય મનુષ્ય હોય. સૌ કોઈને તે પોતાનો અજ્ઞ પ્રભાવ ચખાડેજ છે. પરંતુ મહાત્માની મનોવૃત્તિ અજ્ઞ સદિષ્ટતા અને તે કર્મોના સામનો કરવાની જાદુઈ શક્તિ અકલ્પિત હોય છે. એટલે તેઓ આવી વિપત્તિઓને મંપતિ માની આનંદપૂર્વક ભેટે છે.

મુંબઈમાં કોટના કેટલાક જૈન આગેવાનોની આદર ભરી વિનંતિને માન આપી, ચતુર્માસ પહેલા ચરિત્રનાયક સપરિવાર લવ્ય સ્થાનકથી ત્યાં પધાર્યા. પોરબંદર, માંગરોળ, વેરાવળ જનમનગર આદિ સ્થળોની પ્રજા અહીં વિશેષ પ્રમાણમાં રહે છે. અખંડ આનંદથી અને ઉત્સાહથી ચરિત્ર વિભુની દેશના સર્વભળવા તે ભવિક જનતા ધણીજ ઉત્સુક બની, પૂજા, પ્રભાવના વિગેરે શાસન પ્રભાવનાના મુકાર્યો પણ થતા હતા.

આ સમયે ચરિત્રનેતાના નાકમાં કેટલાક સમયથી હાડકી વધતી હતી. જેથી હમેંશા વ્યાખ્યાનોમાં અને ધર્મ ચર્ચામાં ધણી મુશ્કેલી પડતી હતી. ડોક્ટર ટી. એ. શાહે કાળજીપૂર્વક તપાસ કરી પરેશનની સલાહ આપી. કોટના સહભાવિ સદ્ગૃહસ્થોના આગ્રહથી જ એપરેશન કરાવવાનું સ્વીકાર્યું. જૈન ડોક્ટર ટી. એ. શાહે કોટના ઉપાશ્રયમાંજ સાવધાનપૂર્વક એપરેશન કર્યું. એ ત્રણ દિવસ થી અસહ્ય વેદના રહી, આ પ્રયોગે ચરિત્રનેતાની સાંતિ અને દિગ્બુતા અજળ હતી. કોટના ભાવિ આવકાની તથા ડોક્ટર ટી. એ. શાહની ભક્તિ અતિ પ્રશંસનીય હતી.

વેહાર

કોટમાંથી વિહાર કરી પૂજ્ય આચાર્યશ્રી સપરિવાર લાલબાગના ટ્રસ્ટીઓની વિનંતિથી ત્યાં પધાર્યા. લગભગ પંદરેક દિવસ ત્યાં રિયરતા કરી, સેંકડો માણસો વ્યાખ્યાનનો લાભ હમેંશા લેતા. લાલબાગથી ચતુર્માસ માટે ચરિત્રનેતા સસતકાર પાળ ગોડીજના ઉપાશ્રયે પધાર્યા. એક સુંદર લતા ચોક્કર વિસ્તરી પોતાના કુસુમોદારા ચારે દિશાને સુવાસિત બનાવે છે તેમ સરીશ્વરજીની દેશનાલતા મુંબઈના અનેક ખંડાઓમાં વીસ્તરી અને ધર્મના સૌરભભાઈ કુસુમોદારા લવ્ય આત્માઓને સુવાસિત બનાવ્યા.

લુટે લુટે ઠેકાણે મોક્ષદયા

અંધેરીના સદ્ગુહરથોની ચતુર્માસ માટે અત્યંત વિનતિ હોવાથી મુનિ શ્રી લક્ષ્મીવિજયજી મહારાજને તથા મુનિશ્રી નવીનવિજયજીને ચરિત્રનેનાએ ત્યાં મોક્ષદયા, લાલજાગના ટુસ્ટીઓની વિનતિથી મુનિ શ્રી ભુવનવિજયજી આદિ ચરિત્રનેતાની આજ્ઞા થતાં લાલજાગના ઉપશ્રેય પધાર્યા હતા અને કોટના સદ્ગુહરથોના આગ્રહથી મુનિ શ્રી પ્રવીન વિજયજીને પપુર્ગજીમાં વ્યાખ્યાન વાંચવા મોક્ષદયામાં આવ્યા હતા.

મુંબઈમાં સૂત્ર વાંચના

કેટલાક તત્ત્વપિપાસુ શ્રાવણના આગ્રહથી પ્રથમ વ્યાખ્યાનમાં આવરપકસૂત્ર અને બીજા વ્યાખ્યાનમાં વાસુપૂજ્ય ચરિત્ર વાંચવું શરૂ કર્યું. જેનો લાલ શ્રોતાઓ નિયમસર લેતા, ચરિત્રવિષ્ણુ, આજમાનાને અનુકુળ અનેક પ્રાસંગીક પ્રશ્નોને એવા અર્થતા હતા કે, ધણાઓની શંકાનું નિરસન કુદરતે થઈ જતું હતું. વ્યાખ્યાનમાં પૂઠાતા પ્રશ્નોનું સમાધાન પણ મહારાજશ્રી શાન્તપ્રકૃતિથી કરતા હતા; જેથી શ્રોતાજનો અત્યંત ખુશ થતા હતા.

તે ત્યાગીની દેશનાજનથી

ત્યાગીઓની દેશનામાં હંમેશા વૈરાગ્યજ પોષાતો હોય છે; કારણે જે ત્યાગીની દેશનામાં લાગ ન કરતો હોય તે ત્યાગીની દેશનાજ નથી ઝવેરીની દુકાને મેળી, દીરા, પગા, પદવાળા વિગેરે કીમતી ચીજો ન વેચાતી હોય તો તે ઝવેરીની દુકાનજ નથી. ત્યાગી મહાત્માઓ સંસારની પાપમય વૃત્તિનો ત્યાગ કરી ત્યાગી બન્યા અને તે માર્ગ જનનાને સુકાવવી તે તેઓનું પરમ કર્તવ્ય છે. ચરિત્રવિષ્ણુના હૃદયગમ થતા પ્રવચનોએ કેટલાક લાલુક આત્માઓના હૃદય પ્રદેશમાં વૈરાગ્યની ડી યાચ પાડી. કેટલાકે સંસાર ત્યાગવાની ઉમખાવનાવાગી બન્યા અને કેટલાકે ત્યાગ માર્ગની આદરણીયતા સમજી અનુમોદક

બન્યા. વળી જમનાના ઝંઝાવાતથી ઝંખવાયેલા, ત્યાગીઓથી અને ત્યાગ માર્ગથી ઉભગી ગયેલા, ત્યાગ માર્ગનો દ્રોહ કરવામાં આગેવાની ભાગ લેજવનારા આત્માઓ પણ પોતાની કરેલી બૂલનો પશ્ચાત્તાપ કરવા લાગ્યા.

એકીસાથે ૭

ચરિત્રવિભુતીદેશનાથી કેટલાક સંસારવિમુખ બનેલા ભાગ્યવતીએ ૭ વિગમના ત્યાગ વિગેરેની કરડી પ્રતિશ્ઠાઓ સંયમ જલદી પ્રાપ્ત થામ એ હેતુથી મદલુ કરી હતી. અત્રેની ટોળીના આગેવાન શા, શામજીભાઈ જેઓ તલાબના રહીશ છે. તેમને પોતાને પોતાની સ્ત્રી તથા બે પુત્રો પરિવારમાં છે. હથરલાલ જેઓ ધોધાના રહીશ છે. તેમને પણ પોતાની માતૃશ્રી, યુવાન સ્ત્રી તથા બે પુત્રો પરિવારમાં છે. શા, પ્રેમચંદ મોહનલાલ જેઓ મહેસાણા તાલુકામાં આવેલ વડાસણુ ગામના રહેવાસી છે. જેમની સગાઈ પણ થઈ ગઈ હતી. એમના મોટાભાઈ તથા માતૃશ્રી લગ્ન કરવાની તૈયારીમાં હતાં, એવામાં તેમણે અત્યુદ્યતની બાધા મદલુ કરી લીધી હતી. મહાસુખભાઈ તથા જીવા-ભાઈ વચ્ચેનો કેસ પણ એમના નિમિત્તે જ મંડાયો હતો. સગાવંદાલાનો સખત જપતો હોવા છતાં અને ધણી મુશ્કેલીઓ ઉભી કરતા હોવા છતાં પોતે પોતાના વૈરાગ્યમાં મજબૂત રહ્યા હતા, જમનગરનિવાસી શુદ્ધાચ-ચંદભાઈ પણ ધર્મોપાધનમાં હંમેશ તત્પર રહેતા હતા, તેમને પણ આ સંસાર છોડવાની અત્યંત તાકાવેલી લાગી હતી, તેમની સ્ત્રી મુશીલ અને સમજી હોવાથી તેમના ચારિત્ર માર્ગમાં કોઈપણ જાતની મુશ્કેલી તેણીએ ઉભી કરી ન હતી. ધોધાવાસી અમૃતલાલ જેઓ બેવાર સંસારની મોહનગમમાં ફસાયા હતા અને ત્રીજીવાર લગ્ન કરવાની તૈયારીઓ કરતા હતા; પણ સંજીવનો વૈરાગ્યમય હિપ્તેશ એ કામમાં અંત-રાયજૂત થયો હતો. પાટણનિવાસી મોહનભાઈએ પણ પોતાની પરિપક્વ ઉમ્મરમાં સંસારથી વિમુખ બનવાની ભાવનાઓ જગાવી હતી, તેમને પણ એકપુત્ર નામે વ્યંતીલાલ હયાન છે.

અભિપ્રિયની નિઃશ્વસન મુદ્દાઓની જે
 નિશ્ચય નામિત બનેલા આ જ મુદ્દા અન્યથા
 મુલાન ગ્રીષ્મા, નવા પુત્ર પતિવાર વિશે અન્યથા
 મુદ્દા મંગલ ન શેષાય ત્યાં મુદ્દા મોટાએ જ વિરલ
 એમ વિભા વિભા અભિપ્રયો ધારણ કર્યા અને કે
 નીપારીઓ કરવા લાગ્યા, આ જો મુદ્દાઓમાં મોટા
 કેટલાક આગે ઉમંગના પળ છે, પોતાના કુટુંબીક
 અનુભવિ મેળવી કરારે સંભાર લાગી બનીએ અને
 સામીએ એજ જાંબના સૌના હૃદયમાં રજૂની.

સંસારની ભયંકરતા સમજાયતો

પરેખર! સંસારની ભયંકરતા અને દુર્દશા જે
 સાચી સમજાઈ ગઈ હોય અને ભોગવાના વિલાસ વેળા
 યનાર વિવિધ વ્યથાઓનો જેઓને સંપૂર્ણ બોધ થયો
 હોય ત્યાંથી મહાત્માના ત્યાગમય ઉપદેશના જરૂર
 હોય તેવા સંસાર વિમુખ બાળ્યવતોને બધે મુલાની દે
 વરથા હોય છતાંય તેમને સંસારનો નિવાસ કારમો લાગે
 ભોગવવાની મુંદર સામગ્રીઓ દયાત હોવા છતાં વૈરાગ્ય
 બિલાયુકોને તે ભોગો રોગો સમાન અને સંસારના દહાડ
 સમાન લાગે છે. જો કે માતા પિતાના અવગાદ રનેહ, રૂપવ
 ઓના અપદનેત્રોના કારમા તીરો, ખૂબસુરતપુત્રોનો રનેહ, મિત્ર
 કુટુંબીઓનો સ્વાર્થાધ પ્રેમ, જન્મજમિ આ બધા સંસાર
 બનનારને, માટે પોતાની જીવન નૌકાના બુકકા કરી નાંખનાર સંસાર
 મોટા ખડકા છે; પણ જેઓના હૃદયમાં સાચો વૈરાગ્ય ઉદભવે
 તેવા વિરક્ત આત્મોને એ ખડકા ; નુકસાન
 શકતા નથી.

આ આત્માને એ

યઈ ચૂક્યા છે. વૈભવ વિલાસો પણ અનેક વખત મળ્યા ચૂક્યા છે. માનવ
 જીવનની ખરી મહત્તા યાદિત સાધના કરી મુક્તિ મેળવવામાં જ છે.
 વૈરાગી મનુષ્યોને ત્યાગ સ્વીકારવામાં જેમ જેમ વિધો આવે છે તેમ તેમ
 હૃદયની મક્કમતા વધતી જાય છે. આ હજી ભાગ્યશાલી પોતાની ભાવ-
 નામાં મક્કમ રહી તે ભાગ્યશાલી દિવસની રાહ જોતાં ધર્મારાધનમાં
 તત્પર રહેતા.

જહદી વિહાર

સંવત ૧૯૮૪ ના ચાતુર્માસમાં અઢીઘ ઉત્સવો, સ્વામીવાત્સલ્યો
 તથા દેવદ્રવ્ય, શાન્દ્રવ્ય વિગેરેની અપૂર્વ આવકો, શાસન પ્રભાવના પ્રચારક
 મન્ય વરધોડાઓ વિગેરે સુકૃત્યોથી શાસન ઉત્પત્તિ અપૂર્વ થવા પામી
 તી. કાતૃક સુદ ૧૫ ને દિવસે જ ચરિત્રનેતાનો વિહાર થયો. જન-
 નો રોકાવા માટે અતીવ આમદ થયો, પરંતુ મહાત્માઓ જંગમ-
 થઈ છે. જ્યાં પુણ્ય પુરોને વિશેષ ઉપકારની દૃષ્ટિ લાગે ત્યાં તેઓ
 પડે જો સ્વાભાવિક છે. વળી રાધનપુરનિવાસી રોડ જવાલાખ પ્રતા-
 પરમપુનિત શ્રી સિદ્ધાચલજીને છરીપાલતો સંઘ દાઢ્યાર હોધ
 તેમાં આચાર્યશ્રીને લઈ જવાનો અત્યંત આમદ હોવાના કારણે
 વિહાર જહદી કરવો પડ્યો હતો.

બી એકની દીક્ષા

અધેરી પધારતા ત્યાં લગભગ પંદરેક દિવસની રિચરતા થઈ.
 જાન ધોધાનિવાસી શા. હજારલાલ ચરિત્રનેતાની પાસે સંયમ
 રવા આવ્યા હતા. આ વાત જાહેર થતાં રોડ જવાલાખ પોતે
 તથા ચારિત્રના રાગી હોઈ આગળે દિવસે ધણીજ ધામધૂમથી
 જ્ય વરધોડો ચડાવ્યો હતો. મુખ્યથી સેંકડો ધર્મપ્રેમીઓએ
 ભાગ લીધો હતો. ભવ્યલતામાં કરી વરધોડો રોડ જવા-
 સીના બંગલામાં ઉતર્યાં હતાં. ત્યાર કરવા ભવ્યમંડપ

ના કારણે વડ પાંચમના શુભદિને લાઈ ધરવાણને દીક્ષાપ્રદ
તેમનું નામ મુનિશ્રી યોગીન્દ્રવિજયજી રાખી, પૂજ્ય આચાર્યશ્રી
તરીકે જાહેર થયો હતા. જવાબાઈ તરફથી સંવત્ ૧૯૮૫
દવું. સંવત્ ૧૯૮૫ અપૂર્વ મહોત્સવો ખેતાને આંગણે ધન વ્યય
વનારા કેવા પ્રકારનું પુણ્ય બાંધી, આવતા ભવ માટે અનિ
કેટ બેંચી લાવે છે વિગેરે પ્રત્યેક ઉદ્દેશ્યું મુંદર પ્રવચન જ
નું. આ પ્રસંગે જનમનગરનિવાસી શુભાજયંદ સામંતલાઈએ
મંપતિ લક્ષ્મીબાઈ સાથે ચતુર્થવત લીધું હતું. તથા અગ્રામ
શ્રીલાલ મૂળજયંદ પૂજ્યશ્રીને પ્રાર્થના કરીને કશું કે આપશ્રી મં
પદારો અને હું દીક્ષા ન લઉં તો જ વિગયનો ત્યાગ એ નિત
૧૯ વર્ષની નાની ઉંમરમાં આવજીવનું અલયર્થ ઉચકું

સીધા સીસોદા

અધેરીથી વિહાર કરી શાસન પ્રભાવક આચાર્યશ્રી સમર્થ
બીલાડ, અચ્છેરી, વાપી, દમણ, વલસાડ, બીલીમોરા, અમલકા
કોલોલી વિગેરે સ્થળે મુંદર પ્રવચનદારા અનેક જીવોને પ્રતિજ્ઞા
નવસારી પાસે આવેલ સમિતિ મુકામે સસતકાર પધાર્યાં અને
ગાંડાભાઈ મકનજીના ભાણેજ ભાઈ મણીલાલ સંસાર ત્યજ
ભાવનાવાલા બન્યા હતા. જેઓ બાલ્યવયથી મુસંકારિત હતા.
સગાબહાણાં પણ ધર્મના સંસ્કારવાળાં હોઈ આવા પવિત્ર
અંતરાય નાખે એવાં ન હતાં એટલે મૃદાંગણે દીક્ષા મહોત્સવ
આબોધો હતા. દીક્ષાનિમિત્તે એક ભવ્ય વરધોડો કાઢવામાં આ
જેમાં બે ઘોડાની બગી જેડ સાગળ માગળની સારી સામઝ
ને ગામમાં ફરી તૈયાર કરેલા મંડપમાં ઉતર્યો હતો. એ જ
પમાં ચરિત્રનેતાના વરદ હસ્તે મણીલાલને સંવત ૧૯૮૫ન
ના શુભ દિને દીક્ષાપ્રદાન કરી તેમનું નામ મુનિશ્રી દેમે
રાખી તેમને મુનિરાજ શ્રીમદ્ લક્ષ્મીવિજયજી મહારાજ

રીકે જાહેર કર્યા હતા. તે દિવસે પૂજન-પ્રભાવના તથા સંઘ જમણું ગેરે કરવામાં આવ્યા હતા.

યાંથી ભર્ય

ચરિત્રનામક પોતાના બહોળા શિષ્ય પરિવાર સાથે વિદ્યાર કરી કાલીયાવાદી નવસારી આદિ ઠેકાણે સસત્કાર પધારી જલાલપુરમાં ગુર મૂર્તિના દર્શન કરી, ધામધૂમથી પ્રવેશ મહોત્સવ પૂર્વક સુરત પધાર્યા. ત્યાં એ વ્યાખ્યાનો આપી પૂ. વિજય દાનસરિશ મહારાજના દર્શન કરી અનુક્રમે વિદ્યાર કરતાં ભર્ય શહેરમાં સસત્કાર પધાર્યા. થોડાક દિવસની રિથરતા દરમ્યાન ત્યાંની જનતાએ ત્યાં ભાગ ભાગ વર્ધક ઉપદેશ સાંભળ્યો. ત્યાંના કેટલાક સુવકોના હૃદયોમાં જે જમાનાનું વિપમ વિષ વ્યાપ્ત હતું તે ચરિત્ર નામકના અસરકારક ઉપદેશથી અને પ્રસાન્ત પ્રકૃતિથી તે થોડેક અંશે વીખરાવા પામ્યું હતું.

બીજા મુબદ્દ

આચાર્યદેવની શીતલછાયામાં સદ્ભાવનાથી: પ્રેરાઈ મુબદ્દથી કેટલાક ભાઈઓ વંદનાર્થે આવ્યા હતા. જેમાં અમૃતલાલ ખૂબચંદ રાસાર ત્યાગવાની લાલસા વાલા હતા તેમણે પોતાના આ વિચારો આચાર્યશ્રીને જણાવ્યા. આચાર્યશ્રીને તેમનો પન્નિય મુબદ્દના ચાતુર્ માંસમાં થયો હતો એટલે એએ જાણી આવ્યા શુભ દર્શનમાં વિલંબ ન કરવા જણાવ્યું. ભર્ય શહેરની જૈન જનતાએ આ દીક્ષાના અપૂર્વ પ્રસંગને આનંદથી વધાવ્યો. તે નિમિત્તે એક ભવ્ય વરઘોડો શહેરના ભવ્ય સત્તાઓમાં ફરી મુનિમુવત રવામિના દહેરાસરના ભવ્ય મંડપમાં ઉતર્યો હતો. ત્યાં આચાર્યશ્રીના વરદ હરતે સંવત ૧૯૮૫ ના પોસ વદ ૬ ના શુભ દિને અમૃતલાલને દીક્ષા આપી તેમનું નામ મુનિશ્રી અમરેન્દ્રવિજયજી રાણી મુનિરાજ શ્રીમદ ગંગાવિજયજી મહારાજના શિષ્ય તરીકે જાહેર કર્યું હતા.

તામ્રસંતોષ વિહાર

આ પ્રસંગે ઉપરાજપરી શેઠ શ્રવાભાષના તરફથી સંઘમાં જલદી પધારો એવા તારો તથા પત્રો વારંવાર આવવા લાગ્યા. એટલે લાભાલાભનું દારણ સમજી એકદમ ઉગ્ર વિહારથી લીમડી મુકામે શેઠ શ્રવાભાષના સંઘમાં આવી પહોંચ્યા. આચાર્યશ્રીના આગમનના સમાચાર મળતા શ્રવાભાષ વિગેરે સદગૃહસ્થો ધરો દૂર સામે, આવી પહોંચ્યા હતા. લીમડીમાં લવ્ય સામેયાથી આચાર્યશ્રીનો સત્કાર પામ્યા વામાં આવ્યો હતો. લીમડીમાં સંઘની બે દિવસ રિથરતા હતી. દરમ્યાન લીમડીના દોકાર સાહેબે ચરિત્ર નેતાના દીવ્ય અને હૃદય વેદો બોધપ્રદ ઉપદેશ સાંભળવા હાજરી આપી હતી. આ પ્રવચન લીમડી દોકાર સહિજને અત્યંત રસિકર નીવડ્યું; અને પુનઃ શ્રવણ કરવાની ઇચ્છા જાહેર કરી હતી. આચાર્ય મહારાજશ્રીના જલદી આગમનથી શ્રવાભાષને પણ પૂર્ણ સંતોષ થયો હતો.

પાલીતાણામાં પ્રવેશ

શ્રી શત્રુંજય સંઘની સાથે આચાર્ય દેવેશ પોતાના પરિવાર સાથે ધણાજ દુર્ગથી અનેક ગામોમાં ધર્મને વિસ્તારતા શ્રી શત્રુંજયની પવિત્ર ળાયામાં આવી પહોંચ્યા. આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીના મુનિ તેમજ રથાનિક સદગૃહસ્થો સંઘના સન્મુખ આગલા મુકામે આવી પહોંચ્યા હતા. પૂજ્ય આચાર્યશ્રી આદિ મુનિપુંજવોને વંદન કરી પાલીતાણા પધારવા વિનંતિ કરી. સંઘની શ્રવાભાષને પૂછીને પ્રવેશ સમય નિર્ણય કર્યો, 'સંવત ૧૯૮૫ ના મહાવદ ૧૦ ના મંગલમય પ્રભાત કાલે શ્રી તરણ તારક શ્રી શત્રુંજય તીર્થની પુનિત ળાયામાં સકલ ચતુર્વિધ સંઘ આવી પહોંચતાં દીગંજરની ધર્મસાક્ષાથી દખલખાં ભર્યું એક લવ્ય સામેયુ નીકળ્યું. જેમાં પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજ પન્થાસજી શ્રીમદ્ ભક્તિવિજયજી મહારાજ (હાથમાં આચાર્ય મહારાજ શ્રીમદ્ વિજય ભદ્રચરિત્ર) શ્રીમદ્ ભક્તિવિજયજી મહારાજ

(હાલમાં આચાર્ય મહારાજ શ્રીમદ્ વિજય લક્ષ્મીચરિત્ર) પન્થાસણ શ્રીમદ્ ખાન્તિવિજયણ મહારાજ આદિ અનેક મુનિપુંગવો સુશીલ સાધ્વીઓ તથા રંગબેરંગી પાઘડી વાલો આવકે વર્ગ તથા મધુરગીતોને લલકારતો આવિકાગણુ શાસન શોભામાં અત્યંત વધારો કરી રહ્યો હતો. શ્રી સિદ્ધાચલજીની અનેકધા યાત્રા કરી ઋષભદેવ ભગવાનની રતવનામાં અખૂટ આનંદ ભૂટ્યો. પૂજ્ય ચરિત્રનાયકની અત્રે દશબાર દિવસની રિચરતા દરમ્યાન મોતીસાની ધર્મશાળામાં જાહેર પ્રવચન થયું હતું, જેનો હાલ જૈન જૈનેતરોએ વિશાળ સંખ્યામાં લીધો હતો.

મુમુક્ષુ ત્રિક

વળી આ સિદ્ધાચલજીની પુનિત જૂથિમાં તળાજા નિવાસી શા. શામજીભાઈ તેજજી વડાસણ નિવાસી પ્રેમચંદ મોહનલાલ તથા જામનગર નિવાસી શા શુભાચયંદ શામજીભાઈએ ત્રણે મુમુક્ષુઓ, પોતે સર્વે રવજન સંબંધીઓને સમજાવીને અત્રે ભાગવતી દીક્ષા ગ્રહણ કરવાના હેતુથી આવી પહોંચ્યા હતા. વૈરાગ્ય ભાવનાથી તેઓનાં હૃદય તરબોળ બન્યાં હતાં. જે ભાગ્યવતોના હૃદયોમાં ગુરૂદેવની વાણી અને વૈરાગ્ય ઓતપ્રોત થયો હોય તેવા મુમુક્ષુઓને સંસારમાં એક દાણુનો પણ નિવાસ દુઃખકર લાગે છે, તેથી આ ત્રણેય આત્માઓ વૈરાગ્યભાવનાથી ઉભરાતા અનગાર જનવા સજ્જ થયા.

સંધવી જીવાભાઈ પ્રતાપસી આદિ સદ્ગૃહસ્થોને ચરિત્રનેતા તર-
ફથી આ વાતની જાણ થતાં ઘણાજ હર્ષિત થયા. કારણકે પોતે સંય-
મની સાધના અને આરાધના આત્મદૃષ્ટ્યાણુના સાધનરૂપ માનતા. પોતે સંયમ ન ગ્રહી શકે પરંતુ તેના ગ્રાહકોને અનુમોદન આપવું અને તે દીપ્તા પ્રસંગને બની શકે તેટલા હાથમાઈથી ઉજવવો એ પણ આવતા ભવમાં જલદી દીક્ષા પામવાનું મુખ્ય સાધન છે. આ બધી વાત પોને સારીપેરે સમજતા હોવાથી એ પ્રસંગને અત્યંત હાથથી ઉજવવા સજ્જ થયા. હાથી, ડોકા, નિશાન, રાગદસાસો વગેરેથી મુશોભિત

એક ભવ્ય વરધોડો ઠાડવામાં આવ્યો હતો. ત્રણે મુમુક્ષુ દાથી ઉપ
ખીરાગ્રમાન થયા હતા. અને છુટે દાથે લક્ષ્મીની ચંચળતાને મુચવત
વર્ણદાન આપી રહ્યા હતા, વરધોડો ગામમાં ફરીને ત્રણેટી ઉતર્યો હતો,
ત્રણેટી ઉપર બાંધેલા ભવ્ય મંડપમાં ત્રણે મુમુક્ષુઓને ચતુર્વિધ ત્રંચ
સમક્ષ આચાર્ય દેવના વરદ હસ્તે મંવત ૧૯૮૫ ના માહ વદ ૧૩ ના
શુભ દિવસે દીક્ષાપ્રદાન કરવામાં આવી હતી, સામંતશ્રીઓનું નામ
મુનિશ્રી સુરેન્દ્રવિજયજી રાખી, પ્રેમચંદભાઈનું નામ મુનિશ્રી પદ્મવિજય
જી રાખી, અને ગુણાચર્યંદભાઈનું નામ મુનિશ્રી સત્યવિજયજી રાખી
અનુક્રમે તેમને મુનિરાજ શ્રીમદ્ ગંભીરવિજયજી મહારાજના કાર્ય
વિજ્ઞાના અને મુનિરાજ શ્રીમદ્ લક્ષ્મણવિજયજી મહારાજના શિષ્ય તરીકે
ગતદેર કર્યા; ખરેખર આ ત્રણેય મુમુક્ષુ પૂર્ણ ભાગ્યવંતો ગણાય કારણકે,
તરણ તારણ મહાપ્રભાવક શ્રી શત્રુંઘ્ય તીર્થ શાન્તમૂર્તિ સદ્ગોપરેષ્ઠ વ્યા
સા. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજયજીઉધમ્પરિશ્વરજી મહારાજ જેવા ઉપદેશી
ગુરુદેવ, અને પતિતપાવની શ્રેય પન્થ પ્રદર્શિની શ્રીમતી ભાગવતી દીક્ષાને
સ્વીકાર એ ત્રિવેણીનો સંગમ અજળ સુરવેશ જેવો સદુના દિવસે આકર્ષ્ય
રહ્યો હતો. વરધોડામાં સામંતશ્રીઓના ધર્મપતિ સાંકળીબેને તથા ગુણા
ચંદભાઈના ધર્મપતિ લક્ષ્મીબેને દીક્ષાના ઉપકરણની ધન ઉપાડી જેનું
પતિને મંચમ પથેવાળી ચારિત્રરાગની અજળ છાપપાડી હતી, કેવળ
દાથી ભગવાનદાસ દાલાભાઈ તથા તે ત્રણે મહાનુભાવોના સમાસનથી
ઓએ આ દીક્ષામાં હાથથી ભાગ લીધો હતો.

પ્રકરણ ૨૬ મું.

વિહાર અને વહીવીક્ષા

 પીતાજીથી વિહાર કરી ચરિત્રનાથક આદિ મુનિમંડળ સીદ્ધાર સંધના અત્યંત આગ્રહથી ત્યાં સસતકાર પધાર્યા. સાત દિશિતોની યોગોદ્ધનની ક્રિયાઓ અત્રે શરૂ થઈ. વહીવીક્ષા આચાર્યશ્રીના વરદહરતે અત્રે આપવામાં આવી. સીદ્ધારના જૈનસંઘે આ પ્રસંગે સમોવસરણી રચના, વાસણના માંડવા વિગેરેની સુંદર રચના કરી અદ્વાઈ મહોત્સવ પૂજા, પ્રભાવના બણીજ ધામધૂમપૂર્વક કરી, શાસન શોભામાં અત્યંત વધારો કર્યો હતો.

કુંડલાની વિનતિ

અત્રેથી વિહાર કરી ચરિત્રનાથક સપરિવાર ઉના, દીવ, અગરો વિગેરે તીર્થને જુદારવાની ભાવનાથી તે દિશા તરફ પ્રયાણ કર્યું. પ્રથમ

મહારાજથી દાદા, દાણા, મદુવા વિગેરે ગામોમાં ચેત્તેને જુદાનું જાહેર પ્રવચનોદ્વારા અનેક જૈનજનેતોના જીવનને સુધારના ત્રણ ગામમાં પધાર્યાં. આ સમયે સાવરકુંડલાના સંધને ત્રણ યત્રાં તેજે એકત્રીત થઈ ચતુર્માસની વિનતિ માટે આવી પહોંચ્યા. આવેલ ગૃહ સ્થોળે કુંડલાની ધાર્મિક પરિસ્થિતિ ચરિત્રનાયકને જણાવી. અને જાણ્યાં કે, એકબાજુ ઉપર આવેલા કુંડલા જેવા ગામમાં આપણે નિઃસ્પૃહી અને વિદ્વાન્ મહાત્મા પધારે તો જરૂર હમારો ઉદાર થઈ કુંડલાની જૈનજનતા ત્રણ શીરકામાં વહેંચાયેલી છે. કેટલાક લોકો જીવના કેટલાક અંચલગચ્છના અને માત્ર ગણ્યાગાંડ્યા તપમજ્જા અનુયાયીઓ છે. જે કે આ જાધી જનતા મૂર્તિપૂજકજ છે. સૌએ કેકાણે ક્રિયા કરવાવાલા છે. માત્ર પર્વના દિવસોમાં પોતાના મજ્જી ક્રિયા સાચવી લેછે. આ ત્રણે શીરકામાં ખાસ કેમ કદાચદી નથી.

વિનતિનો સ્વીકાર

આ સંધની પરિસ્થિતિથી ગુરૂદેવને વાકેફ કર્યાં. વિનતિ કરવામાં ત્રણેય શીરકાના આગેવાનો હતા. ત્રણેય શીરકાનો ઉત્સાહ અમંદ હતો. ધણી જોરશોરથી વિનતિ આપી. જ્યાંસુધી વિનતિનો સ્વીકાર થઈ જાય ત્યાંસુધી આવું પણ નહિ એવો સત્યાગ્રહ કર્યો. આ જાધું જોઈ જો લાભાલાભનો વિચાર કરી ચતુર્માસની હા પાડી. અને જાણ્યાં કે, હાથતો ઉના, દીવની યાત્રા માટે હમો જઈએ છીએ. કેટલાક ભાડું કાઢી ઉનાસુધી સ્થાયે રહેવાનો નિર્ણય કર્યો. ત્રણેયથી ત્રણકોશ દૂર ગયા કે અકસ્માત્ વિશાળ બોમ મંડલમાં મેઘરાગનીસ્વારી મળી સાથે ચઢી આવી. રાત્રે ઝરઝર ઝરઝર વર્ષાદ પણ શરૂ થયો. ચરિત્ર-નેતાએ વિચાર કર્યો કે, વર્ષાદ પડવાથી નદીનાજાઓ ભરાઈ જશે. જીવાકુલ ભૂમિ થઈ જશે. આ વિચારો સાંજના પ્રતિકમળ બાદ ચાલતા હતા તેટલામાં ત્રણેયમાં રહેલા કુંડલાનો આવક વર્ષ આવી લાગ્યો. તેઓનાં અત્યંત આગ્રહથી તેમજ સ્વેચ્છા રપરપા

પલ્લવતી દોષ ચરિત્રનેતાએ સાવરકુંડલા તરફ વિદાર લંગાવ્યો ભાવ-
બીના અભ્યંતર સત્કારપૂર્વક પ્રવેશ થયો. સતર સાધુઓનો બહોળો
પરિવાર વિશાળ ઉપાશ્રયના અભાવે સગવડતાથી એક દેડાળે રહી ન
શકે તેથી વારંવા હોટાલાલ કુંવરજીના આમદથી ચરિત્રનેતા આદિ
કેટલાક ઠાણાએ આતુર્ભાસમાં તેમના મકાનમાં નિવાસ કર્યો હતો.
વ્યાખ્યાન અત્રેની વિશાળ ધર્મશાળામાં વંચાતું હતું. સંવત ૧૯૮૫નું
આતુર્ભાસ થતાં અખિલ ગામની જૈન જનતા વ્યાખ્યાનરસમાં તરખોળ
ખની ત્રણેય શીરકાના બાળ સુવાન અને વૃદ્ધો કોઈપણ ભિન્નભાવ
વિના અડગ શ્રદ્ધા અને ભક્તિથી ચરિત્રનેતાના વ્યાખ્યાનો સાંભળવા
આવતા.

અનોઆચારણ

કેટલાક ભાગ્યશાલીઓને આ વૈરાગ્યમય વાણીની ઉડી અસર
થતાથી આરત, ચતુર્થારત, જ્ઞાન પંચમી વિગેરે મતો ઉચ્ચાર્ય હતા.
ધણાઓએ કંદમળનો, વારાંભોજનનો, રત્નિભોજનનો વિગેરેનો ત્યાગ
કર્યો હતો. કેટલાક બીલકૂચ ઉપાશ્રયે પણ નદિ આવનાર હમેંશ
આવતા થયા હતા, અને આનંદપૂર્વક પ્રતિક્રમણ વિગેરે ક્રિયામાં ભાગ
લેતા થયા હતા, કેટલાકોને મૂર્તિ વિગમની શંકાઓ હતી તે શંકાઓનું
શાસ્ત્રના પાઠ અને મુક્તિદાગ્ર નિરૂપન કરી ધણાઓને પૂજનમાં
પણ મેળા હતા.

ચિરસ્મરણીય બન્યું

કુંડલાના આતુર્ભાસમાં તપશ્ચર્યા પૂજન પ્રભાવના અને સ્વામિ-
પાત્રત્વો આદિ ધર્મ પ્રભાવનાના ધણા કાર્યો થયા હર રવિચારે પબ્લીક
સ્મારોમાં લુદ્ધ લુદ્ધ વિગેરે ઉપર ભાષણ થતાં હોવાથી જૈનેતર
વર્ગને પણ ધણોજ લાભ થયો હતો. સ્થાનકવાસીઓ પણ ભાષણમાં
અચૂક લાભ લેતા હતા. સાવર કુંડલાની જનતાને સાચા ત્યાગી સાધુ-

ઓની પીઠાબુ થઈ એકંદર આ ચોમાસુ હમેશને મારે ચીર રમરણીય બન્યું. મુરેવ મુગુઈ અને મુધમની ઓગળાબુ આપી ધણા અર્ધદયેને સમગ્રીત દાન કર્યું. રામચંદ મન ઉપર તથા મૂર્તિ નિર્મેયકો ઉપર વારંવાર શાસના પાડે તથા અઠાઠ્ય મુકિત દ્વારા એવું સિંચન કરવામાં આવ્યું કે ધણાઓ મૂર્તિપૂજનમાં મગ્ન બન્યા. ખરેખર! ચરિત્ર નેતાના પ્રભાવક પ્રવચનોએ કેઈક આત્માઓના હૃદયમાં રહેલ શ્રદ્ધા મિથ્યાન્ધકાર નાશુદ કર્યો. હજી મુધી ત્યાંની જનતા આ ઉપકારને ભૂલી નથી.

કચ્છી માવજીભાઈ

સાવર કુંડલામાં મુંબઈના ચાતુર્માસમાં ગુણાકૃષ્ટ થયેલ કચ્છી શા. માવજીભાઈ વંદનાથે. આવ્યા. સંસારની અસારતા બતાવતી અત્યંત જ્ઞાનને વિકસિત કરતી ચરિત્રવિભુની દેશના સાંજળી તેઓ લક્ષ્મીની અંચળતા સમજ્યા. પાપરંભથી મેળવેલ લક્ષ્મીનો સારા ક્ષેત્રમાં બચ કરાવતો તે પુરુષનો દેવ છે. ધર્મ બેન્કમાં જમા કરાવેલી લક્ષ્મી સ્વચ્છ વીચગુણી આવતા જવમાં પાછી સાંપડે છે. માવજીભાઈ ધર્મપરાયણ તો હતાજ તેમણે પોતાની લક્ષ્મીનો સદ્બ્યય કરવાની પોતાની જાન વના દર્શાવી.

સાચી સલાહ

કુંડલાથી ત્રીમેક કોશ દૂર પ્રાચીન અને અમલકારી ઉના અગર દીવ દેવવાડા આદિ પુનિત તીર્થો આવેલા છે જેનો મહિમા અપરંપાર છે; જે તીર્થોમાં પ્રાચીન સમયમાં પૂજ્ય મહર્ષિઓ વિચરેલ છે. સામ્રાટ અકબર બાદશાહને દયાનો પાઠ બહાવનાર જગદ ગુરુ શ્રીમદ વિગ્નવ દીર્ઘચરિત્ર મહારાજનું ઉના સ્વર્ગવાસ ક્ષેત્ર છે. જ્યાં હજારો હજાર અનેક પ્રકારના અમલકારો ખ્યાતિ પામેલા છે. આવા અનુપમ તીર્થોની યાત્રા કરવા ચરિત્રનેતા ઉત્સાહી દના એટલે ચરિત્રવિભુએ માવજી-

બાધને તે તીર્થોત્તે સંધ કાઢી પોતાની લક્ષ્મીનો સહવ્યય કરવા સલાહ આપી.

સંધ પ્રયાણ

લક્ષ્મીનો સહવ્યય કરવાના અનેક મુદ્દેત્રો છે; પરંતુ જે સમયે જે ક્રિયામાં વિશેષ લાભ અને ઉત્સાહ પોતાને માનુષ પડે એમાં એનો સહવ્યય કરવો એ ઉચિતજ છે. મંધ કાઢવાથી અનેક જૈનો જાત્રામાં જોડાય, દરેક મામોની યાત્રા કરે, તીર્થ બેઠવાની અપૂર્વ ભાવનાથી વિપુલ કર્મ નિર્જરા થાય અનેક ગામડાઓમાં દેશાવસ્થી ધર્મ શિથિલતાને સહગ્રસ્તો પોતાની અમુલ્ય વાણી દ્વારા ફર પણ કરતા જાય અનેક લોકો મંધની અનુમોદના કરી જૈનધર્મની પ્રાપ્તિ આવતા ભવ માટે મુલભ કરે છે વિગેરે અનેક લાભો સંધ કાઢનારાને પ્રાપ્ત થાય છે. ચરિત્રનાયકનો સચોટ ઉપદેશ સાંભળી પોતે તે તીર્થોત્તે સંધ કાઢવા પ્રેરાયા. સાવર કુટુંબની જૈન જનતામાં ધર્મ કાર્યો પ્રતિ ઉત્સાહ પ્રેમ અને ભક્તિ અજળ જગૃત થઈ હતી, એટલે ત્યાંની જૈન જનતાએ મંધની શોભા કેવી રીતે વધે. લક્ષ્મીનો વ્યય કરનાર ભાગ્યવંતની ભાવના પણ વૃદ્ધિને પામે અને સૌ કોઈ નિર્વિદ્ધે તીર્થયાત્રા કરે તે માટે સેવા ભાવિ દલીચંદભાઈ, મળીભાઈ તથા અમીચંદભાઈ છોટાલાલ બરૈયા વિગેરે સહગૃહસ્થોને મોળ્યા હતા. બારે કાઠથી ચરિત્રવિજુની છાયા નીચે અગર પાર્શ્વનાથની યાત્રા માટે મંધ નીકળ્યો. જેમાં સારો સમુદાય એકઠો થયો હતો. વયમાં આવતા મામોમાં સ્થિરતા થતી, દરેક ગામનો મંધ ભાવનીનો સત્કાર કરતો, ધણે દેકાણે ચરિત્રવિજુના પ્રભાવિક પ્રવચનો થતાં હતાં, દરેક ગામમાંથી નવા યાત્રાળુઓ પણ જોડાતા હતા.

ઉનામાં પ્રવેશ

આ પ્રમાણે વિદાર કરતા ઉના ગામમાં સસંધ ચરિત્રનેતાનો પ્રવેશ મદોત્સવ થયો, ઉના દેવવાડા અગર અને દીવતી યાત્રાઓ કરી સૌ કોઈના હૃદય આનંદથી નાચ્યાં. ચરિત્રનેતાની પણ આરા

હવે. એકદમ ઝેરીવાતાંવરણ ફેલાયું હતું. કેવળ અને ધર્મની નિંદામાં સૌ કોઈ પડી ગયા હતા. ત્યાગી અને ત્યાગમાર્ગની જગ્યાએ અવહેલના થઈ રહી હતી.

પાટણની પ્રભુતા—

પાટણ શહેર વર્ષો પહેલા પ્રભુતા અને ઐશ્વર્યની પરાકાષ્ટાએ પહોંચી ચૂક્યું હતું. પાટણની સમૃદ્ધિ અને ઉપકારણની ધર્મનિષ્ઠ જનતા પણ અસામાન્ય માનનીય ગણાતી. ધર્મોન્નતિ ફેલાવવામાં, ધર્મ ઉપર આવતા લુભ્મી આક્રમણો અટકાવવામાં અને નિરાશ્રિત દુઃખી દીનોના અવલંબનમાં પાટણની ધર્મપરાયણ જનતા સૈકાઓ પહેલા પહેલે નંબરે આવતી, પાટણની વૃપસલાઓમાં અનેક શાસ્ત્રાર્થો પણ થતા અને યોગ્ય ન્યાય પણ અપાતો આ શહેરમાં અનેક જિનાલયો અઘાપિ પણ વિઘ્નમાન છે તેમાં બીરાજમાન પ્રતિમાઓ ધણીજ દર્શનીય અને રમણીય છે. કલિકાળ સર્વેશ્રીમદ્ હેમચંદ્રાચાર્ય મહારાજશ્રીના અને પરનારી સહોદર કુમારપાળ બ્રુપાલના પાદારવિન્દથી પવિત્ર થયેલ પાટણ શહેરની પ્રજા ધર્મપ્રભાવના કરવામાં અજબ રીતે દળેલી હતી.

ઉદય પછી અસ્ત—

ઉદય અને અસ્ત એક પછી એક ક્રમિક સળંગેલા છે. દુન્યવી ઇષ્ટુ ઇષ્ટ કે અનિષ્ટ પદાર્થોના સંયોગ કે વિયોગ કાયમી રહેતોજ થી. અસ્ત થયો. કદીયે ઉચ્ચસ્તરે ન બોલતા પ્રાર્થનામય હૃદય નરનારા સુખસાદીબીને સેંકડો કોસ દૂર પરાવી નિરાશ થઈ બેઠેલા હોયો ઉજન અને સમૃદ્ધ પણ બન્યા. એ કદરતના ન્યાયદેરને ઉશ્કેરે કોમ સમય નીવડી શકે? સાંજ પડતા સંધ્યાના રાગો ગગનપટ અન્નપરીતે ઓપે છે. તેજ વ્યોમમંડળ અનુકારની સ્થામ

પણે વખતે ફળીભૂત થતી હોવાથી તેમનું હૃદય પણ અમાપ આનંદથી ઉભરાયું. અત્રે પાંચ દિવસની રિથતતા થઈ અત્રેના તીર્થ આશ્રિત નવીન સ્તવનો પણ જનાવ્યા. સંઘ જમણ પૂજન પ્રભાવન વિગેરે ધર્મશાયો સારા પ્રમાણમાં થયાં માવજીભાઈએ પોતાની સ્ત્રી પ્રમાણે હૃદયસર ઉપાશ્રય વિગેરેમાં મદદ કરી પોતાની લક્ષ્મીને સદ્વ્યય કર્યો.

કુંડલા પ્રતિ પ્રયાણ

તે પુનીત તીર્થોની યાત્રા કરી ચરિત્રનેતા વિશાલ મુનિમંડળ દ્વારા સાવરકુંડલા પ્રતિ વિહાર કરી ચુક્યા. નીકળેલ સંઘમાં દલીચંદ્ર મણીભાઈ વિગેરે ભાઈઓએ ધણીજ ભક્તિ જાળવી સંઘની વ્યવસ્થા સાચવવામાં પણ તેઓની મહેનત અનુકરણીય હતી. ભવ્ય સત્કારથી ચરિત્રનેતા અને શ્રાવકવર્ગ કુંડલા પધાર્યા.

પાટણ પ્રતિ પ્રયાણ

લક્ષ્મીની ચંચળતા સમજી અહંગક લક્ષ્મીનો વ્યય કરી કોરેષર તીર્થની સેંકડો માનવીઓને યાત્રા કરાવનાર ઉદ્યાપન મહોત્સવ આશ્રિત હાનરો રૂપીયા ખર્ચા જૈનશાસનને શોભાવનાર સંઘવી શ્રી નગમંદક કરમચંદ તેમજ શ્રી સિદ્ધાચજીનો સંઘ કાઢી લાખોનો ખર્ચ કરી સંઘવી જીરાભાઈ પ્રતાપસીની આગ્રહભરી વિનંતિને સ્વીકારી ચરિત્ર વિભુએ સપરિવાર પાટણ પ્રતિ પ્રયાણ કર્યું. વયમાં પુનીત તીર્થ શ્રી સિદ્ધાચજીની યાત્રા પણ કરી. પાટણ જવાની ઉતાવળ હોવાથી ત્યાં વધુ ન રોકાતાં તરતજ વિહાર કરી ભવ્ય સત્કારથી સત્કારતા અને વીરવાણીનો સદેશ પાઠવતા ઉગ્ર વિહારથી પાટણ નજીક આવેલ કુણ્દેર મુકામે આવી પહોંચ્યા. વયવયમાં પાટણના સદ્ગૃહસ્થો ચરિત્ર-વિભુના દર્શનાર્થે આવતા અને પાટણમાં જલદી પધારવા વિનંતિઓ પણ કરતા, ત્યાંની જનનામાં દીક્ષા વિરૂદ્ધના કાયદાઓએ સ્થાન લીધું.

૧. એકદમ ઝેરીવાતાંવરણ ફેલાયું હતું. દેવગુર અને ધર્મની નિંદામાં
 ૧ કાઈપડી ગયા હતા. ત્યાગી અને ત્યાગમાર્ગની જગ્યાએ અવહેલના
 ઈ રહી હતી.

પાટણની પ્રભુતા—

પાટણ શહેર વર્ષો પહેલા પ્રભુતા અને ઐશ્વર્યની પરાકાષ્ટાએ
 હોંચી ચૂક્યું હતું. પાટણની સમૃદ્ધિ અને ઉપકારજીવી ધર્મનિષ્ઠ
 જનતા પણ અસામાન્ય માનનીય ગણાતી. ધર્મોન્નતિ ફેલાવવામાં, ધર્મ
 ઉપર આવતા જીભી આક્રમણો અટકાવવામાં અને નિરાશ્રિત દુઃખી
 દીનના અવલંબનમાં પાટણની ધર્મપરાયણ જનતા સૈકાઓ પહેલા
 પહેલે નંબરે આવતી, પાટણની વૃપસલાઓમાં અનેક શાસ્ત્રાર્થો પણ
 થતા અને ચોચ ન્યાય પણ અપાતો આ શહેરમાં અનેક જિનાલયો
 અથાપિ પણ વિદ્યમાન છે તેમાં બીજાજમાન પ્રતિમાઓ ધણીજ દર્શન-
 નીય અને રમણીય છે. કલિકાળ સર્વજ ધર્મદ્વેષી મહા-
 ગાજીના અને પરનારી સહોદર કુમારપાળ વૃપાલના પાદરવિન્દ્ય પવિત્ર
 ધ્યેય પાટણ શહેરની પ્રજા ધર્મપ્રભાવના કરવામાં અજબ રીતે
 દગેલી હતી:

ઉદય પછી અસ્ત—

ઉદય અને અસ્ત એક પછી એક ક્રમિકે સર્જાયેલા છે. દુન્યવી
 કાર્યપણુ દષ્ટિ કે અનિષ્ટ પદાર્થોનો સંયોગ કે વિયોગ કાયમી રહેતોજ
 નથી. અસ્થિતાની કાલી રેખાઓ લગાટમાં ધારણુ કરતો માનવગણુ
 પણ અસ્ત થયો. કદીયે ઉચ્ચસ્તરે ન બોલતાં પ્રાર્થનામય જીવન
 ગુનરનારા મુખસાદીબીને સેંકડો કોઇ દૂર વસાવી નિરાસ થઇ બેઠેલા
 કંગાસો ઉત્તત અને સમૃદ્ધ પણ બન્યા. એ કુદરતના ન્યાયદોરને ઉલ્લ-
 ખરા કોણુ સમર્થ નીવડી શકે? સાંજ પડતા સંધ્યાના રાગો ગગનપટ
 ઉપર અજન્મરીતે ઓપે છે. તેજ વ્યોમમંડળ અન્યકારની રચામ
 ૧૬

સાદીથી બીબામણ' અને કાળુ'ભમર' અને છે. હુંકમાં ચડતી પડતી સડતી થાયજ છે. એજ ધર્મની પગલાણીએ પડેલેવું પાટણ અને કોણેચિત વાનાવરણથી કેવી દુઃખદ રીતિનિ અનુભવી રહ્યું છે ?

વિરૂદ્ધતાવ—

પાટણની જનતામાં કેટલાક ધર્મદંબાઓ તરફથી જનતાને ઝેરીપવન છર્જાકોટરમાં ઝુટીઝુટીને ભરવામાં આવ્યો હતો. તેને જનતા તો ઉધે રસતે દોરવાઈ પણ મઈ હતી. પૂજ્યતમ સાધુ દેવ અને તારક ત્યાગી વર્ગ તરફ તે ઝેરના દેહથી મુંઝાયેલી જનતાએ કંઈ કોઈ કેળવ્યો હતો. અને આપજીદીથી કોઈ ગીતાર્ય ગુરૂની શરૂ લીધા સિવાય જિનેશ્વરોની આગા કોપક એક દરાવ કેટલાકોએ મંચ ઠોપી બેસાડો. જે દરાવ ત્યાગમાર્ગે વળનારને અત્યંત દિગ્ધ હતો. તે દરાવ એ હતો કે કોઈપણ વ્યક્તિ સંસારનો પરિત્યજ કરે છાંછે તો તે પાટણના આવકસંધની આગા મેળવ્યાપણી એ દિગ્ધ ત્યાગ કરી શકે. અને કોઈપણ સાધુ કોઈ વ્યક્તિને આવક સંધી જગ સિવાય પાટણમાં દિશા આપી શકશે નહિ અને આપણે તે દિગ્ધ તરફથી સંધ બદલે કરવામાં આવશે. અમુક આવકોનું ટોણું બેંચું સંધના નામે ધર્મને વ્યાધાત પહોંચાડનારો દરાવ કરે એ ધર્મને સાથે એ સ્વભાવિક છે. કેટલાક બોળા આવકોને ભરમાવી સંધે લીધી, પરંતુ જેના હૃદયમાં પ્રભુના આગમનો અને આગાનો સામેલ અને શ્રદ્ધા હતી તેવા ધર્મશ્રદ્ધાલુ આવકો આ કાપણથી હચમચી હાલ અને એ કાપણને જગપણ મચક ન આપતાં તેમનાથી અલગ રહેવું પડ્યું હતું. તે દરાવનો જાહેર વિરોધ પણ કર્યો.

જેઓને આપણે પૂજ્યતમ માનીએ છીએ, પરમોપકારી મળેલે છીએ, જેઓના ચરણમાં આપણું શીર ઝુકાવીએ છીએ, એવી ઉચ્ચ દક્ષાએ ઉજ્જવલજીવન જીવનાર સાધુસંરથા પાસે આ આપણી અલગ કે દરમાન મનાવવાના કોઈ મેવરા એ જાણ્યેલા સિવાય બીજું કંઈ નથી.

જેઓ નાપાક જીવનચાળા અદારે પાપરથાનકોને સેવનારા વૃથા મનુષ્યો પોતાના સ્વાર્થ માટે તરણુતારણુ જીનેશ્વરોની આગાને ઠોકરે ચઢાવે એ ખરેખર જીવતા બળીમરવા જેવું છે. જ્યાં જિનેશ્વરદેવની આરા છે ત્યાંજ સંધત્વ છે. પ્રભુની આરા સિવાયના હજારો શ્રાવકો શ્રાવિકાઓ, સાધુ સાધ્વીઓ એ સાચો સંધ નથી. પરંતુ બને છેને-શ્વરદેવની આરાને શિરસાવન્ય રાખનાર એક શ્રાવક એક શ્રાવિકા એક સાધુ અને એક સાધ્વી હોય એજ ખરો સંધ છે.

પ્રે વિભાગ—

પાટણના સંધમાં જે વિભાગ પડ્યા, એક પ્રભુ આરાને શિરોમાન્ય રાખનાર અને બીજો પ્રભુ આરાની દરકાર કર્યા વિના જમાનાની આરાને પાલન કરનાર, પ્રભુ આરા પ્રમાણે આલનારા વર્ગ સૌસાયદી પક્ષમાં જોડાયો જ્યારે તેનાથી વિપરીત આલનાર યુવકસંધના પક્ષમાં જોડાયો. યુવકસંધવાળાઓ ત્યાગી યુરોઓની છટેઓક નિંદા કરવા લાગ્યા. હાથા સિવાય કુહાડી કાંઈ કામ કરી શકતી નથી. પ્રભુના શાસનને કુદારધાતની આ પ્રવૃત્તિમાં અને ધર્મ વિરુદ્ધ દીક્ષાના દરાવમાં સાધુવેપને લજવનાર અમુક સાધુઓ પણ હાથા રૂપે હતા. આવી વિવશણ અને ધર્મનિંદક યુવકસંધની પ્રવૃત્તિજેષ્ઠ શ્રદ્ધાળુ વર્ગ મનમાં ધણેજ દુભાયો. ધર્મદીનોને ધર્મોત્તિની કાંઈ પડી નથી. ત્યાંજ શ્રદ્ધાળુ વર્ગ શાસન નીક સંધના નામે જોગખાતો 'ખુજજ મહમ બન્યો. વિરોધી તરફથી આવતા આક્રમણો અને અગવડતાનો સામનો કરી પોતે અત્યંત ચંપ્યામાં રા છતાં ધર્મ ઝનુનના ટેકાથી ધર્મનું રક્ષણ કરવામાં દટીઅદ બન્યો. શાસનરમીક સંધના આગેવાનો સંધવી નગીનદાસ કરમચંદ લહેર-મયરવાલા, જેસંગભાઈ પ્રેમચંદ, ભોગીલાલ હાલાભાઈ, ભોગીલાલ ચિત્રેરે ધણા આગેવાનોએ એકત્રિત ચર્ચ વીચાકુ' કે હવે આપણે આંગણે શાસનનું રક્ષણ કરી શકે એવા વિદ્વાન અને પ્રખરવક્તા મહારાજને આમદબરી વિનનિ કરી લાવવા જોઈએ. આ

વિચારમાં સૌ એક જન્યા પછી આચાર્યશ્રીને કુંડલા મુકામે
ઠરવા ગયા હતા અને ચરિત્ર વિજ્ઞાને પણ સામન રજાનું કા
વિનિતિનો સ્વીકાર કર્યો હતો.

નિર્ધિગ્ન પ્રવેશ—

પહેલા જળાવી ગયા મુજબ ચરિત્ર વિજ્ઞા પાટળ નહીં
આવી પહોંચ્યા હતા. આ સમાચાર મળતાં વિશાળ સંખ્યા
વન્દનારો આવ્યા હતા. ત્યાં પૂજા તથા સ્વામિવાચન
આપ્યાં હતાં, પાટળની સઘળી પરિસ્થિતિથી ચરિત્રનેતા
થયા. જોકે આપણા ચરિત્રનેતાની પ્રકૃતિ વિદ્વત્ પ્રસંગોમાં પણ
છે. પરંતુ ધર્મ વિદ્વદ્ પ્રશ્નો આ જોનાં જરૂર જુરસો એ
ઉત્પન્ન થાય છે. પંજાબની વીર જૂથોમાં સામાર્યો અને વિદ્વા
આક્રમણોના અનેક પ્રસંગો ચરિત્રનેતાએ વટાવેલા હતા એટલે
અને મહત્ત્વ રહે એ સ્વભાવિક છે. સત્ત્વ લાવિના અને નિ
પ્રભુ આગાનો પ્રચાર કરવો આ એ સદ્ગુણો પોતાને વા
આવતી કાલે આચાર્યશ્રીનો પ્રવેશ થયો એવા સમાચાર ફેલાવ
હદયોમાં (વિરોધી સિવાય) આનંદની ઉર્મીઓ ઉઠી રહી
આચાર્ય મહારાજશ્રીનું આમમન સંભળી વિરોધી વર્ગ
હૃદયમાં બળવા લાગ્યો. કેટલાક મુવકો તે ઉન્મત્તતા ભરી
કરવા લાગ્યા. આવતી કાલના પ્રવેશમાં ભંગાળુ પાડવા કમ
કરી ચૂક્યા. પરંતુ મુર્ખની સામે ધૂળ નાંખનાર પોતાનીજ
ધૂળથી ભરે છે એ કાપડો આ રથએ સત્ત્વ કર્યો, સર્વ ઉ
નારીપાત્ર થયેલા તેઓના હાથ નીચા પડ્યા. સાસન રસીક સં
ગ્રંખ્યામાં હોવા છતાં ત્યાગી ગુરુઓની ભક્તિ અને સાસન
ફેલાવવા રિધ્નદદથી જન્યા. અખિલ પાટળ સદેરને એકજ રાતમાં
કમાન, માંડવાથી અને રેશમી ઝરીના કાપડોથી યજ્ઞારી દેવનગરી
જનાવી દીધું. અમગવાદથી આવેલ મુરનકા બેઠ્યા મધુર અ

પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રી વિજયલલિતસૂરીશ્વરજી મહારાજ.

(પાટનુના આનુર્ભાસમા લેવાયેલા ફોટો)

આખું પાટણ ગાજી ઉઠ્યું, એવીરીતે ચરિત્રનેતાએ પોતાના બહોળા શિષ્ય પરિવાર સાથે નિર્વિધે પ્રવેશ કર્યો. અને ચંભણાજીની ધર્મશાળામાં ઉતર્યા. વ્યાખ્યાન પીઠ ઉપર બીરાજી ગંભીર ધ્વનિથી સ્વપર કલ્યાણકારી દેશના આપી જે સાંભળી શ્રોતાજનોને અપૂર્વ આનંદ થયો.

કુદરતની બલિહારી—

વર્ગો પહેલા આજ પાટણ શહેરમાં ચરિત્ર નાયકના ઉપદેશથી જૈન શાંતિનો ઝખડો પત્યો હતો અને સંઘ એકમેક થયો હતો એજ પાટણમાં આજે ધાર્મિક વિરોધ હિંમો થતાં બન્ને પક્ષને પ્રભુ મહાવીરની વાણીનો અદ્ભુત પ્રભાવ સમજાવવા ચરિત્ર નાયકનું આવવું થયું એ પણ કુદરતની બલિહારીજને ?

આચાર્ય મહારાજની વિક્રતા અને શાન્ત પ્રકૃતિ માટે ઉભય પક્ષને માન હતું. પરંતુ એક ધર્મ વિરોધી પક્ષ અને બીજો શાસન રસીક પક્ષ આ બન્નેનો મેળ અસકલ્ય તો હતોજ છતાં ઉપકાર ક્ષુદ્ધિથી હિંમોજો જતા તે વિરોધ પક્ષને માર્ગરથ બતાવવાના શુભાશયથી પોતે મધ્યસ્થ સ્થાનમાં ઉતર્યા હતા. બન્ને પક્ષની જનતા અવાર નવાર આવવી શરૂ થઈ. દેશનાના પ્રવાહથી ઉભય પક્ષ આકર્ષાયો સૌ ઠાઠ વ્યાખ્યાનમાં ચર્ચાતા વિષયોમાં રસ લેતા થયા.

વ્યાખ્યાન સાંભળવાથી કેટલાકો એટલું તો સમજ્યા કે ત્યાગ એ સર્વ શ્રેષ્ઠ આત્મ કલ્યાણનો ધોરી પંથ છે અને તેનો વિરોધ કરવો એ આત્મ દ્રોહ કરવા બરોબર છે, કેટલાક કદાચદીઓએ પોતે માનેહું સાચું છે એમ માની પોતાનું પકડેહું પુછું છોડ્યું નહિ. કેટલાક સરધારાથી સજ્જનો પોતાની બૂલ કબુલ પણ કરી ગયા હતા.

લુદા લુદા વિષયો ઉપર ચર્ચા—

એક માસની દેશનામાં લુદા લુદા વિષયો ઉપર અકાલ્ય મુક્તિઓ દ્વારા પણ વિવેચન કર્યું. વીતરાગ દેવની આગા અને તેની મદદતા,

મંથ કેને દેવચાપ । સંઘ અને વીતરૂઝ દેવની આજ્ઞા એ ઉભયને કે સંકલ્પના દોષ, ત્યાગનો વિરોધ, ત્યાગીઓની દેવતા કેવી જઈ દેશનો અનુભવ કરાવે છે, દુઃખ અને સુખના નિદાનો, કર્મના ભવ વિપાકો, જ્ઞાનાચાર્યની રૂઝ ઉત્પત્ત પ્રરપકોની ભયંકર દશા, પરિષદ વખતે મૌન પકડી શાન્તિનો ડોળ કરવો એ શાસનનો દોષ છે સિં અનેક વિષયો ઉપર શાસ્ત્રના પાઠો અને સચોટ અસરકારક દર્શન ચરિત્ર નાયકો પાટલુની જનનાને તત્વાવબોધ કર્યો પરંતુ જ્ઞાન કરતુરીનો આદે તેટલો પાસ દેશમાં આવે તોપણ પોતાની જી તજતું નથી તેમ આચાર્યશ્રીનો હૃદયમમ ઉપદેશ અને કુર્મીએ એ ગાદ પ્રતિપંથી વર્ગના હૃદયમાં સ્થાન ન લીધું.

મક્કમ બન્યો—

શાસન રસીક મંથ તો હમેશાના જુરસાદાર અને દુર્મો પ્રમાણેથી ભરપુર ચરિત્ર નેતાના આલતા પ્રવચનોથી ધણે જ મક્કમ બની ગયો. આહે તેવી દુન્યવી અગવડોને સદન કરી પ્રતિજ્ઞા તરીકે આવતા ગમે તેવા આક્રમણોનો સામનો કરી પોતે વીર મુઠ્ઠા નમા દડ હૃદયી બન્યો. શાસન રસીક સંઘના અત્યંત આગ્રહથી ૧૫૧૧ ત્રું આતુર્માંસ વખાર ના પાડે કમું. અતુર્માંસ પહેલાજ ચરિત્ર રેડદે હસ્તે શાસન ઉઘોતનાં ધણાં કાર્યો થયા.

કાયદાનો ભંગ—

પહેલા આપણે જોઈ ગયા કે સુવકસંધના કેટલાક મુવાનીએ પાટલુમાં એવા પ્રકારનો દરાવ કર્યો હતો કે સુવકસંધની આજ્ઞા જિર કોઈપણ દીક્ષા લઈ ચકશે નહિ અને કોઈ આપી ચકશે નહિ. કોઈ આપી વિરૂદ્ધ વર્તન કરશે તો તેને સંઘ બહાર મૂકવામાં આવ અને તેમાં ભાગ લેનાર આવકો સાથે કોઈપણ જાતનો વ્યવહાર રાખીશું નહિ.

ઉપરોક્ત ખીન જવાબદાર અને શાસ્ત્રી તદ્દન અનભિય કિતઓ તરફથી થયેલો કામદો કોઈપણ ધર્મો માણસ માનવા હરગીજ પાર ન થાય. કામદો પાપને રોકનારો હોઈ સહે પરન્તુ ધર્મમાં તંતરાય કરનારો કામદો સાચો જૈન સંધ કદાપિ કરી ન સકે. શાસન સીક સંધ તો મઘપોના મસ્ત ટોળાના આલાપની જેમ તેઓના આ નિશાવતા ઠરાવને હકકારી કાઢતો.

આ પ્રસંગે તલાળ નિવાસી શા નંદલાલભાઈ તથા કુકરવાડાના ધા મનસુખલાલ સંસાર ત્યાગ કરવાની ઉમ્મદાવનાથી ચરિત્રનેતાની કાચામાં આવી પહોંચ્યા. આ બન્ને ભાગ્યશાલીઓમાં આચાર્યશ્રીના મુબંધના વ્યાખ્યાનથી દૃઢ વૈરાગ્ય જાગ્યોજ હતો અને પૂર્ણ પરિચય વાળા હતા. તેઓએ ચરિત્રવિશુ પાસે દીક્ષાની યાચના કરી.

દીર્ઘદર્શી આચાર્યદેવે તે ઉભય મુમુક્ષુની પૂર્ણ મક્કમતા તપાસી તેઓને સાથે જણાવ્યું કે અત્રે સંયમ વિધાતકોનો મોટો રાફડો છે, સંયમ લેવાના અભિધાપુકોને શિયિલ બનાવી પતન કરવાના ઉપાયો તેઓ યોજે છે. માટે તમે પુરા મક્કમ હો તોજ સંયમ અપાઈ શકાય.

તે બન્ને કુવકોએ જણાવ્યું કે ગમે તેવી વિધમાળાઓ આવે તોયે હમે જરા ડગીશું નહિ હમારી આત્મકલ્યાણની ભાવનાને આપશ્રીની નિઆમાં જરૂર ફલીજૂત બનાવીશું.

શાસન રસીક સંધ તો મક્કમજ હતો. વિરોધી વર્ગ તરફથી કંઈક સહન પણ કરવું પડશે એવી ખાતરી હોવા છતાંયે શાસન-પ્રભાવનાની તમન્નામાં તેવી ભિતીથી બેદરકાર હતો. શેઠ નગીનદાસ કરમચંદ તરફથી ચંભણાણની વાડીના લબ્ધમંદિરમાં દીક્ષા નિમિત્તે અષાઢિકા મહોત્સવ પ્રારંભાયો. આ પ્રસંગે આમંત્રણ પત્રિકાદ્વારા બહારગામના સેંકડો શાસન પ્રેમીઓને નોતર્યા.

સેંકડો શાસનપ્રેમીઓ શ્રી ભાગવતી દીક્ષાના મહોત્સવમાં આવી પહોંચ્યા આગતુક વર્ગ હર્ગમાં ગરકાવ થયો હતો કારણ કે વિરોધી-

ઓના ધમપણા નેડે આગળથીના હસ્તે દીક્ષાનો કાષ્ઠો તોડી કાઢી કરવાના હતા. દાણી વિવિધનેડો રાજરક્ષાથી વિરેચી રેખે દીક્ષા નિમિત્તનો એક જાન્ય વરગોડો નીકળ્યો હતો. દીક્ષાની જાન્ય નંદલાલભાઈની હાકરીએ ઉપાડી હતી, તથા તેમના જાન્ય હાકરી ઉપર ખેંચા હતા. શહેરના જાન્ય હાકરી રૂડી વરગોડો જાન્ય હાકરી વડરક્ષાની નીચે ઉતર્યો હતો. પૂજ્ય ચરિત્રનેતાના વરદહસ્તે હાકરી માનવોની મેદિનીમાં જાન્ય મુમુક્ષોઓને એક વડ પાંચમના દિને દીક્ષા કર્યા. નંદલાલભાઈનું નામ મુનિશ્રી નંદનવિજયજી તથા મનમુખજી નામ મુનિશ્રી મહોદયવિજયજી રાખી અનુક્રમે પૂજ્ય આચાર્યજી તથા મુનિશ્રી શ્રીમદ્ ભુવનવિજયજી મહારાજના શિષ્ય તરીકે જાહેર કર્યા હતા.

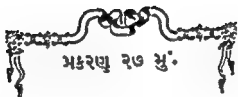
અતે ચરિત્રનાથકે દીક્ષાની મહત્તા ઉપર પ્રકાશ નાખ્યો એ જાન્ય પ્રવચન કર્યું હતું. તે દિવસે શ્રીજીની પ્રભાવના, શિષ્ય તથા સ્વામિવાત્સલ્ય કરવામાં આવ્યા હતા. આ પ્રસંગે જાન્ય દીક્ષા લગભગ બારસો માણસોએ આ દીક્ષા મહોત્સવમાં ભાગ લીધો હતો.

કેાઇને આશા ન હતી—

આવો અહીંજ દીક્ષા મહોત્સવ પાટણના આગળે નિર્ધારિત ઉજવાશે એવી આશા કેાઇને ન હતી. પરંતુ ધર્મના પ્રભાવે એ પ્રસંગે અમૂલ્ય પૂર્વ ઉજવાઈ ગયો. શાસન પ્રેમીઓએ આ પ્રસંગે યોગ્ય ચર્ચા લક્ષ્મીનો સહવ્યવ કરવામાં પાછીપાની ન કરી. જો કે વિદ્યવાદજીઓ સામાન્ય રીતે આવી. પણ તે શાસનદેવના પ્રતાપે સધારી વીખેરાઈ ગયો. દીક્ષા વિરોધકો ખૂબ ખીજ્યા. દીક્ષા અટકાવવાની શક્ય ઉપાયો કર્યા પણ તે સધળા નિષ્ફળ ગયા અને તેમના પૈસાનું નાદક પાણી થયું. દાણ નીચા પડ્યા. મીઠા પડ્યા પણ ટંગડી ઉઠી એ કહેવત અનુસાર થોડાક યુવાનીઓએ મીઠીંગ ભરી દીક્ષાનો વિરોધ કર્યો પરંતુ સત્ત્વ વસ્ત્રને કાઈપણ જાતનો જાન્ય દોતો નથી. સાચા

વર્મગુરુઓ એવી એટલાથી જરાપણુ ગભરાતા નથી પણ ઉદ્ધતા મક્કમ થાય છે. પાટણના આંગણે કાઠપણુ સાથે યુવકસંઘની આઘા સિવાય દીક્ષા નહિ આપી શકે એવું જે ધર્મકે હતું તે નબળું પડ્યું. આ પ્રમાણે ચરિત્રનેતાએ અનેક પ્રકારના પરીપક્ષો સહન કરી શાસનની પ્રભાવના કરવામાં જરાપણુ પાછીપાની ન કરી. પોતાના ઉપર આવતા અનેક પ્રકારના પ્રહારોની દરકાર કર્યા વિના મહાવીરપ્રભુની આઘાનું રક્ષણ કરવા તનતોડ પ્રયત્ન કરનાર સાચા ભાવાચાર્યો છે.

ઝવેરી માતીચંદભાઈ—

ટલુમાં ઉપરોક્ત બે ભામશાલીઓની દીક્ષા કે બહારમામથી ઘણા માણસો આવ્યા હતા. તેમાં નિવાસી ઝવેરી શ્રીયુત જ્યેષ્ઠભાઈ દયાચંદ પણ સમ્રહણ કરવાને ઉત્કંઠિત થયેલા પોતાના પુત્ર મોતીચંદ સાથે હતા. તેમણે પૂજ્ય આચાર્યશ્રીને નમ્રભાવે વિનંતિ કરી કે મારા પૂત્રના પુણ્યોદયથી સંબંધગ્રહણ કરવાની તીવ્ર અભિલાષ ઉત્પન્ન છે. તે અભિલાષને સંતોષ કરવા આપ સુરત પધારો તો ઘણું જ કારણકે આ અપૂર્વ મહોત્સવ મારે મારા ઘર આગિલેજ ઉજવ ભાવના છે. ચહારાજશ્રીએ જણાવ્યું કે તમે કહો છો એ બધી

છે. પરંતુ હમારું ચોમાસુ અત્રે નક્કી નેવું છે. વળી સુરત
ત્રેથી ઘણું દૂર છે તેમજ હાલ કટોકટીના મામલા વખતે પાટણને
જરાપણ છોડી શકું એમ નથી. એટલે તમે સુરતમાં ખીરાજતા
આચાર્ય શ્રીમદ્ સાગરાનંદસરિજી મહારાજ પાસે હમારા નામથી દીક્ષા
માગવો તો હમેને કાષ્ઠપણુ જાતનો વધી નથી. અત્રેથી સેવાને માટે
મુનિ પ્રવીણવિજયજી વિગેરે સાધુઓને ખુશીથી મોકલીશું. જેયંદભાઈ
પોતે સમજી હોવાથી આચાર્યશ્રીની અગવડને ધ્યાનમાં લઈએ વાત
પોતે સ્વીકારી.

૬મું પરિચય—

ઝવેરી મોતીયંદભાઈ લગભગ ઓગણીસ વર્ષના હોઈ ભરમુવાનીના
પ્રથમ પગથીએ ચડી રહ્યા હતા. સુખ વેલવો, એશઆરામ અને સાદી
ખીઓ પોતાની પાસે અઢળક હોવા છતાં તે બધીએ સામગ્રી સંયમન
ભાવનાથી કારમી ભાસતી ધર્મી પિતાના સુયોગથી તેઓના જીવન
આસ્વવયથી અજબ ધર્મના સંસ્કારો રેડાયા હતા. પ્રભુપૂજા, તં
આવશ્યકક્રિયા આદિ ધાર્મિક અનુષ્ઠાનોમાં સદર્શ પોતાની આસ્વવય
હોવા છતાં મમ રહેતા. ચરિત્રનેતાના સુરતમાં થયેલ ચાતુર્માંસ દરમ્યાન
વૈરાગ્યના અંકુશએ ઉકુંડ્યાન લીધું હતું. ત્યાંની મુનિવરો પાસે જઈ
ધાર્મિક અભ્યાસ કરવાની તેમને ધણી ખંત હતી.

તેમના પિતાશ્રી જયચંદભાઈ અત્યંત ધર્મ શ્રદ્ધાળુ અને સંયમ
માર્ગના અત્યંત રાગી હતા. તેઓની ગર્ભ શ્રીમંતાઈ ઝળહળતી હતી.
ઔદાર્યોદિગુણો પણ તેમની જીવનયાત્રામાં તરી આવતા હતા. વીરા
દગ્ધરના ખર્ચે તેમણે સુરતમાં એક જૈનાનંદ પુસ્તાકાલય ખનાવી
આપ્યું છે. ખીજ પણ ધર્મ પ્રસંગોમાં યથાશક્તિ તેમણે પોતાનો
ઉદાર હાથ લંબાવ્યો છે. તેઓ કર્મમન્ય આદિ પ્રકરણ શાસ્ત્રના
સારા યાતા હતા.

પુત્ર રત્નની બેઠ—

પોતાના પુત્રે જ્યારે દીક્ષા મહત્ત્વ કરવાની જાણના પ્રસંગે પ્રત્યક્ષ
ત્યારે તેમણે આરિત્ર માર્ગમાં આવતા પરીસરો વિગેરેની સમજૂતી આપી
આરિત્ર માર્ગ જોડેલો ઉત્તમ છે તેટલોજ તેનો નિર્વાહ કરવો કઠિન છે
સંયમ લીધા પછી તેનો ત્યાગ કરવો એ મહાન્ દુઃખનું કારણ છે
વિગેરે ખૂબ વાતો કરી તેમની વૈરાગ્યની કસોટી કરી. પરંતુ તેમણે
ઉત્તમ માર્ગમાંથી પતિત કરવાનો એક પણ અશર ઉચ્ચાર્યો નહીં
તેમની અતીવ દૃઢ જાણના જોઈ તેમણે સંયમ સ્વીકારવાની વિનંતી કરી
કાનીએ દ્વા પાડી અને એ દીક્ષા મહોત્સવને પોતાના મૃદાંગનું
ઉજવવા તૈયાર થયા અહો ? દુઃખમ કાલમાં પણ પુણ્ય નિધાન વ્યક્તિએ
ત્યાગ ધર્મને ઉત્તમ માનનાર ભાગ્યશાલીઓ પોતે અદ્યતન એમણે
ધણી હોવા છતાંય પોતાના પુત્ર રત્નને શાસનના ચરણે સહારી
કરે એ શું એણે આશ્ચર્ય ગણાય ? મોતીચંદ જેવા પુત્ર રત્નની જન્મ-
દાતા માતૃશ્રી જસકોર બેનનો દીક્ષા પ્રત્યે સંપૂર્ણ સહભાવ હોવાથી
મોહને વશ થઈ દીક્ષાની વાત સાંભળતા ચોધાર આંસુએ ફાટી રહ્યા
હતાં પણ એ પવિત્ર કાર્યમાં અંતરાય ન નાંખી એક સાચી માતા
અને રત્નકુક્ષી તરીકેની ધરજ અદા કરી છે.

અભિનંદન પત્રિકા—

દીક્ષાના આગલા દિવસે અજીમગંજનિવાસી શ્રીયુત્ત રાજા બહાદુર
સિંહજી કુધેડીયાના પ્રમુખપણા હેઠળ સમૃદ્ધ અને સુખ સાદીબીમાં ઉજરતા
તેમના મિત્ર મંડળે જાવ બીનું અભિનંદન પત્ર રાધચંદ દીપચંદની
વિશાળ કન્યા શાળામાં સમર્પ્યું હતું. જે અત્યંત જાવવાદી હોવાથી અને
આલેખાય છે.

માર્ગ અંગીકાર કરનાર ભાષ્યશ્રી માતીચંદ જયચંદલાઈને અભિનંદન પત્રિકા

શ્રી કરનાર—શ્રી સુરત જૈન વિદ્યા ઓસવાળ યુવક મંડળ
શ્રી પ્રસિદ્ધ કરનાર—કૃષ્ણમયંદ લલ્લુભાઈ ધરમયંદ

ધન્ય છે ? ધન્ય છે ? ઓ બાલ સાધુ તને ધન્ય છે બર જીવાન
વિદ્યાસ અને વૈભવોનો ત્યાગ કરનાર, સંસારના મોહમાં નહિ
નાર, જીંદગીના કૃત્રિમ સુખોને ટોકરે મારનાર ઓ સાધુ પુરુષ ધન્ય છે.
અને આ કોમલ વયમાં ચારિત્ર માર્ગ અંગીકાર કરનાર, મુક્તિના
વિહારનાર ઓ બાલ બ્રહ્મચારી તારો જ્ય થાઓ વિજ્ય થાઓ.
જીંદગીનું સાર્થક કરનાર ઓ આદર્શ યુવાન તને કેમ સંખો-
એ ? કયા શબ્દોમાં સ્વાગત કરીએ ? જન્મ જૂમિનું ગૌરવ વધારનાર
પુણ્યાત્મા ? વીસા ઓસવાલ યાત્રિના ઓ મુક્તાશ્વ ? આ તારા
વાન બધુએને ત્હેં સંભળેલ ત્રણ જગતના નાયનો સંદેશ સંભળાવળે
તને તાં તોજમાં સર્વને ઠાંકી દેળે.

પુણ્ય પથે પ્રયાણ કરનાર ઓ મહાત્મા ? ત્હારા કુટુંબ ત્હારી
માતિ અને ત્હારા શબ્દોની કીર્તિ ત્હેં વધારી છે. ત્હારા પુત્રીત પગ-
લાથી અમને પાવન કરળે. ત્હારા વચનામૃતનું અમને પાન કરાવળે.
અને ત્હારા મુખ દર્શનનો લાભ અમને આપતો રહેળે.

ત્યાગ માર્ગ અંગીકાર કરનાર ઓ ત્યાગી ? વીતરાગની વાણી
સંભળાવનાર ઓ વીરાગી ? તપ માર્ગે દષ્ટિવાળનાર ઓ તપસ્વી !
ત્હારે ચારિત્ર, ત્હારે ધ્યેય, ત્હારી ભાવના અને ત્હારે મનોબલ જોઈ
અમારા શીર તારા ચરણે ઝુકી રહ્યાં છે.

અને ઓ કર્મવીર ? એ ત્હારા વીર પિતાશ્રી મહાવીરદેવનાં,
ત્હારા અને હમારા તારણદારનાં પવિત્ર વચનામૃતો સર્વત્ર ફેલાવળે.
શાસનને શોભાવળે. અને જનધર્મનો વિજય વાવડો દશે દિશામાં ફરકાવળે.

રેની રીને પ્રતિજ્ઞા પામેલા આ દીન્ય પુત્ર? દામ્નતા મદાન પૂનરી? અમે તને શું કહીએ! તને સલાહ આપી અમારી લાગણ છે? ના અમારી તો એ યાચના છે કે એક કરજે કે જે અમને ગૌરવદાયી બનાવે ત્યારા કુટુંબી અને આત્મિક કીર્તિ વધારે. અને પ્રજુનું શામન દીપાવે.

યુવાનેના આ નાવિક? આ ત્યારા યુવાન સદચરો તારા સંસારસાગર પાર ઉતરવાની આશા બાંધી રહ્યા છે. તેમને નિર્ભય કરતો તને ત્યાગ માર્ગે પ્રયાણ કરતો નેહને આ વીર યુવાન યુવકોના અંતરે પ્રદુષીત બને છે, નવપક્ષવીત બને છે, હૃદયી ઉજાડે

આ પરમયોગી! ત્યારા યોગ્યલક્ષી આંખ છતાં અંધ નેહને ત્રો ખુલાં કર, અમારું કર્તવ્ય બતાવ, અમારો ધર્મ સમજાવ

ક્ષમા કરજે આ દયાલુ આત્મા! અમારા કહેવાથી નો ભ્રમ પવિત્ર હૃદયમાં કોઈપણ સમયે દુઃખની લાગણી ઉદ્ભવી હોય છે પરમકૃપાલુ! ક્ષમા આપજે.

પિતાની ઇચ્છાને માન આપનાર આ આશાપાલક પુત્ર! અમે એવા કૃતમી ન ગણા લેતો કે જેણે શાસનને ચરણે પોતાના મુગરત્નની ભેટ ધરી તેને બૂલી જઈએ. ધન્ય હો! તે વીર માતૃભક્ત કે જેણે શાસનની ઉન્નતિ ખાતર પોતાના અમતકારીક અને બાઅદ પુત્રને મોઢ હોડો.

મોઢમાયાના બંધનમાં બંધાયેલા, સંસારસાગરમાં સડતા, વિષ વાસનામાં લપટાયેલા અને લક્ષ્મીના મદમાં ભાન બૂલી કર્તવ્યથી વિમુખ થયેલા એવાં જે અમે, તેમને આ વીરપુત્ર! તું તરજે અને તારજે

અમારું અભિનંદન સાર્થક ત્યારેજ થશે કે જ્યારે આ ભાવવાન! તારા જેવા અમને તું બનાવશે એજ અમારી અતિમ અભિલાષા તું પૂર્ણ કરજે. શાસનદેવ ત્હને સદાય યાઓ અને તારો નમ્ર થાઓ.

ગોપીપુરા—મુરત.

તા. ૩-૫-૩૦

}

વંદેવીરમ્

આ ઉપરાંત આનંદવર્ધક સભા તરફથી ઝવેરી નેમચંદ અમે-
જે. પી. ના પ્રમુખપણા દેશ પળ એક માનપત્ર આપવામાં
આવ્યું હતું.

પાઠશી દીક્ષા—

મોતીચંદભાઈ સંપત્ર માર્ગ વિચરવા સજ્જ થયા તેમના પિતાશ્રીએ
દંડપ્રભુ ભગવાનના ભવ્ય છનાલયમાં પંચ કલ્યાણી મહોત્સવ ચર-
કરાવ્યો અને પોતે સારા દ્રવ્યનો વ્યય કરી એક ભવ્ય વરઘોડો ચઢાવ્યો
શહેરના ભવ્ય લતામાં ફરી અદાલત પાસે બધિયા ભવ્ય મંડપમાં
ઉતર્યો હતો, વરઘોડામાં મોતીચંદભાઈ લક્ષ્મી ચંચળ છે એવો જાણે
દુનિયાને શુભ સંદેશ ન પાઠવતા હોય તેમ છુટે હાથે દાનું આપી રહ્યા
હતા સં. ૧૯૮૬ ના વૈશાખ સુદ ૬ ના શુભ દિને સુરતમાં ખીરાજતા
આચાર્ય શ્રીમદ્ સાગરાનંદચરિત્ર મહારાજના વરદ હસ્તે લગભગ ત્રણ
હજાર માનવ મેદની વચ્ચે દીક્ષાની શુભ ક્રિયા કરાવવામાં આવી હતી,
તેમનું નામ મુનિશ્રી મદિમા વિજયજી રાખી ચરિત્રવિભુના શિષ્ય
મુનિશ્રી પ્રવિણવિજયજીના શિષ્ય તરીકે જાહેર કર્યા. પણ વર્ગો પછી
પહેલી આ વૈભવશાલી સુવાનની દીક્ષા થતી હોવાથી સૌ કોઈ આશ્ચર્ય
મુગ્ધ બની હર્ષિત બન્યા હતા. પ્રવચનના અંતે શ્રીફળની પ્રભાવના
કરવામાં આવી હતી. જ્યેંદભાઈ પોતે સાગરજી મહારાજના રાગી
હોવા છતાં પોતાના પુત્રને અમુકજ ઠેકાણે દીક્ષા લેવાનું જરા
પણ દખાળુ કર્યું ન હતું પરંતુ જણાવ્યું હતું કે તારું મન જ્યાં
માનેતારા સંપત્રનો જ્યાં નિર્વાહ થતો હોય તેના સુવિદિત સંધાડામાં
તું દીક્ષા લે એમાં અને જરાપણ વિરોધ નથી. ધન્ય જી જ્યેંદભાઈના
આ ધર્મરાગને અને મધ્યસ્થપણને ? ચરિત્રનેતાની આગાથી અંકલેશ્વર
મુકામે જેઠ સુદ ૧૦ના દિને મદિમા વિજયજીને વડી દીક્ષા આપવામાં
આવી હતી. તે વખતે પણ તેમના સંસારી પિતા જ્યેંદભાઈ તરફથી
સંપ જમણ તથા પ્રભાવના કરી સારા દ્રવ્યનો વ્યય કર્યો હતો. તેમની

દીક્ષા પ્રસંગે શ્રી રત્નજીઃ મેંજીજી તથા નવપદ આગમના મુદત મુદતે આદિ મો દાદમો માનુષો આત્મા હતા.

ચાણુરમા પધાર્યા—

ગુપ્તમાં નજીક આવવા લાગ્યું. પણ હજી લગભગ દોઢ મહિના બાકી હતો. ચાણુરમા સંધની અતીત આમલ બરી વિનતિને સંકારી સસત્કાર ચરિત્ર વિષુ ચાણુરમા પધાર્યા. ચાણુરમા જનતાએ પૂર્વ પ્રભાવના વ્યાખ્યાન શ્રવણ વિગેરે ધણી પ્રભાવનાઓ કરી વ્યાખ્યાન દર્શન સ્વીકાર લાઉસ રહેતો હતો થોડા દિવસમાં ત્યાં અપૂર્વ જાગૃતિ ઝંક

પુત્ર અને પિતા—

દર્શન ધર્મ ક્રિયામાં જીવન ગાળનાર દેવગુર અને ધર્મના પૂર્ણ શ્રી, શ્રદ્ધાનિષ્ઠ અને સરળ પ્રકૃતિ જાણી નિવાસી શા. જોડાલાલ દરમિયાન દાસ તથા તેમના પુત્ર રત્ન લગભગ ૧૪ વર્ષની બાલ્યવયમાં જાણુરમા સંસાર ત્યાગવાની ભાવનાથી ચરિત્રનેતાની જાણમાં ચાણુરમા મુકામે આવ્યા. ૬૭ વર્ષની પાકટ વયે પહેલેથી શા. જોડાલાલ કુમહી વયના પોતાના પુત્ર રત્ન બાણુલાલને લઈને સંયમ સ્વીકારવા આવ્યા હોયે સમાચાર ચાણુરમા સંધમાં વીરતર્યા, અપૂર્વ આનંદ સૌને ધણે કારણુકે ત્યાંની જનતા લાગ માર્ગ પ્રતિ ધણી ઝુકેલી છે. સંયમ લેનાર વ્યક્તિને આવતી અગવડો અને વિજ્ઞ કંટકોને દૂર કરી સંયમ માર્ગ નિઃકંટક બનાવી આપવામાં પંકાયેલી છે. એટલે આ દીક્ષા મહોત્સવ ચાણુરમામાં ઉજવવા સદૃ કોઈ સદર્પ સન્ન થયા. જોડાલાલના પુત્ર નગીનલાલએ ૧૯૮૧ માં સુરત મુકામે દીક્ષા લીધી હતી તેમજ જોડાલાલના બાઈ ખીમચંદલાલના પુત્ર જીવીલાલલાલએ ૧૯૭૮ ની સાલમાં દીક્ષા લીધી હતી. એટલેજ જોડાલાલની દિંમત આવી વદાવરયામાં દીક્ષા ગ્રહણ કરવાની થઈ. વળી બાલ્યવયમાં રમતગમત અને દુન્યવી સુખોનો મોહ જોડી વેરાવ્ય વાસિત અંતઃ-

કરજીવાલા આલુભાઈની સાથે દીક્ષા લેવાની અત્યંત ઉત્કંઠાએ
છોટાભાઈની દીક્ષાને ધણું જોમ આપ્યું હતું. આલુભાઈએ દીક્ષા ન
લેવાય ત્યાંસુધી ક્રોધ, ઘી વગેરેના ત્યાગની કરડી પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી.

અપૂર્વ સંસ્કાર—

આલુભાઈ પોતાની નાની ઉમ્મરથીજ લજીવા ગણવામાં આવ્યાક
હતા, નિશાળમાં પણ તેઓ બધા વિદ્યાર્થીઓના આગળના નંબર
ભોગવતા હતા.

જ્ઞાનાવરણીયના ક્ષયોપશમને લીધે ભુદિબળ પણ સતેજ હતું.
ધર્મિક માતાપિતાના સંસર્ગથી અને પૂર્વજન્મમાં નાખેલ સંસ્કારોના
પરિણમે આવી નાની ઉમ્મરમાં તેઓને આ સંસાર છોડવાની તીવ્ર
અભિલાષા ઉપજ ચર્ધ હતી. જે ઉમ્મરમાં માત્ર રમતગમત જ પ્રિય
હોય, નાટક, સીનેમાના જોવાનો ખાસ શોખ પુરો પડતો હોય, 'આવું',
પીતું અને અમનઅમન ઉડાવવું એજ જે ઉમ્મરમાં મુખ્ય ખેય હોય
છે એ ઉમ્મરમાં એ વિલાસોને તીક્ષ્ણલી આપી આવી કુમલીવયમાં
સંસારનો ત્યાગ કરી ચાર દિવાલની અંદર ગોંધાઈ માત્ર જ્ઞાનધ્યાન-
માંજ સમય ગુમાવેલા આત્મધ્યાનમાં મગ્ન રહેવું આ બધું પૂર્વના
શુભ સંસ્કારથી કાઈ મહાન બાબતસાલી આત્માનેજ સાંપડે છે. એ
બાબત બાઈત્રી આલુભાઈને વરી ચૂકું હતું.

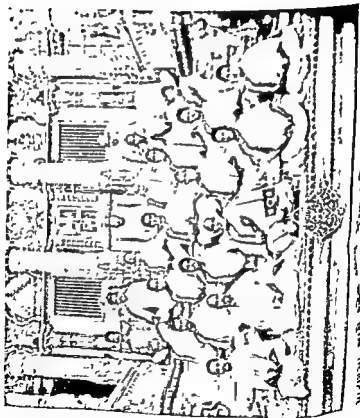
પોતાના ૧૪ વર્ષના પુત્ર સાથે છોટાલાલ આવ્યા છે બનને
દીક્ષા આપવા માંગણી કરે છે. જર્તાવ પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજે
કરમાત્મ્યું કે છોટરાની માતાની પણ રંગ મળી જાય તો હું દીક્ષા
આપી શકું, કારણ સિદ્ધાંતમાં સોલવર્ષની ઉમ્મર સુધી માતાપિતાની
રંગ લઈ દીક્ષા આપવાનું કશું છે. દીક્ષા અટકાઈ, અંતમાં આલુ-
ભાઈની માતા પરસનબેન આવ્યા, ગુરુચરણની રૂપાનાણાથી પૂજા કરી
ધાર્મિક માતાએ વેરાગી પુત્રની કુખ્તાને લદ્યે પણ ધર્મભાવનાથી ગુરુ
ચરણે બેટ પરી.

ઉપરોક્ત હોટાભાઈ તથા જાણુભાઈને બારે મહોત્સવ સાથે પૂર્વક વિદ્યાગ માનરમેદની સમક્ષ સં. ૧૯૮૬ ના જોકે વડી શ્રીમતી દિવમે પૂજ્ય આચાર્યશ્રીના વરદદગ્તે દીક્ષાપ્રદાન કરવામાં આવેલું. હોટાલાલભાઈનું નામ શ્રી મુનિવિજયજી રાખી અને જાણુભાઈનું નામ મુનિશ્રી વિક્રમવિજયજી રાખી તેમને પોતાના દિવસે જ નિવેર કર્યા.

આ બંને જામ્યશાલીઓને દીક્ષા આપી પૂજ્ય જીવેશ પાટણ પધાર્યા. જાણુવયના જાણુભાઈને જોઈને અચાનક કુરો મુખમાં બદ્ધ બડબડ અને હૃદયમાં ધળો ખગભગાટ જામે. 'મિત્રારાઓનું' આશે શું! આખરે તો સત્યનો જ જય થાય છે.

પ્રેમચંદભાઈ—

જાણીગામ નિવાસી પારેખ ખીમચંદભાઈ સંયમ પ્રદણ પ્રતિભાવનાવાદી તો હતાજ પરંતુ સારિરીક અશક્તિના કારણે સંયમ દષ્ટ સ્વીકારવા અસક્ત બન્યા. પરંતુ તેમના પુત્રગણ પ્રેમચંદભાઈ સંયમ પ્રદણ કરવા લગભગ પોણાબે વર્ષથી જ વિદ્યેશ્વર સાગ કરી ધર્મપરાયણ જીવન વીતાવતા હતા. દક્ષ સંયમ શેષ અટકાવનાર તેમના ધર્મપત્ની તારાલક્ષ્મી હતા. તેમની સ્ત્રી તથા સ્ત્રીમનલાલ વિગેરે સ્વજન સંબંધીઓની રજા મેળવવી મુશ્કેલ પડવાથી તેઓ જાનુ કાઢી એકદમ પાટણ મુકામે પૂ. આચાર્ય પાસે આવી પહોંચ્યા. આ વાતની તેમના કુટુંબને જાણ થતા તે પાછાજ તેમના સ્ત્રી તથા સ્ત્રીમનલાલ આવી પહોંચ્યા. ધણું સમજાવે પરંતુ તેમની ચારિત્ર પ્રત્યેની અડગભાવના જોઈ અનુમતિ આપી વિના ચાલુ નહિ. અઘાવધિ અટકાયત કરનાર તેમના ધર્મપત્ની દ્વારે તીવ્રક કરી શીદગ આપી સંયમ પ્રદણ કરવા અનુમતિ આપી હતી. ખરે હાંખા કાગ પછી પોતાના પતિને સંયમ માર્ગ પ્રદણ અનુમતિ આપે એ પણ અમુક અંશ જરૂર સ્તુત્ય ગણાય.

ચરિત્રનેતાના હાથે દીક્ષાનાં હાર ખુદયા પછી ઉપદાઉપરી નીક્ષા આદિના મહોત્સવો ઉજવવામાં શાસન રસીક સંઘ વિગેરે ઉત્સાહી બનતો ગયો. શાસન રસીક સંઘે મહોત્સવોમાં અદ્યત્ત લક્ષ્મીનો અગ્ર દર્શો જેમાં દાનવીર શેઠ નગીનદાસ કરમચંદનો વધારે પડતો ફાળો હતો.

પ્રેમચંદભાઈની દીક્ષા નિમિત્તે એક ભવ્ય વરઘોડો નીકળ્યો. શહેર બહાર આધિપ મંડપમાં ચરિત્રનેતાના - દરતે જેઠ વદ ૯ ના શુભદિને દીક્ષાપ્રદાન કરવામાં આવ્યું હતું. તેમનું નામ મુનિશ્રી પ્રભાવવિજયજી રાખી પૂ. આચાર્યશ્રીના શિષ્ય તરીકે જાહેર કર્યા.

ધર્મપ્રભાવના—

ત્યારથી પાટણની મુનિત ભૂમિમાં આચાર્યશ્રી પદાર્થ ત્યારથી ત્યાંની જનતામાં અપૂર્વ દેવતા પદાર્થમાં ઘડાયું હતું. ચતુર્માસ પહેલાં ચરિત્ર વિષુના દરતે પાંચ દીક્ષા મહોત્સવો થયા. પ્રથમ વ્યાખ્યાનમાં પરમપવિત્ર આચાર્યજી સૂત્રની વાંચના ધણીજી વિવેચન સાથે વાંચવી શરૂ થઈ. બીજા વ્યાખ્યાનમાં જીવદયાના સુંદરપાઠ ભણાવનાર જૈન-શાસનની અપૂર્વ પ્રભાવના ફેલાવનાર પરમાર્જીત ઔલકચવંશાવતંસ મી કુમારપાલ બ્રૂપાલનું રસભર્યું ચરિત્ર વંચાતું હતું.

પર્યાયજીપર આવતા અનેક પ્રકારની તપશ્ચર્યા દેવદ્રવ્ય વિગેરેની આવક, વરઘોડા વિગેરે ધર્મપ્રભાવના સારા પ્રમાણમાં થઈ હતી. આચાર્ય દેવેશના શિષ્યરત્ન મુનિશ્રી નવીનવિજયજીએ આ ચાતુર્માસમાં એકવીશ ઉપવાસની તપશ્ચર્યા કરી હતી. તથા બાળમુનિ ચિકમ-વિજયજીએ ચાર ઉપવાસ કર્યા હતા; જેમને પોતાની જીંદગીમાં એક ઉપવાસ પણ ભારે હતો. તે નિમિત્તે એક ભવ્યમંડપ રૂની તેમાં દર્શનીય ચિત્રો ખડાં કર્યા હતા. પ્રભુના સમવસરજીની પણ રચના કરવામાં આવી હતી. તથા અક્ષત્વિકા મહોત્સવ રૂર કરવામાં આવ્યો હતો. છેલ્લે દિવસે રૂચ યાત્રાનો વરઘોડો પણ નીકળ્યો હતો.

ગરિબિજની મામનપ્રજાના દેશવતની ધરય અને મો
અનેક આકર્ષણ વડે અપૂર્વ મોર્ષ, મો કોઈ આશય સંપાદ
અને ગરિબનેનાનો અગ્રાધાર્ય ઉપકાર મો કોઈ માનના રથ, અને
મોસમાં પણ મહામાત્રાઓની નીચી ગમત્રામણીમય રતવનો રથમાં

ગુરત મોહ્યા—

પાટળ નિવાસી મોહનભાઈ વરુભાઈ જેઓ પોતાની
ઉમ્મરના પોતાના નીચરની જાતી સંયમઅદભુ કરવા
થવા હતા. તેમને પોતાને પ્રેરણાક સંસ્કૃતિવાચી પાટળમાં દીક્ષા
ભાવના ઓછી હતી. તેથી પૂ. આચાર્યશ્રીએ તેમને
પ્રતીભુવિજયજી આદિ દાખા ત્રણ ગુરતમાં અનુભવે
મોહ્યા આપ્યા. દેશાધ પોગથી તેમની દીક્ષા નિમિત્તે વરુ
હતો. દેશાધ પોગવાલા જોનાના અત્યંત આગ્રહથી તેમને
ઉપાધ્યાયજી શ્રીમદ્ માણિકઆમરજીના હરતે કારતક વડે
શુભ દિવસે દીક્ષા પ્રજાતની દિવા હરવામાં આવી હતી. તે
મુનિશ્રી મહેન્દ્રવિજયજી રાખી મુનિરાજ શ્રીમદ્ મહેન્દ્ર
મહારાજના શિષ્ય તરીકે જાહેર થયાં. દીક્ષા વખતે તેમને
વ્યવસ્થિતધાત તથા અન્ય એવીઓ પણ દાખર હતા.

દેશાધલીના બન્યા—

પાટળમાં આલના ગરિબિજની વૃંદાઅમય વ્યાખ્યાનોને
કરી પાટળનિવાસી વીરવર્ણની ઉમ્મરના યુવક કાન્તિલાલ
દેશાધલીના બન્યા. જેમણે પરુષધુપર્વમાં અદાધ તથા તે પછી
માનવની ઓળીની તપશ્ચર્ય કરી હતી. દીક્ષા લેવાની ઉત્ક્રાંત
તેઓએ પ્રથમ અનુર્યવત અગીકાર કરી લીધું હતું અને
સયમ ન લેવાય લાંબુધી ૯ વિગયનો ત્યાગ કર્યો હતો. અન્ય
અગ્રાધાર્ય કાન્તિલાલ ધર્માજ્યામમાં પૂર્ણ સમય રી રાખતા.

કાન્તિલાલના સંબંધીઓ યુવક સંઘમાં હતા એટલે તેમને
 ધિલ બનાવવા શક્ય પ્રયત્નો કરતા. પરંતુ સર્વ નિર્ણયક ગયા.
 એટલા કાન્તિલાલ વધુ દૃઢ બન્યા. પોતાના ધરની તથા ખીજ મિદ્ધત
 મોરેની વ્યવસ્થા કરી તે દ્રવ્યનો દીક્ષા મહોત્સવમાં વ્યય કરવા પ્રેરવા,
 તુર્માસ્યાદ તેમની દીક્ષા નિમિત્તે અદ્યાર્ધ મહોત્સવ શરૂ થયો. દીક્ષાને
 અધ્ય વધોડો શહેરના લઘુવૃક્ષતામાં ફરી ગામ બહાર ઉતર્યો હતો.
 મારતક વદ ૬ ના શુભદિને તેમને પૂઠ આચાર્યશ્રીના વરુદ્ધરતે ગંધમ-
 પ્રદાન કરવામાં આવ્યું. તેમનું નામ મુનિશ્રી હસ્યાબુવિજયજી રાખી
 તેમને મુનિશ્રી ભુવનવિજયજીના શિષ્ય તરીકે જાહેર થયો.

લિલ્લ માન્યતા—

પાટણનો એકપક્ષ દીક્ષા પ્રતિરોધક દરાવ કરી સંયમ લેનાર અને
 દેનાર ઉપર ખોટા કલંકો આપી પોતાનું જીવન શ્રેય માની રતો હતો.
 જ્યારે ખીજે પક્ષ અનેક દીક્ષા મહોત્સવોને ઉદારતાથી ધનનો વ્યય કરી
 ઉજવવામાં, શાસનની પ્રભાવનાઓ ફેલાવવામાં અને રસાદ સાગીઓને
 ભૂરિ ભૂરિ અનુમોદના આપવામાં પોતાના જીવનની સાફલ્યતા માનતો
 હતો. ખરેખર પાટણ શહેરમાં લાંબીર ચરિત્રવિભુએ જૈનધર્મનો ડંકો
 બજાવ્યો. શાસન સંરક્ષક પૂજ્ય ગુરુદેવના અગ્રમાં સદસ્ય નમન દો
 અને ધન્ય દો? ધન્ય હો નિહર અને નિરપૂજ્ય સ્ત્રી અનેક આકર્ષણને
 મીલી શાંત પ્રકૃતિથી ધર્મ ઉદ્યોત કરવાની શુભ ભાવનાઓને !

આ પ્રમાણે ૧૯૮૬ નું આગ્રમીય પાટણમાં ધણુંજ રસદારું થયું.

શંખેશ્વરની યાત્રાએ—

પૂજ્ય અગ્રમીય મહાપાદશ્રી ગાંધીશ્રી, આગ્રમીય ફરી પાયા
 ફરેલ મુનિશ્રીશ્રીશ્રી હસ્યાબુવિજયજી આદિ વિશાળ મનિમંત્ર અથ
 પાટણની જિલ્લે ફરી શ્રી શંખેશ્વર તીર્થના યાત્રા રૂટે જતાં જતા
 પાટણનો રાત્રિન સંકેત મંથ અગ્રમીયશ્રીના મહાપાદશ્રીશ્રી

અદ્યતન ગમનકારી શ્રી શંભુચંદ્રપ્રાશ્નનાથની ભવ્ય પ્રતિષ્ઠા દર્શન કર્યાં. અનેક ગવનો રૂપી ગિરિ ગિરિ પ્રવેશ કર્યા.

ગધનાપુર ગદેરના મંથને ગદિનાયકના આગમનની જાણ અનેક આવકો શંભુચંદ્ર વિગતિ મારે આપ્યા. આત્માપદ કર્યાં અનેક મુનિવરેણે ભવ્ય જુનાગઢના દર્શનની અભિલાષા દેવદુર નાયકે ભવ્ય સત્કારથી ત્યાં પધાર્યા.

સાહિત્ય પ્રદર્શનમાં—

આ અરસામાં અમદાવાદ શહેરમાં ગુપ્તજાત પરિશમે જે પ્રદર્શન ભરવામાં આવ્યું હતું. મેં કેટલા વર્ષોની પ્રાચીન કાવ્ય પ્રતો જોવાલાયક જુની કારીગરીઓ અનેક અંતિદામીક પ્રદર્શનમાં સંગ્રહ કરવામાં આવ્યા હતા. જુનાગઢ તરફ અત્યંત ગાન પેદા કરાવનાર આ સાહિત્ય પ્રદર્શન નીરખવા અનેક દેશી અને ગામોમાંથી લોકો દર્શનને આવવા લાગ્યા.

આ સમયે વયોત્કલ તપોનિધાન, જ્ઞાનધ્યાનગાંધિ આચાર્યશ્રીમદ્ વિજયસિદ્ધિમરીશ્ચંદ્ર મહારાજ ખીરાજમાન હતા તે પુરોહિતો પત્ર લઈ કેટલાક અમદાવાદી આગેવાન સદગ્રહણે અમદાવાદ પધારવા વિનંતિ કરવા આપ્યા.

ગધનાપુરમાં ફક્ત પાંચ સાત દિવસની રિથંત્રતા થતાં જ જનતામાં અજબ જનમુતિ આવી. આગુર્ભાસ મારે પધાર્યા થઈ ગધનાપુરની જનતા આચાર્ય મહારાજશ્રીને છોડે તેમ તો નહીં પણ ધર્મ પ્રભાવનાનું મહાન કાર્ય લેઈ અને અમદાવાદી આગ્રહભરી વિનંતિ જોઈ આચાર્ય મહારાજે ત્યાં જવાનું સ્વીકાર્યું ભવ્ય સત્કારથી અમદાવાદમાં પ્રવેશ કર્યો. હમેંશ આશ્રતા આપ્યા ત્યાંની પ્રજા ખૂબ આનંદ મોકાવ જાતી હજારોની મેદનીમાં ચાલેનાઓ સાહિત્ય પ્રદર્શન મહેલમાં જુનાગઢની મદન કાંત્રી

ન આપ્યું હતું. અત્રે ચાતુર્માસની અત્યંત આગદહરી વિનતિ હતી પણ મહારાજશ્રીને કપડવંજ જવાનો ભાવ હોવાથી અત્રેથી રૂંક્યો.

૧ દેવ સ્પર્શના—

અત્રે કપડવંજના અગ્રમખ્ય શેડીઆઓએ ચરિત્રનેતાને ચાતુર્માસ માટે વિનતિ કરી. પરંતુ મહારાજશ્રીએ જણાવ્યું કે હજી ૫ ઘણા છે. જેથી દેવ સ્પર્શના હશે તેમ થશે. હાલતો કપડવંજ આવીએ છીએ. કપડવંજની ધર્મી જનતાએ મહારાજશ્રીના પૂર્વ સત્કાર કરી પ્રવેશ મહોત્સવ કરાવ્યો.

હમંશ ચરિત્રવિભુની જોરજોરથી વંદાઓવાવીની દેશના શરૂ થઈ. ૧૧ યુવાનવર્ગ વિશાળ સંખ્યામાં આવતો હતો. તે દેશનાના પ્રભાવે કપડવંજની જનતામાં અપૂર્વ જાગૃતિ આવી, ધણીઓએ બારમત, માન ધમ આદિ વ્રતો ઉચ્ચાર્યા. તેમજ મુનિશ્રી કલ્યાણવિજયજીની વડીલા વખતે લગભગ પાંચ, સાત યુવકોએ ભરસુવાનીમાં સગનેડે ચતુર્થવ્રત જાનુ કહ્યું હતું. એ ચતુર્થવ્રતના પ્રભાવે તેમાંથી ઘણા ભાગ્યસાક્ષીઓ. અસાર સંસારનો ત્યાગ કરવા ભાગ્યસાક્ષી થઈ ચૂક્યા છે.

તિષ્ઠા મહોત્સવ—

કપડવંજથી વિદ્યાર કરી મહારાજશ્રી અણી સંઘના આગદહરી પ્રકારે ત્યાં પધાર્યા. ત્યાં ધોડા દિવસ રિચરતા કરી જોરસદમાં તેજા હોવાથી ત્યાંના સંઘની અત્યંત આગદહરી વિનતિથી ભવ્ય પ્રકારથી ત્યાં પધાર્યા. હમંશ ત્યાં બાંધેલા મંડપમાં જુદાજુદા વિષયો પર જાહેર પ્રવચનો થતાં હતાં જેથી જનજીનેતોમાં અપૂર્વ જાગૃતિ પડી હતી. આઠે દિવસ રિવિધ પૂજા રાગરાગનીમય ભણાવવામાં પડી હતી. આગલે દિવસે જાગવાના ભવ્ય વરગોડા ઠાંડવામાં આવ્યા હતા. જહાર માનથી આ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ નીરખતાં કપડવંજના

માનસ આવી પદોન્મત્ત હતા. પૂજ્ય ચરિત્રનેતાના વરુ હોયે
 વળકારના સુખરૂપ વચ્ચે ચલાવતા પાશ્વનાયકનરનાની પ્રતિજ્ઞા
 ધામનૃમપૂર્વક કરવામાં આવી. દેવદ્રવ્યની આવક ૧૫ આગ્ર પ્રતે
 યષ્ઠ. બદાન્મામયી આરનાર રવામિબાદકાનુ વાત્સલ્ય કેર
 રામે ધણી ભક્તિપૂર્વક કથુ' હતુ. પ્રતિજ્ઞાની ક્રિયા કરવા દે
 ખાસ જાનકાર આરોને બોલાવવામાં આવ્યા હતા. પુરુષવંદક
 કદમો ભયાં થાય ત્યાં સર્વગ આનંદન વર્તે છે.

દીક્ષા માદોત્સવ—

બોરચદથી ચરિત્રવિભુ વિહાર કરી હાણી મુકામે ૧૫ દી
 માસની જોળી ઉજવવા મુનિ શ્રી ભુવનવિજયજી આદિ કાણુ
 સુરદેવની આગાથી મેકાયા હતા. તેમના પ્રતિદિન આશના
 જનનામાં અપૂર્વ જગૃતિ દેશાઈ, પૂજ્ય ચરિત્રનેતાના
 વૈરાગ્ય વાસિત બનેલા શા. કાન્તિલાલ સોમચંદ દીક્ષા
 તૈયાર થયા તેમના પિતાશ્રીએ પોતાના મૃદાંગણમાં દીક્ષા
 ઉજવ્યો. ધણુજ દર્શનપૂર્વક કાન્તિલાલની દીક્ષા વૈશાખ
 ભુવનવિજયજીના હસ્તે થઈ તેમનું નામ મુનિ શ્રી કંચનવિજય
 મુનિ શ્રી લક્ષ્મણવિજયજી મહારાજના શિષ્ય તરીકે બાદે

પિતા માતા અને પુત્ર—

હાયાપુરીમાં ચરિત્રનેતાના દર્શનાર્થે મુ બધથી શા ગીર્વો
 પોતાના પુત્ર ગુલ ધીરજલાલ તથા તેઓનો પરિવાર વિશે
 હતા. મુંબઈના આગુર્માસમા ગીર્વોવનદાસ આચાર્યશ્રીની વંચ
 દેશનાથી વૈરાગ્ય વાસિત તો જન્યાજ હતા. સંયમ રવીકારવાની
 ભાવના તે વખતથીજ થયેલી હતી. પરંતુ તેમના પુત્ર ધીરજ
 નાની ઉંમર હોવાથીજ વિશંબ યમો હતો. તેમને પોતાનો પુત્ર
 નામે વળે એવી નીત અભિલાષા હતી. સાચા માન પિતા પદ

સકાય કે જેઓ પોતાની ચંતિને મોક્ષ માર્ગે વાળવા પ્રયત્ન
 છે. ત્રીભોવનદાસના ધાર્મિક સંસ્કાર ધણા ઉત્તમ હોવાથી ગીત
 ન, રતવન નૃત્ય કરી પ્રભુની ભક્તિ બળવવામાં તેઓ અત્યંત
 પૂર્વક લાગ લેતા હતા. તપશ્વર્ગ ઉપર પણ તેમનો સારો પ્રેમ
 હતો. અત્યુત્તમ કદબ્ધ કરવા તેમણે ૭૬ અઠમ આદિની તપશ્વર્ગ
 કરી હતી.

ત્રીભોવનદાસના ધર્મપત્ની વીજકેરણેન પણ સ્વભાવે શાન્ત
 અને સરળ હતા. તેમનામાં પણ ધર્મના સંસ્કારો સારા હતા. આવા
 સુસંસ્કારિત માતૃપિતાના યોગે ધીરભાઈને પણ આ માર્ગે આવવાની
 ભાવના થાય એ સ્વભાવિક છે. એકતો પૂર્વના સંસ્કાર અને બીજી
 બાજુ ધર્મી માતૃપિતાઓના સંસર્ગ, આ બે સરસા જે ભાગ્યશાલીને
 સાંપડે તેના સંસાર વ્યામોહને ખસતાં વાર લાગતી નથી. જ્યારે
 ધીરભાઈની પણ દશવર્ષની બાલ્યવયમાં સંસાર હોવાની ભાવના
 મોક્ષ માર્ગ માર્ગ પડી એટલે તેઓ પોતાની પત્નિ તથા પુત્રવત્ન સાથે
 દીક્ષા ગ્રહણ કરવાની શુભ ભાવનાથી હાયાપુરીમાં આવી પહોંચ્યા,

દીક્ષામહોત્સવ—

દીક્ષાની ભાવના આચાર્યશ્રી આગળ પ્રગટ કરી. આચાર્યશ્રીએ
 જાણ્યું કે, એક ધરમાંથી એક સાથે તમે ત્રણ ભાગ્યશાલી આ
 શાની દુનિયાનો ત્યાગ કરવા હિમ્મત મળે તમારું છે એ કંઈ જોણ
 ભાગ્યની વાત નથી. માટે આ શુભ કાર્યમાં વિશ્રંખ કરવો એ
 કૃપાકર નથી. હાયાપુરીના સંધને આ મુજબસર પ્રાપ્ત થતાં અત્યંત
 આનંદ થતા અને દીક્ષામહોત્સવને સારી પેઠે ઉજવવા કમર દસી.
 આ અવસરે મોમનજીવ મુજબદ મદ્યપદાર્થના ધર્મપત્ની બેન દીરા
 બેન સાથે વ્યવસ્થા કરી લાગ લીધા હતા. દીક્ષા નિમિત્તે એક
 બન્ધ વરગોડા અપાવવામાં આવ્યો હતો. જેમાં દાથી, રાગદસાનો,
 બેન વિગેરે સુઝાવિત અન્નપ્રાશન દોહ અને દાથી ઉપર દીક્ષા તેનાર

તેણે મુમુક્ષુને પોતાની જગ્યાએ દાન આપી દેવા દેવાથી આ કંઈક ને નેનેનેને અપૂર્વ અનુભવનાનું કારણ બન્યો. તેને આનેથી વિદ્યાના ધર્મશાળામાં આગાધારીના વરદહસ્તે ૧૬૮૭ ના ૧૪ ના મુમુક્ષુને ત્રણે બ્રાહ્મણીઓને મંચમપ્રદાન કરવામાં ત્રીભોવનદાસનું નામ મુનિશ્રી રત્નાકરવિજયજી રાખી દેશે. આગાધારીના શિષ્ય તરીકે અને ધીરબાદનું નામ મુનિશ્રી ૧૭ વિજયજી રાખી તેમને મુનિશ્રી રત્નાકરવિજયજીના શિષ્ય તરીકે કર્યા, અને ત્રીભોવનદાસના સુગીઝ ધર્મપત્ની વીજકોરબાદારીથી વિજયજી રાખી તેમને સાધ્વીથી દીરઘીજીની શિષ્યા હશે તેમની શિષ્યા દયામીજીના શિષ્યા દર્શનશ્રીજીના શિષ્યા તરીકે કર્યા. દાક્ષાના આગસે દિવસે ત્રણે મુમુક્ષુઓને ઝવેરી જ્વેરના અંદના પ્રમુખપાત્રા દેહના માનપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું.

બે વિનતિઓ—

આતુર્ભાસ નજીક આવતા એક બાળુ હાણીગામના વિનતિ જોરશોરથી ચાલી. અને બીજી બાળુ કપડવંજનો કોઈક ગાટે આવી પહોંચ્યો હતો. વિશેષ લાલનું કારણ જાણી કપડવંજની વિનતિ સ્વીકારી, ત્યારે હાણીમાં પોતાના શિષ્ય ભુવનવિજયજી આદિ હાણા ૧૦ ને આતુર્ભાસ કરવા આજીવન

કપડવંજમાં ભવ્ય સત્કારથી આઆર્થશ્રી પધાર્યા. આતુર્ભાસની વાચના શરૂ થઈ. દેશનાના પ્રભાવે કપડવંજની જનતા અપૂર્વ ધર્મ જનગૃહિતિ દેલાઈ, સાધર્મિકવાત્સલ્યો પૂરત-પ્રભાવનાથી વિગેરે અનેક શુભ કાર્યો થયા. સંતોના યોગોદ્દનની કિશોર કપડવંજમાં આઆર્થશ્રીના વરદહસ્તે શરૂ થઈ હતી.

દમણવાસી હાણાભાણ—

કપડવંજનું આતુર્ભાસ નિવિધે પસાર થયા પછી કાનકમાસમાં

મણિવાસી ઝવેરી ડાલાભાઈ દેમવંદ પોતાના પુત્રરત્નરમણીકલાલને લઈને
 આચાર્યશ્રીના દર્શનાર્થે આવ્યા. પ્રસંગ મળતાં ડાલાભાઈએ પોતાના પુત્ર
 રમણીકલાલને દીક્ષા અપાવવાની ભાવના પ્રગટ કરી. રમણીકલાલની પણ
 આચાર્યશ્રીએ કેટલાક પ્રશ્નો પુછી અને ચારિત્રમાં આવતા કષ્ટોનું વર્ણન
 કરી વૈરાગ્ય ભાવનાની પરીક્ષા કરી. રમણીકલાલની ભાવના દીક્ષા મદ્ય
 કરવાની ચોક્કસ માત્રમ પડવાથી આચાર્યશ્રીએ તેમના પિતાશ્રીને ત્રેય
 કામમાં વિશ્વંશ ન કરવા સૂચવ્યું. ડાલાભાઈએ તેના ઉત્તરમાં જણાવ્યું
 કે હુંમે પાલીતાણાની જાત્રા કરી આવીને ચોક્કસ કરીશું. તેઓ ત્યાંથી
 પાલીતાણાની જાત્રા કરવા ગયા. યાત્રા કરી ચોડાજ દિવસમાં પાછા
 કપડવજ આવી પહોંચ્યા. રમણીકલાલનો પરિચય આચાર્યશ્રીને
 ૧૯૮૪ ની સાલમાં મુંબઈ પધારતા દમણ પધાર્યા હતા ત્યારે જ
 હતો. એક બે મુકામ ભાઈ રમણીકલાલ પોતાના પિતા સાથે પગે ચાલી
 મહારાજ શ્રી સાથે રહ્યા હતા. તે વખતે દીક્ષા પ્રત્યેની એમની આછી
 આછી ભાવના માત્રમ પડતી હતી. જો કે ઉમ્મર નવ વર્ષની હોવાથી
 લાયક તો હતા પણ જ્યાં સુધી પિતાની રજા અને લેનારની સંપૂર્ણ
 ધરખા આ બંને વસ્તુનો જોગ ન મળે ત્યાં સુધી દીક્ષાનો સોદો કદાપિ
 જો થઈ શકેજ નહિ. ૧૯૮૮ ની સાલમાં ભવિતવ્યતા પાકી, કપડ-
 વંજના રાંધે આ દીક્ષા નિમિત્તે જન્ય વરધોડો કાઢ્યો. બે ઘોડાની બગીમાં
 બેસી ભાઈ રમણીકલાલ છૂટે હાથે દાન આપી સંસાર આસક્ત જોનેને
 “ મનુષ્ય જન્મની સાચી સાર્યકતા બ્રાહ્મવચમાંજ આ સ્વાર્થી સંસારનો
 લાગ કરવામાંજ સમાયેલી છે ” એવો સદેશ પાઠવી રહ્યા હતા. તેમને
 જનના વિશ્વાસ મેદાનમાં બાંધેલ મડપમાં પૂ. આચાર્યશ્રીએ માગસર
 શુદ્ધ બીજના શુભ દિને તેમને મંચમ પ્રદાન કર્યું હતું. તેમનું નામ
 મુનિ શ્રી આર્યવજ્રપથ રાખી તેમને પોતાના શિષ્ય તરીકે જાહેર
 કર્યો હતા. તેમણે આચાર્યશ્રીની આજ્ઞાથી ત્યાં બેઠેલ સભાને “ ધર્મ
 સદેશ ’ વાંચી સંભળાવ્યો હતો. નાની ઉમ્મરના બાલકના મુખમાંથી
 નીકળતી કાલી કાલી ભાષા સામગ્રી શ્રોતાજન આનંદિત થયો હતો.

પોતાના પુત્રને જાણવામાં મંચમ પમે વાગનાર પદો વિગે
અનેકમઃ મનવાદ પટે ડે.

બોયળી તીર્થમાં

૬૫૭૦૦ના મનુમાંજ જાદ વિદાર હરી દેહમાય મે
માનસા વિગેરે ગામેમાં લગભગ દોઢ માસ વીચ્યા. આ
આચાર્યશ્રીનું ઘણું વર્ગ પછી આગમન કરું દોહ જનનને
સારો હતો. દરેક દેશોને જાહેર પ્રવચનો દ્વારા ધર્મની
અપૂર્વ આણી

આ પ્રદેશમાં મહારાજશ્રી વીચગતા હતા ત્યારે મુખ્ય
આરાધક સમાજના કેટલાક આગેવાન સભ્યો બોયળી તીર્થ
માસની ઓળીમાં પધારવા વિનંતિ કરવા આવ્યા. આ સરવર
વર્ગે ચેત્ર માસમાં જુદા જુદા તીર્થો પસંદ કરી સુવિદિત
આશ્રયદેશ આ શાશ્વતી ઓળી બહુ દુર્લભ ભયો દાકે
ઓળી કરવા આવનાર ભાઈઓની સમવડ પાત્ર બહુ
સાચવે છે. આ સમાજના ઘણા ભાઈઓએ લાગવતી દીકરી
કરી છે. મહારાજ શ્રી નજીકમાં હતા અને લાલનું કારણ
બોયળી સસતાર પધાર્યા. પ્રતિદિન ધર્મશાળાના વિદ્યાર્થી
બાંધેલ મહત્તમ હૃદયગમ પ્રવચનો ચાલતા. હમેશા નવેપદોતી
મુક્તિઓથી બ્યાખ્યા કરવામાં આવતી હતી. આ પ્રમંથે
શ્રાદ્ધરત્ન મોહનભાઈ આવેલ દોવાથી મદલીનાય લગવાના
નવે દિવસ રાગરાગભૂતિયા પૂજ્યા ભાગ્યવાનમાં આવતી હતી.
સમાજને આમ ત્રણ આપનાર મેઠ મુલાવચ્છ નગીનમાં
સોમચ દલાઈ ચીમનભાઈ તથા કેસવલાલભાઈએ નવે દિવસ
કરવા આવનારની ખટે પમે ભક્તિ બજાવી હતી. તથા એકમી
તેમના તરફથી નવકારસી જમાડવામાં આવી હતી ચેત્ર સુદ
દિને સોમચદ મગજદામે સગેરે ચતુર્થવત ઉચ્ચકુ હતું. ચેત્ર

૧૩ ના દિને પ્રભુ મહાવીરરામીનું જન્મ કથ્યાણુ ઉજવાયું હતું.
 જેમાં પૂ. આચાર્ય દેવેશ પં. શ્રી કીર્તિસાગરજી મહારાજે તથા પં. પાસજી
 શ્રી રામવિજયજી મહારાજે પ્રભુનું જીવન તથા પ્રભુસાસનના અનુ-
 યાયીઓનું કર્તવ્ય સમજાવ્યું હતું. આ પ્રસંગે રસીકવાદ વિગેરે
 ત્રણ ભાષને તથા એક બેનને દીક્ષા આપવામાં આવી હતી. તદ્-
 ઉપરાંત બોયલીજી તીર્થમાં કવિદુલ્લ કીર્તિ પદમ પૂ. આચાર્ય મહારાજ
 શ્રીમદ્ વિજયલક્ષ્મીચરજી મહારાજના પ્રમુખપણા દેવજી ઉપાધ્યાયજી
 શ્રીમદ્ પ્રેમવિજયજી મહારાજ હાણા ૨૯ પં. મહારાજ શ્રીમદ્ ભક્તિ-
 વિજયજી ગણી (રાધાપુરવાલા) હાણા ૫૬૨ પં. શ્રી કૃષ્ણવિજયજી
 મહારાજ હાણા ચાર, પં. શ્રી વિજયસાગરજી મહારાજ હાણા ૪ પં. પાસજી
 શ્રી કીર્તિસાગરજી મહારાજ હાણા ત્રણ, પં. શ્રી પુષ્પવિજયજી ગણી, હાણા
 ત્રણ મુનિરાજ શ્રી શુદ્ધિવિજયજી હાણા ૧૦ આદિ ૧૦૬ મુનિવરોની
 હાજરીમાં વ્યાખ્યાન મંડપમાં સાતથી આઠ દવરની સંખ્યામાં એકત્રિત
 થયેલ શ્રી સુવિંધ સંઘ સમક્ષ ૭ દરવો જાહેર કરવામાં આવ્યા
 હતા જે શ્રી નવપદ આરાધક સમાજ સંવત ૧૯૮૮-૮૯ નો વાર્ષિક
 દેવાલ એ નામના પુસ્તકમાંથી છતાંમને જોઈ લેવા લક્ષ્યામણ છે.

આ પ્રમાણે બોયલીજી તીર્થમાં ઉજવાયેલ ઝોળા તથા સંમે-
 લન નિર્વિધે પસાર થયાં. પૂ. આચાર્યદેવના તથા પં. પાસજી મહારાજ
 શ્રીમદ્ રામવિજયજી મહારાજ આદિ ભિન્નભિન્ન મુનિવરોના રસીક
 પ્રવચનોથી શ્રોતાજનોની શ્રદ્ધામાં અજળ પડેલો થવા પામ્યો હતો.
 આ પ્રસંગે એવો તો દાઃ લાં જગ્યો હતો કે, વડવાણનિવાસી મહામ
 શીઘ્ર હવે મનસુખલાલે ત્યાંજ બેઠા બેઠા સવળા દત્તિદાસનુ વર્ણન
 કરુ " દાઃ જગ્યો છે બોયલી ગામમાં રે એક લલિતને બીજા રામ "
 એ શિર્ષક હવેન સાદ સંભળાવ્યું હતું.

આનુમતિની વિનંતિ—

બોયલી તીર્થમાં ખલાત નિવાસી ધર્મનિષ્ઠ આદરણ ધીયુત કોઈ

કરતુરભાઈ અમરવંદ વિનેનેની આમદભરી વિનનિને મીઠી એ
ખંભાત તરફ વિદાન કર્યો. અને પાટણના શાસન સ્થાન સંસ્કાર
આચાર્યશ્રીની આજ્ઞા થતાં મુનિરાજશ્રી દશાધિપતિ તરફ
બુવનવિજયજી આગિએ પાટણ પ્રાંત વિદાર કર્યો.

પવિત્ર પાદકમલોપથી પૂજીને પાવન કરતા દમ અરુણ
ભવ્યાત્માઓને પાન કરાવતા ખંભાત શહેર નજીક આવી પો
સમાચાર જાણી ધખા સ્ત્રી પુરોહિત દર્શનાર્થે આવતુર કરતા હતા.
શ્રીનો તાંના સથે આખા શહેરને રાખુગારી ભવ્ય સાબરજી
એક લાંબો વરઘોડા કાઢી અપૂર્વ સન્કાર કર્યો.

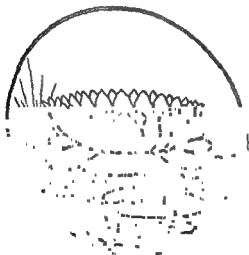
ખંભાતમાં શાસના વ્યાખ્યાનોમાં દમે શા માનવ મેલ
બની કેટલાક દીક્ષા વિગેધીઓએ તાના રાજ્યમાં દીક્ષા દિ
કરાવ્યો હતો. મહારાજશ્રીએ કરતુરભાઈ એને જણાવ્યું
ખંભાતના પ્રવેશ પહેલા આ કાયદો રજુ કરેલો હું જાણી
મેક કરતુરભાઈએ સગલ પ્રયાસથી તે કાયદાને રજુ કરાવ
મહારાજશ્રીની જે ધારણા હતી તે સફળ થઈ. કમ્પલેશના બાદ
તથા તેમની પુત્રીને ધામધુમ પૂર્વક અંત આચાર્યશ્રીના
દીક્ષા આપવામાં આવી હતી. તેઓને ગુણુર્જાણના દિવ્યા કર

ચત્રિનેતાએ ખંભાતની જાનતા પર સાચા ત્યાગનું, ત્યાગ
આગ્રહનાનું, સાચા મુનિવગેનું કર્તવ્ય વિગેરે જ્ઞાન કિંમત
જડવાદના ઝેરી વાનાવખુથી થતા નુકસાનનું, દીક્ષાની મહત્તા
ભાવિઓથી થતા નુકસાનનું, પ્રવચનો દ્વારા અપૂર્વ જ્ઞાન કરાવ્યું
ધણા ભવ્ય આત્માઓ સસાનથી વિરક્ત બન્યા, પાપમય
સુગંધરી જીવનને ન વેડફતા ત્યાગમાર્ગની આગ્રહનાથી તેને દે
અને પંચમ જ્યોતિમય મોક્ષધામ નિહાળવા સજ્જ થયા

કેટલાક મોહાન્ધાએ ત્યાગમાર્ગને નિરોધવા ધા, દમ
કયા સગંધરી કાનુનેની પોથીઓ પાનુ જોઈ, પરંતુ અગિ

પ્રવચનોથી ધર્મપ્રેમી વર્ગ ખૂબજ મહત્તમ જન્યોં હતો એટલે
રક્ષી આવતી વિધિ વાણીઓને વીખેરવા સાધન રહેતો. ધર્મનિષ્ઠ
નાઈ શેઠે સરકારી માણુઓને ત્યાગમાર્ગ પ્રતિ ખોટો ખજાનગાદ
: વિરોધીઓનો પરિચય કરાવી દીધો હતો. એટલે ત્યાંપણ તેમનું
આલે તેમ ન હતું. ખરેખર ચરિત્રનેતાએ અચેતી જનતા ઉપર
ની મદત્તાની એવી ઉંડી અસર નાંખી હતી કે જેના પ્રતાપે
જાતની જનતા અત્યંત નીડર જની ધર્મ કાર્યોમાં ભાગ લેતી હતી.

સ્થંભનપુરના આગણે ચરિત્રનેતાના વરદ કરતે સ્ત્રી પુરુષોની મહત્તી
ભગ પંદરેક દીકાઓ થઈ હતી.

પ્રકરણ ૨૮ મું.

પાક્ષીતાણાના મુમુક્ષુ—

વન ૧૬૮૮ ના ચાતુર્માસ પહેલાં મુમુક્ષુની પૂજ્ય આચાર્યશ્રીની દેશનાથી વેગાચીન પાક્ષીતાણા નિવાસી શાહોરાણાચાર્યનાથ પોતાના સમગ્ર ગ્રાહ સાથે નેચમત્રદન કરવા બાબત આપ્યા હતા ત્યારે બાબત આવવા મારે વિદાય થવા ત્યારે તેમને ધણા જીનો તથા જીનેતમે મેથન ઉપર વગાડવા આપ્યા હતા. અનુભવન કેપ થીકેગ, પુલ્કનોદાર તથા ચાલો ધણા અર્પણ કરવામા આવ્યો હતો, તેઓ ધર્મનિષ્ઠ હોઈ પાક્ષીતાણા તેમના તરફ અત્યંત માનની દષ્ટિથી જોતી હતી.

જામોની સાથે મુમુક્ષુ બાહ્ય છોટાલાલ તથા તેમનાં ધર્મપત્ની
દીક્ષાના મુદત પહેલાં આવી પહોંચ્યાં હતાં.

મંલાતની જૈનજનના આ સુવાન સ્તેશાની દીક્ષા સાંભળી
હાઈ સાથે એ પ્રસંગને ઉજવવા ઉત્તમાળ બની.

દીક્ષા નિમિત્તે એક ભવ્ય વરથોડો કાદવામાં આવ્યો હતો. જે
ગામમાં ફરી જિનશાળામાં ઉતર્યો હતો. જ્યાં ચતુર્વિધ ગ્રંથ
ભાષા છોટાલાલને તથા તેમના ધર્મપત્ની સમરથબાઈને જોઈ મુદ
શુભદિને આચાર્યશ્રીએ ગંધમપ્રદાન કર્યું હતું. અને છોટાલાલનું
મુનિશ્રી કૈલાશવિજયજી ગંધી પોતાના શિષ્ય તરીકે જાહેર કર્યો
તથા સમરથબાઈનું નામ સુમંગલાશ્રી રાખી તેમને વિદ્યુતચીકનાં
તરીકે જાહેર કર્યો હતા.

વેરી લક્ષ્મીચંદલાઈ—

સુરત નિવાસી લક્ષ્મીચંદલાઈ શા નગીનચંદ રૂપચંદ લાલુભાઈના
પુત્ર છે. તેમનાં માતૃશ્રી ગુલાબબેનના ધર્મસંસ્કારના પ્રભાવે તેઓમાં
ધર્મ પ્રત્યેની લાગણી અપૂર્વ હતી. પૂજ્ય આચાર્યશ્રીના ચાતુ-
ર્માસમાં તેઓની ગંધમ પ્રત્યે ભાવના જાગૃત થઈ હતી. અને તેથી
તેમણે આવીશ વર્ષની બાલ્યુવાનીમાં સઘળા વૈભવ વિલાસોત્તો પૂર્વના
પુણ્યોદયથી મંગલેશ હોવા છતાં ચતુર્થવ્રત ગ્રહણ કર્યું હતું. પોતાના
માતૃશ્રી તથા ભાઈઓ વ્રત ગ્રહણ કરવાની જગ્ગહી રજા આપે અને
તેમના પોતાના ધનઅની પાછી કસોટી પણ થાય એ હેતુથી દીક્ષા
ન્યાં મુઠ્ઠી ન લેવાય લાંબુધી પાંચ વિગતો ત્યાગ કર્યો હતો. રોજ
તેમણે દશેરા એકાદશી પાઠ કરવા હતા. તેમની દીક્ષા લેવાની
ઉચ્ચાવના હોવા છતાં પોતાના સ્વજનો તન્દ્રથી અવગણન કરવામાં
આવતી હોય તેમને યોગ્ય વખત વિલંબ કરવો પડ્યો હતો.

ખરેખર લક્ષ્મીચંદલાઈની આ ઉમ્મરમાં જતા વૈભવવિલાસોને

માન માત્રી મંચમ પ્રદબ્ધ કરવાની ભાવના અનુભવેલી રહે
પ્રત્યેક માનને મન પિતા કરતાં પણ ધર્મી દેવ છે એવું
મન મનની જુદા મુદ્દેલ હતી. પણ જેમના દર્શનમાં દેવ
નાનાની લાગી દેવ છે તે મુમુક્ષુ પોતાના દુર્ગમ ઉપર તરફ
પાછો છે. પોતાની મક્કમનાથી અપભ્રંશથી અનુભવેલી
શૂંકા દતા.

મુખ્યધી ખ્યાન—

લક્ષ્મીચંદ્રભાઈએ વિચારું કે, માન રોહીઓ
શબ્દોમાં રંગ આપવાના નથી. તો પછી માટે આ કોઈ
શુંપણમાં ક્યાંસુધી સપડાઈ રહેવું? અને નકામું આ જાણ
અવિરતિમાં ક્યાંસુધી વેગરી નાંખવું?

આ બધા વિચાર કરી માતૃમીની સામાન્ય અનુભવે
લક્ષ્મીચંદ્રભાઈ અદ્યક લક્ષ્મીથી ભરેલું ઘર ત્યાગી પેટ
રૂપચંદ્ર ઘેલાભાઈ સાથે એકાએક માગસર સુદ ૧૦ ના પૂજારી
મહારાજશ્રીની છાયામાં આવી પહોંચ્યા. દશમના ગત્રે કોઈ
જૈન સોસાયટી તરફથી તેમને એક માનપત્ર અપાઈ કરવાનો
હતું. લક્ષ્મીચંદ્રભાઈ ચંચળ લક્ષ્મીને ત્યાગ કરી આત્માની
અને શાશ્વતી લક્ષ્મી મેળવવા ભાગ્યશાલી થયા એ જોઈ કોને
ન થાય? નગીનચંદ્ર રૂપચંદ્ર લક્ષ્મીભાઈ ઝવેરી તરફથી મુખ્ય
સોસાયટીને જમણ આપવામાં આવ્યું હતું તથા તેમના તરફથી
તથા શ્રીજી વિગેરેની પ્રભાવના કરવામાં આવી હતી તથા
ખાતાઓમાં સારી મદદ આપી હતી. આ પ્રસંગે એમના
દીરાચાલે હાજરી આપી હતી.

અમૃતલાલની અમૃતભાવના—

આ માતૃમીમાં પૂજ્ય આચાર્યશ્રીની વૈરાગ્યતાથી તે
પ્રભાવે સન નવાલની પણ સંયમ પ્રદબ્ધ

પ્રસંગે અપૂર્વભાવના જાગૃત થઈ ચુકી હતી. તેમણે શ્રાવણમાસમાં, શ્રાવણ ન લેવાય ત્યાંસુધી જીએ પિગયના ત્યાગની વળગર પ્રતિજ્ઞા દાન કરી હતી. તેઓ અંભાત શહેરના જ વતની આ. કરતુરચંદ્ર ખાલાઈ ચોકસીના પુત્ર થાય છે. તેમના માતૃથી સહરીબેન પાનુ તે દીક્ષાના અભિલાષી હોઈ તેમના પુત્રને તેજ સન્માર્ગે વાળવા રૂંવાર પ્રેરણા કરતા હતા. તેમના સુસંસ્કારના યોગે તેમની યોગ-સિ વર્ષની હરપુરાન વયમાં આ કાની દુનિયાને ત્યાગી, દુન્યવી જશોખને અવગણી અસ્તિત્વ પ્રદલ્ય કરવાની અપૂર્વભાવના પ્રગટી પી. જે અત્યંત અનુમોદનીય ગણાય. આવી યુવાન ઉમ્મરની દીક્ષા ભાનમાં ધરને આંગણે ધણા વર્ષોપછી થતી હોવાથી સૌ કોઈને પૂર્વ જ્ઞાનંદ થયો હતો તેમને દીક્ષાના અનુમોદનરૂપે ધી મંગમેન્સ બ સોસામડી, શ્રીઉમેશખાન્તિ જેન બાગમંડળ તથા મહાવીર જેન ભા તરફથી શેઠ કરતુરભાઈ અમરચંદના પ્રમુખપણા નીચે માનવત્રો નામત કરવામાં આવ્યાં હતાં. આગલે દિવસે એક ભવ્ય વરઘોડો ક્ષા નિમિત્તે કાઢવામાં આવ્યો હતો.

વિધિવિધાન—

સુરતનિવાસી ઝવેરીલક્ષ્મીચંદભાઈને તથા અંભાતનિવાસી ચોકસી ભૂતલાલભાઈને મૌન અગ્નીઆરત્નના પવિત્ર દિવસે દીક્ષા આપવાનું નિર્ણય થયું હતું. તે દિવસે પ્રાતઃકાલમાં બંને સુવંદોની તથા મમૃતલાલના માતૃથી સહરીબેનની દીક્ષા નિમિત્તે એક ભવ્ય વરઘોડો ગીનચંદ્ર રૂપચંદ તરફથી ચડ્યો હતો. બંને યુવાન મુમુક્ષુઓ તરફથી ગાડીમાં બેસા હતા. અને છૂટે હાથે લક્ષ્મીની ચંચળતા સચ-તા વર્ણિત આપી રહ્યા હતા. પાછળ પાછળીમાં બેઠેલા સહરીબેન આ સહરીબેન પાનુ છૂટે હાથે દાન વર્ણવતાં હતાં. વરઘોડો ગામના વ્યવસાયમાં ફરી જોનકાજીએ ઉતર્યો હતો. ત્યાં ચતુર્વિધ સંવ સમય

૫૦ આચાર્યજીના વચ્ચેના મંત્રમુદ્રાની કિંમત. આચાર્યજી
દત્તી. વચ્ચેના મંત્રમુદ્રાની કિંમત. આચાર્યજી
કેવળાચાર્યજીના કિંમત. આચાર્યજી
આચાર્યજીના કિંમત. આચાર્યજી
કેવળાચાર્યજીના કિંમત. આચાર્યજી
આચાર્યજીના કિંમત. આચાર્યજી
કેવળાચાર્યજીના કિંમત. આચાર્યજી
આચાર્યજીના કિંમત. આચાર્યજી

સવન ૧૬૮૮ ના અંભાનના આનુભૂતિમાં જનનાના
ભગવતીશ્વની વાંગના ચા કરી હતી અને પૂજાના પ્રસંગે
આચાર્યશ્રી શ્રીપદે કન્યા તોચાથી મોટી મેદનીમાં સર્વોદે
જેના હતા. અને અદાઈ મહોત્સવ, સ્વામીવાત્સલ્યો વિગે
વનાના કાર્યો સારા પ્રમાણમાં થયા. હુચરખના આરે
ઉપદેશથી એક નાનો ઉપાશ્રય અંધાવવામાં આવ્યો હતો
આ સ્થળે દરેક સાધુ સાધ્વીને મુકામ કરવો પડે છે.

મુમુક્ષુ દાન્તિલાલ—

ચરિત્રનેતાના અપૂર્વ ઉપદેશથી શા કાન્તિલાભ મળ્યો
ઓગણીસ વર્ષની યુવાવસ્થામાં હૃદય વૈરાગ્યથી રંગાયું હતું
સંસારનો ત્યાગ કરી સંયમ આરાધના કરવા તેઓનું
અનુ માતા પિતાની આજ્ઞા ન મળવાથી કેટલોક વખત
રહ્યા, પરંતુ સંયમ તરફ હૃદય ખૂબ દગેનું હોવાથી અને માતા
આજ્ઞા મળી શકવી અત્યંત મુશ્કેલ માલુમ પડવાથી, તેઓ
ચાળુરમા પટેલની ગયા, ત્યાં ચરિત્ર નેતાના વિદ્વાન શિષ્યગણ
શ્રીમદ્ જ્ઞાનવિજયજી મહારાજ પામે માગસર વદ
દિવમે સંયમી બન્યા. તેમનું નામ મુનિશ્રી શ્રીતિવિજયજી
રાજશ્રી જ્ઞાનવિજયજીના શિષ્ય તરીકે જાહેર કર્યા હતા.
તેમના માતા પિતાને ખજાર પડનાં એકદમ ચાળુરમા મુખમે

તા પાછો હાઈ જવા ધણે પ્રયત્ન કર્યો. પરંતુ ચાળુરમા
જ પ્રત્યે અપૂર્વ પ્રેમ અને કાન્તિવાદની સંયમ પ્રત્યે અપૂર્વ
જેના શુભયોગે તેઓ આવી હાથે પાછો ફર્યા હતા.

૧૪ી વિહાર—

મંલાતથી વિહાર કરી કાલી ગધારની યાત્રા કરી મહારાજથી
મુકામે સસતકાર પધાર્યા. ત્યાં ભરત વેજલપુરના શા ભુખાગૃહાસ
દાસે પોતાને ત્યાં પોતાના પુત્રના લગ્ન પ્રસંગે શાંતિ સ્નાત્ર તથા
મહોત્સવ તથા પાવાપુરી શત્રુંજય વિગેરે રચનાઓથી અપૂર્વ દાઢ
જા હતા. એ પ્રસંગે આચાર્યશ્રીને પધારવા વિનંતિ કરવા આમોદ
જા આવ્યા હતા. તેમની વિનંતિને સ્વીકારી આચાર્યશ્રી સસતકાર
વેજલપુર પધાર્યા, અત્રે આઠ દિવસ લગભગની સ્થિરતા થઈ
હમેંશ મુંદર પ્રવચનો પણ આપતા હતા, ઓચવ પહેલા મહા-
શ્રી આદિ ઝંઘડીયા નજીક હોવાથી ત્યાંની જગતને પણ લાભ
ઓ હતો;

દિશાની વિનંતિ—

ભરત મુકામે એક બાજુ મુરતથી મુનિશ્રી લલીતાંગવિજયજીના
શ્રી પોતાના સંસારી પુત્રને વડી દીક્ષા મુરતમાં પોતાના આંગણે

મુનિશ્રી અજ્ઞાતવગવજીની પણ એ પ્રસંગે વડી દીક્ષા કરાવવાની
શ્રી ભરત મુકામે વિનંતિ કરવા આવી પહોંચ્યા હતા. બન્ને
એ સાક્ષાત્ દૃષ્ટિયા દરમુ હોઈ બન્નેની વિનંતિને પૂ અરિત્ર વિમુએ
દર કર્યો. બન્ને પ્રસંગેના મુદર્ત નિકટ નિકટ હોઈ આચાર્યશ્રી
મ ભરતથી વિહાર કરી મુરત મુકામે પધાર્યા ઝવેરી

નગીનચંદ્ર રૂપચંદ્ર સંસ્કૃતભાષીના તરફથી આગ્રાપ્રશ્નોના બધા
વરગોષાથી પ્રવેશ મેલોત્સવ થયો હતો. મુનિશ્રી લક્ષ્મીનાર્ગવિજયજીની
વડી દીકરા નિમિત્તે પાંચ દિવસનો એન્જલ સર કરવામાં આવ્યો હતો
જ્યાં પાંચ દિવસ પ્રખ્યાત ગરેલા દિનુભાઈ વિગેરે હોવાથી પૂજા
ભાવનામાં આરો રંગ જામતો હતો. છેલ્લે દિવસે લક્ષ્મીનાર્ગવિજયજીના
સંસારી પિતાશ્રી નગીનભાઈ રૂપચંદ્ર તરફથી સંધ જામણ કરવામાં
આવ્યું હતું, તથા રાત્રી જાગરણ પણ કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં
બેસાએને વાટકાની પ્રભાવના કરવામાં આવી હતી. મહામુદ ૧૦ ના
દિને એમના ઘર આંગળે અભિષેક વિશાળ મંડપમાં ચતુર્વિંધ સંધની
મેદી મેદની સમક્ષ મુનિશ્રી લક્ષ્મીનાર્ગવિજયજીને તથા મુનિશ્રી અજીત-
વિજયજીને વડી દીકરા અર્પણ કરવામાં આવી હતી. તેજ દિવસે ગોપી
પુરાનાં લીલુબેનને દીકરા આપી તેમનું નામ લક્ષ્મીતાશ્રી રાખી સુવના-
શ્રીની શિષ્યા કરી.

ભાગ લીધો—

લક્ષ્મીનાર્ગવિજીના સંસારી ભાઈ રામચંદ્રભાઈ મોહવચથી અને તેમની
રમણી આ દીકરા ન થયેલ હોવાથી તેઓ આમાં સદૃષ ભાગ લેતા ન
હતા, પરંતુ ભવિનવ્યના પરિષકવ થતાં તેઓએ પોતાનો રોજ ઉતાર્યો
હતો અને પોતાના ભાઈ સંયમ પાંચે વળ્યા છે એ માટે પોતાની જાતને
ભાગ્યશાલી માનતા થયા છેલ્લે દિવસે એમણે પૂજામાં પણ ભાગ લીધો
હતો અને એક દિવસ રોકાઈ જવા વિનંતિ કરી હતી, પરંતુ સમ-
યના અભાવથી અને ખંભાત જવાની ઉતાવળ હોવાથી બપોરના
સુરેતથી ખંભાત તરફ વિદાર કર્યો હતો. જે વખતે સંકડો માણે
વળાવવા માટે ગયા હતા. ધર્મ ધરણથી એમના માતૃશ્રી શુદ્ધાબાબેને
દીકરા આદિ સવળા પ્રયોગમાં ઉત્સાહ પૂર્વક ભાગ લીધો હતો;

ઉત્તરવિદાર—

ખંભાતમાં શુદ્ધાચંદ્ર મુળચંદની પુત્રી બેન જાનતાને દીકરા

આપવાના માટે જવાની ઉતાવળ હોઈ મહારાજશ્રી ઉગ્રવિહાર કરી મહા વદ ૮ ના દિને સસત્કાર ખંભાત પધાર્યા. અત્રે શુભાખ્યદંભાષ્યે પોતાની પુર્ણિમા ધામધૂમપૂર્વક ભવ્ય વરઘોડો કાઢી સારા દ્રવ્યનો વ્યય કરી પૂન આચાર્યશ્રીના વરદહરતે મહાવદ ૧૦ ના દિવસે દીક્ષા અપાવી હતી. તેમનું નામ શ્રીમતિશ્રી આપી પુષ્પાશ્રીનાં શિષ્યા તરીકે જાહેર કર્યું હતું. તે પ્રસંગે અદ્વાઈત્યાચાર્ય મોજો હતો. તેમાં પાવાપુરી વિગેરેની રચના પણ તેમના તરફથી કરવામાં આવી હતી.

છાયાપુરી પ્રયાણ—

આ સમયમાં પાલીતાણાથી પૂજ્યપાદ આચાર્ય મહારાજ શ્રીમદ્ વિજયદાનસુરીશ્વરજી મહારાજ પોતાના વિદ્વાન્ પ્રશિષ્ય પન્યાસજી શ્રીમદ્ રામવિજયજી મહારાજ આદિ કાણાસહ ખંભાત મુકામે સસત્કાર પધાર્યા હતા. તેઓશ્રી વડોદરાના દીક્ષા પ્રતિબંધક કાયદા નિમિત્તે વડોદરા જવાને માટે આવ્યા હતા. પૂજ્ય ચરિત્ર વિષ્ણુને પાલીતાણા જવાની ભાવના હતી. પણ પૂન વિજયદાનસુરિજી મહારાજના આગ્રહથી છાણી તરફ પધારવા નિશ્ચય કર્યો હતો. તેથી ખંભાતથી વિહાર કરી, વડોદરા, બોરસદ વિગેરે ગામોમાં થઈ છાણી ભવ્ય સત્કારથી પધાર્યા હતા. આ સમયે છાણીમાં લગભગ પોણોસો સાધુઓનો સમુદાય ભેગો થયો હતો.

છાણીથી વડોદરા—

જૈનદાસોમાં બાળદીક્ષાની મહત્તા ધણીજ વર્ણન કરવામાં આવી છે. આપણા પૂર્વજો શ્રીમદ્ દેવચંદ્રાચાર્ય મહારાજ, શ્રી દીરસુરિજી મહારાજ, શ્રી દેવસુરિજી મહારાજ, શ્રી સોમપ્રબસુરિજી, શ્રી સોમસુંદરસુરિજી મહારાજ, શ્રી મુનિ સુંદરસુરિજી મહારાજ તથા શ્રીમદ્ રત્નશેખરસુરિજી મહારાજ, શ્રીમદ્ આનંદવિમલસુરિજી, શ્રીમદ્

સેનગરિય મહારાજ આદિ મહાપુરોહિત પણ બાલ દીક્ષિતેજ મહારાજે
બાલ દીક્ષાના પ્રભાવેન્દુન્યાય, કાવ્ય, કોષ અલંકાર વૃદ્ધિન અર્ધ
વિચાર શાસ્ત્રોનું જ્ઞાન મેળવી ધખા વાદીઓને પગસન કરી જીતવડે
વિજયવારો કરકાઓ હતો.

અરે એ તો શું પણ આધુનીક સમવના પણ જે વિદ્ય
આચાર્યો વીચરે છે તેઓએ પણ પોતાની નાની ઉમ્મરમાં સંક
રતો ત્યાગ કર્યો હતો એવા વિદ્વાન મુનિવરોના પ્રતાપેજ આ
શાસનની મહત્તા સચવાઈ રહી છે. નાની ઉમ્મરવાળાઓ રવપર દર્શ
સાતા બની ચકે છે. આર્થ, સી. એસ. એમ. બી. બી. એસ. એ
એ. બી. એ. એલ. એલ. બી. આદિ દુનીયાની માગ પેટ પુરવડે
હેતુથીજ ગ્રહણ કરવામાં આવતી લૌકિક કીર્તિઓએને હજારો
માતપિતાઓ પોતાના પુત્રને છ—સાત વર્ષની નાની ઉમ્મરમાં
નિશાળે ખેસાડે છે. પરંતુ અઠારવર્ષનો યથા પછી મોક્ષ લક્ષ્ય
ખેસાડતા નથી. લૌકિકજ્ઞાનનો તો અંત આવે છે પરંતુ લૌકિક
વિદ્યા તો ખેસુમાર છે. આખી જીવંતની લક્ષ્યે તો પણ પ્રભુ મહાવીર
પરમાત્માની વિદ્યા પુરેપુરી લક્ષ્યાતી નથી. તો પછી લૌકિક નિષ્ક
ળમાં ખેસી લૌકિકતર કીર્તિઓ પ્રાપ્ત કરવા માટે વીતગચ પરમાત્મા
અનાદિ કાળથી જે આઠવર્ષની બાલ ઉમ્મર પસંદ કરી છે તે તરફ
વ્યાજભીજ છે. પરંતુ કેટલાક અધર્મીઓ, આત્મતત્ત્વને નહિ પોષ
ણનારાઓએ આ બાબતમાં બાગકો શું સમજે, બાગકોએ શું
બાધુ—પીધુ વિગેરે જોટી દલીલો આપી ધણાઓને ઉરકેયાં. આ વડ
“ ધર પુરે ધર જાય ” એ કહેવત અનુસાર પ્રભુ મહાવીર પરમાત્મા
વેદના પ્રતાપેજ જીવનાર, એમનીજ આજ્ઞાનુ હડેચોક ખંડન કરત
કેટલાક નામધારી સાધુઓએ પણ આ વાતને મહત્ત્વ આપ્યું. રો
હંમેશ અપતનારા, કંઈમૂળ આદિ અલક્ષ્ય પદાર્થોને પણ નહિ જોડનાર
હોટલ વિગેરેમાં વાધરી—દાકરડા વિગેરેના એંદા ખાણે આ પીનાર

સામાયિક, પ્રતિક્રમણ, પૂજન, નવકારસી વિગેરે અનુષ્ઠાનોથી સો ઠાસ દૂર ભાગનારા કેટલાક માત્ર પૂર્વના પુણ્યોદયથી બૂલેચુકે જૈનકુળમાં જન્મી ગયેલા નામ ધારી જૈનોએ પત્રકારની નીતિને નેવસે મૂકનાર કેટલાક પત્રોમાં યદ્વા તદ્વા લખી છાપાના કોલમો કાળા કરી ઘણા ભોળા શ્રાવકોની શ્રદ્ધા ઉપર કાળો કુચડો ફેરવ્યો. એટલુંજ નહિ પણ તેઓએ શાસ્ત્રસિદ્ધ બાળ દીક્ષાને રોકવા માટે ઠેઠ ગાયકવાડ સરકારના કાન પણ ભંભેર્યાં. અને આજકાલ અમલદારનો મોટો વર્ગ માત્ર પાશ્વિમાત્મ કેળવણીના સંસ્કારવાળો આર્યવિદ્યાના અભાવવાળો, ધર્મશાસ્ત્રના પઠનપાઠન વગરનો અને આત્મ તત્ત્વથી તદન અસાત હોઈ બાળદીક્ષાનો પ્રતિરોધક કાયદો ઠોકી બેસાડ્યો.

દીક્ષા એટલે—

કોઈ પ્રાણીને મારવો નહિ, મરાવવો નહિ અને મારતાની અનુમોદના કરવી નહિ, જીકું બોલવું નહિ, બોલાવવું નહિ અને બોલતાને સારો માનવો નહિ. ચોરી કરવી નહિ, કરાવવી નહિ, અને કરતાને ભસો જાણવો નહિ, મૈથુન સેવવું નહિ, સેવરાવવું નહિ અને સેવતાને ભસો જાણવો નહિ, એક પાઈ પણ રાખવી નહિ રખાવવી નહિ અને રાખનારને ભસો જાણવો નહિ, રાત્રે ખાવું નહિ ખવડાવવું નહિ અને ખાતાને ભસો જાણવો નહિ. આ છએ પ્રતિશાઓ જેમાં સ્વીકારાતી હોય તેનુંજ નામ દીક્ષા છે. આવી પ્રતિશાઓ જે કોઈ નાની ઉમ્મરમાં લેશે અને જે કોઈ આ પ્રતિશાઓ આપશે તેઓને એક હમ્મર રૂપીઆનો દંડ કરવામાં આવશે.

ઉપરની પ્રતિશાઓનો જે ભંગ કરે તેને તો દંડ થવાનું સાંભળ્યું છે પણ ઉપરોક્ત ધર્મ પ્રતિશાઓ જે કોઈ લે તેને પણ દંડ થાય એ તો આ કાલોડેર વર્નાવનાર દે દલીલુમ તારા અન્ય પ્રભાવની બહિષ્કારી છે.

બાળ્ય સ્વાગત—

ખાલીથી આચાર્ય મહારાજ શ્રીમદ્ વિગ્ન્ય દાનમુદિતિ આ મહારાજ શ્રીમદ્ વિગ્ન્ય મેધમુદિતિ આચાર્ય મહારાજ શ્રીમદ્ લિખિતમુદિતિ ઉપાધ્યાયજી મહારાજ શ્રીમદ્ મનોહરવિગ્ન્યજી પન્નાસજી મહારાજ શ્રીમદ્ રામવિગ્ન્યજી આદિ લગભગ પે.જો.સો. વડોદરા દેવીપોળે બાળ્ય સ્વામતથી પધાર્યા હતા. આ વખતે કે વિરોધી જેનોએ સામૈયામાં તોફાન કરવા ધાપું પણ જવાબાર્થી પસીની સરકારમાં લાગવગ દોષ તે વિરોધિયાની મોટરને ત્યાં સામૈયુ ઉતરે નહિ ત્યાં મુધી એક દેકાળે રાષ્ટ્રી રાખવાનો ઓળખે છે પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર તરફથી કરવામાં આવ્યો હતો.

ત્યાંની પબ્લીકમાં પૂ. ચરિત્ર વિજુએ તથા પં. શ્રીમદ્ મં વિગ્ન્યજીએ જાહેર બાપણે પણ ક્યાં હતા. તથા તેમના વિગ્ન પ પણ જઈ સાગરાનંદસુરિજીએ તથા પં. રામવિગ્ન્યજી મદગળે જા દીક્ષાથી થતા કાયદા તથા તેની મહત્તા સમજાવી હતી. પણ તે તમ તેઓએ ખીલકુલ ધ્યાન આપ્યું ન હતું આખરે હમને જાણે તે તથા તે સેંકડો સંસ્થાઓના વિરોધ હોવા છતાં એ કાયદો જાહેર આવ્યો. અમલમાં આવો કે ન આવો એ સંદેહ અવિતર્ય રહ્યો આધાર રાખે છે પરંતુ શાસન ઉપર આવેલી આ જાળ્યર અરે દટાવવા જે જે આચાર્યોએ વડોદરા જઈ તે કાયદાને રદ કરવા તાર્યા બનવું હતું છે તે તે આચાર્યોએ શાસન પ્રત્યે સંપૂર્ણ વરે રહી પોતાની આચાર્ય તરીકેની ફરજ અદા કરી આવા પ્રસંગ પોતાની કીર્તિમાં જરાપણુ ઉલ્લપ ન જાગે અગર હમારે નાહક કુશ બનવાની શી જરૂર છે, અથવાતો યદ્ માધવેનોક તજ એ વાક ચરિતાર્થ કરવાના ધરાદાયી કેટલાક આચાર્યો તટસ્થ પણ રહ્યા હ પન્નુ એમ કરવામાં તેઓએ શાસનની અપૂર્વ મેદા બનવા અણુમોલ પ્રસંગ ગુમાવ્યો છે, એટલુંજ નહિ પણ ધર્મજ્યેસે

લોપે સ્વસિદ્ધાન્તાર્થવિપ્લવે અપૃષ્ટેનાઽપિ શક્તેન વક્તવ્યં
તન્નિવેધકં પૂર્વાચાર્યના આ શ્લોકની અવગણના કરવાનું પાપ ઠહોડું
છે. શાસ્ત્રકાર તો ત્યાં સુધી ફરમાવે છે કે

જૈનધર્મદ્વિવો દુષ્ટાન્ સંઘારિષ્ટવિઘાયિનઃ ।

જિનાશ્ચારાધકઃ સાધુઃ સ્વશક્ત્યા ધારયેદિદ્ ॥

ઉપેક્ષતે સ્વસામાર્થ્યે, સતિ યસ્તાન્ પુનર્નરઃ ।

વમ્ભમીતિ ભયે ધોરે સ જિનાશ્ચારિરાધકઃ ॥

અર્થ—જૈનધર્મ દેખી દુષ્ટોનું, સંધનું અરિષ્ટ કરનારાઓનું
જિનેશ્વર ભગવાનની આગામી આરાધક સાધુ પોતાની શક્તિથી
વારણ કરે.

પોતાની છતી શક્તિએ જે ઉપેક્ષા કરે છે; તે જિન આરા
ધિરાધક ધોર સંસારમાં વારંવાર ભ્રમણ કરે છે.

ઉપરના શ્લોકોના તાત્પર્યને સમજનાર મુનિવરો અગર આવકોએ
જૈનશાસન ઉપર આવતા આક્રમણોને દૂર કરવા જરૂર પ્રયત્ન
કરવો જોઈએ.

આથ દીક્ષાની મહત્તાને બનાવતા આદ્ધિનકૃત્યના કર્તા ફરમાવે
છે કે:—

તા તેસુ ધન્ના સુકયતથ જમ્મા ।

તે પૂયણિઙ્ગા સસુરાસુરાણં ॥

મુત્તુણ મેદં તુ દુદ્ધાણ યાસં ।

પાલત્તજે જેઝ ધયં પવન્ના ॥ ૧ ॥

પુરોમાં તેજ ધન્ય છે, તેજ સુકૃતાર્ય જન્મવાયા છે અને
સુરાસુરને તેજ પુજનીય છે, કે જેમણે દુખના સ્થાનરૂપ એવા મૃદ-

વાસને ઠોડી બાથપગ્ગામાં જ નેમો જનને પામ્યા છે. જાણ દીકરી
મહત્તાને ફરમાવતા અનેક મનોહોની તથા પાડોની અરજીઓ કરી
ફેટલાક નામપારી સાંઘુઓએ તથા પર્મસંસ્કારદીન જેનોએ જ
દીક્ષા પ્રતિજ્ઞાક કાયદો કરાવી જાણર ખપ વ્યોધું છે. જાણે
પ્રભુ મહાવીરની આગાને ચિરઆરંધ રાખનાર અનેક મુનિઓએ
ઉમવિહાર કરી વડોદરા જઈ તેને રોકવાનો પ્રયત્ન કરી મોટામાં મોટું
પુણ્ય ઉપાર્જન કર્યું છે. વડોદરામાં અદિત્ય વિઠ્ઠલના એ સંબંધો
અનેક મુંદર પ્રચલે ત્યાં હતાં જનતો પ્રયત્ન કરી વડોદરા
અદિત્યવિભુ આદિ દાણાં પાછાં જાણી પધાર્યાં હતાં. ત્યાં થોડાક દિવસ
ચિયરતા કરવામાં આવી હતી.

વિહાર અને દીક્ષા પ્રસંગ—

પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ આદિ દાણાં જાણીથી ચેત્ર વદ ૩ ના
વિહાર કરી બાજવા, વાસદ થઈ નાપાડ પધાર્યાં હતા. જાણ મુજબ
કર્તવ્ય ઉપર એક જાણેર જાણણુ આવી સૌને કૃતાર્થ કર્યું હતું.

આ પ્રસંગે સુરતના પેરવાડ શાલીય જાણશ્રી નેમચંદ્રે
દાસ જોગણીસવર્ણની સુવાનીમાં ચારિત્ર અદલ્લ કરવાની તીવ્ર જાણ
દેવાથી જાણીથી વિહારમાં સાથેજ હતા. રાત્રે નેમચંદ્રજાણધરે નીકળી
આવેલ દેવાથી તેમના માણુશ્રી તથા જાણ ચીમનલાલ એકજ
દીક્ષાની ચંકાથી પ્રથમ જાણી મુકામે આવી પહોંચ્યા હતા.

સુરત પાછા ગયા—

ત્યાં નેમચંદ્રજાણની તપાસ કરતા માણુમ પડ્યું કે તેઓ મહા-
રાજશ્રી સાથેજ વિહાર કરી નાપાડ ગયા છે. એટલે ત્યાંથી તેઓ
સીધા નાપાડ પહોંચ્યા. નેમચંદ્રજાણને સુરત આવવા થયું સમજાવ્યું
પણ તેમની દીક્ષા લેવાની મક્કમલાવના દેવાથી તેમણે આવવા ના

પાડી. તેમણે ત્રણ મહિનાથી છએ વિગમનો ત્યાગ કર્યો હતો. પૂં
આચાર્યશ્રીનો ઉપદેશ સાંભળી તથા તેમની દીક્ષા લેવા પ્રત્યે અપૂર્વ
મહામતા જોઈ તેમના માતૃશ્રીએ તથા ભાઈએ આત્મકટ્યાણના પવિત્ર
કાર્યમાં સહકાર આપ્યો. અને સાથે સાથે સુરત પધારવા વિનંતિ
કરી. પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજશ્રીનો ચાલુરમાપ્રતિ જરૂરી વિહાર હોઈ
તેનો અસ્વીકાર થવાથી તેમના ધર્મપ્રિય માતૃશ્રી તથા ભાઈએ
વૈશાખ સુદ ૬ ના દિને હમો જાતે સાણુંદ આવી દીક્ષા ધામધુમથી
અપાવીશું એવી શરત કરી નેમચંદભાઈને સાથે સુરત લઈ ગયા હતા.

સાણુંદમાં દીક્ષામહોત્સવ—

નાપાડથી પૂં આચાર્યદેવ વડતાલ, માતર, કાસંદ્રા, મૌરૈયા
વિગેરે ગામોમાં અનેક જીવોને પ્રતિબોધતા વૈશાખ સુદ ચોથના દિને
સાણુંદ સસતકાર પધાર્યા હતા. આચાર્યશ્રી જ્યારથી ત્યાં પધાર્યા
ત્યારથી જનસમુદ્ધમાં ધણોજ આનંદ ફેલાઈ રહ્યો હતો. રોજ
આચાર્યશ્રીના પ્રવચનોનો લાભ લોકો ઉત્સાહપૂર્વક લેતા હતા તેમાં
સોનું અને સુગંધી જેવો પ્રસંગ એ બન્યો કે, નેમચંદભાઈ ધણા
સમયથી દીક્ષાના ઇતેજર હતા. તેઓની ઓગણીસ વર્ષની નાની ઉમ્મરમાં
આવી તીવ્ર દેરાઅવસાનને કુટુંબીઓના અંતઃકરણમાં ઉડી ઝાપ
નાંખી અને તેના પ્રભાવેજ લગભગ નાના મોટા ૨૫ માણસો સાણુંદ
મુકામે દીક્ષા અપાવવા વૈશાખ સુદ પાંચમના બપોરે આવી પહોંચ્યા
આટલા બધા માણસો દીક્ષા અપાવવા આવેલા જોઈ સાણુંદ સંધને
ધણોજ આનંદ થયો. તુરત સંધના માણસો ભેગા થયા.

સુરતવાડા તરફથી બે માણસોને મોકલી બેડ તથા ઉપધિ વિગેરેનો
પ્રબંધ કર્યો સં. ૧૯૮૯ના વૈશાખ સુદ ૬ ના મંગલ્યમય પ્રભાતે અમીઝરા
પાર્શ્વનાથના દરેરાસરથી લગભગ પોણાનવ વાગે ઇન્દ્રવજ્ર સંબોધા-
ઓની ગાડી, મોટર, પ્રજુલનો રથ વિગેરે સામગ્રીથી શોભતો એક

વરગોડા ગરબો દનો. આચાર્ય મહારાજ સપરિવાર માગલ મહાન આદિ બનોળા સમુદાય માથે ગાલના દના, પાટળ નેમચંદ્રાઈ કુંડ પોપાઈમાં સગ્ગર થઈ મોદ બદને મહાન કરવા બધી તૈવારીઓ ન કરે રવા દોષ તેની મૂચના આપના મોટામાં બેમી દાન આપી વ્હા દન આમ પૂનું દાદમાદથી તેમના માનુશી, સીમનભાઈ તથા મુરચંદ્રા વિગેરેએ વરગોડા ઉપાચયે ઉતાર્યો દનો. પૂઠ આચાર્યશ્રીએ નર્મિ ક્રિયા છુદંદ અવાળે દરાઆપણી રાગેદરણ આપના મેધમર્તંદર મપૂર નૃત્ય કરે તેમ આનંદિન યજ્ઞ નેમચંદ્રાઈએ નૃત્ય કરી જ નૃત્ય કુંડ કરી નાંખ્યું હતું. તેમનું નામ મુનિશ્રી નેમવિજયજીએ આચાર્યશ્રીએ પોતાના શિષ્ય તરીકે જાહેર કર્યા હતા. છેવટે મુંબઈ માટે શૌરસને પોપનારી દેશના થયાઆદ લોકો પ્રભાવના લઈ જ દેવની સાથે દર્શન કરી વિદાય થયા હતા.

પોરવાગણાનીય જૈન મોટીકલ્લજ તરફથી તથા મુરત ધોવર મેન્સ જૈન સોસાયટી વોલીન્ટીઅર ડોર તરફથી નેમચંદ્રાઈની ને તેમના કુટુંબીઓને જવેરી નાનુભાઈ નગીનચંદના પ્રમુખપણે તેમનાજ મહાનમાં અભિનંદનપત્ર પણ આપવામાં આવ્યું હતું.

આજુરમા પધાર્યા—

અત્રેથી મહારાજશ્રી ગામોગામ વિચરતા સસરહાઠ આજુરમા પધાર્યા, અત્રે મુનિરાજ શ્રીમદ્ લક્ષ્મણવિજયજી મહારાજના હસ્તે માગણર માસમાં પાટણનિવાસી રમણુલાલને દીક્ષાપ્રદાન કરવામાં આરંભ હતું. દીક્ષાના આગલે દિવસે એક વગ્યોડા દાદવામાં આવ્યા દનો. જેમાં દાથી ઉપર રમણુલાલભાઈ બેમી છુટે દાથે દાન આપના હતા ચતુર્વિધ સંધ સમક્ષ દીક્ષા આપી તેમનું નામ મુનિશ્રી રજન-વિજયજી રાખવામાં આવ્યું હતું. દીક્ષાપ્રદાનની ક્રિયાઆદ પ્રવચન તથા પ્રભાવના કરવામાં આવ્યા હતા,

ઝાલાભાઈની દીક્ષા—

દમણનિવાસી ઝાલાભાઈએ પોતાના પુત્ર રમણીકલાલને કપડવંજમાં દીક્ષાપ્રદાન કરાવી સાચા પિતાની ફરજ અદા કરી હતી. તેમની પણ દીક્ષા લેવાની તે વખતે ભાવના હતી. સંસાર સંબંધીની સઘળી વ્યવસ્થા કર્યા પછી તેઓ દીક્ષા લેવા માટે આચાર્યશ્રીની આગાથી આજુરમા આવી પહોંચ્યા હતા. કેટલોક વખત વિહારમાં સાથે રહી તેમણે પોતાના વૈરાગ્યની કસોટી પણ કરી હતી. તેમની દીક્ષા નિમિત્તે શા. પુનમચંદ જેયંદલાઈના ઘરેથી વરઘોડો ચઢાવવામાં આવ્યો હતો. વૈશાખ સુદ ૬ ના શુભદિને તેમને મુનિરાજ શ્રીમદ્ લક્ષ્મણવિજયજી મહારાજના વરદહસ્તે દીક્ષા આપી તેમનું નામ મુનિશ્રી હર્ષવિજયજી રાખી તેમને પોતાના શિષ્ય બનાવ્યા હતા. તે દિવસે પૂજા તથા પ્રભાવના કરવામાં આવ્યા હતા.

વડીદીક્ષા—

આ પ્રસંગે પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના હસ્તે મુનિશ્રી રંજન-વિજયજીને તથા મુનિશ્રી હર્ષવિજયજીને તથા મુનિશ્રી નેમવિજયજીને ધામધૂમપૂર્વક વડીદીક્ષા આપી તેમને અનુક્રમે મુનિશ્રી નવીનવિજયજીના, મુનિરાજશ્રી લક્ષ્મણવિજયજી મહારાજના અને પૂ. આચાર્યશ્રીના શિષ્ય તરીકે જાહેર કર્યા હતા.

પાટણની વિનતિ—

પાટણ શહેરના સાસન રસીક સંઘને ચરિત્રનેતા આજુરમા મુકામે પધાર્યા છે જેવા સમાચાર મળતાં ભક્તિબીના લ્હયોથી સંઘવી નગીનભાઈ કરમચંદ આદિ પ્રતિષ્ઠિત ગૃહસ્થો અત્રે વિનતિ કરવા આવ્યા, વિશેષ મર્મપ્રભાવનાનું કારણ જ્ઞાણી સંવત ૧૯૮૯નું ચાતુર્માસ ત્યાંનું સ્વીકાર્યું. વિદ્યા ૧ મુનિમંડળ સાથે ચરિત્રનેતાએ જાણ્ય અત્યાર સાથે પ્રવેશ કર્યો.

દમેંગ મરિચિમના મળતા પ્રત્યક્ષમાં મી જેમ દોઝી જર કે
લાગ્યા. જે મારે જનકે આપેલું ૫૫; અ.૫૫ માં અ.૫૫ ૬૦.

ધર્મપ્રેમી બીખાભાઈ—

બાળીના રીઝી ધર્મપ્રેમી શ્રી. બીખ.જ.પ્ર મીવજી ૬૦
મોળ વર્ષની ઉમ્મીરે મરિચિમનાની યાવામાં મંથપ્રદણ
કામનાથી આવી પહેાંચ્યા હતા પોતાની રુઝ અગીયાર વર્ષની હતી
તેમો પેદાગી બનેલા હતા. જેટલીક વખત દીકરા પ્રદણ કરવા
પણ ગયા હતા. પરંતુ તેઓની માના મળીએન અને પિતા દિવસ
ભાઈને એકનો એક લાકડકા.પો પુત્ર દોવાથી સંયમ લેના રહેદાર
અટકાવતા હતા, એકે જાવિકા મળીએન ધર્મને ઉચ્ચતમ માર્ગ
પરાયણ કરવન વીતારતા. શારીરિક નિર્જંગના દોવા છતાં તમ
કરવામાં તત્પર રહેતા સંયમ માટે તેમના હૃદયમાં બહુ મન
એમના પિતા શીવશાસ્ત્રભાષ પણ દીક્ષાલિધાનિ હતા અને તે
તેમણે વિગયનો લાગ ક્યો હતો. કુંકમાં બીખાભાઈનું સંયમ
ધર્મરાગી હતું. પણ મોહનીય કર્મની વિવશ્યતા કોઈ અન્ય
સંયમને ઉચ્ચતમ માનવા છતાંય પોતાનો જાગવયનો એકતે
પુત્ર સંયમ લે તે ન સહી શકાય ખરેખર એ મોહનાજ યાગા છે
સંયમની ભાવનામાં ચાર પાંચ વર્ષ વીની ગયા એક જાણુ માનપિત
લમની પ્રતિય યોગવા તૈયાર હતા. એટલામાં બીખાભાઈ એ
પોતાના મિત્ર સાથે પાટણ મુકામે આવી પહેાંચ્યા. તેમણે આવી પો
ભાવના આચાર્યશ્રી પાસે વ્યક્ત કરી. આચાર્યશ્રી સંયમી વા
વાટેદાર બન્યા પછી તરતજ અસાદ સુદ ૧૨ ના દિને તેમને
સમર્પણ કરવામાં આવી હતી. તેમણે નામ મુનિશ્રી ભદ્રકરવિજ
રાખી તેમના સંસારી મામા મુનિશ્રી શ્રીમદ્ જુવનવિજયજીના નિ
બનાવવામાં આવ્યા.

આ દીક્ષાની ખગર પડતાં તેમના દાકા હગનશાસ્ત્ર એકદમ પાટલ

મુકામે આવી પહોંચ્યા હતા. બીખાભાઈને રીતસર ધણું સમજાવ્યું. પણ તેમની અત્યંત મક્કમતા બોધ તેઓ પાછા ગયા હતા. તેમના પિતાશ્રી, કાકા અને માતૃશ્રી વિગેરે કુટુંબીઓ તેમની વડી દીક્ષા વખતે આવ્યા હતા. તે સમયે પૂજા, પ્રભાવના વિગેરે કરી સારા દ્રવ્યનો વ્યય કર્યો હતો.

શાસન પ્રભાવનાઓ—

ચતુર્માસ દરમ્યાન અનેક ધર્મ પ્રભાવનાઓ થઈ. પ્રતિદિન વિપાકસૂત્રની વાંચના ચાલતી તેમાં આવતા દુઃખના અને સુખના વિપાકો સાંભળી જનના ધર્મમાં એકતાન બની. ઉપધાન તપની પણ શરૂઆત થઈ જેમાં લગભગ દોઢસો સ્ત્રી પુરુષોએ ભાગ લીધો હતો. ઉપધાન તપ પૂર્ણ થતા માધારોપણનો એક ભવ્ય વરઘોડો નીકળ્યો હતો. આઠે દિવસ પૂજા પ્રભાવનાઓ કરવામાં આવતી હતી. ચરિત્રનેતાના વરદ હસ્તે માધારોપણ કરવામાં આવ્યું હતું. છેલ્લે દિવસે શાંતિસ્નાત્ર પણ કરવામાં આવ્યું હતું સ્વામિવાત્સલ્યો પણ થયા હતા મુનિરાજ શ્રીમદ્ લક્ષ્મીવિજયજી મહારાજને તથા મુનિરાજ શ્રીમદ્ ભુવનવિજયજી આદિ ઠાણા ૭ ચાલુરમા ચાતુર્માસ માટે મોકલ્યા હતા અને મુનિશ્રી પ્રવીણવિજયજી તથા મુનિશ્રી પદ્મવિજયજી આદિ ઠાણા ત્રણને સરીપદ મોકલ્યા હતા. માધારોપણ પ્રમંગે જાણીના ચુની-લાલ ગરબહદાસની પુત્રી મંછીબેનને દીક્ષા આપી તેમનું નામ મંજુલાશ્રી રાખી સુવતાશ્રીની શિષ્યા કરી હતી.

જવેરી જ્યેંદભાઈ—

મુરતનિવામી જવેરી જ્યેંદભાઈ નવજ્યેંદ મંધવીના પુત્ર જ્યેંદભાઈ કેટલોક વખતથી મંચમ મહાય કરવાની અભિલાષા ધરાવતા હતા તે મહાય કરવા તેમણે રોગ્ય પ્રયત્નો કર્યા હતાં મોઢવશ અનેક કુટુંબના પંડિતોમાંથી તેઓ છુટી ચક્રતા ન હતા. જો કે એમના પિતાશ્રી એક ધર્મનિષ્ઠ આરતીધારી આવક છે. મંચમ પ્રત્યે તેમનો સંપૂર્ણ મનુરોગ દોરા છતાં પુત્ર મોઢને લઈને નેઓ રજા આપી ચક્રતા ન હતા.

તેમણે મંવન ૧૯૭૬ ની સાલમાં આગ પ' મદાગાસ્કર ઈન્દ્ર સંસ્થાની
અધિષ્ઠની અધ્યક્ષતામાં થી અનુગ્રહપત્રે મમ કાઢી અનુમતિ પે ૧૭, ૨૪
મીઆનો સદ્વ્યવસ્થા કરી દત્તો અનુભાવનું અવન મામલિક પ્રતિબંધ
પૌત્ર મન પચ્છાપ્તિથી વિરોધ મમ અનુગ્રહપત્રમાં અન્યતઃ એવો
દોષ તેમના મમ સંસ્કારો અમુક અંગે એમના પુત્ર નેચંદ્રસેન
પણ ઉત્તર દત્તો. એવું સંસ્કારના પ્રભાવે તેમણે પોતાની અંત
પિતા ભાઈ આદિ કુટુંબોનો મોદ ઉતારી બંગલો વાડી માફક
જડ પદાર્થોથી ન મુજાતા તેઓ સંયમ પ્રદાન કરતા એકદમ
અભિલાષી બન્યા. ઉભય લોકની સાચકતા કરનાર સંયમ નિ
આત્મા ગુચ્છ પદાર્થોના ભોગો ઉપર અરેરાટી રાખે છે, અધ્યાત્મિક
અને મનો નિમ્મલતા અને આત્મ રમણતાનો નેએને થોડો જ
આસ્વાદ અનુભવાયો હોય તેઓ જડ ભાવમાં અવનને બરજા
કરતા આત્મિક સ્વભાવમાં અભુમોદ અવન સુપ્રત કરે છે. દરેક જડ
વૈભવ વિલાસો ચોમેરથી જલકાતા હોય તોપણ આત્મ બોધને પાકે
સંયમ માહકોને મન એ બધું ગુચ્છ અને ત્યાગ્ય ભાસે છે.

પાટણ આલ્યા—

પોતાના રોહિણી તરફથી ચોકખા શબ્દોમાં રમ નહિ મ
શકશે એવો નિશ્ચય થતાં તેઓ એકદમ સુરતથી નીકળી પાલીતાણ
થઈ. પાટણ મુકામે પૂ. આચાર્યદેવની જાયામાં આવી ગયા તેમણે
પોતાની સંયમ ભાવના પ્રગટ કરી તેમની દીક્ષા લેવાની તીવ્ર અભિલાષ
અને મક્કમતા નેઈ હા પાડી. આ પ્રસંગે ખોટા મોતીવાદા નેસંગભાઈ
તરફથી નેચંદ્રભાઈની તથા મણીબેનની દીક્ષા નિમિત્તે એક લખ્ય વરથોડો
કાઢ્યો હતો. વરથોડો આપ્પા ગામમાં ફરી ગામજનદાર બધેથી વિશાળ
મંડપમાં તેમને અગુચ્છિત સંઘ સમક્ષ સંયમ પ્રગટ કરી તેમનું તામ મુનિશ્રી
અતેન્દ્રવિજયજી રાખી મુનિશ્રી મહિમાવિજયજીના શિષ્ય તરીકે જાહેર

કર્તા હતા. તેમના સંસારી પિતા જીવજ્યંતલાઇ એમની વડી દીક્ષા પ્રસંગે પાલીતાણા હાજર થયા હતા. અત્યંત દર્શન પૂર્વક બાગ લીધો હતો. તે પ્રસંગે પૂ. આચાર્યશ્રી પાસે તેમનાથી થયેલ દીક્ષિત વિગેરેના અવિનય આદિને જાહેર કરી પ્રાયશ્ચિત્ત ગ્રહણ કર્યું હતું. આથી તેઓનો ધર્મ પ્રત્યેનો અપૂર્વ રાગ, હૃદયની સરળતા, ભવબીરતા, દ્વિશુભો સ્વભાવિકે તરી આવે છે. મુનિશ્રી જીનેન્દ્રવિજયજીની વડી દીક્ષા પ્રસંગે મંજુલાશ્રીને પણ વડી દીક્ષા આપી હતી. તેમના પણ સંસારી પિતા એ પ્રસંગે આવ્યા હતા.

પતુર્માસ બાઠ વિહાર—

પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રીએ બહોળા શિષ્ય સમુદાય સાથે પાટણ શહેરથી વિહાર કરી. શ્રી શંખેશ્વર તીર્થમાં પધાર્યાં જ્યાં પાટણના તથા રાધનપુરના ધણા ગૃહસ્થો દર્શનાર્થે આવ્યા હતા. તેમના તરફથી સ્વામિવાત્સલ્ય પૂર્ણ પ્રભાવના વિગેરે થયા હતા. અત્રેથી શ્રી સિદ્ધાન્તજી તીર્થની યાત્રાનો વિચાર થતાં ચરિત્રનેતા સસત્કાર તમા પધાર્યાં. ભવ દરીયામાં જહાજ સમાન, ભવાટવીમાં સાર્યવાહ, ભવકુપમાં રત્નજી સમાન, તીર્થેય શ્રી આદિનાથ પ્રભુના દર્શન કરી ચરિત્ર નાયકના રોમાંચ ખડા થયા. વિવિધ ભાવવાહી સ્તવનોથી ખૂબ સ્તવના કરી, અપૂર્વ આત્માનંદ છુટયો અત્રે યોગક દિવસની રિથરતા દરમ્યાન એક બે જાહેર ભાષણો આપ્યા હતાં.

મુનિ સંમેલન માટે વિનતિ—

વટવાળામાં અમદાવાદથી રોક કરતુરલાઇ મળીલાઇ, ચીમનલાઇ દીવા વિગેરે અમદાવાદ મુનિ સંમેલનમાં પધારવાની વિનતિ કરવા આવ્યા હતા. મુનિ સંમેલનનો હેતુ તથા તેમાં થનાર કાર્યો વિગેરેની સઘળા માહિતિ આચાર્યશ્રીએ પુણીને પોને વાકેફગાર જન્યા. ચરિત્ર વિભુએ

હરમાણ્યું કે તમે શામળની ઉત્તરિ આટે આટલો જ્યાં પ્રવાસ ઉઠાવે
તો પાત્રી મારે ત્યાં આનવામાં કામ જનનો વાંચો નથી, પણ પાત્રીના
યાત્રા કરી ત્યાંથી અમદાવાદ લગભગ દાહમગર પહોંચતા પ્રવલ કરી

અમદાવાદ પધાર્યા—

આ પ્રમાણે વડવાળામાં હજુ કદેશ દોવાથી પાત્રીનાળામાં જ
ન રોકાતા મહારાજશ્રીએ ત્યાંથી એકદમ ઉમ વિદાર કરી, જરૂર
પધાર્યા ત્યાંની ધર્મ નિષ્ઠ પ્રજાએ ભવ્ય સત્કાર કરી પ્રવેશ કરેલ
કર્ષો. વિદ્યાશાળાના ભવ્ય દોશમાં મહારાજશ્રીએ મંગળાચરણથી
અપૂર્વ દેશના આપી હતી.

વિદ્યાશાળામાં આગમ રહસ્યવેદી તપોવ્રત પૂત્ય અદર
મહારાજ શ્રીમદ્ વિજયદાનમુનિજી મહારાજ પોતાના બહોળા સંપત્તિ
સાથે ખીરાજતા હતા. જ્યારે શાન્ત મૂર્તિ તપો નિધાન વર્ણ
આચાર્યદેવ વિજયસિદ્ધિશ્રિશ્ચરણ મહારાજ પગથીઆના ઉપાસ
ખીરાજતા હતા, આ ત્રણેય આચાર્યોનું તથા તેમના શિષ્યોનું વિચાર
એક સરખું હતું. જ્યારે મુનિસંમેલનમાં પધારતા ત્યારે ત્રણે અ.ચાર્ય
દેવો પોતાના ૨૫૦ સાધુઓના વિદ્યાળ પરિવાર સહ એકજ સંગઠ
ખીરાજતા હતા.

સંમેલનની સફળતા—

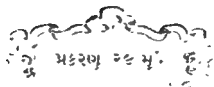
મુનિ સંમેલનનું કાર્ય પ્રથમતો બહુજ ધીમે ધીમે ચાલ્યું. જ્યાં
ભગ દશ પંદર દિવસ સુધી તો ટાળામાં સફળતા અને લાભમાં નિષ્ફળતાની
ઠામોડોળ રિયતિ ભાસવા માડી. લાલુ લાભમાં અજળ રંગો દેખાઈ
લાગ્યા. અનેકધા વિચારણાઓ ચાલી, સમાજમાં દીક્ષા દેવવ્ય સંબંધી
ઉત્પન્ન થયેલા ખગલળાટને શાંત કરવા વિચાર વિનિમય થવા લાગ્યા
આપણા અગ્નિ નાયકે સમુપરિચિત થયેલા વિદ્યાળ મુનિ મંડળ સા
પોતાના સ્વરૂપ સમયના મુંદર વક્તવ્યથી અટકેલું કાર્ય પ્રારંભ

હતું. સૌ સૌ પોતાના વિચારો દર્શાવવા લાગ્યા. અતે લગભગ એક માસના પરસ્પર સંઘર્ષોછોથી વિચાર વિનિમયથી સમ્મેલનનું કાર્ય સફળ થયું. અને તેમાં નિર્ણીત થએલા ઠરાવો સર્વના સહમતે પટક રૂપે જાહેર કર્યા. આ મુનિસમ્મેલન નિર્વિદ્ને પસાર થવાથી સૌના હૃદયમાં આનંદ થયો હતો. જુદા જુદા વિષયોનું ખંડન કરી જૈન શાસનની સેવા બળવવા આચાર્યો તથા મુનિવરોની કમીટી નીમવામાં આવી હતી. જેમાં ચરિત્ર વિભુએ સ્થાનકવાસી તરફથી આવતા આક્રમણોનો જવાબ આપવાનું સ્વીકાર્યું હતું.

અમદાવાદથી વિહાર—

મુનિ સમ્મેલનનું કાર્ય સંપૂર્ણ થયા બાદ પૂ. ચરિત્રવિભુ સાથુંદ મુકામે પધાર્યા, ત્યાં થોડા દિવસની રિયરતા દરમ્યાન જાહેર બાપજો તથા પ્રવચન દ્વારા જનતાને ખૂબ આકર્ષી, ત્યાંથી વિહાર કરી સસતકાર ગાધાવી મુકામે પધાર્યા. હમેશાં અત્રે આલના પ્રવચનોમાં ચર્ચાતા આધુનિક દીક્ષા દેવદ્રવ્ય આદિ વિષયો ઉપર શુક્તિ પૂર્વક સિદ્ધિ કરાતી હોઈ ધણા ગુવાનોના હૃદયની ચંકા દૂર થવા પામી હતી. પાલીતાણાથી ગાધાવી મુકામે મોટી ટોળા તથા નાની ટોળાના એમ બન્ને પક્ષોના આગેવાન સદ્ગૃહસ્થો આશુંદજી કલ્યાણજીની પેઠોના અર્ચે બંધાવેલ ભવ્ય મંદિરમાં ભવ્ય પાર્શ્વનાથ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા પૂ. આચાર્યમહારાજશ્રીના હાથેજ કરાવવાના ઈરાદાથી વિનંતિ કરવા આવી પહોંચ્યા હતા.

પાર્શ્વનાથ ભગવાનની મૂર્તિ ધણા વખતથી પરાણા દ્વખલ રાખામાં આવી હતી. જનતાના વિચાર ભેદ આદિ કારણોને લીધે પ્રતિષ્ઠા રાવવાનો અઘાતધિમાં ઠોઠ સમય પ્રાપ્ત થયો ન હતો. ભવિત્યતાના ગે સૌ એકમત થઈ ખાસ પ્રતિષ્ઠા કરાવવીજ છે એવા નિશ્ચય પર આવી જતાથી તેઓએ આચાર્યશ્રીને પાલીતાણા પધારવા આહ્વાન કરી વિનંતિ કરી, અને જાણ્યું કે આ પવિત્ર કાર્ય દમારે પાપશ્રીના કરે કમલથીજ કરાવવું છે માટે પધાર્યા વિના છુટકો નથી.

ફુકરતો હળુજી—

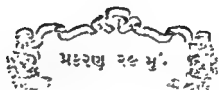

હું મનનાં શ્રી સિદ્ધાચલજીની યાત્રા કરી અતિવ નિયત
હતા, વગી વૈરાગ્ય માનની બે-ત્રીનમ ગરમી
વિહાર આ સુખે ગા-પાચીનાનાં જાંઘ પ્રતિષ્ઠા
વધી એ ખરેખર ફુકરતો હળુજી આ બધા વિચાર કરી ના
આવેશ સદ્ગૃહસ્થોને જાણાવ્યું કે ત્યાં નહીંકરો કેાઈ સુવિહિન
આદિ મુનિવરો હોયતો તેમને વિનતિ કરો એટલે તેઓએ જા
વર્ણો થયા આ સુકાર્ય એમને એમ રખડે છે. આપશ્રીની કૃપા
પુણ્ય આસિવચનોથીજ સદૃ કેાઈ એકમત થયા, પ્રતિષ્ઠા
નિરાસુ બન્યા. અખિલ સંધ આપશ્રીના સુદરને આ સુકાર્ય.

પૂજ્ય શ્રીમદ્વિલખિયસૂરીશ્વરજી મહારાજ

(પાલીનાજ્ઞાર્માં પ્રવેગાત્સવ અમયે લેવાયેલો ફોટો)

હકારતો હતુંજ—

હમણાં જ શ્રી સિદ્ધાચલજીની યાત્રા કરી ચલિત નવક -
 હતા, વર્ગી વૈશ્યાખ માસની બેમીનમ ગરમી અને
 વિહાર આ સંદેશોમા પાલીનાં જાણ પ્રતિપા
 વધી એ ખરેખર હકારતો હતુંજ આ બધે વિચાર કરી ચલિત
 આવેલ સદ્ગૃહસ્થોને જાણવું કે ત્યાં નજીકમાં કોઈ સુવિહિત જ
 આદિ મૃતિવરો હોયતો તેમને વિનિતિ કરે એટલે તેઓએ જાણ
 વળે યથા આ સુકાર્ય એમને એમ રખડે છે. આપણીની કૃપ
 પ્રુપ્ત આશિર્વાદોથીજ સદૃ કોઈ એકમત થયા. પ્રતિપા !
 નિરામુ બન્યા અખિત મંથ આપણીના સુદરને આ સુકાર્ય !
 સુખાના એવે છે.

પૂજ્ય શ્રીમદ્વિલખિંધસૂરીચરણ મહારાજ

(પાણીનાખામાં પ્રવેશાત્મક સમયે લેવાયેલો ફોટો)

જી. પી. પ્રેમ-પાણીનાખા

વિનતિનો સ્વીકાર અને પ્રવેશ મહોત્સવ—

પૂ. આચાર્ય મહારાજ વિભાસણમાં પડયા. પરંતુ આ લોકોની આમદ ભરી વિનતિ, સિદ્ધાચલજીની પવિત્ર હાથમાં પહેલું આતુર્ભાસ, પ્રતિષ્ઠા જેવું મહાન કાર્ય વિગેરે સંબંધે બેતા, મહારાજશ્રીએ વિનતિનો સ્વીકાર કરી તરતજ પાલીતાણા તરફ વિહાર કર્યો. ઉગ્ર વિહારથી માર્ગમાં આવતી અનેક તકલીફોને જરા પણ ગણકાર્યા વિના ધર્મોપકારને વિસ્તારતા વિશાળ યુનિ મંડળ સહ પાલીતાણા નજીક આવી પહોંચ્યા. મોખડકા ગામમાં પધારતા અનેકો વંદનાર્યે આવ્યા, ત્યાં સ્વામિ-વાત્સલ્ય તથા પૂજન પ્રભાવના વિગેરે કરવામાં આવ્યું હતું. પ્રવેશ મુહૂર્તનો નિર્ણય કરી સ્વાગત લેવારીઓ કરવા તત્પર બન્યા.

આખા ગામના લબ્ધ લક્ષ્મીએને શ્વળ તોરણ સુંદર બોડો આદિથી શણગારવામાં આવ્યા હતા. પ્રાતઃકાલના સુરમ્ય કાલમાં પૃથ્વી પટ પર ચરિત્ર નાયકનો સરકાર કરવાનેજ બળે સહસ્રાંશુએ સ્વર્ણવર્ણો શેત્રુંજ ન પાથર્યો હોય અગર સોનેરી આછા આછા કિરણોદ્ધાર ચરિત્ર નાયકના મુગુણોને તિર્ગ્માંશુ સુવર્ણનો ઓપ આપી પ્રસારતો ન હોય એવા રમણીય પ્રત્યક્ષ કાલમાં ચરિત્ર નેતાએ બહોળા પરિવાર સહ બેન્ડ, ત્રિવિધ રાજ રસાલો, સાંબેલા વિગેરેથી શોભના લબ્ધ સામૈયાથી પુર પ્રવેશ કર્યો, રથને રથને બાંધકાઓ અદાતાદિથી વધાવી, બાજ મંડળો ગર કીર્તન મય સુંદર દેવતાઓ ગાઇ, ચરિત્ર નાયકના હાથે ધનાર બાવી સુકાર્પની મંગળ દેખાઓ દોરી રવા હતા. સામંથ મોતી દી-યાની ધર્મશાળાએ ઉત્કૃષ્ટ હતું. માનવ મેદનિથી પ્રતિષ્ઠા નિમિત્તે બાંધેલા વિશાળ મંડપવાળી ધર્મશાળા ચિત્તર ભરાઈ ગઇ હતી. મહારાજશ્રીએ મધુર શ્વનિથી મંગળાચરણ કરી સુંદર પ્રવચન આપ્યું હતું. પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ઉત્ત્વવા સૌ કોઈ તનનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા હતા. અત્રે ગુરુદેવે ગિરિરાજના પુત્રઃ શીખર અખંધાર્યો દર્શન કર્યો. આ દર્શનમાં ગોડીજી પાર્શ્વનાથ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠાને કાંઈ મોની તેજ વખતે

ખનાનેના “ શિદાગના વાગી જીને કોડે પ્રખ્યાત ” એ રતવનમાં આ વાત લાખ્યા છે કે “ ગોડીપાશ્વ” જિનેશ્વર દેરી, કરન પ્રતિષ્ઠા વિનિ ધોરી દર્શન પામેા મ્યાની જીને કોડે પ્રખ્યાત ”. આ રતવ પાલીતાણામાં તથા બીજા અન્ય સ્થળોએ ઘણું પ્રચાર થવા પામ્યું છે.

પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ—

પ્રતિષ્ઠા સુમુદ્દતના દિવસ પહેલાં અંગેની ભાવુક જનતાએ ભવ્ય અને વિશાળ તૈયાર કરેલા મંડપમાં અદ્દાદ મહોત્સવ પ્રારંભ્યો. બહાર ગામથી આ શુભ અવસરે અનેક માણસો આવ્યા હતા. પ્રતિષ્ઠાના આગળના દિવસે જલ યાત્રાનો એક ભવ્ય વરદોડો ચડ્યો. રતવત ૧૯૯૦ ના જેદ મુદ ૧૧ ના દિવસે નવીન બધિષ્ઠા ભવ્ય મંદિરમાં ગોડીશ પાશ્વનાથની પ્રતિમાની તેમજ બીજા અનેક પ્રિયોની ધામ ધૂમ પૂર્વક પૂજ્ય આચાર્ય દેવના વરદ દરતે સુલભ સુમુદ્દત અને સુતત્વમાં વિધિ સહિત જયજ્ઞમના ગુંગારવ વચ્ચે પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી. પ્રતિષ્ઠાના દિવસે અમદાવાદના ભોગીલાલ ગુલાબચંદ તથા પાલીતાણાના મારતર કુંવરજી દામજી આદિએ અષ્ટોતરી સ્નાત્ર ભણાવું હતું. પ્રતિષ્ઠા બાદ પ્રભુના રુખ ઉપર અદ્ભુત તેજ પ્રસર્યું. સર્વ પ્રભુ રતવના કરી અપૂર્વ આલ્હાદ મેળવ્યો. આ મૂરત એટલું તો સત્ હતું કે પ્રતિષ્ઠા પછી ત્યાની જગતા અત્યંત સુખી થઈ. આ પ્રકરિ દર્શકો માણસોનો મેળો મળ્યો હતો. હતાંય શ્રી પાશ્વનાથ ભગવાનની પ્રતાપે અને ચરિત્ર નામકની ચરચવી પ્રકૃતિના યોગે સર્વ કાર્ય નિર્વિને સ પૂર્ણ થયું હતું.

આ પ્રસંગે જુદા જુદા મુદરથો તરફથી નવકારગી જમણ મેવામાં આવ્યા હતા તથા શ્રીકૃષ્ણની પ્રભાવના આદિ નુકાથો થયા હતા. દેવદાસની આવક પણ સારી થઈ હતી પાલીતાણાના મ્યાનીક સર્વ બહાર ગામથી આવેલ ભાઈઓની મેવા ભક્તિ સારી બનવી હતી.

નિ ભુવનમાં—

જામનગરવાસી દાનવીર શાન્તિભાઈ ખેતસીલાઈના અત્યા-
થી ચતુર્માસાર્થે ચરિત્ર નાયક મહાજનના વંડામાં તેમના તરફથી
ધાવેલ શાન્તિ ભુવનમાં સસત્કાર પધાર્યા હતા. પૂ. આચાર્ય મહારાજ
ત્રીશ દાણા સાથે પાલીતાણામાં ખીરાજમાન છે એ સમાચાર ફેલાતા
રત પાટણ અમદાવાદ, હજવદ, વઢવાણકેમ્પ, સીહોર, ઉદેપુર, વિગેરે
ભોના ભાણુક યાત્રાળુઓ આ સુંદર યોગનો લાભ ઉઠાવવા આવી પહોંચ્યા
તા, શાન્તિ ભુવનમાં વ્યાખ્યાનની સગવડ ન હોવાથી વ્યાખ્યાન હમેશા
ભાસામાં મોતીસુખીયાની ધર્મશાળામાં રાખવામાં આવ્યું હતું.
માથાપ મહારાજનો દેશના રૂપી ગંગા પ્રવાહ વહેવા લાગ્યો, જામના
યા ત્રાળુઓ અનેક માણસો લાભ લેવા લાગ્યા, એ અનુપમ દેશનાએ
પ્રોત્તુન્દના ઉદયમાં અનુપમ ધર્મ ઓજસ પાચ્યું, જેથી તપ આરાધનમાં
ચંચળ લક્ષ્મીનો સદૃશ્ય કરવામાં સૌ ઈર્ષ વિશેષ ઉજમાળ બન્યા હતા.

સૂત્રાની વાંચના—

ચાતુર્માસ પહેલા શ્રી સિદ્ધાયત્રની યાત્રાનો લાભ અનેક
મુનિવરોએ ઉઠાવ્યો. રથાનીક સંઘ તથા યાત્રાળુઓના અત્યંત આગ્રહથી
લગવતી સૂત્રની અપૂર્વ વાંચના શરૂ થઈ હતી. પાટણવાસી મોતીલાલ
ન્યાસચંદ તથા હજવદવાસી સુનીલાલ કમળશી તથા પરશોતમદાસ
વડવાણવાસી આદિ તરફથી લગવતીસૂત્રનો ખર્ચો આપવામાં આવ્યો
હતો. વિમલાયત્ર જેવું પવિત્રતીર્થ, લગવતીસૂત્ર જેવા મહાન સૂત્રની
વાંચના અને પૂ. ચરિત્રનેતા જેવા વ્યાખ્યાનકાર આ ત્રીવેણીનો સંગમ
મળે એટલે અત્યારની વ્હાતાના દર્શમાં પૂજનું શું ?

જપોરના સાધુ વર્ગને શ્રી આવરયક સૂત્રની તથા અનુયોગદ્વારની
ચરિત્રનેતા વાંચના આપના હતા. સાધ્વીજી, આવક-આવિકા પાનુ આ
વાંચનામાં ભાગ લગવતા હતા.

પર્યાધિરાજ—

પર્યાધિરાજ પરં પળ મિરિરાજની હાથમાં અમૂલપૂર્વે હ ઉત્તવાયા. માસદશમળ આદિ અનેક જ્ઞાનની તપશ્ચર્યાઓ પળ : પ્રમાણમાં યર્ધ, મુનિત્રી ભુવનવિજયજ્ઞાના સિદ્ધ મુનિત્રી કલ્પ વિજયજ્ઞએ પળ માસદશમળની તપશ્ચર્યા કરી હતી. તેમજ મુનિ મહોદયવિજયજ્ઞએ તથા મુનિત્રી રત્નાકરવિજયજ્ઞએ અદ્વાઈતી ત મુનિત્રી નવિનવિજયજ્ઞએ સાત ઉપવાસની મુનિત્રી મહિમાવિજય તથા લક્ષિતાંગિ. અગ્નિનવિ. એ પાંચ ઉપવાસની તથા વિઠ્ઠલવિજય તથા નેમવિજયજ્ઞએ ચાર ઉપવાસની તથા અન્ય મુનિવરોએ આ છઠ્ઠ-વર્ધમાન તપની ઓળીઓ વિગેરે વિવિધ તપશ્ચર્યા કરી પણ તાણાની પવિત્રભૂમિમાં યથારાક્તિ આત્મ કલ્યાણ સાધવા ભાગ્યશા યથા હતા. તેવીજ રીતે સાધ્વીજી તથા આવક શ્રાવિકા વર્ગમાં પ અનેક માસદશમળ પાખમળ અને અદ્વાઈત આદિ મોટી તપશ્ચર્યાઓ સેકે પ્રમાણમાં યર્ધ હતી.

દેવદ્રવ્ય, જ્ઞાનદ્રવ્ય, સાધારણદ્રવ્ય તથા અનેક મંસ્થાઓની ટી વિગેરેમાં સારી આવક થવા પામી હતી. તથા મુનિવરોએ કરેલ તપશ્ચ નિમિત્તે મહાજ્ઞાનના વડામાં વિશ્વાળ મહાપ બાધી અદ્વાઈત મહોત્સ તથા શાંતિસ્નાત્ર વિગેરે કાર્યો થયા હતા.

બહારગામથી આવનાર યાત્રાળુઓની તથા માદાઓની માવજત કરવી, મોટા મેળાઓમાં સારો અંદોજસ્ત સાચવવો, પ્રભુભક્તિ બળવર્ધ વિગેરે જ્ઞાન સેવાના કાર્યો કરવાના શુભ હેતુથી ત્યાં એક મંડળ સ્થાપવામાં આવ્યું હતું જેનું નામ “ વિજયવલ્લભમુગિજી જૈન મેવ સમાજ મંડળ ” રાખવામાં આવ્યું હતું ચરિત્રનેતાના શુભ નામથી અલક્ષ્ય એક મંડળીન મંડળી બાલકમાં આવી, જે મહાળીના આજ પૂજનમાં, અને ભાવનામાં અપૂર્વ ભક્તિ બળવર્ધ અનેકાને ભક્તિગત તરબોળ બનાવે છે.

પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજ ઓ લલિતસૂરીશ્વરજી મહારાજ

ઉપધાન તપ—

અત્રે દેશંદર (મારવાડ) વાલા શા. દુકમાણ વાલાની વિભવા શ્રાવિકા સંપ્રાપ્તિને ઉપધાન તપ કરાવવાની સુભાવના પેદા થઈ. તેથી ક્ષેત્રી નિવાસી ધર્મનિષ્ઠ ચતુર્થ વ્રતધારી શ્રાવક લક્ષ્મીચંદ્ર આચકરણુજી મારફત મહારાજશ્રીને રોકાઈ જવા વિનંતિ કરાવી. ઉપધાન તપ જેવી પવિત્ર ક્રિયાના લાભને વિચારી મહારાજશ્રીએ તે તપ કરાવવા સ્વીકૃત્યું. તે નિમિત્તે આમંત્રણ પત્રિકાઓ બહાર પડી. મારવાડ, કચ્છ, ગુજરાત, અમદાવાદ, પાટણ, ગોધરા, જાણી, ડભોઈ વિગેરે અનેક ગામોના તથા સ્થાનીક સંઘના લાઇ બેનો મળી લગભગ ચારસો પંચોતેર (૪૭૫) ઉપર સંખ્યા થઈ હતી. આ તપમાં લક્ષ્મીચંદ્રએ તથા પાલીતાણુની મોટીટોળાવાળાઓએ સારી સેવા બજાવી હતી. હમેંશ ચરિત્રનેતાના ચાલતા વ્યાખ્યાનથી લોકોમાં ધર્મ જગૃતિ સારી જમી હતી. નાની ઉંમરના શ્રીમંત બાળકો તથા બાળિકાઓએ પણ આ તપમાં ભાગ લીધો હતો.

માળારોપણ મહોત્સવ—

ઉપધાનતપની તપશ્રયાં નિર્વિધે સંપૂર્ણ થતાં માળારોપણનો મહોત્સવ નજીક આવ્યો. મહોત્સવને દીપાવવા ખંતથી તૈયારીઓ ચાલી, ભવ્ય મંડપની યોજના થઈ શ્રી પાવાપુરી, સમવસરણુ, ગીરનારજી વિગેરેની અપૂર્વ રચના તેજ મંડપમાં કરવામાં આવી. અદ્વાઈ-મહોત્સવનો પ્રારંભ થયો. અનેક ગવૈયાઓ તેમજ સ્થાનીક મંડલી અનેરી રંગત જમાવતી. હમેંશ પ્રાચીન તેમજ ચરિત્રનેતાએ અત્રે રજેલી વિરાટિસ્થાનક સત્તર બેદી આદિ પૂજનઓમાંથી પાર્શ્વનાથ મયકરવાળુકેતીપૂજન તથા ત્રિરિરાજની ભાવવાદી નવ્વાણું પ્રકારની પૂજન આદિ પૂજનઓ ભણાવતી. જનતા પ્રભુ ભક્તિમાં એકતાન બનતી; વ્રજવાનાનો તથા માલાનો એકે ભવ્ય વરદોરો ચડ્યો. બીજે દિવસે વિશાલ મંડપમાં માનવજાતની ગંગરવ સભામાં ચરિત્ર નેતાના

અત્રે દેલંદર (મારવાડ) વાલા શા. દુકમાજી વાલાજીની વિધવા શ્રાવિકા ચંપાગાદને ઉપધાન તપ કરાવવાની સુભાવના પેદા થઈ. તેથી રહેલોધી નિવાસી ધર્મનિષ્ઠ ચતુર્થ મતધારી આવક લક્ષ્મીચંદજી આરાકરજીજી મારકત મદારાજશ્રીને શેકાઈ જવા વિનંતિ કરાવી. ઉપધાન તપ જેવી પવિત્ર ક્રિયાના લાભને વિચારી મદારાજશ્રીએ તે તપ કરાવવા સ્વીકાર્યું. તે નિમિત્તે આમંત્રણ પત્રિકાઓ બહાર પડી. મારવાડ, કચ્છ, ગુજરાત, અમદાવાદ, પાટણ, ગોધરા, છાણી, ડભોઈ વિગેરે અનેક ગામોના તથા સ્થાનીક સંઘના ભાઈ બેનો મળી લગભગ ચારસો પંચોતેર (૪૭૫) ઉપર સંખ્યા થઈ હતી. આ તપમાં લક્ષ્મીચંદજીએ તથા પાલીતાણાની મોટીટોળાવાળાઓએ સારી સેવા બજાવી હતી. હમેશા ચરિત્રનેતાના ચાલતા વ્યાખ્યાનથી લોકોમાં ધર્મ જાગૃતિ સારી જમી હતી. નાની ઉંમરના શ્રીમંત જાળકો તથા આગિકાઓએ પણ આ તપમાં ભાગ લીધો હતો.

માળારોપણ મહોત્સવ—

ઉપધાનતપની તપશ્રયા નિર્વિધે સંપૂર્ણ થતાં માળારોપણનો મહોત્સવ નજીક આવ્યો. મહોત્સવને દીપાવવા ખંતથી તૈયારીઓ પડી, ભવ્ય મંડપની યોજના થઈ શ્રી પાવાપુરી, સમવસરજી, ગીર-જી વિગેરેની અપૂર્વ રચના તેજ મંડપમાં કરવામાં આવી. અદાઈ મહોત્સવનો પ્રારંભ થયો. અનેક ગવૈયાઓ તેમજ સ્થાનીક મંડલી જેરી રંગત જમાવતી. હમેશા પ્રાચીન તેમજ ચરિત્રનેતાએ અત્રે પોતાની વિરાતિસ્થાનક સત્તર બેઠી આદિ પૂજાઓમાંથી પાર્શ્વનાથ કલ્યાણકનીપૂજા તથા ગિરિરાજની ભાવચાલી નૃત્યાણ પ્રકારની આદિ પૂજાઓ ભજુવતી. જનના પ્રભુ ભક્તિભાએકતાન જનની, જગવાનાનો તથા માલાનો એક ભવ્ય વસ્ત્રોદા ચડ્યો. બીજે વિશાલ મંડપમાં માનવગણની ગંગાદત્ત સત્રામાં ચરિત્ર નેતાના

વરદ દરતે રંગેરંગી ચિત્રિત વર્ણ માત્રાઓ નયમીઓના કંઈક
વરવાની નિયામી રૂપ આગેપણ કરવામાં આવી હતી. સ્વયં
દાનર રૂપીઆની આવક થવા પામી હતી. તેજ દિવસે ઘણે
ભણવવામાં આવ્યું હતું. તથા રવામિલનસંસ્થા કરવામાં આ

ગિરિરાજની પુનિત જાયામાં ચરિત્ર નેતાના નેતૃત્વ નીચે
મહોત્સવ, ઉપધાન તપ, ભગવતી સુત્રની વાંચના, મુનિવરોને યોગે
ક્રિયા આદિ ધર્મ શુભ કાર્યો થવા હતા.

અત્રેથી ઉપધાન તપની પૂર્ણાવૃત્તિ બાદ દેશદંડવાસ
વાસાજીની વિધવા બાઈ ચંપાબેન તરફથી બાર ગાઉનો સંધ
આવ્યો હતો, જેમાં એ કંટો યાત્રાગુઓ જોડાયા હતા. દરેક
લક્ષ્મીચંદ્ર તથા જગન્નાથ સાહેબચંદ્ર ચીમનાજી તરફથી તનતે
નત કરી ઘણી વ્યવસ્થા જગજવામાં આવી હતી. પ્રાચીન ત
હસ્તગિરિ શ્રી કદમ્બગિરિની યાત્રા કરી પુનઃ પાણીતાણામાં પ

પાણીતાણાથી વિહાર—

સીહોર નિવાસી શા શુદ્ધાચર્યદ હરિચંદના ધર્મપત્નિ ।
નેમદોર બેન પોતાના પુત્રી હંસાકુમારી સાથે પાણીતાણામાં આ
રજ્યા હતા. આખું ચોમાસુ પૂ. આચાર્ય દેવેશની વૈરાગ્ય વાદિની
સાભળવા ભાગ્યશાલી બન્યા હતા. તે વાણીના પ્રતાપે બન્ને
સ સાર હોડવાની ભાવનાએ તીવ્ર વેગ લીધો હતો. મહારાજ
ઉપદેશથી તેમની ગિરનારજીનો જરીપાળનો સંધ કાઢવાની
જગજન ચર્ચ હતી. તે ભાવના જરૂરી અમલમાં મૂકાય એ હેતુથી
આચાર્યશ્રી આદિ ઠાણને સીહોર પધારવા વિનંતિ કરી

તેથી પાણીતાણાથી વિહાર કરી પૂ. ચરિત્રનેતા પોતાના વિ
રાગ્ય મુનિરાજ શ્રીમદ્ધનપુત્રિચર્યજી આદિ બહેનના શિવ પગિવા
સસન્કાર સીહોર પધાર્યા, અત્રે મુનિરાજ શ્રીમદ્ધનપુત્રિચર્યજી :

અને ગણીપદ અર્પણ કર્યું હતું, તે નિમિત્તે અદ્વાઈ મહોત્સવ ભાવનાદિ કરવામાં આવ્યા હતા:

અત્રેના સંઘમાં અંતર કલેશની વેલ ઘણીજ વ્યાપક બની હતી અને એ કલેશના પ્રભાવે ઘણા ધર્મકાર્યો સીધતા હતા, ચરિત્રનેતા હુમેશ વ્યાખ્યાનમાં એ વિષયનો સુંદર બોધ આપતા હતા. કલેશથી થતા આ ભવમાં અને પરભવમાં ભોગવવા પડતા કડવા વિપાકોનું સચોટ જ્ઞાન કરાવતા હોઈ તે કલેશના મૂળ નાબૂદ થવા પામ્યા હતા:

છરીપાલનો સંઘ—

શાંતિનું વાતાવરણ ફેલાતા નેમકોરખેન ગિરનારજીનો સંઘ કાઠી પોતાની લક્ષ્મીને સદૃશ્ય કરવા પ્રેરાયા. સંઘ કાઢવા અંગેની સઘળી સામગ્રીઓ તૈયાર કરવા લાગ્યા, સંઘ નિમિત્તે આમંત્રણ પત્રિકાઓ પણ નીકળી હતી, જેથી બહારગામના પણ કેટલાક માણસો તેમાં જોડાયા હતા. સં. ૧૯૯૧ ના પોપ સુદ ૧૩ શુભદિવસે પ્રાતઃકાલમાં ભવ્ય વરઘોડા સાથે સંઘે પ્રયાણ કર્યું હતું:

વયમાં આવતા દરેક ગામેમાં સંઘનું સુંદર સ્વાગત કરવામાં આવતું હતું, પૂ. ચરિત્રનેતાના દરેક સ્થળે સુંદર પ્રવચનો થતાં હતાં જેથી અનેક જૈન જીનેતરોમાં ધર્મ જગૃતિ અપૂર્વ થવા પામી હતી.

મંદિર, ઉપાશ્રય, પાઠશાળા, વર્ધમાન ખાતું તથા પાંજરાપોજ આદિ દરેક ગામેથી આવતી ટીપમાં સંઘવેળુ નેમિએન તરફથી સારી રકમો આપવામાં આવતી હતી.

પોપ વદ ૧૩ ના શુભદિવસે જુનાગઢ મંચ પહોંચ્યો હતો. ત્યાંના સંઘ તરફથી તથા પેટી તરફથી પૂ. આચાર્યશ્રી આદિ સંઘનું ધન્દધ્વજ, બેન્ડ, વોલીન્ડીઅરકોર આદિ સુંદર સામગ્રીથી મોજલો એક ભવ્ય વરઘોડો કાઢી સુંદર સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું. આખા ગામને ધ્વજ, તોરણ આદિથી ઘણગારવામાં આવ્યું હતું, સંઘનો

મુકામ ગીરનારજી તળેડી આગળ રાખવામાં આવ્યો હતો. જ્યારે દિવસે સકળસંધ સાથે પૂન આચાર્ય મહારાજ આદિ ગીરનારજી ઉપર ચડ્યા હતા. ત્યાં આગળજાગરી નેમનાથ ભગવાનના દર્શન કરી અપૂર્વ આનંદ મેળવ્યો હતો. “કૈવળગિરિનાચમી જીને કોટ પ્રજ્ઞામ” વિશે સ્તવનોથી ખૂબ ભક્તિ કરી, તેજ દિવસે પવંત ઉપર કુંજેજ નેમિએનને ચતુર્વિંશત સમસ નાળ મંડાવી માંગારોપણ ક્રિયા કર્યાં આવી હતી. ત્યારબાદ પૂન આચાર્યદેવે સંધ દાઢવાથી થતા રૂઝે તેનાથી ઉપાર્જન થતું અપૂર્વ પુણ્ય વિગેરે વિષયો ઉપર કોટ વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું. પેડીમાં પણ સંધવેળ તરફથી સારી રીતે અર્પણ કરવામાં આવી હતી. સંધમાં લગભગ બસો અડીઓ મ સોએ લાભ લીધો હતો. સંધમાં આવનાર ભાઈઓની ભક્તિ સારી બળવવામાં આવી હતી. કોઈને પણ કોઈ જાતની તકલીફ ન હ આ સંધમાં નેમિએનના ભાઈ તથા તેમના ભત્રીજા દાસીદાસભાઈ પોતાનો આત્મભોગ આપી સંધની સુંદર સેવા બજાવી હતી. અત્રે ત્રણ ચાર દિવસ રોકાઈ વીખેરાયો હતો.

પાટણ પ્રતિ વિહાર—

પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયકમળસૂરીશ્વરજી મહારાજ પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવવાની હોઈ અત્રેથી વિહાર કરી જોતે રાજકોટ, વાકાનેર, ધ્રાંધ્રા વિગેરે ગ્રહેશભા પ્રવચનદ્વારા અનેક જીવે પ્રતિબોધતા પાટણ નજીક કુણ્ણેજ મુકામે આવી પહોંચ્યા. પાટણ આંગણે સાક્ષનપ્રભાવક ચરિતનાયક પધારતા હોઈ શાસનરમીક સ અસંત હાઈ ગરકાવ બન્યો. અને સન્મુખ દર્શનાર્થે આવી પહોંચ પ્રવેશ મહોત્સવની અપૂર્વ તૈયારીઓ ચાલી.

આ પ્રસંગે પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજ શ્રીમદ્ વિજય દાનસૂરીશ્વર મહારાજ પણ પોતાના બહોળા શિષ્ય પરિવાર સાથે અમનવાદે વિહાર કરી આવી પહોંચ્યા હતા. ઉભય આચાર્યદેવોનો અપૂ

આવી પદોંચો દતો. આખા મંડપની શોભા એવી તે બનાવી હતી કે અખિલ શહેરના જન જોનેતમે તે જો ઉભાતા સંવત ૧૯૬૧ ના કામજી મુદ બીજના ગુજ દિવસે પદપ્રભાસોના વગ્દ દગ્ને અનેક માનવોની મેદની સમક્ષ જ અદ્વૈત નાદ સદ તે ભવ્ય મુનિની પ્રતિષ્ઠા કમવચમાં ૨ પ્રસંગે બદાર ગામથી આવેલ સર્વેનું સામર્થિક વાત્સલ્ય શોભા તરફથી ભક્તિપૂર્વક બજાવવામાં આવ્યું હતું. છેલ્લે નિ સહિત શાંતિરનાત્ર પણ બજાવવામાં આવ્યું હતું.

મરધર પ્રતિ પ્રયાણ—

પાટણ શહેરથી પ્રતિજ્ઞાનું કાર્ય નિર્વિંધે પૂર્ણ થયા બા મુનિમંડળ સહ ચાણુરમા, ઉઝા, ધાણોજ, કથરાવી, પાલણપુર આદિ અનેક ગામોમાં ભવ્ય સત્કારથી સત્કારાતા જ ભવ્યાત્માઓને પ્રતિબોધતા યાત્રાની કામનાથી આણુ ઉપર

આદર્શ મંદિરો—

ગુજર અને મરધર દેશના પહાડોની ઉચાઈમાં અર્ચુ પહેલો નંબર આવે છે.

જટાશુંડ, જુલોની ઘટા, નિર્મળ જળના ઝરતા ઝરણાએ મોટી કુંગરીઓ, શાંત વાતાવરણ ભરી ગુફાઓ, કેટલાક પ્રાચીન તથા નખી તળાવ વિગેરે દરેકો પ્રેક્ષકના ચિત્તને ક્ષણભરે ડોક છે. તેમજ અત્રેની આબોહવા ગરમીની સીઝનમાં ઘણી અગુ છે. અનેક રાગઓ તથા શેડીઓ તથા અન્ય આમવગ સ્થાથી રહે છે.

આ બધાયે કરતાં દર્શનીય અને આદર્શ તો અદ્વૈત મંદિરો છે. જે મંદિરો કોરો રૂપીઆનો ખર્ચ કરી નેવારે આપ્યા અને તેજ પાલણુ બ

ની જીવતી જાગતી કીર્તિના ધામરૂપ એક ભવ્ય મંદિર છે. બીજી
નમંદિર અર્જુનગિરિની ઉપત્તકમાં વસતી ચન્દ્રાવતી નગરીનો રાગ
કે રમેવાળ કહે. એવા શ્રી વિમલશાહનું બનાવેલું છે. બન્ને
રાસરોમાં અપૂર્વ કારણી તથા કારીગરી એવીતો દરવાગાં આવી
કે જેને જોવા માટે અનેક યુરોપીયનો, તથા વિદ્વાનો આવે છે.
દક્ષીણ બારીકાઈથી બુએ તો તેમાંથી નરનવા બાવો અને દાર્દ્રી તરી
માવે છે. કલાની દૃષ્ટીએ અત્રેની કારીગરીઓ પ્રાચીન નિષ્પિણ અવશેષો
દરતાં ઉચ્ચતમ કહી શકાય તે વખતના જૈનો કેટલા સમૃદ્ધ, દાનવીર,
અને ધર્મધગશવાલા હશે તેના પુરાવારૂપે આ દહેશસરોજ જણ છે.

વિદ્યાન માર્ગમાં નિપુણ, હિંદના અને હિંદ બહારના અનેક
પ્રેક્ષકો ફક્ત કારીગરીજ જોવા માટે દૂર દૂર પ્રદેશથી આવે છે. ઘણા
લોકો તો કેમેરાથી ફોટો પણ લઈ જાય છે.

ગગનચુખી ભવ્ય જીનાલયોમાં ગિનાપ્રતિમાઓ પણ શાન્ત અને
દર્શનીય છે. તે પ્રતિમાઓના દર્શન કરી લાવુક આત્માઓ નિમિત્ત
કર્મનો નાશ કરે છે.

આપણા ચરિત્રનાયક પણ વિશાળ મુનિમંડળ સહ ભવ્ય પ્રતિ-
માઓના દર્શન કરી, તથા અગ્નયજ્ઞ ભરેલી કારીગરી નિદાણા હર્ષિત
થયા હતા. ત્યાંથી થોડેક દૂર આવેલ અચળગદની પણ યાત્રા કરી,
પ્રવચનો પણ થયા હતા. અત્રે ઉપાધ્યાયજી શ્રીમદ્ શમવિજયજી
જાજ આદિ ઠાણા પણ તે અવસરે યાત્રા કરવા આવ્યા હતા.

સુધી વિહાર—

અત્રેથી વિહાર કરી ચરિત્રનેતા અમુદના પધાર્યા. આ ગામના
ની સામાન્યરીતે લુતપત્તિ કરીએ તો એમજ થાય કે જેમાં આદર
રાય તે અનાદન મામ દહેવાય તેજ ગામે ૫૦ ચરિત્રનેતા પધાર્યા
રે મુંદર સ્વાગત અને ભગ્નિ જગત્વી દની. પવિત્ર પુરોહિતા પગ-
તી મનુષ્યોની બારના કરી જાય એ સ્વભાવિત છે.

જાતી પહેંચે દેશે. આખા મંડપની કામા એવી તે
ખનાતી હતી કે અખિય સહેરના જૂન જૂનેરમે તે દેરમે
ઉભગના. સંવત ૧૯૬૧ ના કાચળ મુદ બીજાના શુભ દિવસે તે
પદપ્રભાવોના વરદ દગ્તે અનેક માનવોની મેદની સમગ્ર જગત
અદેત નાદ સદ તે જાજ્ય મુનિની પ્રનિશ દરાવવામાં આવી
પ્રસંગે બદાર ગામથી આવેલ સર્વેનું સાપમિંક વાત્સલ્ય શેઠ
તરફથી ભક્તિપૂર્વક બજાવવામાં આજુ દગ્ત. ઉત્તે દિવે
સદિત સાંતિરનાત્ર પણ બજાવવામાં આજુ દગ્ત.

મરુધર પ્રતિ પ્રયાણ—

પાટળ સહેરથી પ્રતિજ્ઞાનું કાર્ય નિર્વિખે પૂર્ણ થયા બાદ
મુનિમંડળ સદે આજુરમા, ઉઝા, ધીબોજ, કંધરાવી, કિ
પાલખપુર આદિ અનેક ગામોમાં લખ્ય સત્કારથી સત્કારાત્મક અને
લખ્યાત્માઓને પ્રતિબોધતા યાત્રાની કામનાથી આજુ ઉપર ૧૯

આદર્શ મંદિરો—

ગુજરાત અને મરુધર દેશના પહોંચેની ઉંચાઈમાં અશુદ્ધિ
પહેંચે નંબર આવે છે.

જટાજીંક, વૃક્ષોની ઘટા, નિર્મળ જળના ઝરતા ઝરણાઓ,
મોટી કુંગરીઓ, શાંત વાતાવરણ ભરી ગુફાઓ, દેટલાક પ્રાચીન અર્થ
તથા નખી તળાવ વિગેરે દરમે પ્રેક્ષકના ચિત્તને લલુભર ડોહાવે
છે. તેમજ અત્રેની આબોહવા ગરમીની સીઝનમાં ધણી અનુકૂળ
છે, અનેક ગુફાઓ તથા શેડીઓ તથા અન્ય આમર
રચાયે રહે છે.

આ બધાએ કરતાં દર્શનીય અને આદર્શ તો અદ્ભુત
મંદિરો છે. જે મંદિરોમાં કોરો રૂપીઆનો ખર્ચ કરી તૈયાર કર
આવ્યા છે. ધર્મનિષ્ઠ શુદ્ધિનિધાન વસ્તુપાલ અને તેજપાલુ

જાણીને અને અત્યંત આમદ થવાથી આતુર્ભાસ ત્યાજ
 ॥ સ્વીકાર્યું.

અત્રેની જૈન કોમમાં મોટો વર્ગ નાજ દરબારમાં લાગવગવાલો
 ૧ જોડીસર તરીકે કામ કરનારો છે. સુધરેલ જમાનાના જેરી
 ૨ થી સપડાયેલો પણ ખરો પરન્વુ ચરિત્રનાયકના સચોટ અને ધર્મ
 ૩ ત્મ જણાવનારા પ્રવચનોથી તે અખિલ વર્ગ ગુણાનુરાગી બનતો ગયો.

કેટલાકો તો આજકાલના વાતાવરણથી ધેરાયલા વિચાર વમલમાં
 ૪ ાતા હતા કે આવા આચાર્ય મહારાજશ્રીને જોમાસુ કેમ કરાવી
 ૫ શું? આચાર્યને જોમાસુ રાખવા એ તો ઘેર હાથી બાંધવા જેવું
 ૬ પરન્વુ તે સધળા જનજલ પૂં આચાર્યશ્રીના એક માસના પરિ-
 ૭ થી ભાંગી ગઈ. ચરિત્રનેતાની પ્રસાદપ્રકૃતિ, નિરાડંબરી જીવન,
 ૮ પ્રવૃત્તિ અને ઉપકાર કરવાની ઉત્કટ ભાવના જોતા ખર્ચાનો તિરસ્કાર
 ૯ બધા ગુણોને જોઈ સૌ કોઈ આશ્ચર્યચક્રીત બન્યા. મહારાજશ્રીએ
 ૧૦ કંઈકામાં ઉપકાર કરવાની ધગશથી જગ્યા વિગેરેની મોઝાયાતાની
 ૧૧ વેદી ને જોમાસુ દ્યુ દ્યુ તેના કરતા આ જોમાસુ ઉતરે
 ૧૨ ન હતું.

કેટલીક વખત કેટલાક નિરંકેશ પ્રવૃત્તિવાળાઓ, જોતા કંઈકાણેમાજ
 ૧૩ કંઈકાણે ગાનનારાઓ, ત્યાગધર્મની મદતને નહિ સમજનાર,
 ૧૪ લી મહેનતથી પેદા થાય છે એની સમજ વગરના સાધુઓ,
 ૧૫ જોતા ખર્ચો બતાવી જગદ્દરતીથી અમર ધમકી બતાવી ને
 ૧૬ વી નાદક દુઃખી દરે છે. આથી પરિભ્રામ એ આવે છે કે
 ૧૭ તે લોકો સાધુઓના જોમાસા કરાવવાનું પસંદ કરના -
 ૧૮ બધા એવા નથી હોતા છતાં પણ દુધનો ને
 ૧૯ પીએ છે એ દેવેવત અનન્ય

મરૂપરમાં ચરિત્રનેતા વિશાળ પરિચાર સદ પધારે છેએ સમાચાર વાપુ વેગે પ્રસરી ગયા હતા. મરૂપર દેશની જનતા મોટે ભાગે આચાર્ય-શ્રીથી અપરિચિત હતી. પરંતુ જલ્દાર દેશવર રહેનાર વર્તમા તેમની વ્યાખ્યાન દળા, વિદ્વતા અને પવિત્ર ચારિત્રથી પરિચિત થઈ.

મારવાડનું પેરીસ—

મહારાજ શ્રી અનાદરા ગામને સાદર વાતું જનારી ત્વશી વિદ્યાર કરી ગામાનુગામ વિચરતા મારવાડ દેશના પેરીસ નગર પ્રખ્યાત ધર્મોદ્ધારી શહેરમાં સસરકાર પધાર્યા.

સરિહી શહેર ધણું જ પ્રાચીન છે. ત્યાંના એકી સાથે ચૌદાંસ દેરાસરોની હાર માથે ગેતાં અજબજાબ આનંદ ઉત્પન્ન થાય છે. જેને દેટલાક લોકો અર્ધો શેત્રુંજે એ ઉપનામથી પણ ઓળખે છે. અહીં નૃપ પ્રતિભોધક શ્રી સમ્રાટ જગદ્દય્ય શ્રીમદ્ વિજય દીરમંજી મહારાજની આચાર્યપદ પ્રદાનની આ ઇતિહાસ પ્રસિદ્ધ જૂમિકા છે. પ્રથમ આ શહેરમાં ૨૭૦૦ જૈનોના ઘર હતા. પરંતુ હાલ પડતો હોવાથી ધરની પણ પડતી થતી ગઈ એટલે હાલ માત્ર ચારસો ધરની વર્તી ગણાય છે અને આચાર્યશ્રીના વ્યાખ્યાનો શરૂ થયા અને ધણે જાણવાયેલા પણ છે, રાજદરબારમાં નોકરી કરનારો પણ છે, તે જ વ્યાખ્યાનોમાં આવતા થયા જમાનાના ઝેરી પવનથી દૂરાયેલા ધણે પુરકોના ઝેર ઉતર્યા. ધીમે ધીમે ધર્માનુષ્ઠાનોમાં જોડાતા ગઈ

થોડા દિવસના પ્રવચનોથી અપૂર્વ જગૃતિ આવી, અને આતુર્માંસ કરાવવા સદુ કાષ્ટ પ્રેરવા, અનાયાસે આવેલ નિધાનને મેં છેડે ? સૌ એકમત થઈ આતુર્માંસ રાખવા વિનંતિ કરી. મરૂપર દેશ પ્રથમ સોપાનરૂપ આ શહેર કહેવાય. ચરિત્રનેતાને આગળ વિદ્યાર કરવા ઇચ્છા હતી પરંતુ આ ક્ષેત્રમાં ધણું વૈદિન વિનંતિ આચાર્યનું ઓમાસુ થયું ન હતું. તેથી આ-

જીને અને અત્યંત આગ્રહ થવાથી ચાતુર્માસ ત્યાજી રીકાસું.

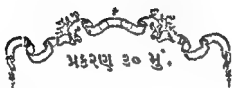
મત્રેની જૈન કેમગાં મોટો વર્ગ ગજ દરબારમાં લાગવગવાતો મોટીસર તરીકે કામ કરનારો છે. સુધરેલ જમાનાના મેરી સપડાયેલો પણ ખરો પરંતુ ચરિત્રનાયકના સચોટ અને ધર્મ જણાવનારા પ્રવચનોથી તે અખિલ વર્ગ ગુણાનુરાગી બનતો ગયો.

કેટલાકો તો આજકાલના વાતાવરણથી ધેરાયલા વિચાર વમલમાં ૧૧ હતા કે આવા આચાર્ય મહારાજશ્રીને ચોમાસુ કેમ કરાવી શું ? આચાર્યને ચોમાસુ રાખવા એ તો ધેર દાથી બાંધવા જેવું પરંતુ તે સધળી શ્રમભલ પૂર્વ આચાર્યશ્રીના એક માસના પરિણામો ભાંગી ગઈ. ચરિત્રનેતાની પ્રસાદપ્રકૃતિ, નિરાડંબરી જીવન, દૃઢવૃત્તિ અને ઉપકાર કરવાની ઉત્કટ ભાવના ખોટા ખર્ચોનો તિરસ્કાર, બધા ગુણોને જોઈ સૌ કોઈ આચાર્ય ચક્રીત બન્યા. મહારાજશ્રીએ વરકુંડલામાં ઉપકાર કરવાની ધમશથી જગ્યા વિગેરેની મોકાચતાની ભવડ વેડી જે ચોમાસુ ક્યું હતું તેના કરતા આ ચોમાસુ ઉતરે શું ન હતું.

કેટલીક વખત કેટલાક નિરંકુશ પ્રવૃત્તિવાળાઓ, ખોટા ડંદાણુમાંજ લવપર કેલાણુ માનનારાઓ, ત્યાગધર્મની મહત્તાને નહિ સમજનાર, પેમે કેટલી મહેનતથી પેગ થાય છે એની સમજ વગરના સાધુઓ આવડોને ખોટા ખર્ચો બતાવી જબરદસ્તીથી અગર ધમકી બતાવી ને ખર્ચો કરાવી નાહક દુઃખી કરે છે. આથી પરિણામ એ આવે છે કે જીંદગાનીમાં તે લોકો સાધુઓના ચોમાસા કરાવવાનું પસંદ કરતા નથી. જોકે બધા એવા નથી હોતા છતાં પણ દુખનો દાએલો બાસને પણ ધૂપીને પીએ છે એ દેવેન અનુસાર તેઓ સારા સાધુઓના

પરિચયથી હર રૂપી પોતાના આત્માનું અદિત કરે છે, આવી પ્રતિ
 હર થાય એમાંજ ઉત્તમનું કાલાનુ સમાવેશું છે.

અત્રેથી ગીવમંજ મંપના આમદથી પોતાના વિદ્યાન
 મુનિરાજ શ્રી લક્ષ્મણવિજયજી મહાવર આદિને સાં એમાંયુ
 આત્મા આપી હતી; તથા મુનિરાજ શ્રીમદ્ ભુવનવિજયજી અદિ
 આગુર્ભામયે જરુર મોકલ્યા હતા, અત્રે જન્મવતીમૂત્ર કેન્દ્ર
 વ્યાખ્યાનમાં વાંચતું શરૂ થયું હતું, પદ્યવલ્લપર્વ પદ્ય બદ્ધ
 રીતે ઉગ્રવાચા હતા, દેવદ્ય વિગેરેની આવક પદ્ય સમવાનુકૂળ
 થઈ હતી, મુનિશ્રી જયંતવિજયજી તથા મુનિશ્રી પદ્યવિજયજીને
 તથા મુનિશ્રી મદિમાવિજયજી તથા મુનિશ્રી વિદ્યમવિજયજીને
 બીજે ઉપાશ્રયે પદ્યવલ્લપર્વમાં વ્યાખ્યાન વાંચવા મોકલ્યા હતા.
 ૧૯૬૧ નું આગુર્ભાસ અનેક શાસનપ્રભાવના સાથે સંપૂર્ણ થયું
 મારવાડમાં રહેલા અનેક તીર્થોની યાત્રા કરવા સત્તજ થયા.

પ્રકરણ ૩૦ મું.

પંચતીર્થીની યાત્રા—

આચાર્ય મહારાજશ્રીએ જ્યારે સંરિહીથી વિહાર કર્યો ત્યારે લગભગ આખું ગામ વળાવવાને માટે આવ્યું હતું. પંચતીર્થીની યાત્રામાં સો દોઢસો માણસો સાથે આવ્યા હતા, જ્યારે બાકીના દુશાતા હાથે ચરિત્રનેતાના ગુણગાન કરતા વીણા મોટે પાછા કર્યો.

પ્રથમ સંરિહીથી વિહાર કરી અનેક યાત્રાળુઓ સાથે બામણવાડણ તીર્થમાં પધાયા. અત્રે બીજાજતા ચરમ તીર્થે કરપ્રભુ મહાવીર રવામીના દર્શન કર્યો. અત્રે સંરિહી મંઘ તરફથી સ્વામિવાત્સલ્ય તથા પૂજન, પ્રજાવના કરવામાં આવ્યા હતા.

અત્રેથી નાંદીયા ગામમાં સસદાર મંઘસદ પધાર્યા. જે ગામ

નંદીવર્ષનના નામથી પ્રાચીન કાલમાં ઓળખાતું. જેના અર્થમાં અંતે વિશેષ નગરી દોઢનું પુરવર છે છે. સંદર્ભનો પગથિ આદિત્ય પર દેવા છે. એ નીચેમાં ત્રણ છત્ર ગામજવાર આવેલ મંદિરમાં જમવાનું મંદાવીરવમિત્રી જ ગામમાં શ્રી નંદીવર્ષને જન્મલેલી પ્રમાણપત્ર અદ્ભુત મૂર્તિ જ છે. અંતે મંદિરનેનામે નવીન ગવરનો ગમી જાવજાતી પ્રભુને રતઆ.

એક વિશ્વ પદાઃ ઓણંધી સાંથી લોટાળાજી થઈ દીગુરે દીઆગાજી અને લોટાળાજીનો જમકર માર્ગ ઓણંધના મેજાએ પડવા શરૂ થયા. પરંતુ પોલીસનો પુરતો જંદોજરન હોવાથી અને ધર્મની કૃપાથી કોઈને પણ વિધન નહયું ન હતું સાંથી અગ્ની યાત્રા કરી ખોડવાડા થઈ મહાગજશ્રી આદિ નાખા સમ્મારન અગ્નીથી સંદોહીનો સંધ મહારાજશ્રીને પુનઃ સંદોહી પધારવાની કરી વિદાય થયો હતો, નાખાથી ધીવરગંજ સમ્પત્કાર પધાર્યા. તે એકાદશી કરી હતી. દરેક રેકાણે મહારાજશ્રીની અપૂર્વ કે લોકોમાં ધર્મજનમૃતિ સારી થવા પામી હતી.

બરલુટમાં ઉપધાન તપ—

પ્રાતઃસ્મરણીય આચાર્ય મહારાજશ્રીની આગાધી મુનિ ભુવનવિશ્વજી આદિ કાણુ ૬ બરુટ નગરમાં ચોમાસુ મહા તેઓના ઉપદેશથી અત્રેની પ્રજામાં ધર્મવૃદ્ધિ તથા તત્વાભિરૂચી વૃદ્ધિગત થઈ હતી. એ ઉપદેશના પરિણામે શેઠ કપુરચંદ કેશરી તથા કપુરચંદ દેમાજી તથા જામોત્રાવાલા એક શેરને બરુટના જ ઉપધાન તપ કરાવવાની અપૂર્વ સહભાવના જનમૃત થઈ. ઘણા પછી આ અપૂર્વ તપ ચતો હોવાથી સ્થાનિક તથા આજુબાજુના ગામોના સ્ત્રી પુરુષો મળી લગભગ ૩૫૦ ની સંખ્યાએ !

કયો હતો. આ પ્રવેશ મહોત્સવ પૂર્ણ ચરિત્રનેતાના વરદહસ્તે થાય એ હેતુથી આગ્રહભરી વિનંતિ કરી મહારાજશ્રીને બરલુટનગરમાં સસતકાર લાવવામાં આવ્યા હતા. સુમધુર્તમાં સૌને મહારાજશ્રીએ ક્રિયા કરાવી પ્રવેશ કરાવ્યો.

આ પ્રસંગે મહારાજશ્રીના વિદ્વાન્ સિધ્ધ શ્રીમદ્ ગંભીરવિજયજી મહારાજ ને ગણીપદથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા હતા. પૂર્ણ આચાર્ય મહારાજશ્રીએ ત્યાં થોડાક દિવસ સ્થિરતા કરી સુંદર પ્રવચનદ્વારા ઉપધાનતપની મહત્તા તથા તેમાં પ્રવેશ કરનારાઓની ફરજ સમજાવી હતી. અત્રેથી મહારાજશ્રી આજીબાજીના ગામોમાં વીચ્યાં. ત્યાંથી જનવાલ પધાર્યા. ત્યાં પંદરદિવસ સ્થિરતા કરી.

જનવાલથી પાછા માળારોપણ મહોત્સવ નિમિત્તે ત્યાંના સંધની આગ્રહભરી વિનંતિથી સસતકાર બરલુટ પધાર્યા. માળારોપણ નિમિત્તે કુમ્ભપત્રિકાઓ બહાર પાડવામાં આવી હતી.

તેથી આ પ્રસંગે પાડીવ, તખતગઢ, જનવાલ, કાલીન્દ્રી, દેવંદર, મૂતગામ, મનોરા, વાસના, મંડાલીયા, સરિસદી, ગોધરી આદિ અનેક ગામોમાંથી લગભગ પાંચઠગરનો માનવસમુદાય આવી પહોંચ્યો હતો. આગત્તુક જનતાએ મહારાજશ્રીના દિગ્દિ ભાષામાં છટાદાર પ્રવચનો સાંભળી ખુબજ ખુશ થઈ ધણી પ્રતિષ્ઠાઓ સ્વીકારી હતી.

માળારોપણ નિમિત્તે એક લઘ્ય મંડપ તૈયાર કરી તેમાં શનુજય, પાવાપુરીની રચના કરવામાં આવી હતી. તેજ મંડપમાં અદ્વાઈતમહોત્સવ સર કરવામાં આવ્યો હતો. મોટા ગામથી જોડાવેલી મંડળી તથા પૂર્ણ ભણાવનારા ગરૈયાઓ શ્રોતાજનને લક્ષિતરસમાં તરબોળ કરતા હતા.

બે બે હાથીઓ, રાજરસાયો, બેન્ડો અને રંગબેરંગી કુસુમોથી ખીલેલી પુષ્પવાદીની જ્ઞાન્તિ કરાવતી ઝાકઝમાલ લગભગ બસો તખ-
સ્વીઓને પહેરાવવાની સુંદર દીમતી માણાઓ અને લગભગ પાંચ

હતર માનવોનું સાજન મદાજન પૂજ્ય આચાર્યોદિ, મુનિવર, સાખીઓ, ભવ્ય વિમાન મમાં ચાંદીના રથમાં બીરાજમાન મિત્રો શોભતો માધારોપજના આગે દિવસે ભવ્ય વરદ્યોત્ર મદાવરમાં હતો. બીજે દિવસે વિશાલમંડપમાં માનવોની મંજરવ મેદાનમાં નાદના મુજરવ વચ્ચે શાસન પ્રભાવક આચાર્યદેવના વરદાને આત્માઓના કંઈમાં ચિત્તમર્ષિને વરવાની વિવિધવર્ણ મદ્યો માપન કરવામાં આવી. આ પ્રસંગે આચાર્ય મહારાજકૃત્તિ સિધ્ધો મુનિરાજ શ્રી મંબીરવિજયજી ગણિવર તથા મુનિરાજકૃત્તિ જીવિજયજી ગણિવરને પન્યાસપદ્યી અલંકૃત કરવામાં આચાર્ય ઉદ્યો દિવસે શાંતિસ્નાત્ર ભખાવવામાં આચાર્ય હતું. હમરવ હતરની દેવદ્રવ્યમાં આવક થઈ હતી. પહેલીમાળ ગણુ હતી આમાં ગઈ હતી. બહાર ગામથી આવનાર સર્વેનું ઉપધાન નારાઓ તરફથી સાધર્મિકવાત્સલ્ય કરવામાં આચાર્ય હતું. માણસોનો માનવસાગર ઉભરાયો હતો છતાં માધારોપજ મદ્યો નિર્વિધે પસાર થયો હતો. નાની-મોટી મળી લગભગ ૧૨૫ લાઈ થઈ હતી. પૂં ચરિત્રનેતાની અગ્રજ લલિધથી મારવાડમાં શાસનપ્રભાવના થવા પામી હતી.

પ્રતિષ્ઠા તથા પદાર્પણ—

ખરહુદ નગરથી વિહાર કરી ચરિત્રનેતા જનવાલના સંધની બેઠકે બેસી વિનવિધી પ્રતિષ્ઠાનિમિત્તે સસત્કાર ત્યાં પદાર્પણ.

અત્રે કેટલાક વખતથી કલેશના બીજો પરસ્પર રાપાપા તે પૂં આચાર્યશ્રીના ઉપદેશથી નષ્ટ થવા પામ્યા હતા. સૌ એ યયાપછી ત્યાંના દહેરાસરમાં ખસી ગયેલી કેટલીક પ્રતિમાઓ દિવસે સવિધિ પ્રતિષ્ઠા પૂં આચાર્યદેવના વરદહસ્તે કરવામાં આવી હતી. તથા તેજ દિવસે પન્યાસજી શ્રીમદ્ મંબીરવિજયજી મહારાજ તથા પન્યાસજી શ્રીમદ્ લક્ષ્મણવિજયજી મહારાજને ઉપાધ્યાયપદ

મુનિરાજશ્રી ભુવનવિજયજીને પ્રવર્તકપદથી વિભૂષિત કરવામાં
યા હતા. એ પ્રસંગે શાન્તિસ્નાન પૂર્ણ, પ્રભાવના અને સ્વામિ-
સેવા આદિ કૃત્યો વ્યવસ્થાના મુંઝ તરફથી કરવામાં આવ્યા હતા.

સાર પધાર્યા—

અત્રેથી ચરિત્રનેતા આદિ મુનિમંડળ વિહાર કરી મરૂધરની
ગીતે પાવન કરતા અને ધર્મશ્રુતને વરસાવતા દેહદર, મંડવાડીયા,
શીવ, કાલીન્દ્રી, વાસના, મોટાગામ, સીયાણા, વાધરા, આદ્યોર આદિ
શ્રોમાં વિચરી અગ્નેઽ ધર્મપ્રજાવના દેશાવતા ઝાલોરગઢસસત્કાર પધાર્યા.

ઐતિહાસીક દૃષ્ટીએ ઝાલોરગઢ ધણો પ્રાચીન અને દર્શનીય છે.
અત્રેના કિલ્લાબંધી વીરમહેવની ચોખી, સેંકડો વર્ગોની ભુતી નોગત,
સમગ્ર પહાડના અંતર્ભાગમાં આવેલ ગ્રામવૃક્ષિ, મુહો વિગેરે પ્રાચીન
મવશેષો અગત્યથીને ધેદા કરે એવા છે.

જૈનકોમળી સમૃદ્ધિ અને ધર્મશ્રદ્ધાને સાખીત કરનારા મહા ઉપ-
ના ભગ્ય જિનાશયો મઠની જાદોગ્રાહીને વધારી રહ્યા છે. એ
ભગ્ય પ્રતિમાના દર્શન કરી ચરિત્રનેતા આદિ મુનિવરોને અપૂર્વ
આનંદ થયો.

અત્રેના મંદના આગ્રહથી દરોક દિવસની સ્થિરતા દરમ્યાન
ચરિત્રનેતાનું એક જાહેર લેકચર થયું હતું. જૈનજૈનેતરોની મોટી મંપ્યા
ધર્મના તત્ત્વોને સમજતી થઇ. અને જૈનધર્મની મહત્તાને સમજી.

રાણકપુરની રમણીયતા—

જાલોરગઢથી વિહાર કરી તખતગઢ થઇ વાલી પધાર્યા, અત્રે મહા-
રાજશ્રીના પ્રવચનો પાળી યથા. ચાણુર્માસ માટે અત્યંત આગ્રહ થયો, પરંતુ
મોટી પંચનીયોની યાત્રા કરવાની તીવ્રભાવના હોવાથી અત્રેથી વિહાર કર્યો.
પૂર્વ આશાપંથી આદિના આગમનના સમાચાર મળતા દર્શનાર્થે ગંગા-

રામજી દંડગાજી આજ્ઞા અને માદરી પદાર્થો વિનવિ કરી. ચરિત્રો
પ્રથમ ગણકપુર તીર્થની યાત્રા કરી આદરી આવતા વિચાર દરમિયાન
દંડગાજીના મધ્યમાં, નદીનાગાજીના કિનારા પર ઝડપી રીતે ચાલતા
વચમાં થી રાખકપુર તીર્થનું નજીનીયુક્ત વિમાન સદૃશ અદ્ભુત રીતે
જાણ્ય જિનાયક આવેલું છે. કહેવાય છે કે, પ્રાચીનકાલમાં અને મેં
નગર હતું. મનાસાહ પોરવાટે લાખો નદિ જઈ કોટી રૂપીય ના
કરી દેવીક મંદિર આ મંદિર બનાવેલ છે. મંદિરની ઉચ્ચાઈ, કિ-
લ્લા, મજલુન બાંધણી, બારીક કારીગરી, પદોગા અને સ-
રથોની દારમાગા પ્રેરકોને જોનાવેતજ દેવીવિમાન ન હોય એ
ભાસ કરાવે છે. અત્રે ચરિત્રોના આદિ મુનિવરો પદાર્થો
પ્રભુની અખંડ ઉત્સાદથી સ્તવના કરી. આ પ્રસંગે વાર્તાક મેં
સેંકડો માનવો બેગા થયા હતા, ચરિત્રોના દર્શન થતા સદૃશ
હર્ષિત થયા હતા.

બાકીના તીર્થોમાં—

સાદરી શહેરમાં પ્રત્યુપધાર્મ્ય ચરિત્રોના બહોળા સમુદાય
અદ્ભુત સત્કારથી પધાર્યા. વિવિધ વિષયો પર બોધપ્રદ પ્રવચનો
જનજનતા મુગ્ધ બની. એ તથા જાહેરભાષણો પણ થયા. જેથી
તરોને પણ અપૂર્વ લાભ થયો. અત્રે વસતીનું પ્રમાણ સારી મં-
છે. નવાણુતો અત્રે લક્ષાધિપતિ છે એમ કહેવાય છે, અત્રેના
સથે આતુર્માંસ માટે વિનવિ કરી પરંતુ ચાર બાકીના તીર્થોની
બાકી હોવાથી ક્ષેત્રસ્પર્શના બળવાન છે એમ કહી વિહાર કરી
સ્વાગતથી ધાણેરાવ પધાર્યા. અત્રેથી મુજાગા મહાવીરનું તીર્થ
એ કોણ દૂર છે ત્યાં જોનાની વસ્તી બીલકુલ નથી. પરંતુ લાંબી
અનુપમ અને ચિરસ્મરણીય છે. ધાણેરાવના સંઘ સાથે ચરિત્રો
તીર્થમાં પધાર્યા. મૂળનાયક શ્રી મહાવીરપ્રભુની પ્રતિમા જુદારી અ-
નાંદલાલ, નડિાલ અને વરકાણાજી પધારી ત્યાંની લગ્ન યાત્રાઓ
આત્માને નિર્મળ બનાવ્યો.

દહીનું ઉપચરણ—

ન્યારે ચરિત્રતેતા બીજેવા મુકામે પધાર્યા કે તુરતજ સાદહીના તેજિત ગૃહસ્થાનું એક ઉપચરણ આતુર્માંસની વિનતિ માટે આવી પુનઃપુનઃ. અત્યંત આગ્રહ થતાં તેમની વિનતિને સ્વીકારી સરવાગત દહી પધાર્યા. સંવત ૧૯૯૨ નું આતુર્માંસ નક્કી થયું.

પ્રામાસાની આજ્ઞા—

આ પ્રસંગે જોધપુરથી, સોજતથી અને મહેસાણાથી જૈનગ્રંથ વ્યાખ્યાન મહારાજશ્રી પાસે બહોળો શિષ્ય સમુદાય છે એમ વળણુ થતાં આતુર્માંસ માટે વિનતિ કરવા આવી પહોંચ્યો હતો. ધર્મવૃદ્ધિને હેતુ જનણી ઉપાધ્યાયશ્રી શ્રીમદ્ ગંબીરવિજયશ્રી મહારાજને જોધપુર ઉપાધ્યાયશ્રી મહારાજ શ્રીમદ્ લક્ષણવિજયશ્રી મહારાજને મહેસાણા અને પ્રવર્તકશ્રી શ્રીમદ્ ભુવનવિજયશ્રી મહારાજને સોજત સીટી મોકલવામાં આવ્યા હતા. અને મુનિશ્રી પ્રવીણવિજયશ્રીને સાલુદ ચોમાસુ રહેવાની આજ્ઞા આપી હતી.

વિપાકસૂત્રની વાંચના—

સાદહીની સુદક્ષજનતા આગળ વિપાકસૂત્રનો પ્રથમ વ્યાખ્યાનમાં પ્રારંભ થયો હોયેા સિદ્ધાન્ત સારમય પ્રવચનો સાંભળવા એકતાન બની, અત્રે બહાર દેશાવરમાં વસનારાઓમાં જમાનાનો ઝેરીચેષ લાગ્યો હતો. તેવાઓને ત્યાગની દેશના ખૂંચતી હતી. તેવાઓની દરકાર કર્યા વિના અપૂર્વ દલીલોથી ત્યાગમાર્ગવર્ધક પ્રવચનો થતા હતા જેથી ધર્મીઓએ પોતાની ભૂલનો સુધારો કર્યો હતો. અને ત્યાગ માર્ગના અનુમાદક બન્યા હતા.

સંવત્કરીમાં જે પચો—

પ્રભુ આજ્ઞા મુજબ પરપદાથી જોધપુરી પંચાંગ મુજબ થતી સુવિદિત આચાર્યોએ આચરેલી અને ઉત્તેજેલી સંવત ૧૯૯૨ ની

આગમાં શ્રી સંવત્સરીપર્વની આરાધના બાદના મુદી ૪ ના ક
ચરિત્રનેતાએ તથા અનેની બંદોગી જનતાએ કરી. તે કે જે
કેટલાંક કદામદો આદિ કાગળોને લીધે સંવત્સરીની આરાધના
તથા પગા દત્તા, મમજવા જનાં, સાઓના અનેક પોતે નિ
મુનિવરો તરફથી પુગ પાડવા જનાં કદામદમાં અપમાદ દર્શ
પ્રથમ પાંચમની સંવત્સરી કરી હતી, સંવત્સરીના આદિ નિર્ણય
તોશાનીઓએ મુજબ આદિ રથજોમાં તોશાન કરી આગળ જઈ
વેશવાગવાનો પ્રસંગ સાધ્યો હતો. સામનદેવ સૌને સહજુદિ કો

પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજ શ્રીમદ્ વિજયસિદ્ધિમુરીશ્વરજી
પોતાના સમુદાયને તથા પૂ. ચરિત્રવિજુએ આચાર્ય શ્રીમદ્ વિ
પ્રેમમુરિજી મહારાજ આદિ સમુદાયને શુધવારની સંવત્સરી જા
કરવા આજ્ઞા આપી હતી. પર્યંપણપર્વની આરાધના રીરીતે થઈ
તપશ્ચર્યા પણ મુનિવર્ગ તથા શ્રાદ્ધવર્ગમાં સારી થઈ હતી
ચરિત્રનેતાના પ્રશિષ્ય મુનિશ્રી કમ્પાણવિજયજીએ ખર્ચા ઉપર
ઉપ તપશ્ચર્યા કરી હતી, તે નિમિત્તે જાતિના નોરામાં આજ્ઞા
ત્સવ મંડાવો હતો તથા પાલીનાણ્ણથી વિજયજીધિમુરિજી સં
મંડળી તથા મહેસાણાથી ગવૈયાઓ બોલાવેલા હતા જેથી પ્રજા
અપૂર્વરસ જાગ્યો હતો.

અપૂર્વ સહનશક્તિ—

પ્રાચે કરીને ચરિત્રનેતાજી સ્વાસ્થ્ય પૂર્વકૃત શુભ ક્રોધધી
રહેતું. પરંતુ અશુભ ક્રોધોનો ઉદય આવે ત્યારે મને તેવાને પણ
બોગ થયાવિના ચાલતું નથી. પણસણ પહેલાં સાધનમાં જે
મુમદ્ નીકળ્યું. સામાન્ય દર્દ જ્યાંસુધી હતું ત્યાંસુધી હમેશા બાજ
મહારાજશ્રી પોતે વાંચતા. દર્દ ખૂબ વધ્યું એટલે પથારીવશ
પડ્યું. આવા અસહ્ય દર્દમાં પણ મહારાજશ્રીની સહનશક્તિ અજ
કળાતી. ધણા ઉપચારો કર્યા પણ દર્દ ચંબાડ્યું. હાજીગણુ રીડ

બોલાવી ઓપરેશન કરવા પ્રેરાયો. મહારાજશ્રીએ જણાવ્યું કે અશુભ કમોનો ઉદય નહીં થતાં સધળું સાફ થશે. કેમ જલદી સાફ થવું નથી એ વિગેરે આત્મધ્યાન છે. એટલે ઉપરોક્ત દર્દ ઉપર જરાપણ ધ્યાન ન આપતા ધર્મધ્યાનમાં રિયર રહી પોતાના કમોનો જ દોષ માનતા, ભવિતવ્યતા પરિપક્વ થયે શુભકું કુટુંબ અને મહારાજશ્રીએ પુનઃ સ્વાસ્થ્ય મેળવ્યું. ધન્ય હો અરિતનેતાની અપૂર્વ સહનશક્તિને ?

મારવાડથી મેવાડ—

સાદીનું આગમન અનેક પ્રકારના ધર્મકાર્યોથી પસાર કરી મહારાજશ્રી મોટી માનવ મેદિની સાથે રાણકપુર વિહાર કરીને પધાર્યા. અત્રે એક દિવસ રિયરતા કરી. સાદીના સંઘે સ્વામિવાત્સલ્ય, પૂન, પ્રભાવના વિગેરે ધર્મકૃત્યો કર્યા. મારવાડમાં માગ બે વર્ષના વિહાર દરમ્યાન અપૂર્વ ધર્મ જાગૃતિ આણી.

રાણકપુરથી કેટલાક આવકો સાથે મહારાજશ્રીએ શ્રીકેશરીયાજી તીર્થની યાત્રા કરવાની ભાવનાથી વિકટ ભાણુવડનો ડુંગર વડાવ્યો જે ડુંગર ઉપરથી નીચે કોઇ પડે તો એક હાડકું પણ હાથમાં નહિ આવે. તદુપરાંત અનેક જંગલ ઓગંગી મહારાજશ્રી મેવાડના પ્રદેશમાં આવી પહોંચ્યા. અત્રેની પ્રગ્ન ધર્મગુરુઓના અભાવે બીજકુલ અસાત છે પરંતુ આવા બદોળા પરિવાર સાથે એક જૈનાચાર્ય પધારે છે એવા સમાચાર મળતા તે આમીણ અને અસાની પ્રગ્ન પણ અરિત-નેતાના દર્શનાર્થે અને વ્યાખ્યાન સાંભળવા ઇતેન્નર રહેતી. આ પ્રદેશમાં પણ દયા અને દાનના દુરમન તેરાપંથીઓએ ધણા બોળાજીવોને ફસાવ્યા છે. કેટલાકને તો અરિતનેતાએ ઉપદેશ આપી પ્રભુદર્શન કરતા કર્યા હતા, આવા પ્રદેશમાં કેટલીક તકલીફ લઈને વીચરવામાં આવેતો ધન્ય છે. પ્રભુપૂજક બની શકે એવા છે.

ઉદેપુરમાં ભવ્ય પ્રવેશ—

આ પ્રમાણે ગામોગામ વીચરતા મહારાજશ્રી ઉદેપુર નજીક આવી

આત્મા શ્રી સંવત્સરીપરની આરાધના જાહેર મુદી ૪
ચરિત્રનેતાને તથા અન્ય જોડાઓ જનતાએ કરી. તે ૧
૧૮૪૩ કદામદો આદિ કાર્યોને લીધે સંવત્સરીની આરા
ધના પદ્ધતિ દ્વારા, મમજવા જાણ, કાર્યોના અનેક પા
નુનિરોધ તરફથી પુરા પાડવા જતાં કદામદમાં સુપ્રસાદ
પ્રથમ પાંચમની સંવત્સરી કરી હતી, સંવત્સરીના બોધ ન
તોડાનીઓએ મુંઝવે આદિ રથજામાં તોડાન કરી આગળ
વેરવાગવાનો પ્રસંગ સામ્યો હતો. શાસનદેવ સૌને સદ્બુદ્ધિ

પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજ શ્રીમદ્ વિજયસિદ્ધિશ્રીશરણ
પોતાના સમુદાયને તથા પૂર્વ ચરિત્રવિષયે આચાર્ય શ્રીમદ્
પ્રેમશરણ મહારાજ આદિ સમુદાયને શુદ્ધવાદની સંવત્સરી ૨
કરવા આજ્ઞા આપી હતી. પશુપત્રપરની આરાધના કરી તે જ
તપશ્ચર્યા પણ મુનિવર્ગ તથા શ્રાદ્ધવર્ગમાં સારી ધણ હતી
ચરિત્રનેતાના પ્રશિષ્ય મુનિશ્રી કૃત્યાણુવિજયશરણે અર્ચા ઉપ
ઉપ તપશ્ચર્યા કરી હતી, તે નિમિત્તે શાંતિના નોરામાં જાણ
ત્સવ મંડાયો હતો તથા પાલીતાણાથી વિજયશ્રદ્ધિમંદિર સં
મંડળી તથા મહેસાણાથી ગવૈયાઓ બોધાવેલા હતા જેથી પ્રજા
અપૂર્વરસ જાગ્યો હતો.

અપૂર્વ સહનશક્તિ—

પ્રાચી કરીને ચરિત્રનેતાનું સ્વાસ્થ્ય પૂર્વકૃત શુભ કર્મોદયથી
રહેતું. પરંતુ અશુભ કર્મોનો ઉદય આવે ત્યારે ગમે તેવાને પણ
બોગ થયાવિના ચાલતું નથી. પણસણ પહેલાં સાધનમાં જ
ગુમસ્ત નીકળ્યું. સામાન્ય દર્દ જ્યાંસુધી હતું ત્યાંસુધી હમેંશ વ્યાપ
મહારાજશ્રી પોતે વાંચતા. દર્દ ખૂબ વધ્યું એટલે પથારીવશ
પડ્યું. આવા અસહ્ય દર્દમાં પણ મહારાજશ્રીની સહનશક્તિ અ
કળાતી. ઘણા ઉપચારો કર્યા પણ દર્દ ઘંભીરું. ભક્તગણ ડોક

અત્રેથી વિદ્યાર કરી તારંગાજી પધાર્યા. ઈંડર નિવાસી શા. મંશુભાઈ
અદે શરભકિતનો સારો લાભ ઉઠાવ્યો હતો. ન્યા કુમારપાવ જૂપાલે
ધાવેલ લવ્ય જિનમંદિરમાં ખીરાજમાન અજિતનાથ ભગવાનના
નંદ્યા. સાંધી વિદ્યાર કરી મહેસાણા નજીક આવી પહોંચ્યા.
ચિત્ર નાયકના નિપુણ શિષ્ય ઉપાધ્યાયજી શ્રીમદ્ લક્ષ્મીવિજયજી
દ્વારાજના સદુપદેશથી અનેક ભાગ્યવતોએ ઉપધાન તપની આરાધના
રી રહ્યા હતા, તપની પૂર્ણાહતિમાં ચરિત્ર નાયકના વરદ દરતે માજી
દેવવાને ઝખતો મહેસાણાનો મંથ ચરિત્રનેતાના દર્શનાર્થે ઉમટ્યો.

મહેસાણામાં મહોત્સવ—

નિર્ણીત દિવસે પૂ. આચાર્યશ્રીનો પ્રવેશ મહોત્સવ લવ્ય થયો.
માધારોપજી નિમિત્તે અદ્વાઈ મહોત્સવનો પ્રારંભ થયો. સુપ્રસંગે જવેયા
મીમનસાધ આવેલ દોષ પૂજનમાં અપૂર્વ દાઠ જામતો હતો. જળયાત્રાનો
લવ્ય વરદોડો ચડ્યો. બહાર મામથી આ મહોત્સવમાં ધણા માણસોએ
ભાગ લીધો. સુમુહર્તે ચરિત્ર નેતાના વરદ દરતે ઉપધાનતપ આરાધકોના
કંઠમાં વિવિધ વર્ણની માલાઓ પહેરાવવામાં આવી. તે દિવસે શાન્તિ-
સ્નાત્ર ભણાવામાં આવ્યું. મહોત્સવ નિમિત્તે સ્વામિવાત્સલ્ય પ્રભાવના
આદિ શ્વાસ પ્રમાણમાં કરવામાં આવ્યા. ચરિત્રનેતાની વૈરાગ્યવાદીની
દેશનાનો અત્રેની જનતાએ અપૂર્વ લાભ લીધો. મોટા દહેરાસરમાં કેટલીક
મૂર્તિઓની પ્રતિષ્ઠા પણ ચરિત્રનાયકના શુભદરતે કરાવવામાં આવી હતી.

દીક્ષાપ્રદાન—

અત્રે માધની શ્રી પદ્મવિજયજી જૈન પાઠશાળાના વિદ્યાર્થી
નાપાડના રૂડીયા શા. કરમચંદભાઈએ પીણ વર્ષની ઉંમરમાં મંમાર
ભાગવાની દંડ ભાવનાવાળા ગન્યા હતા. જેમને ચરિત્રનેતાએ દીક્ષા
આપી તેમનું નામ મુનિશ્રી કલ્પદંડવિજયજી નાખી તેમને ઉપાધ્યાયજી
શ્રીમદ્ લક્ષ્મીવિજયજી મહારાજના શિષ્ય કરવામાં આવ્યા હતા. આગલે

પદોચ્ચા, તેમને આ આમમનના મમાચાર મગના ધણ મુદને આમને મુકામે દર્શનાર્થે આવી પદોચ્ચા દના. નક્કી કરેલ કર્મ દાણી, પેણ, રસાતો, બેન્ડ વિનેરથી શ્રાવનો એક બન્ધ કરેલ કાઠી અપૂર્વ પ્રવેશ મદોત્સવ કરવામાં આપ્યા.

અત્રે મહારાજશ્રીની થોડા દિવસની સ્થિતિના દરમ્યાન એ પ્રવચનો થયા હતા જે સાંભળવા પ્રથમથીજ જીનેતર કોમળ થતી હતી અને તે પછી જીનો આવના હતા, બાપણેએ દર્શન અજળ જાગૃતિ આપી. ગળે દિવસની ભરમક સખા જે પલુસખના દિવસોનું ભાન કરાવતી હતી. બાપણના અંતે જીનેતરે મહારાજશ્રીની વજ્રવર રાક્ષિની તથા ઉપકારી જીવનની પદ્ધતિ એ ગદ્યમાં રજૂતિ કરી હતી. અત્રે મહારાજશ્રીને વધુ રોકાઈ જવા બદે પ્રવચનો આપવા જીનેતરેએ પણ વિનંતિ કરી હતી, પરંતુ મદો જામાં માધારોપણ મદોત્સવ પ્રસન્ને જવાનું હોવાથી ત્યાં વધુ ન રોકાઈ

કેશરીયાજી તીર્થમાં—

મહેસાણા જવાની ઉતારગ હોષ મહારાજશ્રી અત્રેથી ઉદ્દેશ સંધ સાથે કેશરીયાજી તીર્થમાં પધાર્યા આ તીર્થમાં આઠીશરણ વાનની અઘોષીક પ્રતિમા છે. દરેક કોમના માણસો આ તીર્થ દર્શનાર્થે આવે છે પંડીઆનું અત્રે ઘણું જોર છે. આપણા પ્રમુખ લીધે શ્વેતાશ્વરોનું ગણાનું તીર્થ આજે અનેકોની સત્તા નીચે જ ગયું છે. અત્રે પ્રથમ તીર્થપતિના દર્શન કરી કુંજર ઉતરવાનો પરિવ્રજ સફળ માન્યો. ત્યાં થતા કેટલીક આચારના પ્રત્યે ઉદ્દેપુરના મુદરથોનું જ ખેચુ હતું અત્રેથી વિદાગ કરી મહારાજશ્રી પોશીના તીર્થમાં પધાર અત્રેની મહાપ્રભાવિક મૂર્તિના દર્શન કરી અપૂર્વ આનંદ મેળવ્યો અંધારનો મંથ દર્શનાર્થે આવી પદોચ્ચો હતો. હૃદયમાં ચન્દ્રિ ના સમતકાગ પ્રવેશ કર્યો. અત્રે થોડાક દિવસ સ્થિતિ કરી ને દરમ્યાન જોડે લાણો આપ્યા આત્માનંદ જીન પાદશાગાને પુન ઉનેગિ

રી અત્રેથી વિહાર કરી તારંગાજી પધાર્યા. ઈંડર નિવાસી શા. મંત્રુભાષ
 મયદે ગુરભક્તિનો સારો લાભ ઉઠાવ્યો હતો. ન્યા કુમારપાલ ભૂપાલે
 મધાવેલ ભવ્ય નિત્યમંદિરમાં બીરાજમાન અનિતનાય ભગવાનના
 દર્શન કર્યા. લાંથી વિહાર કરી મહેસાણા નજીક આવી પહોંચ્યા.
 ચરિત્ર નાયકના નિપુણ શિષ્ય ઉપાધ્યાયજી શ્રીમદ્ લક્ષ્મીવિજયજી
 મહારાજના સદુપદેશથી અનેક ભાગ્યવતોએ ઉપધાન તપની આરાધના
 કરી રજા હતા, તપની પૂર્ણાહુતિમાં ચરિત્ર નાયકના વરદ હસ્તે માગ
 પહેરવાને ઝંખતો મહેસાણાનો શ્રેષ્ઠ ચરિત્રનેતાના દર્શનાર્થે ઉમટ્યો.

મહેસાણામાં મહોત્સવ—

નિર્ણીત દિવસે પૂ. આચાર્યશ્રીનો પ્રવેશ મહોત્સવ ભવ્ય થયો.
 માત્રારોપણ નિમિત્તે અઢાર્ધ મહોત્સવનો પ્રારંભ થયો. સુપ્રસંગે ગવૈયા
 ચીમનલાલ આવેલ હોઈ પૂજનમાં અપૂર્વ દાઢ જામતો હતો. જળધારાનો
 ભવ્ય વરઘોડો ચડ્યો. બહાર ગામથી આ મહોત્સવમાં ધણા માણસોએ
 ભાગ લીધો. સુમુહર્તે ચરિત્ર નેતાના વરદ હસ્તે ઉપધાનતપ આરાધનાના
 કેટલાં વિવિધ વર્ણની માથાઓ પહેરાવવામાં આવી. તે દિવસે શાન્તિ-
 નાત્ર લણવામાં આવ્યું. મહોત્સવ નિમિત્તે સ્વામિવાત્સલ્ય પ્રભાવના
 બાદિ સારા પ્રમાણમાં કરવામાં આવ્યા. ચરિત્રનેતાની વૈરાગ્યવાદીની
 દેશનાનો અત્રેની જનતાએ અપૂર્વ લાભ લીધો. મોટા દેશસરમાં કેટલીક
 મૂર્તિઓની પ્રતિષ્ઠા પણ ચરિત્રનાયકના શુભહસ્તે કરાવવામાં આવી હતી.

દીક્ષાપ્રદાન—

અત્રે ચાલતી શ્રી યશોવિજયજી જેન પાંડશાળાના વિદ્યાર્થી
 નાખાના રવીંદ્ર શા. કરમચંદલાઈએ વીસ વર્ષની ઉમરમાં સંમા
 લાગવાની દહ આવનાવાગા જન્યા હતા. જેમને ચરિત્રનેતાએ દીક્ષા
 આપી તેમનું નામ મુનિશ્રી કલ્પદંસવિજયજી રાખી તેમને ઉપાધ્યાયજી
 શ્રીમદ્ લક્ષ્મીવિજયજી મહારાજના શિષ્ય કરવામાં આવ્યા હતા, આગલે

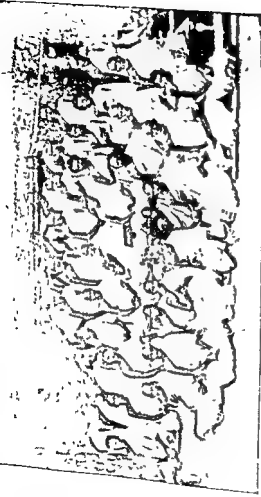
રિગમે તેમની ત્રિશા નિમિત્તે જગોરો પળ મહાવચાર્મા અર્થ
એ વળ મહીનાના ફૂંકા પદ્મવર્મા નેમ્મો અપૂર્વ આપના કરી
મુકામે આ કાની દુનિવાનો ત્યાગ કરી મયા દત્ત.

પાક્ષીતાળા પ્રતિપ્રયાણ—

અગ્રેથી વિદાર કરી ભોવળીજી તીર્થની યાત્રા કરી વીર
મંધના આમદથી ત્યાં સસતકાર પધાર્યા. ત્યાંની જલનાના
એ ત્રણ જાહેર માવજો યથા જેથી જૈન જૈનેતર પ્રજા ખૂબ
હતી. અગ્રેથી વડવાળ, મુગા, ગખપુર, બોટાદ, વિગેરે ક્ષેત્રો
પરેશથી અનેક ભવ્ય છવેને પ્રતિભોધના દરેક સ્થળે સત્કાર
સિદ્ધાચક્રજી તીર્થયાત્રા મારે પાક્ષીતાળા નજીક આવી
પાક્ષીતાળાની ભક્તિભીની જૈનજનતાએ ચરિત્રનેવાનું ઠાસન
વધારણું અજગ અને ભવ્ય સ્વાગત કર્યું. તીર્થગમ્મતી
યાત્રાઓ કરી. ત્યાંથી વિદાર કર્યો.

સીહોર પધાર્યા—

સીહોર નિવાસી શા. શુભાનચંદ હનિચંદના ધર્મપત્ની
શુભાવિકા નેમકોરબેન તથા તેઓની પુત્રી બાલકુમારી શ્રી હંસાબે
હોડવાની દદ ભાવનાવાળા બન્યા હતા. તેઓ પોતે સુખી
હોધ ગીરનારજીનો મંથ કાઢી લગભગ સાત આઠ હજાર રૂ
સદ્વ્યય કર્યો હતો. પૂર્વના મહાન પુણ્યોદયથી છતાં વૈભવોને
મારી સંસાર ત્યાગવાની અપૂર્વ ભાવના કોઈક નીકટ ભળીને
હ. તે ને પોતાને આંગણેજ ધામધૂમથી દીક્ષા
ભા ૧૫૬૧ આદિ દાખા મારવાડથી ઉત્રવિકા
પા ૧૫૬૨ આગલ વિનતિથી સીહોર પધાર્યા
સી ૧૫૬૩ સત્કાર કર્યો હતો.
નેમ ૧૫૬૪ રૂપીઆની સાગતે

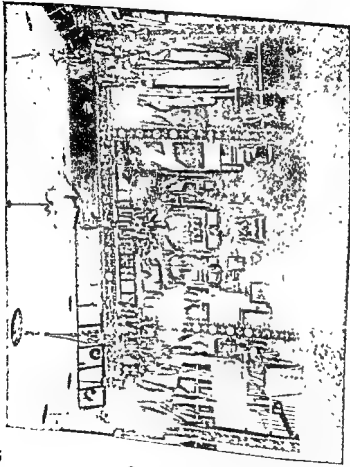
પ્રેમ આચાર્યદેવ શ્રી લલિતમૂર્તીચરણ મહારાજ

બી. પી. પ્રેસ-પાટીતાણા

ગંભીરવિનયક્રમે તથા ઉપાધ્યાયશ્રીશ્રીમદ્દેવવિનયક્રમે કૃત્ત
પાંગમના આચાર્ય પદપાંજી કરી અનુક્રમે તેમના નામ આરો
વિનયગંભીરમુદ્રિત તથા આચાર્યશ્રી હિન્દુસ્થાનમુદ્રિત રી
ત્તરેર કથા દત્તા, તથા તેજ દિવસે બેન દંડાકુમારીને તરફ
વડ આમના દિને નેમીરનેનને પ્રવચ્ચપ્રદાન કરવામાં આવું હતું
તેમનું નામ દંડાશ્રી તથા નંદનશ્રી ગુપ્તી હયાતાશ્રીના મુદ્રાની
તરેર કથા. તે પછી બન્ને આચાર્યવર્યોએ પોતાની હાથમાં
કરી મુંદર પ્રવચન આપું હતું. અને શ્રીકૃષ્ણની પ્રભાવના કરદરજ
દત્તી. આ પ્રસંગે મુંબઈ, મુરત, અમદાવાદ, મહેસાણા, હાલ,
પાલીતાણા, મારવાડ, પંજાબ આદિ અનેક રથોથી પ્રતિનિધિ
ગૃહસ્થોએ આવી ભાગ લીધો હતો. ઉચ્ચ દિવસે રાત્રિભાગે
વવામાં આવું હતું.

ખંભાતમાં ભવ્ય પ્રવેશ—

સીદાર ગામમાં દરેક ધર્મ પ્રસંગે બહુજા ધામધૂમ પૂર્વે
વિંધે પમાર થયા પછી ખંભાત તથા વીરમગામના સર્વ
ચાતુર્માસ માટે વિનતિ કરવા આવ્યા હતા. તેમાં ખંભાતથી
અનેક પ્રસંગોમાં જોએની અડમ શ્રદ્ધા ઝળકી ઉઠી ભલે
આડંબરી ધર્મ પુરુષેર કહેવાતા હોય છતાંય પ્રભુ આરા વિરક્ત
કરતા તેઓના સંબંધને પણ તિલાંજલી આપનાર વયોવૃદ્ધ શેઠ
ભાઈ અમરચંદની આગ્રહ ભરી વિનતિ જોષ અને ત્યાં જવાની આત્મ
જાણવાથી મહારાજશ્રીએ ખંભાતની વિનતિ સ્વીકારી. વળા ધર્મ
પ્રદેશને ઉચ્ચ વિદ્યાર કરી ખંભાત નજીક આવી પહોંચ્યા, આમ
જે મુકામ શેઠ રમણલાલ આદિ ધણા સદ્ગૃહસ્થો દરજામાં
પહોંચ્યા હતા, નિર્જીવ કહેવા દિવસે ગવારાના દરવાજાથી એક
અને ભવ્ય સામયુ કાઢી પૂ. આચાર્યશ્રીના ભવ્ય પ્રવેશ મેલત્યવ
આવ્યો. આવું ભવ્ય સામયુ વળા વર્ષો પછી નીકળ્યું હતું એમ

મંડપનું અવ્ય દૃશ્ય.

બી પી. ગ્રેસ-પાલીતાણા

ધણા લોકોનું કહેવું હતું. આ સામ્રાજ્યને અટકાવવા તથા અંદર ભંગાળ પાડવા અનેક ધર્મ દેવીઓએ તનતોડ પ્રયત્ન કર્યો હતો પણ વાંઝાળીના પુત્ર જન્મ થવાના દોહાની માફક તે સર્વ પ્રયત્નો ધર્મપ્રજાએ નિષેધ ગયા હતા. આ સમયે શેઠ કરતુરભાઈને ત્યાં ચંપકલાલ તથા મૃગચંદના લગ્ન પ્રસંગે અર્ધાઈ મહોત્સવ કરે થયો હતો. તથા જૈનશાળામાં યતુંજય, પાવાપુરી, ઇડરમદ વિગેરેની મુંદર રચના કરી હતી. ધર્મી દ્રુતુઓ લગ્ન આદિ દુન્યવી પ્રસંગોમાં પણ ધર્મને જૂલતા નથી. દારબુકે તેઓ સમજે છે કે ધર્મના કાર્યોમાં જેટલી લક્ષ્મી ખરચાય તેટલીજ લક્ષ્મીની સદગતા ગણાય છે બાકી નોકના મોટે વ્યયદારમાં હજારો રૂપીઆ ખર્ચનારની કુટી ઠોડીની કીમત નથી.

જૈનશાળાના સંઘમાં ગયા વર્ષથીજ સંવચ્છરીના બે તરફ પરી યુક્ત્યા હતા. સામા પક્ષવાદા પણ પોતે પોતાની સંવચ્છરી ઉજવવા મહારાજને લાખ્યા હતા. જૈનશાળામાં અપનાર પક્ષ સૌથી મહોટો હતો. પદ્મપુષ્પવર્ જીવિંને પસાર થયા હતા. આ ચાતુર્માસમાં લગ્ન-વનીમુત્ર બ્રાહ્મણમાં પ્રથમ ચોમાસાથી બાકી રહું હતું ત્યાંથી વાચવાનું કરે કરવામાં આન્યું, જેનો શ્રોતાજનો કીક લાલ ઉઠાવતા હતા.

સંવચ્છરી પ્રકરણ ઉપર પણ પ્રસંગોપાત આચાર્યશ્રી શાસ્ત્રના પાઠો આપી સુંદર પ્રકાર પાડવા હતા; જેથી લોકોની શ્રદ્ધ મજબુત થઈ હતી. વિવિધ તપશ્ચર્યો સ્વામિવાત્સલ્ય રચનાના વરધોડા આદિ અનેક ધર્મકાર્યો થયા. ચતુર્માસગ્રાહ અગ્રેથી સત્સંઘ મલજ તીર્થની યાત્રાએ અગ્રિ નાયક પધાર્યો હતા. ન્યા ખંભાતના સંઘ તરફથી પૂજન નવકારથી વિગેરે રત્ન કર્યો થયા. અત્રે પણ કેટલાક વિદ્વ સતોળી નરકથી વિખાદ્યોઓ છવાઈ હતી. પરન્તુ અગ્રિનેતાના પ્રભાવરૂપ પવનથી તથા અસનગ્રેમીઓના પ્રયત્નથી તે વાદળોઓ ઠીએઠાઈ ગઈ હતી.

અંગેની પૂજા આમ, જ' મહારાજશ્રીએ આમ, જ' મહારાજશ્રીએ તથા અમરેન્દ્રવિજયજી આદિ જાણ : આમ, જ' મહારાજ શ્રીમદ્ વિજયજીમુનિજી તથા મુનિ વિજયજી આદિ જાણ મારે ને જીમમામમાં, મુનિશ્રી નદી સુરેન્દ્રવિજયજી તથા મત્તવિજયજી જાણ તપને ઉમેદમાં પ્રાણવિજયજી, પદ્મવિજયજી તથા મદિઆવિજયજી ઈ જાણીમાં તથા મુનિશ્રી મોતીન્દ્રવિજયજી તથા મુનિશ્રી દેવદાસીનોરમાં તે તે માંગના મંથના અનંત આમદારી આદ આમા આપી હતી. વીરમગામ મુકામે આચાર્ય શ્રીમદ્ લક્ષ્મીદરેતે ગમલમાદને દીક્ષા આપી તેમનું નામ મુનિ મુનિ રાખી પૂં ગરિતવિજયના શિષ્ય ક્યાં હતા.

જંભુસર પધાર્યા—

જંભુસરથી શા. તાટીલાલ તથા નમીનદાસ વિગેરે ભર્યનિવાસી શા. શાંતિલાલ મગનલાલને જંભુસરમાં દીક્ષા આભવનાથી ત્યાં પધારવા માટે પૂં આચાર્યશ્રીને ખંભાત મુકામે કરવા આવ્યા હતા. મહારાજશ્રીએ લાલાલાલ જાણી તેમની સ્વીકારી સમતદાર ત્યાં પધાર્યા કાવી મુકામે પધારના જંભુસરથી મુદરથો સામે આવ્યા હતા.

જંભુસર જતાં પહેલાં ખંભાતની જનતાએ પ્રવં જીવનવિજયજીને અત્રે ગણીપદ અર્પણ કરવા માટે પાછા પદ નિર્જય કરી લીધો હતો.

શાંતિલાલ મગનલાલને એ તબ્બ વર્ષો થયા દીક્ષા લેવાની હતી. પણ તળીયનના કારણે તે હાઈ સક્યા ન હતા. તેમણે જ તપની આરાધના વર્ધમાન તપની જોણી, શાનપંચમની આ પૌવધ, પ્રતિક્રમણ વિગેરે ધર્મ અનુદાનોથી પોતાના આત્માને રેડે કેળવ્યો હતો. તદુપરાંત આખું ચોમાસુ જાણી મુકામે રે

પાસે રહી અભ્યાસ કરી પોતાના આત્માને વિગેરે
જો હતો. તેઓ પણ પોતાની દીક્ષા માટે મહારાજશ્રીને
મંભાત ગયા હતા.

—
દીક્ષા નિમિત્તે લાંબા દહેરાસરમાં અદ્યષ્ટ મહોત્સવ તેમના
માં આવ્યો હતો. તથા દંકોતરી પણ કાદવામાં આવી
, આગલે દિવસે એક બંધ વરદોડો ચડાવવામાં આવ્યો.
લામિ બાઈ શાંતિલાલ ઘોડાગાડીમાં બેસી છૂટે હાથે દાન
ની ચંચળતા મુચવી રહ્યા હતા. પ્રભુની પાલખી વર-
દોડી પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી આદિ મુનિવરો પણ
પધાર્યા હતા. બહારગામથી તેમના શેઠ ચુનીલાલ તલકચંદ
માવી આ પ્રસંગે ભાગ લીધો હતો. દીક્ષાના આગલે દિવસે
જુસરના સંધ તરફથી માનપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું. આ
જૈનેતરોને ધણીજ અનુમોદના થઈ હતી. પારસીના જનમાં
વેશાળ મંડપમાં સંવત ૧૯૯૪ ના માગસર સુદ ૧૦ ના
પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના વરદહરતે દીક્ષાપ્રદાન કરી
ભ મુનિશ્રી સુશીલવિજયજી રાખી મુનિશ્રી પ્રવીણવિજયજીના
રીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા. દીક્ષાનો ખર્ચ તથા
જી વિગેરે શાંતિલાલ મનલાલ તરફથીજ કરવામાં આવ્યો.
એક દિવસ જુસરના સંધ તરફથી પણ સંધજમણ કરવામાં
હતું. જુસરના સંધે આવેલ મુનિવરોની તથા સાધર્મિક
ની ઉલ્લાસપૂર્વક ભક્તિ બગવતી હતી. આવી દીક્ષા જુસરના
લગભગ સો વર્ષો પછી થઈ હશે એમ કેટલાક જુદોતું કહેતું
દીક્ષાદિને શ્રીદગની પ્રભાવના કરવામાં આવી હતી. અત્રે
જશ્રીની રિષ્ટતા દરમ્યાન હમેશ પ્રવચનો આવતા હતા તથા એ
આગળે પણ થયા હતા. તે દિવસે મુનિશ્રી મુમિતવિજયજીને
દીક્ષા આપી. પૂ. આચાર્યશ્રીના શિષ્ય તરીકે જાહેર કર્યા હતા.

પ્રકરણ ૩૧ મું.

સાતથી છાણી—

જાતથી પૂજ્ય ચરિત્રનેતાએ છાણી તરફ વિહાર લાંબાઓ.
 વચમાં આવતા અનેક ગામોમાં જનહેર ભાપણુ થતા હતા.
 તેમાં ખાસ કરી પેટલાદનો પ્રસંગ ચીરસ્મરણીય રહે એવો
 છે. અત્રે ચરિત્રનેતાને જે દિવસ રિયરતા કરવી હતી.
 જનહેરભાપણે થતાં જૈનજૈનેતર પ્રગ્ન એકદમ આકર્ષીત જૈન
 ની મહત્તા સમજવામાં આવી. આવા અપૂર્વ વિદ્વાન મહાત્માઓનો
 જન દુર્હલ દોષ છે. એમ માની તેઓના આગ્રહથી સાત-આઠ
 સ રોજાતું પડ્યું હતું. અને રોજ જનહેર વ્યાખ્યાનો જનરી રાખ્યા
 , ત્યાંથી વિહાર કરતા છાણી ગામનજીક ઉમેટા ગામમાં આવી પહોંચ્યા.

બાળ પ્રવેશ—

કિમેટામાં મગિતનેના જોડાના કિંચ પદિતરુદ પદ
માર મગનાં જાણિયા મંપ મદાં મોટી સંખ્યામાં રુદ
દનેડાંનાં પ્રવેશ મુદાં નક્કી થયું. જાણની જોડાના પ્રવે
જોડાના તૈયારીમાં ગોઠાઈ ગામના દરવાજાથી જોડે છે
મુઠી અનેક જાણિયા-તોડાંના ગોઠાના વાસણોના,
આખાજોના રેશમીસુનાડે કાપડના લગભગ પંચાવન મંડે
આખા દના. ગુરનામાલકું તથા દિન શિશુના બોર્ડે
દાંતવામાં આખા દના. ગામની અખિલ જનના ચરિત્રના
ધણે ફરસમી મઈ. મુંદર બેડથી ગોઠવું સામૈયુ ગામના
શર થયું. રથજે રથજે બાલિકા અનેક મુંદલીકારા મુરુ
પુષ્પોથી અને અશ્વનોથી વધાવી મુમંગલોને વિસ્તારી ર
ગામનો રસ્તો એટલો બધો લાંબો નહોતો છતાં સામૈયુ
લગભગ ત્રણ કલાક થયા હતા. આ અવસરે મહતા જે
લગભગ ૮૮ રથજોએ મુંદલીઓ કાઢવામાં આવી હતી
કેટલાક જોનેતરોએ પણ લાગ લીધો હતો.

ચરિત્રનાથકું આગમન તેમજ સંસારીપણામાં અત્રેના
તેઓથીના ગણિવરથી ભુવનવિજયજ આદિ પાંચ શિષ્યોનું આવ
વખતે થવાથી સૌ કોઈના મન ઉર્મીઓ ઉછળી રહ
સામૈયુ ઉપાશ્રયે આખાઆ સાયંથીએ મુંદર
આપ્યો હતો.

પદાર્પણ તથા તૈયારીઓ—

પ્રૌઢપ્રભાવક ચરિત્રનેનાના વિવિધ તત્ત્વમય પ્રવચનો આપના
જનનાને અસાધારણ આનંદ થયો. તેમજ પંચાસપદ પ્રદાન નિમિત્તે
મહોત્સવની તૈયારીઓ ચાલી. ગામના અખિલ યુવકોએ અને

હોત્સવને દીપાવવા તનતોડ મહેનત હોયી. ચાનમંદિર
 યના મધ્ય ભાગના વિશાલ મેદાનમાં ભવ્ય મંડપ તૈયાર
 ૥બો, જેમાં અનેક જનતનું ફરનીયર ગોઠવવામાં આવ્યું
 ખુલ્લચંદ ગરબાડાસ તરફથી પરમ પવિત્રથી ચતુર્જય મંદની
 યના કરવામાં આવી હતી. તેમજ ખંભાત નિવાસી શેઠ
 ઝિ શાસન શૈલા માટે મદ ઉપર ગોઠવવા કુંદર દહેરીઓ
 તથા સામગ્રીઓ મોકલાવી હતી. ધમેકટ્ટીક લાઇટનો ભભકો
 મંડપમાં અનેરો પ્રકાસ પાડી રહ્યો હતો જેથી મંડપની
 વિશેષ શ્રદ્ધ ધવા પામી હતી. આ મહોત્સવનો મોટો ખર્ચ
 શ્રાવ દીરાચંદ તથા ઇગનલાલ દીરાચંદ તરફથી હોઈ આમંત્રણ
 મે તેમના નામથી કાઢવામાં આવી હતી. અનેક ગામના અને
 ૧ સેંકડો માણસો આ મહોત્સવમાં આવી પહોંચ્યા. વિશાલ
 ૨ અંદાઈ મહોત્સવનો પ્રારંભ થયો, પૂજા તથા ભાવનામાં અપૂર્વ
 ૩ તમતો હતો. પંચાસપદ પ્રદાનના આગલા દિવસે એક ભવ્ય
 ૪ ચઢાવવામાં આવ્યો હતો, જેમાં વિમાન સમી ભવ્ય અંબાડીધી
 ૫ નો હાથી, સુમધુર સ્વરમાં જનતાને એકતાન કરતાં અનેક ખેન્ડો,
 ૬ રસાનો, મોટરોમાં અને ગાડી ઘોડામાં ખેરેલા લક્ષ્મીનંદનો તેમજ
 ૭ રથમાં ખીરાજમાન જિન પડિમા વિગેરે સામગ્રીઓ પ્રેક્ષકોના દીક્ષને
 ૮ પંતી હતી. ખીજે દિવસે હજારો માનવોની વિશાળ મેદની વચ્ચે
 ૯ મંડપમાં પૂ. ચરિત્રનેતાના વરદ હસ્તે પ્ર. શ્રીમદ્ ભુવનવિજયકથ
 ૧૦ કવરને પંચાસપદ અર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું. આ સમયે દશ
 ૧૧ કોએ સંગેડે ચતુર્થ મત તથા કેટલાકે બાર મત આદિ વતો
 ૧૨ ચર્ચા હતા. મહારાજશ્રીએ નૂતન પંચાસકથને પદની જોખમદારી તથા
 ૧૩ શિક્ષાઓ સમજાવી હતી. તે પછી પંચાસકથ પોતાની લઘુતા
 ૧૪ તાવતાં યોગ્ય સંબોમાં ઉત્તર વાળ્યો હતો. આ દીપચંદ દલસુખલાઈ
 ૧૫ તરફથી શ્રીકૃત્તી પ્રભાવના ચર્ચ હતી. શીવલાલ દીરાચંદ, ધુગાલાઈ
 ૧૬ શીવલાલ, શીવલાલ ભગવાન, તથા ચીમનલાલ પ્રેમચંદ તરફથી

નવકારગીઓ કદવામાં આવી હતી. છેલ્લે દિવસે શાન્તિ રનાય ૧૫-૧૬ વચમાં આપ્યું હતું. આ મદરાસમાં છાયાપુરીની જન જનતાએ સાપમાં ભાઈઓની અગ્નેષ મેંવા બળતરી છે જે ચીર રમદાસીય રહેશે. આરો દિવસે બેરાએને ગદ્યા ગવડાવી વાસખ વિગેરેની દહાણીઓ શીવલાલ દીરાચંદ તરફથી થઈ હતી.

ભાદરવાનો સંધ—

શા. સુનીલાલ માણેકચંદને ભાદરવાનો સંધ કાઢી પોતાની લક્ષ્મીને સદ્વ્યય કરવા ભાવના થવાથી પૂ. અચાર્ય મહારાજશ્રી આદિ દાણાને પધારવા વિનંતિ કરી હતી શાસનની ઉન્નતિ ધારી મહારાજશ્રીએ તેમની વિનંતિ સ્વીકારી સારા મુદતે સુનીલાલ તરફથી સંધ પ્રવાણ થયું જેમાં લગભગ ત્રણસો આવક આવિકાઓએ ભાગ લીધો હતો. સાકળતા પદમલા ડોડકા વિગેરે ગામોમાં સ્થિરતા કરતા યોગ્ય સત્કારથી સત્કારતા, સાંની અસાન જનતાને ધર્મોપદેશ આપતા સત્કાર સંધ પૂ. અરિજનેતા ભાદરવા પધાર્યા. સાકળતામાં શકરાભાઈ ચીમનલાલ, તરફથી પદમલામાં, જમનાદાસ દીરાચંદના સુપુત્રે તરફથી અને ડોડકામાં નગીનદાસ છોટાલાલ તથા મોતીલાલ તરફથી સંધ જમણ તથા પૂર્ણ પ્રભાવના આદિ થયા હતા, ભાદરવામાં કાછીયા ત્રીભોવનદાસ ખુરાલદાસ જેઓ ધણો વખત થયા જૈનધર્મના ચુસ્તરાગી છે તેઓના તરફથી સંધજમણ તથા પૂર્ણ, પ્રભાવના થઈ હતી. છેલ્લે દિવસે સુનીલાલ માણેકલાલ સંધવી તરફથી સંધજમણ થયું હતું. અત્રે સાગ પ્રમાણમાં ઉદાર ગૃહસ્થો તરફથી દીપ કરવામાં આવી હતી.

આગળ વિહાર—

અત્રેથી મહારાજશ્રી વિહાર કરી બેઠવા થઈ મોગર સસતાર પધાર્યા. અત્રેના દોકાર પૂ. મહારાજશ્રીના પહેલાથીજ પગિચા હતા. તેમના ઉપદેશથી માંસ નહિ ખાવાની પ્રતિજ્ઞા પણ લીધી હતી ૫૦૭

એ વાતને ધણે સમય થવાથી કાંઈક શિથિલતા આવી છે એમ ત્યાંના જૈનવર્ગ પાસે સાંભળ્યું. મહારાજશ્રી પધાર્યાના સમાચાર ઠાકોરસાહેબને મળતાં દર્શન માટે આવ્યા હતા. ચરિત્રવિભુએ એમને મનુષ્યજન્મની દુર્લભતા તથા સાત વ્યસનો, સાચા સુખની પ્રાપ્તિના ઉપાયો નરક આદિની મહાન વ્યથાઓ આદિ અનેક વિષયો ઉપર ટુંકમાં સચોટ ઉપદેશ આપ્યો હતો જેની અસર ઠાકોરશ્રી ઉપર સારી થવા પામી હતી.

અત્રેથી વિહાર આણુંદ, વડતાલ, કરેલી, રામેશ્વ, માતર, ખેડા, બારેજન આદિ રથે પધારતા ચરિત્રવિભુને અપૂર્વ સત્કાર કરવામાં આવતો હતો. ધણે ઠેકાણે નવકારશી તથા પૂજન, પ્રભાવનાઓ પણ થઈ હતી. તથા દરેક ઠેકાણે જાહેર પ્રવચનો પણ થતા હતા. જેથી ગામડાની આસાનીપ્રજા મોટા પાપોમાંથી બચી જવા ભાગ્યશાલી થતી હતી.

બારેજનથી અમદાવાદના સદૃગ્દશ્યોની વિનિતિથી તથા વયોવૃદ્ધ આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયસિદ્ધિસરીશ્વરજી મહારાજના પુનઃદર્શનની ઉત્કંઠાથી સસત્કારે લાં પધાર્યા. જ્યાં એ ગણુ દિવસ જન્મતાએ દેશનાનો લાભ લીધો હતો.

શંખેશ્વરજી—

રાધનપુરના હરગોવિંદાસ મણીઆર ખંભાત મુકામે મહારાજશ્રી પાસે તેમના તરફથી થતા ઉદ્ઘાપન તથા નવપદ્ધતી ઓળી નિમિત્તે લાં પધારવાની વિનિતિ કરવા આવ્યા હતા. મહારાજશ્રીએ નવ્વાણું ટકા આવવા રવીકાકું હતું. પાછા તેઓ અમદાવાદ મુકામે વિનિતિ કરવા આવ્યા હતા. કારણ કે, મહારાજશ્રી પધારી સહે એમ નથી એવો સમાચાર તેમને પહોંચી ગયા હતા. મહારાજશ્રીને ખેડામાં તાવની બીમારીને લીધે લગભગ આઠેક દિવસ રોકાઈ જવું પડ્યું હતું. જેથી શંખેશ્વર જવાની ભાવના મંદ થઈ હતી. પરંતુ અમદાવાદ

મુકામે તેઓના અત્યંત આમદથી શ્રીમદ્ધર્મ જગત્માં માનવું પડ્યું હતું. અત્રેથી તરતજ વિદાર કરી બોમ્બેની ત્રીયમાં પધાર્યા. અત્રે અમદાવાદથી શેઠ મયાબાઈ બહુબાઈશેઠ, ગીમનલાલ કટ્ટીયા, જાપાલાલ અને વિગેરે ધનુઃ સદ્ગૃહસ્થો આપ્યા હતા. ત્યાંથી ઉપવિદાર કરી શ્રીમદ્ધર્મ રેલ મુદ્દ ૧૩ ના બધ્મ સામેપાથી પ્રવેશ કર્યો હતો. આચાર્યશ્રી વિજયભક્તિપ્રદિત આદિ અનેક મુનિવરો, સાખીઓ તથા શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ સામે આપ્યા હતા. મહારાજશ્રીએ નવપદ્મનું મહાત્મ્ય-તપથી યતી કર્મનિર્જરા વિગેરે વિષયો ઉપર મુંદર શૈલીથી પ્રવચન આપ્યું હતું. સધળા ખર્ચ મણીઆર હરગોવિન્દદાસ શ્રવરાજ તરફથી કરવામાં આવ્યો હતો. આ પ્રસંગે હરેરાસરના આગલા ભાગમાં સમ્યક્ દર્શન યાન ચારિત્રના સાધન બૃત્ત ધણા મુંદર અને કીમતી ઉપકરણો ગોઠવી તેમના તરફથી અદ્ભુત ઉપધાન મહોત્સવ કરવામાં આવ્યો હતો. આદરભર્યો મોહનલાલ તથા જૈન ધર્માનુરાગી વડનગરના બોજક મહત્તલાલ વિગેરે આવેલ હોવાથી પૂજનમાં અપૂર્વ દાઠ જામતો હતો. હેતુ દિવસે અષોતરી રનાત્ર બહુવવામાં આવ્યું હતું. આ પ્રસંગે અનેક ગામોના શ્રેષ્ઠોદ્ધાર ઉપાશ્રય પાંજરાપોળ વિગેરે ખાતા માટે સારી દીપ ચર્ચ હતી. અખિલ પ્રસંગમાં હજારો રૂપીઆનો દ્રવ્ય વ્યય કરી ઉદારતા વાપરનાર, આચાર્યવર્યો અને મુનિ મંડળોની અખંડ ઉત્સાહથી સેવા બજાવનાર, તેમજ હજારો ભાઈઓની ઉત્સાહપૂર્વક ભક્તિ બજાવનાર રાધનપુર નિવાસી શા. હરગોવિન્દદાસ શ્રવરાજનો આ મહોત્સવ દરેકના હૃદયમાં ચિર રથાયો રહેશે.

પાટડીમાં પ્રતિષ્ઠા—

ત્રિલોક ચૂડામણિ શ્રી શ્રીમદ્ધર્મ પાશ્વનાથ ભગવાનની અપૂર્વ યાત્રાઓ કરી પોતાના બહોળા શિષ્ય પરિવાર સાથે સરવાગત પાટડી મુકામે પધાર્યા. પાટડી ગામમાં પ્રાતઃસ્મરણીય સંકલ્પાગમરહસ્યવેદી પૂજ્ય આચાર્યદેવ વિજયદાનસૂરીશ્વરજી મહારાજનો સમાધિપૂર્વક મંવત

૧૯૯૧ ના મહા સુદ બીજના દિને સ્વર્ગવાસ થયો હતો. શાસનના પ્રાણ કહો કે શાસનના તાજ કહો એવા અનુપમ જ્યોતિર્ધર મહા-પુરુષની પ્રાણ દરણી આ પાટડી બની. જે કે અત્રેની જૈનોની વસ્તી અદ્ય પ્રમાણમાં છે. તેમ ગર્ભ શ્રીમંત પણ નથી છતાં પણ આ મહાપુરુષની પુણ્ય પ્રભા પડતા અત્રેની જનતામાં તેમની યાદગિરિ રહે તે માટે યોગ્ય કરવા ઉત્સાહી થયા હતા. જે ભૂમિમાં શાસન મણિ આગમ રહસ્યવેદી આચાર્ય દેવનો સ્વર્ગવાસ થયો તે ભૂમિ પુનિત ધામ તરીકે માનીએ તો કશીએ અતિશયોક્તિ નથી. તીર્થ ભૂમિ કહો કે પૂજ્ય ભૂમિ કહો એ તારક આચાર્ય દેવના દેહ પીંજરે બનાવી છે.

નિર્ણય કર્યો—

સ્વર્ગસ્થના બહોળા ભક્તગણે તેઓના સુગુણોથી આકૃષ્ટ થઈ તેઓના અગ્નિ મંદિરના સ્થાનમાં દર્શન-વંદન અને પૂજનથી પાપ પુન્યે દરનાર ભવ્ય દહેરીમાં પાકુકા પધરાવવાનો તેમજ મંદિરના યોગાનમાં અદ્ભુત આરસની દહેરી બનાવી પ્રેક્ષકને ક્ષણભર સાક્ષાત્કારનો અનુભવ કરાવતી સ્વર્ગસ્થની અદ્ભુત પ્રતિભૂતિ પધારાવવાનો નિર્ણય કર્યો. ઉભય દહેરીઓ તૈયાર થઈ સુકી હતી. સંખેશ્વરજીમાં ચરિત્રનેતાની રૂબરૂમાં પ્રતિજ્ઞાનું મુહૂર્ત નિર્ણીત થયું. આ પ્રસંગે અમદાવાદના ફોક બકુભાઈ ચીમનભાઈ કડીયા, બાપાલાલ વિગેરે સદગૃહસ્થોએ પાટડી પધારવા વિનંતિ કરી હતી. આ વિનંતિને સ્વીકારવામાં આના-કાની નજ દોષ કારણે સ્વર્ગસ્થ પુણ્યાત્મા પ્રતિ ચરિત્રવિભુનો અગ્નેક સદ્ભાવ અને અપ્પૂટ પ્રીતિ હતી. સ્વં ના ઉચિતપ, ત્યાગ અને જ્ઞાન પ્રત્યે બહોળું બદ્ધમાન હતું.

પ્રતિષ્ઠા પ્રારંભ—

ચરિત્રનેતાની પ્રભાવક હાયામાં પાટડી ગામમાં પ્રતિષ્ઠા નિમિત્તે

મનોત્સવ પ્રારંભાયો, આખા જગતને સજ્જાનવામાં આનું હતું. આમંત્રણ પત્રિકાઓ ફાટવામાં આવી હતી. જેથી અદારનામથી ધન લેણાંએ ભાગ લીધો હતો.

આ પ્રસંગે અમદાવાદથી શાન્તમુર્તિ ઉપાધ્યાયજી મદારાજ શ્રીમદ્ મનોહરવિજયજી મદારાજ આદિ ઠાણા તથા આચાર્ય મદારાજ શ્રીમદ્ રામચંદ્રમુર્તિજી મદારાજના શિષ્યગણ મુનિશ્રી મનકવિજયજી તથા મુનિશ્રી કાન્તિવિજયજી આદિ ઠાણા પધ્ધતી હતા, મુરતથી પ્રખ્યાત ગરૈયા મારટર દીનાનાથ આવેલ દેઈ પૂજન-ભાવનામાં શ્રોતાની દૃઢ જામતી હતી. આગસ્ટે દિવસે જગજગતે ભવ્ય વરધોડો નીકળ્યો હતો. જેમાં મુસ્તકા બેન્ડ, નિશાન ડાંકો, ચાંદીનો રથ હાથી વિગેરે અપૂર્વ શોભા આપી રહ્યા હતા. આ પ્રસંગે પાટડી દરબારના કુંવરે તથા અન્ય અમલદાર વર્ગે હાજરી આપી હતી.

સંવત ૧૯૬૩ ના વૈશાખ સુદ ત્રીજના શુભ દિવસે પૂ. આચાર્ય દેવના વરદ હસ્તે સેંકડો માનવોના જળ જળારવ વચ્ચે સ્વર્ગસ્થની પાદુકાની તથા મૂર્તિની પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી હતી. છેલ્લે દિવસે અષ્ટોત્તરી સ્નાત્ર ભણાવવામાં આનું હતું. પ્રતિષ્ઠાની ખુશાલીમાં અમદાવાદના મગોડીવાળા શેઠ માણેકલાલ ચુનીલાલ તરફથી જૈન જૈનેશ્વર તમામને ધરદીઠ શેર શેર સાકરના પડીકા વહેંચવામાં આવ્યા હતા. આઠે દિવસ સાજ સવાર લુદા લુદા ગૃહસ્થો તરફથી નવકાગથી જમણ કરવામાં આવ્યા હતા.

બીલકુલ ઠીક છે—

પાટડીમાં થયેલ અખિલ ધર્મોત્સવના મુખ્ય ગ્રંથ ઉદ્દભાવત નિર્ણયકાર સ્વ. પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયદાનમુરીશ્વરજી મદારાજના વિશુદ્ધ શિષ્ય રત્ન મુનિશ્રી મગજવિજયજી મદારાજ હતા. ખરેખર તેઓએ સ્વનારદ ગુરુદેવની સૌન્દર્ય ભરી મૂર્તિદાગ રમ્પન

હમી કરી જનતાને જાણી બનાવી છે. એટલુંજ નહિ પણ પોતે તારક ગુરુદેવના પ્રતિ તેઓશ્રીના ઉપકારનો બદલો આપી કાંઈક અંશે જાણ મુક્ત પણ થયા છે એમ માનવું બીલકુલ ઠીક છે.

ચિર રમરણીય બન્યા—

ધંટે વાગ્યા પછી તેના સુમધુર અને જીલ્દ નાદનો ટણકાર અને રણકાર અવશ્ય રહે છે. તેમ આ મહાપુરુષનો જીવત અવરથામાં પુણ્ય ડાંકો એમને દિશિવિદિશિમાં નિતાન્ત વાગ્યો. પરંતુ દેહાન્ત બાદ પણ તે પ્રખર પુણ્ય પ્રભાવનો રણકાર કહો કે ટણકાર કહો એ આ પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે ગાજી રહ્યો હતો. સાચેજ પાટડી ગામમાં રવર્ગગામી પ્રાતઃરમરણીય તે મહાત્માના અવશેષો ચીર રમરણીય બન્યા.

એમ માનવું શું ખોટું છે—

પુણ્ય પ્રકૃતિકે મહાત્માઓના દેહાન્ત થયા બાદ તેઓની નિર્મલ કીર્તિ, અનેક મંથોમાં પ્રતિબિંબિત દેવેલો જ્ઞાનનો વારસો જનતાને તેમની ચીર અમરતાનો અવભાસ દેશવે છે. ભલે બોલવું મમતાગમન કરવું એ પુણ્ય પ્રતીકનું દેહ અટકવું. પરંતુ તેઓનું યશોવયુઃ અને જ્ઞાન વયુઃ શેષાલીન મુંઝું પણ જનોપકાર વિસ્તારી રહ્યું છે એમ માનવું શું ખોટું જ ?

તારંગાજી પધાર્યા—

પાટડીની પ્રતિષ્ઠા નિર્વિઘ્ને સંપૂર્ણ થયાબાદ વિદ્યાર કરી બો-યધીજી પધાર્યા. લાંબી યાત્રા કરી બાલશાસન સુરજ વિગેરે ગામોમાં વિચરી અજન્મ ધર્મ પ્રભાવના દેલાવી. હીંચ, વીસનગર, વડનગર, મપિર આદિ યેત્રોમાં અદ્ભુત સ્વાગતથી સતકારીત થતાં, ભવ્ય જીવોને પ્રતિબોધના ચરિત્રનાયક તારંગા તીર્થ પર સ્વર્ણ યાત્રાર્થે પધાર્યા.

નિર્જીત ધર્મ સુક્યું હતું—

મૈવન ૧૯૬૪ ની સાલનું આગ્રમાંસ દંડર શહેરની જનતાના

આત્મંત આમદથી નિર્જોત થઇ ગુપ્તું હતું. આ શહેરની જનતા ઉપર ચરિત્રનામકના તારક ગુરૂદેવનો અસાધારણ ઉપકાર થયેલો હતો. માનો કે મમંનું બીજનધાન આ શેરની જનતાની હૃદયરહલીમાં તેઓએ કમું હતું. સ્વગુરૂદેવનું કાલ્યુ કુલ્યુ શેર નિરીક્ષણ કરવા અથવા જળસિંચન કરવાં જવાની જરૂર તો હતીજ, ત્યાંની જનતા પણ વર્ગોંથી ચરિત્રનામકના ચતુર્માસની ચાહ માળી રહી હતી. છડ શહેરની જનતાને ચરિત્રનામક તારંગાજી તીર્થમાં પ્રધાર્યા છે એ સમાચાર મહત્તાં ભક્તમણ સન્મુખ આવી પહોંચ્યો હતો. સંજેયર જતા પહેલાં ભોપણી તીર્થમાં મંગુભાઇ નેમચંદ તથા અમૃતલાલ રિંચે છડરના આગેવાનો વિનંતિ કરવા આવ્યા હતા. તે વખતે ઓમાશાની જે બોલાઇ હતી.

ઇતિહાસ કથે છે કે—

પૂર્વ કાલીન ઇતિહાસ કથે છે કે છડરગદની સ્થલી દર્શનીય અને અદ્ભુત છે. જ્યાંની કાલી પ્રલીવનરાજી અને પદ્માડોની દિલાખંધી આદિ દરથો અપૂર્વ શાંતિ અને આરામ અપે છે.

અત્રે અનેક મહાન્ પ્રભાવક અને અદ્ભુત ચમત્કારી આચાર્ય મહારાજોના અનેકથા ચાતુર્માસો થયા છે. અનેક મહાત્માઓને સમહોત્સવ આચાર્યપદ, પંડિતપદ પ્રદાનો અહીંજ થયેલા છે.

જૈનધર્મના પરમ ગ્રંથાણુ શ્રી સંપ્રતિ મહારાજના હસ્તે પ્રથમ ઉદ્ધરણ ધડરગદ ઉપર શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનનું બાવળાજિનાથમ મંદિર શોભે છે.

જૈનાચાર્યોના ઉપદેશથી કુમારપાલ મહારાજ આદિ અનેક રાજાઓએ તથા રોઠ શાહુકારે એ દહેરાસરના જીર્ણોદ્ધારમાં અને અબ્યુદયમાં ઘણો સારો ફાળો આપ્યો છે.

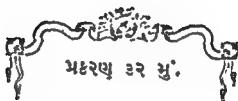
મંથોગ અને સગય પલટાતા પરિવર્તન થઈ ગયું. તે અપૂર્વ શોભા અર્પાડ સમૃદ્ધિઓ, વિપુલ વૈભવો કાલની ગોદમાં લપાયા.

ચાતુર્માસ થયું—

મંદિરો નિર્ણય જનતા ગયા. પ્રજામાં દીનતા વ્યાપતી ગઈ. જૈનોની વસ્તી અર્ધ ગંજ્યામાં આવતી ગઈ. પ્રભાવક જૈનાચાર્યોના આગમન અર્ધ થતા ગયા. જેથી પ્રજામાં ધર્મ વાત્સલ્ય ઘટતું ગયું. અસ્ત પછી ઉદય સળંગેલો હોય છે એ વાક્યને જાણે ચરિતાર્થ કદવાનેજ ન હોય તેમ આજથી લગભગ ચોત્રીસ વર્ષ પહેલાં ઇડર શહેરમાં નિઃસ્પૃહ શિરોમણી શાસન મંરકાક કૃપાનિધાન સુરિ શેખર આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયકમળસરીચરણ મહારાજનું ચાતુર્માસ થયું.

જેઓશ્રીના પ્રતાપે જનતામાં અબૂત પૂર્વ જગૃતિ આવી. ધર્મ શ્રદ્ધાના પુર ઉભરાયા, વળી ૨૦ વર્ષ પહેલાના બીજા ચતુર્માસમાં આચાર્યશ્રીના ઉદયગંગ ઉપદેશથી ઇડરગઢપરના મંદિરના છુર્ણોદ્ધારનું કાર્ય પ્રારંભાયું. જેમાં લગભગ દોઢ લાખ જેટલો ખર્ચ થવા પામ્યો હતો. આ છુર્ણોદ્ધારના કામકાજમાં મહોદે કાળો મારતર દેમચંદનાઈ ઇગ્નલાલનો છે. તદુપરાંત અત્રે ૫૦ આચાર્યશ્રીના ઉપદેશથી અપંગ દોરના રક્ષણ માટે એક વિશાળ પાંજરાપોળ ખોલવામાં આવી હતી. અન્ય પાંચ ધણી ધર્મ પ્રવૃત્તિઓ થઈ હતી. વીસ વીસ વર્ગોના વહાળા વીતી ગયા બાદ અદ્ભૂત પ્રભાવી શાસન મંરકાક આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયકમળસરીચરણ મહારાજ પોતાના બહેણા શિષ્ય પરિવારસદ સંવત ૧૯૯૪ માં ચાતુર્માસ માટે તારંગાથી વિદાર કર્યો.

મહરણુ ૩૨ મું.

છઠરમાં પ્રવેશોત્સવ—

તારંગાથી પૂ. આચાર્ય દેવેશ ગામે ગામની જૈન જૈનતાને જનતાને ધર્મના રહસ્યને સમજાવતા સપરિવાર દેવેશ શહેર પ્રતિ પ્રયાણ કર્યું. છઠરના કેટલાક બાલક સદૃશ્ય આચાર્યશ્રીના દર્શનાર્થે હાવા મુકામે આવી લાગ્યા. પ્રવેશનો દિવસ નિર્ણય કરી પાછા ફર્યા છઠરની જનતામાં આ સમાચારથી હર્ષની ઉર્મીઓ ઉભરાવા લાગી. સૌ કેઈ સત્કારની તૈયારીમાં સજાવ ગુંથાયા. તેમાં ખાસ યુવકવર્ગ અમાપ ઉત્સાહથી ઘણે ફરસુધી આચાર્ય દેવેશ સન્મુખ જઈ પહોંચ્યો હતો.

પ્રભાતના મંગલ સમયે મૃદુમૃદુ વાયુની લહેરીઓથી ભજનનોત્તમ બેળાઓને પ્રક્ષાલી નિર્મળ બનાવી રહ્યો હતો. સૂર્યનાગવજ પોતાની

સોનેરી ફિરજીઓથી પૃથ્વીતલને ઓપતો, સમગ્ર ચીજોને સ્પષ્ટ બનાવતો, અને બતાવતો, ઉન્નતદશાને પ્રાપ્ત કરતો અને કરાવતો વિશાળ વ્યોમપથની મુસાફરીમાં નીકળી પડ્યો હતો. રાત્રિના પ્રસાંત વાતાવરણથી સૌ ભક્તોના હૃદયમાં ગુરુસત્કારની ધુન એકમેક ચઢી રહી હતી.

છંદરના સીમાડામાં આચાર્ય દેવેશ સપરિવાર પધાર્યા, અખિલ જૈન જનતા અદ્ભુત ઉત્સાહથી હર્ષધેલી બની આવી પહોંચી અને ચરિત્રનાયકનું દબ્બા બધું ભવ્ય સ્વાગત કરવામાં આવ્યું. જમ-જમનાદની ગર્જના સાથે પૂર્વ આચાર્યદેવેશ વ્યાખ્યાનપીઠ ઉપર બીરાજ્યા. વિશાળ માનવમેદની સમક્ષ સુલક અને મધુર ધ્વનિએ મંગલાચરણ કર્યો બાદ માનવ જન્મની સાચી સાર્યકતા ઉપર હૃદય સ્પર્શી પ્રવચન આપ્યું હતું.

પ્રતિદિન જુદા જુદા વિષયો ઉપર ચરિત્રનાયકના વ્યાખ્યાનો શાશ્વતા, માનવમેદની પણ મહાસાગરની જેમ ઉમટતી, નવા નવા વિષયો, નવા નવા દૃષ્ટિ અને કદીપણ ન સાંભળેલી એવી આકર્ષક દલીલો સાંભળતા ખરેખર શ્રોતૃવૃન્દ ચિત્રાલેખિત બનવા સાથે ધર્મ પ્રવૃત્તિઓમાં ખૂબ યોગ્યથો.

વડાલીની વિનતિ—

હંડરથી પાંચ કોશ દૂર વડાલી ગામના અગ્રમુખ શ્રેષ્ઠી વર્ગ આચાર્યદેવેશને ત્યાં ધર્મ મંદોત્સવ પ્રસંગે પધારવાની વિનંતિ કરવા આવ્યો. દીર્ઘદૃષ્ટી આચાર્યદેવેશ ધર્મ અને શાસન પ્રભાવનાની વૃદ્ધિ વિચારી તેમની વિનંતિ સ્વીકારી સરવાગત વડાલી પધાર્યા. ચરિત્રનાયકને અત્રેની જનતાને ખાસ પરિચય ન હતો. પરંતુ પ્રભાવસંપન્ન પુરોના અતિથયો એવા હોય છે, કે અપરિચિતો પણ દર્શન અને વાણી શ્રવણ માત્રથી અગ્રાપ ઉત્સાહી અને અસાધારણ ભક્તિવાદી બને છે. વડાલીની જનજનતા ચરિત્રનાયકને ધર્મઉપદેશ સાંભળવા સદર્પ

યોગ્ય. અત્રે જે ૧૬ ના દિને ૫૦ ન્યાયાંશોનિધિ શ્રીમદ્ વિ-
નંદરાયજી મહારાજની સ્વર્ગારોહણ નિધિ મહારાજ દાસપ્રદી અ-
દેવેશના અધ્યક્ષપણા નીચે ઉજવામાં હતી. ૫૦ અન્નમાસમંથ મહારા-
જ સુંદર સૈનીથી જીવનરતાન્ત આંતરગતા અત્રેની જનતા તેમના સદે-
તરફ ખૂબ આકર્ષાઈ. આગામી દેવેશની મીનવજાયામાં અગ્રાધ પ્રદે-
શાંતિસ્નાત્ર વિગેરે ધર્મ મદોત્તમો નિર્દિષ્ટે પસાર થયા.

ત્યાંથી પાછા ઇંડર—

વડાગીથી જે ૬ વડ ૧૪ ના શુભદિને વિદાર કરી તેજ દિ-
સસત્કાર ઇંડરમાં પ્રવેશ કર્યો. આ ચતુર્માસ આચાર્ય દેવેશનું ઇંડર
થવાનું છે. એ સમાચાર વાયુવેગે વિસ્તર્યા, એટલે આજુબાજુના અને
ગામેમાંથી પોતાના સિંધોને ચાતુર્માસ માટે આચાર્ય મહારાજ
પાસે વિનંતિ કરવા આવ્યા. કૃપાણુ ગુરુદેવે તેઓ સખગાતી વિના
સ્વીકારી. પન્નાસજી શ્રીમદ્ જીવનવિજયજી આદિ ઠાણુને સંપોગ
મુનિરાજશ્રી નવીનવિજયજી આદિને ઉંઝા, મુનિશ્રી યોગીન્દ્ર. આદિને
મીતોર, મુનિશ્રી પદ્મવિજયજી આદિને ધીણોજ ચાતુર્માસ માટે આજા
કરમાવી. તદુપરાંત સંધના કામગીરી આવના આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજય-
ગંભીરસરિશ મહારાજને વેશવળ, આચાર્ય શ્રીમદ્ લક્ષ્મણસરિ-
શ મહારાજને ઇંદોર, તથા મુનિશ્રી સુરેન્દ્રવિજયજી તથા નંદનવિજયજી
તળાજ યોમાસુ કરવાની આજ્ઞા આપી.

લગવતીસૂત્રની વાંચના—

ઇંડરની જનતાને વર્ષોના આંતરગાદ આવા મહાન પુરસ્કાર
ચાતુર્માસમાં યોગ મળતો હોઈ ધર્મારાધના કરવામાં ખૂબજ તર-
બની. રસપ્રદ પ્રવચનો પ્રતિદિન આવતા જનતાના હૃદયોમાં ધર્મની
વાસનાઓ ઓતપ્રોત થતી. ધર્મોત્સાહી આવક વૃન્દ અનેકધા ધર્મ
તરવોની ચર્યાઓ કરી યથાતથ્ય યથાર્થ વાદીના (વીતગગના) સિક્કાન
સમજતા થયા. જેમ જેમ ચતુર્માસ નજીક આવતું ગયું તેમ તેમ

જનતાનેા હિસાબ પશુ વધતો ગયો અને કદીપશુ નદિ સાંભળેલું પરમપુનિત ચારે અનુયોગથી ભરપુર શ્રી ભગવતીજ સૂત્ર વાંચવાનો નિર્ણય થયો. પુનીત ભગવતીજ સૂત્ર સંજ્ઞા સધળો ખર્ચ સા. કુબેરભાઈ નમ્થુ-ભાઈએ ઉદારતા વાપરી સ્વીકાર્યો. સૂત્ર પ્રારંભ દિવસ નિર્ણય થતા અખિંદ્ર જૈન કોમ દર્શ ગરકાવ બની. સૂત્રના બહુ માનાર્થે અને ભક્તિ નિમિત્તે એક ભવ્ય વરઘોડો ચઢાવવામાં આવ્યો હતો, જે વરઘોડો ધડર શહેરના મુખ્ય લતાઓમાં ફરી ઉપાશ્રયે આવ્યો અને આચાર્ય દેવેશને કુબેરભાઈએ ભગવતી સૂત્ર વહોરાયું હતું. મહાન સૂત્રને સંભળાવનાર મહાન પુરુષનો મેળ અને તેમાં પશુ વર્ષોના આંતરે આ મહામુક્તિ-સુપ્રસંગ અત્રેની જનતાને સાંપડતા બાદ કે યુવાન આદિ કે વૃદ્ધ સૌ કોઈ દર્શદોરમાં મુંઝાઈ જયનાદના મુંઝારવોથી ઉપાશ્રયને મુંઝવતા ચરિત્રનેતા સન્મુખ સૂત્ર શ્રવણ કરવા દત્તચિત્ત થયા. કુબેરભાઈના તરફથી સાચા મોતીનો ખાસ તૈયાર કરાવેલો સુંદર સાથીઓ કરાવી સૂત્રના બહુ માનાર્થે ચઢાવ્યો. ચાર મહીના સુધી રાજની પ્રભાવનાઓ નોંધાઈ

પૂ. આચાર્ય દેવેશ મધુર મંગળાચરણ પૂર્વક સૂત્રનો પ્રારંભ કર્યો. મંગળાચરણના શ્લોકોમાં કેટલાક દિવસો સુધી લિન્ન લિન્ન વ્યાખ્યાઓ દસીકો, દક્ષાંતો, ઘટનાઓ અને વિચારણાઓ ચાલી. કેટલોક વર્ગ એમ માનતો કે આવા મહાન સૂત્રને સમજવાની હમારામાં સમર્થતા નથી, પણ કહ્યું અને ચિત્તને પાવન કરીશું પરંતુ એ ભ્રમણાને આચાર્ય દેવેશની સૌ કોઈ સમજી શકે એવી સુંદર શૈલીથી થતી સૂત્રની વ્યાખ્યાએ નિમૂળ કરી અને ખરેખર કહ્યું-ચિત્ત અને આત્માની પવિત્રતા વધવા લાગી. વિશેષ તાલુખીની વાત તો એ છે કે કદી પશુ વ્યાખ્યાનમાં નદિ આવતો એવો કેટલોક વર્ગ પ્રતિદિન હૃદયની પ્રેરણાથી સમયસર દાનર થતો. એટલુંજ નદિ પણ કેટલાકોના હૃદયમાં જડ ધાણી ખેરેલી મિથ્યાપ્રવૃત્તિઓ, કુસંસ્કારો અને શ્રદ્ધાની ધિધિવતા ફર કરી સુપ્રવૃત્તિમાં, સુસંસ્કારોમાં અને સુશ્રદ્ધામાં તેઓને મજબુત બનાવ્યા.

ગાદેર પ્રવચનો—

એ જે જૈન પ્રવચનો ચરિત્ર નામકના રમમય માધ્યમ વ્યાખ્યાન સંગ્રહ બનવા સાથે ધર્મ આગામીમાં તરબોગ બનીત રહી હતી, આવા અમુક ધર્મ પ્રબોધક પ્રવચનોનો છાત્ર જીવેના વચને મળે તો તેઓના જીવનમાં પણ અતેરા ધર્મ પ્રકાશ પથનાય જાય જીવનને સાચા મુખના સાધનો દર્શાવનારા ધર્મગુરુઓ આપણે મને આ કામમાં ખાસ અતેના રહીશ નામર ચીમનલાલની અત્યંત પ્રેમ અને વિનંતિ વિશેષ કારણ બૂન બની, આચાર્ય દેવેશ અખિલ ધર્મનું રહસ્ય સમગ્ર અને પબ્લીક સારો છાત્ર હાલે એ દેશ ગાદેર ભાષણ આપવાનું સ્વીકાર્યું. ભુમ્મગાદની ધર્મશાળામાં જાન માનવ મેદની સમક્ષ પ્રથમ પ્રવચન, “ મુખની ચાવી ” એ વિ ઉપર આપવામાં આવ્યું હતું. ચરિત્ર નામકના મુમધુર સરેશ્વરી જે વિવિધ તત્ત્વ જ્ઞાનને પીરસતું પ્રથમજ ભાષણ જૈનજીવેના વચ ખૂબજ રમ્યું. સાચા પંથને દર્શાવનાર નીચડ્યું. આગુજીવેના અત્યંત આમદ થતાં બીજું ભાષણ “ ધર્મ રહસ્ય ” વિષયક તથા ત્રીજું ભાષણ “ મનુષ્ય જન્મની સાર્થકતા ” વિષયક એમ અનેક વિં ઉપર ગાદેર ભાષણો ગખવામાં આવ્યા હતા. ઉક્ત ભાષણો દ્વરે શહેરના માન્યવર એકસર સાધક મુપરિન્ટેન્ડન્ટ તેમજ રં કમં ચારી, તથા અતેની હાઈસ્કૂલના સંસ્કૃત ટીચર ડોક્ટર વિમ્ સહર્ષ હાજરી આપી હતી અને આચાર્ય દેવેશના આક્ર પ્રવચનો પ્રતિ અંતઃકરણનો સતોય દર્શાવવા સાથે જૈનધર્મના અત્યંત્યાગની અને એ ત્યાગને પ્રચારનાર ધર્મ ગુરુઓની જૂરિ જૂરિ પ્રશં કરી હતી. ધણા ભાષણોએ પ્રવચનની ઉંડી અસર થતાં જિ હિત્ર પ્રતિજ્ઞાઓ સ્વીકારી. એ ત્રણ ગાદેર ભાષણોમાં ધર્મ સ્વ ચાખ્યા બાદ જૈનતર વર્ગ પણ ઉપાશ્રયમાં ચરિત્ર નામકના વ્યાખ્યા સામગતા ઉત્સાહ પૂર્વક આવતો હતો.

મતોચ્ચારણ—

જૈનવર્ગ પ્રતિદિનના વ્યાખ્યાન શ્રવણથી ધર્મ શ્રદ્ધામાં અડોલ બનતો ગયો અને સંસારની વિષમતા, ત્યાગની ઉચ્ચતા અને આદરણીયતા સમજી અનેક પ્રકારના મતો ઉચ્ચરવા પ્રેરાયો સંસારી જીવનમાં વ્યયસાધનો પાર ન હોવાથી, ઈચ્છતાના અભાવે પાપારંભો પગલે અને ડગલે થયાજ કરે છે. સંપૂર્ણ પાપારંભોનો ત્યાગ તો સંયમ સિવાય બનવો અશક્ય છે. દુન્યવી દાણ જીવી પદાર્થોની લોલુપતા અને પ્રીતિ પ્રાણીઓનું અધઃપતન કરાવે છે; જવાંતરોમાં દુઃખોની ઉંડી ગર્તામાં પટકે છે, માટે દુર્લભ માનવ જીવને મેળવી જો સમર્થતા હોય તો પહેલી તકે જાપંકર સંસારનો ત્યાગ કરી સંયમ સ્વીકારવું ઉચિત છે. તેમ નહિ બની શકે તો સંયમ પ્રાપ્તિની કામના રાખી દેશવિરતી (બ્રાહ્મત) સ્વીકારી મનુષ્ય જન્મની અમુક અંશે પણ સાર્થકતા સાધવી જોઈએ, જેથી અનુક્રમે સંયમની પ્રાપ્તિ દ્વારા શિવસહેલ સાંપડે છે. પૂ. આચાર્ય દેવેશનો આવીરીતે શુક્તિયુક્ત હૃદય દ્વારક ઉપદેશ સાંભળી હનુકર્મ આત્માએને ઉંડી અસર થતા લગભગ ૬૦ સ્ત્રી પુરુષોએ ચરિત્ર નાપકતા વરદ હસ્તે બ્રાહ્મત, ચતુર્થત્રત, જ્ઞાનપંચમી, વીશ-સ્થાનક વિગેરે મતો ઉચ્ચરી જીવનમાં નવીન પ્રકાશ પાડ્યો.

ધાર્મિક પરીક્ષાનો મેળાવડો—

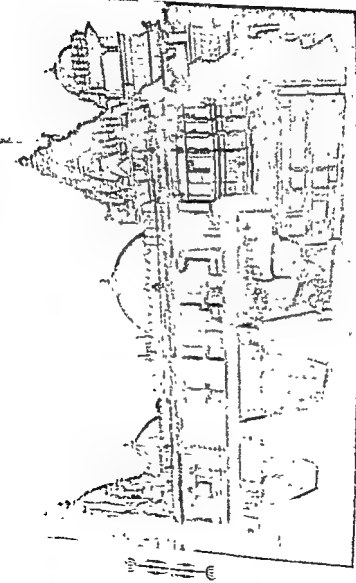
પૂ. વિજયકમળસુરીશ્વરજી મહારાજના ઉપદેશથી રથપાયેલ શ્રી આત્મારામજી જૈન પાઠશાળાની જીવીશમી વાર્ષિક પરીક્ષાનો ઈનામ મેળાવડો ચરિત્રનાપકતા અધ્યક્ષપણા દેહી ગયો. જેમાં આચાર્ય દેવેશ સચેત ઉપદેશદ્વારા જ્ઞાન પદન પાદનની આવરમકાયા, ધાર્મિક જ્ઞાનથી મગતા અવજ્ય લાભો શિક્ષક અને વિદ્યાર્થીઓની અબોધ્ય-અન્ય કરૂંને તથા મિત્ત્યા દેજવણીથી થતું આત્માનું અધ પતન વિગેરે વિગેરે વિષયો ઉપર સુદર સ્પષ્ટી કરણ કર્યું હતું. તેમજ ક્રમશઃ ચરિત્ર-નાપકતા વરદ હસ્તે પુસ્તકો એનાયત કરવામાં આવ્યા હતા. પાઠશાળા

પ્રાચીન ગામી રહી છે, અને ગીરંજી રહેશે એવી હાલની સ્થિતિ નિમ્ન કરે છે:

છવ્વોંદારો—

હર શહેરની આજુબાજુ પહાડોમાં અને ઝડાઝડા ગામ-પ્રાચીન અને પુનીન ડેટલાક તીર્થ સ્થળો વિદ્યમાન છે. ડેટલાક અને ડેટલાક અત્યંત પવન છે. ડેટલાક તીર્થોમાં કેવળ મંદિરો જ નહીં નગરો પણ છે. જ્યારે ડેટલાક તીર્થોમાં જન્ય મંદિરો-પ્રાચીન દર્શનીય જન્ય મંદિરો યાત્રાગુવર્મના દિવસે જેમ ધરથી હજાર સાત આઠ માધ્યમ દૂર પોમીનાથ તીર્થ પહોંચે અને દર્શનીય છે. તે તીર્થનું મંદિર પહોંચે જીર્ણ અવસ્થામાં છે. છતાં અત્યંત આકર્ષક છે. ડેટલાક વર્ષ પહેલા દિગંજર અને સેતુ વર્ષ સ્વસ્વ દેવ માની પૂજા ભક્તિ કરતા. પરંતુ દિગંજર શેઠ તીર્થો માટે કુટ નીતિઓ અને કદાચદવસતા જોઈ જાવિયા વૈમનસ્ય ન દેવાય એ શુભ હેતુથી સ્વેતાંજરોનો કબજો હાથે છે. સધળી વ્યવસ્થા હર જૈન સ્વેતાંજર મંથ કરે છે. પૂર્વ નાયક એક વર્ષ પહેલા આ પુનિત તીર્થની યાત્રા માટે પધારેલા તેઓશ્રીના હૃદયમાં તીર્થોદારની આવશ્યકતા પુરેપુરી જણાવણી, તેની વિચારણા પણ ચલાવેલી તે સફળ થવાનો સમય નજીક જ લાગ્યો. એક દિવસના વ્યાખ્યાનમાં લાવુકે હર જનતા સમક્ષ છવ્વોંદારની આવશ્યકતા તથા તેનાથી થતા આત્માને મહાન લાભો દિગ્દર્શન કરાવ્યું. જનતાના હૃદયમાં આ વાત ઉતરતા પુરતજ દીપ શરૂ કરવામાં આવી જેમાં લગભગ હર જૈન મંથ પાંચ હજાર અને અન્ય સ્થળોથી દમેક હજાર જેટલી રકમ એકત્રી થઈ છે. હાલ છવ્વોંદારનું કામ સ્થપાયેલ કમીટીદ્વારા રીતસર ચાલે છે આથી છે કે એ આરંભેલું કાર્ય દુર સમયમાં નિર્વિઘ્ને મંપૂર્ણ થઈ

હર તીર્થ પહોંચે પ્રાચીન છે અવગનવર સેકેડા યાત્રાગુ-

સામડી પોશીના પાર્થનાથજીનું ભવ્ય જિનાલય.

યાત્રાથે આવે છે. તેમજ જૈનેતર વિદ્વાનો પણ આ તીર્થની વિગ્રીટ લઈ ધણા પ્રસન્ન થાય છે. આ તીર્થનો છેલ્લો ઉદ્ધાર ૫૦ વિજય-કમળસૂરીશ્વરજી મહારાજના ઉપદેશથી લગભગ બે લાખ જેટલા દબ્બોનો વ્યય કરી થોડાજ વર્ષ પહેલાં પૂર્ણ થયો છે:

હવે પ્રજાના એકના એક વિશ્વાસુ ધર્મ શ્રદ્ધાળુ સેવાપરાયણ હેમચંદલાઈથી કોણ અચાત છે ! જેઓની ઉદારવૃત્તિ મહાન કાર્યો કરવાની હિંમત અને ધીરજતા તેમજ કુનેહથી શુચવાયલા કોકડાને ઉદ્દેશવાની દક્ષતા એમને પ્રસિદ્ધ છે. સ્વં વિજયકમળસૂરીશ્વરજી મહારાજનો જેમના ઉપર અતુલ પ્રભાવ પડ્યો હતો અને તે પ્રભાવ તેઓના હાથે થઈ રહેલ જીર્ણોદ્ધાર વિગેરે ધર્મ કાર્યથી પુરવાર થાય છે. ખરેજ હવે તીર્થના જીર્ણોદ્ધારનું કાર્ય શ્રીયુત્ત હેમચંદલાઈએ કરીબદ્ધ થઈ પૂર્ણ કર્યું છે. અખિલ હવેની જનતા એકેઅન્યને તેઓના ગુણગાન કરી રહી છે. વળી જેમની વમ પુગતી થવા આવી છે છતાં પણ ચરિત્રનાયકના ઉપદેશથી એમણે આવકની બે પડિમાઓ અમાપ ઉત્સાહથી અને અગ્રેક સહિષ્ણુતાથી વહેન કરી છે. તેમજ ચરિત્ર-નાયકના વરદ હરતે બારણ ઉચ્ચરી તથા ઉપધાન તપની આરાધના કરી આત્મ ઉન્નતિ સાધવા ભાગ્યશાલી થયા છે:

ચરિત્રનાયક વિશાળ પરિવારસહ ગઠ ઉપર પધાર્યા અને જાન્ય ગિતાલયમાં પ્રભુના દર્શન સ્તવના કરી, નિરીક્ષણ કરતા આપ્ત એ મંદિર દેવવિમાન સદૃશ ભાર્યું. સાંની નિ:સીમ શાન્તિ અને વિશુદ્ધ વાતાવરણ કાળજીર ચરિત્રનાયકના ચિત્તને દારવા લાગ્યું, પરંતુ શીખર પર દૃષ્ટિ કરતા એક બાલુનો ભાગ કાંઈક દળતો દેખાયો. આ વાતની જાણ હેમચંદલાઈને કરી, તપાસ કરતા જણાયું કે શીખરનું કામ મજબુત જણી ઉઠ્યું ન હતું. શીઘ્ર શાસ્ત્રીઓએ પ્રથમ તકે શીખરના જીર્ણોદ્ધારની અનિવાર્ય આવશ્યકતા જાણાવી. ૫૦ આચાર્ય દેવેશના ઉપદેશથી દગેક દગની બદારગામથી દીપ કરવામાં આવી. એનું કામ પણ હેમચંદલાઈની દેખરેખ નીચે ધમધોર ચાલી રહ્યું છે.

તેમજ મામના મીનગતના મહિના સમયે કામ કરે
નામના ઉપદેશથી કીક કીક ગમ બેગી કામમાં આવી હતી. તે
કામ દ્વારા મળી રહ્યું છે. જોમુર તેમજદેશમાં ખરેખરે કદે
મુશયમાં સમય નીતાની રજા છે । ખરેખર સમાજ જરૂર તેઓની ।

મંડળની સ્થાપના—

અનેકાનેક ધર્મના મદાન કાર્યો અત્રે થયા છે, તેમજ
મામના માત્રાગુઓ પણ મોટી ગંજ્યામાં આવી ધર્મ પ્રમંથ
છે, આવા મંથોગોમાં સેવા ઉત્સુક મંડળ અત્રે દોષ તો ધર્મ
મળવા સાથ ધર્મ કાર્યોમાં મુગમતા રહે, એ હુથથી પન્નાસજી ન
શ્રીમદ્ જયંતવિજયજી મદારાજની પ્રેરણાથી અત્રે એક
મુવકોનું મંડળ સ્થાપવામાં આવ્યું; જેનું નામ “ વિજયધર્મ ”
જેન સેવા સમાજ મંડળ ” રાખવામાં આવ્યું. આ મંડળે યુ
થએલા ધાર્મિક પ્રમંથોમાં જનતી કોશિય કરી ખરેખરે સેવા
પોતાનું કર્તવ્ય અદા કર્યું છે.

તપ આરાધન—

પૂ. આચાર્યદેવેશના હૃદયદ્રાવી ઉપદેશથી હમલગ સોની
સી પુરોએ ઉત્સાસપૂર્વક અક્ષયનિધિતપ તથા ચૌદપૂર્વના
સવિધ આરાધના કરી તપની સધળી ક્રિયા મુનિશ્રી મહિમ
કરાવતા હતા. તથા ધણાઓને પ્રેરણા કરી આ તપમાં જોડા

તેઓશ્રીના દિવ્ય ઉપદેશથી અન્ય જનતાએ પણ
ખખાણુ આદિ અધિકાધિક કરી જીવનકૃતાઈ જનાવ્યું તપ
હુતિમાં લભ્ય અને આકર્ષક વરધોડા ચદ્યો હતા. જે
જીનેતરવગને ખૂબ આકર્ષ્યો. જિન્નાલયમાં ખૂબજો, વિવિધ
રચનાઓ તેમજ પ્રભાવના આદિ દ્વારા શાસન પ્રભાવના સાર
વવામાં આવી.

ઉપાશ્રયની આવશ્યકતા—

[illegible]

જુદાજુદા વિષયો ઉપર ચર્ચિતનાયકનો ઉપદેશ પ્રતિષ્ઠિત છે અને એક પ્રસંગે ઉપધાનવપતી મદના સમન્વયગર્ભા આવી. જનન હવર્મા તે તપ આગ્રાધવાની ઉત્કૃષ્ટતા પણ જ્ઞાન મદ. વિધાન અને આગ્રાધાનું વેદવેદ, એમ સૌ કોઈ જ્ઞાતા બાળના. આદ્ય મનો કે કોઈ દેવી પ્રેરણાથી દિગ્ગમનમનિવત્તી વચનમદે ને જ વિધવા બાઈ રેવા આવી પડેલાં. અને ચર્ચિતનાયકની પદે ને

હરી મનિનય ઉપપાનનય કમલની પેનાની જાવના પ્રયત્ન કરી
સમયે ઇંદ્રની જલના તાજુ જ બની. શા. સુનીલાલ મગકર
આદિ ધર્મી જનોએ તે જાણે જનમરેનન આવી તે તપ કરી
મદદ કરવાનું સ્વીકાર્યું. અમાપારજી ઉત્સાદથી પૂ. આચાર્ય
વરદહરતે અનેક સ્ત્રી-પુરુષોએ તે અનુપમ તપની આગવતા નિ
સંપૂર્ણ કરી, તપસનીઓની ભક્તિમાં ઇંદ્રની જલના ખંતથી ઉત્તરી

આતુર્માસ પરિવર્તન—

આચાર્ય દેવેશના અતુર્માસ પરિવર્તન માટે જોકે અનેક
તરફથી વિનંતિઓ આવી હતી. પોતાના મૃદાંગજીમાં મહાપુરુષ
પગલા કરાવવાની હોંશ કોને ન હોય ? હેવટે શા. મંચુભાઈ ને
ગાંધીને ત્યાં વિશેષ લાભ જણાતા શુદ્ધેવે અતુર્માસ પરિવર્તન
કાર્યું, અતિ આડંબરથી તેઓના મૃદાંગજીમાં આચાર્ય દેવેદ
અતુર્વિંધ સંધ પધારતા શા. મંચુભાઈએ સમસ્તુપ સાતર
વિવિધ શોભાથી અલંકૃત લવ્ય મંડપમાં સુમધુર તત્વબોધ ને
ચરણ કાર્યું. ત્યાંથી હસ વાગે સકળ સંધ વાગતે ગાગતે આ
શ્રીની પ્રધાનતા નીચે ઇંદ્ર ગદ ઉપર ચતુર્જય પડને જીહારવ
પધાર્યા. જ્યાં લવ્ય જિનાલયમાં નવ્વાણું પ્રકારી પૂજન લણ
આવી તથા સુંદર અંગરચના વિગેરે શાસન પ્રભાવના સારી થઈ
દિવસે સકળ સંધનુ તથા ઉપધાન વાહક ભાઈએનેનું સ્વામી
ઉદાર ચિત્તથી શા. મંચુભાઈ નેમચંદ તરફથી કરવામાં
બહાર ગામથી આવેલ જત્રાણુઓની પણ મોટી મંખ્યાએ લા
હતો. બીજા અને ત્રીજા અનુક્રમે શા. ડાહ્યાલાલ કુખેરદાસ
તથા શેઠ ડાહ્યાલાલ મોહનલાલને ત્યાં તેમની આગ્રહ ભરી
થવાથી તેમને ત્યાં આતુર્માસ જાદર્યું હતું. દરેક સ્થળે બોધક
ચતા પ્રભાવનાઓ પૂજનઓ આદિ ધર્મકૃત્યો સારા થયા. અત્રેના

ધીર વિગેરે રાજ અમલદારોએ પણ કાલા ગ્રેકને ત્યાં ચરિત્ર નામકની
વાણી શ્રવણનો સહયોગ લાભ લીધો હતો:

૧૮૮૨-૮૩—

ચરિત્ર નામકની પુણ્ય પ્રકૃતિ એવી અજ્ઞાત ભરેલી છે કે જેઓની
|| અવરનવર ધર્મકાર્યો થયા કરે છે. જેઓથીની વાણીમાં એવો
પ્રભાવ છે કે સાંભળનાર કાંઈને કાંઈ જરૂર પામી જાય છે. વગ
કોર હૃદયો પણ ખીજળતા અસાધારણ ધર્મકાર્યોમાં મોગ્ન થઈ
|| ઉચ્ચ ત્યાગશક્તિ, સરળ અને પ્રચ્છાન્ત પ્રકૃતિ, અગ્નેઽનિ-રૂપદતા
, અસાધારણ વ્યાખ્યાન પ્રભાવ આદિ ગુણો ભલભલાને મુખ્ય
|| છે. પ્રૌઢ પ્રતાપી ચરિત્ર નામકના પુનિત દર્શનાથે શેઠ નગીન-
|| ઈ કરમચંદ સંઘવી ચાલીશ પચાસ આદમીના દારૂલા સાથે આવ્યા.
જોના તરફથી ઉપધાન વાહકોનું સાધર્મિક વાતસલ્ય, દેવદત્તની તૃદ્ધિ
|| તદિ મુકાર્યો થયા. ઉદાર વ્યક્તિઓ ત્યાં જાય ત્યાં પોતાની ઉદાર
|| તિ દાખવે છે. તેમજ અમદાવાદથી ધી ચંગેમેન્સ જૈન સોસાયટીના
કાર્યવાહકો શેઠ જુહાપાઈ મણીભાઈ, ચીમનલાલ દેસવલાલ કડીયા આદિ
ચાલીશ પચાસ જણે આવી અત્રે સ્નાત્ર મહોત્સવ કરી ધર્મશોભા
દીક વધારી. મુરતથી મુનિશ્રી લક્ષ્મીતાંત્રવિજયજીના મંસારી માતૃશ્રી
ગુલાબ બેન તથા તેમના ભાઈ રામચંદ નગીનચંદ વિગેરે વંદનાથે
આવ્યા હતા. તેમના તરફથી કુંગર ઉપર પૂજન પ્રભાવના રાખી સૌનું
સાધર્મિક વાતસલ્ય દાઢી કરવામાં આવ્યું. આવી રીતે બહાર ગામથી
આવેલ ગૃહસ્થોએ ધર્મપ્રભાવના દેવાવી:

માતૃશ્રીપણ મહોત્સવ—

ઉપધાનતપની પૂર્ણદૃતી થતાં માતૃશ્રીપણ મહોત્સવ આડંબરથી
પ્રારંભાયો. તે નિમિત્તે શ્રી ગોડીજીપાશ્વનાથ ભગવાનના મંદિરમાં દાઢી
પૂજાઓ બહુરુપી. માતૃશ્રીપણ નિમિત્તે એક બલ્ય વરધોડો મદાવવામાં
આવ્યો. બહાર મેદાનમાં ખાંધેલ લલ્લ મંડપમાં માગશર વદ પાંચમના

રિને પૂ. આગાઈ દેવેશના વરદાને ઉપાધન તપે. રહેશે. ન
 દિવસપણીની માગ મમ્મ વિવિધવર્ણ મંગલો આ પદે. વરદા
 આ સમયે આગાઈ દેવેશના દિવસના મુનિગાર મંગલો જાણના
 મદાગારને ચરિતનાયકના વરદાને મુનિપદ પ્રાપ્ત કરવામાં
 તે દિવસે નોકારેથી જમણ કરવામાં આયુ, બદાર મમ્મથી
 પ્રસંગે પણ મળ્યોએ આવી લામ લીધા દને. દેવ દ્યની
 દ્યની તદિ પણ સમયાનુમાર સારી થવા પામી. આ -
 અવેની સેવાસમાજે ગારી પેડે સેવા બળવી અપૂર્વ લામ ઉડા
ઐક્યભાવ—

એક દિવસના જાહેર લાવજીમાં ચરિતનાયકે ઐક્ય
 ધણેજ આકાંક્ષા વિવેચન કર્યું. જેની ઉડી અસર વાલ્મેડી
 થતાં સૌ કોઈ ઐક્યભાવ રાખવા પ્રતિ પ્રેરવા. કેટલાકના
 ચીરકાલીન ઈર્ષા અને કુમંપની ચીકુમારીઓ નાની પણ જ
 તે છુટાઈ, વિશેષ મદતની વાત તો એ બની કે વર્ષ
 દુઃખડ બધુંએ સ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક માન્યતા ધરાવતા હ.
 પોતાના જાતીય બધું દિમંબરોની સાથે લેવડ-દેવડ
 વ્યવસ્થિત રીતે ચાલતી. અમુક વર્ષોથી એ કામમાં વિષમ
 કડક પ્રચાર દેખાતો. ખરે ! ચરિતનાયકના આગળ
 તેઓને કોઈ અનેરી અસર કરી. જેના પ્રતાપે તે બંને પદે
 ધર્મ બીજેજ દિવસે મંપ કરી ઐક્ય લાવ પરસ્પર ન
 હડગની જનતામાં ચરિતનાયકના સચોટ ઉપદેશની ઉંડી -
 ખૂરિ ખૂરિ પ્રસંસા થઈ. અદ્ય અંખ્યાવાળા સ્વેતાંબરે
 મડી ગઈ

અદ્યુત્પત્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ—

પ્રુપ્ત પ્રુરવની પ્રકૃતિ અને જાણા ઉભયનો મેળ .
 પાયરે છે. પ્રભાવક પ્રુપ્ત પ્રુ

પ્રધનની સૌરભ સન્નનોના હૃદયોને મુગ્ધ બનાવવા સાથે ઉદાર ગુણિ
પરોપકાર પરાયણતા શીખવે છે. આપણા ચરિત્ર નાપકની પ્રકૃતિ
એ બહુવંત અતિશયો અને આકર્ષક ભવ્ય આકૃતિ માટે
વવા જેવું રહેતું નથી.

આ ઇર સહેરના ચતુર્માસમાં અનેકાનેક સ્તુત્ય અને અનુભોદ-
કાર્યો થતાજ ગયા. આશ્ચર્યરૂપે ચરિત્રનાપકના હૃદયમય સ્વપ્નાએ
જ્યોત્સે યોગમાં પ્રવેશ કીધો, આ સમયનો લાભ લેવા સાધ્વીશ્રી
જાગૃતીશ્રીએ પોતાની શિષ્યા કંચનશ્રીશ્રીની શિષ્યા જ્ઞાત્રી તથા
જ્ઞાત્રીને યોગ કરાવવા સરિશંખરને વિનવ્યા તેઓએ સ્વીકાર કરી
ગ કરાવ્યો. મંધના દર્પાતિરેકથી ઉપસ્થિત થએલ સ્વપ્નાય
હાન કાર્યો નિર્વિઘ્ને શાન્તિ પૂર્વક પસાર થવા પામ્યા. ચતુર્માસ
૧૬ ગઠ ઉપર અનેક પ્રાચીન અને ભવ્ય મૂર્તિઓની પ્રતિષ્ઠા તેમજ
વર્ગસ્થ પૂ. વિજયાનંદસરિશ મહારાજ સ્વ. પૂ. વિજય કમળ-
સરિશરશ મહારાજની પુણ્યાકૃતિમય પ્રતિકૃતિઓની પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવનો
અવસર નજીક આવવા લાગ્યો. અપ્રતિમ પ્રભાવ સંપન્ન સ્વર્ગસ્થોના
પ્રતિ અત્રેની જાનતા અંતઃકરણથી ભક્તિ વાત્સલ્યવાળી હતી. એટલુંજ
નહિ પણ અનેકધા ઉપકાર કાણુથી દયાપેક્ષી હતી. એટલે પુણ્યપ્રતી-
ષ્ઠાના સમારોહો તાગ થતા હોઈ છઠ્ઠી જાનતા આનંદ બની ગરકાવમાં
દર્પાવેગમાં આવતી ગઈ. મહેલો ચ ચગ લક્ષ્મીને ઉદારતાથી વ્યય કરી
આગામી ધર્મ મહોત્સવ અપૂર્વ ઉજવવાના ઓગતા મેવવા લાગ્યા.
મંડળના સભ્યો જાનમહેનથી મહોત્સવને દીપાવવા ઉજમાલ થતા ગયા.

આખાએ ચતુર્માસના મુકાર્યોના શિખરપર ધ્વજ શેઠાગુ સારથ
આ ભાવી પ્રસંગ ઉજવવો જોઈએ એમ સૌ કોઈ ઇચ્છતા.

પ્રતિષ્ઠા તથા પદ પ્રદાન—

જેઓના જ્ઞાનમાં ધર્મ પ્રભાવના ફેલાવવાની જગત ધગશ
જગદના ઉડે છે, જેઓ પ્રતાપ સંપન્ન દોઈ અનેક જીવોને શિવ

હિંદમાં ગઠ ઉપર ઉજવાયેલ પ્રતીકા તથા પદાર્થોનું સ્થાન

સૌરજીબર

પુણની સૌરજ સ્થાપના દરમિયાન દુઃખ અને સંઘર્ષ
અને પરોપકાર પરાવર્તના યોજાયા છે, આ સ્થાપના દરમિયાન
પુણ્યાર્થે બલવંત અનિશ્ચય અને અસંઘર્ષ
જળાવવા જેવું રહેતું નથી.

આ હિરે સુદેસના સુખમુખના સ્થાપના દરમિયાન
નીચ કાર્યો થનારા ગયા. આશરે ૧૦૦ મહાત્માઓ, ૧૦૦
સાધુઓએ યોગમાં પ્રવેશ કર્યો, આ સ્થાપના દરમિયાન
મંગળશ્રીએ પોતાની શિષ્યા હંમેશાં શિષ્યા
વિજયાશ્રીને યોગ કરાવવા અસ્થિજાતે વિનમ્ર
યોગ કરાવ્યો. સુધના હાનિરોધકી કૃતિ
મહાન કાર્યો નિર્વિધે શાન્તિ પૂર્વક પૂરું કરી
બાદ ગદ ઉપર અનેક પ્રાચીન અને જન્ય કૃતિઓ
સ્વર્ગસ્થ પુ. વિજયાનાંદમુદિત મહાત્મા
સૌરજીભાઈ મહાત્માની પુણ્યાર્થનિમય પ્રતિજ્ઞા
અવસર નહીં આવવા સાચા, અપ્રતિમ
પ્રતિ અગ્નિની જ્વળા અનંતરૂપી જ્વળા
નહિ પણ અનેકયા ઉપકાર કર્યો
કોના સમારકો તાત્પર્ય થતા રહેવાની જગત
હર્ષવેગમાં આવતી રહી. રહેવાની સુધના
આમામી મુખ મુખ્યત્વે અહીં
મોક્ષના માર્ગે જતા મુદેનારો મુદેનારો

આખાએ સુખમુખના મુદેનારો
આ જાતી પ્રસન્ન હિરેના મુદેનારો
પ્રતિષ્ઠા તથા પદ મહાન—

જેનાના ઉત્તરના મુદેનારો
મુદેનારો હિરે હિરે પ્રતિષ્ઠા

માર્ગની સીંધી સડક ઉપર સંયોજ રથા છે, હુંકાર્માં જોએના અવ-
નની પ્રત્યેક પ્રવૃત્તિઓ નિર્વંધ અને દિનકારક અનુભવાય છે, તેના
શુભગરિષ્ઠ ચરિત્રામણી આચાર્ય મહારાજશ્રીના પુનિત પ્રતાપે દર
સદેશમાં અનેરી ધર્મ પ્રભાવનાઓ ફેલાઈ તેમજ ગદ ઉપર મગના-
વગાદી વિશાળ અને ભવ્ય પ્રાગીન અને આદર્શ શ્રી શાંતિનાથ
ભગવાનના મંદિરમાં આજુ બાજુની દરેરીઓના તખ્ત ઉપર નવ
જીનેશ્વર દેવોની મૂર્તિઓ તેમજ જગત્ ઉપકારી પુણ્ય પ્રતિમર્તિ
ન્યામામોનિધિ શ્રીમદ્ વિન્યાનંદસુરિશ્વરજી મહારાજની અને નૈષ્ઠિક આ
બાધ્યમન્ત્રચારી સદ્ગમ રક્ષક ચરિત્ર નાયકના પરમ સુરદેવ શ્રીમદ્
વિજય હમગસરીશ્વરજી મહારાજની ભવ્ય મૂર્તિઓની, તૈયાર કરેલા
ભવ્ય ગોખલાઓમાં પ્રતિષ્ઠા કરવાની હોઈ, તે નિમિત્તે અસાધારણ
મહોત્સવ ઇડરની જનતાએ ઉત્સુકાથી પ્રારંભ્યો.

એક સમય જોએનો ઇડરી જનતાપર અનહદ ઉપકાર થએલો
અનેકધા ધર્મરત્નની પ્રાપ્તિ જોએથી દ્વારા મેળવેલી એવા અગ્નેઃ
શુભગરિષ્ઠ વિજય હમગસરીશ્વરજી મહારાજની ચિરંરમૃતિ બનતી હોઈ
કેમ જનતાને પ્રમથ ઉત્સાહ ન હોય ?

પૂ. ચરિત્ર નાયકના આ ચતુર્માસનો પ્રસંગ ઇડરમાં બન્યો હોય
તો તે પારિખ અમૃતસાસ હગનસાસની આ મૂર્તિ બનાવવા અને પ્રતિષ્ઠા
કરાવવાની અમાપ ઉદારતાજ મુખ્ય નિમિત્ત છે. જોએએ સ્વ. વિજય
હમગસરીશ્વરજી મહારાજની ચમત્કારિણી અને દિવ્ય પ્રતિમા કુશળ
કારીગરો દ્વારા ભરાવી આચાર્ય દેવને પ્રતિષ્ઠા કરાવવા આમદ ભરી
વિનતિ કરી, અને ઇડર જૈન સંઘ પણ ધણા વર્ષોથી, ચતુર્માસની
આશા સેવી રહ્યો હતો. તે આશા પૂર્ણ થઈ.

સંવત ૧૯૬૫ ના મહાશુદ ૭ નો દિવસ પ્રતિષ્ઠા માટે મુક્ત
થયો, પ્રતિષ્ઠા પહેલા આઠ દિવસ ગદ પરના મંદિરમાં અજાનિદશ

પડરગઢના લવ્ય મંદિરમાં પધરાવેલી

પૂ. કમ્બસૂરીયરજી મહારાજની
ચરીર પ્રમાણ લવ્ય મૂર્તિ

શ્રી બસુમિંદજી પ્રો. પ્રેસ-પાલીકા.

માર્ગની સીધી શક્તિ ઉપર સંયોજ રચા છે, કુશર્મા જેઓના જીવ-
નની પ્રત્યેક પ્રવૃત્તિઓ નિર્વંધ અને દિનકાન્ત અનુભવાય છે. તેના
ગુણગરિષ્ઠ ચરિત્રામણી આચાર્ય મહારાજનીના પુનિત પ્રતાપે દ્વિ-
શદેરમાં અનેરી ધર્મ પ્રભાવનાઓ ફેલાઈ તેમજ ગદ ઉપર મગના-
વગાદી વિશાળ અને ભવ્ય પ્રાચીન અને આદ્ય શ્રી દાંતિનાથ
ભગવાનના મંદિરમાં આજુ બાજુની દેરીઓના તખ્ત ઉપર નવ
જીનેશ્વર દેવોની મૂર્તિઓ તેમજ જગત ઉપકારી પુણ્ય પ્રતિમૃતિ
ન્યાયાગોનિધિ શ્રીમદ્ વિન્ધ્યાનંદસુરિશ્વરજી મહારાજની અને નૈષ્ઠિક આ
બાલકજ્ઞયારી સદ્ધર્મ રક્ષક ચરિત્ર નાયકના પરમ ગુરુદેવ શ્રીમદ્
વિજય કમળસુરીશ્વરજી મહારાજની ભવ્ય મૂર્તિઓની, તૈયાર કરેલા
ભવ્ય ગોખલાઓમાં પ્રતિષ્ઠા કરવાની હોઈ, તે નિમિત્તે અસાધારણ
મહોત્સવ ઇડરની જનતાએ ઉત્સુકતાથી પ્રારંભ્યો.

એક સમય જેઓનો ઇડરની જનતાપર અનહદ ઉપકાર થયેલો
અનેકધા ધર્મરત્નની પ્રાપ્તિ જેઓથી દ્વારા મેળવેલી એવા અનોઢ
ગુણગરિષ્ઠ વિજય કમળસુરિશ્વરજી મહારાજની ચિરંમુર્તિ બનતી હોઈ
કેમ જનતાને પ્રમથ ઉત્સાહ ન હોય ?

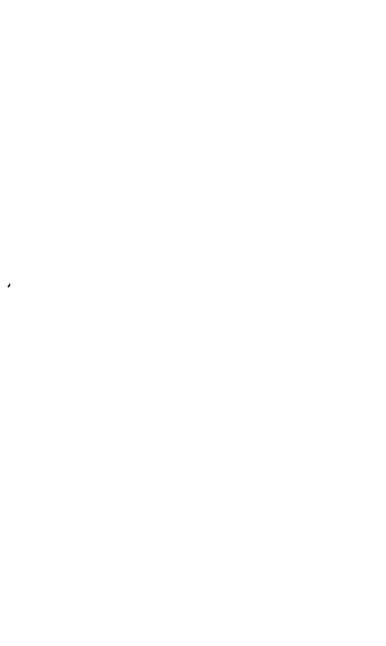
પૂ. ચરિત્ર નાયકના આ ચતુર્માસનો પ્રસંગ ઇડરમાં બન્યો હોય
તો તે પારેખ અમૃતલાલ જગનલાલની આ મૂર્તિ બનાવવા અને પ્રતિષ્ઠા
કરાવવાની અમાપ ઉદારતાજ મુખ્ય નિમિત્ત છે. જેઓએ સ્વ. વિજય
કમળસુરીશ્વરજી મહારાજની અમલકારિણી અને દિવ્ય પ્રતિમા કુશળ
કારીગરો દ્વારા ભરાવી આચાર્ય દેવને પ્રતિષ્ઠા કરાવવા આમદ ભરી
વિનતિ કરી, અને ઇડર જૈન મંથ પશુ ધણા વર્ગોથી, ચતુર્માસની
આશા સેવી રહ્યો હતો. તે આશા પૂર્ણ થઈ.

અંવત ૧૯૯૫ ના મહાશુદ્ધ ૭ નો દિવસ પ્રતિષ્ઠા માટે ॥
થયો. પ્રતિષ્ઠા પહેલા આઠ દિવસ ગદ પરના મંદિરમાં અર્પા

છડગદના ભવ્ય મંદિરમાં પધરાવેલી

પૂ. કમલમૂરીધરજી મહારાજની
ચરીત્ર પ્રમાણ ભવ્ય મુર્તિ

મહોત્સવનો આરંભ ધણી દાદથી કરવામાં આવ્યો. મંદિર બહાર વિશાળ મેદાનમાં વિવિધ ધ્વજ તોરણો બોર્ડો પંચરંગી પડદાઓથી શોભતો એક લગ્ન મંડપ રચવામાં આવ્યો. પારેખ અમૃતલાલ હગનલાલ તથા વડાવલીવાલા સ્વ. શા. મણીલાલ દલધારામના ધર્મપત્ની બાઈ તારા બેનના નામોથી કોકોતરીઓ મોકલવામાં આવી. જેથી શહેરો તથા ગામોની જનતા આ સુપ્રસંગે ઉલારાવવા લાગી, જે જે સ્થળોમાં સ્વ. વિજય કમળસરીશ્વરજી મહારાજના ચતુર્માસ ધર્મોલા અને તેઓશ્રીના ધર્મોપકારથી જાણી બનેલી જનતા ધણી કૃતિસાદથી આવી પહોંચી. ખંભાત, પુના, હાણી, અમદાવાદ, પાટણ, ડોમોઈ, ખેડબ્રહ્મા, વડાવલી, સાણુંદ, ગોધરા, સીપોર, આદિ અનેક સ્થળોથી આવેલો માનવ સમુદાય એક મહાન મેળાનું દ્રશ્ય ઉજી કરતો હતો.

મહામુદ જાહેના દિવસે એક લગ્ન જળયાત્રાનો વરધોડો ચડ્યો હતો. જેમાં દેવદ્રવ્યની આવક ઠીક થવા પામી. મહામુદ સાતમના દિને મંગલમય પ્રભાતે સુમધુર બેનડના સરોદો વચ્ચે ચરિત નામકના વરદ હરતે જિનમૂર્તિઓની, ગુરુમૂર્તિઓની તથા યક્ષ મહિષાસુરની પ્રતિષ્ઠાઓ થઈ જેમાં સીપોર નીવાસી શા. મુરજમલજી મંગળચંદજી ભીખાભાઈ તારાચંદ વાડીલાલ મંછારામ બાઈ સાંકુ બાઈ જમનાબાઈ તથા બાઈ બેની ડોસી તથા પુના નિવાસી મંગારામજી તરફથી ગણસો તથા અડીસોનો નકરો આપી ઉપરોક્ત મુદરથોએ મૂર્તિઓ પધરાવી હતી. તથા યક્ષ મહિષાસુર મારતર દેમચંદલાઈ હગનલાલ છંડવાલા તથા તેમના નાનાભાઈ સાકરચંદ હગનલાલે પધરાવી હતી. ૫. વિજય કમળ સરીશ્વરજી મહારાજનો ગોખલો અમદાવાદના સાસનપ્રેમી શેઠ બટ્ટલાઈ મણીલાલ તરફથી ૩૫૧ ના ખર્ચે કરાવવામાં આવ્યો હતો. તે ગોખલામાં મૂર્તિ પારેખ અમૃતલાલ હગનલાલે પધરાવી હતી. તથા ૫. વિજયનંદસરીશ્વરજી મહારાજની મૂર્તિ છંડનિવામી શ્રાવિષા નાથીબેને પધરાવી.

પદપ્રદાન—

પ્રતિજ્ઞાનું ઠાપું નિર્ધારિતે પસાર થતાં લગભગ દશવાર્યાના કુખરે બહાર તૈયાર કરેલા ભવ્યમંડપમાં માનવ મેદનીને દંડ જાગ્યો. આ પ્રસંગે અરિત્ર નાયકના ત્રિશદ અને વરદદરતે પોતાના શિષ્ય પન્થાસ્યજી શ્રી ભુવનવિજયજીને ઉપાધ્યાયપદ, ગર્જીપ્રજ્ઞ શ્રી જયન્નવિજયજીને પન્થાસપદ અને મુનિશ્રી પ્રવીણવિજયજીને ગર્જીપદ વિધિ પુરસ્કાર પ્રદાન કરવામાં આવ્યું. આ સમયે જનતાના જયજયારવોથી આઠાશ શુંછ ઉઠ્યું. પદપ્રદાનબાદ અરિત્રનાયકે પદપ્રદાનને તે પદની મહત્તા ધણી સુંદર રીતીએ સમજાવી હતી. વિનીત શિષ્યોએ પણ શિષ્ટભાષામાં શિક્ષા અનુકૂળ વર્તવા અભિલાષા જણાવી તથા શુરૂપા દિનદિન વધતી રહે એવી અભ્યર્થના કરી.

આ પ્રસંગે મંદિરોના ઠાપુંકરોને ઉચિત ધનામો શ્રીમંથ તરફથી આપવામાં આવ્યા. અંતે જાણીવાલા શા. ચીમનદાસ પ્રેમચંદ, શીવદાસ હીરાચંદ, શા. સુનીદાસ ગરબડદાસ તથા કમોઈવાળા તરફથી શ્રીજીની પ્રભાવના લઈ સૌ કોઈ વીખરાયા હતા.

તેમજ આ પ્રસંગે સાધ્વી શ્રીમંલુલાશ્રીની શિષ્યા સાધ્વીશ્રી મહેન્દ્રશ્રીને વડીદીક્ષા અર્પણ કરવામાં આવી હતી, તેમના સંસારી પિતા સીપોરનિવાસી પટવા દલીચંદ લવજીભાઈ તરફથી જોનાના ધર દીઠ શેર શેર સાકરના ખડા વહેંચવામાં આવ્યા હતા.

આજ દિવસે બપોરના ગંજવર મેદની વચ્ચે જાણીથી આવેશ વિધિવાલાઓ દ્વારા ધણીજી સ્પષ્ટતાથી ચાંતિસ્નાન લજાવવામાં આવ્યું. આ પ્રસંગે અદાઈ મહોત્સવ, ચાંતિસ્નાન તેમજ સાતમ અને આઠમના સાધર્મિક વાત્સલ્યો વડાલીવાલા સ્વ. શા. મણીભાઈ દલજીરામના ધર્મપતિ શ્રીમતિ તારા બહેનના તરફથી કરવામાં આવ્યા. પાંચમ તથા છઠ્ઠા દિને શા. અમૃતદાસ પારેખના તરફથી સાધર્મિક-

ન યાને ઉડતી નજર

કર્મ ! ચરિત્રનાયકની શૂન વાટિકાનાં
 મોની સૌરભથી મરત જની અણાવધિ
 રર કેટલાક સજ્જતોના હૃદય કરણકર્મા
 થશે હશે ? દેવકુમ સમા નિરવશ શૂન
 ન રહેવાનાં ! માનવ પ્રકૃતિમાં ત્યારે ત્યારે
 ૧ તારે આ અણુમોઘ કુમુભોની આમોદ
 દમય મરોજ !

૧ મહાત્માઓના મુળેને ઉપકૃત ભક્તગણ
 ૨ વિવિધિ તાલો અને લયથી શામાટે

તેણે દુર્ગાજીમાંથી દુર્ગાજીને પણ પેતાની ઉદારીપતિને કુટારી
આ પ્રાપ્તિમાંથી જાણને મીઠાએ એમ જાણીએ છીએ. જાણી દરિ-
દોષથી કાદવુંને પણ દુર્ગાજીની આશિષથી દેખતા દોષ તેમ મુક્તો
કેવળ દયા પાપ મનાય.

પણ મને તેમ દોષ પણ મળ્યોને અને દુર્ગાજીને
ઉભયને દમારી જાણમળ છે કે આ પ્રાપ્તિનોદનથી કાદવું મુક્ત
કરી આત્માને નિર્મળ જનાવગે મનિ મંદનાથી, સ્મૃતિ વૈપરીત્યથી
કે મનને જલદી પુર્ણ કરવાની આવેગી કામનાથી અમર અન્ય મોઢ
કારણથી મોઢપણ સ્થળે સ્થાવના નજરે ચડે તો તે વાંચકજનકાંત્ય
રાખશે એવી આશાથી વીરમું છું.

આ પ્રાપ્તિ બીજો ભાગ પણ વાંચકવર્ગના કર કમલમાં મૂકવા
લેખકની કામના છે.

સિંહાવલોકન યાને હિંતી નજર

પ્રિય વાંચક વર્ગ ! અરિતનાપકની જીવન વાટિકાનાં સુગુણ કુસુમોની સૌરભથી भरत બની અઘાવધિ વાસ્તવિક આનંદ છૂંટયો; જરૂર કેટલાક સજ્જનોના હૃદય કર્ણકર્મા સુગુણ કુસુમોનો સંચય પણ થયો હશે ? દેવકુમ સમા નિરવજ જીવન વૃક્ષના સુગુણ કુસુમો અમ્હાન રહેવાનાં ! માનવ પ્રકૃતિમાં ન્યારે ન્યારે વિકૃતિ અકરમાત યવ પામે ત્યારે આ અલુભોક્ષ કુસુમોની આમોદ તે તે વ્યક્તિઓ માટે આનંદમય થશેજ !

ઉપકારી અને સુગુણી મહાત્માઓના ગુણોને ઉપકૃત લક્ષ્મણ મુલાવનાની સુમધુર ખંસથી વિવિધિ તાણે અને લયથી યામાટે

તેમ દુર્મુખાદી દુર્જનો પણ પોતાની ઉદ્ધીપતિને :
આ પ્રત્યક્ષાંથી જાણે રહીશો એમ સમજીએ છીએ. જોકી
તેમની સાદુરૂપિને પણ દુર્મુખીની જાણિયો દેખતા દોષ તેમ
તેમજ દેવ પાપ મનાવ.

જાણ મને તેમ દોષ પણ સુજાણીને અને હ
ઉત્તરને દમારી જલામજુ છે કે આ પ્રત્યક્ષોક્તિથી સદૃશ
હરી આત્માને નિર્મળ જનાવર્તો મનિ મંદનાથી, રમતિ વૈષરી
કે પ્રત્યક્ષ જલદી પ્રજાં કરવાની આવેતી કામનાથી અરૂર અ-
કારણથી ગાઈપણ રથને રખણના નગરે ચડે તો તે વચિત્તદ
ગખરો એવી આશાથી વીરમું છું.

આ પ્રત્યક્ષો બીજો ભાગ પણ વચિત્તવર્તના કર કમલમાં મ
લેખકની કામના છે.

સિંહાવહોકન યાને ઉડતી નહીં

પ્રિય વાચકે વખે ! અસ્મિનાશ્રી
 સુગુણ કુસુમેની સૌન્દર્યથી
 વાસ્તવિક આનંદ ભૂંટયો; જરૂર પેટલાકે
 સુગુણ કુસુમેનો સંચય પણ થયો હતો ?
 રસના સુગુણ કુસુમે અધ્યાન રહેવાનાં !
 વિકૃતિ અકરમાલ થયા પામે સારે આ
 તે તે વ્યક્તિઓ માટે આનંદમય થયેજા !

ઉપહારી અને સુગુણી મહાત્મ
 સુભાવનાની સુમધુર જાંઘળી નિવિધિ

માય છે ? અંગોને તે મળે પ્રતિ શામારે પ્રેરે છે ? વાચનવિદ્ય મુગુરોન મુરગિર અને આકર્ષક દર્શનો જનના આપોઆપ ડોરડો, કમ્પ્યુટિસ્ટી આમોદ શું ચપચપી કલ્પવાવની પડે છે ? દરગીઝ નદિ ! જનના આપોઆપ કરનુરિકાની આમોદને પ્રથમે છે. અને મળે છે કીક છે પત્તાય વાયુનો મંપક નદોય તો કમુમ અને કમ્પુરિકા વ્યવમેવ મ્મ આમોદને દૂર રચાયા જનવમં સુધી પદોંગાદી શકની નથી; તેમ મહાત્મા પ્રશંતાના મુગુરો મુરગિર અને આકર્ષકતા છેજ પગું તે મુગુરોને વિરનારવાનું કામ તેઓના બકનમજનું છેજ.

નિરવગ-જીવી અસાધારણ ઉપકારી ચરિત્રનાયકનું જીવન અખિલ આત્મેઆઈ મયું, જતાંય સિદ્ધાવસોકનમાં વિચિત્ર શું અલેખવાનું દશે? વાંચકવર્ગ ધીરજ રાખા! સિદ્ધાવસોકન એ અખિલ જીવન ચરિત્ર અવસોકયા બાદ, આકર્ષક જમ્મા પછી તે જુદા જોડાને હજમ કરનાર, સમધાતુમય સત્ત્વ વધારી નસોનસમાં પ્રસાદના ચૂપંડ મહાકાવ્ય કરે છે.

જીવન વૃત્તાંતનો સારાંશ કહો કે સિદ્ધાવસોકન કહો ! તેની પુનરમૃતિ કહો કે તારવણી કહો ! એ અખિલ તત્ત્વ સિદ્ધાવસોકનમાં સમાવેશ માય છે. મૌકિતકનો મુંદર હાર તૈયાર કર્યા પછી મધ્યમ તરલ (નાયક) ગોદવવામાં આવે છે, મહિમૌકિતકમય મુશોક્તિ મુકુટના મધ્ય ભાગમાં અનધ્ય જ્ઞ જડવામાં આવે છે, તેમ સંપૂર્ણ જીવન વૃત્તાંત આલેખ્યા બાદ સિદ્ધાવસોકનની મુંદર પદ્ધતિ પ્રસિદ્ધ છે. અસ્મિતાના પ્રવાહમાં અવનિતલ પગ અંગંગ્ય માનવ પ્રકૃતિઓ હતી નહોતી થઈ ગઈ! કાલચક્ષીમા પીસાઈ ગઈ! પરવશ બની દુઃખમય જીવન વીતાવી જમીનદોસ્ત થઈ ગઈ વારતાવિક તેજ માનવ પ્રકૃતિઓ હજારોને આશીર્વાદ સમાન થઈ રહી છે અને થઈ રહેશે કે જે માનવ પ્રકૃતિઓ ઉચ્ચ અને આદર્શ જીવને જીવી, બિન્માર્ગગામીઓને સન્માર્ગની સુરાદ બતલાવે છે. કફળ અને ગોઝાળ મંચોગોથી વિખટા પાકી

સહનનંદ અને શાશ્વત સુખના સુચિર સંયોગો પ્રતિ ચોજે છે. માનવ માત્ર ઉપકારીજ હોય એમ બનવું જ નથી. માનવ માત્ર પુરુષાર્થ અને સત્ય પંથમાંજ વિચરે એમ પણ નથીજ, હા જરૂર હજારો માનવોમાં અંગુલિ ગણ્ય માનવોજ આદર્શ જીવને જીવી, અનેકોને તે જીવને જીવતાં શીખવે છે. ડગલે ને પગલે કંકરો નિહાલાય છે, પથુ નિધાનતો ક્વચિત્ જ અને તેય પણ ભાગ્યવંતને નજરે ચડે છે.

જીવનદોર સુખવાડા ભર્યો છે એને અટપડી બૂલ બૂલામણી કહીએ તોપણ આશી શકે ! ખરેખર આ જીવનદોરથી મુક્ત બની નિવૃત્ત જીવને જીવવું, સ્નેહીઓની, મોહજન્ય પદાર્થોની પ્રીતિ તોડવી, આનંદ ધામ ત્યાગ જીવન રવીકારવું, એ શું થોડી જહેમત છે ? અને આત્મિક પરિબલ સિવાય સાંસારિક વિષય વાસના ત્યાગવી એ અશક્ય છે. પૂર્વ જન્મના સંસ્કાર, પરંપરાગત સુકૃતનો ધર્મ પડઘો, સુસાથીદારોની પ્રેરવી તેમંય સદ્ગુણની સંગતની રંગત અજબ મહત્તમ બનાવે છે. આહે બાલ હોય, આહે યુવક હોય કે આહે વૃદ્ધ હોય; હરેકને વૈરાગ્યના ઝરણાથી દિવ ભીંજતાં સંસાર ભયંકર અને કારાગાર ભાસે છે. તેને ત્યાગવા મુમુક્ષુ કે દિલો બને છે, વૈરાગ્યની વાસના પહેલાં જે સંયોગો, સ્નેહીઓના મંલાપે, તિવાસમય વાતાવરણો, દિલને ખેંચે છે, તે બધાય સાધનો સંશુદ્ધતા પેદા કરે છે, અને વૈરાગી પુરૂષ તત્ક્ષણે તે બધા-યનો પરિત્યાગ કરે છે.

લઘુવયમાંય અજબ દીપ્ત—

આપણે જે પુણ્ય પ્રતીક જૈનાચાર્ય વિજયલલિતમુરારીશ્વરજી મહાગાનનું જીવન જ્ઞાત આલેખી ગયા તે મહાત્માના બાલવયથીજ જ્ઞાન અને વૈરાગ્ય નેત્ર ખૂલી ગયાં હતાં. સુભાવનાઓની ખુશખો તેઓના દૈન્યપટમાં વ્યાપી ગઈ હતી, ખરેખર ચરિત્રનાયકની બાલવય હોવા છતાંય સદ્ગુણોના મંચથી, કુશામ તીવ્ર મતિથી અને આદર્શ અનુભવમય આચરણથી વૃદ્ધ વયજ ભાસતી હતી.

તા દિલ્હીર મેળવી, સંયમની નિરતિચાર પાલનતા, તારક
 યની સેવા અને આરાની આરાધકતા, વિવિધજ્ઞાન મેળવવામાં
 રતી ખંત ચરિત્રનાયકમાં અજળ તેજવતી બનતી ગઈ. જેમ જેમ
 આશુ વ્યોમપંથમાં આગળ ધપે છે તેમ તેમ વિશેષ તેજસ્વી
 તો બન્ય છે, મણિ પાષાણ પર ધસાય તેમ વિશેષ પ્રકાશનાં કિરણો
 આવે છે, રવણું જેમ જેમ અગ્નિમાં તપે તેમ તેમ વિશુદ્ધ બનતું
 બન્ય છે, તેવીરીતે ચરિત્રનાયકનો જેમ જેમ સંયમ પર્યાય વધતો
 થો તેમ તેમ મનોનિગ્રહતા, સદ્વિષ્ણુતા, ગંભીરતા, ઉદારતા અને
 હિમોદકતા તેમજ શાસન પ્રભાવના ફેલાવવાની સુભાવના, આદિ
 હુશુરો જેઓના જીવનમાં ઝળકવા લાગ્યા. દિન પ્રતિદિન સર્વતો મુખી
 શક્તિઓની ખીલવટ થઈ.

મતિનૈર્મલ્ય—

નાનકેકું નાવ આખાદ હોય, મુકાની કુશલ હોય તો મહાન
 સાગર પણ તરી જવાય છે. કિનારાની બહાર અને મોજ મનગમતી
 હુંડાય છે, તેમ અજળ અને અકુદિત ભુદિ નૈયાથી પ્રતિભાશાક્ષી
 પુરો શાસ્ત્ર સિન્ધુ અનાયાસે તરે છે; સાચેજ મતિનું માજન
 શાસ્ત્રાવગાહનથી માય છે. રવણરૂપની નિશામાં ચરિત્રનાયકે આ સંયમ
 પર્યાયથી લેઈને કુશાગ્રમતિ અને શસ્તરમરણ શક્તિદાર અનેક
 પ્રકરણપ્રથો, વ્યાકરણપ્રથો, તેમજ આગમપ્રથો હુંક સમયમાં પણ
 મોક્ષસ રૂપે અભ્યાસ કરી રવાયત થયાં. એટલુંજ નહિ પરંતુ જેમ
 ઉદાર વ્યક્તિ લક્ષ્મી મેલવતાં સાથે સાથે દાનશાસ્ત્ર ખોલવા પ્રેરાય છે;
 તેવી રીતે ચરિત્રનેતા પણ વિશદ મતિથી વિવિધ તત્ત્વજ્ઞાન મેલવતા
 ગયા, તેમ તેમ અનેક સાધુઓને અને સદ્ગૃહસ્થોને પાઠન પ્રસંગમાં
 ઉદારતાથી તત્ત્વજ્ઞાનનું દાન આપતા ગયા, જેથી મહાજુ કરેલું તત્ત્વજ્ઞાન
 રઘુરાયમાન થતું ગયું. નવું જ્ઞાન મેળવવા, નવીન શાસ્ત્રો અવલોકવા,
 અનેક ગહન વિષયોને સુગમ ગનાવી અન્યોને સમજાવવા, ચરિત્ર-

નાયકની પ્રતિભાપ્રજ્ઞા અનેકી પ્રગતિ હોતી. મંગલ્ય નવ
ગિરરથાની જનનું મયું; નનું મંગલ્ય મનું મયું. મને જે આપણે
જાતીએ છીએ કે વિશ્વ મનિના અજાને કેટલાકો તન્ન પદો
સમજના દોઝનાજ નથી; કેટલાકો દોઝાય છે જતાં સમજી શકે
કેટલાકો સમજે જતાંય મમયાગિન સમરી શકના નથી, કે
સમરી શકે છે જતાંય અન્ધોને દસાવી શકના નથી; પરંતુ જ
ચરિત્રનેતામાં બાલવયથીજ મને જે એ સમજવાના, મમયે જ
અનેકથા: અકાલ્ય મુક્તિઓથી અન્ધોને સમજવવાની શક્તિ ધરાવે
અને આદર્શ અનુભવની હતી. જગમાં એ શક્તિ પશુ દિવ્ય
સાથે અસાધારણ બિપ્રકારક નીવડે છે.

ચરિત્રનેતાનો સંયમ પર્વાય કેન અજુજ વર્તેનો ધરો હતો. તે
પોતે પોતાનાથી લઘુ અને વડિલ સાધુઓને આદરપૂર્વક અને
પૂર્વક પ્રકરણ, વ્યાકરણ અને કાવ્યમન્યોનો આદર્શ રીતે જ
કરાવતા. ચરિત્રનાયકના તારકશુદ્ધેવ તો ચરિત્રનાયકની પદન પદ
પ્રગતિ નીહાણી તાણુજ બનતા. એક પ્રસંગે ચરિત્રનેતાને શુદ્ધ
પરીક્ષા માટે ચરિત્રનાયકના તારક શુદ્ધેવે, ચરિત્રનાયકને આજ્ઞા કરી
લબ્ધિવિજય ? તારી મતિ અગ્રેય અને સર્વતો પ્રાદી દું જઈ
છું. આજે ત્રણ દેશાકમાં દું તને જે નવા મ્લોકો આપું તે તું કો
કર ! ચરિત્રનાયક તો ઉત્સુકજ હતા. શુદ્ધિનો ડોળ બતાવત
પરંતુ શુદ્ધ આજ્ઞા પાલન કરવા ખાતર દુંક સમયમાં પણ કહી
જોયેલા હસ્તાક્ષરની પ્રત પરથી ચરિત્રનાયકે (૫૦) પચાસ મ્લોકો
કરી સ્વશુદ્ધેવને સંલગ્નાવ્યા. તારક શુદ્ધેવ ખૂબજ પ્રસન્ન થયા. જે
નિશ્રામાં એક શુદ્ધિનો અખૂટ લંડાર છે. તેમ તેઓ માનતા !

ધર્મડથી કે જીજ્ઞાસુ ભાવથી જૈન અગર જૈનેતર કોઈપણ
ધર્મ ચર્ચા કરવા આવતી અગર શાસ્ત્રાર્થ માટે ડોળ દેખાડત
તેને સ્વતારક શુદ્ધેવ ચરિત્રનેતાની પામેજ મોકલતા. સ્વયં

પોતાની શાસ્ત્રનુસારિણી મતિ પર ચરિત્રનાયકે કેટલો અદ્વિત્ય વિશ્વાસ જમાવ્યો હશે ?

થોડાજ દીક્ષા પર્યાયમાં પણ મુનિવર્ગમાં અને ગૃહસ્થ મંડળમાં ચરિત્રનાયકનું અગાધજ્ઞાન અને મતિ ઊલ્લસનું ઊજ્જવલ ગૌરવ ખૂબજ પ્રસર્યું અને ચોમેર ચરિત્રનાયકની પ્રસિદ્ધિ અનદ્ય વ્યાપી.

નિશ્રામાં ધર્મ પ્રાપ્તિ—

પંથશ્રમી પચિકને એક સુંદર સરોવર અને તેના નિર્મલજલના શીતલ શીકરો શ્રમ નાશક બને છે, તેમજ સરોવરની પાળે વિશાલ અને જટાકુંડ વૃક્ષોની સાથે સાથે હાયા મલીગળ્ય તો પછી પચિકના આનંદમાં કમીના શી રહે ? શ્રમનો દ્વાસ આપોઆપ યથા બળ, મુકલોનો આરવાહ અને જલપાન થતાં અમાપ નિર્ગતિ તે પચિક અનુભવે !

ચરિત્રનાયકની સૌમ્ય પ્રકૃતિ, સદાનંદી ચમકદાર ચહેરો અને સતત્ત્વ જ્ઞાનના ઊજળતા તરલતરંગો તેઓશ્રીની નિશ્રામાં રહેનાર મુનિગણને અપૂર્વ ધર્મ ફળની પ્રાપ્તિનો હેતુ બને છે. શ્રોતૃવૃન્દને અચિર સમયનો પરિચય પણ અનનુભૂત રહેજે ધર્મ ફળની મુપ્રાપ્તિ કરાવે છે ? સંસારની વિદંબનાઓથી કંટાળેલા આશાના મહાસાગરમાં ઝૂલતા, આ મેગવું, આ મળવુંની ઝંખનામાં જીવનને વેડરી રહેલા અનેક સંસારીજીવોને ચરિત્રનાયકની સંગત આશીર્વાદ સમાન નીવડે છે.

જ્ઞાન નિર્ગરણનો નિર્દોષ આનંદ ચરિત્રનેતાની નિશ્રામાં અનાયાસે મેલવાય છે. અરે આણુ વિહારમાંય પણ કોઈ પણ મુસાફિર અગર વનેચર જોતવિંતજ ચરિત્રનાયકની પ્રુનિત પ્રકૃતિને ઝુકી પડે છે. ઉદાત્ત ભાવનાથી ચરિત્રનાયક થોડો સમય પણ દયા પાલનનો, સત્ય બોલવાનો, વિગેરે ઉપદેશ અન્તઃકરણની લાગણીથી આપે તો બસ એટલા માત્રથી પણ અનેકો પાપ પ્રતિતિનો પરિહાર અને સદૃશ્યનો સ્વીકાર કરી માનવ જીવનને સફલ બનાવે છે.

કુદરતની મહેર—

દાનને માનવો અનેકનેક ઉપાયોથી કરીને મનાવ્યે રાખ્યું
મથે છે. સુમધુર સ્વર બનાવવા અનેક ઉપાયો કરાયે છે. ધાર્મિક
અને નીકરના પ્રાપ્ત કરવા મહાન યોદ્ધાઓના ઇવનરુદ્ધાનો અવલોકે છે.
આ બધુંય કરવાની જગ્યા આ માટે ? ને ને સમૃદ્ધિઓ સદાજ રીતેથી
સાંપડી માટેજને ? જે રૂઝ, વિના જલસિયને કલકુપ બનતુ દેવ,
શીતલ હાવા વિસ્તાગતુ દોષ, તેને જલસિયન નથીજ કરતુ ધર્મ.

ચરિત્રનેના આચાર્ય મહારાજને દારીગિક અનુકૂલતા બાહ્યવર્દન
સંલગ્ન થયેલ છે. જેઓની ભગવદાર મુખામુની ધર્મશુદ્ધિ અને
વૈરાગ્ય વેદને દર્શન માત્રથી વિચ્છાડે છે.

ચરિત્રનેનાનો સ્વર કુદરતીજ સુમધુર, મંજાર અને કુદરત
છે, ધાર્મિક અને નીકરના પૂર્વસ મહાત્મી આપોઆપજ સમૃદ્ધિ
અનુભવ્યા છે.

એક પ્રસંગ—

યાદ આવે છે કે ત્યારે ચરિત્રનાયકે મુસ્લાન શહેરમાં ચતુર્થ
કર્પુ, તે દરમ્યાન ધર્મ વિષયક જાહેર ભાષણો થતાં મુસ્લીમો તેમજ
અન્ય જાતકોમ તે ભાષણોનો લાભ લેતી. અરે કેટલાક જૈનધર્મી
કદર શત્રુઓ પણ ચરિત્રનાયકનો મધુર સ્વર સાંભળતાજ આકર્ષના
અને બોલતા કે, આપણે જૈનધર્મનું કાર્કષણ સ્વીકારતુ નહિ, પણ મો
બ્યાખ્યાનકાર મહાત્માના સુમધુર સ્વરથી ઉન્ન્યાજન થતા મોઝે સાંભળ
લેવા; માત્ર સુસ્વરથી આકર્ષાઈ સે કરે. અનાયજનો ભયતુ અવર
કરવા આવતા અહિંસા ધર્મને સમન્ત્યા અને તેના પાલક અન્ય.
ધર્મોપદેશક પુરુષને સ્વરની મધુરતા, ધાર્મિક બલ, નવારગાદિની શુદ્ધિ
એ કદરવેજ બહીષ્ઠ દોષ તો મહાન ઉપકાર વિચ્છાડે છે, ચરિત્રનાયકે

આ ત્રણેય શક્તિઓ કુદરતેજ બહીસ હતી. જેથી મહાન્ ઉપકારને વિસ્તારી રહ્યા છે. પૂર્વકૃત પુણ્ય પુણ્ય જેઓનું ખીલેલું હોય તેવા પુરુષાર્થી મહાત્માઓને અનુકૂલ અખિલ સહયોગ સાંપડે છે, તે ચરિત્રનાયકના જીવનવૃત્તાંતથી અનુભવાય છે.

શાસન ધગશ—

જીવન યાત્રામાં માનવોને પ્રયોજન એ ધણો સંકલિત ધર્મ છે. પ્રયોજન વિના મંદમતિ પણ પ્રયાસ-મુક્ત દેખાય છે. કોઈ પણ કાર્યનો પ્રારંભ પ્રયોજનને ઉદ્દેશી કરાય છે. એક કાર્યની સંસિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરતાં વ્યક્ત કે અવ્યક્ત જેમ ઉછળે છે.

જૈન સાધુપણું અને શાસનસેવાની ધગશ એ ઉભયને અભેદ સંબંધ છે. જેમ અંગીઅને અંગ એકબીજાને સંધાયેલાં રહે છે, તેવી રીતે જૈન સાધુત્વ અને શાસન ધગશ બન્ને એકમેક સંધાયેલાંજ રહે છે. જ્યારે અધર્મનો પ્રચાર થતો હોય, અનેક કૂટ જલોથી ધર્મી વર્ગને ધર્મદ્રોહી બનાવવાના ઉપાયો યોજાતા હોય, ત્યારે પ્રભુ આગમ અને પ્રજા માર્ગના રાગી તેવા પ્રભાવક મહાન્ પુરુષો શાસનની ધગશ બતાવી ધર્મનો અબુદ્ધય કરે છે. હજારોને ઉન્માર્ગથી બચાવી સન્માર્ગમાં મુરિધર બનાવે છે. સાચા માર્ગનું જ્ઞાન કરાવી તેની સચોટ શ્રદ્ધા જમાવે છે.

ચરિત્રનાયકના જીવનમાં જ્યારે જ્યારે શાસનસેવાના પ્રસંગો બન્યા ત્યારે ત્યારે અપૂર્વ શાસન ધગશ બતાવી શાસનસેવાનો સારો કાળો આપ્યો છે અને આપે છે. ચરિત્રનેતાની પ્રત્યેક પ્રવૃત્તિઓ, વાણીવ્યવસાયો, હંમેશાં સહવાસીઓના હૃદયમાં શાસનસેવાના સાચા સૂર પૂરે છે. નિરૂત્સાહી જનવર્ગને પણ નવ ચૈતન્યનો નવો પ્રકાશ અર્પે છે.

ગરિષ્ઠ જ્ઞાન—

ત્યાગીપણું અને જ્ઞાનીપણું આ બન્નેયનો મેળ એકજ વ્યક્તિમાં હોય તો તે વ્યક્તિ જનતા માટે અગ્રણ્ય ઉપકારી નીવડે છે. ચરિત્ર

બની શાસ્ત્રાર્થ આરંભના ભેદાર થાય છે. પ્રાચીન ઇન્દ્રિયમાં સ્થિતિએ અનેક નિર્મૂલિત વિષયોના નૃપ મહાઓમાં અનેકથા સ્થિત મહાન જ્ઞાનાઓમાં શાસ્ત્રાર્થોદ્ધાર વિજયપતાકા કરકવી જ્ઞાન ગૌરવ વિસ્તારતા. દાસમાં આપના ચરિત્રનાયક અસાધારણ વાદ મરાવે છે. પંજાબની નીરજ્ઞિમાં અનેક સ્થિતિએ આર્ય સમાજિગ્રંથો, રચનાકવાસોએ અને અદ્વિતવાદી વૈદાન્તિકો સહ અંતરે શાસ્ત્રાર્થો ક્યાં છે. પોતાની શુદ્ધિ નૈયાયી શાસ્ત્રાર્થ સાતરી ગયા છે, અને જ્ઞાનધર્મનો વિજયકરો અજળ બળાવ્યો વન્દનાર્યે આવનાર પંજાબી ભક્તવર્ગ તે દર્શનીય વાદ પ્રસંગાવધિ સમરે છે, અને પ્રસંગે છે. પંજાબથી આપ્યા બાદ જ્ઞાનિમાં પણ પંડિતવર્ગ સહ ચરિત્રનેતાને બે ત્રણ જાહેર શાસ્ત્રાર્થ પ્રસંગો સાંપડ્યા. જેમાં શુદ્ધવાસીઓએ પણ ચરિત્રનેતાની તીવ્રતા મતિનો, અને અસાધારણ વાદ કૌશલ્યનો જરૂર અનુભવ કર્યો ચરિત્રનેતાના એ પુનિત વાદ કૌશલ્યની તે સમયની અનુભવી જન ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા કરી રહી છે.

પુણ્ય પ્રકૃતિ—

વિશાલ વિશ્વના અખિલ ક્ષેત્રમાં દશમું નિધાન કહો અપંદરમું રત્ન કહો, નવમી સિદ્ધિ કહો કે મહાન દિવ્ય મદદ કહો તે માનવોની પુણ્ય પ્રકૃતિ જ છે. જેઓની પુણ્ય પ્રકૃતિ પ્રબલ અપ્રતાપી હોય તેઓની મનોરમ માલા સહેજે ફલવતી બને છે. જન્મના સાથેજ ધૃષ્ટ પદાર્થની સંલગ્ધ થવી તે પણ પુણ્ય પ્રકૃતિ જન પ્રસાદી જ છે. જ્યાં પુણ્યશાસ્ત્રીઓના પુનિત પગલાં ત્યાં ઉપદ્રવોન શાંતિ અને આનંદની ઉર્મિઓ ઉલ્લાસજ, આપના ચરિત્રનેતાની પુણ્ય છાયા હરેક સ્થિતિ પર અસાધારણ છાપ પાડે છે. જે ક્ષેત્રોમાં ચરિત્રનાયકની પધરામણી થઇ છે અને થાય છે તે નિખિલ સ્થિતિમાં પદ્મોદયથી માનવગણ વૈર વિરોધાને સમાવી અન્યોન્ય

તવને લાગે છે. કૃપણોને ઉદાર બનવાના જોરતા થાય છે, ઉદાર તો કેમ ગુણ અધિક ધર્મ મહોત્સવો ઉજવવા, શાસનપ્રભાવના વા કટિબદ્ધ થઈ તેવાર રહે છે.

જ્યારે જ્યારે શાસ્ત્રાર્થો માટે, ધર્મપ્રભાવના ફેલાવવા માટે ધિ વાદળોઓ પ્રભેદવા માટે પ્રધાન પુરે પ્રયત્ન આદર્શો ત્યારે ત્યારે પ્રસંગોમાં પોતેજ જ્ય કમલા વર્ષા, એ પણ પુણ્ય પ્રકૃતિની છા અને મદદ ખરીજ ને?

જૈનધર્મના જન્મ સંસ્કારથી કદર યત્નઓ જીનેતરી પણ ચરિત્ર યકને જોતાં વેંતજ જુકતા, વાણીચવણ કરતાં હૃદયથી ખેંચાતા ધર્મની ઉણપ સમજતાં, જૈનધર્મના મહત્વને વખાણતા પુનઃ પુનઃ ચરિત્રનેતાના દર્શનવંદન જખતા, અને ભૂરિ ભૂરિ જૈનધર્મની પ્રસન્નતાઓ કરતા. પ્રત્યેક પ્રવૃત્તિઓમાં અસાવધિ ચરિત્રનાયક જે વિજય મેલવી રળા છે, તે પુણ્ય પ્રભાવો પ્રકૃષ્ટ પડ્યોજ છે !

વૈશાલ સાય—

વિશાલ અને નિર્મલ આદર્શમાં જેવા પદાર્થ હોય તેવુંજ પ્રતિબિંબ આપોઆપ દેખાઈ આવે છે. ચહેરાપરની તેજરવીતા અને હિંકાશ એ સઘળુંજ સન્મુખ રહેલા સ્વચ્છ આદર્શમાં પ્રતિબિંબિત થાય છે. મનોગત હરેક વિચારણાઓને જણાવનાર મુખ એ આદર્શ મનાય છે; મુખકર્ણ પર મનોવૃત્તિના વિવિધ તરંગો ફાળે ફાળે નવી નવી છાયા વિસ્તારે છે.

ચરિત્રનાયકની મનોવૃત્તિ અને આત્મિક વિચારણા વિશુદ્ધ અને ઉન્નત હરેક પ્રસંગોમાં મુખપર તરી આવે છે, ચરિત્રનાયકનું હૃદય અતીવ કોમલ અને દયાલુ તેઓશ્રીના સહવાસીઓને અનેકશ અનુભવાય છે. પૃત્ય ચરિત્રપ્રધાન ચરિત્રનેતાની પ્રત્યેક પ્રવૃત્તિઓ નિરવધ અને ઉપકારક હોઈ જનતાને આત્મીકૃદ્ધ રૂપ નીવડે છે. ઉપદેશાવસરે

બની શાસ્ત્રાર્થ આરંભવા તૈયાર થાય છે. પ્રાચીન કાળમાં અનેક સ્થલોએ અનેક નિર્મૂલિત વિદ્યાના નૃપ સભાઓમાં અનેકશઃ શાસ્ત્રાર્થો યતા મહાન્ જૈનાચાર્યો શાસ્ત્રાર્થોદ્ધાન વિજયપતાકા ફરકવી જૈનધર્મનું ગૌરવ વિસ્તારતા. દાસમાં આપણા ચરિત્રનાયક અસાધારણ વાદદક્ષતા ધરાવે છે. પંજાબની વીરભૂમિમાં અનેક સ્થલોએ આર્ય સમાજથી, દિગંબરો, સ્થાનકવાસીઓ અને અદ્વૈતવાદી વૈદાન્તિકો સહ અનેકશઃ જાહેર શાસ્ત્રાર્થો કર્યા છે. પોતાની બુદ્ધિ નૈયાયી શાસ્ત્રાર્થ સ્પષ્ટતરી ગયા છે, અને જૈનધર્મનો વિજયકરો અજબ બન્યો છે. વન્દનાર્થે આવનાર પંજાબી લક્ષતવર્ગ તે દર્શનીય વાદ પ્રસંગે અઘાવધિ રમરે છે, અને પ્રશંસે છે. પંજાબથી આવ્યા બાદ ગુર્જર ભૂમિમાં પણ પંડિતવર્ગ સહ ચરિત્રનેતાને બે ત્રણ જાહેર શાસ્ત્રાર્થોના પ્રસંગો સંપડ્યા. જેમાં ગુર્જરવાસીઓએ પણ ચરિત્રનેતાની તીવ્રતાદિકે મતિનો, અને અસાધારણ વાદ કૌશલ્યનો જરૂર અનુભવ કર્યો છે. ચરિત્રનેતાના એ પુનિત વાદ કૌશલ્યની તે સમયની અનુભવી જ્ઞાતા ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા કરી રહી છે.

પુણ્ય પ્રકૃતિ—

વિશાલ વિશ્વના અખિલ ક્ષેત્રમાં દશમું નિધાન કરો. અગર પંદરમું રત્ન કરો, નવમી સિદ્ધિ કરો કે મહાન્ દિવ્ય મદદ કરો તો તે માનવોની પુણ્ય પ્રકૃતિ જ છે. જેઓની પુણ્ય પ્રકૃતિ પ્રખલ અને પ્રતાપી હોય તેઓની મનોદયમાલા સદેજે ફલવતી બને છે. જાખનાની સાથેજ ઘણે પદાર્થની સંલક્ષિય થવી તે પણ પુણ્ય પ્રકૃતિ જન્ય પ્રસાદી જ છે. જ્યાં પુણ્યસાક્ષીઓના પુનિત ષગડાં ત્યાં ઉપદેવોની શાંતિ અને આનંદની ઉર્મિઓ ઉભરાયજ, આપના ચરિત્રનેતાની પુણ્ય છાયા હરેક સ્થલો પર અસાધારણ છાપ પાડે છે. જે ક્ષેત્રોમાં ચરિત્રનાયકની પધરામણી થઈ અને થાય છે તે નિખિલ સ્થલોમાં ચરિત્રનાયકના ધર્મોપદેશથી માનવજાતુ વૈર વિરોધોને સમાવી અન્યોન્ન

ઐક્યભાવને જન્મે છે. કૃપણને ઉદાર બનવાના ઓરના થાય છે, ઉદાર વર્ગ તો કેમ ગુણ અધિક ધર્મ મર્યાદાઓ હિન્દુવા, સામાન્યજાતના ફેલાવવા કટિબદ્ધ મધ તેવાર રહે છે.

જ્યારે જ્યારે શાસ્ત્રોમાં માટે, ધર્મપ્રભાવના ફેલાવવા માટે વિરોધ વાદળાઓ પ્રભેદવા માટે પ્રધાન પુરો પ્રયત્ન આદર્યો ત્યારે ત્યારે હરેક પ્રસંગોમાં ચેતેજ જલ્ય કમલા વર્ષો. એ પણ પુણ્ય પ્રકૃતિની પ્રેરણા અને મદદ ખરીજ ને?

જૈનધર્મના જન્મ સંસ્કારથી કદર યત્નથી જીવેતરો પણ ચરિત્ર નામકને જોતાં વેંતજ ક્રુદ્ધતા, વાણીશ્રવણ કરતાં હૃદયથી ખેંચાતા સ્વધર્મની હિણુપ સમજતાં, જૈનધર્મના મહત્વને વખાણતા પુનઃ પુનઃ ચરિત્રનેતાના દર્શનવંદન અંખતા, અને ભૂરિ ભૂરિ જૈનધર્મની પ્રશંસાઓ કરતા, પ્રત્યેક પ્રવૃત્તિઓમાં અછાવધિ ચરિત્રનામક જે વિજય મેલવી રજા છે, તે પુણ્ય પ્રભાવો પ્રકૃષ્ટ પડ્યોજ છે !

વેશાલ ભાવ—

વિશાલ અને નિર્મલ આદર્શમાં જેવા પદાર્થ હોય તેવુંજ પ્રતિબિંબ આપેઆપ દેખાઈ આવે છે. ચંદ્રોપરની તેજસ્વીતા અને શિક્ષણ એ સમજીય સન્મુખ રહેલા સ્વચ્છ આદર્શમાં પ્રતિબિંબિત થાય છે. મનોગત હરેક વિચારણાઓને જાણવાનાર મુખ એ આદર્શ મનાય છે; મુખદર્પણ પર મનોવૃત્તિના વિવિધ તરંગો ફાળે ફાળે લી નવી જાયા વિસ્તારે છે.

ચરિત્રનામકની મનોવૃત્તિ અને આત્મિક વિચારણા વિગત—અને ઉત્તત હરેક પ્રસંગોમાં મુખપર તરી આવે છે, ચરિત્રનામક અતીવ દામય અને દયાળુ દેઓશ્રીના સહવાસીઓને અને ભવાય છે. પૂણ્ય ચરિત્રપ્રધાન ચરિત્રનેતાની પ્રત્યેક પ્રવૃત્તિ અને ઉપકારક દેઈ જનતાને આલીંગન રૂપ નીચે રે.

જો સ્વર્ગેલી નીચની વચ્ચે મેળોના ઉદય

૧. સિદ્ધતા પેદા કરે છે. સમજાવ ૧૫ =

૧. પ્રસંગોમા, આક્રમક નામેદી થાવ

૨. કુતિ અસાધ્ય ગળી શકે

૩. કાલે છે. પ્રિય વાચક વર્ગ

૪. કુતિ પોતાને વશ ન બનાવ

૫. માથે જાહેર મંગાનોમા, સભાએ.

૬. મર્મના વિજય કેવી રીતે કરશવી

૭. મર્મના પ્રસંગોમાં, પ્રયત્ન ઉદામવાદી સ.

૮. રાત્રીથી સ્વપ્ન દિતોત્પાદક ઉત્તરો અપાતા, ૨

૯. અનિચ્છાને ધર્મના ઉદય સ્વરૂપ સમજાવશમાં, ૨

૧૦. અનિચ્છાને અનિચ્છા અને સમતોલવૃત્તિ, એ ઉભય ગુણ

અનુભવની જેમ મર્મ આપી છે, અને આપે છે, તેથીજ પ્રાપ્ત

અનિચ્છાવચના સમજાવ પ્રયત્નો ફલમેલી બને છે.

૭. ઉપદેશ—

પ્રાચીન ઇતિહાસ જોરોશોરોથી કહે છે કે, જૈનધર્મની

ના જૈનધર્મનો અનુલ અબુદય, અને જૈનધર્મની ઉત્તરતા

વિશ્વ વ્યાપકતા, જૈનધર્મના મહાન આચાર્યો લગીરથ મતોથી

ગયા છે, મૌર્યકલિનિધાન એ કેઈ હોય તો તે યુગ પ્રભાવક

પ્રભાવેશના ઉપદેશોથી પ્રતિબોધ પામેલ દયાલુ અને ધર્મપ્રેમી

કે ન મનાય ?

આજના વિવિધ વાગાજોડાઓ અને લગાવદ્ અડોની હારમાલો

શાસન નેપાતે અમારાં કરી નહીં છે, નિહાળુ વાગાજોડાઓ અને

અડોની હારમાલોથી શાસન નેપાતે અગી અને સુરિચર બનાવી,

શહેર હંકારનાર શાસન પ્રભાવક સુવિનિત ગીતાર્ય આચાર્ય મહા-

શાસન કસમતવાલા સુકનીઓ જ છે. આપણા અગ્નિનાથે અઘાવધિ

સન નૈયાને સુરિયર બનાવવામાં સક્રિયતાથી રૂપ દેખાવે આદર્શ છે,
 અને આદરે છે. ચરિત્રનેતાના હવનકવનમાં એવા અનેક પ્રયોગો
 ન્યા છે કે, કેટલાક ગામડાઓના દોકોરો, અને કેટલાક નાણુકના
 હરસેદાર નરેશો ચરિત્રનેતાની સંગતમાં આવતાં દયાધર્મના પાટક
 ન્યા છે, જેના પ્રતાપે હજારો મુંગા પ્રાણીઓને અજયદાન થઈ
 છું છે, એટલુંજ નહીં પણ તે પ્રતિબોધિત નરેશો સદાચારી અને
 ધર્મવૃત્તિમય હવને હવી માનવજાતને ચત્કિચીત્સાર્થક બનાવી રહ્યા છે.

ટોસણ નરેશ તખ્તસિંહજી, મોગર નરેશ, ઉમેટા નરેશ, દોરોદ,
 હિંમતપુર વિગેરે ગામના દોકોરો ચરિત્રનેતાના હૃદયંગમ દયાવર્ણી
 ઉપદેશથી દયાના સુમત્રો જપતા બન્યા છે. તેમજ પોતાની હંદના
 સીમાડામાં, તલાવોમાં ધર્મપર્વના દિવસોમાં થતી હિંસાને સખાધ
 ભર્યા રાજકર્મોનાથી નાણુક કરી છે; અને તે તે નરેશો માંસાહારના
 તેમજ મદ્યપાનના પરિત્યાગી પણ થયા છે. ચરિત્રનાયકની વિશુદ્ધ
 પ્રવૃત્તિઓ પ્રતિ અને નિર્દોષ આદિત્ર પ્રતિ તે ભક્ત નરેશોને કેટલો
 અમાપ વાત્સલ્ય ભાવ છે, તેને જણાવનાર એકજ પ્રસંગ ધજોજી પ્રમથ
 થઈ રહેશે; જ્યારે ચરિત્રનેતાને સ્વગુરુદેવના વરદહસ્તે આચાર્યપદપ્રદાન
 કરવામાં આવ્યું, તદવસરે ટોસણ નરેશ તખ્તસિંહજી મહારાજાએ
 મોટા પ્રમાણમાં દ્રવ્ય-રકમ મોકલી ખુશાલી દર્શાવી, એ કે જૈન ત્યાગી
 મહાત્માઓ અક્રિયન ભાવને બજતા હોય દ્રવ્ય કેમ રાખી શકે એટલે
 તે ધર્મપ્રેમી નરેશને તેઓનો સિરપાવ માનો કે હૃદયગત સદ્ભાવ માનો,
 છાણીના શ્રાવક સંઘે તેઓથીએ મોકલેલ રકમને પાછી મોકલી આપી.
 દયાળુ અને ગુરુપ્રેમી દોકોર તખ્તસિંહજીએ પાછી આવેલ રકમને
 ધર્મકાર્યમાં વાપરી, રકમ પાછી મોકલવાનો હેતુ એટલોજ છે તેઓ ત્યાગી
 ગુરુઓ પ્રતિ ખોટી બમણામાં ન પડે. વાંચક આવા તો અનેક પ્રસ-
 ગોથી સમજી શકશે હશે કે જરૂર ચરિત્રનેતાના પ્રતિ અનેક નરે-
 શો સદ્ભાવ છે.

મહાન લઘુતા—

જેમ જેમ વૃક્ષ વિશાલ અને કષ્ટદ્રુપ થતું જાય તેમ તે નમદ્રું જાય અને ધ્યાને વિસ્તારતું જાય છે. તેમ સુદ પુરુષ અને જ્ઞાનમાં જેમ જેમ બુદ્ધિમાં અને અનુભવમાં, સન્માસદાચાર્યમાં વધતા જાય છે, તેમ તેમ નમ્ર અને સરલ બને છે. જેથી સુદ જનોના જીવન વૃદ્ધાથી ઉતરતો જ્ઞાન રસોનો ફલ ભવ્ય પધિકોને અનુમદીત બનાવે છે.

સાસન પ્રભાવક ચરિત્રનાયક બાલવયથીજ નમ્ર અને સરલો હતાજ. જેમ જેમ જ્ઞાનમાં ને વયમાં વૃદ્ધિ પામતા ગયા તે વિશેષ લઘુતાવાળા બનતા ગયા, જેથી સ્વસમુદાયના અને સમુદાયના અનેકાનેક સાધુ મહારાજને તેઓથીની નિર્દોષનિશ્ચાને ઝંચરિત્રનેતા વેગવતી અને ખંતવાળી વૃત્તિથી સોશ્વાસ બહોળા વૃન્દને આગમ્યાસ કરાવે છે. તેમજ પૃથ્વકના જટિલ પ્રશ્નોના પણ અતીવ પ્રેમાળ અને સૌમ્ય શૈલીથી સમજાવી તેઓના પ્રસન્ન કરે છે. ખરેખર સદ્જ્ઞાનનું સુફળ પણ સૌમ્યવૃત્તિને સરલતાજ.

અનેક રૂઢિઓ ઉપકાર—

જ્યોત મંડળમાં લમીલમી મેધરાજ અનેકોના દિલને રંકરે છે. ગર્જન માગથીજ નહીં મુસલધારવૃષ્ટિધાર વર્ષાવી જ શૃંગીવલોની મહેનત ધાન્યચારો પકાવી સફલ બનાવે છે. વૃષ્ટિથી જીવન પરંતુ ખીજાધાન કરનાર જેકુલ વર્ષ ઉલ્લમશીલ હોય, ફેરવે પણ ઉપર ન હોય તોજ સુફલો પ્રાપ્ત થાય. હિવીપટ પર અનુધર્મશુર્યે ઈંચોમાં પાદત્રમથી વિદરે છે, લવ્યાત્માઓ તે ધર્મધારાની વૃષ્ટિ અવિરત વર્ષાવે છે. લવ્યાત્માઓના કદવ પ્રદેશને લીળત કરે છે,

આપણા અરિતનાયકે પોતાની બાલ્યવયની પદોપકારની દિશામાં ને પદોચ્ચં છે. પંજાબ, સિંધ, મારવાડ, ગેરાડ, કાશીનારાડ, રાજસ્થાન, આદિ અનેક દેશોમાં વિકટ વિકાસે કરી શામન મંત્રાદિ અરિતનાયક વિચારો છે અને વિચરે છે. ઉપર્યુક્ત દેશોના અનેક દેશોમાં અને ગામોમાં જાહેર ભાવણો દ્વારા જૈન જીનેનંદ વર્મપદ અનાતીત ઉપકાર કોટી વિસ્તારી છે, અને વિસ્તારે છે. જૈન નિર્મળોના જીવન પદોપકારમયજ હોય એ બિલકુલ નિઃશંક છે. રહે છે વાચક કેશીખામેલા જીવનવૃત્તથી સ્પષ્ટ રીતે જાણે છે કે શક્યો દરેકે અઘાતિ અરિતનેતાના જીવનમાં નિઃસીમ ઉપકારો અનેક રચે અનેકથા થયા છે. ધર્મ પ્રવચનોથી મુલતાન શહેરમાં મચેલી ધૂમ, હળસે અનાયોને પણ માંસાહાર અને મદિરા પાનનો કરાયેલ પરિવાસ, પંજાબમાં વિચરના માંસાહારના ગાદિએ પંજાબીઓને તેના ભાગની કરાયેલ પ્રતિજ્ઞાઓ, રથાનકવાસી અને આર્યસમાજીઓની વાગ્મલમાં રસના અનેક આવક-વર્ગને કરાયેલ દદશદા આદિ અનેક પ્રસંગો, અરિતનેતાના જીવન-વૃત્તમાં અનેક રચણોએ થયેલ અસાધારણ ઉપકારોને શું નથી કહી શકતા ?

જે જે રચણોમાં અરિતનાયકની પુનિત પદસમજી થતી તે તે પ્રત્યેક રચણોમાં જાહેર ભાવણોદ્વારા પોતે પરિચયિત હોવા છતાંય તે પ્રતિમન્દાદર રહી ધર્મોપકારની ઉમદા સૌરભ પ્રસારે છે. ખરેખર સાચા પદોપકારી મહાત્માઓ સ્વાર્થના બોગે પણ પરાર્થ પ્રવાહને વહાવવામાં જીવન શ્રેયઃ સમાયેકું સમજે છે.

ધર્મ મહોત્સવો—

ધર્મ મહોત્સવો એ ભગવાનીઓને બોધિથીજનું પરમનિદાન મનાય છે. ધર્મના અપૂર્વ મહોત્સવ કરનાર પુણ્યવંત આત્મા પોતાનું

અને પરંતુ દૈવાનું સદ્ભાવનાઓથી સાધી શકે છે. ધર્મ મહોત્સવો દરવાની સુભાવના ત્યારેજ જનમન થાય છે કે જ્યારે સુચિદિન સદ્-ગુણો સદુપદેશ સાંભળવાની મુખ્ય સાધને સદ્ગુણો ઉપદેશ લક્ષ્મીની ચંચલતા સમજાવે છે, એટલેજ લક્ષ્મીને ધર્મમાં વ્યય દરવાની ભાવના થાય છે, લક્ષ્મીવત્તો મનરની ભાષાના મહેલો ઉભા કરી વિવિધ સ્વપ્નાઓની જનજમાં જંપલાય છે, સાચા ગુણના સર્વ શિવાય સાચા ધર્મ મહેલો કે સાચા સ્વપ્નાં અનુભવી શકતા નથી, એટલે વિવિધ ધર્મ મહેલોત્સવો ઉદ્ભવવામાં ગુરુઉપદેશની જરૂર અપેક્ષા રહે છે. આપણા ચરિત્રનાયક જૈનાચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયવર્ધિઅમરીશ્વરજી મહારાજના હૃદયવેધક ધર્મોપદેશથી એકંદો ધર્મ મહેલોત્સવો પ્રસાર થઈ ચુક્યા છે અને થાય છે. અનેક દીક્ષા મહેલોત્સવો, ઉદ્ઘાપન મહેલોત્સવો, ઉપધાન મહેલોત્સવો, પ્રતિષ્ઠા મહેલોત્સવો, તેમજ અદ્વાઈત મહેલોત્સવો ચરિત્રનેતાની શીતળ છાયામાં, તેઓશ્રીના ધર્મોપદેશથી અનેકશઃ થયાં છે અને થાય છે. જેથી અનેક આત્માઓ ધર્મને પામી રહ્યા છે. જમાનાની વેલુમાં તળાવો, ધર્મશ્રદ્ધાથી મુંઝાળે અનેલો, કેવળ સમાજ સમાજની બેકારીની પોકારોમાં જેથી થયેલો, યુગવાદી ધુવકવર્ગ શાસનોદયકારક થતા ધર્મમહેલોત્સવોને નિંદી, તેના સામે મોંઠ માંડી વિરોધો ઉભાં કરે છે, કારણકે તે ખીચારાઓ તેના રહસ્યને સમજતા નથી, અને તેથીજ પોતાના આત્માને નીચગતિની ઉંડી અને ભયંકર ગર્તામાં ગળાવી રહ્યા છે. જ્યારે લક્ષ્મીને વ્યય કરી ધર્મમહેલોત્સવો લગનારો, ધર્મમહેલોત્સવો ઉપદેશ આપનાર પૂજ્ય ગુરુ મહારાજો, અને તેના હૃદયના ભાવથી અનુમોદકો પોતાના આત્માનો વિકાસ યથાતથ્યરીતે સાધી સદ્ગતિના ભાગ્યન થઈ રહ્યા છે.

દિવ્ય મદદ—

પૂજ્ય ચરિત્ર નાયકે આચાર્ય પદ સ્વીકાર્યા બાદ સવિધિ દત્ત-ચિત્તે સુરિ મંત્રની પીઠિકાઓ આગવી છે, જેના પ્રતાપે તેઓશ્રીના

વરદ હાથમાં ઠાઈ અનેરી ચમત્કારિતા અનેક રથને અનુજાપ છે. જ્યાં જ્યાં ચરિત્ર નેતાના વરદ દરતે પ્રતિષ્ઠાદિ મહોત્સવો થયા છે અને થાય છે તે દરેક રથોમાં અનુપમ આનંદની હદોરો હો છે. જનનાનો ધર્મ પ્રેમ વધતો જાય છે. કેટલાક ભક્તજનો ચરિત્ર નાપકને હનિયાના ભંડારરૂપ ઓળખે છે. સુકાર્યોના પ્રગંગામાં ચરિત્ર-નેતાની નિશામાં હળરો માનવોનો સાગર જીભરાતો દોવા છતાંય કોઈને દાંડ પાળી દાંડ ન થાય, મહાત્મ મહોત્સવો નિર્વિધે પસાર થાય, એ ચરિત્ર નાપકની પુણ્યપ્રભાવને આભારી છે. સુરત નિવાસી ઝવેરી શા. મોતીચંદભાઈ અહળક દક્ષીનો ત્યાગ કરી ભર યુવાનીમાં ગંધમ સ્વીકાર્યું અને ચરિત્ર નેતાના શિષ્ય મુનિરાજ શ્રી પ્રવીણ વિજયજી મહારાજના શિષ્ય મુનિરાજશ્રી મહિમાવિજયજી મહારાજ તરીકે પ્રસિદ્ધ થયા છે. જેઓના મરતક પર અનેકશઃ દિવ્ય વાસકોષ તથા અક્ષતો અનાયાસે પડે છે. જે હળરો માનવોએ, સેંકડો મુનિવરોએ નરી આંખે નીહાળ્યા છે. પણ વિશિષ્ટતા એ જણાવવાની છે કે તેઓની દીકરા બાદ કેટલાક વર્ષોથી આપણા ચરિત્ર નાપકના મરતક પર પણ મુખ્યમંત્રીમાં વાસકોષ તથા અક્ષત અનાયાસે પડે છે. મતલબ કે ચરિત્રનેતા પણ એવા પુણ્ય પ્રભાવક છે કે દરેક સુકાર્યોમાં જરૂર અદરૂપ દિવ્ય મહદથી નિર્વિધ વિજય મેળવે છે.

ગ્રંથ શુદ્ધનો અને ભાષાઓનો કાણુ—

મુંદર અને વિશાલ સમૃદ્ધ અને વિપુલ સાહિત્ય ક્ષેત્રોમાં વિદ્વાન વર્ગ જુદી જુદી ભાષાના નવા આલેખનોથી રહસ્યમય માનોના પ્રતિ-ષ્ઠિભો પ્રચારે છે. અને તે સુસાહિત્યના અવલોકનથી જનતા ચિરરચાથી લાભ ઉઠાવી શકે છે. કેપલનું ધન તીજેરીમાંજ રહે છે, અન્તે અંગારા થઈ નાશ થાય છે. પણ જિદારવૃત્તિ મહારાજોનું ધન અનેક સુક્ષેત્રોમાં વ્યય થાય છે. તેવી રીતે વિશાલ-મતિ વિશુદ્ધ વર્ગ જિપકારને જિદાર ભાવનાથી અગળ્ય પરિશ્રમ વેડી નાના અન્થોનું વિવિધ તત્ત્વમય

મથોનું ગ્રંથન દરે છે તત્ત્વ સંસ્કૃતિને મુગાનનો આદાર થેર પદોંગારે છે અને તે ગ્રંથ મુકનોનો વાગ્મો ગિરોપકારી અને છે. દોયા જનાંય રવોપકાર માટે કે પરોપકાર માટે ઉચમગીય ન ગં કૃપખના મનની જેમ તેનું જ્ઞાન નિર્ધરક નીવરે છે.

પ્રાચીન ગ્રંથોમાં તત્ત્વજ્ઞાનની ઉજ્જવનો નથીજ દેની. કે દલીલોની તેમાં આખી પણ નથીજ નીદાજાની જનાંય નવીન મ રચવાની શું જરૂર ? એના જવાબમાં એટલુંજ હોઈ શકે કે, પરિવર્તનની સાથે નવાં ભેગાં નવી કલ્પનાઓ, નવાં મતો, અને નવા વિચારો ઊભા થતાં જાય છે, એટલે જીહ્વલેષ્ય યુગવાદીએ વિરૂદ્ધ અને વેવધા વિચાર વાદજોને વિખેરવા વર્તમાનિક દર્શકો આપા વિગેર ઊપયોગી અને એ સ્વાભાવિક છે.

ચરિત્ર નામક સંગ્રહોખરે કેટલાક વર્ગો ગુરુ નિશ્ચામાં અનેક ગ્રંથ મલોકનથી વિવિધ જ્ઞાન જહોર કુશામ સુદિથી હૃદય કરંડકમાં સંગિ કયું. અનેક શાસ્ત્રોના પ્રમંજોમાં, દાર્શનિક ધર્મચર્યાઓના અવસર ગુંથ અને સમસ્યા ભર્યા પૃચ્છક વર્મનાં વિવિધ પ્રશ્નોના જોરમાં જ્ઞાન જહોર અધકાવ્યુ પણ અમુક સ્થળેજ અને અમુક વર્ગનેજ તેનો લા મહત્તો, હરેક સ્થલે હરેક જનો વિવિધ જ્ઞાન જહોરનો લાભ લઈ ર તે મહત્ત્વ પૂર્ણ કામનાથી પંજાળ પર્યટન સમયે ગ્રંથોસ્તેખન પક્ષી સ્વીકારી સ્વાદ્વાદ શૈલી ઉપર પ્રકાશ પાડનો “લીઝોગી” નામક ગ્રંથ ચરિત્ર નેતાના વરદ હસ્તે આલેખામો જે જનતામાં ખૂબ સહ પામ્યો. આર્યસમાજીયોને સનાતન આર્ય સિદ્ધાન્તોનું પરિજ્ઞાન કરાવે “દયાનંદ કૃતક” તિમિર તન્હિ “સ્થાનકવાસીઓના કાલ્પનિક ત્વ તક”ોને તોડ ફોડ કરતો ‘મૂર્તિમંડન’ ચાર્વાકાદિ મતને વિવિધ અશ્લ સુકિતઓથી ફર કરતો “અવિદ્યાન્ધકાર માર્ગ” અને “સિદ્ધાન્તોના વિવિધ આગમ પારોથી દોપતો “દેવદ્રવ્ય મિદ્ધિ” આ અનેક ગ્રંથો જનતામાં પ્રસિદ્ધિ પામ્યા આ અખિલ ગ્રંથો જૂરસાદ

મદ્દ ભાષામાં ચરિત્ર નેતાના વરદ દરને દિવાન હુદિએ
છે, જે અતીવ ઉપકારી થઈ પડ્યા છે.

। હિન્દી ભાષાનો અને ઉર્દૂ ભાષાનો તેમજ ગુજરાતી ભા-
ષા નેતાએ કાશુ મેલ્યાં છે. તેઓજ કાશુ મંરૂન ભાષાનો
માં અને ભોલ્લામાં મેલ્યાં હતો. પણ અને ગુજરાતી
ભાષામાં, પણ ચરિત્ર નેતાએ અનેક ધર્મ ગ્રંથો ગુજરાતી
‘સ મંજરી’ ‘મેર ગયોદશી કથા’ ‘તત્ત્વનાય’ વિભાકર તથા
‘પદ્મવતી’ ‘સૈત્તવન્દન ચતુર્વિંશતિ આદિ ગ્રંથો અવલોકનાં
રહેજે ચરિત્ર નેતાની સંસ્કૃત ભાષાના તથા ન્યાયના પરિજ્ઞાનનો અવ-
ધ છે, પદ્મ પાદની પ્રતિષ્ઠામાં, ભુદી ભુદી ભાષાઓમાં થના
ભોના પ્રમોગમાં ચરિત્ર નેતાનો અનેક ભાષાનો કાશુ ઝગપી ગયો છે.

। હુતા—

જગજ્ઞના જંતુઓને આકર્ષણ કરવામાં નિઃસ્પૃહી વ્યક્તિ પ્રથમ
ર ગણાય ચરિત્ર નેતામાં નિઃસ્પૃહતાનો ગુણ તો અજ્ઞ જાણ
તો છે બહે ધીમંતો નમી નમીને ચતુરાઈ ભરી આપણીઓ કરતા
। છતાંય ચરિત્ર નાથક જે તે શાસ્ત્રવિદિત ન હોય તો તેઓની
વા રાખ્યા સિવાય સ્પષ્ટરીત્યા વિરોધ ગાહેર કરે છે, અને સત્ય
પથી તેઓને પણ વાકેફ બનાવે છે દંગાકવ્યકિત પણ ચરિત્ર નેતાની
માં આવતાં મેતોપથી પ્રસન્ન થઈ ધર્મતત્ત્વને મેળવી જાય છે.
। મેતોની રહેમાં કે ચરીઓની જે પરવાઈમાં ન તણાતાં આત્મ ધર્મ
। અપૂર્વક સાચવવા ચરિત્ર નેતા અજ્ઞ સૌથીથી વર્તી રહ્યા છે.

ત્યાગી પુરંદરો એજ જુલુ છે કે સમતોલ વૃત્તિએ અને
નિઃસ્પૃહતાથી સમ્યક પંથને પ્રરૂપવો અનેકધા ચરિત્ર નેતાના સદ્વચારોએ
મે અનુભવાય છે સ્પષ્ટ ભાષિતા, નીકરતા, અને નિઃસ્પૃહતા આ
। એય ગુણો સદાદર સમા ચરિત્ર નેતાના જીવનમાં ઝગપી ગયો છે.

મનોરથોની સફળતા—

મદાપૂરોને મદન કાંઈ કરવાના મનોરથો રહેજે ઉપજે છે જે વ્યક્તિને જે મનોરથોની દાગમાગા સત્વર અને ધારાત્મક વડે છે તે વ્યક્તિઓ તે તે મનોરથો સફળ બનાવવા બગીચ પ્રયત્નો કરે છે. એ સ્વાભાવિકજ છે કે જેવા મદન મનોરથો દોષ તેની કોઈ તાર્કિકતામાં તેનું પ્રાદ પુરુષાર્થ પણ ખીણવું જોઈએ તોજ ધ્યેય સિદ્ધિ થાય છે. જેમ જલવતર વિઘ્નોને ખસ કરવા પ્રચુર મંગલની મંત્ર વાચ્ય આવશ્યકતા રહે છે તેવીજ રીતે મદન મનોરથો સફળ બનાવવા પ્રયત્નકર્તા પણ યોગ્યતા જોઈએ તોજ પરિણામ પ્રાપ્ત કરી શકે સત્વર અને છે. મદન પુરુષોના મનોરથો જેમ મદન દેવે તેમ તેઓનું પુરુષાર્થ પણ અકર્યા દોષ છે. એટલે કાર્યસિદ્ધિ સત્વર અને છે.

ચરિત્ર નાયકના અઘાવધિના જીવનમાં જે જે ગ્રંથો લખાઈને શાસન પ્રભાવના, ધર્મોદ્યોતના, અને મંથમ ધર્મ પ્રચારણના સુખોને ઉપન્યા છે તે તે અધ્યાય પૂર્ણ ચરણના નિઃસ્વાર્થ ભર્યા અપર્યાય પાત્ર સફળ થયેલા અનુભવાય છે. નિઃસ્વાર્થ શુદ્ધિથી કમયેષ સુઝવે પ્રાગંભ અને તેની પૂર્ણાદિ વિજયવંતજ રહે છે. સ્વાર્થ ભરી કટ મનિથી ધર્મના જ્ઞાને પણ પ્રયત્ન આદરના પ્રાય નિષ્ફળ નીવડે છે.

કવિત્વ કલાનાં પ્રતિબિંબો—

કલા કલાપ અગણિત છે પણ ને કલાઓનું કેન્દ્ર તે મરિતજી મનાય છે ને માનવોનું મન અને જ્ઞાનવસ્તુઓનું એકમેક યના તત્ત્વપાયા વર્ગ છે અને તે તન્નો વિવિધ કવિત્વવત્ કહે છે જેથી કલાવતની કલાકોવિદ્યા વધતી જાય કલા ઉદ્ગુરુ યના હ તરેમા ઉપકારક બનવા સથે તે અ. પણ થાય છે

દુન્યવી કલાઓ અને તેની કુચકતા સદર. સંસ્કૃતના મંડળી મંડળે
જન્મે છે. પરંતુ દૈવિક કલાઓ તો જન્મજાતીય હિન્ન મંડળેના
પ્રતાપે સ્વાયત્તાપાત્ર છે. દિવ્ય કવિતા કલા એ કેટલી વિશિષ્ટ પ્રવૃત્તિ
જનોમાંજ નીહાળાય છે એ કે આ જમાનામાં દેખાઈએથી ધણીએ
કવિતા તથા રતવનો રચવાનો પ્રયાસ કર્યો છે એમ દલીલ તો મળી
શકે. સાચેજ તેમાં રતવન ઉપકારક કવિઓ તો આપણ નજરે ચડે
છે. માત્ર રચ્યુદિબલથી હૃદયગત સુવિચારોની દિગ્ધિ દેહાધિની
ભક્તિ, વૈરાગ્ય, અને તત્ત્વપીયસ વાદિની કવિતાઓ રચે છે; તેઓ
કવિકુલોમાં હિન્ન પદે ઓગળાય છે.

પૂજ્યપાદ ચરિત્ર નાયક બાલચરણીજી કવિત્વ કલાની દિશામાં
વિશાળ મેલવતા આપ્યા છે. તેમાં આગળા વિજયી, મોક્ષદા, રાખીતા
જમાનામાં ઉજ્જવતા મુવકોને સુઓપક પ્રભુ ભક્તિના સ્તવનો રચી મો
કોઈએ ધર્મ પ્રવાહમાં યોગ્યા હોય તો તે આપણ ચરિત્ર નાયકની
ખ્યાતિ છે. અરે આપના ચરિત્ર નાયકની ભાવ જડી કવિતાઓ એટલી
અધી તો સહકાર પામી છે કે ત્યાં જનનું મંદિર હોય ત્યાં કોઈને કોઈએ
કૃતિઓદાર પ્રભુ ભક્તિ કરે તો દેખાય છે. ચરિત્રનેતાની કૃતિઓમાં રહે
સારથ, શબ્દ લાલિય, પ્રાસ રમુજ, વિવિધવર્ણ લગનો અને મુમુક્ષુરતા
અગાડી છે. શૃંગારિક કૃતિઓ જે રાગોમાં હતી, તેને પ્રભુભક્તિ અને
વૈરાગ્ય રસમયમાં ફેરવી મોહક કૃતિઓ રચી ખરેખર ચરિત્રનેતાએ
સન્માર્ગમાં સમાગમે દોર્યો છે. ચરિત્રનેતાની સુમનોદર કૃતિઓથી
ભરપૂર આત્મજમાનાને અનુરૂપ સ્તવનો, પદો આદિથી સુચોલિત અનેકશઃ
નૂતન રતવનચલિના નાયથી જહાર ચોપડીઓ પડી છે અરે હેઠા પાંચ
સાત વર્ષોમાં તો લગભગ ૧૬-૨૦ આદિતિ પ્રચાર થયા પામી છતાંય
તેની માગણી તો એટલી ને એટલી ચાલુ છે. એ શુ ચરિત્રનેતામાં
રહેલ અદ્વિતીય કવિત્વ કૌશલ્યનો પરિણામ નથી? પ્રાચીન કે નવીન
સો વર્ષોમાં જહાર નહીં પડેલ એવા સંગીત સાસ્ત્રીય પદ્ધતિના રાગો
અને રાગધીઓમય ચરણે (૧૯૬૩) ની સાક્ષમાં ચરિત્રનાયકે

સમખમ ઝેંગી રતવનો રૂઝા છે જેનો સંગીનઃસિક જનતા ખૂ
સાદકાર કરી ગૂંપી છે. અરિત્રનાયકે કવિત્વકજાના પ્રતિબિંબો
આજ સુધીમાં સમખમ તખ્તમાં રતવનો શર્પી સમગ્રાયો, પદો, ભે
જારો રૂઝી ખરેખર જનતા પર અસાધ્યગ્ન ઉપકાર કર્યો છે
કરી રજા છે.

અતીવ ઉપકારક વિવિધ રતવનો વિષેરે હારા અરિત્રનાયકે જ
તામાં જેમ પોતાની શીઘ્રદાયક, કવિત્વકજાની ખ્યાતિ મેઝવી
તેવીજ વિવિધ રાજોમય તત્ત્વજ્ઞાન અને તીર્થકરદેવોના ભે
જનઅરિત્રનાયકી શોભતી લખલમ સોગ સતર પૂજાઓ રૂઝી કવિ
કજાની અગ્રેઃ ખ્યાની મેઝવી છે.

અરિત્રનેતાની કૃતિઓમાં કવિત્વકજાની વિશિષ્ટતા એ સમારેલી
છે કે કદીય પણ ન સાંભળેલી તજ' ફક્ત એકવારજ સાંભળતાં
પોતે તે તજ'માં હૃદયગત ભાવ દાખલ કરી રોકે છે. અને હમરો
માયકોને તે કૃતિઓ પ્રિયતમ થઈ જાય છે. અરિત્રનેતાની અગ્રેઃ
કવિત્વ શક્તિથી આકર્ષાઈ ભાવુક જનતા જેઓને કવિકૃષકિરીટ નામના
સુંદર બિરદથી નવાજે છે એળખે છે. તે સુકનજ છે.

“ વકતૃત્વ કજા અને પ્રાર રમુજ ”—

‘ વક્તા દશ સહસ્રેષુ ’ એ નીતિ વાક્ય બદ્દજ વિચારપૂર્વક
ધડાયેલું હોતું જોઈએ દશહજાર માનવોના કાફલામાં તત્ત્વજ્ઞાની એ
વિચારક, આકર્ષક અને સમાશ્રીત, સુવક્તા એકજ મળે છે, તેમ જ
કયાંચિત્ અરે હિન, મિત, યથાતથ્ય કથનારો, સભોચિત બોલજો
દશહજારમાં તે શું પણ લાખ્ખો માનવગણમાં વિરલ મળી આવે છે.

મધુર, વિદ્વા ભરેલું, થોડું પણ સારવાળું વૈનશ્યહીન ઉપ
કારક અને યથોપસ્થિત શાબ્દાનુકૂલ પ્રવચન આપનાર સુવક્તા ધરેજ
દુર્લભ મનાય છે.

આપણા ચરિત્રનાયકની જેવી લેખનકળા, કવિત્વકળા, અંગેઃ
 રૂપે ખીલેલી છે. તેવીજ વક્તૃત્વકળા પણ બાળવયથીજ વિદ્યરૂપ
 થયેલ છે. એટલુંજ નહિ પણ એમર સદકાર અને ખ્યાતિ પણ
 મેળવી ચૂકી છે. જેમ જેમ તત્ત્વજ્ઞાનની સુખોદકતા ચરિત્રનાયકમાં
 વધતી ગઈ તેમ તેમ પ્રવચનની પ્રૌઢતા પણ જનમની ગઈ એટલે સુવર્ણ
 અને સુગંધ જેવો શૌભનિક સદયોગ જની રહ્યો છે. ચરિત્રનાયકની પ્રૌઢ
 વ્યાખ્યાનશક્તિ અને હજારોને આશ્વસની સાથે આકર્ષણ કરવાની કળા
 એતાં જનતાએ પૂરે પૂરી કદરદાની કરી અને કેટલાક ભક્ત મદાસયોએ
 સાકંઠર "જૈનગત્ય વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિ"નું બિરુદ વર્ગીયી સમર્પ્યું છે.
 વ્યાખ્યાનાવસરે ચરિત્રનાયકની વક્તૃત્વકળા એવી તો ઝળકી ઉઠે છે
 કે જૈન તો શું પણ હજારો જૈનેતરોય જાદુય શક્તિની જેમ વચ
 જની ધર્મ સન્મુખ થયા છે અને થાય છે. જો કોઈપણ વક્તાના
 પ્રવચનોમાં વિરિધ અનુભવમય દિલ્લોચક દૃષ્ટાન્તો અને દલીલોનો પ્રાધ
 વર્ષતો, હોય તો તે વ્યા. શા. ચરિત્રનાયકના પ્રવચનમાં અનુભવાય છે.

ચરિત્રનાયકના વ્યાખ્યાન વહેણમાં વિવિધતાસ્ત્વિક વિષયોની
 સુંદર છબીવટ, કમળદ પ્રસંગોનું અનુસંધાન અને સચોટ અમર-
 કારક દૃષ્ટાન્ત દલીલોનો ભંધાર સદૃશ ઝળકી ઉઠે છે. પરંતુ આખા
 પ્રવચનોમાં આભરણોપાગ સદૃ કોઈને વિશેષે આકર્ષણતાતો વચર્મા-
 વચર્માં રમુઝી ભર્ષા આવતા પ્રાસોમાંજ જની રહે છે.

શાસનપ્રભાવક ચરિત્રનાયકના વ્યાખ્યાનોમાં આવતા કેટલાક
 સુંદર પ્રાસોની રમુજતામય વાક્યોની રમૃતિ મુજબ અત્રે તોધ
 કરાય છે.

શ્રી ઇન્દ્રધર્મનો મર્મ સમજતાં કમ્ હલકાં થાય છે, દુન્યવીભર્મ
 ટળી જાય છે એટલે શિવશર્મ રહેજે અને સત્વર માંપડે એ
 સ્વાભાવિક છે ?

જ્યાં વર્ગ છે ત્યાં, ત્યાં સંપાદ છે શિવ મુદ્દીનો જ્ઞાન,
 છે કર્મની અને મોહની આત્મ ત્યાજ છે જ્ઞાનાભાસ. દે માનવ !
 કર્મની નિઃકર્મથી જનમ, તો પત્ની નહિ ગદે કર્મ કલંકનો પ્રવ

જ્યારે બનીયે અનમાર, ત્યાં ન મોભે વિકાર, અને દોષ
 તો ન રહે સંસાર, શ્રી જીવેવનો ધર્મ રીકાર અને તે આત્મ
 કદીય ન થાય દુઃખ પ્રગાર. ૩

પ્રજુના ધર્મને દૃઢ્યમાં થાપો, જીવેવના હિમેશાં જાણી સો જા
 અને કર્મજન્ય કાપો, સદ્ગુણે અભય આપો તો દૂર થાય સંપા
 પાપો. ૪.

દે મહાનુભાવો ! જીવ ધ્યાનમાં બનો લીન, સાંસારિક અ
 તોથી ન થાવો ખીન, જેથી બનશે આત્મજયમાં પીન. ૫.

વીતરાગવાણીની થાય હૃદયમાં અસર, તો નીકળે દુર્વિચાર
 કસર પણ દુર્લભ છે એ અવસર. ૬.

જો મુધરે વાસનાની આશ, તો દોષ કાલ, ન રહે કર્મની જાળ, જો
 છે તત્ત્વજ્ઞાનની સંભાળ ત્યાજ છે સુખ વિજ્ઞાળ થશે જીવન જાકજમાળ. ૭

સ સારભોગોથી રહેસો ઉદાસી તો સદૈવ બનશે હિંસાસી, જો તેમાં
 બન્યા વિશ્વાસી તો પણ ચિરકાલે નહિ થશે અવિનાશી અને રહેશે
 નિરાશી. જો હો સાચા સુખના પ્યાસી તો સંસારભોગોથી જાણે નાશ
 અને જટ બનો આત્મચુલ્બના વિકાસી. ૮.

અનંતકાલથી ભટકતાં વારંવાર નીકળ્યો દમ તોયપણુ ન આવી મમ
 જ્યાંસુધી ન આવે મમ ત્યાંસુધી ન આવે સમ અને જ્યાં નથી સમ
 ત્યાં સુખ હોવે કમ અને ચાલે ધમાધમ. ૯.

હે ચેતન ! ઇનધર્મનો વાસ, પૂર્વ દરે છે આસ, દરે છે
ગવાસ અને મોહનધના પાસ, સર્વનો એ સમને ખાસ તો પછી
અખિત જગ બનશે તમારે દાસ. ૧૦.

હૃદયમાં રાખે રહેમ, હૃદયે ખોટો બેઠમ, એ છે ધર્મની નેમ
ને એ રાખે તો બનશે કુસલ્યેમ. ૧૧.

તેઓજ સિરતાજ અને છે કે જેઓ ઇનરાજ બને છે તેઓજ
તારાજ અને નારાજ બન્યા છે કે જેઓને નથી મર્યાદા ઇન્દ્રેવસમાં
મહારાજ. ૧૨.

વિકરાલશક્તિની દરવાઝ દરવી દોષ તો ન બનો દંગાજ ઉરો
અને હરો જગત્સ, ૧૩.

જેને ઇનધર્મ રહે તે ન સંસારમાં ખુરે. ૧૪.

વૈરાગ્યભાવ હૃદયમાં વસાવો મુદ્ધમમતિથી ઇન તત્ત્વોને દસાવો
તો સંસારમાં ન રેસાવો. ૧૫.

જે થયા ઉદ્ધમવાદી તો ગણાશે ઉન્માદી અને જે બન્યા
સિદ્ધાન્તવાદી તો મેઘવગ્ને આઝાદી અને આખાદી ખરેજ એ પ્રથા
છે સિધી સાદી. ૧૬.

તમે આકૃતિના છો તો માનવ પણ આસુરી પ્રવૃત્તિઓથી ન
બનશે દાનવ. ૧૭.

જ્યારે વૈરાગ્ય ફાટક મળે ત્યારે વિવેચ ત્રાટક ટળે ત્યારે ઇન્દ્રેવ
સન્મુખ ધર્મનાટક બજે તો તે વ્યક્તિઓ મુક્તિ હાટકને કળે. ૧૮.

ઇનધર્મનું મૂલ, દરે છે કર્મ શલ, બિજવાલે કુલ, અને બનાવે
છે અપુલ, ધર્મગુણિક વ્યક્તિના દુઃખ ચાલ કુલ, ઉડી જાય મોહ ધૂલ,
અને ખીડે આત્મગુણનાં પુલ. ૧૯.

ધર્મનું પોષક, કરે કર્મનું ગોળપુ ૨૦.

જો લામણી બાબા તો સમજે તમે નથીજ જાણ, જો તમે
ધર્મમાં લામણ તો સમજે કે એમરે પણ કંઈ જાણ, ૨૧.

આવે જ્ઞાન તતિ, તો સુધરે મનિ, અને મને શુભ મનિ, તેમજ
કદાચ ન થાય અરુનિ સામેજ એ છે એન માર્ગની ગીતિની જ
બાલિને દરનારી નીતિ બરી અનેરી રીતિ. ૨૨.

દામેશ ધર્મ દરવા આવો, પણ શુભાવની મધક ન લાવો કે
સમજે કે જદંભ સ્નાન જેવો, નિર્ધરક છે દલાવો. જો એન શુભ
માવો, તો જલ્દી શિવસુખ પાવો. ૨૩.

એન ખ્યાનની શુભ લય, દરેકે લવ લય, અને મેળવી આપકે
સુખ અક્ષય, ને થશે જય જય. ૨૪.

પદ્મભરનો સદ્ગુરનો સંમ, હરે છે ભવજંમ, જગાવે છે ધર્મ
રંગ, અને અપાવે છે પદ અભંગ. ૨૫.

સુગુરની સોબત, બગવે છે ધર્મ નોબત, દૂર કરે છે કર્મ
લોભત. ૨૬.

ધર્મની સુપદ્મ ધાવે છે કર્મમલ, પ્રગટાવે છે આત્મબલ એજ
છે અજબ કલ. ૨૭.

સંયમ ધર્મથી ન કરો, તેનું બદ્ધમાન અને અનુમોદન કરો,
જદ્યમાં વૈરાગ્ય સૌરભ ભરો, એન કથિત વાણી ઉચ્ચરો, તો કંઈ
શિવ કમલા વરો. ૨૮.

તીર્થંકર દેવની વાણી, કરાવે છે સુકમાણી, આપે છે સુરાન દહાણી,
એન ધર્મની મહેરબાની, મેલવે જો પ્રાણી, તો જીવન ન થાય ધૂણી
ધાણી, તેઓ મેલવે શિવ પદ્મુણી ૨૯.

પ્રભુ આગમમાં ન હોય અડમટો, જે શાસ્ત્રમાં છે અડસટો,
તેમાં રહે છે ધર્મનો બટો, અને તે ધર્મનો રસ પણ ખટો. ૩૦.

ને ત્યામ મમે, તો સંસારમાં ન રહે, ને સંસારમાં રહે ને
તોમાં ભમે ૩૧.

જન ધર્મની દીક્ષા એ સાચી જ ને દીક્ષા બને આત્મની
૧. ૩૨.

જે હૃદયમાં ધર્મ ભાવ વહે, તો કર્મ રહે, અને જે પરીત
તો શિવ સુખ હશે. ૩૩.

નિર્મલ જન વચનનો સગલ બની અમલ કરનાર મહાનુભાવ
તમકમલને વિકસાવે છે ને સંસાર વમલને ફાલે છે. ૩૪.

હંસામી કામી માનવ આત્મનત્વ શ્રદ્ધાનો વામી બની ચિત્ર કાવ
ધર્મ જગતની શુભામી રવીકારે છે. ૩૫

જનનત્વ ને આત્મામાં રખે, તો અમર આનંદામૃતના મેદા
રે. અને સદૈવ અનંતરઆત્મા હશે. ૩૬

કર્મ તનુનો નોતો ભૂરી ખવડાવે છે ક્ષાતો અને નેથી ભવો
ભવ થાય છે અધઃ પાતો. ૩૭

મનોવૃત્તિઓ કર સમનોત્ત, તત્ત્વમય જોલ, જનનામ મુખથી
જોલ, તો દગશે જગ દિશેજો શાકમ જોલ, અને આત્મ જાગીયો
દેખાશે તર જોલ. ૩૮

ધર્મનું શર અનોખું નર પેલ કરી ભાવ પ્રરને વધારે છે. ૩૯
પુણ્ય રાગની જહાં જાહેર ત્યાં સદૈવ લીલા ફેર. ૪૦

મહાનુ ભાવ વાંચક વૃંદ સિંહાવલોકનના છેક છેડે પ્રાસ રમુજ
અઃરેખા દુ અરે વિરમું ત્યાર પહેલાં જણાવતું તક પર માતું છું કે
આપણે ચરિત્ર નેતાના જીવન દરમિયાન પૂર્ણ રીતે આલેખ્યું. અને
તેમાં રહેલ સુગુણ કુસુમોની સ્મૃતિઓ, તેની સૈરમ વાસનાઓ,
ચિરકાલપર્યંત સ્વચ્છ પર સ્થપાઈ રહેશે.

પ્રાંતાંગતિ—

પ્રાન્તે ભેખક તરફથી નસ એટલુંજ મગન છે કે આ ચરિત્ર આલેખનાં યથાતથ સાગરવા પૂરેપૂરી કાગજ ગળીજ છે એટલુંજ નહિ પણ ખાસ અગત્ય બધાં મદનવા આદર્શ અને કોપકારક વિષયોનેજ દાંત્યા છે એમ કહીએ તો પણ નિષ્કૃષ્ટ મ.યુગ છે. અનિશ્ચયોક્તિથી પર રહેવું એનો મદારો પેતાનો સિદ્ધાન્તજ છે જેથી તે દોષ પણ અલભ્ય આ અખિલ આલેખનમાં રહે છેજ, આથી નાના નાના અખિલ પ્રસંગો જીવનદત્તમાં આલેખાયા હોય તો કબજા મંથ થવા સંભવ રહેને.

પ્રસંગે પ્રસંગે વેરાગ્યનો વિષય દુઃકમાં પણ કોપયોગી કેટલોક ઐતિહાસિક વિષય તેમજ ધર્મદોષક જાણવા જેવી કેટલીક જાણનારી કેશીયત હૃદય ગ્રેષ્ઠાના વેગથી પ્રસંગાનુસંગત અવાર નવાર આ લેખાયેલ છે, જે ચરિત્ર નામકના જીવનદત્તને સ્પર્શતિજ એક જાનની સમીક્ષા થઇ છે એથી સુગમનો મહિત અને સમુચિતજ ગણશે.

આ જીવનદત્ત લખતાં જે મહાત્માઓએ અને મહાશયોએ મદારા મન્દ પડતા ઊત્સાહને સતેજ અને સવેગ બનાવ્યો છે, અનેક સ્વાનુભૂત વિવિધ રાચક વિષયોથી મને માર્હિતમાર કયો છે, મારી મન્દ પડતી આલેખન વિષયક પ્રવૃત્તિઓને કેટલાક સાધનો હાથ કોપકૃત કરી છે. તેમજ પ્રેસ કોપી વિગેરેમાં હૃદયપ્રેમથી ગ્રાસજોએ જે મદદ આપી છે અને પરિશ્રમ હાલ્યો છે તે હરેક ઉદારરુચિ સજ્જનોની દુઃ મુલાવિત અન્તઃકરણથી આ સ્થળે તે પ્રસરત પ્રવૃત્તિઓને પ્રશંસુ છું.

વ્યવસાયની બાહુલ્યતાથી સ્મૃતિ, દષ્ટિ અગર પ્રેસદોષથી તેમજ અન્ય કોઈપણ સાધનોની પ્રતિકૂલતાથી આ બહાર પડતા જીવનદત્તને કોઈપણ રખડતા નજરે ચડે તો સુમેને ચચન છે કે ક્ષન્તવ્ય ગળી સુધારી આવેલાકશે.

પ્રાન્તે વાચક-વર્ગથી પ્રસસ્ત પ્રાર્થના એટલીજ કે આ અખિલ
જીવનરત વાંચી ચરિત્રનેતાના હિત્ય અને આદર્શ સુગુણ કુસુમોત્તી
મનોહરમાળા ગ્રંથી સ્વહૃદય પ્રદેશમાં સદૈવ રંચાપડે.

દ્રવ્ય સહાયકો દ્રવ્યવ્યયને, ગ્રેરકો ગ્રેરજ્ઞાને, મદદગારો મદદને અને
લેખક લેખન પરિશ્રમને જેથી સફલ થયો માનશે. એજ અભ્યર્થના.

પૂજ્ય આચાર્ય દેવ શ્રીમદ્વિજય સ્મિતમૂર્તિ

મહારાજ વિરચિત ગ્રન્થમૃગ્ધિ.

ગ્રન્થ નામ	ભાષા	રચના સ્થાન.	
૧ દયાનંદકૃતકં તિમીરતરણિ	હિંદી	અરા	૧
૨ મૂર્તિમંડન	"	કમ્પૂર	૧
૩ વ્યાખ્યાન લુધીયાન	"	લુધીયાના	૧
૪ અત્રિધાંધકાર માતંડ	"	હુશીયારપુર	૧
૫ હી ઔરભી	"	મૂસતાન	૧
૬ વ્યાખ્યાન દેહલી.	"	દીલ્હી	૧
૭ મેર ત્રયોદશી કથા	સંસ્કૃત	ઘડર	૧૬
૮ વૈરાગ્યરસ મંજરી	"	બુહારી	૧૬
૯ તત્ત્વન્યાયવિભાકર	"	ખંભાત	૧૬
૧૦ ચૈત્યવંદન ચતુર્વિંશતિ	"	પાલી	૧૬
૧૧ પૂજ તથા સ્તવનો	ગુજરાતી	વિવિધ.	વિ

સંકલ્પક—

સહિષસૂરીયર જૈન ગ્રંથમાળા
છાણી (વગેરે સ્ટેટ).

અન્યથાંક ૯

વીર સં, ૨૪૬૪ : : આત્મ સં ૪૪

પ્રથમાવૃત્તિ પ્રત ૧૦૦૦.

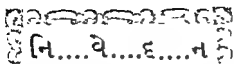
વિક્રમ સં, ૧૯૯૫ : : ઈ. સ. ૧૯૩૯.

મુદ્રિત આઠ આના

મુદ્રક : શા અમરચંદ બલેચરાસ,
બહાદુરસિંહજી પ્રિં પ્રેસ
પાલીતાણા

સંકલ્પક,

સ્વર્ગદેવ ધર્મપ્રેમી, જ્ઞાનમલાઈ ઘેલાલાઈ પદુવા
શીખાર (વગેરે સ્ટેટ)

તે પૂજ્ય મહર્ષિના નામ સાથે અમે અમારી અન્યમાત્રાનું નામ
 નેત્રી કૃપાથી મળ્યા છીએ તે પૂજ્ય ગુરુદેવ શ્રીમદ્વિજયનાથિયસરીશ્વરજી
 નેનામજીએજ અનાવેલ તત્ત્વન્યાયવિભાકર, દેગઅન્નમંજરી અને
 અન્યવંદન ચતુર્વિંશતિ એમ ત્રાન્ સંસ્કૃત ગ્રંથોના પ્રકાશનનું સૌભાગ્ય
 પ્રાપ્ત કર્યો પછી ત્રાંચકોની મેવામાં તેજ મહર્ષિના સંયમ અને
 સંપ્રદાનના આદર્શ મમા તેજસ્વી જીવનને રજુ કરતાં દર્શાવેગથી
 પ્રમુદિત થઈએ એ ગ્વાભાવિક છે.

આવા પ્રવનમાં ને વિશ્વવંદ મંનશિરોમણિજી દરેલા શાસન-
નિત અને જનકલ્યાણ કાર્યોનું સૌ કોઈને ઉપયોગી થાય તેવી મીઠી,
માલિ અને મનુષ્ય આપામાં નવીન પદ્ધતિજી આણેખન કરવામાં
આવ્યું છે.

મા પુત્રકમાં પુન્યપીના છતને સમજવામાં ઉપયોગી થાય
તે નાં રીત દિપાંગ કોટાઓ: સત્તામાં આવ્યા છે બીજા પાન
કોટામાં નાં રીત દિપાંગ મિત્રા કતાય કેટલાક કોટાક ન બતાવી મદ્રાસ
તેમ નાં રીત દિપાંગ મિત્રા કેટલાક નાં રીત દિપાંગ ન મદ્રાસથી
નાં રીત દિપાંગ મિત્રા કેટલાક નાં રીત દિપાંગ ન મદ્રાસથી

[illegible][illegible]

પ્રા.ક-પ્રસ્થાન

પ્રિય પાકેડા ! મ આગળી વિગટ અપાટી પર માનવ હૃદયે
 હવે એ સ્વદિસ અનન્યા બિંદુ ગણતર અને મનની
 પ્રજ છે, જગીશ્વરનાં નાના ભાટા મનોહર અને સદા (પ્રેરણા) મંત્ર
 જાણનાં જન્મ છે અને નિર્મલ અને છે, પણ નિર્મલ અને, પાશ્વર
 માનવ, મૌરવ, પ્રતિષ્ઠા, આદર સન્માન-આદરના નેજા જાણનાં
 મનને છે કે, જેઓ મુદર નેજાબિગમ વિવિધ યી વિસ્તર ક્રમમાં
 ગુણના સમર્થ છે, સુવાસ વિસ્તાર છે, દગરોના મદ્યોને કાંઈ છે
 અને વિકસિત જનાય છે.

વિગ્રહ વિશ્વની વિવિધતાના વિમર્શ કર્યા બેઠાએ, તો અને
 રંગ રંગ દેખાઈ આવે છે, કોઈ માનવ ઉત્તર

મનુષ્ય અધોગામી અને વિરક્તગુણીય હવને હવે છે, કોઈ માન પ્રતિષ્ઠાના પેગામ મંત્રાના પાંડે ભયુષમાં મશગુલ બન્યા છે, તો કોઈ હવન પ્રવાહમાં આવતી ભયંકર વિપત્તિની ત્રાગ્ણીઓ પ્રભેદવા જનતાં કાવતરાં ફેરી હવનની ' છતિથી ' માની બેઠા છે, કોઈ માનવોના હવન જંગલી જાંતોની જંગલમાં ઝડપ્યા છે, તો ફેધક ઔદિક તુચ્છ સુખાશાસમાં ગુસ્તાન છે તો ફેધક ન મેળવેલા નવા નવા ભોગ સાધનો મેલવવામાં મસ્તાન છે.

ફેધક પુણ્યવંત આત્માઓ સંસારની ભયંકરતા, નીરસતા, અને પ્રકૃતિ વિરસતા સમગ્ર ઉદામીનતા અને વિરક્તતાની દશામાં સદ-જનનંદ વટે છે. ફેધક સુગુણના સગરનોના સમુદ્ધાવસ ગુણુદન્ધને ધારી અને ઉચ્ચારી ગ્વહદવા તેમજ હૃદય કાબજ પુનિત જનાવી રહ્યા છે, તો ફેધક અમિત્યા વિવિધ તત્ત્વજ્ઞાનના તાર્ત્ત્વિક વિષયોની વિચારગુમાં મળતા નીનતાને પોષ્યા રહ્યા છે.

આ અખિલ ગરી પદ ગ્રપદ આવી અનેકવા ઉદામ પ્રતિ-
ષ્ઠાના પૂના મેન્મેાગ્ર્યા વટે છે કેટલાકોની પ્રગતિઓ પ્રસન્ન છે,
ન્યાને કેટલાકોની પ્રગતિઓ-મ કલ્યાણો અપ્રસન્ન અને ગેપેદ્ય છે.
સ, માને પ્રગતિઓનું પશિયામ દર્શિત નુખજ છે, પરંતુ વાસ્તવમાં
નખ આ રે કે માત્ર નખ લગ્યા માંપટે છે, આગ મુખના ઉપાસો
આ નુખજ કા.ય છે કેળા નુખ અને આધિક માત્ર અંશલિતા કેવા
ઉપર ર, ત્ય તેટલ જ રે

મનુષ્યનું મેન્મેાગ્ર્યા વટે છે કેટલાકોની પ્રગતિઓ પ્રસન્ન છે,
ન્યાને કેટલાકોની પ્રગતિઓ-મ કલ્યાણો અપ્રસન્ન અને ગેપેદ્ય છે.
સ, માને પ્રગતિઓનું પશિયામ દર્શિત નુખજ છે, પરંતુ વાસ્તવમાં
નખ આ રે કે માત્ર નખ લગ્યા માંપટે છે, આગ મુખના ઉપાસો
આ નુખજ કા.ય છે કેળા નુખ અને આધિક માત્ર અંશલિતા કેવા
ઉપર ર, ત્ય તેટલ જ રે

તિથી તેજ બેનના તન્ન તંતુઓ અખંડ ઉત્સાહી બનાવી, માનવોના
 વર્તનમાં અનેરો ઓરત્તુ આંતરે છે, - જીવનમાં નવ પ્રાણ પૂરે છે. દુર્લભ
 અને અશક્ય કાર્યોની અખુલિતવી સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરાવે છે, " જેવું
 વૃક્ષ તેથી હાથ " જટામુકે વૃક્ષની પદોળા અને મીનવ્ર હાથા થમી
 માનવોને વિશ્વામનિકેતન બને છે, ન્યારે જાંબા તાડવૃક્ષની હાથા
 ન તો કોઇને જીપથોગી થાય છે, કે ન તો જીપકાંઠ વિરતારે છે ! બેનના
 તાપુનો ધક્કો માનસ પર તટ પાડે છે, માનસનો પાવર વિચારો પર
 જોમ જમાવે છે. વિચારોનો પ્રકાશ આચરણ પર પથરાય છે અને
 આચરણની હાથા સમગ્ર જન વર્ગમાં આપાય છે - આ હાય છે.

કેવિહવા કે દસાવિહવા અસકલ નથીજ પાનુ તેનો મુગ્ધમાં
 ઉપયોગ કરવો, તેના પ્રતાપે એ કહે તલિ બરકે દાનદો માનવોને
 સન્માર્ગમાં નિયુક્ત કરવા, એ રાધાવેંશપત અનીવ કહિત છે
 હક્ષમી મેલવવી જેટલી કહિત નથી તેનાથી કેમ મુગ્ધ મુક્તિના સ્વપ્ન
 કરવી એ કહિતનમ છે ! સ્વપ્ન દસાઓનો નદુપસાગ જંખક કોઈ
 નીચી, કવિ સાવવાહિની કૃતિઓથી, વજ્રા કે માન્યક વચનરસથી
 કરી શકે છે.

વિરાસ માર્ગ દસાવેલો, જડનોને જાગવા પડે, માનવોને માનવ્ય
 જાનાવવા એ 'વધાવનું' નિર્માણ નરકવાઓનો નરપતે મજા મોહ નાં
 મેલવેલ કલાઓના દુરુપયોગ તરીકે અને એ કેવલ પાંચા ની પદમાં
 વિશ્વામથી વચસાધ વચ ૬ ।

મુગ્ધજન સદકારી વિદુષ પને સમુદ્ધ, ન ૧૧૩, લખકાંચે બચ
 હાઈ મુનુ છે ૧ નુ ૧૦ ન વર્ષ ૧૧ ૧૧ નવકાન્તિનું બાંધક
 સાહિત્ય વિવરણ ૨૮૨ ની નવન ૧૧ ૬ નો મુગ્ધાનુદિષ્ટ ખ
 કરનાઈ સાહિત્ય ૨૮૩ પ્ર ના નવન ૧૧ ૬ નેટલા પ્રમાણમાં મંગલ
 અને સાવકાઈ સાહિત્ય અવજન મેલે છે એ દોષ જેવું ,
 સાહિત્યના અવજનથી વિગત વિવરણ વધતી જતી હોય, નરપુદિ

વિકાસો લુપ્તાલુપ્તા રચેથી જદાર પડતી આપણે મનદંએ છીએ એ કંટાળાએ પણ છીએ । લેખક અમૂલ્ય સમયને રાધે, મુદ્દમતિ માર્જિત કરે, ભેગના તત્ત્વનાંતુઓને એકતાર ગનાવી ભારા સાહિત્ય સમૃદ્ધ સૌરભ, વાક્ય દૃખણ, રસાનુસંધાન અને ધારાવાહિન કાળગુપ્તવાંક સાચવે અને એક અન્યરત નૈવાર કરી જનતામા પ્રચાર આટલી મહેનત પછી પણ તે અન્યના અવસાદનથી વ્યાભાદ વર્જિત વિકાસવિવશના વધતી જતી હોય તો તે અન્યના સંખ્યકની મહેનત નિષ્ફલ જ નીવડી છે; એમ કહેવું કે માનવું નુ ખાકું છે ?

સાહિત્ય પ્રચારના હેતુ એજ હોય એકે કે જોથી જનતામા ક્રમિક આત્મવિકાસ સાધવાની સક્રિયતા જાગે, નહિ કે જનતા સામાન્ય જની વિષયવાસનાની શુભામી સ્વીકારે !

સહચરના અભાવમાં સુગર, પથપ્રદર્શકના અભાવમાં પથપ્રદર્શક નીવડે તેજ સાહિત્ય જનોપકારી અનવા સાથે જનપ્રિય અને છે સામેજ સુચારુ સાહિત્ય સમર્થન એ સુશુભોનો સૌરભમય માનસ આદાર છે.

વિશ્વની વિશાલભૂમિપર જન્મવું અને પરંપરાકની વાટમાં વર્તી જતું એ કુદરતનો અકાલ્ય નિયમ છે. એ નિયતિન નિયમકોર એક જીવતામાંએને લાગુજ પડેલો છે. જરૂર તેમાં અટલી તો ગિનિષ્ટતા રહેલીજ છે કે, જોઓ જન્મીને તે કારમાં દોરના અન્યનેવા મુકા થવાના ઊપાયો રાધી, માનવીય જીવનને સાર્થક બનાવે છે, તેમાં મહાપુરુષ મનાય છે, અનેકાના ઊપકારી નીવડે , એ નીવડે તોય છે, વંદાય છે અને સ્તવાય છે, તે મહાપુરુષની આમાંએને સન્માર્ગની મુદ્દર માંમાં સહેજ બનાવે છે, કોચ્ય વિચાર અને અચાર જોઓની નિગ્રાથી કેહક જીવતામાંમાં માર્ગ .

તેજવિશ્વની કિયામતિ અને તપોવિશ્વની મહાપુરુષના ચરિત્રો આદિખન માવથી જનતામાં અનેકે ઉત્સાદમય પ્રે મહાપુરુષ આદ્યકોચ્ય જનતાના દૃદ્ય પ્રદેશપર ઉજાવતર રખાઓ

દોર છે, તે પુણ્ય પ્રતીક નિષ્કંઠ આત્મ પુરુષાર્થોઓની ઉચ્ચત્વક
 હવન રેખાઓ પ્રધેમાં પ્રતિબિંબિત કરી આવિષ્કાર કરાય છે. આ
 પ્રથા આજની નહિ બહુ યુગોથી વડી આવે છે, સાચેજ ! આ પ્રથા
 અગુણિત ઉપકારક નીવડી છે અને નીવડે છે. પ્રાચીન મહાપુરુષોના
 હવન કથાનકો આજે મહાન ઉપકારક બની રહ્યા છે તે તે ઉપકારક
 પ્રધાનેજ આભારી છે.

હતર સાહિત્યના પ્રચાર કરતાં મહાન પુરુષોના હવનકથાંતોથી
 યાનું ધાનું શીખવાનું મને છે અને તેજ સાહિત્ય શિષ્ટોનો સહકાર
 મેલમે છે. જે સાહિત્યના અવલોકનથી જડતા ન વ્યાપતાં ચેતનતાના
 મોજરૂપી કિરણો પથરાના હોય, વિદ્યાસવિહારો, અમનઅમનો અને
 મનસ્વી મોજમગ્નઓની મસ્તી ન વધના, ઉદામીનતા અને વિરક્તાતા
 મગ્ન થતા હોય; અધઃપતનની ઉન્માર્ગી અટપટી પ્રવૃત્તિઓનો
 પશ્ચિમ ધર્મો, ઉચ્ચ અને આત્મવિકાસદશાનું ઉદ્ભાવન થતું હોય;
 આર્થ સિદ્ધાંતોની શ્રદ્ધા, આત્માપાવનતા અને પ્રચારણાની પ્રીતિ અદ્ય
 ન થતા, યજ્ઞ સેવા મજબૂત બનતી હોય; હવનની બેઅદબીઓ,
 અને મિત્રિત્વનું નાનું પડતું હોય, ઉચ્ચત્વ ન્યાયમય હવને હવતાં
 નીખાડતું હોય, તેજ સાહિત્ય એ આત્મ સાહિત્ય હોઈ નિષ્પ્રાણ
 પડતું નહિવતું બનતું હોય-આવા ઉત્સાહના મર્ પડે રો, નવમય
 હવને તે મોજ રૂપો મોજરૂપ તેજ સાહિત્ય મેળવે છે.

આવનિત દુઃખોની દુઃખ નાથના દયા પાવના
 નિષ્કાંઠ પ્રતીક નિષ્કંઠ આત્મ પુરુષાર્થોઓની ઉચ્ચત્વક
 હવન રેખાઓ પ્રધેમાં પ્રતિબિંબિત કરી આવિષ્કાર કરાય છે. આ
 પ્રથા આજની નહિ બહુ યુગોથી વડી આવે છે, સાચેજ ! આ પ્રથા
 અગુણિત ઉપકારક નીવડી છે અને નીવડે છે. પ્રાચીન મહાપુરુષોના
 હવન કથાનકો આજે મહાન ઉપકારક બની રહ્યા છે તે તે ઉપકારક
 પ્રધાનેજ આભારી છે.

વિકાસો જુદાજુદા સ્થિતિથી જાદાર પડતી આપણે જાંઘએ છીએ અને કંટાળાએ પણ છીએ। લેખક અમૂલ્ય સમયને રોધી, મૃદુમતિને માર્ગિત કરે, જોગના તત્વતંતુઓને એકતાર જનાવી ભાષા સ્થિતિ, શબ્દ સૌરભ, વાક્ય સૂખશા, રચાનુસંજ્ઞાધિના અને ધારાવાહિના કાગળપૂર્વક સાચવે અને એક અન્યરત નૈયાર કરી જનતામાં પ્રચારે, આટલી મહેનત પછી પણ તે અન્યના અવસોકનથી વ્યામોદ થકિ, વિશ્વાસવિવશના વધતી જતી હોય તો તે અન્યના લેખકની મહેનત નિષ્ફલ જ નીવડી છે; એમ કહેવું કે માનવું શું જોઈ છે ?

સાહિત્ય પ્રચારનો હેતુ એજ હોય સર્વે કે જેથી જનતામાં ક્રમિક આત્મવિકાસ સાધવાની સક્રિયતા જાગે, નહિ કે જનતા સાચાર બની વિષયવાસનાની શુદ્ધાભી સ્વીકારે ।

સહચરના અભાવમાં સુગર, પથપ્રદર્શકના અભાવમાં પથપ્રદર્શક નીવડે તેજ સાહિત્ય જનોપકારી બનવા સાથે જનપ્રિય બને છે. સાચેજ સુચારુ સાહિત્ય સમર્થન એ સુશુભોનો સૌરભમય માનસ આદાર છે.

વિશ્વની વિશાલભૂમિપર જન્મવું અને પરસોકની વાટમાં વહી જવું એ કુદરતનો અકાલ્ય નિયમ છે. એ નિયત્રિન નિયમરોર સર્વે અવાત્માઓને લાયુજ પડેલો છે. જરૂર તેમાં એટલી તો વિશિષ્ટતા રહેલીજ છે કે, જેઓ જન્મીને તે કારમા ફોરના બંધનોથી મુક્ત થવાના કોપાંચો ગ્રાધી, માનવીય અવનતે સાર્થક બનાવે છે, તેઓ મહાપુરુષો મનાય છે, અનેકોના ઉપકારી નીવડે છે, જનરોમાં પ્રજન્ય છે, વદાય છે અને સ્તવાય છે, તે મહાપુરુષોની અવનજાયા ઉન્માર્ગે ગામીઓને સન્માર્ગની મુદર મીમામાં સહેલ કરતા બનાવે છે. ઉચ્ચ વિચાર અને અત્યાજ જેઓની નિશ્ચયી કેષક અવાત્માઓમાં સર્ગાય છે.

તેજવિજ્ઞાન કિવામૃતિ અને તપોવિજ્ઞાતિ મહાપુરુષોના અવન ચરિત્રો આસિખન માત્રથી જનતામાં અનેક ઉત્સાહબદ્ધ પ્રેરે છે. મહાપુરુષો આદ્યકૃત્યોદારા જનતાના દૃઢ પ્રદેસપર ઉગ્ગતવ્ય રેખાઓ

દોરે છે, તે પુખ્ત પ્રતીક નિર્દેક બાલક.
 જીવન રેખાઓ પ્રાચીમાં પ્રતિબિંબિત કરી :
 પ્રધા આજની નહિ બધેકે યુગોથી રંગી આવે :
 અગુચિત ઉપકાન્ક નીચડી છે અને નીચડે છે,
 જીવન કથાનકો આજે મહાન ઉપકાન્ક બની :
 પ્રયાનેજ આભારી છે.

જનર સાહિત્યના પ્રચાર કરતાં મહાન
 ધાતુ ધાતુ શીખવાનું મંત્ર છે અને નેજા બંને
 મેલે છે. જે સાહિત્યના અવલોકનથી જનના
 મોજાસથી કિન્નર પથરાના દોષ, વિચારવિદ્યુત
 મનથી મોજમગ્નઓની મસ્તી ન વધતી, કે ન
 નવન થતી દોષ, અધ્યપતનની કિન્નર
 પતિત્યાગ થતા, ઉજાગ અને આભિવિદ્યાનુ
 ન્યાય સિદ્ધાંતોની જલ્દા, આજાપાકનના અને
 ન થતા, જન લેખી મગજજીવ બનતી જે
 નો નિર્ણય ને મન પડતી દોષ, કેન્દ્રન
 ને મનના જન નેજા સાહિત્ય કે - નુ
 ને નેજા નેજા નેજા નેજા નેજા નેજા
 નેજા નેજા નેજા નેજા નેજા નેજા

, મસાદથી વિદ્યુત
 નાજી હિતી મંત્ર
 ને ઉદ્ધમ, ત્રિ સેવાની
 ઓ, સ્થાનકવાસીઓ
 કે સચ્ચો અને
 આકાંક્ષા સ્વચ્છ દેવે
 પેલ કરેલ સુપદો,
 જા સધો, અનેકથા
 થી કદિમજ બની
 રક્ત, અન્ય ગુણ
 ને વિગત વિષય

નું અભિજ્ઞા મન
 થી, નિર્દયતાનુ
 નેજા નેજા
 નેજા નેજા
 નેજા નેજા

નેજા નેજા નેજા નેજા નેજા નેજા

નેજા નેજા નેજા નેજા નેજા નેજા
 નેજા નેજા નેજા નેજા નેજા નેજા
 નેજા નેજા નેજા નેજા નેજા નેજા
 નેજા નેજા નેજા નેજા નેજા નેજા

અને કેવલ આવાડંબરી શુદ્ધ અને દાન્યનિક માદિય કેટલું દાનિકાં
હોય છે એ સ્પષ્ટ કરવું અને આવરણ દર્શવું અને તે સ્પષ્ટ કરવું છે

હું જે મહાપુરુષના ઇવનશતને આલેખી જ્ઞાનર્થ સમગ્ર શુ
કરવા માગુ છું તે મહાપુરુષ હોય છે ? તે જનાવડ આવરણ મનાશે

ન્યાયાશ્રોતિધિ પંચાલદેશોદ્ધારક જગત્પ્રસિદ્ધ જ્ઞાનાચાર્ય શ્રીમદ્
વિજયનાથસૂરીચરણ (આત્મારામજી) મહારાજના પદાવલોક
સદ્ગુણશ્લોક નિઃસ્પૃહીયુક્તમણિ જ્ઞાનાચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયકમલસૂરી-
ચરણ મહારાજના પદ પ્રલોતક વ્યાખ્યાન વાચ્યરૂપિત કવિહૃદયી,
જ્ઞાનાચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયલલિતસૂરીચરણ મહારાજ જેઓ પોતાની
અગ્રોડ વ્યાખ્યાનકલાથી સ્વાર્થ સિદ્ધાંતોના અગાધ અને અસાધારણ
જ્ઞાનથી, અદ્ભુત અને અસૌકિક પ્રભાવકર દલિત કૌશલ્યથી, અનેક
સ્થાને વિચરી ઉપકાર સરિતા વહાવી રહ્યા છે

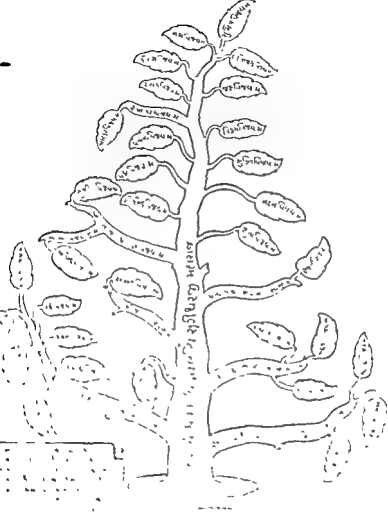
ચરિત્ર નાયકનું નામજ્ઞ જગમા ગૌરવ અને સત્ય ભર્યું છે,
એટલુંજ નહિ પણ ગુણ નિષ્પન્ન છે. એ કેને અગ્રપદ્યું છે ?
જ્યારે જમાનાના ગરમ વાયરા વાયા, ધર્મ વિમુખીઓ તરફથી વિવિધ
જાતની વિદ્ય વાદળીઓ વિસ્તારાઈ ત્યારે કલ્પાનિધાન આ ચરિત્ર નાયક
મહાપુરુષે તે બધાની દરકાર રાખ્યા સિવાય જિનમાર્ગની સાચી પ્રેર
પણા અને સત્ત્વ ભાષિતાર્થો ગરમ વાયરાઓને ઠંડા બનાવ્યા તેમજ
વિદ્ય વાદળીઓને વિખેરી નાખી ખરેખર કટોકટીના સમયમાં
પણ ચરિત્ર નાયકે પોતાની શાસન પ્રત્યેની જવાબદારી અને ગૌરવ
તેમજ આગમ પ્રત્યેનું બદ્ધમાન જગત્વી રાખ્યું છે. નહિ કે, જમાનાને
રીઝવવા જેમ હાથે તેમ હાથે દીધું, એ સમવડીઓ સિદ્ધાંત
ચરિત્ર નાયકના શ્રદ્ધા-અંગને અણવધિ રજા પામુ. સ્પર્શો નથીજ !
તેમ તેઓથીની દારકીદી અને પ્રતિષ્ઠા સંચોટ કરેજ છે ! જ્યાં અને
ત્યાં જ્યારે ને ત્યારે ચરિત્ર નાયકનું શ્રદ્ધા-બલ, જ્ઞાનબલ ને આત્મબલ
અપરિમિત જગત્વી ઉઠ્યું છે અને હરે છે.

અને કેવલ ભાષાડંબરી શુદ્ધ અને દાઢ્યનિ
હોય છે એ સ્પષ્ટ કરવું અને આવરવક

૬. જે મહાપુરુષના જીવનરતને એ
કરવા માગુ છું તે મહાપુરુષ કોણ છે ?

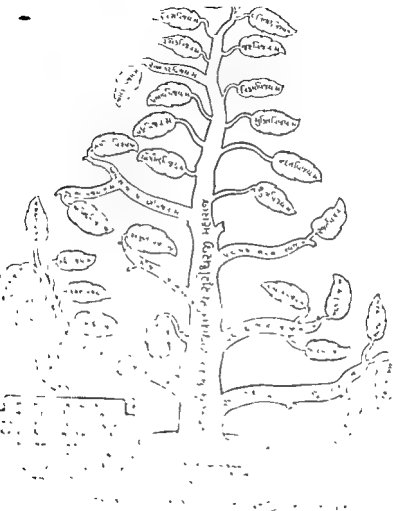
વ્યાયામોનિધિ પંચાલદેશોદ્ધારક
વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી (આત્મારામ
સદ્ગુરુશ્રી નિઃસ્પૃહીચૂડામણિ જૈનાચાર્ય
શ્વરજી મહારાજના પદ પ્રધોતક વ્યાખ્યા
જૈનાચાર્ય શ્રીમદ્વિજયલખિંદ્રસૂરીશ્વર
અગ્રેય વ્યાખ્યાનકલાધી સ્વપર સિદ્ધિતા
માનથી, અદ્ભુત અને અલોકિક પ્રભો
સ્થલે વિચરી ઉપદેશ સરિતા વહાવી

ચરિત્ર નાયકનું નામજ્ઞ જગમા
એટલુંજ નહિ પણ મુખ્ય નિબંધ છે
ત્યારે જમાનાના ગરમ વાયરા વાયા,
જાતની વિદ્ય વાદળોએ વિસ્તામર્દ ત્યા
મહાપુરુષે તે જધામની દરકાર રાખ્યા
પણ અને સત્ય ભાગિનાર્યા ગરમ વા-
વિદ્ય વાદળોએ વિખેરી નાંખી
પણ ચરિત્ર નાયકે પોતાની શાસન પ્ર-
તેમજ આગમ પ્રત્યેનું જદ્માન જાગવી
રીઝવતા જેમ દાઢ્ય તેમ દાઢવા દા
ચરિત્ર નાયકના શ્રદ્ધા-અંગને અણવાદિ
તેમ તેઓશ્રીની કારકીર્દી અને પ્રવૃત્તિએ
ત્યાં ત્યારે ને ત્યારે ચરિત્ર નાયકનું શ્રદ્ધા
અપરિમિત જગદી ઉઘું છે અને હો છે

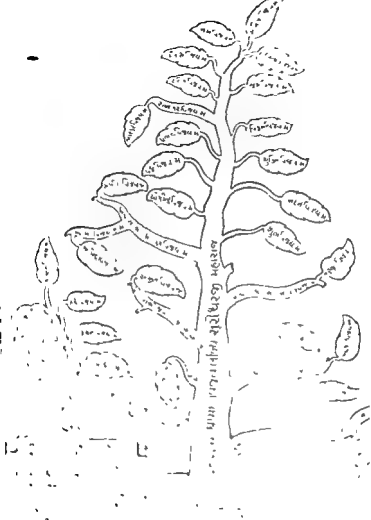
મુગ મદારાણેને પ્રાન્તે નસ અને આવરણક મુગન છે કે,
એકવાર આ ગ્રંથ આદ્યન અવતોડશોજ ગ્રાથે સાથે મદન્વના અ
પ્રમંગેા ઉદય દર્પણમાં પ્રતિબિંબિત પાનુ કરગોજ ! રંગી ત્યા
અલિરિયિ અદા અંગની પરિપુષ્ટિ અને વિકાસ માર્ગની સા
રહેજે સાંપડશે, જેથી લેખક પાનુ કાઢક અને સફલત્રણી અને ।
અભ્યર્થના સાથે વિરમું છું.

કુમારી.

સુચ મહાસંયોગે પ્રાપ્તે નમ્ર અને આવશ્યક મુચન છે કે, મરે
એકવાર આ મંથ આદ્યન અવતોદરોગ સાથે સાથે મદન્વના આદ્ય
પ્રસંગે ઉદય દર્પણમાં પ્રતિબિંબિત પણ દરોગ ! જેથી ત્યાગની
અભિરૂચિ શ્રદ્ધા અંગની પરિપુષ્ટિ અને વિદ્યમ માર્ગની સાધના
રહેજે સાંપડશે, જેથી લેખક પણ કાંઈક અને સદ્વ્યક્તી અને ! એ
અભ્યર્થના સાથે વિરમું છું.

કુમારી.

સૂરિશેખર—સ્તવન

(રામ-વિષ્ણુકારી ઘાલી પીવર ગાલી દો)

- મૂત્ર તણા અભ્યાસી ગુરુવર, આબ્યા હો સાંવરીયા;
 શિવભાદિક જિનના ગુણ ગાયા, સ્તવને હો સાંવરીયા. સૂત્ર. ૧
 ચલુક કરીને વાંધા ભાવે, જિનજી હો માંવરીયા. સૂત્ર. ૨
 હામારોજ ન મનમાં જેના, ધ્યાયા હો સાંવરીયા. સૂત્ર. ૩
 મગજ ભમજના ભેદ ન ભૂલ્યા, સ્તવને હો માંવરીયા. સૂત્ર. ૪
 જિનમગ કાળે મૂર્ખાન્યતાથી, સૂરિવર હો સાંવરીયા. સૂત્ર. ૫
 ત્રિશ્વવિજ્યાન કવિકુલકિરીટ, કલાયા હો સાંવરીયા. સૂત્ર. ૬
 જગમાં વિચરી અવિચળ દીર્ઘ, પાઠ્યા હો સાંવરીયા. સૂત્ર. ૭
 યદના ભોગી મહાવીર શાન્તન, સ્થંભા હો સાંવરીયા. સૂત્ર. ૮
 લલિત તણા રાગી મોતમની, પાટે દો સાંવરીયા. સૂત્ર. ૯
 શિવ કરીને જોની વિષયો, વાઘ્યા હો સાંવરીયા. સૂત્ર. ૧૦
 મુનિશેખર પ્રગટાવી સૂચિના, આત્મે દો સાંવરીયા. સૂત્ર. ૧૧
 રિત પડી મોને દેખી. અમન દો સાંવરીયા. સૂત્ર. ૧૨.

શ્રી લખ્મીસૂરીશ્વર જૈન ગ્રંથમાલા

૧	જૈન મતવિધિ મંગલ	૦-૮-૦
૨	હીરપ્રજોત્તરાણિ	૦-૧૨-૦
૩	શ્રીપાશ્વરચરિત્ર	૦-૨-૩
૪	તત્ત્વનાય વિભાકર	૦-૮-૧
૫	પંચસૂત્ર	૦-૭-૧
૬	હરિશ્ચન્દ્રકથાનક	૦-૦-૦
૭	વૈરાગ્યસમજ	૦-૦-૧
૮	શ્રીવલ્લભચરિત્ર	૦-૨-૨
૯	કવિકૃષ્ણકીર્તિ	૦-૮-૦
૧૦	મૂર્તિમંડન	પ્રેસ
૧૧	આરંભસિદ્ધિ	"

મહેલાલ જમનાદાસ શાહ. ડા

दुष्कर्मपुष्पदविनाशनमत्तहन्ती
सच्छास्त्रमागरसमृद्धमनकचन्द्रः ।
भव्याञ्जसन्ततिविकासनहंलिनृत्यः
जीयारसलब्धिमृनिपो गुणपुष्पवृक्षः ॥

પ્રદેશ છે. જનના જન્મથીજ મરણ, ઉદાર, મંહીર તેમજ દુઃખ પ્રકૃતિને જાળવા વાળી દોષ, ક્ષેત્ર, વેર-ભેર, ક્રમંપ, ક્રમંપ વગેરે પર રહેનારી છે. એમ તેઓની વ્યવહાર વર્તણૂકો દિવસી સુધી સકાય છે. ગુજરનું વર્તનપ્રમાણ સચકોડ આશરેનું છે, એ જ કામ આશરે પાંચડાખની ગંજાવાળી છે. જે પવિત્ર બ્રહ્મા સદૃશ કૃમારપાળ બૃપાલ, ધીર જગદુશ, વસ્તુપાળ તેમજ નરરત્નો, વીરરત્નો, નેમજ ગુણરત્નોએ જન્મ દર્શ, સંયોગોમાં પણ, ધર્મ પગપણ રહી, યતુ ગાળઓના અગ્રણી વાતોની સામે અગ્ર અને અગ્રેષ્ઠ રહી, સ્વયંઈદારા. (જન્મ) ગુજરની ગૌરવભરી અવિચળ કીર્તિને, કેહ ગુણી સૌન્દર્યવતી છે; અને સ્વ-આદુષળથી પ્રાપ્ત કરેલ પોતાની તે પરીમાને વસ્તુધાના કહે કવી ગયા છે. ખરેખર! 'ગુજર બ્રહ્મ', એ જન્મ સર્વ સૌન્દર્યમય અગ્રેષ્ઠ બૃષણ છે! તેથીજ કહેવું પડશે, 'એ જ એ ભારતવસ્તુધાનું હૃદયરૂપ છે. આ પ્રદેશમાં ધણી રૂંકે કેઈકે ધર્મોપદેશો, અનેક ધનિદાસવેત્તાઓ, કેઈ તો ધર્મ પ્રિયતમ-પ્રાણ પાથરનારાઓ, અને કેઈ અપ્રતિમ ત્યાગ ધર્મ બ્રહ્મની વિશદતાને વિસ્તારી ગયા છે.

શોવટીયું ચુંઆસ:-

હવે આવા ગુજરના હિતર વિભાગમાં, 'ચુંઆસ' કે વિખ્યાન છે. પ્રાચીન ઈતિહાસ અવસોકનાં તથા રેશની જીવાલ ગોપાલ ગવાની કહેતીઓ અનુસાર—

“વિજય ચોસટી તે રાજમણી છે
ચક્રમે ચારસો ચુંઆસનો ધણી છે. ..

ચોસસ ધાવ છે કે પૂર્વે, વિજયચોસટી નાનાકંઈત વસ્તુ તેમજ અમર્ગગતી ચોસરે રહી સુસ્વચરે તે માત્ર ગમ છે

હકે કરાવનાર એક નામી નરેશ થયો. તેના કબજાના ચારસો માસીયા ગામમાં એકજગત રાજ્ય ચાલતું હતું, જેમ ભીમસેન દમાંથી “ સેન ” શબ્દ જેવો રહ ચાલ્યો છે; તેવીજ રીતે આ માલ દેશને માટે પણ ચારસોનો અંકનીકણી જતાં “ સુઆલ ” કે પ્રસિદ્ધિ થવા પામી છે. પ્રાચીન સમયમાં પણ ગુર્જર ઉપર રાજ્યના ગજવીઓના ઘેરા આક્રમણો, ન્યારે ન્યારે આવ્યા રે ત્યારે ગુર્જરનું જેવું ને તેવું ગૌરવ સાચવવા, તેનું રક્ષણ કરવા, અને તેની યશસ્વીતાને વિશેષ ઓજસ્વી બનાવવા, આ વિભાગના શાસ્ત્રે અમૂલ્ય ભાગ ભજવ્યો હતો. હાલમાં પણ ગુર્જરના અન્ય ભાગો કરતાં આ દેશની શરવીર શકગઢ રજપુતો વગેરે કોમો, ખીજ બળવની દેખામ છે. અત્રેની પ્રજા આચાર વિચારમાં, કળા શૈલ્યમાં, ઋદ્ધિ સિદ્ધિમાં, વિચાર વ્યવહારના વિનિમયમાં, દયા દાનમાં મંજર એ સ્વ ધર્માચરણમાં સક્રિય મોખરે રહેનારી છે. શોભા પ્રિય મહાપુત્રોનાં વિશાળ લાલ પ્રદેશને નાનું પણ કુંકુમ તિલક વિશેષ મોદામણું બનાવે છે. સખત રંગીલા ભાત ભાતના ધણા ધણ વસ્ત્રો વ્યંગને જે મોલા નથી આપી શકતાં તે રંગમાં ચમકતા અને ઝગમગદાર રીંગ, ખજા ને મોનીના ચર્મજલકિત આભૂષણો આપે છે, તેમ મુપ્રસિદ્ધ ગુણીયલ ગુર્જર દેશમાં અનેક અદિવંત અને કુદરત વિભાગો હોવા છતાં સુઆલ વિભાગ ગુર્જર સંસ્કૃતિ-અંગનાના કીર્તિ-કુંજ નિકળેને એવિઠ દેવિપ્રમાણ બનાવનાર થયો છે અને ગુર્જરની રાજા, મોર અને રા. અ. વર્ણાશ્રમ સુઆલપાટ, વાલગોજર રિંચકાર છે.

૪]

મહાન માનને મોડનાર ઓમળીશમાં થી મળીનાથ ભગવાનનું મંત્ર
નિમ્ન દર્શનાત્મક ભવ્યાત્માઓની વિશિષ્ટ તૃણાઓના દાહને પ્રદર્શ
મૂળના હંદસાવ વડે શાન્ત કરી રહ્યું છે. જે તીર્થમાં જ્યારે
ભક્તિથી દાનરો ફર ફરના અનેક ભાગુદ અને શ્રદ્ધાળુ મારક વ
અરે આવે છે અને પતિતપાવન પ્રભુ સમુપ્ત વિપવિધ મા
ભાવનાઓ ભાવી, ખ્યાન-સાગરની મીઠી લદરીઓના નિર્દોષ
નિર્માતાને તરબોલ જનાવે છે-ભિન્નવે છે. તદાદર જન્મે
એ પ્રભુની શીતળ દષ્ટિ હાથમાં પ્રકૃષ્ટપ્રભાવના પતિ દરદર
અમલ આનંદ અનુભવવા અમદાવાદ વગેરેની વિદ્યાસી પ્રતિષ્ઠા
ચિરકાલ વમે છે, અત્રે અધિષ્ઠાત્રક દેવકૃત નાનાવિધ મમકરો
જ્ઞતાન્તો અવાર-નવાર બને જાય છે, જે જૈન આશ્રમથી અગત

પુણ્ય ભુમિ-બાલશાસન:-

આ મહાન તીર્થની સમીપમાં લગભગ ત્રણેક કોસ દૂર
શાસન 'નામક એક નાનકડું ગામ હોવા છતાં જેની કારકીર્દી
હોઈ જણાય છે કે, જેમ ગુજરાત દેશ વર્ણીક પ્રધાન તરીકે
છે; અને તેમાં સુઆલ પરમજ્ઞાની પ્રજા બહાદૂર અને હૃદય
ખણાય છે. તેમ એ સુઆલમાં બાલશાસનનો જનવર્ગ
મગવાન, સસ ન્યાય તોલનાર અને પરદુઃખભંજક હોવાનું કો
કુદરતેજ આ ગામનું બાલશાસન નામ સ્થાપવામાં પણ
દિમતાનો ઉપયોગ થયો હોય તેમ તેના વ્યુત્પત્તિ-અર્થની વિચાર
કવના-કટના કરતાં સ્પષ્ટ થાય છે. એક તો પચાલેન શાસનમ
બાલશાસનમાં બાળકો પણ અનુભવી વૃદ્ધોની જેમ સ્વયં
દત્તાત્રય ગુણગાંભીર અને ઔદાર્યઆદિ વિશિષ્ટ ગુણ
જનનાને વ્યાખ્યાની સાથે આશ્રય ચક્રિત બતાવતા હતા,

છે કે ભાવિમાં જનાર નિન્નુદ નિન્નકારી સુરજ આદિથી પુનઃ
મૂર્તિના પુન્યના પ્રજાળ પડ્યાંજ સદી પડેલાંથીજ આ સુરજ
વનારને વિધિદાતા સુમેધના નાદે દરખી દોષ ?

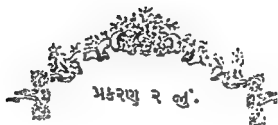
એકે બાલસાસન એકે નાનુકડુ મામડું છે પણ હજી તો
જુઓની ધટા નાના નાના હોડવાઓના ધાત્રી નીકુંને, માંડકારી
માટે મોટું ઉકું અને નિર્મળ જગ પૂર્ણ વિશાળ જગત્તુએ
વગેરે તેમજ અંતની વિશુદ્ધ આત્માદવા અંત આમડું
પગભર સહેરની શોભા અને વિદ્યાસોને બુધાવી ત્યાંજ નિરુદ્ધ
જ્યાસા કરાવે છે. બાલસાસનથી એક ગૂંતો ભોપદીત છે
તરફ નીકળે છે. અને એક સુરજને અનુદાદીને પ્રતરે છે તે
ખીજ પછી અનેક માગો જુદા જુદા ગામો પ્રતિના પ્રવાહ છે
આ ગામની બહાર ચોતરફ એવા અનેક માગો વહે છે કે
પથિકોને પગભર સુખવલુના વમજમાં ચકરાવી નાખે છે. કે
અટપટા પંથોમાં અચકાતા પંથોએને ઉન્માર્ગથી અટકાવી
પંથમાં સંયોજવા અદિની પરમાર્થ જનતાના સરજભાવથી અટ
સકાય છે કે જેમ અહીંના સગજનો ઇદિલૈકિક માગો બતાવવા
પરમાર્થ-પ્રેમ પ્રદર્શવવામાં અતીવ ઉદાર છે તેમ અદિની સરજાદ
જનતામાં કોઈ વિરલ શક્તિ સંપન્ન બક્તિ અનુદાદિના આશાથી છે
જીવ્યોનિના અટપટા અટાશ અને ભયંકરે સુખવાડા ભયો રખડપડી
વિષમ દુઃખમય દુર્ગમ માર્ગના પરિબ્રમણથી તથા આર મૂર્તિના ચંદ્ર
ચોતરા રૂપી ભવમાંથી બચાવવા અદિની કોઈ ઉદય પામનાર બક્તિ
અવિનશ્વર અનંત એવા દુઃખ રહિત સુખ ધામને અચાત શાષ
આત્માના અવિચળ ગુણોને સમર્પનાર, મુક્તિપૂરી તરકનો શુદ્ધ નિર્દ
અવિકલ અને સરજ ભાવમાર્ગને દર્શાવશે.

આ ગામની જનતા સર્વ કોમોમાં જિત્ત જિત્ત પ્રકાર વહેંચ
મેડી છે. તેમાં સર્વોચ્ચ જૈન કોમ મનાય છે. જૈન વર્તિત બહેન

પ્રમાણમાં નહીં હોવા છતાં ઈતર કોમ ઉપર તેનો પ્રભાવ તથા ઓળસ અનેના પ્રકારનોજ પડે છે. જૈનેતર કોમને વ્યવહાર વર્તાણ-કોમાં માન મર્તાઆમાં કમલેને પગલે શુદ્ધિ નિધાન આ કોમની સલાહ માટે સંપ્ર માટે ઐક્ય તથા વિચારણા માટે હર વખત જરૂર પડે છે. જૈન કોમના પ્રભાવથી અત્રે વસનાર કોળી રજપૂત આદિ હિંસક કોમો પણ પ્રાણીઓની હિંસા કરતા મુક્તે છે. ખરેખર અત્રેના જૈનોમાંની ઓતપ્રેત થયેલી દયા, અન્ય કોમોમાં અસરકારક રીતે પ્રતિબિંબિત ન થઈ હોય તેમ પણ માની શકાય. આ જિનાધિપના રોપાયેલા અહિંસા રૂપી વૃક્ષની છાયા, અને પોતાના આત્મજળ તથા તપો તેજના કિરણોના પ્રકાશ સારી ભારત વસુધાપર ફેલાયેલા માણુમ પડે છે. તેમાં બે મન નથીજ.

અલિની વ્યાપારી જૈન ડોમ સામાન્યતઃ હીક હીક સમૃદ્ધ હોવા
તાં ધર્મના આવતા તહેવારોમાં મુપાત્ર દાન આદિ અનેક , ધર્મ
ગ્રાંમાં ખુલા કાથે સદર્શ દાન આપવા ઉદારતા સાથે ઉત્સુક રહે છે.
જી ન્યાય પ્રિયત્વ અને વિશ્વાસપાત્રતાની પ્રતિષ્ઠાથી આજુ બાજુના
ભ્રમણગારો સાથે લાગવગ પળું ફેટલાઈ આગેવાનો સારી
રાખે છે, પાસમાં જ બાયબીઈ તીર્થ દોવારી આ ભૂમિ અનેકનેક
ભાવપ્રપચ આસ્થાપનાના તથા મહા મંગલકારી મનિવંશના
ભક્તમણી પુનઃ પુનઃ પાવન કરીને દોઈ પુણ્ય ભૂમિ તરીકેજ કા
રવાની રહ્યું તે બન્ને બંધુ મંદાનેના પુન પુન આગમનથી
મંદેની શ્રાવણ રૂપા વાડી લેખેનાની વિદ્યા બની મુખ્યાત્વની ધર્મ
રક્ષા પ્રવરતા પટેકરોના રજ જેત ધર્મ બાવનથી રની બની
મેજ એક રિતે રને પ્ર કે રીય મે રે કે મે ચ વે . આ અનુવ રિ-
ત્વની અરિત રે

गुणित विनाशक—

મકરણ ર ભું.

મ વાચક વર્મ ! શુભ, તેમજ અંતર્ગત રહે
 ભુલ વિભાગોની ઉપર ઉશ્ચેખાયેલી ઉત્તરવર્ત
 ગાથા અને વિકરણ છાતિ દેનદાને અવજોડતા રૂં
 ભર્ષા મંકરણ સ્વપુરુષો જોડાં ખાતાં ! વિશ્વાસ ર
 તમેને શુભ ર ધનિદાનના વિપુલ પંચની ચકરાવા ।
 બ્રહ્મામણીના ભ્રમણની મુસાફરીએ ચલાવી પદિશ્રમ આપવા અમે
 નથી. પગભર યોગી દેવ મહાસાગરના આરવા બની કંપ-
 આકાંક્ષા રૂપી વેગી યોગીએને દોમવવાની ઉનાવળ દેવાની જરૂર

પા રથાને અમે કાંઈ રણસિંગા યુદ્ધનાર અને અછત એવા રાત્રીએને
 કંદારનાર, પાણીપત જેવા મોટા મેદાન ખેલનાર રાત્રીએ, યોદ્ધાને
 મળીવવા ખેલનાર નથી, કે રાજ રાજેશ્વર જેવા મહારાજના વૈભવ
 વેલાસનું બ્યાન કરવાના નથી કે ભુક્ત ભોગીઓના મોહક પ્રસંગોના
 પડદા ઉઘાડવાના નથી તેમ અજાનોની બાજુ-એટાઓના પોપડા
 ઉખેડવા માંગના નથી અને નથી તો પુદ્ગલ પ્રેમીઓની જડ પાયા
 ઉપરની રચાપેલી મનમુજાવનારી મોહક ધમારતોની છોટાને ગણવાના.
 આથી વાચક જુદે સંકેત કરવાને પણ આતુર બની તરફી લેવી નહી,
 કે ત્યારે શું ? ગંગા યમુનાના ઝીણા રજ રેણુઓનું મણીત ગણવાની
 હાથ અનીચ રહેલી રીતિ બનાવવાનો ઇરાદો હશે. અથવા તો આ-
 ભાષામાં ટોળે વળતી ઝખકતા જ્યોત્સનાના કિરણરૂપી વસ્ત્રો પહેરી
 નૃત્ય કરતી નાચિકારૂપ સાહેલીઓની સંખ્યા ગણવાની, અગર જોડેલી
 હાથ શુભ વિદ્યા કે ભુદ્ધિને પ્રગટ કરવાની ભાવના તો નહી હોય ?
 ઉત્તરમાં અમેને જાણવું પડશે કે ના-ના તેવો ઇરાદો અમારો નથી.
 તેમ અમારું હોય ઉદ્યાચળ મહાગિરિના શિખરોની સંખ્યા ગણવાનો
 ટાંચીગો આપી ત્યાં કંઈ અમે વાંચકોને તે ગણવા મોકલનાર નથી.
 પરંતુ વિનાશભર્યા ગગનની ઉમેરી પરમાર્થની શુદ્ધ હવામાં મનો-
 દામોદર વંદન-માળા (માલામૃગમાળ) દ્વારા વિચરી લાવુક જનતાના
 હૃદયપર પડે મહાનારાયણ સુખ-કલ્યાણને વસાવનાર તથા પૂર્વમાં
 મહાનારાયણ પદે તથા અને રૂપના મિથે-દિગ્દેશ મુખે તેમજ
 મોતીનારના મોનાટ દેવા પેશવ રત્નોકતેક પદ્મમાં આપની કબ્જ
 રેણુના રૂપી રત્નોને રાત્રી, મહાનારાયણના વિકલ્પને વટાવી દેદિશમાં
 નાચનાર રાત્રીના પદ્મને કરી કરી નાચનાર રાત્રી-
 નાચનાર રાત્રીના પદ્મને કરી કરી નાચનાર રાત્રી-
 નાચનાર રાત્રીના પદ્મને કરી કરી નાચનાર રાત્રી-

૮]

શું દેવો જાણ્યા આજાદ દિવસ અને તે તેનાં ભેદો અને મુશ્કેલીને (the Captain & the Passengers) પુનઃજન્મના ન મળે તેવા તેઓ મેમાંગિન આનંદ થાય તેવી સમુદ્રમાં ગુદ માર્મને જૂલી વિમુદા પડેલા પાપ રૂપી જાહેર સંધર્ષણમાં આવી ભયભીત બનેલા આત્માઓને મુક્તિ લાવવાનું સમર્પણ, નવજીવનના રસોન વહેવડાવવા, એ મનમોહક દ્વીપ સમાન અદિ એક ભવ્ય ગિનાદક છે. પતિતપાવન શુભદ્રુમઆનમ તરુ તારુ કલ્યાણકારી છે. પુનિનવિશ્વનાનાનીયં હો દેવશ્રી પદ પ્રબુદ્ર મૂળનાયકે તરિશીરે.

ભક્તિ નૈકાઃ—

સકલ જીવોના જીવ જીવન, શરણી જૂત, પ્રાણાધાર, મંદેશ મંદેશ આવાસ, એ જિનેશ્વર પ્રબુની ભક્તિ પ્રાગુજાના પરામથી તરિશીર જન્મ સાદેશ્યને ઈચ્છતા અદિના આમ્મજનો આનંદમાં જીવન છે. વક્ષી ગીત નૃત્ય પૂજા પ્રભાવના વગેરે પૂર્વક નિત્ય અર્ચના કરી પ્રત્યે ભાવનાઓને પ્રદર્શિત કરે છે કે “ હે પ્રબુ ! અદિ જન્મી તો આપનોજ એક આધાર છે । આપના પ્રભાપે આપના પરમાશુવાસની દવામાં (atmosphere) ઉછરતા આ આપના શમામૃત સિંચનથી તથા પરમાર્થ અને અદિસામૃત્યકે સિંચવાથી પ્રદુષિત અને પુષ્પ થયેલા આપસમાન વિશ્વનો પાશવિકના ગંધાત્મક ભવબીરતારક અને જડવાયુઅપસારક ક્યારે આપના જીવન મંત્રોનો અમલ કરવાની અમારા કોઈમાં અમળો કે જેથી જિનશાસન પ્રત્યે કોઈ એકાદ વ્યક્તિની મંદેશ જાગરાસનનીજ કીર્તિ મારે થશે. આપ સન્મુખ અહીં, તેમ જિનશાસનના દિશાએ આ જાગરાસન પાશવિક મિત્રર જાગર છે. મારે અમારા ચોખ્ખા આપના અદિ

સુરીયા શરેની વેગવતી ધ્વનિઓ ભારતવર્ષ રૂપ અંગનાના અંગે અંગમાં વ્યાપવા નેટલી અમારા કોઈને યોગ્ય શક્તિ આપો ! સત્ય કહીયે તો આપે જે અનુપમ ઉપકાર અસાધારણ પ્રભાવક જિનશાસન રચાયું છે તે અમારા જેવા મોહરાજના સકળમાં સપડાયેલા અજ્ઞાન બોધા ભાષા બાળોના શાસન માટેજ છે એટલેજ જિનશાસન, બાળ શાસનમાં વ્યાપી રહ્યું. બાળ શાસન ઉપર જિનશાસનનો નિઃસીમ ઉપકાર છે. એ બાળ શાસન જિનશાસનનું કણી છે. અને એ બાળ શાસનના બાળો જિનશાસનને આ ભવ તો શું ? જાહે ભવોભવ બૂલનાર નથી તે નથીજ. અહિંના બાળો દુનીયાનાં બાળોને પાળનારા થાઓ આવી અનેકધા જિન સન્ન્યુષ આદર્શ અને અનુપમ ભાવનાઓ ભાવી અંગેની શરણ પરિણમી જૈન કોમ સ્વશ્રવનની અને સ્વસમયની કૃતકૃત્યના માની રહી છે. તેઓ આવી ભક્તિ-નૌકાની મોશક્તી અને આનંદ ભરી સદૃશી ગંગુષ્ઠ યર્ધ જિનશાસનની ભૂરિ ભૂરિ દાર્દિક અનુમોદના કરી સદ્ગતિને આમંત્રણ સાથે દરતગત કરતા બન્ય છે.

વળી જે બાલિષ્ઠ્યને ધરાવતાં જાતનાં જીવંતો તેને
 જેની નિર્ણય શક્તિએ; પણ એ જ જીવંતો તેને
 પુરી, વિશેષ સમર્થતા બતાવે છે તે જાતનાં જીવંતો
 બને છે એમાં જે મન નથી, તે જાતની જીવંતો
 હૃદયીઓ કપી દીગક માં દીગતાં જીવંતો
 સુખજ દશી જાતો તે, જે જાતનાં જીવંતો
 બને છે કે દશાંગે અર્થે વિષમ અર્થે
 અર્થ સમય પડતી આપ્યા વિનમની જાતને
 આછો પ્રકાશ છે તે વધના વધના તે
 બનાવી દેશે, એવી એવી અવધાન, અનેક જીવંતો
 આજનો નાનો પણ અંકુર, જેને વિષમે
 બને છે તથા આજે પૃથ્વીસપ્તા પડે અર્થે
 અને બાલિકાઓમાંથી કોઈક ધૂની અમ ધૂનના
 જે માટે તો કહેવાય છે કે એક નાનો પણ જીવંતો
 વીરનો બાળ, સમ્પત્તિ રંગથી ગંગામાં
 જિનશાસનના કુંજ નિકુંજોમાં હલેટ માલો છે.

ઉત્પત્તિનો અરુણોદય:

પ્રકૃતિના સૌન્દર્યમાં પ્રાણપૂર્ણ જીવંતો ઉપર
 વરધાને બારીકાથી અવલોકતા, વિદુષ સભાનો
 વિસ્તૃત પ્રકાશને જેવા તથા છે. તેવીજ રીતે બાર
 થતાં પૃથ્વીતલમાં આનંદ વ્યાપવા માટે છે. અવનિ
 તેમ જ આની જાતનાં ઉત્પત્તિના અર્થ
 વિષ વિગિય લાવિમા પડે
 પડેને બેઠવા
 દેશ, મન

મમત્વ આદિ નિલ નિશાચરોને નસાડવા ભાવોન્નતિનો અરણોદય એક
 અસાધારણ ઉપાય છે, પ્રસ્તુત પ્રસ્તાવમાં ચરિત્ર નેતાનું ગુજરમાં
 વતરણ એજ ઉન્નતિના શિખરે ચઢાવવામાં પ્રેરક એ ભાવોન્નતિનો
 સ્વંત તેજ ભર્યો અરણોદય છે. એ અતુલ ભાવોન્નતિનો અરણોદય
 નાના ઉદયરૂપી પૃથ્વી પટ પર પ્રસરતાં પ્રસરતાં નિત્યજોતામાં
 વિદ્યુતરૂપી કર્મજો પ્રબોધ પામે છે, જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ,
 ધર્મ, ધ્યેય, નિયમ આદિ કુસુમકદંબો મધુરી-મુવાસને દેશાવતાં
 હુ વધુ વિકસવશ્યતા જાય છે. ચરિત્ર-વિભુનો જીવન વિદ્યાશ, અને-
 ની અનેકધા દુવિધાને રસાતલ પહોંચાડી મોહપાશના વાસથી
 ખમેડી કર્મગજના ત્રાસના નાશનો ઉપાય બતાવી, ખાસ અનંત
 નુખતા નિવાસના માર્ગ વીધી ઉપકાન્તી પરાકાષ્ટાએ પહોંચનાર હોય
 છે. આ ચરિત્ર-વિભુનો જન્મ, એ ભાવોન્નતિના અરણોદયની ઉપમાને
 વરે એ મુગ્ધા-મંગી મુગ્ધજનો ઘટિત ઘટનાજ માને !

કૃત પુણ્ય કુટુંબ:—

તેજ કુટુંબ દિગ્ગમ મનાય છે, તેજ કુટુંબ પૂજનીક મનાય છે,
 તેજ કુટુંબ વંશ અને અનુકરણીય મનાય છે કે જે કુટુંબમાં આ
 જન્મથીજ ધર્મના દરમુલ મુમંગ્જાનું સિદ્ધિ નિત્ય થતું હોય,
 દુનિયામાં ખતોળું કુટુંબ દોષ પાત્ર નીતિ અને ધર્મના સંગ્રહથી
 રિતિ દોષ તો તેજ કુટુંબની ગણતરી કૃત પુણ્યવંત કુટુંબોમાં થતી
 નથી. જેવી રીતે હંમેશાં અમરના કુળથી જન્મતા અહિનના દાદર્શ
 હોયો તે દેહ વંશ સ્વાધે છે ખરું ઉચ્ચવર્ણનાં (Eminent people)
 પાત્રનાં જેવી તે જે હોયેનાં તે સ તે તે હોયેજ અમર અહિની
 ને પાત્રનાં સંગ્રહ, તેજ અહિની કૃત પુણ્યનાં અમર અહિની
 ને પાત્રનાં સંગ્રહ, તેજ અહિની કૃત પુણ્યનાં અમર અહિની
 ને પાત્રનાં સંગ્રહ, તેજ અહિની કૃત પુણ્યનાં અમર અહિની

ઇવનચરિત્ર આલેખવા માંનીએ છીએ. જે સમુદાય જન-ચરિત્ર એ
કાંઈક મુગ્ધજનક દોષાથી વાંચીને આનંદદાયક થશે.

ત્યારે ચોતરફ અમાનતાનાં અંધકાર ભર્યાં જ્યાં રહે
વિખરાવા લાગે છે, ત્યારે ભોળા ભાળે જન સમુદાય વિચિત્ર
(વિડમૂદ) બની અદિ તદિ પન્નિમમન કરવા લાગે છે, મરજી
બૂલો પડેલો મુસાદર વર્ગ કલકલાવવા કરજી નાદે સંજોગે
પ્રભેદવા લાગે છે અને ત્યારે નિર્ધનો ધર્મગ્રાસથી અકબરેક દેશ
ધર્યાખાઈ આશાથી બદલ થઈ ઉદારીનતાના ઉડા જલ્દિયું નાં
માપવા લાગી પડે છે ત્યારે અમાનીઓને યાન અર્પવા દર
મુસાદરોને માર્ગમાં રિથર કરવા, કંલુસ અને લોભીય થઈ
ઉદાર બનાવવા, અખૂટ લબ્ધિભંડાર, અપૂર્વ કલાનિધાન એ
દિવ્ય સંતની ક્રંપના જનતામાં રહેને ઉદભવે છે. ખરેખર
કાળમાં મંગળરૂપ નામનું સ્મરણ કરવા, જોખમીપંથમાં
નિરાખાધ વહાવવા, વિપત્તિઓનાં અચાનક સાંપડતાં પ્રસંગો
તિની સરિતાને નિહાળવા, નિરાશા અને લયથી ઉદભવેલ
વિહ્વલતાને ટાળવા તેમજ ક્ષણિક પદાર્થોનાં મોહને ત્યાગી
શાશ્વતતત્ત્વને ગવેયવા, તેજોમયી અવતારી મહાત્માઓની
આવરણકતા છે. કારણ નિર્ઘંચ મહર્ષિઓનાં પુનિત પતો
ભાવિકજનોનાં ગૃહાંગણની ભૂમિને પુણ્યભીની બનાવે છે.

સાચુ કહીએ તો અમાન ખીણમાં લટકતા સામાન્ય
સત્ય-પથે દોરવા માટે, વસ્તુને યથાર્થ સ્વરૂપે જાણનાર યા
મરેલા સજ્જન સતોજ સામર્થ્ય ધરાવે છે, તેજ હેતુથી
મહાવીરની મુવિશુદ્ધ પાટે, ગણધર લગવાન મુધમાં સ્વામિ
ચિન્મયને પરંપરાગત, જે ધણા ધણા અખંડ ચારિત્ર
ધરધર વિપુલ શક્તિ અને યાને ધરાવનાર જિનશાસન

ખોધિ ખીજ, અને ધર્મદંડતા વિગેરે મનમોહક મૌકિનકો કુટુંબના જીવન અંગેને વિશેષ જળકાવી રહ્યા હોય । જે કુટુંબરૂપ કુસુમ બગીચામાં વિનય, વિવેક, ઔદાર્ય, ધર્મ, શૈર્ષ આદિ ભાત ભાતના રંગબેરંગી સોદામણા મુદામણા સુમનોની કામળ કળીયો ખીલી ખીલીને રવ-સુમધુર સૌરભોથી અનેક શુભ પ્રેમી લમગઓને આકર્ષી રહી હોય તેજ કુટુંબો અલંકાર સમા છે.

સોદામણા ભાખના સિતારાથીજ ઉત્તમ કુટુંબમાં જન્મ થાય છે ઉત્તમ વંશમાં જન્મ એ આપોઆપ ઉચ્ચ અને રસિક સંસ્કારોને મળજીત બનાવે છે. ઉચ્ચ વંશની પ્રાપ્તિ એ રહેજે સાંપડતી નથી માન પ્રતિષ્ઠા વ્યવહાર વતંછુંકે શુદ્ધિ બાદ્ય વિચાર વિશદતા વિગેરે શુભમાત્રાઓ ઉત્તમ વંશરૂપી વૃક્ષની વેલડીઓ સમાન તે તે વંશમાં ઉત્પન્ન થનાર ફરજનને અનાયાસે વીંટાઈ વળે છે જેવી રીતે મોરના ઈંડને કળાકુશળ કારીગરોને વિવિધ શેયક રંગો ચિતરવા આપવામાં આવતા નથી પરંતુ સ્વભાવથીજ (naturally) તે રંગો તેને મળેલ હોય છે. તેવીજ રીતે ઉત્તમકુલમાં આવનાર જીવને સદ્ગુણાવલી રહેજે બાળવયથીજ વરેલ હોય છે. તે કુટુંબને ભૂરિ ભૂરિ મન્યવાદહો, તે કુટુંબને સદસ્યઃ અભિનંદન હો, જે કુટુંબમાં—

જિનઘર્મવિનિર્મુક્તો, મા ભૂવં ચક્રવર્ત્યપિ ।

સ્પાં ચેટોડપિ દરિદ્રોડપિ. જિનઘર્માંધિવાસિનઃ ॥

આવા-જીવનને આદર્શ બનાવનાર ઉદાર ભાવનાના સંગીનમુરો અહોનિશ વિપત્તિ કે સંપત્તિમાં એક સગા મુજ ગયા હોય । કે જ્યાં જીનધર્મવિદીન એવી મહાન ચક્રવર્તિઓની વિપુલ સપત્તિઓ સાંપડી હોય, તો તે અમોને ભક્તેન હોય ! પરંતુ જીનેશ્વરેવના ધર્મથી રંભાએલું, વિશ્વત્રાના તીર્થંકર પ્રમુની આગળે શિરમાવ ઘ માનનાર

અને તેના પાશ્વરમાં સ્વ-સર્વસ્વને સમર્પણ કરવા સજ્જ રહેનાર દ્વિવિધ-દાસાનુદાસપણું મળે તો પણ તે અમોને પસંદ છે.

રત્ન-ખાણુ:

ખાણો સ્વયં જક હોવા છતાં તેમાંથી ઉદભવતા વિવિધ રત્નો પોતાની બહુમૂલ્ય કિંમતથી પેદા કરનાર ખાણના મહત્વને વધારે છે. તેવીજ રીતે જે કુટુંબમાં ભાગ્યવંત ઉચ્ચ સંસ્કાર ધારણ કરનાર પુણ્ય લક્ષ્મીના ધામ રૂપ પેદા થનાર નર પોતાની નિર્દોષ નિષ્પાશ્વસ અને ઉપદાનમય જીવન વૃત્તિદાન તે તે કુટુંબોની પ્રતિષ્ઠા અને યશને અત્યંત ઉત્તરવધ અને વ્યાપક બનાવે છે, એવા આદર્શ પુરોગામી પ્રાપ્તિ થયા એ પણ તે તે કુટુંબોનો ભાગ્યોદયજ્ઞ મનાય.

કિપર આજું રેખાચિત્ર જેનું દોષવામાં આવ્યું છે તે પુણ્યભૂમિ બાગમર, નથી જો દોષા દુર એક સુંદર અને લુદી લુદી જાતિઓની વસ્તીથી ભરપૂર એક મજ્જ નામક ગામ છે ત્યાં મહેજે ઈતર જાતિઓ કુત્તા, લંબીમ ઉગર અને કમાવંત છે. સમૃદ્ધિમાં, માન પ્રતિષ્ઠામાં તેમજ નિરવાર્ય પગેજકામાં પણ યથામકિન અદિની જૈન જનના મુક્તિને જાતો કાંતી નથી. દેવદર્શન ધર્મપ્રેમ, સુર ભક્તિ વગેરે ધર્મગુણો માં પણ તેઓ કલાસની જેમ પ્રગ્લિમ્ય મળે છે. એક વખતે મજ્જ નામ વર્તી ગામી વર્તિત્ય જનિમાં પણ ધણેજ આગળ પડેલા જ મ જાતોના જ કુટુંબો તેમજ આનુબંધના વ્યાપારીઓનું નેતૃત્વ કરેલા જાતોનું રાજ્ય નિર્વહ કરે આ એક મહત્ત્વ

રત્ન-ખાણુ:

ન્યા ઉદાર અને રતેદી એક દોકારની આજી ચાલે છે. તે દોકારને ત્યાં પુણ્યના પ્રતાપે શેઠ પિતામ્બરે તેના વિશ્વાસુ અને દિનેશી કારભારી તરીકેની નિર્ભળ નામના મેળવી સમય પસાર થતાં તે દોકારને પિતામ્બરભાઈ પર એટલો બધો વિશ્વાસ જામી ગયો હતો કે જે વિશ્વાસ પોતાના પિતા પર કે પુત્રો ઉપર પણ અસાધ્ય હતો. ખરેખર એ વિશ્વાસ જામવાનું જો કોઈ કારણ હોય તો તે પિતામ્બર દોકારની તીક્ષ્ણ ભુદ્ધિમત્તા, એક રસથી કાર્ય કરવાની કુસાગતા અને ન્યાય તેમજ નીતિની અનેરી પ્રીતિનેજ આભારી છે. કારભારીપણ રવી-કાર્યાખાદ દોકારની પૂર્ણ મહેરબાની હોઈ તેમજ ધીર-ધારણ ધંધાની માતખરતાથી પિતામ્બરશેઠની ઘેલીઓ ઉભરાવવા લાગી. જનતામાં સમૃદ્ધશેઠ તરીકેની ખ્યાતિ વિસ્તરવા લાગી. પુખ્ત ઉંમરે કાઠાવાડમાં કારેલા ગામના એક સદ્ગૃહસ્થની એક મુશીબ અને ગુણીયક પુત્રી મોતી બેન સાથે પાણી ગ્રહણ થયું. જેઓના લગ્ન પ્રસંગે ગામજનો તેમજ બીજા દોકારોએ પણ સારો સહકાર આપી હાજરી આપી હતી.

ગુણવંતી-મૃદ્ધિબી:—

પિતામ્બરશેઠ જેવા સરળાચથી અને ઉદાર ઉદાર વૃત્તિવાળા હોવા સાથે ન્યાય પ્રિય હતા તેવાંજ એમના ધર્મપત્ની પણ વ્યવહારીક કાર્યોમાં કુસાગ ભદ્રિક પ્રકૃતિ, સદૈવ હસમુખી મુખાકૃતિ આંગણે આવેલા યામકોને તૃપ્ત કરવાની ઉદારભાવના અને વ્યવસ્થાનિક રીતે, નિખાલસ મનોવૃત્તિ આદિ ગુણોથી ગૃહને એવાની નાજી ન્યાયે ત્યારે સગા મંજાંધીમાંથી અથવા અન્ય કોઈ મહેમને વિનંતી કરવા ધરે આવતા ત્યારે ત્યારે મંજાંધીમૃતિ બેની પડતી તે આગ-ગુડા પ્રતિ યત્ન વચાગત સૌહાર્દના અને વિવેક જેવા નકા કહે કહેવા કે ખરેખર ધનથી ભરપુર આ ગૃહમાં સુવદ્ધમીજ પોતાના પ્રતિરૂપથી ઉતરી છે? મનોદર મોનીઓથી ગુણાભેદી મૌનિયનાના મહેરબાના કાને સુગા-મિન જતાવે છે ત્યારે એકજ મોનીનાઈ, પિતામ્બરશેઠનું એકજ

ધર નહિ. કેવળ કુદુ'બજ નહી, બલકે અખિલ બાલકાસન ગામને
શોભારૂપ બનાવી રૂઝાં હતાં એ એક બાલકાસનને યુગ્મ ! પરંતુ ભવિ-
ષ્યમાં પરમારાધ્ય જિનકાસનની ઉત્પત્તિ કરવા સાથે તેનો યથોપયોગ
દિશિવિદિશિમાં ફરકાવવા સ્વપર કલ્યાણુ સમગ્ર સ્વજીવનને સમર્પણ
કરનાર બાલકની આદર્શ જાનેવા તરીકે બની તેણીએ અખિલ
જિનકાસનને દીપાન્ત્ર' છે.

મગધના રાજા સમ્રાટશાહના મોખરે ઉભા રહી શકુ સૈન્યના
અનેકાનેક આગ્રપાર્યા થતા આક્રમણના ફટકાને ખમી પોતાના શરી-
રમાં ભેડવાને બદલે, જે વિજય પતાકા ફરકાવે છે, તે બધાય યશઃ-
તેના મનનેજ વંદે છે, તેવીજ રીતે પુત્રની આલ્સાવરચામાં વિદ્યા-
પ્રાપ્તિમાં નિષ્ફળતા વ્યાપાર વાણિજ્ય આદિ વ્યવહાર પ્રવૃત્તિઓમાં
ફાટા, નિર્દોષ અને નિર્દોષ તેમજ નિર્લોભતાથી શુભ સરણિ
સદગુણોપાના મંગલના સ્વશુભની ધર્મ-સંરક્ષામય કહેલી ખીસવટ
મસાલ વિશ્વના વિજેતા સદગુણોપાના મંગલ યશ અને પ્રતિષ્ઠા
માતાશાન્તી મારહીનેજ આલ્સારી છે પાતાંજરનેદ અને ભોગાભોગ
મોતીપાર્શ્વના માર્ગ-સ્વ-શુભના મંગલના અતીશા આરીદામ નામના
પરોના નામના તે વિભેદિભેદે પાડીને જયમાં અને શુભમાં વધતા
મળતા તે મળતાંદે વિષ્ણી મંગલના મુગલ તરીકે નિજ શુભ
પરોના મળતાંદે પાડીને જયમાં અને શુભમાં વધતા
મળતા તે મળતાંદે વિષ્ણી મંગલના મુગલ તરીકે નિજ શુભ
પરોના મળતાંદે પાડીને જયમાં અને શુભમાં વધતા
મળતા તે મળતાંદે વિષ્ણી મંગલના મુગલ તરીકે નિજ શુભ

1. The following are the main features of the new system:-

ધર્મા છે! દિદુરતાનખરમાં દોડના હળસે પુત્રનો જન્મ થાય છે, પણ તેજ જનનીઓ ધન્યવાદને પાત્ર છે, તેજ માવડીઓનાં નામે ઇતિહાસના પાને પંકાવા ચોચ છે, તેજ ગુમાનાઓનાં નામે અમર બને છે, જે રત્નકુખ પતિવતા સ્ત્રીઓએ ગુપ્તના નિકેતન આદર્શની અને ગુણગ્રાહી, કલ્યાણકામી ભવિષ્યની કામનાઓને પૂર્ણ કરવાના કારણે અવનિતકને પાવન કરનાર પવિત્ર પુત્રોને શાસન સેવા માટે સોંપ્યા છે. ! એ તેજસ્વી સુમનસ્વિનીઓ એ પાવનપ્રતિભૂતિઓ. હળસે ધન્યવાદને લાખકજ છે !

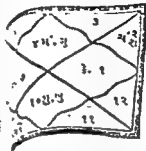
આખાદીથી અટકળી શકાય છે. ધર્મનિષ્ઠ બોગા ભાગા મોતીખાઈની કુશિરૂપ માનસ સરોવરમાં એક હંસ સમાન ઉત્તમ શ્રવણાર્થી મર્મ પૂર્ણ અવતર્યો ત્યારથી મોતીખાઈની ધર્મ ભાવનાઓ, ધર્મનુકૂળતા આચારવાની પ્રવૃત્તિઓ વિશેષ વધતી ગઈ. શ્રવણન આધાર ભવ સાગર તારણદાર શુભ્રગુણના આગાર દુષ્ટી શ્રવણના દાન્યદાર શ્રી પદ્મ પ્રભુ ભગવાનનું નિનાદ્ય ધરની સન્મુખજ હોવાથી અને મર્મમાં રહેલ ઉત્તમ આત્માના સંસ્કારથી મોતીખાઈને પુનઃ પુનઃ પ્રભુ સન્મુખ જઈ સ્તવના કરવાની, પૂજન કરવાની તેમજ ભક્તિ કરવાની ભાવનાઓ જાગૃત થતી અને તે તે ભાવનાઓને ધરના તમામ કામકાંડથી નિવૃત્ત થઈ દુરંતજ સફળ કરતા, કેમકે તે સમજતાં હતા કે ધર્મની ભાવના અને પ્રસંગો બહુજ દોહિલા હોય છે. અનાયાસે તે સુઅવસરો પ્રાપ્ત થતાં કયો સજ્જન વિહાન કરે ? એયઃ પંથના સાધન રૂપ મની ધર્મ પ્રવૃત્તિ આદરવાની જે જે નિરાસાઓ પેદા થતી, બહે તેમાં દ્રવ્યનો વ્યય થતો હોય બહે ગૃહકાર્યોમાં ઉણપ રહેતી હોય છતાંય પુણ્યવંત પિતાબર શેઠ તેની દરકાર રાખ્યા સિવાય તે તે જગાસાઓને અવિદ્ય બે રણવતી બનાવતા.

માતાના મનોરથો સફળ થતા જતા હતા. દિવસો આનંદની અનુપમ લહેરીઓથી, ધર્મ ક્રિયાઓથી, પ્રભુ સ્તવનાઓથી ધામે ધામે પસાર થઈ રહ્યા હતા. સાંસારિક સંયોગો પણ અનુકૂળ બના જતા હતા તેઓના દિલમાં પુણ્યાત્માના ગર્ભમાં આગમન પામી કામ્યે ચિંતાને સ્થાન મળણું નહતું. સ્વજનો તેઓની નિત્યતામાં ઉવાસવા તૈયાર રહેતા.

આ સમય પોસમાસનો હતો, આઝી આઝીનીનજાતા જનતાના અંગેપાંગને મોકાચિત બનાવી રહી હતી વિદગમે સ્વશ્રવન આગામી કહાની હંડીના બોગરૂપ ન બને તે ખાતર સધન વિવિધ માગાઓને, કાષ્ઠ તેમ જ રૂઝના કોટરોમાં કાષ્ઠ તેમ જ ગૃહના વિવરોમાં, રમી તેમજ મોટી

અને જન્મની
અવધાર પ્રવાહ છે, ૧
મરીનામ પ્રતિદાસચેત
સીતાનોને જન્મતાવેત
ખાતલી અને છે, જે પુ
પણ નહિ પણ દાનરો
ભાગ્યવંતોનો જન્મોતિમય
જિજ્ઞાસુ જન્મતાને આન
મોતીખાઈ અને તેમના
પાનાપર રાગજીવારે આરે

૨૨.૧ તેને અને આત્મપત્રો એ વાંચ

આ પ્રથમ માણસી =
આશરી ઉપર આનંદપૂર્વ
પરેખર અવતરનાર મન્યા
અનેરો પ્રતાપ કેમ ન મા
નાંકનીની કીચુદી અને આ
ભર રપાઈ કરતી સહી પદ
રહેશે આનંદ ઉપજાવનારો
સદ્ગુણ આનંદની ખીડી ખી

જન્મઆવસરે એ મહો ઉચ્ચારના હતા. અને
કેવળા સુંદર ઉદભવ સ્થાન સમા હતા.
આ પ્રભા પાડવામાં અર્થ ત્યાં ઉત્તરવર્તી
દશવિદ્યોમાં કુવાદીઓના મદને મળી
પ્રવામાં નિમિત્ત જૂત હતા.

મળીને કાગળપૂર્વક

સીતાના કુલનીઓ પગલાર
માળવના નિર્દોષ મમકતા નેરો
મારી, જન્મપૂર્વના રસથી
કામવશ નિરવર, કામજા,
સાકેત મુખકે ક્ષેત્રે રોને
ફેનો, જોતરી, મદ, મધુરનામ
અર્થે પગલાર મળાને છે, ને

૧. ૧ અને એ વાળુ બે વતા હતા.

આ મહ-
પ્રભાવ-
ફેલાવે.
એવોપણ

દૃષ્ટિ પામતો, રમતો, ઝુલતો, મનમાન્યા આનંદ રસમાં મદ્યાલસો
આ બાગકે વડમાં અમુકે દિવસ થતાં, કુટુંબીઓએ નામ નિર્ધાર
કરવાનો નિર્ણય કર્યો.

नाम निर्धारः—

સગાસંબંધીઓનું એકે મંડળ પિતાંજરશેઠના સોદામણા અને મનોહાર વ્યાગજામાં સાનંદ એકત્રીત થયું. આ પુત્ર લાલ-રત્નરૂપ દેવાથી માતા અને પિતાને અનુકુળ એવું તે બાળકનું પુતીત નામ “લાલચંદ” તરીકે નિશ્ચિત થયું. માતા અને દુહાથીઓએ લાલચંદના નામની ખવનિઓથી પિતાંજરશેઠના ઘરને ગગનવી મૂક્યું ખરેખર આ શુભનવ ભાવિ મચ્છન કરતો હતો. કે દે બાળ, લાલ, લલિત્યમાં લાલચંદ એ નામ યથાર્થ કરી શુકારોમાં જીવનનો દાણો આપી. પરાંપકારના પરિવ્રજાઈને નિરવાર્યપણે જીવનનો અભુતોલ્ય સમય વિતાવી દેશનિકે અંગેને દેવાથી જન્મેજન્મમાં જુગજુગ મુધી તાકે” નામ શુભનુ મંત્ર. એ અગિર્વાદ લાલચંદ લાલચંદની પ્રેમવાદી ખવનિ-કાળો કાલે ૧૯૩૬ ને દત્તે.

संलग्नक-१

[illegible]

અનેક જનનીઓ પુત્રરત્નેને જન્મ આપે છે એવો અનુભવ વ્યવહાર પ્રવાહ છે, પરંતુ તેજ જનતાનું અને તેજ ધન્યપુત્રનું યશોનામ ઇતિહાસક્ષેત્રમાં આવકાર પામે છે. જે માતાઓ જેવાં શ્રેષ્ઠતાને જન્મતાવેંતજ હિતમ મંરકારેનો સોનેરી આપ કાચ પ્રેમ શ્યાવતી બને છે. જે પુત્રો જન્મી પોતાનાજ નહિ, ખીજા એક બેજ પણ નહિ પણ હજારો પ્રાણી સાર્યના સાચા સાર્યવાદ બને છે, તે બામ્બવંતોનો જ્યોતિમય જન્મ તેના કુટુંબીઓનેજ નહિ, જગતખ્યાલ જિજ્ઞાસુ જનતાને આનંદનો દેણ બને છે, તેવીજ રીતે મુદ્દીયલ, મોતીબાઈ અને તેમના આ પુત્રરત્ન એ બેહુ ભવિષ્યમાં કવિ-કવિ પાનાપર સુવર્ણાક્ષરે આલેખાવા યોગ્ય જન્મ્યા છે.

આ પુણ્ય માતૃથી ચાંદનીની આછી આછી જ્યોતમાં મુહામુદ્દી ઓસરી ઉપર આનંદપૂર્વક બેઠા હતાં, ત્યાંજ પુત્રનો જન્મ થયો એ ખરેખર અવતરનાર ધન્યાવતારી બામ્બવંત જીવનની પુણ્ય પ્રકૃતિ અનેરો પ્રતાપ કેમ ન માની શકાય? જન્મભાવસરે ઉજળાથી ટચમચી ચાંદનીની કૌમુદી અને બાગકની તેજસ્વી ઝગમગની મુગધાઈ પણ ભર સ્પર્ધા કરતી થકી પણ સંમિશ્રિત થઈ. પુત્ર જન્મ જોઈને રહેજો આનંદ ઉપગવનારો હોય છે, પિતામ્બર શેઠના ધરમાં પણ સદૃશોઈ આનંદની મીઠી મીઠી ઉર્મીઓમાં ન્હાવા લાગ્યા.

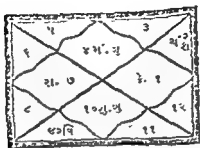
ધણીજ કાગજપૂર્વક તે બાગકને પાલન કરવામાં આવે, રોહાજ કુટુંબીઓ પણભર પણ તેને ગોદથી દેડે. નહિ, બાગના નિર્દોષ ચમકતા નેત્રો, ખીલેલા મુલાખના પુષ્પ સમાન રૂપ ગાથો, જપાપુષ્પના રસથી ઓપેલા લાડીમાં ભર્યા અધરો અને કમલપુષ્પ વિકસ્વર, દામગ, પગપગ હસતું અને મુગ્ધ આનંદથી મટકટું મુખનું એ દોને રોહ ન ઉપગવે, વળી બાગની બોલાતી ધેની, તેવડી, મુકુ, મધુનામ્બ, મનમોહક મોહવાદી જા. ૧ વગેરેની હરબોને પણભર નચાવે છે. મેલીબાઈ અને તેના કુટુંબીઓની ગોદમાં

।म निर्धारः—

सुप्रसन्न विनायकः—

[illegible]

આ પ્રસંગ અનુસંગત દોષ તેને અત્રે આલેખવો એ વાંચકને
અરથાને નહિજ માને.

લાડકડા લાલચદંભાધના જન્માવસરે એ મહો ઉચ્ચાસના હતા અને
તે પ્રભાવપ્રદ તેમજ શુભ ઉદયના સુંદર ઉદ્ભવ માન સમા હતા.
જે મહો અખિલ શુભ વિહારમાં પ્રભા પાડવામાં ત્યાં ત્યાં ઉત્તર
કીર્તિને વિસ્તારવામાં અને વાદવિવાદોમાં કુવાદીઓના મદને રજી
સત્ય તત્ત્વની જથ્થા પતાકા ફરકાવવામાં નિમિત્ત બૂન હતા.

ભાવિસૂચન:—

જોશીઓ પણ આવી ઉત્તમ કુંડળાને જોઈ તાલુબ વળા હતા.
અગત્યના જોશીઓ પણ તે જોતાજ મુક્તકંઠે કહે: ૧. ૩. ૫. ૭. ૯.
કુંડળી અનુસાર જન્મનાર આજ સમૃદ્ધિમંત ૧૦૦ માં ૫૦-૬૦
શાળી થાય. હજારોપર પોતાનો અજ્ઞાન પ્રભુ આજીવન દરમિયાન
વચન સિદ્ધિ પણ આ વ્યક્તિને સાંપડે. ૨. ૪. ૬. ૮. ૧૦. ૧૨. એક યોગ એવોપણ
ઉપરિચત છે અને તેથી દરબી શક્ય છે કે તે અદ્ભુતવિદ્ય
સંસારના પાપારોગથી વિરક્ત થઈ મન ન ત્યાગી અને તો મદાન
શુભ સંપત્ત જન્મમાન્ય જન્મદુષ્ટ મદાન અને અને સસાનમાં રહે
તેપણ ઉચ્ચ સમૃદ્ધિ મેળવી માનનીય વળા વ્યક્તિને પામે. કુંડળી

परीक्षित विन्हा:-

શ્રીમદ્ રીપનાં મિત્રો ભક્તભક્ષના શિરને યજ્ઞાવના હતા.
 િઠાન પ્રેમ વર્ગને કબૂલવું પડતું હતું કે સંભવીદાસના કુટુંબરથી
 વંદાકામીં ના પુત્ર અંદરગાન કીર્તિ અને યજ્ઞને વધાવનાર થશે.

ਉਪਨਾਮ:—

નિખા મળ્યા અને નિર્ધેન્ય નેરવી આનંદમાં રેય છે તેટલી
 મુગીના આ આનંદ વચ્ચે સ્વચ્છતાની સીમા નિર્ધેન્ય આનંદનું લે
 કે જે આનંદનું (The bliss of innocent joy)
 તે તે આનંદનું આનંદનું નિર્ધેન્ય આનંદનું આનંદનું આનંદનું
 આનંદનું આનંદનું આનંદનું આનંદનું આનંદનું આનંદનું
 આનંદનું આનંદનું આનંદનું આનંદનું આનંદનું આનંદનું
 આનંદનું આનંદનું આનંદનું આનંદનું આનંદનું આનંદનું

કુદરતેજી કામગીરી અને કાર્યો દોષ છે. કુદરતેજી પ્રકૃતિ દે
આભરણ હોય તે બેદ અને દર્શનો અનુભવ કરાવે છે. તેથી વિગત
પ્રકૃતિના ધણા બાગીચામાં જોવામાં આવે છે. કેટલાક બાગીચામાં
ઉમરથી નિરૂપ, વાચાળ, ચપલ અને પ્રમોદને આગળવામાં કુદરતેજી
દોષ છે. બાગીચામાં વિના સિંચાઈ નિરૂપના સુખ-કામગીરી પૂરે
દોષોનો સંચોટ પુરાવો આપી શકાય છે.

લાલચંદલાઈ પણ બાગીચાની જુદીમજલુવન જુદીમજલુવન
મનાવતા હતા. કુદરતેજીની તથા બાગીચાની સંજ્ઞામાં કુદરતેજી
જીવન વિતાવવા લાગ્યા. લાલચંદલાઈના પાદનપોષણમાં તેમજ કુદરતેજી
બહુ સાવધ રહેતા. કુદરતેજીની બાગીચાની સંજ્ઞા ન થાય તે કદે
પણ બહુ સાવચેત રહેતા. માતાપિતા એટલે પુત્રોની જુદીમજલુવન
રેખાના વિષાતા છે. જો તેઓ બાગીચાને સુકરંકારી અર્થમાં કુદરતેજી
રાખે તો બાગીચાની આગામી જીવનરેખા બહુ કડંગી બને છે. કુદરતેજી
બાગીચામાં સ્વબાગીચા કુદરતેજી ન બને તે માટે પુત્રના કુદરતેજી
રહેતા. જો કે લાલચંદલાઈ પોતેજ બાગીચામાં પૂર્વસંજ્ઞામાં
પેજી ગુણીય બાગીચાની સંજ્ઞામાં આનંદ માનતા. સુખ-કામગીરી
મતિબાદુષ્યતા એમની બાગીચાની જીવનરેખા બની હતી. તેઓ
માતાપિતા ધર્મ સંકારી દોષ જેમનો નિવાસ ઉત્તમ કામગીરી
પાડોશમાં દોષ જેમની સંજ્ઞામાં કુળવાન મિત્રની સાથે દોષ દેખાઈ
ઉત્તરજીવન આદર્શ સુખી અને પ્રમોદનીય બને છે.

તેઓ જ્યારે આજેક વર્ષની સમગ્રણી ઉમરના સ્થાને
તેઓની મધુર, જુદી અને આનુષંગિક વિધિવિધ વાટો સંજ્ઞા
આમ જોતાં આજેક વર્ષની જીવનરેખા એક વખત સંજ્ઞાની વાગે પણ
રમણ પદમાં આલેખવાની અને પ્રમોદ આવે સંજ્ઞાવાગીચાની ધારણા
સંજ્ઞા અને વિવેચન સંજ્ઞા બાગીચાની પ્રમોદ દેખાઈ હતી. બાગી
ચાની રમણ મમતામાં પણ સદેવાઈથી પસાર થઈ હતી તે પોતે સ્વધીન

ખના એ એક વિશિષ્ટતા હતી, એમ તેઓના બાળપણના મિત્રો લાલ
જી નણાવી રહ્યા છે યુવાવસ્થામાં જેઓના સુગુણો અપ્રતિમ ખીલવાના
રૂપે તેવા બાળકોની ચિહ્નિત્વા બાળવયથીજ થાય છે. અને તે દ્વારા
અવિચ્છિન્ન મુંદર અદ્ભુત સુગુણો કળી શકાય છે. લાલચંદલાઇના અપૂર્વ
સદ્ગુણોએ માત્ર પિતાના હૃદયમાંજ ભાવબીનું વાતસલ્ય ઉપગત્યું
હતું એટલુંજ નહિ પણ ઈતર જનોનો પણ એમના ઉપર ઘણોજ
રનેદા હતો પાંચ સાત વર્ષની ઉંમરમાં તેઓનું કંઠમાધુર્ય એટલું
ખડું આકર્ષક હતું કે ગામના કેટલાક લાઈઓ તેમને રાખી નિશાળમાં
શીખેલી કવિનાઓ, નીતિ મૂલ્યક ગીતિઓ તેમજ લજનો ગવડાવનાં
આ કવિનાઓ સાંભળી ત્રોનટુંદ ખુશી થઇ રનેદની એક મીઠી આશી-
ર્વાદ બરી નજર ફેંકતો, બાળ અવસ્થામાં પણ આટલો આવકાર
એ કાંઈ થોડા ભાગ્યની નિશાની ન ગણાય.

विद्यार् विभंगता.

[illegible]

३५६. ३५७. ३५८. ३५९. ३६०. ३६१. ३६२. ३६३. ३६४. ३६५. ३६६. ३६७. ३६८. ३६९. ३७०. ३७१. ३७२. ३७३. ३७४. ३७५. ३७६. ३७७. ३७८. ३७९. ३८०. ३८१. ३८२. ३८३. ३८४. ३८५. ३८६. ३८७. ३८८. ३८९. ३९०. ३९१. ३९२. ३९३. ३९४. ३९५. ३९६. ३९७. ३९८. ३९९. ४००.

તારક હનેશ્વર ભગવાનના અકરમાત દર્શન થયા આનુમદથી પ્રમુખે
 સ્વવદન ચંદ્ર દ્વારા ઉપદેશ પિતૃના વર્ણવ્યું. તે ઉપદેશમૂતને નિશ્ચય
 તેઓ આકંઠીને પીન બન્યા જલો ન્તનો કરીયો અનાધારે પ્રમ
 થયો હોય તેમ તેમનું હૃદયસર નર્મ તરંગથી ઉન્નત્યું. અને તેમ
 માનસમાં કોઈ અનેરું ઓજસ પ્રગટ્યું. આદર્શ નોતિય
 પ્રભુતા પુણ્ય દર્શન અને મુખ ચંદ્રથી ઝરતું પિયુષ વૃદ્ધિ
 બ્યારથી પાન થયું ત્યારથી આ અસાર સંકાર ત્યાગવાની
 અને પ્રભુના સત્ય માર્ગને સ્વીકારવાની નીત્ર તમન્ના મળી રંગાયનું
 બીજ રાપાયું બાળવય હોઈ હૃદયમાં અદૃશ્ય : હેલી ક. રા. એ
 ઘુરતાઘુરત ક્યાંથી અદ્વેષ થાય? માતપિતાનો વ્યામોહ તો પુત્રપ્રિય
 આગાહ હોય છે તેમાં વળી શુદ્ધીપદ અને વિવેકીયુત વિરોધ એક
 જગાએ તે નિર્વિવાદ છે. આવા અત્યંત વ્યામોહના કારણે પોતાના
 મનોહર માનસ સરોવરમાં ઉત્પન્ન થયેલા વંગમ્ય તરંગોને મૂલ
 રાખ્યા. પરંતુ અંતરમાં પોતાનો ઉદ્દેશ અને ધ્યેય મંજૂર બન્યા
 વતા જતા હતા. તેમજ તે ધન્ય સોદામણી સુપજની સંપત્તિ
 અરખલિત વહેતી ધર્મ કૃત્યોની સ્વપ્રમાણા તેઓની શક્તિ
 ભાવનાને પ્રોત્સાહિત કરતી હતી. ધન્ય છે એ સુસ્વપ્ન દર્શકને!

સુગુણો પ્રાપ્ત કરવાનું અણુમોહ રથાન પુગ માટે નો પે
 હોય તો તે પિતા હોય છે. લાલચંદભાઈ પણ પિતાના પશ્ચિમથી
 ધણા સુસંસ્કારો સપ્રાપ્ત કરી રહ્યા હતા, પિતાનો પ્રેમ પણ પોતે
 પોતાની કુશળતાથી છતી રહ્યા હતા, તેમની આજ્ઞાનું પાલન કરી
 મેંકડો શુભાશીર્વચનો મેળવવા બાબ્બશાળી બની રહ્યા હતા. પરંતુ
 ખરેખર પ્રશંસનીય સુયોગ ચિત્ત ગળ્યા નોંવો એ હૃદય છે.
 કાળની અગળ કળાથી ધણેલી ઘંટીના મડિલાને આત્માકાની મિલાઈ
 પિમાવુંજ પડે છે કાળના પ્રગટનો રાગનો કંઠ નાળનો મગ
 વિગાનીઓ પણ સમર્થ બન્યા નથી બગવનોને, કાળવાનોને,

મહાનભક્તોને અને કંગાળોને ટુંકમાં અખિલ જન સમુદાયે કાળ-
સિદ્ધની વિકરાળ જટીલ કાળના ફેરા તીચે પસાર થયુંજ પડે છે. જે
પુણ્ય ખીચે છે તેજ કરમાય છે. જે ઝાળામાં હોય છે તેજ હોળામાં
હોય છે. જે જન્મે છે તેજ મરે છે. અગ્રેજીમાં પણ કહ્યું છે કે
“ A man is mortal ” માણસ માત્ર મરણશુદ્ધિન છે. ધર્મનિષ્ઠ
પિતાંબરભાઈ ધર્મમય જીવન વીતાવી રહ્યા હતા. લગભગ પચાસવર્ષની
ઉંમરે આવી પહોંચ્યા હતા. સામાન્ય વૃદ્ધાવસ્થાની આછી આછી
રૂપરેખા તરી રહી હતી. કુટુંબીજનોપર તેમજ ક્ષણિક પૌરુષશક્તિ
વરતુ ઉપગ્રસ્તી વ્યામોહનો નમો કમી થઈ રહ્યો હતો, તે અરસામાં
ઉપર મચિત અકળ કાળની કળાના કાનુન અનુસાર આયુષ્ય બળ
શીઘ્ર થતાં સસમાધિ ધર્મ ભાવના પૂર્વક સ્વર્ગલોકની ભૂમિને ભૂષિત
કરવા માનવ લોકથી વિદાય થયા. કૌટુંબી વર્ગમાં આવા એક ધર્મ-
નિષ્ઠ પુરુષના સ્વર્ગગમને જો કે શોકની હાથા તો પ્રસારી, પરંતુ
મર્થે પશ્ચિત્ત દોષ, કર્મની અજ્ઞા લીલાને જાણનાર દોષ તથા
મદ્દગુસ્તાનાં પ્રાપ્ત કરેલ ધર્મની અમર છત્રીના પ્રભાવે તે હાયાના
કાળમાં એકાંટ ટુંકના ભૂમર્ષ થયા. આ આજી માતાની પ્રેરણાથી
અનુદાત કાળના મેઘવતારાં, ધર્મ ક્રિયાના, વ્યવહારિક વિદ્યાભ્યાસમાં
દિન પ્રતિદિન ઉત્તરપૂર્વક પ્રવૃત્તિની બની અનુક્રમે વયનાં તેઓ
જી. ૫.૨.૨૦ ૩૩

મકરણ ૪ મું.

પુણ્યદર્શન:

શ્વીતલને પવિત્ર પાદ કમલથી પાવન કરતા જમ
હૃદય કમલોને ઉપદેશામૃતથી સિકાવતા શ્રી ગૈ
મૂંગવાદક પૂજ્ય આચાર્ય દેવેશ તેમજ સંપ
ભૂપત્યુરૂપ મુનિપુત્રો બાલચામળની જનતાના મદ
પદારના અને ધર્મોપદેશ વર્ણવતા તે પૂજ્યોની
અને ધર્મોપદેશ શ્રવણ કરનારા ધર્મપ્રેમી શ્રાવ
પણ અચૂકપણે પૂજ્ય પ્રેમથી લાભલેવા ઉત્સુક રહેતા.

(A man is known by the company he ke
 લાલચદંભાઈના પવિત્રદયમાં નત્યારમ્યાદિની દેશના એ અનેરી
 આપી તેનાજ પ્રતાપે મંસાગમે ઢોરી, મનને ગુરુદેવની સાન્નિધ્ય
 મસાન્ના મોહપાત્રને તોડી અન્યાયાધ મુખને દેનાર કંઈમ
 આગમવાની નીચવેગી ભાવનાનું પુરુષ દૃષ્ય પદ ઉપર વહેર છે

લાલચદંભાઈની ઉમર કોક વર્ષની થવા આવી હતી યુ
 વિદ્યાપીઠમાં ગણુ ચોપડીનો અન્યાય કરી ચૂક્યા હતા શિક્ષકોની
 અજ્ઞાપ્રીતિ પ્રજ્ઞાભુદિ હાગ મ પાત્રિન કરી હતી.

વય વધવાની સાથેજ જગ પ્રવાહની જેમ વ્યવહારુ કૃત
 પાનુ વધી ગઈ હતી. શ્રીમદ્ કમળવિજયજી મહાગાજ હાથમાં (શ્રી
 વિજયકમળસૂરીશ્વરજી મહાગાજ) પાનુ આ બાળ લાલચી નિષ્ક
 માનસવૃત્તિ નક્કરપક્ષી દુઃશાસનિ અને વાક્યાનુરી નેહ જાકર
 હતાજ. આ એકશાસનઘોનક, સત્યપંથનો પ્રચારક અને અજ્ઞાપ્રીતિ
 ભાવિમાં થાય એવી વિચાર સંકલ્પના તેના પ્રાપ્ત મનમાં
 મુંદી રહ્યા હતા.

મધુરવાણી હાગ આચાર્યશ્રીએ લાલચદંભાઈને મંસાગમી અજ્ઞા
 સચોટ સમજાવી તે બાળના હૃદયગત મંસાગ ત્યાગવન. મ આ વિદ્ય
 નામી લીધા. અને તે પછી તેમના કુટુંબીઓને કહેન કે આ તમારો
 લાલચ બાળ તો છે પણ મેં તેને સાગ અગત્ય - - - નેતરમંત્ર
 પદનિષ્ક શિક્ષણ આપવામા આવે તો થે - - - નેતરમંત્ર
 બની ચક્રો અને એવું સ્થાન મેં કે - - - નેતરમંત્ર
 મહેમાનુ મળાય, ત્યાં જનધર્મના - - - નેતરમંત્ર
 બાળકોને આપવામા આવે છે. માટે ના તે તમારા લાલચદંભે મોકલો
 નેપાભાવિના જનમાસાગે પ્રકાશ પડે. અનેથી ભાવી પુરુ આચાર્યદેવેશ
 વિચરના વિચરના મહેમાનુ પધાયા - - - નેતરમંત્ર
 મારો પ્રકાશ પાડ્યો. જનના નેમન - - - નેતરમંત્ર

દષ્ટિએ નિહાળતી. થી શ્રેયસ્કર મંદારના વંશ્યાપક અને મંચાતક શ્રી-
સુત વેળીયંદ મુરંદ આચાર્ય દેવેશનો નિદોષ ત્યાગ દેખી પાળું
ભક્ત બન્યા હતા. તેમને તેઓશ્રીએ જણાવ્યું કે આજ શાસનમાં
લાક્ષ્મંદ નામના એક આગરને ચાન્નિય ગ્રહણ કરવાની મુલાવના છે
તેને તેમના કુટુંબીઓને સમજાવી તમારી પાકાણામાં અભ્યાસ માટે
માખલ દેવામાં આવે તો ભવિષ્યમાં જૈન શાસનમાં મુંદર ફાળો આપી
શકે એમ છે તેઓનીના વચનને વધાવી લઈ તે મંચાથી કાર્ય લાઈ થયું.

શંકાસ્થાન:—

વેળીચંદભાઈની પ્રેરણાથી એક પ્રતિષ્ઠિત ગૃહસ્થ આજ શાસન
અભ્યાસ, લાક્ષ્મંદભાઈના જેવે જઈ તેમના કુટુંબીઓને એકત્રિત કરી
દેવ 'દર્મના નિરૂતિના અભ્યાસ માટે મોકલવા મચ્યું', રોહાણ
કુટુંબીઓના મુદ્દયમાં નોકા રાત્રે સ્થાન જમાવ્યું. જરૂર હમાગ આગકેને
મોજા ૧. આજે જઈ મંચાના અભ્યાસ કરાવ્યા આદ પ્રતિષ્ઠિત કરશે.
૨. વિનય વગ આ તેઓ મુંચાયા, માલ મંચાની વિનિય લીલાથી
૩. મંચાના જેવે એ માલના વિનયને ઉભાગાઓએ તે શંકાને
૪. આજે જઈ તે અભ્યાસ નોકા મોજાના જમાવ્યા નિરૂતિ
૫. તે જઈ તે અભ્યાસ પચ્ચે જઈ અભ્યાસ માલિક અભ્યાસ
૬. આજે જઈ તે અભ્યાસ નોકા મોજાના જમાવ્યા નિરૂતિ
૭. આજે જઈ તે અભ્યાસ પચ્ચે જઈ અભ્યાસ માલિક અભ્યાસ
૮. આજે જઈ તે અભ્યાસ નોકા મોજાના જમાવ્યા નિરૂતિ
૯. આજે જઈ તે અભ્યાસ પચ્ચે જઈ અભ્યાસ માલિક અભ્યાસ
૧૦. આજે જઈ તે અભ્યાસ નોકા મોજાના જમાવ્યા નિરૂતિ

વિધાવિધાન:

સ્વાભાવિક રીતે બાળપણમાં વિદ્યા પ્રાપ્તિએ મુગમ હોયથી જો સરસ્વતીની સિદ્ધિનું કેન્દ્ર બની શકાય. બાલ્યવસ્થામાં મુગમ રીતિએ પ્રાપ્ત કરેલું જ્ઞાન ચિન્મયાથી બને છે. બાળકને જેવા સંસ્કારોમાં રાખવામાં આવે તેવા સંસ્કાર પોષાય ને જેવા સાહિત્યનો ગોખ લગાડાય તેમાં તેઓ નિપુણતા મેળવી શકે છે. અને એ નિપુણતા ભાવિ જીવન પ્રવાહમાં બહુજ ઉપયોગી સમૃદ્ધિના સ્થાનરૂપ મતોપકારક નીવડે છે.

અભ્યાસ અભ્યાસ:

અભ્યાસ માટે બાળકોની કાળજી કરતાં માત-પિતાની પ્રેરણા સંકટો શુદ્ધી અધિકી હોવી જોઈએ. બાળ એટલે પરતન્ત્ર, બાળ એટલે મનમોહકી નવી નવી રમતગમતોનો પ્રેમી, વિદ્યાના સુરોથી અચાત. એ બાળકને રમતગમતનો રસ હોડાવી, સ્વતન્ત્રતાના સાચા પાઠો શીખવી, વિદ્યાથી ચર્તા ભાવિ જીવનના લાભોથી રાત બનાવી, વિદ્યાભ્યાસ માટે સમુત્સુક બનાવવા માટે પરેખર કાષ્ટ શ્રદ્ધામય સંસ્કાર નાખનાર હોય તો તે માત-પિતાઓજ છે શિક્ષક તો પોતાના આશ્રય નીચે આલ્યાપછી શિક્ષણ આપવાની કાળજી રાખે છે. પણ માઆપની સાજતમાં તો જન્મતાવેંતજ હોય છે બાળકને મુગમ સાહિત્ય અને વિદ્યારસથી બનાવવો એ માતપિતાઓના મનને મદદગાર બધું બને છે પૂર્વ સંસ્કારના થોડે બાળક નિમગ્ન હોય નાનપિતા સુશિક્ષિત હોય તોપણ બાળકની જીવનરેખા નહીં પૂરુષ જ શું ?

બાળકના હૃદયરૂપ નિર્મળ ચિત્તને જનન્યાન મુગમ સંસ્કારથી ઉત્તમરંગો અને અનુભવિ માનપિતાઓની કલગ ચિત્રકામે એ ત્રિવેણી સંગમ મળે તો તેવા વાનાવન્યુમા કુળોલા બાળકોનું ભાવિ જીવન ચિત્ર મુગમ્નિત કેમ ન બને ?

૧૧નો અભ્યાસ:—

બાલકાસન ગામડું હતું. વિદ્યાભ્યાસના સાધનો બહુ જ જુગ. તેપણુ અસંત મુરદેલીથી પ્રાપ્ત થાય તેવા, તેથી પુત્ર વાતસદ્ય-ની માતા મોતીબાઈએ લાલચદંતો અભ્યાસ કેમ વધે, માનસ સુ-રક્ષાથી રંગાય, સુશિક્ષિત બને તેમણે તેમને માધુસા મોકલવાનો આદેશ કર્યો. લાલચદંતોની ફાઈ દલસીયાઈ ધર્મપરાયણુ હવન ભરી રતાં દતાં. તે દલસીયાઈનું હવન સરળ નિષ્કપટ અને મંપ્રવૃત્તિઓથી રંગાય હતું.

મુશળુ કુમુદાથી ખીસેલી ચારીમાં મુશળુ કુમુમતી મકરંદનો ડગાસુ ખમર મુગધે ગ્રહણુ કરવા ગય તો પુષ્પતી કદર અને ખમરની તૃપ્તિ સંદેશ મંભવે છે તેમ દલસીયાઈને ત્યાં લાલચદંતોની આગમન ઉભયને આનંદનું ધ્યાન થયું.

માનુષ્યાની વિદ્યાપીઠમાં આનંદથી લાલચદંતો મુજરાતી અભ્યાસમાં પ્રવળ થયા વિદ્યાલયના સમગ્ર બાળકોમાં તિમશુદ્ધિ નોત તરીકેની નામના નેમ્બાજી વરી. દલસીયાઈના સદ્વાસમાં મુશળુ નંદોને રિડેન્સ જરૂરના વાનતા ગયા. પર્મકિયોએ કાવવામાં દલસીયાઈની પાળ પ્રેમ : યાત્રી પ્રસન્નની : દત્તી નિશાળનો અભ્યાસ પાળ પૂર્વે ખાતરી ગિત દત્ત દત્તા.

આવૃત્તિ:—

આવૃત્તિ નામની નેક : દલિ પુત્ર મુશળુ મુશળુના અભ્યાસમાં પ્રવળ થયા વિદ્યાલયના સમગ્ર બાળકોમાં તિમશુદ્ધિ નોત તરીકેની નામના નેમ્બાજી વરી. દલસીયાઈના સદ્વાસમાં મુશળુ નંદોને રિડેન્સ જરૂરના વાનતા ગયા. પર્મકિયોએ કાવવામાં દલસીયાઈની પાળ પ્રેમ : યાત્રી પ્રસન્નની : દત્તી નિશાળનો અભ્યાસ પાળ પૂર્વે ખાતરી ગિત દત્ત દત્તા.

તદનુસાર લાવગંદલાઈ ન્વ માતા અને માનુષ્યના હં
પુનઃ પુનઃ જંખના અને સકળ કરતા. દરેકમાં જઈને ત
મનુષ્યને પણ પોતાની જન્મભૂમિ, માનુષ્યેમ, જાન્યાર્ય નિ
વિગેરે પોતાના નામની પટે દહાડે વિસ્મય નથી. આ હં
માનુષ્ય ઉપરનો પ્રેમ અને અનીવ બહિન સમજ દર્શાવ છે.

સેવન ૧૯૫૬ માં ન્યાયાભિનિધિ પૂર્વે વિજયનગરમાં
મહારાજના શિષ્ય તપોતેજસ્વી અન્નગિદ થી ઉચોત્તરવિજયનગર
માનુસા ગામમાં પધાર્યા. તેઓએ પોતાની વૈરાગ્યવાદીની દેશ
કીર્તિ હૃદયવાદાઓને પણ વૈરાગ્ય વાસીન કર્યાં. શ્રી ઉચોત્તરવિજય
મહારાજ પ્રકૃતિના સ્વગ્ન અને સાંત હતા. ઉપદેશરૂપી પણ મોટીટી
હૃદયમંથક હતા. ધરીરની કદાવરતા અને આકૃતિની ભવ્યતા
અત્યંત આકર્ષક હતા. તેમની જન્મભૂમિ પંચતપમાં હતી તે
કપૂરવિજયનગર નામના એક નગ્ર અને મંચાભાવી શિવ હતો
મહાત્માના હૃદયમાં પરોપકાર પરાયણતા શુભજાવના, પુનઃ
સ્વાંગ થઈને રહી હતી. કટોકટીના પ્રમંથોમાં પણ પોતાની
કાજુમાં રાખી વિજય પોતાનો બનાવતા હતા. એવા એ
માનુસાના મંથે આગ્રહપૂર્વક આતુર્માંમ ગણ્યા, હૃદયમંથક
અન્નેજ હોવાથી તેમની દેવતા પિપ્પાનું પાન અને
ચૂકતા નહિ. ધીમે ધીમે તેમનો પરિચય શાદ થતો
મનમાં પણ આકલ નિષ્કંથ થયો કે આ સાધન
હોઈ દીક્ષા ગ્રહણ કરે તો જૈનશાસ્ત્રની
ગરબુદે કીરતો ચગકાટ અને તેજસ્વી
તેને ગ્રહણ કરવા નથી લલચાતો ?
ભવિષ્યના અદિશેષર પૂર્વ કમગતિ
તો હતુંજ. રૂપ જલ સિંચનની વૃક્ષ
ખીનેશું હતું પણ તેને સુંદરતા

પ્રિય વાંચક ? ખ્યાલ ગદાર તો નહિજ હોય કે લાલચવંદભાઈનું હૃદય યાગવયથીજ વૈરાગ્યભાવથી બીનું છેજ. પણ કૌટુંબીકનો પ્રતિકારજ તેના અમલમાં વિલંબ કરનાર હતો. માતૃશ્રીની મર્મ પ્રેરણાથી અને દલગીયાઈના ધર્મ સંસ્કારથી વૈરાગ્ય વૃદ્ધિ પણ પુલકીત થતી જતી હતી તેમજાને શ્રી ઉદ્યોતવિજયજી મહારાજનો નિર્દોષ અને શુભોત્પાદક ગંગ લાખા વખત મુધી બની રહ્યો. દરમ્યાન ધાર્મિક અભ્યાસ તેમજ જૈનધર્મના આચાર વિચારોની પણ માહિતી મળતી મઘ વૈરાગ્યોપદેશનું સિયત પણુ ધીમે ધીમે થતું જતુ તેથી વૈરાગ્ય-ભાવ નિકન્વર થયો.

લીલરાગપ્રણીત ગિતાપદ્યમં કાલિ પ્રપન્નં પદ્ય દાસ્યમાં આરવો દુ સંનદે.
 ધન કમાવાની ઉત્તમ તક મેળવ્યા પછી દુલકર્મની નિદ્રામાં લેણે,
 મરત ખન્યો તો ક્યારે કમાણી કરીશ ? મેળગ શકવો નિમ્મલ નથી
 નહીના પ્રવાહમાં નાશુકકા તળખવાને તળખાનાં વિદ્યંબ સારો દાસ ?
 તેમ કાળના પ્રવાહમાં માત્ર જન્મની દુકાથી શુંકરી મોતનેદાસ
 પસાર થઈ જશે.

અમોઘ સંયમને ક્યારે પ્રાપ્ત કરુ. સદાકાળ ગુરુચરણની મુગ્ધરૂઠે
 લાભ ક્યારે લઉં ? ગુરુના અનુગ્રહથી નવું નવું ગાન ક્યારે પ્રાપ્ત કરુ ?

મારી અદસ્ય સકિને ખીચવી માગ કલ્યાણની સાથે હાલેઈ
 કલ્યાણ થી રીતે સાધુ ? એ ઉત્તમ ભાવનાના મનોહર મનોરમ વિદે
 હૃદય પથ ઉપર આસેખાતા મધા.

માનવોનું માનસ એ આત્મ ભાવનું પ્રતિબિંબ છે. માનસની
 તે નિર્મળ ભાવનાઓનો આવિર્ભાવ કરવાનું અમોઘ સાધન મુખ છે.
 માનવી, પ્રવૃત્તિઓ, એ આત્મા મન અને આકૃતિ એ ત્રણેયનો એ
 સુંદર આદર્શ છે. લાઘવ્યદભાષ્યએ ઉત્તમ નિર્દોષ આત્મ ભાવનાઓનો
 પ્રતિબિંબના વ્યાજે માનસ ક્ષેત્રમાં મૂર્તિમંત ગની આવિર્ભાવ કર્યો.
 આત્મ ભાવના અને આકૃતિની ઔદાસીન્ય ભાવના એ બન્ને કલ્પ-
 પ્રવૃત્તિના પ્રનાયે અમલ આદર્શમાં અકાલા લાગ્યા નેતા પ્રણયે
 તેમની પ્રત્યેક કરુણીઓ વિરક્તતાને વધારનારી થઈ.

શ્રી ઉદ્યોતવિજયજી મહારાજ માણસાથી લખા. વિન - જી મધા
 ત્યારે જનતાને ગુરુ વિરહ સાંધ્યો. જેમ મગનમ - માની દાસીની તરફ
 ઘેરાય છે. વામુના સદાશયી મુશગધાર રંગના - લાગી તાતપર્યને
 તૃપ્ત કરે છે. પવન અને વાદળો વિખેળાયે છે. કાલ વિશાળ અને
 હંગ જગાસયેમા જગનો વારઓ મૂકતા રહ્યો છે. જેથી રહિતો
 ઉપકાર જનના વીસરતી નથી તેમ ગુરુ વિરહ થયો પદ્ય તેઓની
 દેસના રહિઓએ જૈનજનનાના હૃદયને તૃપ્ત કર્યા દાસ, માનસ

વીતરામપ્રજ્ઞીન ગિલાપર્મ કોટિ પ્રવચ્ને પણ દાગમાં આવશે કુદરતે.
 ધન કમાવાની ઉત્તમ તક મેળવ્યા પછી ફૂલકર્ણની નિદામાં છેલ્લું,
 મસ્ત બન્યો તો ક્યારે કમાણી કરીશ ? અંચળ શ્રવણો વિશાસ નહીં.
 નદીના પ્રવાહમાં નાણુકામ તળખાણને તજાતી વિધાન યાત્રા કરે.
 તેમ કાળના પ્રવાહમાં માનવ જન્મની કુંદી થી છૂટી જોવાની પ્રાર્થના
 પસાર થઈ જશે.

અમોઘ સંયમને ક્યારે પ્રાપ્ત કરું. સદાકાળ ગુરુચરણની શુક્રાને
 લાભ ક્યારે લઉં ? ગુરુના અનુમદથી નવું નવું જ્ઞાન ક્યારે પ્રાપ્ત મું.

મારી અદરમ ચક્રિને ખીણવી મારા કલ્યાણની સાથે કાળે
 કલ્યાણ શી રીતે સાધું ? એ ઉત્તમ ભાવનાના મનોહર મનોરથ જે
 હૃદય પથ ઉપર આલેખાના ગયા.

માનવોનું માનસ એ આત્મ ભાવનું પ્રતિબિંબ છે માનવી
 તે નિર્મળ ભાવનાઓનો આવિર્ભાવ કરવાનું અમોઘ સાધન છે.
 માનવી, પ્રવૃત્તિઓ, એ આત્મા મન અને આકૃતિ એ ત્રણેયનો એક
 સુંદર આદર્શ છે. લાલચાંદલાઈએ ઉત્તમ નિદોષ આત્મ ભાવને
 પ્રતિબિંબના વ્યાજે માનસ ક્ષેત્રમાં મૂર્તિમંત બની આવિર્ભાવ
 આત્મ ભાવના અને આકૃતિની ઔદાસીન્ય ભાવના એ બન્ને બધી
 પ્રવૃત્તિના પ્રનાયે અમલ આદર્શમાં અંકવા લાગ્યા જેના પ્રાર્થ
 તેમની પ્રત્યેક કરણીઓ વિરક્તતાને વધારનારી થઈ.

શ્રી ઉદ્યોતવિજયશ્ચ મહારાજ માણસાથી ન્યાયે વિરહ નહીં
 ત્યારે જનતાને ગુરુ વિરહ સાધ્યો જેમ મગનમ ગમ્યા ક્યામના
 ધેરાવ છે. વાલુના સદાસાથી મુસાવર વરમા વર્ણવી તારતમ્યની
 તમ કરે છે. પવન અને વાદળો વિખેરાય છે. જતાંય વિશાળ અ
 ઉડા જગાસોમાં જળનો વારસો મૂકતા જાય છે. જેથી રૂષિ
 ઉપકાર જનના વીસરતી નથી તેમ ગુરુ વિરહ કયો પણ તેઓ
 ફેસના રૂષિઓએ જનજનતાના હૃદયને તૃપ્ત કર્યાં દતા, ન

૬૨ ઉપર પ્રયાણ—

આ સંદર્ભે જોઈને નિરાશાના ડગમાં આજીવન તથા અન્ય એવીઓએ
મહાત્મા ગાંધી અને તેની સ્વાસ્થ્ય પાલક રહેતા કુપરસી

[illegible]

મત્નો ક્યાં જતાયે આશા લાંગે થતાં પણ પડાકમી પુર્યો પોતાનું ધ્યેય સિદ્ધ કરવા વિશેષ ઉદ્યમવાન થઈ (Try try again) ની કહેલીને અમલમાં મૂકે છે. યત્ન કરના કાળ જરૂર લાગ્યાંજ છે એવી તમના આશા વાદીઓમાં નથી રહી હોય છે; એજ તમનાને મનમાં રાખી માનુષાથી આવેલ સગા બ્લાણ અનિષ્ટાએ ખેંચી ગયા છતાં ત્યાં વિનંત દશામાં જીવન નિર્વાહન કરવા સાથે મંથન ગ્રામ કરવાની તે મોઢી પાતે નાંખી રજા કરતા.

હવેયંથી ક'ણના નહિ હોવા છતાં સામાન્યતઃ સંસારીક વ્યવહારા પ્રાપ્તિમા બેઠાવું પડતું. આ દશામાં તેઓના બે વર્ષ વ્યતીત થયાં પુણ્યનો ઉદય થોડો અનેકજ કાર્ય કરે છે. અનાયાસે ઇશ સંજોગ પ્રમ કાવચમાં તે પુણ્યનાજ પડ્યો હોય છે. એ અરસામાં એ પ્રતાપી મહાત્મા માનુષામાં પધાર્યા. અને લાલચવંદલાઈના પુણ્ય બ તેઓથીના માનુષામનો નિર્ધુવ પણ ત્યાજ થયો એમની કીર્તિ ચોત પ્રમળની જા' એમની વિદુતા, ત્યાગ, અને નિઃસ્પૃહતાએ જનતા ઉડી વાપ પાડી. તેઓની અભિનિષ્ઠતા અને રચીએ જનતા હૃદયસંગેના લગ્ન નરજાને ઉભરાવ્યા.

અપરિમિતોના વચનથી કેમ મંત્રાય. જેમણે જોઈ મુંઝવે ?
તેમને સુતરના દોગને તોડવામાં મી વાર લાગે ?

ઉદ્યોતવિજયજીનો મેલાપ:-

અધવરીમાં તેમને શ્રી ઉદ્યોતવિજયજી મહારાજના કંઈકેસ
સાંગતો સમય જોવાથી મહારાજની આવશ્યક ક્રિયામાં ઉડ્યા હતા
લાલચંદભાઈને દીક્ષાના પવિત્ર દેવથી આવેલ દેખીને તેમને જાણ
હઈ થયો. શુભદારાજની શુશ્રુષા કરતા અને વૈરાગ્યોપદેશ
કરતા મુનિપુંગવની સાથે તે તારંગાજીની પુત્રીન તીર્થ યાત્રા
ત્યાંથી દીખા હઈ વડાલી પધાર્યા. અગ્રેથી માણસા ગામમાં શ્રી ઉદ્યો
તવિજયજી મહારાજે એક મારૂ સાતીય જીવાલાઈ રોકે ઉપર
લેખનવિષયક પત્ર લખ્યો. તે પત્રદ્વારા શ્રી ઉદ્યોતવિજયજી મહારાજ
વડાલીમાં ખીરાજે છે એ સમાચાર વાસુદેવે પ્રસર્યા. તેમજ
હલસીયાઈને પણ ખબર મળી, સદૃ કુટુંબે એકત્રિત થઈ ઉદ્યો
તવિજયજીની આવવાનો નિષ્કર્ષ કર્યો. થોડા માણસ સાથે ત્યાં જવા

સંસારના અનાદિ કર્મ મંત્રણા એવાં તો વિશ્વકેસરી રીતે
મેલા દોષ છે કે જોના અંત લાવવો અત્યંત કઠીન છે. જો
નદીઓ વટાવવી, સેંકડો સાગરો એળંગવા અને લાખોના કૃત્યો
જીતવું બહુજ સહેલું છે પણ કર્મ-મંત્રણાની જુલમ્બામણીને
પામવો દર્શનુજો દુર્ગમ છે. માનવની આશા સફળ થવાની તેવારી
દોષ જનાંય ખેવ નિષ્કર્ષતરફ ડોરી ચલોથીએ સિદ્ધ થઈ નથી.

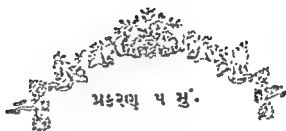
કર્મ મંત્રણાઓ અકરમાન રૂળ મગવાની આશા વેણીએ
વિશ્વ વાળીઓથી નિષ્કર્ષ જનાવે છે. આશાની ખૂમિકા ત્રજ લેખ
પ્રમાય છે. વિચારોના જગ સિંચનથી તે આશાઓના મૂળમાં
માય છે. પણ કર્મ-મંત્રણાનો જુલમી જગદો પગબદમાં તે આ
લગાને જનીન દોગ કરી જાદો અનુચિંતવી થટનાઓ ઉપજાવે છે.

યત્નો કર્યા છતાંયે આશા લાગે થતાં પણ પરક્રમી પુરુષો પોતાનું ક્ષેત્ર સિદ્ધ કરવા વિશેષ હિંમતવંત થઈ (Try try again) ની કહેલીને અમત્રમાં મૂકે છે. ચલ કળતા કળ જરૂર હાથમાંજ છે એવી તમના આશા વાદીઓમાં રમી રહી હોય છે; એજ તમજાને મનમાં રાખી માનુષાથી આવેલ સગા વ્હાણ અનિહિતએ ખેંચી ગયા છતાં ત્યાં વિસ્ફુટ દશામાં હવન નિર્વહન કરવા સાથે મંથન પ્રાપ્ત કરવાની તે મોઢી પગને ઝાંખાં કર્યા હતા.

હવેયો દેવતાનાદિ દોવા છતાં આમાન્યતઃ સંસારીક વ્યવહારાદિ પ્રાપ્તિમા નેત્રવું પડતું. આ દશામાં તેઓના એ વર્ષ વ્યતીત થયાં. પુણ્યનો ઉદય ઠોઠ અનેશંજ કાર્ય કરે છે. અનાયાસે ઇષ્ટ સંગેગો પ્રેમ દાવવામાં તે પુણ્યનોજ પડેલો હોય છે. એ અરસામાં એક પ્રતાપી મહાત્મા માનુસામાં પધાવી. અને લાગચંદલાદના પુણ્ય બળે તેઓમાંના આતુર્માંસનો નિર્ધૂંપ પણ ત્યાજ થયો. એમની કાનિં યોનન્દ પ્રસ્ન્ની ગઈ. એમની વિદ્વતા, ત્યાગ, અને નિઃપ્રહતાએ જનતા હિપર ઉડી રાખ પાડી તેમાંની અન્નનિષ્ઠતા અને કંડીએ જનતાના હૃદયસ્થામાં અન્નિત નરોને ઉભગવ્યા.

શ્રીમદ્ વિઠ્ઠાલચંદ્ર મૂર્તીચરણ:-

શ્રીમદ્ વિઠ્ઠાલચંદ્ર મૂર્તીચરણ મહારાજના પવિત્ર નામથી હમે
 શ્રીમદ્ અન્નાજી હશે તેમનું મહાર નામ શ્રી આત્માગમ્ય મહાર
 હનું. જેમનો જન્મ વિ. સંવત ૧૮૬૩ ના વૈશાખ મુકામમાં શ્રી હો
 જેમનું તેજથી તપનું લક્ષણ કલમકલાને મોઢ ઉપરથી જોઈ
 ધર્મમાં પેદા થયેલ હોવાથી તેમના પથના મોટા મુકામ જોઈ
 સિંદ્રોત્તરી આ બાદને સેવા લક્ષ્યાંક આત્માગમ્ય મહાર જે
 મહાર તથા માતા ઉપરથી પાસે તેમને વચન કરીને જોઈ
 પુત્રગતને મને આપો પરંતુ આવા પુત્રગતને કોણ જોઈ
 ઉપર તેમના પિતાને સરકારી ગુન્દામા સપડાવી આપીને
 પહોંચતા કર્યા. પરંતુ ગણેશમહાર હોસિયાર હોવાથી જોઈ
 પહેલાજ પોતાના પુત્ર આત્માગમને છગ નિવારી જેમના
 આસવાસ વણીકને સોંપી દીધો હતો અને તેના મહારની
 કરી. સાં વિ. સં. ૧૯૧૦ માં આત્માગમને ૬૬૬ માં
 ગમતના ઉપદેશથી વૈરાગ્ય પામી દીક્ષા લીધી. લગભગ આ
 ૬૬૬ દીક્ષા પાળી તમામ ત્યાંના મુત્રોનો અભ્યાસ કર્યો
 આકરણ ન્યાયનો ઉચ્ચ અભ્યાસ થતાં મુત્રોની રીત નિર્ધારિત
 બદોળા અવસોદનથી જૈન સિદ્ધાંતમાં મુનિપૂજનનું કેશવે કેશવે
 હાથમાં આવવાથી મુનિનિર્દેશ ૬૬૬ પંથને તીર્થાંગલી આ
 ૧૯૩૨ માં અમરાવાદ મુકામે પૂ. શુદ્ધિવિગ્રહ મહારાજ (શુદ્ધિ
 પામે
 ગમતનાં
 ૩

પ્રકરણ ૫ મું.

એ મદદાત્મા કોણ ? :-

સંત પુરોની મંગતિ સમાન લવદુઃખોને નિવારણ
 બીજી ઔષધિજ નથી. મનની વ્યથા અને તો
 તિના શીનક્ર શીકરોથી સમે છે. હવન
 સર્ગન છે, સાધુ પુરોના માનસો ચાન્નિર વ્યોત્સનાથીજ દીપે
 એવાજ મદદાત્માઓ પૃથ્વીનક્ષત્રા બ્રહ્મપ્ત્ય દોષ છે. તે પૂર્ણ
 કમલથી જે દેશની શહેરની યા આમની અમિદા પાવન થતી
 બુધિ અનાય તર્કકે મનાય છે, તેથી ત્યાંની પ્રાત્ન ધર્મકર્મ
 અને આચારવિચારાદિ નિત્ય નિવસોથી વિદીન દોષ એમાં આ

એવા મંગલમૂર્તિ મહાત્માઓ સ્થળે સ્થળે સાંપડ્યા નથી. તેઓ તે
ચિંતામણિ રત્નની જેમ દુરપ હોય છે.

મને મને ન માણિક્યં । મૌક્તિકં ન મજે મજે ॥

સાધયો નદિ સર્વત્ર । ચન્દનં ન યને યને ॥

એ એક મહાર્થ વાદને લગે છે. બાહ્ય વર્તી પુણ્ય
પુણ્યાર્થી પરમાર્થ અને મહાત્માઓ પૂર્વકાવમાં થયા છે, પરંપ-
રાથી હવત હવી કમરોને તે પદોપકાન્તા પરમપાદો પદાવી ગયા
છે, સંગ્રહની જેમ સસારથી વિદ્યુત સ્ત્રી સંસારમાં રહેવા છતાં
મહાત્માઓએ પદોપકાન્તા પરંપરાનાં ભેદનાં પદોપકાન્તા ગયા છે,
કમુ છે કે—

સંમારે નિવમનુ સ્વાર્થમત્તઃ કજ્જલચેદમનિ,

નિગ્યને નિગ્યો નોકો, જાતનિગ્યો ન નિગ્યને ॥

કાવ્યાર્થી બધેકા સંસાર પદોમાં રહેવા છતાં જાતનિગ્ય મહાત્માઓ
કાવ્યાર્થી વિપરીત રહેલા બનતા નથી. પરંતુ સ્વાર્થમાં તપસ મંચારી
પ્રેમાત્મા તેમજ અન્ય અન્ય સેવાય છે નિમ્ણ મહાત્માઓ પાતાના
કાવ્યાર્થી મેં પદોમાં મારે પી રહેલી અમુક રૂઢિઓ, કાવ્યો અને
વિદ્યો, કાવ્યો અને કાવ્યો મારે બધા કાવ્ય પાત્રી પાત્રી કાવ્યો મારી
કાવ્યો મારે કાવ્યો ને કાવ્યો મારે કાવ્યો મારે કાવ્યો મારે કાવ્યો મારે
કાવ્યો મારે કાવ્યો મારે કાવ્યો મારે કાવ્યો મારે કાવ્યો મારે કાવ્યો મારે
કાવ્યો મારે કાવ્યો મારે કાવ્યો મારે કાવ્યો મારે કાવ્યો મારે કાવ્યો મારે

કામચાંદ બની ન શકાય તેવો હતો. એવા પદ્મપત્ની મદન
મામમાં પધાવા દેવા તે વખતે કોનો દર્શન મળ્યો ન હતો.
અમેરીકાના અનેક વિદ્વાનો પણ તેમના ગંગોટ્રી કુળને
નિમંત્રણ કરતા હતા અને તેમના ઉચ્ચ જ્ઞાન માટે અત્યંત
પરાવના હતા. દેશવિદેશમાં એમની પ્રીતિ પ્રચરી હતી અને
આવેશ ગીકાગો શરૂઆત સર્વ ધર્મની પશ્ચિમ ભરતમાં
તરફથી આ મહાત્માને આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું.
ત્યાં જવામાં ધર્મની આજ્ઞા ન હોવાથી પોતાના
વીર્યદં ગધવશને પ્રતિનિધિ તરીકે મોકલવામાં આવ્યો.

તેઓએ પણ ત્યાં જઈ પૂર્વ આત્મારામજી મહારાજની
જૈનધર્મની મહત્તા અને સિદ્ધાંતો સમજાવ્યા હતા. ધર્મોક્તિ
કુમળની જાંજીરમાં જડાયેલ અનેક જનોને છુટા કરી
સ્થાપન કર્યા હતા. અનેક વાદિવૃન્દ સાથે વાદવિવાદ કરી
સર્વોત્તમતા સાબીત કરવામાં તેઓથી બહુજ પ્રવીણ હતા
આર્પસમાજસ્થાને પણ મૂર્તિ પૂજનની વેદાદિ શાસ્ત્રથી
સમજાવ્યા હતા.

પંચતખતું મહત્ત્વ:-

આખા પંચતખમાં આત્મારામજી મહારાજના નામથી જ
પરિચિત હતા. જેમણે સુરપદે રહી ધણીજ સામનની ઉપ
પદની ગૌરવના વધારી હતી. એવા અનેક ગુણ ગાનારૂં પદો
સુરદેવ મં. ૧૬૫૨ માં જેઠ વદ સાતમની અપ્પ માર્ગએ અગે
આ દુઃખદ અમાચાર મળનાં પ્રતિદેશ, પ્રતિનગર અને પ્રતિ
જગતના ગ્રામ સામરમાં મળે જતા. જગતના એક અદિત્ય
અભાવમાં હૃદયો પીગળે એમાં આશ્ચર્ય નથી. જેઠ વદ
દિને જગતજગત સામધૂમ સાથે તેઓનીના દેવતા આવી
જેમના દેવાવમાન નિમિત્તે આમારામ અષ્ટાનંદકા સુરે

૫૮]

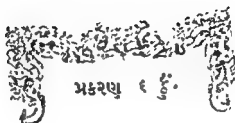
મમન બાર તમાની પવિત્રતા? તેને ન્યાય તે મનુષ્યોને
સંપાદના સર્વ સાધુઓએ લાગી વિચારણા મંડી એ રૂઝ
ચોખ્ખ મહારથીની ખામ આગળના જાણે. સુદે સિદ્ધ
હાપિ ચાલી શકે નહિ. આગળના પદ જેનું અનુભવે કોઈને
કામ કાંઈ નાનું સુનું ન હતું.

ભગવાનની પદપદમન પાટે મામાન્ય પૂજારી કોઈને
આચાર્યની પાટ એટલી પરમ નીપાંધિપતિ નીચે કોઈને
સ્થાનને દીધાવવા માટે સપૂર્ણ માન્યતાવાળા પુરાણ કહે છે
વિષયની વિચારણા લગભગ પાંચ વર્ષ સુધી ચાલી કરી
"અમારા સર્વમાં એ પદને ચોખ્ખ કોણ?" આ પ્રશ્ન
ગવેણુ હરવા સૌએ સ્વમાનસ દુતોને એકદમ દોડી દે છે
જેમને વિદ્યવાનું ક્ષેત્ર વિશાળ દોડા હતા તપાસ સર્વ
તે દુલો સ્પર્ધા કરવા લાગ્યા. ચોતરફ સંઘર્ષ થવા લાગ્યો
વિનિમય થતાં થતાં એક વ્યક્તિ ઉપર દ્રષ્ટિ પડી. આર્ય
પદને તે દીધાવવા સમર્થ છે કે કેમ? ભગવાનની આસીને
હરી, વિવેક તથાને ખુલા રાખી જિનસાસનના અખંડિત
સંવેદન હરવા સજ્જ રહી, જાવદયાનું સામાન્ય ફેલાવું
યશ કે કેમ? એવા અનેક સંકેત સાગની મુસાફરીએ
માનસ કૌતરથી ખારવાઓએ સંકેત સાગરનો પાર ઉતરક
પરિશ્રમ ઉદાબો.

સંપાદના પ્રત્યેક સાધુઓની સમનિ લેવાની શરત
ગ્રીમાર આત્માશ્રમજી મહારાજની પુનીત પાટે દોખી બીગળો
મહાપુરુષના પદધર કોણ યશે? દરેકજણ પોતાના મનમાં
નામોની કલ્પના કરવા માંડ્યા. પરંતુ આ કલ્પનાનો હવે જ
નિર્ણય થવો જોઈએ. આ વિચાર તરંગો આવક વર્ગમાં પહોંચ
લાગ્યા. પદાર્થોનો કગસ દોગવાનો પ્રમંજ નહક આવતો રો.

એવરૂં મુનિઓ તરફથી સ્વપર સારા નિમ્નજાન અન્ય પ્રભાવ સંપન્ન શ્રીમાન કૃમચવિગ્નયજી મહારાજની ઉપર વિનવીપત્રોનો આગ્રહ રહે થયો. પરંતુ તે નિઃપૃથક મહામૂર્તિ તો ઈન્કાગર હતી ગયા. છતાં પણ સર્વેએ સદાગ્રહ આહુજ રાખ્યો ધીમે ધીમે સાધુઓ બધા પાટણમાં એકઠા થયા. શ્રીમદ્ કૃમચવિગ્નયજી મહારાજના પાટણના પ્રવેશ સમયે ઇંડુપુરીનું દરય ખડું થયું. અપૂર્વ સત્કારથી સામનની શોભામાં વધારો કર્યો. પૂજ્ય આત્મારામજી મહારાજના પ્રસિદ્ધ સાધુઓ શ્રીમદ્ વીરવિગ્નયજી મહારાજ, શ્રીમદ્ શાન્તિવિગ્નયજી મહારાજ આદિએ સેવાભક્તિદાતા અખૂટ પ્રેમ અને પૂજ્યભાવ પ્રદર્શિત કર્યો. આ સર્વે મુનિમંડળ એકત્રિત થઈ પૂજ્ય મહર્ષિને આચાર્યપદ સ્વીકારવા અત્યંત આગ્રહભરી વિનવિ કરી. અને કહ્યું કે આ પદને લાયક આપજા છે. આપથી પર્યાય જે મોટા છે તેમની તથા શ્રીમદ્ વસુભવિગ્નયજીની અને દત્તાત્રી સર્વે મુનિઓની એકીમતે આપનેજ આપવાની ઇચ્છા છે. દત્તાત્રી એ શુભ મનોરથમાત્રા આપજા સ્વીકારે.

પરિણામે મુનિઓના છતાં નેઓમાંને આચાર્યપદ, શ્રીમદ્ વીરવિગ્નયજી મહારાજને ઉપાધ્યાયપદ અને શ્રીમદ્ શાન્તિવિગ્નયજી મહારાજને પ્રવૃત્તિપદ સંપન્ન કરવાનું નિર્ણય થયું મહારાજ મધ્યમાં આવીને આગ્રહ કર્યો. તે બે ૧૬૫૬ ના સેત સુદ ત્રીતમા મંગલમય તિથિના બીજામુળના નામસ્ત્રી રૂરકે આચાર્યપદ ઉપાધ્યાયપદ અને પ્રવૃત્તિપદ સંપન્ન કર્યો. તે સેત સુદ ત્રીતમા મંગલમય તિથિના બીજામુળના નામસ્ત્રી રૂરકે આચાર્યપદ ઉપાધ્યાયપદ અને પ્રવૃત્તિપદ સંપન્ન કર્યો. તે સેત સુદ ત્રીતમા મંગલમય તિથિના બીજામુળના નામસ્ત્રી રૂરકે આચાર્યપદ ઉપાધ્યાયપદ અને પ્રવૃત્તિપદ સંપન્ન કર્યો.

વિશ્વભરના પ્રાણી માનવી પ્રવૃત્તિ સુખને માટે હોય છે. મગન સુખની શુશોભિત મહેલાઓમાં કોઈ રમકડું રસીલા સુગરોની રોશનીમાં, તે કોઈ સુખની કે તનતોડ મહાન આરંભો આદરી ધન મેળવવાની ધામધૂમમાં તે હાલ દગરો માનવીમાં માનમતભો મેળવી પ્રતિષ્ઠા જમાવવામાં, જુદા જુદા સુખોની કંપના યેણીમાં સ્વજીવન પ્રસાદને વહાવી રહ્યા છે.

પણ તે સુખોની કંપનાઓ વાસ્તવિક નહિ પરંતુ કાલ્પનિક ચિદ્રચ્છાથી નહિ કિન્તુ વિનશ્વર છે, મુખ્યત્વે વાસ્તવિક નહિ પણ પશ્ચિમ બંધકર દુઃખરૂઢ છે. વાસ્તવિક ચિદ્રચ્છા અને પશ્ચિમ બંધકર

સાદગ્યને અમર મન્યાને લગતી મીઠાઈ તરીકે જાણી
 કરતે અનિશ્ચય દીધાવું દેવ તે મન મંત્રને કહી દેવ
 પણ પ્રથમે લાગેની મનસ્વી નેમની કિંમત જાણી દે દેવ
 આપી દે તે ને તેનાજ વ્યક્તિને જાણવી પડિયમ કહે કહે
 અને આપોઆપ મનવાન બને છે, તેની રીતે કદાચ કહે
 વીચરી પ્રાપ્ત કરેલા દુર્ધન અનુભવો વિષ્ટ નાશકરો
 અચિન્ત્ય શક્તિ તેમજ અનુપમ જ્ઞાન વલ્લભી શુભજ્ઞાન
 વર્મને આપે છે.

લાલચજાઈ પણ પ્રથમથીજ નિમંત્ર્ય મુકરો પદ્મા
 પ્રીતિ ધરાવના દત્તા.

અનેકધા મહાપુરુષોના ઉપદેશથી કરવન સુમંત્રો
 નવું હતું. સંયમ ભાવના વેગવની બનતી હતી હતી, બુદ્ધિ
 મુશ્કેલીની ખામી હતી. આગવપમા મુશ્કેલીની ભૂમિ
 સંગઠિત થઈ હોય તે ઉપર ચાલુપેટી સંયમ ભાવનાની
 ધિમારત સિદ્ધિલાને કેમ બચે ?

સદ્ગુરુ પરિચય:—

પરમ વિશુદ્ધ અને તારક દેશનાના પ્રભાવે માનુષ્ય
 જીનેતર જાના આકર્ષણ હતી. એ વિચક્ષણ મહાત્માની વાત
 જય સદર્થ આવના વ્યાખ્યાન આદિ ધર્મની અનેક અર્થોએ
 આચાર્યશ્રીની દેશનામાં કહેતે તત્ત્વવેગ હતો. એમની જાણ
 હતી જેથી આગવુંકે અગાસુ એનાવેનજ સદેને મુકતો. વર
 કર્ણજાદ તો પરમ સુશુદ્ધ અને તેમાંતો પૂજ્યુંજ શું ? અ
 જીનેતર સમાજ તે દેશનામૂળનું પાન કરવા લાગ્યો. તો પ
 મદળ કરવા તરફિ અનેકા આપણ સચિત્રનેના તેથી વરિ
 રહે ? ભાવબીના માનસથી પૂરો આચાર્યદેવેશની યાચ
 વખત જાના. અને નેમની પામે દીક્ષા મળી

ઉપાની નાંખવા આ નવે. નેની પ્રેરણા નથી. આને તે કુદરતી
મોજા આપવા મેલર દાનનાર કમુ છે એ કહેલું પ્રજાને
તો અત્યંત હાસ્યજનકારી નથી અને તે જાણે છે કે
પ્રમાણી મિત્રાણ નિત્યજનક કમુ. નથી છે.

હૃદયમાં ફેરવી નાખનાર કે મુઠ્ઠા આપનાર કમુ છે તે
એ આપણી મુંદર મુદર ન મેલ છે. અદિત્યના જે કમુ
કાપડો માટે મુંદર નામિકા છે. અને તેમ એ કમુ કમ
મેલ છે.

વચનપિયુષ:-

આચાર્ય દેવ વિચારે છે કે, આ બાજક અનુભવમાં
શુદ્ધિમાં વિચાર, દિશનમાં મરવીર અને ભાવનામાં દાસ
આવા બાજકને મને તે બોને જે પ્રવર્તિત કરવામાં આવે તે
શાસનનો ઉલોત કરી શકે.

આ ઉદ્દેશથી તેઓશ્રીએ મળીને આકૃતિથી અને શૈલી
નોથી પ્રાસંગિક ઉપદેશ આપ્યો. અનાદિકામથી આત્માને
નાના પાસે જાનૂજ માલ જકડાયેલા છે તે પાસેને તોડી
ભાવના નાખનાર વ્યક્તિઓને ધનીજ વિદ્ય પંચેના તટાવરી

જગમાં ઉડા ઉતરેલા નાનવ તગવ ક્રિયાથી મદાર આપનાર
પામુ મધ્યમાં મદાર નીચાના વિક્રમના રમકાના આદિ ભગવત
ઓનો ભક્ત અને તે સ્વધ્યેય શિક્ષ કમુ દાસ થાય છે તે
સાગર ધણે ઉડા છે. તેનો નિગનાર એ જાણે છે અધક કમ
હૃદયને આનમાં મળી નિતાર ક્રિયાના ને ને. એવું. કેવું
ધનઆમોહ, મિત્રમંગલ આદિ અદ્યોગ છે તેઓની પ્રેરણા
હૃદય બેદનારી દોષ છે. પણ આપ - નેમ કે, એ બધી
મેટાઓ સિવ ન બીજુ કંઈ નથી. પુત્ર દેનાર નાય, ને ને
ધમ, વિચિત્ર વ્યવસ્થામાં અંધ ધમ, તન પન અને આન

કરવા તૈયાર થયા છે. પણ તુરં કરેલી એવી વિચાર એ
અ અથવા એટલેથી બાતલોન રહેશે.

સાચમંદભાઈ શુદ્ધિ:ગા મે.ઈ મમ.મિન મુવું કરે
સાગી દના. એ તાન પૂ. આગામી મી મુવું ૬૫
મદબુ કરવાવાગા ગિજામુને દીશામાં આવી મુશીરે
દેશ આપી મક્કમ બનાવશે એ તેમની રજા હતી તેમની

સાચમંદભાઈએ એ દાય મેટી ગિજામુવું કરે
મર્મિત વાચાએ નિવેદન કરું કે, તે ગુરુવર ! આપે તેમની
તે અક્ષરેઅક્ષર સાચો છે. એ માટે આપનો મારાપદ
છે. એ ઉપકારનો બદલો આ હવંત આપની મુશીરે
એવો નથી. વળી મારી એક આપના પ્રત્યે નમ્ર વિનંતિ
કુટુંબીઓને અનેકધા સમજાવ્યા છતાં એકના એક
સંમત સ્વીકારવું એ વાત ચોક્કસ છે. માટે કોઈ મેઝ
મારી ઉત્તમ ભાવનાને આપ સફળ બનાવો સયમ
તેના રક્ષણ માટે મારી સંપૂર્ણ શક્તિ અજમાવીશ
શીકર રહે.

બોરું સદલાખ્ય:—

દીક્ષા માટેની અગ્રજ દિમત અને તીવ્રવેગી ભાવના
દેવેશના હૃદયને આનંદમાં ગરકાવ કરું. અને ભાવિ
કળેની પરંપરાથી બેદરકાર રહી સ્વયં તે ગિજામુ મુશીરે
આપવા તૈયાર થયા.

આચાર્ય પુંજવના સાગ, નિરપહતા વિગેરે મુખે પ્ર
સાની જાનતા મળી આકર્ષાઈ હતી આવા એક અનંત
આગુર્ભાસ આદી પ્રથમજ દગું તેથી સૌકોઈ સપ્રેમ
વચનપાલનમાં સદર્પ તૈયાર રહેતા, મુગ્ધધાર દેરાના મે

પંચી સરકાર સંઘની માથે વિહાર કરી અનુક્રમે બોલુ ગાન
વાણી.

ગામ નાનું હોવા છતાં, ત્યાંના મંદિરની અને ઉપાશ્રયની
મને જનતાની ધર્મશ્રદ્ધા અતિ પ્રશંસનીય હતી.
કાંગાનું મંદિરને નિધાન પ્રાપ્તિની જેમ જનતાને આનંદનો
નહિ, પૂર્વ આચાર્યશ્રીની હૃદયમંથની દેશનાના પ્રભાવે
નવમંથની મોહનિદ્રા વિશ્વ પામવા માંડી અમૂલ્ય વસ્તુ
લાગી. આનંદ અને મેવાની ઉત્સુકતા આલુઆલુ નિદ્રા
આવની હતી. અમારું પાનુ અહો ભાગ્ય માનીએ છીએ કે
પાનુ આ મહાપુરુષની મેવાને અપૂર્વ લાભ મળ્યો. પ્રત્યેક
મોં આચાર્યદેવના નામની ધૂન ચડતી હતી. અપૂર્વ દેશના,
ત્યાગજનિ અને શાંત પ્રકૃતિએ અખિલ જનતાને મુક્તિ
દી હતી.

જેમ મુજબ અગત યથા ક્ષમો તેની આથી પ્રભાપ્રકાશની ગેશની
તરી રતનાને માર્ગદર્શક બને છે, અને મુજબના વચ્ચેનું કિરણોનું
સા. ક્રમાંક છે. આ.મ.સ.દેવ માન.આથી વિદ્યાર કડી ગયા ક્ષમા
સંસ્કારના ના. સંસ્કારની દુષ્ટ અપાકીયર જેવાને તેથી મોપાયલાત
સા. અપાકીયર સંસ્કારની વચ્ચેના મેન્ડાને આગતી અને તેમોના કુદર
પરો સંસ્કારની સંસ્કાર કિ. સંસ્કાર તે સંસ્કારના વચ્ચેના વચ્ચેના
સંસ્કારની સંસ્કાર (સંસ્કાર) સંસ્કાર સંસ્કાર સંસ્કાર સંસ્કાર
સંસ્કાર સંસ્કાર સંસ્કાર સંસ્કાર સંસ્કાર સંસ્કાર સંસ્કાર સંસ્કાર

[illegible]

અમારુ દક્ષિણેશ્વરો મંગલ કરી અમારું કલ્યાણ કરે,
મંચમપણે તરવાની કરના કરે, નરજી કરે, રૂઝે કરે
ધર્યા કરે, તે એકજ વિચારેના હરખમાં તમી રેવે

રાતોરાત પ્રયાણ:—

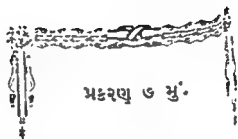
લાલચંદભાઈ વિગારે છે કે નવાઈ સગાઓ, સંવર્ણી
આગા આપે એ આકાશ કુમુદવતી જામે છે. મારે જોઈ
જવા થોડા તરફીજ રમવીજ પડે એ હેતુથી લાલચંદભાઈ
દિવસથી દલસીઆદના ઘરની પામે બજારમાં નામકો
પર હજુ ત્યાં જઈ સુઈ રહેવાનું થર ક્યું. તેમની દીકરી
રમત ગમતમાં સમય બ્યતીત કરવા લાગ્યા. મિત્રને કહે
થયો કે મને પૂછ્યા વિના કોઈ નાનામાં નાનું પણ કાચું

રાત્રિનો સમય હતો જનતા ઘેરીનિદ્રાના નાથમાં
હતી. નિજનતા બધે છવાઈ રહી હતી. લાલચંદભાઈ
શોધી રહ્યા હતા. ચારે તરફ બારીકાઈથી નિગ્રહણ કર્યું.
જગૃત અવસ્થામાં નજરે ન પડતા ત્વગથી ધર બહાર
બોરે જવા મારે પ્રથમથીજ વાદનની વ્યવસ્થા કરી હતી.
અનુસાર ઉડતા માલીકને જગાડી બેઠેલા માર્ગે પ્રથમ
ઉડવાલાએ લાલચંદભાઈને ધણુ પ્રજો કર્યા પડ્યું તેના
અટપટા પ્રજોના સચોટ રેદીયા આપી ત્યાગની મહત્તા અને
માખીન કરી સમાવના કરવા અનુભવે, અમારની જગ્યા
તેનો સ્વાર્થી અને દક્ષિણેશ્વર વિગેરે અમારને એવી રીતે
સમજાવી કે ને પણ ઉચ્ચચામ માનનું અનુમોદન કરવા

પ્રાતઃકાલનો સમય સૌ કોઈને નિન્નદ બનવી ગયો
પોતપોતાની ઈંટ પ્રજામાં પ્રજા થઈ નવા હતા, તે મને

૧૩ મુકામે પહોંચ્યા, જતાવેતજ ગુરૂદેના દર્શન કરી તે પુન્યના
 નીત સરખાનવિદમાં શુદ્ધી પડ્યા ગુરૂદેવે પાનુ તેઓની દિગત અને
 િ આનુચંતા ઉપર ખુબજ પ્રસન્નતા દર્શાવી ગુરૂવર પાનુ તે મુમુક્ષુની
 િદ્યા નિર્વિધે કેમ થાય અને તેના કુટુંબીઓ આવી વિદ્ય ન કરે
 ના જોઈએ, વિગેરની વિચારમાવા મનમહેશમાં ગુંથવા લાગ્યા,
 મનાથી દીક્ષાભિચારી લાઘવચંદલાઈએ ગુરૂશ્રીને જણાવ્યું કે હે
 માસિધુ ! સ્વાર્થાં એલીઓના કારમાજધનથી હું છુટીને અત્રે જે
 મેયથી આળ્યો છું તે ધ્યેય જલ્લદી સિદ્ધ થાય તો સારું, કેમકે
 મંગાજર વિપ્નવાદીઓ મારા ધ્યેયને રોધશે, તે પહેલાં આપ દયાળુ
 'ને દીક્ષિત કરાં, તે પછી આવની વિધિ પરંપરાને દૂર કરવામાં
 નો વાંધો આવવાનો નથી.

મકરણ ૭ મું.

આ ચાપદેવે એક ગામની જનતાને ઉપદેશ કરી
 ગામના નામમાં કરી ધર્મપ્રવૃત્તિઓ કરાવ્યાં
 એ આગાપાલન કરવામાં વિકટ પ્રસંગે
 પ્રગટ કરીપદ કરી, એટલે એક મંથને એકત્રિય કરી
 વળાવતું કે નમારા ગામના સામ્યોદયથી માનસાથી એ
 બાઈ દાસા જેવા માટે અન્યન ઉત્કૃષ્ટ પદ છે અને એ
 એ તેના શ્રેયઃપથમાં વિનરૂપ છે તેમની દાસાની જ
 તેના વિરુદ્ધબાવ પપ્પ અંતરનો છે એની એમના નાક
 મને ખાતરી છે, જો નમારો સંધ તેનું યથાર્થ કરવા
 દોષ તો તેને પ્રવર્તિત કરીએ.

[illegible]

પુરપોરે જા.૧૧ દિવસના પ્રમંથન મોજાને જોઈને
તે જોમ ન વાળતી થઈને ? અમ.ગ દરિયામાં જઈને
ત્યાંથી તે પુરવાનમાનું ગણુ કરવા, અને જોઈને
આગાઓ માનવા અમે નિર્નાય તૈયારજા છીએ. જો
પૂર્ણ કલ્યાણજી માનીએ છીએ.

આવડે સંબનો આ પ્રમાણેનો મજબૂત ધર્મજાલે
ચંદ્રમાઈને આજ મામમાં સંવમપ્રદાન કરું. એ
થયો, પણ તેમની પરીક્ષા ખાતર પૂછું કે દીક્ષા
કોટુંબિકો માણસથી અદો પ્રજાએ સાથે આવશે,
પોતાના પ્રવત્નો યોગ્યશે તો તમારી પાસે યા યા બચશે
હોંમીથી જનતાએ જણાવ્યું કે, ગુરૂદેવ આ
દસ નથી. અને લાલચંદ્રમાઈ પણ ૧૯ વર્ષની પુણ્ય
રાજ્ય કાવદાની રૂપે નદન સ્વનન્ત્ર છે. દુનિયાના વ્યાપક
આજીવીકાની પ્રવૃત્તિઓમાં જ્યારે તેઓ સ્વનન્ત્ર છે,
વિકાસ માટે હિનકર જોયોમાર્ગને સાધવામાં સ્વનન્ત્ર
છે ? વળી બજારોની કરશે તો, અમે પણ બજારોમાં
આપ જોજાજા છો.

આચાર્ય પૂંચવે કામગીર જનિથી જણાવ્યું, કે તમારો
અને આગા પાલકના જોષ દું ખુદ થાઉં છું. ખાકી
આવે તેમ લાગતું નથી. કારણકે લાલચંદ્રના પિતા સ્વનન્ત્ર
તેમની માતૃશ્રી, તથા જોઓને ત્યાં લાલ નિવાસ કરે છે,
કોઈ દલમીયાલ ધર્મ પરાયણ છે. ખુદ લાલચંદ્ર હિંમત
ભાવનાનું મંદિર છે. એટલે દીક્ષાનું સુકાર્ય જોવાનો તમે
પ્રસંગ સાંપડો. પણ સાચ્યેન તો એવુંજ.

દીક્ષા પ્રદાન:-

પૂજ્યપાદ આચાર્યશ્રીએ વિચાર્યું કે તમને તમને તમને

વા ગયેલા લાક્ષ્યકંદને બગાડેલથી તેના કુટુંબિણે પાપા લાગ્યા,
એટલે તેની દીકરા લેવાની તીવ્ર ઉત્કંષા છે. તેનાથી તેઓ પરિચિત
છે, છતાંયે રત્ન આપતા નથી. એટલે શ્રેયાંસિ ઘટ્ટ વિગાનિ નિગેરે
દાસીય વાક્યો અનુસાર ધર્મ અદ્યુ કરવાની દિવ્યારા કાને પુરત
ધર્મ સમર્થવો એ ધર્મગુરુઓની ફરજ છે જગથી બદલા ધધને દાયમાં
લઈ જતા, પરોપકારીને મોઢાં કાઢી જુવાણુર જળપાનની દિવ્ય મંગલે,
તેને જલ આપવામાં વિલંબ કરવો એ તદ્દન અનુચિત છે.

અપિહ જનતા ધર્મચેત્રી બની, પૂરતી તૈયારીયો કરવા ચાગલ.
યોગ સમયમાં સધળા સાધનો મેળવ્યા. અને પૂજ્ય આચાર્ય પુંગવે
દીક્ષા આપી. અને તેમને સ્વચિત્ત્ય તરીકે અહરે કરી, તેઓનું નામ
“ મુનિશ્રી લગ્નિધિવિજય ” રાખ્યું.

મિત્ર બળવલાહ પ્રાતઃકાલમાં ઉઠ્યા. અને આથમા લાક્ષ્યકં-
દને કનેલા નાદિં જાતા, ત્રિમાર્ગ કે, તે તેમની કોઈને ત્યાં ગયા
હશે. તે વિપ્લમાં કંઈકને ધ્યાનન નહોતુ જેથી, તેઓએ લાખી તપાસ
ન કરી તપ,મનો વિલંબ, એ લાક્ષ્યકંદનાર્થતા ચેરપથનો સાધક હતો.

અમય પડે. રહેત, દુનુ' કુલચકં કેમ ન આપ્યો, 'એમ વિચાર
કરી પુનઃપા' નાજક મને કહે જના અને પુનઃપા' કહે,
પાપકંદ. દિવસ રમને તે ના દોષ નાદિ આગુપ્રાણુ શામભા
તપ મ કંદરા જના અને લ. નાદિ. આથી લને ? એવો પોતાની
પિતે દિ. ને કે કં. ર કં. ના નિઃ કં. દતા.

દી કે
અ પ,
કેમ કંદને કિયોન
તરખા
કં. ને

પણ અદોનીગ તેઓની પામે કાને. હને ૧૮ દેસે દેવો
અને નજીક દોઈ, ત્યાંજ જાનુ મે.કમ કુણુ કને છે દે
સમા મંજામીઓ, રનેદીઓ અને ગ્રીત કટકાક મુણુનેદોક
કટ જોર આપ્યા.

દીશાનો પ્રમેમ સંવત ૧૯૫૬ કાનિક વદ છાં ૧૨૪
ઉજાયાઈ મયો હતો. જોરની જનનાને મુઅવમર પ્રધાન
થયો દોઈ સકે કોઈ ઉત્તમાદ અને અનંદમાં મગાસક
આચાર્ય પુંગવ પણ મદાગ દાયથી આજે એક મુણુ
તયો, એમ માની આનદિત બન્યા હતા. અને તૂતન મુણુ
વિજયજી તો ઈચ્છન કુઆપ્ય નિધાનની પ્રાપ્તિની મેદ
રોમાંમિત થઈ મુર દેવની શીતલ જાપામા બેસા હતા.

સ્નેહી આગમન:—

અકસ્માત ઉપાશ્રયમા તેઓના કુટુંબિઓનો પ્રવેશ થયો
મોહનાલ્ય પ્રારંભાયું જુદી જુદી જાતના વિચાર સંગીનના
તણાયા. બજાવતો બજાથી રણ મંત્રામ બેસવા ઉતર્યા હો
ક્ષયભર ભારયું. પશ્વભર ઉપાશ્રયનું બધુંય વાતાવરણ મંત્રા
જોરની જનના, કીટીઓની જેમ ઉભરાઇને એકડી થઈ.

આચાર્યશ્રીને તેમજ તૂતન મુનિને તેઓના ધર્મ કાર્ય
ન ધાય તે દેવથી, સેવા ભાવની જુદીથી જનના ત્યા હાજર
દગાંમરે ન ચક્કર્ય એ નિયમનુ સકે કોઈએ પાસન
કોટુંબિકાએ હૃદયનો ઉભરો દાવ્યો બસવન્નોએ બજા અગમ
પણ ઉપાયોમાં કાવટ ન આવી. જાણે કુસુમોનેજ ન વસવાત
તેમ આચાર્ય પુંગવે મુદ્દ વાણીથી જબાબ્યું કે —

તમારે લબ્ધિવિશ્વને સમજાવવો જોઈએ. આ મ મેજ
એની ઈચ્છા વિરદ તેની મંથમ ભાવનાને ખાસેલ કરવાના હતા.

દેનનો સેષ, ચન્દની શીતલતા, ખાલ મહેને દાન કરે છે, ન્યાયે દાનરતા
પાપિવચન્ય મહેને પ્રગાળ્ય કરવામાં તે, અગ્નેય સાધન મંતોજ છે.

પાપા વિનાની હંમારતો, ખાલમી વિનાની નાવડીઓ, ને રાગ
વેનાની પ્રગ, તેમજ નેના વિનાનું મન્ય સુસ્થિરતા આનંદ અને
વડતા આદિ કમચાર શુભોતે મેજવી શકના નથી. તેમ ધર્મશુદ્ધ
પને તેઓના ઉપદેશ વિના ધર્મ અને ધર્મીઓ ટકી શકના નથી.
ધર્મશુદ્ધોનો પ્રયત્ન, કેવલ આત્મ-ધર્મને સાચવી અનુભવે સાચા
ધર્મના પ્રાદકો જાગવવાનો હોય છે.

પગલરમાં વિગ્રાહ એવા મુજબાદને છોડી, રાગ મહારાગઓ
પાનુ ત્યાગી જન્યા હોય તો તે આ મહારાગઓનોજ પ્રતાપ છે ? વિષ
સગા વિષયોના વિગ્રાહોને તડેછોડી, વિરહ આનંદને હુંદનારા જન્યા
હોય ને નેપા, તેઓનોજ પ્રતાપ ? હંમાર્ગ ગામીઓ, માન નયન પ્રકુલિત
મી, મનમાં કમ કરના થયા હોય તો તેઓનોજ પ્રતાપ ! કલિ-
મુગ્ધા પા પર્મના પ્રમગના માન દાપકો દડિ ગોચર થાય છે તે
પા, મનમાં પર્મશુભના વાલક અને પ્રચલક એ મહા મંતોનોજ
પ્રતાપ !

૧. હિન્દુ પર્મશુભના પિયને લક્ષ્યમાં ગામી, પૃથ્વી પરને
... .. આનંદ મળ્યાદ મળ્યાદના, સદ્ધર્મ
... .. પોતે માનથી વિદા
... .. પર્મની ઉચ્ચ
... .. રતી.
... .. એવનાથી
... .. ?

૭૬]

કેમ ન પ્રજ્ઞુ? પ્રજ્ઞા વિન. કેમ કહ્યો? અને કહ્યું કે
 નું કેમ કહ્યો? અને પણ કહેવા નથી. જુદાં કેવ
 પામે તો મર્માઓને દર્શન થતો નોંધએ જન, હોંદ્ર સ
 રત્નાવધીને દું પામું અને આગામું. એમાં વિશ્વાસ છે? વિશે
 બાહ્યોને ઉત્સાહ આપવાનો દોષ, કે દત્તેશ્વર કદાચ
 જાણે છે કે, વિકરાળ કાળ રાજની તલસર દિર પૂજા
 રક્ષાબદાર છે? સમજો. શરીર, આયુ, ધન, એ બધું
 ચંચળ છે, એટલે સંસારથી તરવા ને શાશ્વત જીવન
 સંપન્ન સાચી નીક છે. આ ઉપદેશથી બધા સમજે
 માણસા ગયા.

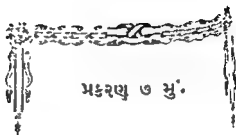
વિશ્વંભરના ઉપકારના પરમમંત્રને ધ્યેય સન્નિપ્રજ્ઞ
 દેશાનુદેશ પાદચારી બની વિચરે છે. અનેક ભક્તોના
 દર્શન, અને વાણીથી, નિરોધવામાં જો કોઈ હેતુ
 મહાત્માઓની પ્રચારણાનેજ આભારી છે. કમળદ્વ વિદ્યાર
 પોતાના આત્મ કલ્યાણને નિર્દોષરીને અને રહેણાંથી
 અને સાથે સાથે ઉપદેશામૃતની રેલમ છેલ્લી, કેઈ ભવ્યોર્ષ
 ધર્મ ખેતીને આગાદ બનાવે છે. ભવ્યમયુરોને ઉપદેશ
 આનંદ સમર્પે છે શ્રીમદ્ નીર્ધંદર પ્રજ્ઞની આરા ને નિર્ધ
 એક સ્થાને રહેવાનો નિર્બંધ કરે છે, તે જ ને ન હોય, તે
 પ્રદેશોમાં અનેકધા મહાન ઉપકારો કેવી રીતે થઈ શકે
 આગા, સાગી સાધુઓના મંચમને નિર્દોષનાથી પાળવામ
 અમોલ સાધન છે. અનુભવાય પણ છે કે, નિર્સ્વાર્થ
 મંગરંજમાં કેઈ દુરાચારીઓ સદાચારી, કેઈ પાપારંભીઓ
 અને કેઈ વિપય વિશ્વાસીઓ, વિગ્રહ ભાવને ભજતા
 મહાત્માઓના દર્શન અને વાણી એ જે અમોલ નિધાન
 ઉપર ન રોને, તો પૃથ્વીપટ પરનું પાપપટલ કોણ

કપકાઝ બૂલી ન શકાય તેવો હતો. એના પહેલાં ૧૮૬૧માં
ગામમાં પચાસો મોણ તે વખતે કોનો દારૂ સંગ્રહ - ૧૮૬૧માં
અમેરીકાના અનેક વિદ્વાનો પણ તેમના મંત્રોર ઉપરે. ૨૮૭૬
નિગદરણ કરતા હતા અને તેમના ઉચ્ચ ગતિ મોરે
પરાવતા હતા. દેશનિદેશમાં એમની કીર્તિ પ્રમતી હતી અને
આવેશ ગીતઓ સંદેશમાં સર્વ ધર્મની પરિવર્તન
તરફથી આ મહાત્માને આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું.
ત્યાં જવામાં ધર્મની આજ્ઞા ન હોવાથી પોતાના
વીર્યદં શબ્દજીને પ્રતિનિધિ તરીકે મોકલવામાં આવ્યા.

તેઓએ પણ ત્યાં જઈ પૂર્વ આત્મારામજી મહારાજની
જૈનધર્મની મહત્તા અને સિદ્ધાંતો સમજાવ્યા હતા. ધર્મજી
કૃમનની જાંજીરમાં જલ્દાયે અનેક જનોને છુટા કરી
સ્થાપત કર્યા હતા. અનેક પાદિવ્રજ સાથે વાદવિવાદ કરી
સર્વોત્તમતા સાબીત કરવામાં તેઓથી બહુ પ્રવીણ હતા.
આર્પસમાજગરોને પણ મૂર્તિ પુજનની વેદાદિ સામગ્રી
સમજાવ્યા હતા.

પંજાબનું પ્રસારનું—

આખા પંજાબમાં આત્મારામજી મહારાજના નામથી જે
પરિચિત હતા. જેમણે શુરપદે રહી ધણીજ સાસનની ઉપર
પદની મોઝવના વધારી હતી. એવા અનેક ગુણ મળ્યાકેવળ
શુક્રેવ મં. ૧૯૫૨ માં જેઠ વદ આનમની મધ્ય ગણીએ સ્વર્ગ
આ દુઃખદ સમાચાર મળતાં પ્રતિદેશ, પ્રતિનગર અને પ્ર
જનના મોક સામગ્રીમાં મમ્મ બની. જગતના એક અદિતી
અભાવમાં હૃદયો પીમત્રે એમાં આશ્ચર્ય તથા. જેઠ ૨૬
દિને જગદગુરુના ધામધુમ સાથે તેઓથીના દેહનો અનિર્વ
રંમતા દેહવચન નિમિત્તે નામોગામ અટાન્દિકા અને ૨૨

મકરણ ૭ મું.

આ ચાપડેવેળે જોડ ગામની જનતાને ઉપદેશ પાનદા
ગમા નગ્નોલ કરી ધર્મપ્રવૃત્તિઓ જનશૃંગ કરી
શુદ્ધ આચારપાલન કરવામાં ચિહ્ન પ્રમંથે પશુ
પ્રજા કરીજદ દલી, એટલે જોડ ગંધને એકત્રિત કરી આચાર
જનશૃંગ કે નમાન ગામના ભાગ્યેદયથીજ માગસાથી આવેલ દુ
ભાઈ દીક્ષા જેવા માટે અત્યંત ઉત્કેહા પાળા છે અને એ કાર્યમાં
એ તેના ત્રેવપથમાં વિનંદ્ય છે નમની દીવાની આવના ત
તેનો વિચ્છેદનભાવ પણ અતરનો છે એની એમના ગાદ પદ
મને ખાત્રી છે. એ નમારો સવ તેજ પથાર્યં વદાન કરવા
દાય તે તેને પ્રવર્જિત કરીએ

પુણ્યોદયે આત્મ દીક્ષાના પ્રમંથનું મૌમાત્મ અગ્ને અગ્ને ?
તે કેમ ન વધારી શકે ? અમારા શરીરમાં ત્યાંમુખી વેત
ત્યાંમુખી તે પુણ્યાત્માનું રક્ષણ કરવા, અને આપની સંપૂર્ણ
આરાધ્યો માનવા અમે નિર્તાત તેવારજ છીએ. અને તેના
પૂર્ણ કમ્પાળજ માનીએ છીએ.

આવક સંપત્તિ આ પ્રમાણેનો મજબૂત ધર્મદારનો,
ચંદ્રભાષિને આજ ગામમાં સંવત્પ્રદાન કરતું, એ નિર્ણય
થયો. પણ તેમની પરીક્ષા ખાતર પૂછવું કે દીક્ષા કેટલો
કૌતુંબિકો માણસથી અહીં પ્રજાએ સાથે આવશે, અને તે
પોતાના પ્રયત્નો યોગ્યશે તો તમારી પાસે શા શા બચાવશે તેની
હોંસીલી જનતાએ જણાવ્યું કે, ગુરુદેવ ! આ રાજ્યમાં રજુ
હદ નથી. અને લાલચંદ્રભાઈ પણ ૧૬ વર્ષની પુખ્તવયના છે, અને
રાજ્ય કાયદાની રૂએ તદ્દન સ્વતન્ત્ર છે. દુનિયાના વ્યાપારોમાં, અને
આશ્ચર્યની પ્રવૃત્તિઓમાં જ્યારે તેઓ સ્વતન્ત્ર છે, ત્યારે જ
વિકાસ માટે દિતકર એવોમાર્ગને સાધવામાં સ્વતન્ત્ર કેમ ન
શકે ? વળી બળજોરી કરશે તો, અમે પણ બળવાળા છીએ,
આપ જાણોજ છે.

આચાર્ય પુંગવે કેમજ ખવનિથી જણાવ્યું, કે તમારી
અને આરા પાલકતા જોઈ હું ખુશ થાઉં છું. બાકી આમાં
આવે તેમ લાગતું નથી. કારણકે લાલચંદ્રના પિતા સ્વર્ગસ્થ થઈ
તેમની માતૃશ્રી, તથા જેઓને ત્યાં લાલ નિવાસ કરે છે, તે
કેમ દલસીયાઈ ધર્મ પરાયણ છે. ખુદ લાલચંદ્ર દિગ્ભિતના દિ
ભાવનાનું મંદિર છે. એટલે દીક્ષાનું સુકાર્ય જોવાનો તમને
પ્રસંગ સાંપડ્યો. પણ સાવચેત તો ગ્હેતુંજ.

દીક્ષા પ્રદાન:-

પૂજ્યપાદ આચાર્યશ્રીએ વિચાર્યું કે તણ તણ વખત

પણ અદોનીય તેઓની પાસે કમો હતો. પણ તેઓ ભેદ અને નણક દોષ, ત્યાગ જવાનું આશ્રમ શરૂ કરીને છે તે સગા મેળખીઓ, મેદીઓ અને બીજા કેટલાક મનુષ્યોને તે જાદ બોલ આપ્યા.

દીક્ષાનો પ્રમેય સંવત ૧૮૫૯ ક્રિસ્તી ૧૯ વર્ષ હતો. તે વખતે ઉજવાઈ ગયો હતો. બોડની જનતાને મુશ્કેલી પ્રદાન કરી આપ્યો દોષ સહિ કોઈ ઉત્પાદ અને આનંદના મંદિરમાં આચાર્ય પુત્રવ પણ મહાગ દાયથી આજે એક અદ્યતન તરો, એમ માની આનંદિત બન્યા હતા. અને નવનું નિર્મલ તો ઈચ્છી કુપ્રાપ્ય નિધાનની પ્રાપ્તિની ભેદ શોભાવિત થઈ શરૂ દેવની શીતલ બામા બેઠા હતા.

રેનેડી આગમન:-

અકસ્માત ઉપાશ્રયમાં તેઓના કુટુંબિઓના પ્રવેશ થતાની મોહનાત્મક પ્રારંભાત્મક જુદી જુદી જનતા વિશ્વાસ સંગીતના તણાયા. બળવ-તો બળથી રણ મંત્રામ બેઠવા ઉતર્યા હોય હાથબર ભારતુ. પશ્ચિમ ઉપાશ્રયનું બધુંય ચાતાવરણ સંપૂર્ણ બોરની જનતા, કીડીઓની જેમ ઉભરાઈને એકડી થઈ.

આચાર્યશ્રીને તેમજ નવન મુનિને તેઓના ધર્મ કાર્ય ન થાય તે હેતુથી, સેવા ભાવની જુદીથી જનતા ત્યાં હાજર

રુપાંગરે ન વચ્ચે એ નિયમનું સહિ કોઈએ પાલન કીડું જિંદગીએ હાથને ઉભરા કાઢવો બહવ-તોએ બળ અમ પણ ઉપાયોમાં કાવટ ન આવી. જાણે કુસુમોનેજ ન વરસાવની તેમ આચાર્ય પુત્રવે મૃદુ વાણીથી જણાવ્યું કે:-

તમારે ઇચ્છિત નિર્મલ સમજવો જોઈએ. આ સામેજ એ બેની ઈચ્છા વિરુદ્ધ તેની મંથન ભાવનાને ખસેડ કરવાના હતા.

પણ અદોનીય તેઓની પામે કરતો હતો. વસ્તુ તેઓ જેમ
અને નજીક દોષ, ત્યાંજ જ્યાં સંકલ્પ કરતો હોય તે
મગા મંજાથીઓ, સ્નેહીઓ અને બીજા દેવતાક મુદ્દેને કો
મદ બોરે આપ્યા.

દીક્ષાનો પ્રમંથ સંવત ૧૬૫૬ શાસ્ત્રિક વદ હા નુ કરતો
ઉજવાઈ ગયો હતો. બોરની જનનાને સુખવસર પ્રવેશ મિત્ર
ધ્યો દોષ સહ કોઈ ઉભાદ અને આનંદમાં મગા દોષ
આચાર્ય પુગવ પણ મદારા હાથથી આજે એક મુદ્દે
તયો, એમ માની આનંદિત બન્યા હતા. અને નૂતન મુદ્દે
વિજયજી તો ધર્મિજન દુષ્ટાપ્ય નિધાનની પ્રાપ્તિની ભેદ
રોમાચિત થઈ ગયે દેવની શીતલ હાથમાં બેઠા હતા.

સ્નેહી આગમન:—

અકરમાત ઉપાશ્રયમાં તેઓના કુટુંબિઓનો પ્રવેશ થતો
મોહનાત્ય પ્રારંભાધુ' જુદી જુદી જાતના વિદ્યાપ સંગીતના
તાગુલા. બજવતો બજથી રણ મંમામ ખેલવા ઉતર્યા હો
દાનુભર ભાવુ. પછતર ઉપાશ્રયનુ બધુંય વાતાવરણ સંકુળ
બોરની જનના, કીડીઓની જેમ ઉભરાઈને એકઠી થઈ.

આચાર્ય બીને તેમજ નૂતન મુનિને તેઓના ધર્મ કાષ્ઠ
ન થાય તે દેવથી, સેવા બાવની જુદીથી જનના ત્યાં હાજર

મગાંમરે મ વક્તવ્ય એ નિયમનું સહ કોષએ પાશન
હોદ્દાનિકાએ મુદ્દેનો ઉભરો દાણ્યો બજવતોએ બજ અમ
પણ કિસાના કાવટ ન આવી. જાણે કુસુમોનેજ ન વરસાવ
તેમ આચાર્ય પુગવે મુદ્દ વાળીથી જણાવ્યું કે:—

તમારે ધર્મવિજયને સમજાવવો જોઈએ. આ સામેજ મે
એની દૃષ્ટિ વિદ્ય -
જાને ખલેલ કરવાના દો

૭૧]

કેમ ન પુણ્ય ? પુણ્ય, વિન. કેમ કેમ ? મને તો કેમ
 ન કેમ ક્યારે ? એમ પણ કહેવા નથી. પણ કેમ
 પામે તો મર્યાદાને દાંડા થોડો મેલેલો હતો, હવે તે
 ગતિપાત્રને દુઃખમાં અને આગમી, એમાં વિચાર કે ? કેમ
 બાકીને ઉચ્ચાદ આપવાનો કે.પ. કે હવે એક કદમ
 નહોતો હોય, વિકાસ થાવ ગાળની તકરાર દિરકા
 રક્ષાબદાર છે ? મમતો ! ચરીત, આપ, પત, એ બધું
 ચંચળ છે, એટલે સંસારથી ત્યાગ ને શમન
 સંયમજ સાચી નીક છે. આ ઉપદેશથી બધા સુધ
 માણસા મથા.

વિશ્વંભરના ઉપકારના પરમમત્રને ધ્યેય સમુપકાર
 દેશાનુદેશ પાદચારી બની વિચરે છે અનેક ભકતો
 દર્શન, અને વાણીયાં, નિગોપચમાં તો કાષ્ટ હોય છે
 મહાત્માઓની પ્રચારબાનેજ આભારી છે કમજદ વિદ્યાર્થી
 પોતાના આત્મ કલ્યાણને નિર્દોષરીને અને મહેલથી દુર
 અને સાથે સાથે ઉપદેશામૃતની ગ્રેહમ છેલ્લી, કેમ ભવ્યરૂપ
 ધર્મ બેળીને આજ્ઞા બનાવે છે. ભવ્યમયને ઉપદેશ
 આનંદ સમર્પે છે. શ્રીમદ્ નીચું કં પ્રજુની આઠા ને નિર્ધાર
 એક રથાને રહેવાનો નિર્ધાર કહે છે, તે તો ન હોય, તે
 પ્રદેશમાં અનેકધા મહાન ઉપકારો કેરી ગીતે થઈ શકે ?
 આગા, લાગી સાધુઓના ચંચળને નિર્દોષતાથી પાગલમાં
 અમોઘ સાધન છે. અનુભવાય પણ છે કે, નિર્વાચી મહાર
 મંગરંગમાં કેમ દુઃખચારીઓ સદાચારી, કેમ પ.ન. બીજો નિર્ધાર
 અને કેમ વિષય વિલામીઓ, વિરક્ત આવને બળતા
 મહાત્માઓના દર્શન અને વાણી એ એ આપમેલ નિધાનો
 ઉપર ન દોતે, તો પૃથ્વીપટ પરનું પાપપટલ કે.પ. દાગી

તો ક્રોધ, મનની ચીત્તશક્તિ, આત્મ મનોને શાંત કરે છે, ન્યારે ચાંતરના
ધિવ્રત્ય મનોને પ્રશાન્ત કરવામાં તો, અગ્રેક સાધન ગંભીર છે.

પાપા વિનાની ઈમારતો, અશ્વર્થાવિનાની નાવરીઓ, ને રાગ
તાની પ્રગ, તેમજ નેના વિનાનું મન્ય સુરિધનતા આતંદ અને
ના આદિ ક્રમવાર સુજોને મેળવી શકના નથી. તેમ ધર્મગુરૂ
ને તેઓના ઉપદેશ વિના ધર્મ અને ધર્મીઓ ટકી શકતા નથી.
મંસુરઓનો પ્રયત્ન, કેવલ આત્મધર્મને સાચવી અનુજોને સાચા
મંના શાદકો બનાવવાનો હોય છે.

પદ્મવદન વિમાન એવા મનમારને છોડી, ગુણ મહારાજઓ
રાનુ ત્યાગી બન્યા હોય તો તે આ મહાત્માઓનોજ પ્રતાપ છે ? વિષ
સમા વિષેના નિદ્રાએને તંદોડી, નિરક્ત આતંદને હુંદનાર બન્યા
હોય તો તેઓને મેળોનોજ પ્રતાપ ? ઉન્માર્ગ ગામીઓ, માન નયન પ્રકુલિત
પા, સન્માર્ગના કૃમ હનના થયા હોય તો તેઓનોજ પ્રતાપ ! કલિ-
યુગના પા મંદના પ્રવરગના જાન દાપકો દરિ મેલ્યર થાય છે તે
પા, નાનાં મંદનાના ગાદક અને પ્રવારક એ મહા મંતોનોજ
પા, પા

૧૪-મ. ૧૩મું અર્થ ૧૪૫૪. ૧૪મી અધ્યાય ત્રીજીની ૧૪
૧૪મી અધ્યાય ત્રીજીની ૧૪

વચનનુસાર પાપના ત્યાગ થવાનું છે, પ્રવેશ કરી
શાંતી કરી અને જગત - મુક્તિ માટે પ્રવેશ કરી શકાય છે
શાંતિ જેવા પાપના ત્યાગ કરી, અને મનના ત્યાગ કરી
એ વિશ્વકે મે. ૧૪ અને ૧૫માં દર્શાવ્યા મુજબ વચન
પ્રવચનોમાં જનનામાં - વચનના અવરુદ્ધ દેવ દેવી ત્યાગ

આપણા અર્થને નેત્ર મનિવરણ થી હિંમતિવિરહકરક
મુખ્યમામાં જ. ૧૪મીની રીતે. આ રીતે રીતની શીતલ કરી
શાંતાભ્યાસ પાપ જ. ૧૪મી કરી નેમર અનેક મુક્તિમાં
પાપ સાથે સાથે શીતળા અર્થાત્ ૧૪, નેમરું જગતના
મુક્તિમાંના પાપોવાપરું રીતે જ. ૧૪મી જ. ૧૪મી
જગતને સોદામણી અને મનમુગ્ધ જ. ૧૪મી અર્થ ૧૪
સર નહિ કરી દોષ !

વચનમુદ્ધી વિહાર જાણવાના, રીતના અનેક રીતે
મારીન જન વિજ્ઞાને જુદામાં, આખ્ય અને સહેલી જીવનને
ઉપકાર કરી વિજ્ઞાનના થી મદાન તા. ૧૪મી નીચેના ૧૪

શ્રી તા. ૧૪મી નીચે, જીન આશ્રમનું એક પાપ, મનમુદ્ધી
પાપ મારીન મનાય છે, જે નીચેની મદના, અનેક મદને
આશ્રમ મદનાનુસાર ત્યાગ મુદ્ધી કરી, અને મુખ્ય
રીતે વધારી છે. મુદ્ધીને પાપોવાપરું જુદામાં, આશ્રમ
શ્રી હેમચન્દ્રજીના ઉપદેશમાં, આ પવિત્ર તા. ૧૪મી નીચે
જ. ૧૪મી એક અવરુદ્ધ જનાવ્ય જનાવ્ય છે. મનમુદ્ધી
જ. ૧૪મી, આશ્રમ, વિજ્ઞાનના, અને ૧૪મી, ૧૪મી
જાણવી રીત છે. જેને મે. ૧૪મી વચન ૧૪મી, ૧૪મી
જનામાં તા. ૧૪મી જ. ૧૪મી દોષ નેમર ૧૪મી ૧૪મી રીતે

મોટા મોટાત્મન પૂર્વક અપહીન કરી. તે સમયે અર્ધ
 ખનિએ સાંભળી, જનનામાં વેગાએ પ્રદક્ષિણ થયે,
 જુદો પર્મપ્રવૃત્તિઓમાં આગળ નથવા પામ્યા. અ.વે:
 દંમેય માટે બને, એની જાંબના દરેકને કરી. પર્મ:
 મોંપા અને મદામૂલા દોષ છે ! એ તાકવને યથાર્થ
 સુરીપ્રવરે હાંજારી વિદાર કરી.

जनाचार्य श्रीमद्विजयरूपमल्लभरीश्वरजी
महाराजना अपूर्व गिण्यरत्न—

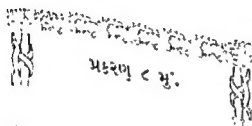

॥

(साधनाय नमः)

सविनायकी सविनायकी महाराज.

सर्वज्ञ सर्वज्ञ सर्वज्ञ.

પ્રકરણ ૮ મું.

વિ.

સોપાનની જે નિર્માણ કરવામાં આવે છે તેને
સોપાન કહેવાય. જેને નિર્માણ કરવામાં આવે છે તેને
સોપાન કહેવાય. જેને નિર્માણ કરવામાં આવે છે તેને
સોપાન કહેવાય. જેને નિર્માણ કરવામાં આવે છે તેને
સોપાન કહેવાય. જેને નિર્માણ કરવામાં આવે છે તેને
સોપાન કહેવાય. જેને નિર્માણ કરવામાં આવે છે તેને
સોપાન કહેવાય. જેને નિર્માણ કરવામાં આવે છે તેને
સોપાન કહેવાય. જેને નિર્માણ કરવામાં આવે છે તેને
સોપાન કહેવાય. જેને નિર્માણ કરવામાં આવે છે તેને